PRZEPISY Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zeszyt 14c Warszawa 1949 r.

PRAWO KARNO-ADMINISTRACYJNE -- CZĘŚĆ IV.

Treść zeszytu:

PRAWO KARNO-ADMINISTRACYJNE Z ZAKRESU: Str.

A. STATYSTYKI.

1. Dekret z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym. 7
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 1921 r. w przedmiocie statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby. 7
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1921 r. w przedmiocie statystyki strajków i lokautów. 8
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1922 r. w przedmiocie statystyki stanu zatrudnienia w przemyśle. 8
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 maja 1927 r. o statystyce uboju zwierząt. 9
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1927 r. o statystyce przemysłowej. 9
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1928 r. o statystyce zarobków. 10
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1930 r. o statystyce ruchu towarów na drogach wodnych śródlądowych. 10
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1930 r. o statystyce budowlanej. 12
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 1932 r. o statystyce produkcji rolnej. 13
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 1936 r. w sprawie statystyki cen. 13
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1939 r. o statystyce sprzedaży i licytacji nieruchomości. 14
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1939 r. o statystyce przemysłu gospodniego. 15
14. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 października 1947 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności. 15

B. BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO.

I. OCHRONA PRZED POŻARAMI I INNYMI KLĘSKAMI.

15. Ustawa z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami. 15
16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1937 r. o rozmieszczeniu, liczebności i zaopatrzeniu miejscowych straży (pogotowi) pożarnych i uznaniu straży pożarnych za miejscowe. 20

Str.

17. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1938 r. o zapobieganiu powstania i rozszerzania się pożarów w budynkach.* 21
18. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1939 r. o obowiązkach ludności w wypadkach pożarów lub innych klęsk.* 21

II. EWIDENCJA I KONTROLA RUCHU LUDNOŚCI.

19. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności.* 22
20. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. o meldunkach i księgach ludności.* 25

III. POBYT I RUCH CUDZOZIEMCÓW.

21. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach.* 30
22. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 listopada 1929 r. o ruchu cudzoziemców.* 33
23. *Rozporządzenie Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 16 maja 1946 r. o współdziałaniu osób trzecich w dopełnianiu przez cudzoziemców obowiązku meldunkowego i rejestracji.* 35

IV. AKTA STANU CYWILNEGO.

24. *Dekret z dnia 25 września 1945 r. — Prawo o aktach stanu cywilnego.* 36

V. NAZWY MIEJSCOWOŚCI I NUMERACJA NIERUCHOMOŚCI.

25. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o ustalaniu nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych oraz o numeracji nieruchomości.* 36

VI. STOWARZYSZENIA.

26. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. — Prawo o stowarzyszeniach.* 37
27. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 grudnia 1932 r. o przystosowaniu stowarzyszeń i spraw będących w toku do przepisów prawa o stowarzyszeniach.* 39

VII. ZBIÓRKI PUBLICZNE.

28. *Ustawa z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych.* 39
29. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 lipca 1934 r. o sposobach przeprowadzania zbiórek publicznych oraz kontroli nad tymi zbiórkami.* 41

VIII. PUBLICZNE PRZEDSIĘWZIĘCIA ROZRYWKOWE, FILMY.

30. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. — Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.* 43
31. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.* 45
32. *Ustawa z dnia 13 marca 1934 r. o filmach i ich wyświetlaniu.* 46

IX. DOSTARCZANIE DRUKÓW DLA CELÓW BIBLIOTECZNYCH I URZĘDOWEJ REJESTRACJI.

33. *Ustawa z dnia 18 marca 1932 r. o bezpłatnym dostarczaniu druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji.* 48
34. *Rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 20 czerwca 1947 r. w sprawie bezpłatnego dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji.* 49

X. GODZINY HANDLU.

35. *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych.* 50
36. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1929 r. o przedłużeniu godzin handlu przed wigilią Bożego Narodzenia i przed Wielką Sobotą.* 52

Str.

37. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 13 sierpnia 1930 r. o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadłodajnie. 53
38. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu z dnia 23 maja 1931 r. o godzinach otwarcia miejsc zawodwej sprzedaży oraz bufetów i zakładów fryzjerskich w obrębie dworców kolejowych. 53

XI. OGRANICZENIA W SPRZEDAŻY I SPOŻYCIA ALKOHOLU.

39. Ustawa z dnia 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowa). 54
40. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Skarbu z dnia 30 lipca 1931 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowej). 56

XII. BIURA PISANIA PODAŃ.

41. Ustawa z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw. 56
42. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 27 września 1933 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw. 57

XIII. PRZEDSIĘBIORSTWA, WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNEGO ZAUFANIA.

43. Ustawa z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania. 59
44. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania. 59

XIV. GODŁA I BARWY PAŃSTWOWE, OZNAKI I PIECZĘCIE.

45. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach i pieczęciach. 60

XV. OCHRONA ZNAKU I NAZWY CZERWONEGO KRZYŻA ORAZ GODŁA ZWIĄZKU SZWAJCARSKIEGO.

46. Ustawa z dnia 8 stycznia 1938 r. o ochronie znaku i nazwy Czerwonego Krzyża oraz godła Związku Szwajcarskiego. 62

XVI. ODZNAKI I MUNDURY.

47. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach. 63
48. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1935 r. o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach. 64

XVII. PUBLICZNE POSŁUGIWANIE SIĘ ODZNACZENIAMI UZYSKANYMI NA ZAGRANICZNYCH WYSTAWACH GOSPODARCZYCH.

49. Ustawa z dnia 7 listopada 1931 r. o publicznym posługiwaniu się odznaczeniami, uzyskanymi za granicą na wystawach gospodarczych. 65

XVIII. GRANICE PAŃSTWA.

50. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa. 65
51. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa. 69
52. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa.

Str.

XIX. OGRANICZENIA W OBSZARACH WAROWNYCH I REJONACH UMOCNIONYCH.

53. Ustawa z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych. 75
54. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Komunikacji, Poczt i Telegrafów, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu z dnia 18 września 1934 r. o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych. 76
55. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych z dnia 18 września 1934 r. o trybie i zasadach postępowania komisyj szacunkowych do spraw o odszkodowania w obszarach warownych i rejonach umocnionych. 76
56. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1934 r. o stosunku władz wojskowych do miejscowych cywilnych władz rządowych oraz samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych. 77
57. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 sierpnia 1936 r. o uznaniu półwyspu helskiego za rejon umocniony. 77
58. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 marca 1937 r. o wprowadzeniu ograniczeń w rejonie umocnionym Hel. 77

XX. STAN WYJĄTKOWY I WOJENNY, WYCOFANIE URZĘDÓW, LUDNOŚCI I MIENIA Z ZAGROZONYCH OBSZARÓW.

59. Ustawa z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym. 78
60. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 czerwca 1937 r. o toku instancji i trybie postępowania władz przy wykonywaniu przepisów ustawy o stanie wyjątkowym. 80
61. Ustawa z dnia 23 czerwca 1939 r. o stanie wojennym. 81
62. Ustawa z dnia 30 marca 1939 r. o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa. 82

XXI. ROZPORZĄDZENIA PORZĄDKOWE.

63. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej. 83

C. KOMUNIKACJI.

I. KOMUNIKACJA DROGOWA.

64. Ustawa z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych. 84
65. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 30 grudnia 1922 r. w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych na drogach publicznych. 87
66. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1924 r. regulujące używanie i ochronę dróg. 87
67. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 maja 1930 r. o wymijaniu i wyprzedzaniu na drogach publicznych. 90
68. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 września 1931 r. o zakazie używania na drogach publicznych z twardą nawierzchnią podków u koni z wystającymi ostrymi częściami. 90
69. Rozporządzenie Ministrów: Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1937 r. o ruchu rowerów na drogach publicznych. 91
70. Rozporządzenie Ministrów: Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27 października 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych. 92
71. Rozporządzenie Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 14 maja 1947 r. o obowiązku powtórnej rejestracji pojazdów mechanicznych. 103
72. Rozporządzenie Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 14 maja 1947 r. o obowiązku zgłoszenia pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych. 104
73. Rozporządzenie Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 24 maja 1947 r. o wyglądzie zewnętrznym pojazdów mechanicznych. 104

Str.

74. Ustawa z dnia 14 marca 1932 r. o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi. 105
75. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 6 lipca 1932 r. w sprawie wykonania ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi. 107
76. Rozporządzenie Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1932 r. w sprawie regulaminów: przewozu osób i ich bagażu oraz towarów pojazdami mechanicznymi. 110
77. Ustawa z dnia 22 marca 1933 r. o zarobkowym przewozie osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej. 113
78. Rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1935 r. o wydawaniu koncesji na zarobkowy przewóz osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej. 114
79. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 października 1927 r. o dostarczaniu środków przewozowych dla wykonywania budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów. 116

II. KOMUNIKACJA KOLEJOWA I TRAMWAJOWA.

80. Ustawa z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego. 117
81. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego. 118
82. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 6 czerwca 1929 r. w sprawie przepisów o ruchu tramwajów elektrycznych w miastach. 120

III. ŻEGLUGA I SPŁAW NA ŚRÓDLĄDOWYCH DROGACH WODNYCH.

83. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych. 124
84. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 30 marca 1934 r. w sprawie patentów statkowych. 126
85. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 22 czerwca 1935 r. o rejestracji statków i łodzi żeglugi śródlądowej. 126
86. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 23 marca 1934 r. o uprawianiu żeglugi i spławu na śródlądowych drogach wodnych. 128

IV. LOTNICTWO.

87. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym. 128
88. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o publicznych wzlotach pokazowych statków powietrznych. 131
89. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o sygnalizacji lotniczej i o lotniczych znakach naziemnych. 131
90. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o przepisach bezpieczeństwa ruchu statków powietrznych. 135
91. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 8 maja 1929 r. o lotniczej służbie radioelektrycznej oraz o używaniu aparatów radiotechnicznych na pokładzie statków powietrznych. 138
92. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 5 kwietnia 1932 r. o rejestrze państwowym statków powietrznych, o sposobie ich rejestracji, o badaniu zdolności do lotu oraz o trybie wydawania dokumentów i ksiąg pokładowych tych statków, o systemie znaczenia statków powietrznych i umieszczania znaków na nich oraz o zakładaniu i prowadzeniu ksiąg pokładowych. 140
93. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 15 lutego 1934 r. o podziale lotnisk na kategorie oraz o warunkach zakładania, urządzania i korzystnią z lotnisk oraz urządzeń pomocniczych. 142
94. Rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wojskowych z dnia 8 września 1937 r. o lotnictwie szybowcowym (szybownictwie). 146
95. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 16 lutego 1938 r. w sprawie przepisów o zapobieganiu zderzeniu statków powietrznych w trudnych warunkach atmosferycznych. 149

V. KOMUNIKACJA POCZTOWA, TELEGRAFICZNA, TELEFONICZNA I RADIOWA. *Str.*

96. *Ustawa z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie.* 151
97. *Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 13 marca 1935 r. o prywatnych urządzeniach telefonicznych i telegraficznych.* 154
98. *Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 października 1924 r. w sprawie zakładania, utrzymywania i eksploatowania urządzeń radiotecznych oraz w sprawie wyrobu sprzętu radiotechnicznego i handlu tym sprzętem.* 155
99. *Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 1 października 1936 r. o radiofonicznych urządzeniach odbiorczych.* 157
100. *Rozporządzenie Ministrów: Poczt i Telegrafów, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu i Komunikacji z dnia 8 października 1930 r. o służbie radiowej stacji ruchomych w portach, na i nad wodami terytorialnymi polskimi.* 158
101. *Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 30 października 1948 r. o prywatnych radiostacjach doświadczalnych.* 159

D. UZUPEŁNIENIA I ZMIANY, DOTYCZĄCE PRZEPISÓW KARNO - ADMINISTRACYJNYCH, ZAMIESZCZONYCH:

I. W ZESZYCIE 14-A:

102. *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 października 1948 r. w sprawie ochronnego szczepienia psów przeciw wściekliźnie.* 161
103. *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 grudnia 1948 r. o włączeniu zarazy cieszyńskiej świń do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby.* 162

II. W ZESZYCIE 14-B:

104. *Rozporządzenie Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 9 września 1948 r. w sprawie zaopatrywania statków w mięso i przetwory mięsne.* 165
105. *Rozporządzenie Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 15 września 1948 r. o zmianie rozporządzenia Ministrów Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1947 r. w sprawie unormowania obrotu mięsem, wędlinami i innymi wyrobami wędliniarskimi.* 165
106. *Rozporządzenie Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 września 1948 r. o przemiale zbóż.* 166
107. *Rozporządzenie Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 września 1948 r. w sprawie normalizacji wypieku pieczywa.* 168
108. *Rozporządzenie Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 września 1948 r. o opłatach przemiałowych.* 168
109. *Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 października 1948 r. w sprawie dystrybucji głównych przetworów zbożowych.* 169
110. *Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 grudnia 1948 r. o zaopatrywaniu ludności pracującej w tłuszcze.* 170
111. *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 3 listopada 1948 r. o obowiązku poddawania sprawdzaniu mięsa sprowadzanego do niektórych miejscowości.* 170
112. *Ustawa z dnia 18 listopada 1948 r. o produkcji win, moszczów winnych i miodów pitnych oraz o obrocie tymi produktami.* 173

OBJAŚNIENIA:

Zeszyt niniejszy stanowi czwartą część zbioru przepisów karno - administracyjnych, dotyczącą statystyki, bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz komunikacji.

Normy nieaktualne, a nie uchylone ani też zmienione wyraźnym przepisem prawa podano dla odróżnienia od obowiązującego tekstu rozstrzelonym garmondem, w przypadkach zaś, gdy tekst obowiązujący wydrukowano tłustym drukiem — jasnym garmondem nierozstrzelonym.

W związku z dekretem z dnia 26 kwietnia 1948 roku o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161) po treści poszczególnych przepisów, zawierających nieaktualne obecnie wysokości grzywien, wydrukowane jasnym garmondem, podano w nawiasie wysokość grzywny (górną granicę), ustaloną zgodnie z przepisami tego dekretu.

Przepisy, zamieszczone w zeszycie, podano z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do dnia 31 grudnia 1948 r.

Skrót Z. O. I. K. S. N. oznacza — Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego, Orzeczenia Izby II (Karnej), skrót Z. W. — Zbiór Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

1.

DEKRET

z dnia 31 lipca 1946 r.

o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 września 1946 r. Nr 41, poz. 239). Zmiany: dekret z dnia 22 października 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 393).

Art. 2. Do zakresu działania Głównego Urzędu Statystycznego należy:

1) prowadzenie wszelkich badań statystycznych według programu zatwierdzonego przez Radę Ministrów po wysłuchaniu opinii Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego powziętej w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami,

Pkt. 2 — 9 pominięto.

Art. 7. 1, Celem przeprowadzenia spisów powszechnych i innych badań statystycznych, wymagających składania zeznań przez prywatne osoby i instytucje, Rada Ministrów na wniosek Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego może w drodze rozporządzenia nakładać obowiązek udzielania informacji objętych danymi badaniami.

2. Rozporządzenia te określą uprawnienia organów przeprowadzających badania do kontrolowania prawdziwości złożonych zeznań lub sprawozdań.

1. W myśl art. 9 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) rozporządzenia w sprawie wykonania dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. wydaje Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Centralnego Urzędu Planowania.

2. P. rozp. Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 października 1947 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności (poz. 14 niniejszego zeszytu).

Art. 12. Zeznania indywidualne uzyskane w wyniku spisów powszechnych i innych badań statystycznych, wymagających składania zeznań przez prywatne osoby i instytucje, mogą być używane wyłącznie do zestawień statystycznych. Dane te nie mogą być udzielane ani władzom publicznym ani też instytucjom i osobom prywatnym w innym celu. Za ścisłe przestrzeganie tego przepisu osobiście odpowiadają osoby, biorące udział w badaniu statystycznym.

Art. 13. 1. Kto odmówi zeznań lub świadomie złoży zeznania nieprawdziwe, bądź przedstawi fałszywe dowody przed organem uprawnionym do przeprowadzenia badań statystycznych lub utrudni wykonanie czynności przy badaniach statystycznych albo naruszy przepisy art. 12 niniejszego dekretu,

podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 30.000 zł lub jednej z tych kar.

2. Do orzekania powołane są władze administracji ogólnej.

Art. 15. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu traci moc obowiązującą ustawa z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz U. R. P. Nr 85, poz. 464) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr 43, poz. 262, z 1923 r. Nr 60, poz. 436 oraz z 1931 r. Nr 97, poz. 741) oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 76). Rozporządzenia Rady Ministrów wydane na podstawie ustawy z dnia 21 października 1919 r (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz 464) zachowują moc obowiązującą aż do czasu zastąpienia ich rozporządzeniami wydanymi na podstawie art. 7 niniejszego dekretu.

P. rozporządzenia Rady Ministrów:

1) z dnia 17 stycznia 1921 r. w przedmiocie statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby (poz. 2 niniejszego zeszytu).

2) z dnia 8 lutego 1921 r. w przedmiocie statystyki strajków i lokautów (poz. 3 nin. zeszytu),

3) z dnia 6 lutego 1922 r. w przedmiocie statystyki stanu zatrudnienia w przemyśle (poz. 4 nin. zeszytu),

4) z dnia 20 maja 1927 r. o statystyce uboju zwierząt (poz. 5 nin. zeszytu),

5) z dnia 17 czerwca 1927 r. o statystyce przemysłowej (poz. 6 nin. zeszytu).

6) z dnia 28 lutego 1928 r. o statystyce zarobków (poz. 7 nin. zeszytu),

7) z dnia 7 lutego 1930 r o statystyce ruchu towarów na drogach wodnych śródlądowych (poz. 8 nin. zeszytu).

8) z dnia 10 września 1930 r. o statystyce budowlanej (poz. 9 nin. zeszytu),

9) z dnia 22 marca 1932 r. o statystyce produkcji rolnej (poz. 10 nin. zeszytu),

10) z dnia 8 kwietnia 1936 r. w sprawie statystyki cen (poz. 11 nin. zeszytu),

11) z dnia 11 lutego 1939 r. o statystyce sprzedaży i licytacji nieruchomości (poz. 12 nin. zeszytu),

12) z dnia 20 marca 1939 r. o statystyce przemysłu gospodniego (poz. 13 nin. zeszytu).

2.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1921 r.

w przedmiocie statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 lutego 1921 r. Nr 14 poz. 82). Na terenie górnośląskiej części województwa śląskiego obowiązuje analogiczne rozp. Rady Ministrów z dnia 22 marca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 234).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz 464) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Magistraty miast, liczących powyżej 25.000 mieszkańców, oraz tych miast mniejszych, które oznaczy Główny Urząd Statystyczny, są obowiązane do zbierania wiadomości o cenach artykułów pierwszej potrzeby, stosownie do niniejszego rozporządzenia i do wyda-

nych celem jego wykonania zarządzeń Głównego Urzędu Statystycznego. Wykaz podlegających statystyce artykułów pierwszej potrzeby ustalać będzie periodycznie Główny Urząd Statystyczny.

1. Organem zarządzającym i wykonawczym w miastach jest obecnie zarząd miejski.

2. P. ponadto art. 8 — 10 ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 218) oraz rozp. Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1947 r. w sprawie organizacji i zakresie działania komisji notowań (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 229).

§ 2. Miesięczne wykazy cen, sporządzone według wzoru i instrukcyj, wydawanych przez Główny Urząd Statystyczny, magistraty miast przesyłają najpóźniej dnia siódmego następnego miesiąca do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 5. Wszystkie osoby, które ze względu na swój zawód mogą udzielić informacji o cenach, obowiązane są do udzielana tych informacyj na żądanie wyznaczonych przez magistraty do notowania cen funkcjonariuszów.

3.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 lutego 1921 r.

w przedmiocie statystyki strajków i lokautów.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 lutego 1921 r. Nr 16, poz. 94).

Na terenie górnośląskiej części województwa śląskiego obowiązuje analogiczne rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 207).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. z 1919 r. Nr 85, poz. 464) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 3. Wszystkie zakłady i przedsiębiorstwa prywatne, zatrudniające przynajmniej 5 pracowników najemnych, obowiązane są o każdym wypadku strajku lub lokautu przesyłać do właściwego inspektora pracy następujące zawiadomienia:

a) pierwsze zawiadomienie natychmiast po wybuchu strajku, względnie lokautu z podaniem daty wybuchu zatargu i liczby pracowników, którzy pracę przerwali (mężczyzn, kobiet i młodocianych);

b) drugie zawiadomienie natychmiast po ukończeniu zatargu z podaniem daty ponownego podjęcia pracy, względnie daty, od której zatarg należy uważać za zakończony.

Jeżeli pracownicy nie jednocześnie przerwali pracę, lub nie jednocześnie przystąpili po ukończeniu zatargu do pracy, należy w drugim zawiadomieniu podać datę przerwania, względnie ponownego przystąpienia do pracy poszczególnych grup pracowników, podając liczbę pracowników, nie pracujących w poszczególnych okresach czasu.

§ 4. Na żądanie inspektorów pracy, względnie inspektorów przemysłowych, właściciele, względnie kierownicy gospodarstw, zakładów i przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie 1 § 3 są obowiązani udzielać wszelkich informacyj o każdym strajku, względnie lokaucie w podległych im zakładach, w szczególności udzielać odpisów żądań pracowników, zgłoszonych na piśmie, oraz odpisów umów zawartych w wyniku zatargu.

Kompetencje inspektorów przemysłowych przejęli obwodowi inspektorzy pracy.

4.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 lutego 1922 r.

w przedmiocie statystyki stanu zatrudnienia w przemyśle.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 lutego 1922 r. Nr 12, poz. 108).

Zmiany: rozp. Rady Ministrów z dnia 7 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 427).

Na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego obowiązuje analogiczne rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 235).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) zarządza się co następuje:

§ 1. Wszystkie zajmujące się wytwarzaniem lub przetwarzaniem dóbr zakłady przemysłowe tak państwowe, jak komunalne i prywatne, zatrudniające 20 robotników lub więcej, oraz zakłady zatrudniające wprawdzie mniej robotników, lecz wyznaczone przez Główny Urząd Statystyczny, są obowiązane z upływem każdego miesiąca, najpóźniej dnia 5 następnego miesiąca przesyłać sprawozdanie o stanie zatrudnienia według wzoru, przepisanego przez Główny Urząd Statystyczny, do Głównego Urzędu Statystycznego, oraz równocześnie odpis tego sprawozdania do właściwych urzędów wojewódzkich, a w Warszawie do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.....

§ 2. Na wypadek zawieszenia lub zaprzestania albo wznowienia produkcji zakłady wymienione w § 1 mają obowiązek zawiadomić o tym fakcie w ciągu tygodnia z podaniem przyczyny Główny Urząd Statystyczny oraz właściwy urząd wojewódzki, a w Warszawie Ministerstwo Przemysłu i Handlu....

§ 3. Zakłady wymienione w § 1, nawet w razie czasowego zmniejszenia się liczby robotników poniżej 20, powinny nieprzerwanie nadsyłać zwykłe sprawozdania miesięczne.

§ 4. Za reguralne nadsyłanie przepisanych sprawozdań oraz prawdziwość danych zawartych w sprawozdaniach, odpowiedzialność ponoszą właściciele względnie kierownicy zakładów wskazanych w § 1.

5.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 maja 1927 r.

o statystyce uboju zwierząt.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 czerwca 1927 r. Nr 49, poz. 441).

Na zasadzie art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85. poz. 464) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R.P. Nr 60, poz. 436) zarządza się co następuje:

§ 1. Kierownicy (względnie właściciele lub dzierżawcy, o ile są równocześnie kierownikami) wszystkich rzeźni publicznych oraz innych zakładów tego rodzaju, znajdujących się pod stałym nadzorem weterynaryjnym, składają władzom administracyjnym I instancji miesięczne wykazy uboju zwierząt, najpóźnej dnia 15 następnego miesiąca.

Władze administracyjne I instancji po sprawdzeniu należytego wypełnienia wykazów przesyłają je najpóźniej dnia 25 tegoż miesiąca do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 2. Dane o uboju zwierząt, dokonanym poza zakładami wymienionymi w § 1, jednakże pod nadzorem lekarzy weterynarji lub oglądaczy miesa, każdorazowo w tym celu wzywanych, winny być przez tychże lekarzy weterynarji, względnie oglądaczy mięsa, wciągane do wykazów miesięcznych i składane najpóźniej dnia 15 następnego miesiąca władzom administracyjnym I instancji, które najpóźniej dnia 25 tegoż miesiąca przesyłają je do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 3. Władze administracyjne I instancji wydadzą według wskazówek Głównego Urzędu Statystycznego zarządzenie zarządom gmin wiejskich i miejskich o sporządzaniu kwartalnych wykazów uboju zwierząt, dokonanego poza nadzorem weterynaryjnym w poszczególnych gospodarstwach gminy.

Wykazy te, sporządzane przez zarządy gmin według poszczególnych miejscowości, winny być składane najpóźniej dnia 25 stycznia, 25 kwietnia, 25 lipca i 25 października każdego roku władzom administracyjnym I instancji, które po stwierdzeniu należytego ich wypełnienia, przesyłają je natychmiast do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 4. Główny Urząd Statystyczny w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa ustali wzory wykazów, przewidzianych w § 1, 2 i 3 niniejszego rozporządzenia i prześle odpowiednie druki urzędom admnistracyjnym I instancji, które zaopatrzą w nie osoby obowiązane do składania wykazów.

Kompetencje Ministra Rolnictwa przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

6.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 czerwca 1927 r.

o statystyce przemysłowej.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 lipca 1927 r. Nr 63, poz. 558).

Na podstawie art. 2 i 5 ustawy z dnia 21. października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85 poz. 461) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436) zarządza się, co następuje:

§ 1. Właściciele względnie kierownicy wszystkich, zajmujących się wytwarzaniem lub przetwarzaniem dóbr, zakładów przemysłowych, zarówno państwowych jak komunalnych i prywatnych, w których zatrudnionych jest lub zatrudniono w roku sprawozdawczym chociażby przejściowo, 5-ciu lub więcej robotników, lub dla których wykupiono na rok sprawozdawczy świadectwa przemysłowe od I-ej do VII-ej kategorii włącznie, obowiązani są przedkładać Głównemu Urzędowi Statystycznemu sprawozdania, zawierające dane o charakterze i formie prawnej przedsiębiorstwa, produkcji, zapasach, zużyciu surowców i energii, wyposażeniu technicznym oraz warunkach naturalnych i ekonomicznych przedsiębiorstwa. Sprawozdania te winny być składane według wzorów i w terminach, które ustali Główny Urząd Statystyczny w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, nie częściej wszakże, niż raz do roku.

Zwolnienie niektórych przedsiębiorstw, względnie rodzajów przemysłu, od powyższego obowiązku może nastąpić w interesie publicznym w drodze porozumienia Ministra Spraw Wewnętrznych z zainteresowanymi ministrami.

1. Dekret z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 52 poz. 413) przewiduje obowiązek osób, opłacających podatek obrotowy, wykupienia karty rejestracyjnej (obowiązek wykupywania świadectw przemysłowych został zniesiony).

2. P. art. 7 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i Głównym rzędzie Statystycznym (poz. 1 niniejszego zeszytu) i art. 9 ust. 3 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130).

§ 2. Minister Spraw Wewnętrznych upoważniony jest do wydawania w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, w miarę potrzeby, rozporządzeń, zobowiązujących do przedkładania Głównemu Urzędowi Statystycznemu, prócz spraw zdań, wymienionych w § 1-szym cztery razy do roku lub w okresach miesięcznych także sprawozdań skróconych, według wzorów i w terminach oznaczonych dla poszczególnych rodzajów przemysłu przez Główny Urząd Statystyczny w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu.

Obowiązek przedkładania sprawozdań skróconych dotyczyć może jedynie właścicieli względnie kierowników tych zakładów, w których zatrudnionych jest lub zatrudniono w roku sprawozdawczym choćażby przejściowo, 20-tu lub więcej robotników.

7.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 lutego 1928 r.

o statystyce zarobków.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 marca 1928 r. Nr 29, poz. 275).

Na podstawie art. 2 i 5 ustawy o organizacji statystyki administracyjnej z dnia 21 października 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436) zarządza się co następuje:

§ 1. Właściciele lub kierownicy wszystkich przedsiębiorstw zarówno państwowych jak komunalnych i prywatnych, zatrudniających pracowników i robotników najemnych, obowiązani są na wezwanie Głównego Urzędu Statystycznego składać sprawozdania o wypłaconych zarobkach oraz świadczeniach, udzielanych osobom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach. Terminy składania Głównemu Urzędowi Statystycznemu tych sprawozdań ustala Minister Spraw Wewnętrznych dla poszczególnych rodzajów przemysłu i poszczególnych miejscowości po porozumieniu się z zainteresowanymi ministrami. Wzory sprawozdań ustala Główny Urząd Statystyczny na podstawie wniosków komisji złożonej z przedstawicieli Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i Głównego Urzędu Statystycznego, — wyznaczonych po jednym przez każde z tych ministerstw względnie Główny Urząd Statystyczny.

P. art. 7 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (poz. 1 niniejszego zeszytu) i art. 9 ust. 3 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130).

§ 2. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie dotyczą:

1) gospodarstw rolnych,
2) przedsiębiorstw górniczych, podlegających władzom górniczym,
3) państwowych kolei żelaznych łącznie ze wszystkimi urządzeniami i przedsiębiorstwami państwowymi związanymi z eksploatacją lub budową tych kolei.

8.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 lutego 1930 r.

o statystyce ruchu towarów na drogach wodnych śródlądowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 lutego 1930 r. Nr. 12, poz. 88).

Na podstawie art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436) zarządza się co następuje:

§ 1. Zapisom statystycznym podlegają towary, przewożone na statkach, łodziach i tratwach, oraz drewno związane w tratwy, — przy:

a) wyładowaniu towarów w przystaniach, miejscach ładunkowych i na wolnym brzegu względnie przy wyciągnięciu na brzeg drewna z rozwiązanych tratew — we wszystkich miejscowościach;
b) naładowaniu towarów względnie przy spuszczaniu drewna z brzegu, celem związania w tratwy — w miejscowościach wymienionych w załączniku.

Towary, wywożone poza granicę Państwa, oraz tratwy, wychodzące poza tę granicę, uważa się za wyładowane (rozwiązane) w miejscu przejścia przez granicę. Towary te i tratwy podlegają zapisom statystycznym w myśl punktu a.

§ 2. Zapisom statystycznym nie podlegają:

a) towary wyładowane w danej miejscowości i z danego statku (łodzi, tratwy) o ile ich łączna waga nie przekracza 500 kg;
b) towary naładowane w danej miejscowości i na dany statek (łódź, tratwę), o ile ich łączna waga nie przekracza 500 kg;
c) towary przewożone służbowo na statkach (łodziach, tratwach), stanowiących własność Państwa Polskiego i związków komunalnych;
d) przedmioty umundurowania i uzbrojenia przeznaczone do użytku wojska;
e) towary przewożone na przestrzeni do 10 klm włącznie od miejsca ich naładowania;

f) towary złożone w nagłych wypadkach, przejściowo na brzegu i następnie na ten sam statek (łódź) z powrotem naładowane;
g) bagaż pasażerski;
h) towary przewożone tranzytem przez terytorum Państwa;
i) przesyłki pocztowe.

§ 3. Zapisom statystycznym nie podlegają towary przy przeładowaniu ich na statek lichtunkowy, aby zmniejszyć zanurzenie statku (łodzi) odciążonego.

§ 4. Przy wyładowaniu towarów, względnie przy ostatecznym rozwiązaniu tratwy (§ 1 pkt. a) należy w zapisie statystycznym podać:
a) miejsce i datę wyładowania (rozwiązania tratwy) (§ 6);
b) miejsce naładowania (związania tratwy) (§ 6);
c) nazwę (§ 7), oraz ilość (§ 8) towarów wyładowanych (drewna z rozwiązanej tratwy), — wyszczególniając towary przeznaczone na kolej;
d) przebytą drogę wodną (§ 9);
e) datę sporządzenia zapisu statystycznego, podpis i adres składającego zapis statystyczny.

§ 5. Przy naładowaniu towarów, względnie przy związaniu tratwy (§ 1 pkt. b) należy w zapisie statystycznym podać:
a) miejsce i datę naładowania (związania tratwy) (§ 6);
b) nazwę (§ 7), oraz ogólną ilość (§ 8) towarów naładowanych (drewna związanego w tratwy), — wyszczególniając towary przeładowane z kolei;
c) kierunek zamierzonej podróży (§ 9);
d) dane wyszczególnione w § 4 pkt. e.

§ 6. Jako miejsce wyładowania należy podać tę miejscowość, lub miejsce na wolnym brzegu, do których towar został dostarczony.

Dla tratew miejscem wyładowania jest to miejsce, w którym następuje ostateczne ich rozwiązanie i wyciągnięcie drewna na brzeg.

Jako miejsce naładowania należy podać tę miejscowość, lub miejsce na wolnym brzegu, w których towar został dostarczony z brzegu na statek (łódź, tratwę), względnie w których drewno zostało spuszczone z brzegu i związane w tratwy. Miejscem naładowania towarów wyładowanych ze statku lichtunkowego jest miejsce, w którym towary zostały naładowane na statek odciążony. Za statek lichtunkowy uważa się statek który przyjął na siebie część ładunku odciążonego statku, celem zmniejszenia jego zanurzenia. Jeżeli miejsce naładowania znajduje się poza granicami Państwa, należy w rubryce miejsca naładowania podać tylko państwo, w którym to miejsce leży.

Jeżeli miejsce wyładowania względnie naładowania znajduje się na wolnym brzegu, należy je możliwie dokładnie określić, podając jego odległość od najbliższej miejscowości, położonej przy danej drodze wodnej (np.: 4 km. poniżej Wyszogrodu na lewym brzegu Wisły).

Przy wywozie towarów zagranicę względnie przy przejściu tratwy poza granicę (§ 1 ust. 2), jako miejsce wyładowania ,rozwiązania tratwy) podać należy miejsce przejścia przez granicę Państwa.

§ 7. Przy określaniu nazwy towarów należy podawać przyjęte w powszechnym użyciu nazwy handlowe towarów, np. żyto, pszenica, owies, ruda żelazna, kamień polny, dłużyce sosnowe, deski dębowe i t. p. Niedopuszczalne jest podawanie nazwy ogólnej, np.: zboże, ruda, kamień, drzewo.

Jeżeli waga towarów poszczególnych rodzajów nie przenosi 100 kg, można te towary wykazać jako ładunek zbiorowy, nie podając nazw poszczególnych rodzajów towarów.

§ 8. Jako ilość towarów należy podać ich wagę brutto w kilogramach, oddzielnie dla każdego rodzaju towaru.

Ilość przewożonego, lub spławianego drewna należy podać w metrach sześciennych.

Ilość przewożonych żywych zwierząt należy podać wyłącznie w sztukach, również wtedy, gdy są przewożone w klatkach, koszach itp.

Jeżeli zapis statystyczny obejmuje ładunek zbiorowy (§ 7 ust. 2), należy podać łączną wagę brutto tego ładunku.

§ 9. Jeżeli od miejsca naładowania do miejsca wyładowania prowadzi w granicach Państwa dwie, lub więcej dróg wodnych, należy określić obraną drogę wodną przez wymienienie ważniejszych miejscowości przy tej drodze położonych.

§ 10. Do składania zapisów statystycznych obowiązani są kierownicy statków (łodzi, tratew).

Na żądanie organu, upoważnionego do przyjmowania zapisów statystycznych, kierownicy statków (łodzi, tratew) obowiązani są do przedstawiania mu listów przewozowych lub innych dokumentów przewozowych. Dane zawarte w zapisie statystycznym winny być zgodne z danymi tych dokumentów.

§ 11. Do przyjmowania zapisów statystycznych powołane są następujące organa:
a) nadzorcy rzeczni i śluzowi;
b) z a r z ą d y dróg wodnych i ich ekspozytury;
c) i n s p e k c j e dróg wodnych;
d) państwowe zarządy wodne.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 27 lipca 1948 r. o utworzeniu dyrekcji okręgowych dróg wodnych i podległych im organów (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 362).

§ 12. Zapisy statystyczne towarów wyładowanych, (drewna z rozwiązanych tratew) należy składać w miejscu ich wyładowania (osta-

tecznego rozwiązania tratew) jednemu z organów wymienionych w § 11 — niezwłocznie po wyładowaniu (ostatecznym rozwiązaniu tratew).

Zapisy statystyczne towarów naładowanych (drewna związanego w tratwy) należy składać w miejscu ich naładowania (związania tratew) jednemu z organów wymienionych w § 11 bezpośrednio przed odejściem statku (łodzi, tratwy) z tego miejsca.

Jeżeli w miejscu wyładowania względnie naładowania nie ma żadnego z organów wymienionych w § 11, należy zapis statystyczny złożyć jednemu z najbliżej znajdujących się takich organów lub przesłać pocztą najbliższemu zarządowi (inspekcji) dróg wodnych względnie państwowemu zarządowi wodnemu, w terminie 3 dni od dnia wyładowania względnie naładowania towarów (rozwiązania względnie związania tratwy).

Zapisy statystyczne towarów, albo drewna związanego w tratwę, wywożonych zagranicę, należy składać lub przesłać pocztą przed opuszczeniem granicy, jednemu z organów wymienionych w § 11, znajdującemu się najbliżej miejsca przejścia granicy.

§ 13. Kierownicy statków (łodzi) polskich, utrzymujących stałą komunikację w granicach Państwa, mogą być zwolnieni od każdorazowego składania zapisów statystycznych przy wyładowaniu i naładowaniu towarów, jeżeli właściciele (posiadacze) tych statków (łodzi) zobowiążą się do składania miesięcznych sprawozdań o towarach wyładowanych względnie naładowanych. W sprawozdaniach tych należy podać dla każdego miejsca wyładowania dane wymienione w § 4 pkt. a, b, c — z pominięciem daty wyładowania.

Ustęp 2 i 3 pominięto.

Sprawozdania miesięczne należy składać za każdy miesiąc ubiegły do dnia dziesiątego następnego miesiąca — organom (zarządowi, inspekcji dróg wodnych, państwowemu zarządowi wodnemu) wskazanym w zwolnieniu.

Jeżeli osoba obowiązana do składania sprawozdań miesięcznych, nie składa tych sprawozdań, lub składa je nie należycie, — władza, która udzieliła odnośnego zwolnienia od każdorazowego składania zapisów statystycznych, może to zwolnienie cofnąć.

§ 14. Do sprawozdań miesięcznych mają analogiczne zastosowanie §§ 2, 3, 6, 7, 8.

§ 15. Winni naruszenia przepisów § 1, 4 — 10, 12 — 14 niniejszego rozporządzenia podlegają karze określonej w art. 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej, w brzmieniu art. 3 ustawy z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436).

P. art. 13 i 15 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 239).

9.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 września 1930 r.

o statystyce budowlanej.

(Dz. U. R. P. z dnia 23 września 1930 r. Nr 65, poz. 514)

Na podstawie art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60 poz. 436) zarządza się się co następuje:

§ 1. Instytucje i osoby, wskazane w § 2 niniejszego rozporządzenia, są obowiązane do składania Głównemu Urzędowi Statystycznemu sprawozdań o ruchu budowlanym, zawierających dane: a) o rozpoczęciu budowy na placu budynków nowych względnie nadbudowy, dobudowy lub przebudowy budynków, b) o zakończeniu budowy tychże budynków, c) o budynkach znajdujących się w budowie, oraz d) o budynkach wycofanych z użytkowania wskutek swego stanu, zawalenia się, pożaru, rozbiórki itp.

§ 2. Obowiązek składania sprawozdań o ruchu budowlanym ciąży na:

. . . .

g) w miastach liczących powyżej 25.000 mieszkańców oraz w tych miastach, które oznaczy Główny Urząd Statystyczny, na kierownikach wydziałów statystycznych względnie wydziałów budowlanych, względnie na osobach, które magistrat miasta upoważni do wykonywania czynności wymienionych w § 1,

h) w uzdrowiskach uznanych za posiadające charakter użyteczności publicznej, na przewodniczących wydziałów wykonawczych komisyj uzdrowiskowych,

i) w wydziałach powiatowych — na osobach, którym wydział powiatowy poleci wykonywanie czynności, wymienionych w § 1, a w zarządach gmin wiejskich, które oznaczy Główny Urząd Statystyczny — na przełożonych zarządów.

Organem zarządzającym i wykonawczym w mieście jest obecnie Zarząd miejski.

§ 3. Instytucje i osoby, wymienione w § 2 przekładają sprawozdania, o których mowa w § 1, wyłącznie dla budynków, które stosownie do obowiązujących przepisów podlegają bezpośredniemu nadzorowi danej instytucji lub osoby.

§ 4. Dla rejestracji danych, o których mowa w § 1, instytucje i osoby, wymienione w § 2, winny zaprowadzić księgi notowań według wzorów uzgodnionych z Głównym Urzędem Statystycznym.

§ 5. Sprawozdania, o których mowa w § 1, sporządzane są według wzoru i instrukcyj, wydanych przez Główny Urząd Statystyczny. Sprawozdania te winny być nadsyłane bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego w terminach:

a) przez instytucje i osoby, wymienione w § 2 lit. „a-f" i „h-i", co kwartał, najpóźniej w ciągu dni 15 po upływie kwartału sprawozdawczego;

b) przez instytucje i osoby wymienione w § 2 lit. „g", co miesiąc, najpóźniej do siódmego dnia po upływie miesiąca sprawozdawczego.

§ 6. **Osoby, wymienione w § 2 lit. „g-i", winne wykroczenia przeciw przepisom niniejszego rozporządzenia ulegną karze na podstawie** art. 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) w brzmieniu art. 3 ustawy z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436).

P. art. 13 i 15 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (poz. 1 niniejszego zeszytu).

10.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 marca 1932 r.

o statystyce produkcji rolnej.

Dz. U. R. P. z dnia 31 marca 1932 r. Nr 27, poz. 255).

Zmiany: rozp. Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 371).

Na podstawie art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436) zarządza się co następuje:

§ 1. Zarządy gmin wiejskich i miejskich co rok w określonym przez instrukcję terminach:

a) ustalają ogólnie dla każdej gminy powierzchnie, zasianą poszczególnymi ziemiopłodami, i plony oraz

b) przeprowadzają w poszczególnych gospodarstwach spis zwierząt gospodarskich.

Zestawienia zebranych danych zarządy gmin przesyłają do powiatowych władz administracji ogólnej, które po sprawdzeniu skierowują je do Głównego Urzędu Statystycznego w sposób i w terminach, określonych przez instrukcje.

Dalszą część ust. 2 pominięto.

Raz na pięć lat w terminie i według metod, ustalonych w instrukcji, zarządy gmin wiejskich i miejskich przeprowadzają szczegółowy spis użytków rolnych.

Zd 2 w ust. 3 pominięto.

§ 2. Ustalanie powierzchni zasianej jest dokonywane przez zarządy gmin na podstawie indywidualnych danych dla gospodarstw z obszarem powyżej 50 ha i na podstawie szacowań przez specjalne komisje — dla gospodarstw z obszarem poniżej 50 ha. Plony ustalają komisje szacunkowe. Komisje powoływane zostają do życia przez zarządy gmin. Skład osobowy tychże komisji oraz tryb ich urzędowania określone zostaną instrukcją.

§ 3. Osoby fizyczne i prawne, produkujące płody rolne oraz posiadające zwierzęta gospodarskie objęte dochodzeniem statystycznym, są obowiązane na żądanie zarządów gmin wiejskich i miejskich do udzielania tym zarządom szczegółowych i zgodnych z prawdą wyjaśnień, niezbędnych do wykonania przez zarządy gmin postanowień § 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 4. **Winni wykroczenia przeciw przepisom, zawartym w § 3, ulegną karze grzywny w wysokości do** 500 zł, **a w razie niemożności uiszczenia grzywny, karze aresztu do jednego miesiąca.**

W razie powtórnego wykroczenia grzywna może być wymierzona w wysokości podwójnej. Kary te wymierza powiatowa władza administracji ogólnej.

P. art. 13 i 15 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 239).

11.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 kwietnia 1936 r.

sprawie statystyki cen.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 kwietnia 1936 r. Nr 33, poz. 254).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Na żądanie Głównego Urzędu Statystycznego właściciele przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, zarządy związków przedsiębiorstw lub zarządzający przedsiębiorstwami, obowiązani są dostarczać sprawozdań statycznych co do cen sprzedażnych produkowanych wytworów, bądź co do cen artykułów, stanowiących przedmiot handlu tych przedsiębiorstw.

(2) Przepisy ust. (1) nie dotyczą cen wyrobów tytoniowych, spirytusowych i soli oraz cen węgla, brykietów z niego i koksu.

§ 2. (1) Sprawozdania statystyczne powinny być sporządzane według wzorów i instrukcyj, wydawanych przez Główny Urząd Statystycz-

ny, a ustalonych po zasięgnięciu opinii Związku Izb Przemysłowo-Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej. Sprawozdanie to powinno być nadsyłane bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego w terminach ustalonych przez tenże Urząd.

(2) Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego może delegować do przedsiębiorstw funkcjonariuszów Urzędu w celu ustalenia na podstawie odpowiednich ksiąg i dokumentów wiarygodności danych zawartych w sprawozdaniach.

(3) Przy składaniu zeznań nikt nie może się zasłaniać tajemnicą handlową lub techniczną.

Na czele Głównego Urzędu Statystycznego stoi obecnie Prezes Urzędu.

§ 3. Kto nie nadeśle sprawozdania, bądź dostarczy nieprawdziwych danych o cenach — podlega karze określonej w art. 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85 poz. 464), w brzmieniu ustawy z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 436).

P. art. 13 i 15 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 239).

12.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 lutego 1939 r.

o statystyce sprzedaży i licytacji nieruchomości.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 marca 1939 r. Nr 15, poz. 89).

Na podstawie art. 2 i 3 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436) zarządza się co następuje:

§ 1. Strony, sporządzające akta sprzedaży nieruchomości, oraz poprzedni właściciel i nabywca nieruchomości w drodze licytacji obowiązani są zeznać wobec:

1) notariusza;
2) władzy, orzekającej przeniesienie prawa własności na podstawie art. 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1);
3) zarządu instytucji kredytowej, posiadającej uprawnienia ustawowe do przeprowadzenia licytacji nieruchomości bez udziału notariusza lub komornika;
4) sądu;
5) komornika —

dane, wyszczególnione w załączonej do rozporządzenia niniejszego karcie statystycznej sprzedaży (licytacji) nieruchomości (karcie statystycznej).

P. dekret P. K. W. N. z dnia 6 września 1944 o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr 3/1945, poz. 13).

§ 2. Kartę statystyczną, na podstawie zeznań stron i treści sporządzonych aktów (licytacji), wypełnia:

1) notariusz:
   a) w przypadku sprzedaży nieruchomości — bezpośrednio po sporządzeniu aktu,
   b) w przypadku licytacji nieruchomości, przeprowadzonej przy jego udziale — bezpośrednio po przeprowadzeniu licytacji;
2) władza, orzekająca przeniesienie prawa własności na podstawie art. 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej — bezpośrednio do wydania orzeczenia;
3) zarząd instytucji kredytowej (§ 1 pkt 3), w przypadku licytacji nieruchomości, przeprowadzanej przez ten zarząd bez udziału notariusza lub komornika — bezpośrednio po przeprowadzeniu licytacji;
4) komornik w przypadku licytacji nieruchomości, przeprowadzanej przy jego udziale — bezpośrednio po udzieleniu przez sąd przybicia.

§ 3. (1) Komornik przesyła kartę statystyczną, wypełnioną w myśl § 2 pkt. 4) wraz z aktami licytacyjnymi do sądu, który udziela przysądzenia własności.

(2) Jeżeli sąd nie wyda postanowienia o przysądzeniu własności na rzecz nabywcy i przeprowadzona zostanie ponowna licytacja, komornik wypełnia nową kartę statystyczną.

§ 4. (1) Sąd, bezpośrednio po udzieleniu przysądzenia własności na rzecz nabywcy, uzupełnia kartę statystyczną datą przysądzenia i bezzwłocznie zwraca ją komornikowi.

(2) Jeżeli przeprowadzona zostanie nadlicytacja i zmieni się osoba nabywcy, sąd dokonywa odpowiednich poprawek, dotyczących osoby nabywcy, na karcie statystycznej, wypełnionej przez komornika w myśl § 2 pkt 4).

§ 5. Władze i osoby wymienione w § 2 przesyłają karty statystyczne należycie wypełnione, bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego, w terminie do dnia 1 sierpnia za pierwsze półrocze i do dnia 1 lutego za drugie półrocze ubiegłego roku.

§ 6. Główny Urząd Statystyczny może zwracać się bezpośrednio do władz i osób wymienionych w § 2 i 4 w sprawach nadsyłania kart statystycznych oraz uzupełnienia, poprawienia i wyjaśnienia zapisów.

13.

ROPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 czerwca 1939 r.

o statystyce przemysłu gospodniego.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1939 r. Nr 56, poz. 359).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 464) zmienionej ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 436) zarządza się co następuje:

§ 1. Osoby, sprawujące zarząd przedsiębiorstw przemysłu gospodniego, objętych przepisem art. 8 pkt. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zmienionego ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350), obowiązane są składać Głównemu Urzędowi Statystycznemu sprawozdania, zawierające dane, dotyczące:

1) właściciela przedsiębiorstwa;

2) rodzaju i charakteru przedsiębiorstwa;

3) istniejących w przedsiębiorstwie urządzeń budowlanych, sanitarnych i gastronomicznych;

4) frekwencji gości;

5) ceny pokojów i usług ;

6) stanu finansowego i obrotu przedsiębiorstwa;

7) personelu zatrudnionego w przedsiębiorstwie.

§ 2. Sprawozdania wymienione w § 1, mają być sporządzane przez przedsiębiorstwa według wzorów, instrukcji i w terminach ustalanych przez Główny Urząd Statystyczny.

14.

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 28 października 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu o statystyce ruchu naturalnego ludności.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 listopada 1947 r. Nr 68, poz. 422).

Na podstawie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 239), zmienionego dekretem z dnia 22 października 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 393), oraz art. 9 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) zarządza się, co następuje:

§ 1. Urzędnicy stanu cywilnego są obowiązani przesyłać właściwej terytorialnie powiatowej władzy administracji ogólnej kwartalne sprawozdania imienne o zarejestrowanych w księgach stanu cywilnego małżeństwach, urodzeniach i zgonach. Sprawozdania te winny być sporządzane na formularzach statystycznych i według instrukcji ustalonych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego po uzgodnieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych.

§ 2. Osoby, zgłaszające się do sporządzenia aktów w urzędach stanu cywilnego ,obowiązane są dodatkowo udzielać informacji, nie podlegających wpisowi do ksiąg stanu cywilnego, a koniecznych do należytego wypełnienia formularzy statystycznych małżeństw, urodzeń i zgonów.

§ 3. Sprawozdania imienne winny być przesyłane przez urzędników stanu cywilnego właściwej terytorialnie powiatowej władzy administracji ogólnej najpóźniej w terminach następujących: za pierwszy kwartał do dnia 15 kwietnia, za drugi do dnia 15 lipca, za trzeci do dnia 15 października i za czwarty do dnia 15 stycznia każdego roku.

§ 5. Urzędnicy stanu cywilnego obowiązani są na żądanie powiatowej władzy administracji ogólnej lub Głównego Urzędu Statystycznego udzielać wszelkich informacji i wyjaśnień, dotyczących zupełności i dokładności danych, zawartych w przesłanych sprawozdaniach imiennych, jak również dokonywać w tych sprawozdaniach niezbędnych uzupełnień i poprawek.

§ 6. Za zgodą Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w gminach miejskich posiadających własne biura statystyczne urzędnicy stanu cywilnego będą przesyłać sprawozdania imienne bezpośrednio do tych biur i to bądź w terminach przewidzianych w § 3 niniejszego rozporządzenia, bądź w okresach krótszych, przy czym na odnośne biura statystyczne przechodzą w całości funkcje powiatowych władz administracji ogólnej wynikające z §§ 4 i 5 niniejszego rozporządzenia.

W gminach miejskich, którym zostaną przyznane powyższe uprawnienia, mogą być za zgodą Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego stosowane formularze uzupełnione pytaniami dodatkowymi.

15.

USTAWA.

z dnia 13 marca 1934 r.

o ochronie przed pożarami i innymi klęskami.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 maja 1934 r. Nr. 41, poz. 365).

Art. 1. Ustawa niniejsza normuje organizację ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

Art. 2. (1) O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, ochrona ma być zorganizowana według gmin.

(2) Spełnianie zadań, związanych z ochroną przed pożarami i innymi klęskami, w granicach gmin powierza się przełożonym tych gmin, jako organom wykonawczym rządowych władz administracji ogólnej.

(3) Wszyscy w obrębie gminy przebywający obowiązani są współdziałać w wykonywaniu tej ochrony w zakresie, w ustawie niniejszej określonym.

Art. 3. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami władny jest w drodze rozporządzeń wydawać szczegółowe przepisy o zapobieganiu powstawania oraz rozszerzania się pożarów i innych klęsk, o zaopatrzeniu osiedli i budowli w urządzenia oraz przyrządy ochronne i zapobiegawcze, tudzież ustalać postępowanie przy nadzorze nad wykonaniem tych przepisów.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie wykonania ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami przejął Minister Administracji Publicznej, a w odniesieniu do obszaru Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1938 r. o zapobieganiu powstania i rozszerzania się pożarów w budynkach (poz. 17 nin. zeszytu) oraz rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1939 r. o urządzeniach publicznych i prywatnych do zaopatrywania ludności w wodę i usuwania nieczystości oraz o specjalnych urządzeniach przeciwpożarowych (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 506).

Art. 4. (1) W każdej gminie winna istnieć dostateczna ilość straży pożarnych, odpowiadających pod względem liczebności i zaopatrzenia potrzebom miejscowym.

(2) Straże pożarne mogą być:
1) ochotnicze,
2) przymusowe,
3) zawodowe,
4) prywatne.

Art. 5. (1) Gmina miejska, licząca ponad 40.000 mieszkańców, obowiązana jest utrzymywać własną zawodową straż pożarną.

(2) Wojewoda może zwalniać poszczególne gminy miejskie od obowiązku utrzymywania własnej zawodowej straży pożarnej, jeśli w gminie takiej istnieje lub powstanie ochotnicza straż pożarna, odpowiadająca potrzebom miejscowym (art. 4). W m. st. Warszawie uprawnienie to przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 6. (1) W gminach, liczących poniżej 40.000 mieszkańców, istnieją zasadniczo straże pożarne ochotnicze. Jeżeli środki na to pozwalają, gmina może utworzyć straż zawodową. W razie konieczności wojewoda zarządzi utworzenie przez gminę straży pożarnej zawodowej.

(2) W razie braku straży ochotniczej lub zawodowej, albo gdy straże takie są niewystarczające w stosunku do potrzeb miejscowych, gmina obowiązana jest utworzyć przymusową straż pożarną.

(3) Przymusowa straż pożarna winna być utworzona w taki sposób, aby zdolna była do niezwłocznej akcji ratunkowej we wszystkich wypadkach, przewidzianych regulaminem (art. 30).

Art. 7. (1) Strażami pożarnymi prywatnymi w rozumieniu ustawy niniejszej są straże pożarne, do których utworzenia i utrzymywania obowiązane są przedsiębiorstwa i inne zakłady i instytucje, zatrudniające znaczniejszą ilość pracowników lub narażone ze względu na swój charakter na znaczne niebezpieczeństwo pożaru.

(2) Rozporządzenie wykonawcze ustala, jakiego rodzaju przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje i w jakim zakresie obowiązane są utworzyć i utrzymywać straże pożarne prywatne, określa przypadki i tryb zwalniania w całości lub części od tego obowiązku, jeśli w danej miejscowości istnieje dostatecznie silna straż pożarna, oraz ustala zasady organizacji, utrzymania i działalności straży pożarnych w przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach państwowych lub będących pod zarządem Państwa. W odniesieniu do lotnisk użytku publicznego, przepisy te wydaje w drodze rozporządzeń Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Komunikacji i Spraw Wojskowych.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 8. (1) Zawodowe i przymusowe straże pożarne oraz okręgowe pogotowia pożarne (art. 9) są strażami pożarnymi miejscowymi w rozumieniu ustawy niniejszej.

(2) Władza, po wysłuchaniu opinii zainteresowanej gminy i wydziału powiatowego, może również nadać ochotniczym i prywatnym strażom pożarnym charakter miejscowej straży pożarnej, jeżeli straże te odpowiadają warunkom, wymaganym od takiej straży, i mają spełniać jej obowiązki.

Art. 9. (1) W celu zapewnienia pomocy tam, gdzie straże pożarne są nie wystarczające lub gdzie ich brak, gminy mogą się łączyć w celu utworzenia okręgowego pogotowia pożarnego.

Art. 10. Rozporządzenie wykonawcze ustala:

1) zasady, jakim winny odpowiadać rozmieszczenie w gminie i liczebność miejscowych straży pożarnych i okręgowych pogotowi pożarnych oraz straży pożarnych prywatnych, zależnie od ich zaopatrzenia, rodzaju poszczególnych miejscowości, liczby ich mieszkańców, sposobu i zabudowania innych warunków miejscowych;

2) zasady zaopatrzenia straży i pogotowi pożarnych w sprzęt ratunkowy, jego rodzaj i liczebność, jak również zasady ustalania

norm, jakim ten sprzęt winien odpowiadać, sposób stwierdzania jego sprawności oraz zakres i sposób nadzoru i kontroli w celu zapewnienia należytego utrzymania; przechowywania i sprawności tego sprzętu;

3) zakres i zasady podziału obowiązków straży pożarnych miejscowych i prywatnych oraz pogotowi pożarnych;

Punkt (4) pominięto.

5) sposób i warunki tworzenia straży pożarnych przymusowych (art. 6).

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1937 r. o rozmieszczeniu, liczebności i zaopatrzeniu miejscowych straży (pogotowi) pożarnych i uznaniu straży pożarnych za miejscowe (poz. 16 nin. zeszytu).

Art. 11. (1) Ustrój i obszar działania poszczególnych straży i pogotowi pożarnych oraz ich szczególne prawa i obowiązki w zakresie współdziałania z organami samorządowymi i innymi strażami i pogotowiami pożarnymi określają ich statuty, a porządek i sposób ich służby wewnętrznej i zewnętrznej — regulaminy. Statuty zawodowych straży pożarnych mogą przewidywać obowiązek ich członków pełnienia w nich służby przez określoną ilość lat.

(2) Regulaminy podlegają zatwierdzeniu przez władzę.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest ustalać w drodze rozporządzenia statuty i regulaminy wzorowe, do których statuty i regulaminy poszczególnych straży i pogotowi pożarnych tak już istniejących jak i nowo powstających, winny być dostosowane, oraz termin tego dostosowania. W szczególności wzorowe statuty i regulaminy ustalą jednolite nazwy stopni służbowych członków straży pożarnych i przywiązane do stopni funkcje.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1935 r. o statucie wzorowym ochotniczych straży pożarnych (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 35), oraz rozp. II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1939 r. o statucie wzorowym ochotniczych straży pożarnych (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 450).

Art. 12. (1) Naczelnikami straży i pogotowi pożarnych, ich zastępcami oraz samoistnymi kierownikami poszczególnych jednostek straży pożarnych (pogotowi, drużyn, oddziałów specjalnych), osobami pełniącymi funkcje instrukcyjne i inspekcyjne, mogą być tylko osoby które:

1) są obywatelami polskimi;
2) posiadają nienaganną przeszłość;
3) posiadają odpowiednie przygotowanie fachowe, przewidziane rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Na stanowiska, o których mowa w ust. (1), należy powoływać osoby, które odbyły czynną służbę wojskową. Pierwszeństwo przy obsadzie tych stanowisk posiadają osoby, które odbyły wojskową służbę nadterminową lub zawodową.

(3) Osoby, karane za zbrodnie przeciw Państwu, nie mogą być członkami straży pożarnych (pogotowi).

Ust. (4) pominięto.

Art. 13. (1) Wybór lub mianowanie naczelnika straży lub pogotowi pożarnych oraz ich zastępców wymaga zatwierdzenia władzy.

Art. 14. Członkowie straży i pogotowi pożarnych ochotniczych i przymusowych pełnią swą służbę bezpłatnie.

Art. 15. (1) Wzory umundurowania i odznak członków straży pożarnych (pogotowi) ustala Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia jednolicie dla poszczególnych rodzajów straży i pogotowi, może jednak zezwolić na używanie odrębnych odznak dla poszczególnych straży lub pogotowi, jeśli warunki miejscowe lub tradycja zmiany takie uzasadniają. Rozporządzenie to ustala również, które części umundurowania należą do sprzętu technicznego i winny być dostarczane członkom straży lub pogotowi pożarnych bezpłatnie przez gminę, albo przez obowiązane do utrzymywania straży przedsiębiorstwa, zakłady lub instytucje (art. 7).

(2) Członkowie straży pożarnych (pogotowi) obowiązani są nosić umundurowanie (odznaki) w czasie pełnienia służby. Noszenie umundurowania i odznak poza służbą regulują statuty straży pożarnych (pogotowi) (art. 11).

Ust. (3) pominięto.

(4) Używanie przez osoby do tego nieuprawnione umundurowania i odznak, ustalonych w trybie, przewidzianym w ust. (1) i (3), lub zbliżonych do nich, jest wzbronione.

Art. 17 ust. (1) — (4) pominięto.

(5) Sprzęt techniczny może być używany do celów innych, niż w ustawie niniejszej określonych, tylko za zgodą władzy lub na jej polecenie, a w nagłych wypadkach za zgodą lub na polecenie przełożonego gminy.

Art. 18. (1) Dyscyplinę i rozkazodawstwo straży pożarnych (pogotowi) według zasad, przyjętych w wojsku, organizację i sposób pełnienia służby oraz zasady i programy wyszkolenia członków straży pożarnych, a w szczególności osób, o których mowa w art. 12, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Rozporządzenie to ustala również jednolite, obowiązujące dla wszystkich straży (pogotowi) słownictwo rozkazodawstwa, rozkazodawstwo za pomocą sygnałów oraz inną sygnalizację dźwiękową i wzrokową, jak również ustala, które sygnały dźwiękowe i wzrokowe nie mogą być używane przez inne organizacje lub osoby.

Art. 19. (1) Straże pożarne obowiązane są niezwłocznie udzielać pomocy i ratunku na ob-

szarze ich działania w razie pożaru lub innych klęsk, jak również w akcji obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w innych zaś przypadkach na polecenie władzy lub gdy potrzebna jest zorganizowana pomoc przy użyciu sprzętu ratowniczego, a na miejscu brak jest odpowiedniej organizacji, przeznaczonej do takich celów.

(2) Udzielanie pomocy przez straż pożarną poza obszarem jej działania następuje zgodnie z regulaminem, przewidzianym w art. 30 ust. (2), albo na polecenie władzy.

(3) Okręgowe pogotowia pożarne w przypadkach, o których mowa w ust. (1), obowiązane są udzielać pomocy na całym obszarze ich działania, a poza tym obszarem — na podstawie porozumienia między związkami gmin lub na zarządzenie władzy.

(4) Straże pożarne (pogotowia) mogą udzielać pomocy w innych przypadkach, niż przewidziane w artykule niniejszym, tylko za zgodą władzy.

Art. 21. (1) Straże pożarne (pogotowia), jadące w celu prowadzenia akcji ratunkowej, oraz podczas tej akcji mają prawo korzystać ze wszystkich dróg i gruntów prywatnych dla przejazdu, postoju i prowadzenia akcji ratunkowej.

(2) Kierownicy pojazdów straży pożarnych, jadących w celu prowadzenia akcji ratunkowej, nie są obowiązani stosować się do przepisów o największej dopuszczalnej szybkości, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniach dróg i ulic oraz o wymijaniu i wyprzedzaniu pojazdów, a znajdujący się na drodze obowiązani są zawczasu usuwać się z drogi lub zatrzymać się i pozostawiać miejsce dla swobodnego przejazdu pojazdów straży.

(3) Na sygnał straży pożarnej, jadącej w celu prowadzenia akcji ratunkowej, winny być niezwłocznie otwierane wszelkie zapory i rogatki. Otwieranie zapór kolejowych regulują przepisy kolejowe.

Art. 22. (1) Straże pożarne (pogotowia) przy przejazdach w celu niesienia akcji ratunkowej i z powrotem mają prawo korzystać dla przewozu członków straży i sprzętu technicznego z wszelkich środków przewozowych zarówno osobowych, jak i towarowych, służących do utrzymywania komunikacji publicznej. Korzystanie z kolejowych środków przewozowych regulują przepisy kolejowe.

(2) Miejscowe straże pożarne w razie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, mają prawo zajmować konieczne środki przewozowe, tak publiczne, jak i prywatne dla przewozu swych członków i sprzętu technicznego.

(3) Postanowienia artykułu niniejszego nie dotyczą statków powietrznych.

Art. 24. (1) Techniczne kierownictwo akcją ratunkową w jej całokształcie przy pożarach i innych klęskach należy do naczelnika tej straży pożarnej (pogotowia), która pierwsza przybyła na miejsce. Jeśli jednak na miejsce przybędzie straż pożarna zawodowa, naczelnik tej straży obejmuje techniczne kierownictwo akcją ratunkową.

(2) Utrzymanie porządku i zabezpieczenie życia i mienia mieszkańców w miejscowości nawiedzonej przez pożar lub inną klęskę, należy do państwowych organów bezpieczeństwa publicznego, a w razie ich nieobecności na miejscu — do przełożonego gminy.

(3) Rządowa władza administracji ogólnej może bądź osobiście, bądź przez swego delegata objąć ogólne kierownictwo akcją ratunkową; w takim razie podlegają jej wszyscy naczelnicy straży pożarnych, organa bezpieczeństwa publicznego i przełożeni gmin w miejscowości lub w miejscowościach, objętych akcją ratunkową.

(4) Każdy obowiązany jest podporządkować się zarządzeniom, wydawanym w związku z akcją ratunkową.

Art. 26. (1) Każda osoba, w gminie przebywająca, jest obowiązana:

1) zezwolić na użycie będących jej własnością lub w jej władaniu środków, mogących służyć do alarmu i sygnalizacji dla zaalarmowania o pożarze lub zagrażającym bezpośrednio jego wybuchu albo o innej klęsce, środków przewozowych wszelkiego rodzaju, potrzebnych dla przewozu straży pożarnych, ich sprzętu technicznego i innych przedmiotów koniecznych do akcji ratunkowej na miejsce pożaru lub innej klęski i zpowrotem — oraz urządzeń i przedmiotów potrzebnych dla ochrony przeciwpożarowej lub akcji ratunkowej;

2) zezwolić na umieszczenie na należących do niej lub będących w jej władaniu nieruchomościach urządzeń i przyrządów ochronnych i zapobiegawczych, o ile rozporządzenia, o których mowa w art 3, ustanowią umieszczanie tego rodzaju urządzeń i przyrządów.

(2) Umieszczanie urządzeń i przyrządów ochronnych na nieruchomościach, przeznaczonych dla celów ruchu kolejowego lub żeglugi powietrznej, jak również używanie urządzeń sygnalizacyjnych i alarmowych, służących do zabezpieczenia ruchu kolejowego i żeglugi powietrznej, może się odbywać jedynie z zachowaniem przepisów o bezpieczeństwie i porządku ruchu kolejowego lub ruchu lotniczego.

(3) Właściciele budynków obowiązani są posiadać, przechowywać w tych budynkach i utrzymywać w stanie zdatnym do natychmiastowego użytku narzędzia, potrzebne przy prowadzeniu akcji ratunkowej. Szczegółowy zakres tego obowiązku ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 27. Każdy jest obowiązany zaalarmować najbliższą straż pożarną lub jednostkę państwowych organów bezpieczeństwa w ra-

zie zauważenia pożaru albo innej klęski lub groźby ich powstania.

Art. 28. (1) Każda osoba, w gminie przebywająca, obowiązana jest do udzielania pomocy i do współdziałania przy akcji ratowniczej i zapobiegawczej w wypadkach pożarów lub innych klęsk.

(2) Pomoc i współdziałanie, o których mowa w ust. (1), polega na:

1) udzielaniu bezpośredniej pomocy przy tłumieniu pożarów i zwalczaniu innych klęsk;

2) udzielaniu pierwszej pomocy i opieki w razie nieszczęśliwych wypadków z ludźmi;

3) udzielaniu pomocy przy ochronie i zabezpieczeniu mienia;

4) pełnieniu wart dziennych i nocnych dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski;

5) pełnieniu obowiązków w strażach pożarnych przymusowych.

(3) Rozporządzenie wykonawcze ustala szczegółowy zakres obowiązków, o których mowa w artykule niniejszym, oraz sposób ich wykonania.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1939 r. o obowiązkach ludności w wypadkach pożarów lub innych klęsk (poz. 18 niniejszego zeszytu).

Art. 29. (1) Od obowiązków, wymienionych w art. 28, wolni są:

1) niezdolni do pracy wskutek choroby lub ułomności fizycznych;

2) kobiety ciężarne i karmiące oraz matki dzieci do lat 6;

3) cudzoziemcy, korzystający z prawa zakrajowości;

4) nieletni do lat 14;

5) osoby obojga płci, mające powyżej lat 60.

(2) Rada Ministrów jest władna w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązków, określonych w art. 28, także inne kategorie osób prócz wymienionych w ust. (1) artykułu niniejszego oraz ustalać, kiedy i na jakich warunkach wykonanie tych obowiązków będzie mogło być zamienione na świadczenia w naturze lub pełnione zastępczo przez inne osoby.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 marca 1939 r.

o zwalnianiu od niektórych obowiązków, wynikających z ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 kwietnia 1939 r. Nr 31, poz. 206).

Na podstawie art. 29 ust. (2) ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) zarządza się co następuje:

§ 2. Od obowiązków, określonych w art. 28, zwalnia się:

1) posłów na Sejm i senatorów;

2) zawodowych konsulów państw obcych i przydanych im zawodowych urzędników oraz członków ich rodzin prowadzących wspólne z nimi gospodarstwo domowe, jeżeli posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego i z zastrzeżeniem wzajemności.

§ 3. Od obowiązków określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 1), 2) i 3) zwalnia się:

1) funkcjonariuszów państwowych i pracowników kontraktowych w urzędach państwowych oraz pracowników przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj państwowych ;

2) sędziów i prokuratorów sądów powszechnych, sędziów sądów administracyjnych oraz asesorów i aplikantów sądowych;

3) personel nauczający i pomocniczy w szkołach państwowych, publicznych i prywatnych wszystkich kategoryj, stopni i typów;

4) przełożonych gmin i urzędujących ich zastępców, sołtysów i urzędujących podsołtysów, funkcjonariuszów samorządowych i pracowników samorządowych przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj;

5) pracowników zakładów użyteczności publicznej;

6) pracowników prywatnych przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj, które pracują na rzecz obrony Państwa;

7) pracowników instytucyj ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy;

jeżeli w czasie pożaru lub innej kleski spełniają obowiązki wynikające z ich stanowiska.

§ 4. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 4), zwalnia się:

1) osoby czasowo w gminie przebywające;

2) osoby nie będące właścicielami lub użytkownikami nieruchomości położonych na obszarze gminy miejsca ich zamieszkania;

3) kobiety;

4) mężczyzn do lat 17;

5) czynnych członków Korpusu Technicznego Związku Straży pożarnych R. P. oraz czynnych członków straży pożarnych i okręgowych pogotowi pożarnych;

6) uczniów szkół średnich, szkół zawodowych i słuchaczów rzeczywistych szkół akademickich;

7) uczniów kursów (szkół) wojskowego przysposobienia specjalnego;

8) duchownych i zakonników uznanych w Państwie wyznań religijnych oraz uczniów seminariów duchownych i nowicjuszów zakonów.

§ 5. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 5, zwalnia się:

1) kobiety mające powyżej lat 40;

2) czynnych członków Korpusu Technicznego Związku Straży Pożarnych R. P. oraz czynnych członków straży pożarnych ochotniczych, zawodowych, prywatnych i okręgowych pogotowi pożarnych;

3) osoby, wymienione w § 4 pkt. 1), 6), 7) i 8).

§ 6. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 4) i 5), zwalnia się osoby wymienione w § 3, co do których ich władze przełożone stwierdzą, że wykonywanie tych obowiązków może odbić się istotnie ujemnie na toku urzędowania lub pracach w danym urzędzie, przedsiębiorstwie, zakładzie lub instytucji.

§ 7. (1) Osoby, na których ciąży obowiązek określony w art. 28 ust. (2) pkt. 4), mogą wykonywać go przez zastępcę.

(2) Zastępcze wykonanie tego obowiązku nie może być powierzone osobom, wymienionym w art. 29 ust. (1) oraz w § 4 pkt. 3), 4), 6) i 7).

(3) Przełożony gminy może zakazać zastępczego wykonania tego obowiązku przez osoby karane za przestępstwa z chęci zysku lub za zbrodnie przeciwko Państwu.

§ 8. Za wykonanie obowiązku, określonego w art. 28 ust. (2) pkt. 4), odpowiedzialna jest osoba, która podjęła się wykonania tego obowiązku zastępczo.

§ 9. (1) Obowiązki, określone w art. 28 ust. (2) pkt. 5), mogą być na wniosek osoby obowiązanej zamienione przez przełożonego gminy na obowiązek świadczeń w naturze na cele ochrony przed pożarami i innymi klęskami, jeżeli liczba obowiązanych do służby w straży pożarnej przymusowej, przewyższa liczbę, potrzebną do zapewnienia na obszarze działania straży należytej ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

(2) Świadczenia w naturze mogą być wykonane tylko na obszarze tej gminy, która powołała obowiązanego do wykonania obowiązków.

§ 10. Świadczenia w naturze (§ 9) polegają na:

1) dostarczaniu środków przewozowych lub inwentarza pociągowego;

2) wykonaniu określonych robót;

3) czasowym odstąpieniu przedmiotów, potrzebnych do wykonania robót;

4) odstąpieniu własności materiałów, potrzebnych do wykonania robót.

§ 11. (1) Wartość zamiennych świadczeń w naturze określa się dniówkami robocizny pieszej.

(2) Roczna wysokość zamiennych świadczeń w naturze odpowiada 7 dniówkom robocizny pieszej.

Ust. (3) i (4) pominięto.

Art. 30. (1) Przełożony gminy, po zasięgnięciu opinii fachowej naczelnika miejscowej straży pożarnej (naczelników miejscowych straży pożarnych) oraz po wysłuchaniu kolegium zarządu gminy, obowiązany jest sporządzić regulamin zapobiegania i tłumienia pożarów i innych klęsk na obszarze gminy.

(2) W celu współdziałania poszczególnych gmin przy zapobieganiu i tłumieniu pożarów i innych klęsk wydziały powiatowe, po zasięgnięciu opinii fachowej powiatowego instruktora straży pożarnych, obowiązane są sporządzić regulamin takiego współdziałania dla całego powiatu.

(3) Regulaminy, o których mowa w ust. (1) i (2), wymagają zatwierdzenia władzy.

(4) Wszystkie osoby, w gminie zamieszkałe lub czasowo tam przebywające, obowiązane są stosować się do obowiązków, określonych w regulaminie.

Art. 33. Rada Ministrów na wniosek Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu władna jest w drodze rozporządzenia włożyć na gminy, przedsiębiorstwa i inne zakłady i instytucje, wymienione w art. 7, obowiązek ubezpieczenia członków straży pożarnych od nieszczęśliwych wypadków, związanych z pełnionymi przez nich czynnościami służbowymi.

Art. 17. (1) Kto:

1) w razie pożaru lub innej klęski żywiołowej nie stosuje się do obowiązków, określonych w art. 26, 27 i 28, względnie w wydanych na ich podstawie rozporządzeniach, o ile nie jest od nich zwolniony,

2) wzbrania się pełnić wyznaczonej mu warty nocnej lub dziennej (art. 28 ust. (2) pkt. 4),

3) wprowadza w błąd straż (pogotowie) złośliwymi alarmami, albo nieprawnie używa sygnałów, zastrzeżonych strażom pożarnym (pogotowiom),

4) jako członek straży pożarnej (pogotowia) nie wypełnia wynikających z tego tytułu obowiązków,

5) odmawia wykonania zarządzeń, wydanych w czasie akcji ratunkowej (art. 24),

6) utrudnia lub uniemożliwia wykonanie zadań straży pożarnych — ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 1.000 zł lub karze aresztu do miesiąca, albo obu karom łącznie. (50.000 zł)

(2) Kto wykracza przeciwko innym postanowieniom ustawy niniejszej lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, — ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 500 zł, lub karze aresztu do dni czternastu, lub obu karom łącznie, o ile za czyn nie grozi kara surowsza. (25.000 zł)

P. art. 39 prawa o wykroczeniach.

16.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 16 października 1937 r.

o rozmieszczeniu, liczebności i zaopatrzeniu miejscowych straży (pogotowi) pożarnych i uznaniu straży pożarnych za miejscowe.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 listopda 1937 r. Nr 78, poz. 573)

Na podstawie art. 10 pkt. 1), 2) i 4) ustawy z dnia 13 marca1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41 poz. 365) zarządzam co następuje:

§ 11. Za podstawę zaopatrzenia straży w sprzęt techniczny, który składa się ze sprzętu burzącego, gaśniczego, łącznościowego, ochronnego, oświetleniowego, przeciwgazowego, ratowniczego, sanitarnego, wodnego i specjalnego, służą wzorowe zestawy sprzętu ustalone przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Przełożony gminy ustala szczegółowy wykaz rodzaju i ilości sprzętu potrzebnego do każdej straży lub pogotowia w zależności od stopnia niebezpieczeństwa pożarów lub innych klęsk na obszarze działania straży lub pogotowia (§ 3).

§ 12. Sprzęt powinien być przechowywany w zamkniętych pomieszczeniach (remizach strażackich) i utrzymywany w takim stanie, aby był zdolny do natychmiastowego użycia przy akcji ratunkowej.

Klucze od pomieszczeń ze sprzętem powinny być przechowywane przez naczelników straży lub pogotowi albo przez ich zastępców w sposób zapewniający natychmiastową możność ich użycia.

Kontrolę nad należytym utrzymaniem, przechowywaniem i gotowością sprzętu sprawują przełożeni gminy przy pomocy naczelników straży i pogotowi.

Przepisy § 11 i 12 dotyczą jedynie t. zw. miejscowych straży pożarnych (p. art. 8 ustawy).

17

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 31 października 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu o zapobieganiu powstania i rozszerzania się pożarów w budynkach.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 listopada 1938 r. Nr 87, poz. 590).

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) zarządzam co następuje:

§ 1. Przepisom rozporządzenia niniejszego podlegają wszelkie budynki mieszkalne, przeznaczone do użytku publicznego, mieszczące zakłady użyteczności publicznej, oraz budynki mieszczące lokale urzędowe, biurowe, przemysłowe, handlowe, składy itp.

§ 2. Zabrania się przechowywania i gromadzenia na nieprzeznaczonych do zamieszkiwania częściach strychów budynków wymienionych w § 1 jakichkolwiek materiałów łatwopalnych, a w szczególności: słomy, trawy morskiej, drzewa, wełny drzewnej, wiórów drzewnych, papieru, szmat, olejów mineralnych, celuloidu itp. oraz przedmiotów wykonanych w całości lub w przeważającej części z takich materiałów.

§ 3. Zabrania się przechowywania i gromadzenia na nieprzeznaczonych do zamieszkiwania częściach strychów, w korytarzach piwnicznych, klatkach schodowych, przejściach i przejazdach w budynkach wymienionych w § 1 jakichkolwiek przedmiotów w sposób, utrudniający przejazd lub przejście.

§ 4. Wszelkie przedmioty, znajdujące się na nieprzeznaczonych do zamieszkiwania częściach strychów, w korytarzach piwnicznych, klatkach schodowych, przejściach i przejazdach w budynkach wymienionych w § 1, powinny być tak przechowywane, aby mogły być niezwłocznie usunięte z tych pomieszczeń do innych części budynku.

§ 5. Obowiązek przestrzegania przepisów §§ 2, 3 i 4 ciąży:

1) jeśli chodzi o pomieszczenia, których używanie związane jest z jednym mieszkaniem — na głównym lokatorze tego mieszkania,
2) we wszystkich innych wypadkach — na właścicielu budynku lub osobie zarządzającej budynkiem, jeśli właściciel osobiście tego zarządu nie sprawuje.

§ 6. Przepisy § 2 nie dotyczą budynków, jeżeli konstrukcje dachów tych budynków są wykonane z żelazobetonu, o grubości płyty co najmniej 8 cm, lub z żelaza, pokryte płytami o tej samej wytrzymałości na przebicie, a stropy tych budynków są wykonane w całości z materiałów ognioodpornych.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie:

1) na obszarze miast wydzielonych z powiatowych związków samorządowych w 14 dni po ogłoszeniu,
2) na obszarze pozostałych miejscowości w 14 dni po wydaniu przez właściwych wojewodów odpowiednich zarządzeń.

18.

ROPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 6 kwietnia 1939 r.

o obowiązkach ludności w wypadkach pożarów lub innych klęsk.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 kwietnia 1939 r. Nr 37, poz. 242).

Na podstawie art. 28 ust. (3) i 52 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U.R.P. Nr 41, poz. 365) zarządzam co następuje:

§ 2. Wykonanie obowiązków określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 1) 2) i 3) polega na:

1) dostarczaniu i podawaniu wody i innych środków ratowniczych do zapobieżenia rozszerzaniu się pożarów lub innych klęsk,

2) pracy ze sprzętem ratunkowym,

3) usuwaniu przedmiotów zagrożonych przez pożar lub inną klęskę,

4) dogaszaniu zgliszczy,

5) przenoszeniu z miejsca zagrożonego niebezpieczeństwem osób, które uległy nieszczęśliwym wypadkom,

6) zastosowaniu niezbędnych środków ratowniczych,

7) wezwaniu pomocy lekarskiej i dostarczeniu koniecznych środków przewozowych dla osób, które uległy nieszczęśliwym wypadkom, jeżeli ze względu na życie i zdrowie tych osób okaże się to konieczne,

8)dostarczeniu pomieszczeń dla osób, które uległy nieszczęśliwym wypadkom, na czas niezbędny dla udzielenia tym osobom pierwszej pomocy,

9) przyjęciu na przechowanie mienia poszkodowanych,

10) pilnowaniu mienia przed utratą lub zniszczeniem,

11) wykonywaniu prac koniecznych dla zapobieżenia rozszerzania się pożaru lub innej klęski.

§ 3. Każda osoba w gminie przebywająca, na wezwanie władz administracji ogólnej, przełożonego gminy, organów służby bezpieczeństwa publicznego lub kierownika akcji ratowniczej, obowiązana jest w razie pożaru lub in-

nej klęski, udzielić pomocy i współdziałać przy akcji ratowniczej w sposób i w miejscu przez te władze, organa lub kierownika akcji ratowniczej wskazany.

Regulamin, o którym mowa w art. 30 ust. (1), ustali, które osoby lub grupy osób oraz w jakim zakresie i w jaki sposób obowiązane są w razie pożaru lub innej klęski udzielić bez wezwania pomocy i współdziałać przy akcji ratownczej.

§ 4. Osoby, które przybyły na miejsce pożaru lub innej klęski w razie braku odpowiedniego kierownika akcji ratowniczej, powinny niezwłocznie przystąpić same do niesienia pomocy i do akcji ratowniczej.

§ 5. Osobom, zatrudnionym przy niesieniu pomocy lub przy akcji ratowniczej, nie wolno zaniechać tych czynności przed ustaniem niebezpieczeństwa lub bez zezwolenia kierownika tej akcji.

§ 6. Wykonanie obowiązku pełnienia wart dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski (art. 28 ust. (2) pkt. 4) polega na:

1) czuwaniu nad bezpieczeństwem mieszkańców dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski,
2) niezwłocznym alarmowaniu organów służby bezpieczeństwa publicznego, przełożonego gminy, sołtysa, straży pożarnych i mieszkańców o powstałym niebezpieczeństwie.

Pełniący wartę powinni zwracać uwagę na przestrzeganie przez osoby w gminie przebywające przepisów o zapobieganiu powstawania i szerzenia się pożarów i innych klęsk, a w przypadkach spostrzeżenia uchybień powiadomić o tym przełożonego gminy.

§ 7. Powołanemu do warty w gminie wiejskiej może być poruczone wykonanie tej warty jedynie na obszarze tej gromady, w której powołany zamieszkuje.

§ 8. Pełniący wartę, w czasie wykonywania tego obowiązku, nie mogą oddalać się poza obszar, którego strzegą.

§ 9. Pełniący wartę powinni być zaopatrzeni w odpowiednie oznaki i przyrządy alarmowe dostarczone przez gminę.

§ 10. Pełnienie wart (art. 28 ust. (2) pkt 4) wykonywa się kolejno, według rocznego planu powołania, ustalonego przez kolegium zarządu gminy. Plan powinien być wyłożony do publicznego wglądu najpóźniej do dnia 1 listopada każdego roku, a wyłożenie jego ogłoszone w sposób w gminie przyjęty:

W planie należy wymienić:

1) nazwisko, imię i miejsce zamieszkania obowiązanego do pełnienia warty,
2) miejsce i czas wykonywania obowiązku,
3) pouczenie o skutkach prawnych niestawiennictwa i niewykonania obowiązku (art. 47 ust. (1) pkt. 2),
4) pouczenie o środkach prawnych.

§ 11. Do pełnienia wart przełożony gminy wzywa obowiązanych w sposób w gminie przyjęty co najmniej na 7 dni przed dniem pełnienia warty.

§ 12. Pełnienie wart dziennych może być zarządzone przez przełożonego gminy, po uprzednim uzyskaniu zgody powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 13. Pełnienie obowiązków w strażach pożarnych przymusowych (art. 28 ust. (2) pkt. 5)) polega na braniu czynnego udziału w:

1) tłumieniu pożarów lub zwalczaniu innych klęsk,
2) ćwiczeniach, szkoleniu i przeglądach straży, zarządzonych przez władze, o których mowa w art. 43, przełożonego gminy lub naczelnika straży pożarnej przymusowej.

§ 14. Osoby, powołane na stanowiska kierownicze w strażach pożarnych przymusowych, nie mogą odmówić przyjęcia tych stanowisk, jeżeli w okresie 3 ostatnich lat nie pełniły obowiązków na stanowiskach kierowniczych w strażach pożarnych przymusowych.

§ 15. Do pełnienia obowiązków w strażach pożarnych przymusowych powołuje obowiązanych przełożony gminy w drodze pisemnej.

Wezwanie powinno zawierać:

1) nazwisko i imię powołanego do pełnienia obowiązku,
2) określenie obowiązku,
3) jakie narzędzia lub środki przewozowe powinna dostarczyć powołana osoba,
4) pouczenie o skutkach prawnych niestawiennictwa i niewykonania obowiązku (art. 47 ust. (1) pkt. 4)),
5) pouczenie o środkach prawnych.

19.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 16 marca 1928 r.

o ewidencji i kontroli ruchu ludności.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 marca 1928 r. Nr 32, poz. 309).

(Zmiany: ustawa z dnia 15 marca 1932 r. (Dz.U.R.P. Nr 38, poz. 390).

Art. 1. Gminy wiejskie i miejskie obowiązane są prowadzić na swym obszarze ewidencję i kontrolę ruchu ludności. Czynności te gminy sprawują pod nadzorem władz administracji ogólnej, a mianowicie: w Warszawie — Komisarza Rządu m. st. Warszawy, w miastach, w których funkcję powiatowej władzy administracji ogólnej zostały w całości poruczone prezydentowi miasta —wojewodów, zaś we wszystkich pozostałych gminach miejskich i wiejskich — rządo-

wych powiatowych władz administracji ogólnej.

Minister Spraw Wewnętrznych może powierzyć ten obowiązek w poszczególnych gminach lub poszczególnych miejscowościach, leżących poza siedzibą urzędu gminnego (art. 6), innym podległym sobie władzom lub organom, jeśli ze względów bezpieczeństwa lub z uwagi na warunki miejscowe uzna to za konieczne.

Za czynności i poświadczenia urzędowe w powyższym zakresie gminy mogą pobierać opłaty administracyjne według określonych przez nie zasad i taryfy, o ile rozporządzenie niniejsze nie zawiera odmiennych postanowień.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w rozp., przejął Minister Administracji Publicznej (w odniesieniu do Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych), czynności Komisarza Rządu na m. st. Warszawę wynikające z rozp. wykonuje faktycznie — Prezydent m. st. Warszawy.

Art. 2. Minister Spraw Wewnętrznych ustali sposób i tryb postępowania przy prowadzeniu ewidencji i kontroli ruchu ludności oraz określi wzory i treść potrzebnych przy tym ksiąg względnie rejestrów.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. o meldunkach i księgach ludności (poz. 20 niniejszego zeszytu).

Art. 3. Prowadzący księgi stanu cywilnego obowiązani są co trzy miesiące przesyłać właściwym gminom dokładne dane o zaszłych w ciągu tego czasu przypadkach urodzin, śmierci (zgonów) i ślubów. Formę, treść i tryb przesyłania tych zawiadomień ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

Urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący księgi stanu cywilnego mają obowiązek przesyłać na żądanie gminy, względnie organu, upoważnionego do prowadzenia ewidencji i kontroli ruchu ludności dla użytku ksiąg ludności wyciągi z ksiąg i aktów stanu cywilnego. W wypadkach, gdy księgi stanu cywilnego uległy zniszczeniu lub zaginięciu, obowiązek ten ciąży na urzędach i instytucjach, utrzymujących duplikaty tych ksiąg.

Art. 4. Właściwy wojewoda może w drodze rozporządzenia wprowadzić w poszczególnych miejscowościach dla wszystkich lub niektórych kategorii domów obowiązek prowadzenia przez właścicieli lub dzierżawców domów, domowych ksiąg lub rejestrów meldunkowych, albo zamiast nich list osób w domu zamieszkałych, albo wreszcie ksiąg, względnie rejestrów i list równocześnie.

Rozporządzenie wojewody ustali treść i sposób prowadzenia tych ksiąg, rejestrów i list.

Art. 5. Właściciele, dzierżawcy lub inni odpowiedzialni kierownicy hoteli, pensjonatów, domów noclegowych i innych wszelkiego rodzaju zakładów, przeznaczonych do przyjmowania osób na mieszkanie lub nocleg za opłatą lub bezpłatnie, bez względu na to w jakiej miejscowości zakłady takie się znajdują, obowiązani są prowadzić księgi lub rejestry meldunkowe swego zakładu oraz listy osób w ich zakładzie przebywających. Listy takie winny być umieszczone przy wejściu do zakładu w miejscu widocznym dla wszystkich wchodzących. Treść i sposób prowadzenia ksiąg, względnie rejestrów i list ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 7. Kto przebywa w jakiejkolwiek miejscowości dłużej niż trzy dni, winien być zameldowany w gminie przed upływem następnych 24 godzin. Obowiązek zameldowania ciąży na właścicielu lub dzierżawcy domu, w którym podlegający zameldowaniu każdorazowo przebywa.

Osoby przebywające w jednym z zakładów, wymienionych w art. 5, winny być zameldowane w gminie przez odpowiedniego kierownika zakładu przed upływem 24 godzin od chwili przybycia, — bez względu na czas, przez który przybywają lub zamierzają przebywać.

W miejscowościach uzdrowiskowych zameldowanie winno być dokonane przed upływem 48 godzin od chwili przybycia.

Art. 8. Kto opuszcza swoje miejsce zamieszkania i przenosi się do innej miejscowości, lub przeprowadza się do innego domu w obrębie tej samej miejscowości, albo kto opuszcza miejsce czasowego pobytu, o ile pobyt ten podlegał obowiązkowi zameldowania (art. 7), winien być wymeldowany w gminie. Wymeldowanie powinno być dokonane przez właściciela, względne dzierżawcę domu, przed upływem 48 godzin od chwili opuszczenia mieszkania.

Kto opuszcza jeden z zakładów wymienionych w artykule 5, winien być wymeldowany w gminie przez odpowiedzialnego kierownika zakładu przed upływem 24 godzin od chwili opuszczenia, bez względu na to, czy opuszcza zakład czasowo lub na stałe.

Art. 9. Spełnianie obowiązków wymienionych w art. 4, 5, 7 i 8 niniejszego rozporządzenia może być przez właścicieli lub dzierżawców domów, względnie przez odpowiedzialnych kierowników zakładów, o których mowa w art. 5, powierzone specjalnie do tego celu wyznaczonym osobom, korzystającym z pełni praw cywilnych i obywatelskich.

O ustanowieniu takiego zastępcy należy zawiadomić właściwy urząd, spełniający czynności, przewidziane w art. 1, przed rozpoczęciem przez tego zastępcę czynności.

Art. 10. Osoby, podlegające zameldowaniu lub wymeldowaniu w myśl art. 7 i 8 niniejszego rozoprządzenia, obowiązane są przed upływem terminu, o którym mowa w art. 7 względnie przed wyjazdem lub przeniesieniem się (art. 8), zawiadomić o swym przybyciu lub

wyjeździe właściciela, dzierżawcę, kierownika zakładu, lub osobę ich zastępującą (art. 9) i udzielić mu danych potrzebnych dla zameldowania lub wymeldowania.

O ile chodzi:

1. o sublokatorów, lub o inne osoby mieszkające u lokatorów,
2. o członków rodziny i domowników pozostających we wspólnym gospodarstwie z głową rodziny i wspólnie z głową rodziny zamieszkałych,
3. o pracowników zamieszkałych u pracodawcy,

— obowiązek zawiadomienia o przybyciu lub wyjeździe tych osób ciąży na:

ad. 1. lokatorze,
ad. 2. głowie rodziny,
ad. 3. pracodawcy.

Art. 11. Właściciel, dzierżawca domu lub kierownik zakładu wymienionego w art. 5 względnie osoba zastępująca go, — obowiązany jest zawiadamiać gminę o zmianach w stanie rodzinnym (urodzenie, śmierć, zaślubiny) osób zamieszkałych w domu lub zakładzie, o ile zmiany te dotyczą danych zawartych w zgłoszeniu meldunkowym.

Postanowienia art. 10 stosuje się w tym wypadku analogicznie.

Art. 14. Minister Spraw Wewnętrznych określi typ postępowania przy zameldowaniu i wymeldowaniu oraz zakres i treść zgłoszeń meldunkowych.

Tryb postępowania w sprawach meldunkowych, dotyczących osób podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu oraz treść zgłoszeń meldunkowych tych osób określi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

1. P. rozp. powołane pod art. 2.
2. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 15. W miejscowościach nie będących siedzibą urzędu gminnego, w których nie są prowadzone oddzielnie czynności ewidencji i kontroli ruchu ludności, do przyjmowania zameldowań i wymeldowań (art. 7 i 8) obowiązane są miejscowe organa gminy.

Art .16. Minister Spraw Wewnętrznych może ze szczególnych względów bezpieczeństwa zarządzić wyjątkowe obostrzenia przepisów meldunkowych na pewnych obszarach lub w pewnych miejscowościach (np. miejscowości przygraniczne, rejony forteczne i tp.).

Obostrzenia te mogą polegać na:

a) ustanowieniu skróconych terminów dla zgłoszeń meldunkowych, składanych w myśl art. 7,
b) ustanowieniu obowiązku wymeldowania się osób wyjeżdzających, bez względu na to, czy będzie to zmiana miejsca zamieszkania, adresu lub pobytu (art. 8).

Art. 17. W celach kontroli ruchu ludności mogą organa władz administracji ogólnej gmin i policji państwowej żądać od poszczególnych osób wylegitymowania się. Do tego celu mogą służyć wszelkiego rodzaju dokumenty wydane przez władze publiczne, a stwierdzające tożsamość osoby w sposób nie nasuwający uzasadnionych wątpliwości, a w braku takich dowodów — potwierdzenie wiarogodnych osób.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Art. 20. Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ureguluje w drodze rozporządzenia sprawy meldowania się osób wojskowych i cywilnych, zajmujących pomieszczenia w koszarach i innych budynkach, zajętych przez wojsko oraz sprawy prowadzenia domowych ksiąg meldunkowych, względnie rejestrów meldunkowych i załatwiania czynności meldunkowych w takich budynkach.

Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych regulować będzie w drodze rozporządzeń sposób meldowania osób, którym przysługuje prawo eksterytorialności, zawodowych konsulów państw obcych oraz członków ich rodzin, o ile prowadzą z nimi wspólne gospodarstwo domowe, oraz podległego mu personelu urzędniczego, jako też ich służby osobistej, — posiadających obywatelstwo obce.

Art. 22. Minister Spraw Wewnętrznych w ramach swoich upoważnień, wynikających z niniejszego rozporządzenia, może upoważnić wojewodów do wydawania rozporządzeń szczegółowych.

Art. 25. 1) Kto chociażby bez złej woli, ale bez należytego zbadania, czyni w księgach meldunkowych, względnie w rejestrach lub listach, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy zapisy lub wydaje takie zaświadczenia lub dowody, albo kto w związku z dokonaniem formalności meldunkowych, uzyskaniem dowodu osobistego lub zaświadczenia, lub na żądanie wylegitymowania się składa lekkomyślnie wprowadzające w błąd dowody lub zeznania — ulegnie karze grzywny do 2.000 zł. lub karze aresztu do 4 tygodni, albo obu tym karom łącznie. (100.000 zł.)

2) Kto nie dopełni formalności meldunkowych, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu lub rozporządzeniach, na jego podstawie wydanych, albo zaniedba wykonania innych obowiązków, wynikających z niniejszego rozporządzenia, lub rozporządzeń, na jego podstawie wydanych, albo wykonywa je w sposób nieprzepisany,

3) Kto winien jest naruszenia lub nieprzestrzegania innych przepisów niniejszego rozporządzenia, lub kto uchyla się od wykonania zarządzeń władz, opartych na niniejszym rozporządzeniu

— ulegnie karze grzywny do 100 zł. (5.000 zł).

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczego aresztu według słusznego uznania jednak — za przestępstwa, wymienione w punkcie 1 — nie ponad trzy tygodnie, — za przestępstwa, wymienione w punktach 2 i 3 nie ponad trzy dni.

Grzywny, wymierzane na zasadzie niniejszego **artykułu, przypadają** gminie miejsca zamieszkania osoby ukaranej. Orzeczenie powinno zawierać nazwę gminy, której grzywna przypada. Odpis orzeczenia należy tej gminie doręczyć.

1. P. art. 10 i 16 pr. o wykr. oraz art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.
2. P. art. 42 § 3 k. k., art. 2 i 16 pr. o wykr. oraz art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 26. Do orzekania o czynach przewidzianych w artykule poprzednim powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Ust. 2 i 3 utraciły moc obowiązującą w związku z art. 640 i nast. k. p. k.

20.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 23 maja 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu co do § 2 ust. 3 — 5, z Ministrem Spraw Wojskowych co do § 20, 21, 22, 24 ust. 3, § 49 ust. 1 i 2, § 55 i 56 oraz z Ministrem Spraw Zagranicznych co do § 18 ust. 1 i 2, § 51 i § 55, o meldunkach i księgach ludności.

(Dz. U.R.P. z dnia 26 czerwca 1934 r. Nr 54, poz. 489).
Zmiany: rozp. Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 15 listopadana 1947 r. (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 2, poz. 7).

Na podstawie art. 1 ust. 2 i 5, art. 2, art. 3 ust. 1, art. 5, 14, 20, 22 23 i 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 309) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390) zarządza się co następuje:

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym, oznaczają artykuły rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 309), zmienionego ustawą z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390) a powołane paragrafy oznaczają paragrafy rozporządzenia niniejszego. Powołane paragrafy rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych oznaczają rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 270).

Rozp. Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. zostało zastąpione rozp. z 7 lutego 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 131).

§ 3. (1) W rozumieniu rozporządzenia niniejszego:

Ludność gminy, z uwzględnieniem przypadków, przewidzianych w §§ 8 — 10, składa się:

a) z osób, mających rzeczywiste miejsce zamieszkania w jakimkolwiek domu w obrębie gminy lub na statku, zarejestrowanym w gminie, chociażby w gminie czasowo nieobecnych,
b) z osób, czasowo w gminie przebywających.

(2) Przez zamieszkanie w gminie rozumie się fakt zajmowania w obrębie gminy mieszkania wśród okoliczności, wskazujących naześrodkowanie tam stosunków osobistych i gospodarczych.

(3) Pojęcie czasowego pobytu obejmuje stan przebywania w jakimkolwiek domu bez zamiaru obrania sobie tam miejsca zamieszkania.

(4) Dowodem zamieszkania jest zapisanie do rejestru mieszkańców gminy, o ile nie zostanie przeprowadzony dowód przeciwny.

(5) Fakt zamieszkania potwierdza gmina na podstawie rejestru mieszkańców przez wystawienie „poświadczenia zamieszkania" wzoru Nr 18.

Wzory, podane w załącznikach do rozp. pominięto.

§ 4. (1) Zmiana miejsca zamieszkania następuje przez rzeczywiste zamieszkanie w obrębie innej gminy, połączone z zamiarem ustalenia tam swej siedziby.

(2) Zmiana miejsca zamieszkania nie następuje z powodu czasowej nieobecności w danej miejscowości.

§ 5. Do czasowo nieobecnych w miejscu swego zamieszkania zalicza się:

a) osoby znajdujące się w podróży,
b) osoby, pracujące sezonowo, jeżeli powracają periodycznie do swego miejsca zamieszkania,
c) osoby, przebywające w innej gminie dla wypoczynku, kuracji i tp., albo w szpitalach i innych tym podobnych zakładach publicznych lub prywatnych dla poprawy zdrowia,
d) osoby, przebywające w innej gminie w celu kształcenia się,
e) niemowlęta, oddane na wykarmienie,
f) osoby, przebywające w więzieniach, zakładach karnych i poprawczych,
g) podoficerów i szeregowców, odbywających obowiązkową służbę czynną, podchorążych, pełniących czynną służbę wojskową oraz oficerów, podoficerów

i szeregowców rezerwy, odbywających ćwiczenia wojskowe lub dodatkowe ćwiczenia wojskowe, albo też służbę wojskową na skutek zarządzenia Rady Ministrów, gdy bezpieczeństwo Państwa tego wymaga,

h) oficerów i podoficerów (st. marynarzy) zawodowych, podoficerów i szeregowców nadterminowych oraz funkcjonariuszów państwowych, delegowanych czasowo z miejsca swej służby do innej miejscowości,

i) osoby nieobecne w miejscu swego zamieszkania z powodów natury przemijającej.

§ 6. Następujące osoby będą uważane za mieszkańców gmin, w których stosowanie do poniżej wskazanych okoliczności, się znajdują:

a) osoby wyszczególnione w § 5 pkt. d), e), f) i g), jeżeli nie posiadają w żadnej gminie miejsca zamieszkania (§§ 3, 7, 8),

b) służba domowa według miejsca zamieszkania swego pracodawcy, jeżeli nie zachodzą okoliczności, przewidziane w § 9,

c) dzieci nieznanych rodziców, przebywające w domach dla podrzutków, sierocińcach, zakładach wychowawczych, opiekuńczych i tp., bądź znalezione.

§ 7. Osoby, posiadające prawne miejsce zamieszkania w obrębie pewnej gminy (art. 1 — 5 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o prawie właściwym dla stosunków prywatnych wewnętrznych (Dz. U. R. P. Nr 101, poz. 580), będą uważane za mieszkańców tej gminy tylko wówczas, jeżeli zachodzą warunki, ustalone w § 3 ust. 1 punkt a) oraz w ust. 2 tegoż paragrafu, albo jeżeli zachodzi przypadek, przewidziany w §§ 8 i 9.

§ 8. Osoby, nieposiadające w żadnej gminie miejsca zamieszkania w rozumieniu §§ 3 — 7, tudzież osoby, zamieszkujące na wozach, taborach, nigdzie nie zarejestrowanych barkach lub łodziach albo innych tp. ruchomych urządzeniach mieszkalnych, a nie zajmujące lokalu w jakimkolwiek domu w obrębie gminy (§ 3), będą uważane za mieszkańców gmin według miejsca ostatniego ich zamieszkania, a w braku takowego,—za mieszkańców gmin, w których posiadają prawne miejsce zamieszkania stosownie do przepisów prawa cywilnego lub stosowne do okoliczności — za mieszkańców gmin, w których się urodziły.

§ 9. Za miejsce zamieszkania osoby, zwykle mieszkającej w dwóch lub więcej miejscowościach będzie uważana stosownie do okoliczności jedna z tych miejscowości, a mianowicie ta, w której osoba interesowana posiada siedzibę główną, lub w której wykonywa główny swój zawód lub urząd, lub gdzie znajduje się jej majętność albo — o ile chodzi o małoletnich i niewłasnowolnych — gdzie znajduje się ich prawne miejsce zamieszkania.

§ 10. (1) Miejsce zamieszkania ustala z urzędu lub wniosek osoby zainteresowanej lub też na żądanie władz zarząd gminy stosownie do postanowień §§ 3 — 9.

(3) W przypadkach, w których miejsce zamieszkania nie da się ustalić na podstawie §§ 3 — 9 określa je właściwa terytorialnie władza administracji ogólnej.

§ 11. (1) Obowiązek zameldowania i wymeldowania (art. 7 i 8) polega na dostarczeniu właściwym władzom lub organom (art. 1, 6 i 15) odpowiedniego zgłoszenia (karty) w 2 egzemplarzach, o ile w trybie § 46 nie zostało przewidziane postępowanie uproszczone.

(2) Zgłoszenie zamieszkania wzoru nr 1 jest przeznaczone do meldowania osób, które przybywają do danego domu z zamiarem zamieszkania tam.

(3) Zgłoszenia zmiany miejsca zamieszkania wzoru nr 2 przeznaczone jest do wymeldowania mieszkańców gminy, którzy wyprowadzają się z zajmowanych przez nich mieszkań.

(4) Karta zameldowania wzoru nr 3 jest przeznaczona do meldowania osób, które przybywają do danego domu tylko dla czasowego tam pobytu, tj. bez zamiaru obrania sobie tam miejsca zamieszkania.

(5) Karta wymeldowania wzoru nr 4 przeznaczona jest do wymeldowywania osób, które opuszczają miejsce czasowego swego pobytu.

(6) Karty zameldowania i wymeldowania wzoru nr 3 i 4 służą również do meldowania czasowej nieobecności w miejscu zamieszkania lub powrotu tam po czasowej nieobecności w przypadkach wyjazdu (i powrotu) za granicę lub na okres ponad 2 miesiące osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

(7) Z wyjątkiem kart wzorów 3A oraz 4A, tudzież wzorów nr 13 i 14, które służą również do meldowania osób towarzyszących, a mianowicie: żony i dzieci do lat 18, oraz z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 46, zgłoszenie (karta) służy do zameldowania bądź wymeldowania tylko jednej osoby.

(8) Zameldowanie i wymeldowanie osób, czasowo przebywających w hotelach i pensjonatach i innych wszelkiego rodzaju zakładach, przewidzianych w art. 5, oraz osób, przebywających czasowo w miejscowościach letniskowych, kuracyjnych, uzdrowiskowych i tp., uskutecznia się na kartach zameldowania i wymeldowania wzoru nr 13 i 14.

§ 12.(1) Zgłoszenia urodzeń dzieci żywo urodzonych i zgonów (art. 11) uskutecznia się stosownie do okoliczności przy pomocy zgłoszeń (kart), przewidzianych w § 11, przy czym wzór nr 1 i 2 będzie stosowany w przypadkach, dotyczących osób, zamieszkałych w gminie miejsca urodzenia lub zgonu, wzór zaś nr 3 i 4 — w przypadkach, dotyczących osób, czasowo w gminie przebywających.

(2) Karta urodzenia powinna zawierać: 1) nazwisko, imię i datę urodzenia dziecka, 2) imiona rodziców tudzież nazwisko panieńskie matki, 3) miejsce zamieszkania i dokładny adres tudzież zawód ojca.

(3) Przy dzieciach nieślubnych podaje się nazwisko, stan cywilny i inne wskazane wyżej dane matki,

(4) W braku imienia podaje się płeć noworodka.

(5) W przypadkach, kiedy rodzice nie zamieszkują razem, należy w rubryce „uwagi" wskazać miejsce zamieszkania i dokładny adres tego z małżonków, przy którym dziecko pozostaje.

(7) Zawiadomienia o zmianach w stanie rodzinnym i innych zmianach, dotyczących danych, zawartych w zgłoszeniu meldunkowym lub karcie meldunkowej, uskutecznia się w drodze pisemnej, o ile regulaminy gmin nie przewidują uproszczonego w tych przypadkach trybu postępowania (§ 46 ust. 2c).

(8) Karty urodzenia tudzież zawiadomienia o zmianach w stanie rodzinnym, o których mowa w paragrafie niniejszym, powinny być przesyłane gminie w terminach, przewidzianych w art. 7 i 8, licząc od dnia urodzenia, zgonu lub od dnia dokonania się faktu, będącego przedmiotem zawiadomienia, przy czym stosuje się analogicznie postanowienia §§ 13 — 16.

§ 13. (1) Wykonanie obowiązku, przewidzianego w art. 10 ust. 1, polega na doręczeniu należycie wypełnionego i podpisanego zgłoszenia (karty) odpowiedniego wzoru (§§ 11, 46) właścicielowi domu lub osobie go zastępującej, a w przypadkach, przewidzianych w art. 10 ust. 2, osobie, obowiązanej do zawiadomienia o przybyciu lub wyjeździe.

(2) Wykonanie powyższego obowiązku w stosunku do osób małoletnich ciąży, stosownie do okoliczności, na lokatorze głównym, głowie rodziny lub pracodawcy.

(3) Obowiązek lokatora głównego, głowy rodziny lub pracodawcy zawiadomienia o przybyciu bądź wyjeździe (art. 10 ust. 2) polega na podpisaniu i doręczeniu dostarczonego mu zgłoszenia (karty) właścicielowi domu bądź osobie go zastępującej.

(4) Zgłoszenie (karta) powinno być doręczone w takim czasie, aby zameldowanie bądź wymeldowanie mogło się odbyć w terminie, przewidzianym w art. 7 i 8.

(5) Potrzebnych druków, zgłoszeń i kart dostarcza osoba, obowiązana do dokonywania czynności meldunkowych (art. 7 i 8) za zwrotem kosztów druków.

(6) Lokator główny, głowa rodziny, pracodawca (art. 10 ust. 2) tudzież właściciel domu obowiązani są przyjąć dostarczone im zgłoszenia i karty (ust. 1 — 3 paragrafu niniejszego) w obrębie tej samej nieruchomości, której zameldowanie bądź wymeldowanie dotyczy, o ile nie zachodzą przypadki wyjątkowe, przewidziane w § 46 ust. 2 b, oraz na żądanie osoby interesowanej wydać pokwitowanie z odbioru.

(7) Z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 20 ust. 7, karty wzoru nr 4 i 14 wypełnia i podpisuje tylko właściciel domu lub osoba go zastępująca na podstawie ustnego zawiadomienia o wyjeździe, otrzymanego od osoby do tego obowiązanej.

(8) W przypadkach, gdy dokonanie zameldowania lub wymeldowania w trybie, przewidzianym w ust. 1 paragrafu niniejszego, nie jest możliwe, osoba podlegająca zameldowaniu lub wymeldowaniu powinna powiadomić o tym ustnie lub pisemnie gminę bądź miejscowy organ gminy (art. 15).

(9) W domach, których właściciele zamieszkują w danej miejscowości lub w przypadkach, w których ze względu na szczególne warunki lokalne wyznaczenie zastępcy właściciela domu w myśl art. 9 okazałoby się niemożliwe, — obowiązek zameldowania i wymeldowania (art. 4, 7, 8, 11, 12) ciąży na dzierżawcach, którzy zajmują dom lub mieszkanie, albo dają u siebie schronienie przybyszowi lub przyjmują go jako sublokatora, pracownika, służbę domową, domownika, członka rodziny itp.

10) O zastosowaniu powyższego postanowienia decyduje z urzędu lub na wniosek interesowanej osoby albo, też na żądanie władz zarząd gminy.

(10) O zastosowaniu powyższego postanowienia decyduje z urzędu lub na wniosek interesowanej osoby, albo też na żądanie władz zarząd gminy.

(12) Rozporządzenia szczegółowe, dotyczące kwestii prowadzenia domowych ksiąg meldunkowych bądź list, w przypadkach, przewidziakowych w ust. 1 paragrafu niniejszego, oraz donych w ust. 1 paragrafu niniejszego, oraz dotyczące kwestii wykonania obowiązków meldunkowych w tychże przypadkach, wydawać będą w miarę potrzeby wojewódzkie władze administracji ogólnej — stosownie do ogólnych norm postępowania, wskazanych w art. 4, 7, 8, 9, 11.

§ 14. (1) Właściciel domu bądź osoba go zastępująca powinien upewnić się w dostateczny sposób co do prawdziwości danych, zawartych w zgłoszeniu (karcie) oraz co do tożsamości osoby w nim wyszczególnionej. W tym celu może on żądać uwiarogodnienia zawartych w zgłoszeniu (karcie) oraz co do tożsamości osoby w nim wyszczególnionej. W tym celu może on żądać uwiarogodnienia zawartych w zgłoszeniu lub karcie meldunkowej danych przez okazanie dokumentów, a wrazie odmowy powinien zawiadomić o tym gminę.

(3) Doręczenie zgłoszenia (karty) niepodpisanego, albo wypisanego nieczytelnie oraz nie wypełnionego należycie bez usprawiedliwio-

nych powodów, albo wreszcie doręczenie zgłoszenia (karty), nieodpowiadającego ściśle przepisanemu wzorowi, będzie uważane za niedopełnienie obowiązku, przewidzianego w §§ 11 bądź 13, o ile osoba, która niedbale dopełniła swego obowiązku, a nie usunie braków na żądanie gminy.

§ 15. (1) Niedostarczenie danych, o których mowa w § 13 ust. 1, 3 i 7, przez osobę do tego obowiązaną nie zwalnia właściciela domu lub osoby go zastępującej od obowiązku uskutecznienia zameldowania bądź wymeldowania we właściwym terminie.

(2) W tym przypadku należy wypełnić zgłoszenie (kartę) w miarę posiadanych informacji. Powyższe stosuje się analogicznie również do głównego lokatora, głowy rodziny i pracodawcy (§ 13).

(3) Postanowienia § 14 ust. 2 i 3 i § 16 ust. 4 będą przy tym analogicznie stosowane.

§ 16. (1) Niewykonanie obowiązków meldunkowych w czasie właściwym, albo wykonanie ich w sposób nieodpowiadający istotnemu stanowi rzeczy nie zwalnia od obowiązku dopełnienia wymaganych czynności w czasie późniejszym, bądź dokonania odpowiedniego sprostowania lub uzupełnienia, gdy tylko braki zostaną spostrzeżone.

(2) W razie, gdy z faktu dłuższego pobytu lub z innych okoliczności wynika, że osoba, zameldowana jako czasowo przebywająca w rzeczywistości zamieszkuje w danym domu, albo odwrotnie, gdy z powodu dłuższej nieobecności lub z innych powodów należy wnosić, że osoba, zameldowana jako zamieszkała, w rzeczywistości przebywa tam tylko czasowo, — właściciel domu bądź osoba go zastępująca obowiązana jest zażądać potrzebnych wyjaśnień oraz dopełnić zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy odpowiednich czynności meldunkowych w myśl §§ 11 — 15.

(3) Analogiczny obowiązek powiadomienia właściciela domu ciąży również na lokatorze głównym, głowie rodziny i pracodawcy.

(4) W przypadkach, kiedy ustalenie faktu zamieszkania, pobytu bądź faktu zmiany miejsca zamieszkania nasuwa trudności, należy powiadomić gminę (art. 7 — 8), której obowiązkiem będzie przeprowadzenie z urzędu dalszych czynności. Powiadomienie to może nastąpić w formie ustnej albo pisemnej.

§ 18. (1) Postanowienia §§ 11 — 17 stosuje się również do cudzoziemców.

(2) Zameldowanie i wymeldowanie cudzoziemców dokonywa się przez wypełnienie jednego egzemplarza zgłoszenia (karty) wzorów Nr. Nr.: 1A, 2A, 3A lub 4A i dostarczenie go gminie łącznie z dwoma odpisami, sporządzonymi i potwierdzonymi przez właściciela domu lub osobę go zastępującą.

(3) Jeden z dostarczonych gminie odpisów zgłoszenia (karty) cudzoziemca powinien być przez gminę niezwłocznie przesłany miejscowej p o w i a t o w e j w ł a d z y a d m i n i s t r a c j i o g ó l n e j.

(4) Postanowień paragrafu niniejszego nie stosuje się do osób, wskazanych w art. 20 ust. 2.

P. uw. do art. 5 i 7 rozp., zamieszczonego pod poz. 21 zeszytu.

§ 19. (1) Zameldowanie i wymeldowanie pielgrzymek i wycieczek zbiorowych uskutecznia się w drodze uproszczonej, polegającej na doręczeniu właściwym władzom lub organom zbiorowej listy uczestników wycieczki zamiast indywidualnych kart meldunkowych.

(2) Przy takim uproszczonym trybie postępowania stosowane będą następujące przepisy:

a) Pielgrzymka lub wycieczką powinna być prowadzona przez kierownika pielgrzymki bądź wycieczki, zaopatrzonego w zaświadczenie, stwierdzające charakter pielgrzymki lub wycieczki i fakt jej zorganizowania pod przewodnictwem danej osoby.

Zaświadczenie takie wydają właściwe albo zainteresowane władze, instytucje lub organa państwowe i gminne—zależnie od okoliczności.

Polska wiza zbiorowa zastępuje zaświadczenie dla wycieczek przybywających z zagranicy.

Oprócz zaświadczenia kierownik wycieczki powinien posiadać przez siebie podpisaną listę uczestników wycieczki, o ile wymaganie to będzie zastrzeżone w zaświadczeniu.

b) Obowiązek zawiadomienia o przybyciu bądź wyjeździe oraz obowiązek udzielenia potrzebnych do zameldowania lub wymeldowania informacji (§ 13) jest dokonywany w zastępstwie uczestników wycieczki przez kierownika wycieczki.

c) Obowiązek zameldowania lub wymeldowania wycieczki (pielgrzymki) dotyczy tylko osoby kierownika wycieczki i polega na:

- aa) podaniu gminie listy uczestników, a w przypadku zwolnienia od tego obowiązku — ilości uczestników pielgrzymki lub wycieczki;
- bb) wskazaniu czasu (ilości dni), w jakim pielgrzymka lub wycieczka ma przebywać w danej miejscowości;
- cc) podaniu imienia, nazwiska i adresu kierownika pielgrzymki lub wycieczki oraz
- dd) wskazaniu miejscowości, skąd pielgrzymka lub wycieczka wyruszyła.

§ 20. (1) Zameldowania i wymeldowania, przewidziane w § 474 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych będą uskuteczniane łącznie z meldunkami określonymi w art. 7 — 16, w sposób ustalony w rozdziale 2 rozporządzenia niniejszego, i niezależnie od tego, czy wynikają one z tytułu wykonania powszechego obowiązku wojskowego, czy też z tytułu wy-

konania ogólnych przepisów meldunkowych (art. 14 ust. 2, art. 23 ust. 2 i 3).

(7) Danych potrzebnych do wypełnienia karty wymeldowania wzoru Nr 4 (§ 13 ust. 7)), obowiązana jest udzielić osoba, podlegająca wymeldowaniu, przez podpisanie i wypełnienie karty (§ 13 ust. 1). Postanowienia § 13 ust. 3 — 6 będą przy tym analogicznie stosowane.

(8) Rubrykę „stosunek do wojskowości" należy w zgłoszeniach (kartach) wypełniać bądź sprawdzać na podstawie wojskowego dokumentu osobistego lub dokumentu poborowego, przedstawionego przez osobę, której zgłoszenie (karta) dotyczy.

P. uw. do § 1.

§ 22. (1) Właściciele domów lub osoby ich zastępujące obowiązani są niezwłocznie powiadomić gminy o wszelkich niedokładnościach lub zmianach, dotyczących meldunków, przewidzianych w §§ 474 i 475 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych, a w szczególności obowiązani są niezwłocznie powiadomiać gminy, o osobach, które: a) zgłosiły wyjazd za granicę, a faktycznie nie wyjechały, b) zmieniają często miejsce swego pobytu (komiwojażerowie, handlarze wędrowni itp.), c) są nieobecne w miejscu swego zamieszkania dłużej aniżeli 2 miesiące bez wymeldowania (§ 474, pkt. 4), d) których charakter pobytu w danej miejscowości jest nieustalony lub wątpliwy z punktu widzenia przepisów meldunkowych (§§ 14 — 16).

(2) Analogiczny obowiązek powiadomienia właściciela domu ciąży również na lokatorze głównym, głowię rodziny i pracodawcy.

(5) Ewidencję osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, prowadzą gminy stosownie do § 24 i stosownie do otrzymywanych w tym względzie instrukcji szczególnych.

P. uw. do § 1.

§ 23. (1) Prowadzenie ewidencji i kontroli ruchu ludności (art. 2) polega na utrzymywaniu stałej ewidencji ludności, zamieszkałej w danej gminie, i zmian w składzie tejże ludności, oraz na utrzymywaniu ewidencji ludności, przebywającej w gminie czasowo.

(2) Ewidencję ludności, zamieszkałej w gminie, prowadzi się przy pomocy rejestru mieszkańców i ksiąg pomocniczych, wskazanych w rozdziale V.

§ 28. (1) Księgę meldunkową , przewidzianą w art. 5, prowadzi się według wzoru nr 10, wpisując do niej wszystkie osoby, przebywające i opuszczające zakład.

(2) Listy, przewidziane w tym artykule, prowadzi się według wzoru nr 10A. Powinny one zawierać wykaz osób, przebywających w zakładzie.

§ 37. (1) Prowadzący akta stanu cywilnego powinni w ciągu pierwszych 15 dni miesięcy: stycznia, kwietnia, lipca i października każdego roku przesyłać do gminy zamieszkania wyciągi z aktów stanu cywilnego, dotyczące każdego indywidualnie przypadku urodzenia, zgonu tudzież zawarcia związku małżeńskiego, zarejestrowanego przez nich w ciągu poprzedniego kwartału. Wyciągi powyższe powinny zawierać oznaczenie odpowiedniej księgi i numer aktu, tudzież dane, wyszczególnione dla każdego przypadku w § 12. Zawiadomienie o zaślubinach powinno zawierać: a) numer rejestru, b) dzień, miesiąc, rok zaślubin, c) nazwisko i imiona, zawód, datę i miejsce urodzenia (miejscowość, gmina, powiat), miejsce zamieszkania, imiona rodziców każdego z małżonków. Zawiadomienia powyższe oraz wyciągi z ksiąg stanu cywilnego, przewidziane w art. 3 ust. 2, sporządzane być powinny według wzorów Nr. Nr. 15, 16 i 17.

(2) Prowadzący akta stanu cywilnego powinni również powiadomić w tychże terminach gminy zamieszkania o wszelkich zmianach aktów tych dotyczących, jak sprostowanie jakiejś okoliczności w akcie, zmiana nazwiska, uznanie, zrównanie, uprawnienie, przysposobienie, unieważnienie małżeństwa, rozwód itp.

§ 43. (1) Gminy obowiązane są utrzymywać ciągłą kontrolę ruchu ludności przez zorganizowanie systematycznego nadzoru nad należytym przestrzeganiem przez ludność postanowień, dotyczących meldunków.

(2) W wyniku dokonanej kontroli gmina obowiązana jest z własnej inicjatywy przedsięwziąć potrzebne kroki do poczynienia odpowiednich poprawek w rejestrze mieszkańców, bądź do wykonania postanowień § 16 ust. 1 i 4 tudzież §§ 29 — 38.

(3) Właściciele domów lub osoby ich zastępujące (art. 9) tudzież osoby, obowiązane do udzielenia danych, potrzebnych do zameldowania lub wymeldowania (art. 10), obowiązane są udzielić gminom oraz urzędnikom, działającym z ramienia gminy, wszelkich potrzebnych w tym zakresie informacji.

(4) W razie potrzeby ustalenia tożsamości lub ustalenia innych danych, wymaganych przy prowadzeniu rejestru mieszkańców (§ 35 ust. 1 i 2), gmina może żądać osobistego stawiennictwa osoby, której dane te dotyczą lub osoby, obowiązanej do udzielenia tych danych (art. 10), w celu wylegitymowania bądź przedstawienia gminie potrzebnych dokumentów.

(6) Rozporządzenia szczegółowe, dotyczące unormowania kwestii kontroli, przewidzianej w paragrafie niniejszym oraz w § 45, wydawać będą w miarę potrzeby wojewódzkie władze administracji ogólnej na zasadzie art. 22.

§ 46. (1) Organizację biur meldunkowych i ewidencji ruchu ludności w gminie oraz ich tryb urzędowania określą regulaminy, uchwalone przez zarządy gmin, a zatwierdzone przez właściwe władze administracji ogólnej. W sto-

sunku do gmin wiejskich będą w tym przypadku właściwe powiatowe władze administracji ogólnej przy współudziale wydziału powiatowego, a w stosunku do wszystkich gmin miejskich — wojewódzkie władze administracji ogólnej przy współudziale wydziału wojewódzkiego z głosem stanowczym.

(2) W miarę potrzeby i stosownie do warunków lokalnych gminy mogą wprowadzić regulaminowo w trybie wyżej przewidzianym następujące uproszczenia przy wykonywaniu obowiązków meldunkowych, określonych w §§ 11 — 17 i 19:

a) mogą zwolnić od obowiązku dostarczania zgłoszeń i kart w 2 egzemplarzach (§ 11 ust. 1), jeżeli jeden egzemplarz tych zgłoszeń i kart okazałby się ze względu na lokalne warunki wystarczający dla potrzeb gminy,

b) mogą określić tryb postępowania wyjątkowego (§ 13 ust. 6) w przypadkach, gdy przyjmowanie przez właściciela domu zgłoszeń i kart na miejscu okazałoby się niemożliwe ze względów lokalnych,

c) mogą również określić tryb postępowania wyjątkowego, dopuszczającego przyjmowanie meldunków ustnych, w przypadkach, gdy okazałoby się to wskazane ze względów na warunki lokalne,

d) mogą ustalić odrębne wzory zgłoszeń, przeznaczonych do uproszczonego meldowania zmian zamieszkania w obrębie gminy (zmiany adresów) z dopuszczeniem meldowania członków rodziny (ojca, matki i dzieci do lat 18) na wspólnym formularzu,

e) mogą ustalić skrócone formularze kart meldunkowych w zamian wzorów Nr. 3 i 4 przy meldunkach osób, czasowo w gminie przebywających, oraz skrócony formularz zgłoszenia wzoru nr 2 z dopuszczeniem meldowania członków rodziny (ojca, matki i dzieci do lat 18) na wspólnym formularzu.

§ 49. (1) W pomieszczeniach i budynkach, zajmowanych i zarządzanych przez wojsko, tudzież w koszarach i innych miejscach postoju oddziałów armii (art. 20 ust. 1), obowiązki właściciela domu, przewidziane w art. 4, 5, 7, 8 i 11 (§§ 11 — 22), ciążą na administratorach gmachów (komendantach gmachów). Władze wojskowe, zajmujące te gmachy lub nimi zarządzające, podają do wiadomości gmin nazwiska administratorów (komendantów), gmachów w myśl art. 9.

(2) Do osób, podlegających zameldowaniu i wymeldowaniu w takich gmachach i miejscach postoju oddziałów armii, nie należą podoficerowie i szeregowcy, odbywający obowiązkową służbę czynną, podchorążowie, pełniący czynną służbę wojskową, oraz oficerowie, podoficerowie i szeregowcy rezerwy, odbywający ćwiczenia wojskowe lub dodatkowe ćwiczenia wojskowe, albo też służbę wojskową na skutek zarządzenia Rady Ministrów, gdy bezpieczeństwo Państwa tego wymaga.

(3) Postanowienia ust. 1 paragrafu niniejszego będą analogicznie stosowane do wszelkich domów i gmachów, znajdujących się pod zarządem instytucji lub władz rządowych i samorządowych, tudzież do wszelkich zakładów publicznych i prywatnych, jako to: zakładów wychowawczych, konwiktów, klasztorów, seminariów, burs, przytułków itp.

§ 50. Przewidziany w art. 5 obowiązek prowadzenia ksiąg meldunkowych w hotelach itp. zakładach tudzież list uskutecznia się przy pomocy wzorów nr 10 i 10A.

§ 51. (1) Postanowienia rozporządzenia niniejszego nie dotyczą osób, korzystających z przywilejów zakrajowości, tudzież lokali i pomieszczeń bądź to zajmowanych przez powyższe osoby, bądź też służących do celów urzędowania przedstawicielstw dyplomatycznych. W przypadkach wątpliwych rozstrzyga Minister Spraw Zagranicznych.

(2) Czynności meldowania innych osób, wyszczególnionych w art. 20 ust. 2, przez osoby do tego zobowiązane dokonywane będą zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego.

21.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 13 sierpnia 1926 r.

o cudzoziemcach.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 sierpnia 1926 r. Nr 83, poz. 465).

Art. 1. Za cudzoziemca uważany jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego.

Cudzoziemiec, posiadający przynależność państwową dwóch lub więcej państw, ma być przy stosowaniu niniejszego rozporządzenia traktowany jako przynależny do jednego z nich, według swobodnego uznania polskich władz państwowych.

Art. 2. Zmiana przynależności państwowej cudzoziemca nie ma wpływu na ważność orzeczeń i zarządzeń, przed tą zmianą wydanych, z wyjątkiem wypadku uzyskania obywatelstwa polskiego.

Art. 3. Cudzoziemiec może wjeżdżać, przebywać lub przejeżdżać przez obszar Rzeczypospolitej tylko za zezwoleniem polskich władz państwowych.

Ust. 2 i 3 pominięto.

Art. 4. Pobyt cudzoziemca może być czasowy lub stały (osiedlenie).

Pojęcie pobytu stałego (osiedlenia) obejmuje stałą siedzibę iześrodkowanie stosunków oso-

bistych oraz gospodarczych w granicach Rzeczypospolitej.

Art. 5. Zezwoleń na wjazd oraz pobyt czasowy udzielają (art. 3) urzędy konsularne.

Cudzoziemiec obowiązany jest opuścić granice Rzeczypospolitej w terminie określonym w zezwoleniu na pobyt, jeśli nie uzyskał od właściwej władzy administracyjnej I-ej instancji zezwolenia na przedłużenie tego terminu. Zezwolenia na wyjazd lub na przejazd mogą dawać prawo do jednorazowego lub wielokrotnego przekraczania granic Rzeczypospolitej.

Ust. 3 i 4 pominięto.

W myśl zarządzenia Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 10 lipca 1947 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych (Monitor Polski Nr 154, poz. 911) terminy ważności wiz przedłużają wojewódzkie, a w Warszawie i Łodzi miejskie, komendy Milicji Obywatelskiej.

Art. 6. Zezwoleń na pobyt stały udziela (art. 3) władza administracyjna II-ej instancji tego okręgu, w którym cudzoziemiec zamierza stale przebywać (osiedlić się).

Zezwolenie takie cudzoziemiec może uzyskać wyłącznie przed przyjazdem do Rzeczypospolitej za pośrednictwem właściwego polskiego urzędu konsularnego.

Zmiana pobytu czasowego na pobyt stały jest dopuszczalna z decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych w wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie.

Ust. 4 pominięto.

W myśl zarządzenia powołanego w uw. do art. 5 decyzje w sprawie zmiany pobytu czasowego na stały wydają wojewódzkie (dla terenu Warszawy i Łodzi — miejskie) Komendy Milicji Obywatelskiej.

Art. 7. Zezwoleń na przejazd przez Rzeczpospolitą udzielają (art. 3) urzędy konsularne. Zezwolenie na przejazd obejmuje prawo wjazdu i wyjazdu w punktach przejściowych, przeznaczonych do przekraczania granic państwowych, oraz prawo pobytu w Rzeczypospolitej przez czas określony konieczny do przejazdu między punktami przejściowymi; zezwolenie na przejazd może określać drogę i środki lokomocji oraz, w związku z tym, — czas do przejazdu.

Ust. 3 i 4 pominięto.

Art. 8. Cudzoziemcy podlegają obowiązkowi meldunkowemu i rejestracji. Obowiązek meldunkowy winien być dopełniany w ciągu 24 godzin od chwili przybycia, względnie od chwili zmiany miejsca pobytu (adresu). Rejestracja jest jednorazowa i winna być dokonana osobiście w ciągu dni 8-miu po przyjeździe przed właściwą władzą administracyjną I-ej instancji, która wydaje rejestrującym się odpowiednie poświadczenia.

Ust. 2 pominięto.

Minister Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzeń współdziałanie osób trzecich w dopełnieniu przez cudzoziemców obowiązku meldunkowego i rejestracji.

1. Na mocy art. 23 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz: 309) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390) wykonanie przez cudzoziemca obowiązku meldunkowego winno odbywać się w sposób i w terminach, przewidzianych w art. 10 tego rozporządzenia.

Zarządzenie, powołane w uw. do art. 5 ustala, że obowiązek meldunkowy winien być dopełniony w ciągu 24 godzin od chwili przybycia cudzoziemca na teren Państwa względnie od chwili zmiany miejsca pobytu (adresu). Według zarządzenia tego rejestrację, której podlega każdy cudzoziemiec przybyły na teren Rzeczypospolitej, przeprowadzają powiatowe względnie miejskie Komendy Milicji Obywatelskiej.

2. Wynikające z przepisów rozp. czynności Ministra Spraw Wewnętrznych pełni w przeważającej mierze Minister Bezpieczeństwa Publicznego.

3. P. rozp. Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 16 maja 1946 r. o współdziałaniu osób trzecich w dopełnianiu przez cudzoziemców obowiązku meldunkowego i rejestracji (poz. 23 niniejszego zeszytu).

Art. 9. Każdy cudzoziemiec, który ukończył lat 16 i znajduje się w granicach Rzeczypospolitej, obowiązany jest posiadać dowód osobisty, stwierdzający jego przynależność państwową; dowód ten winien być wystawiony przez władze państwowe cudzoziemca.

Władze administracyjne I-ej instancji władne są wydawać cudzoziemcom, którzy nie mogą uzyskać dowodu wymaganego w ust. 1, tymczasowe dowody osobiste.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych może uznać za wystarczające dowody osobiste wystawiane przez władze państwa nieojczystego tym cudzoziemcom, którzy, nie mogąc uzyskać dowodu, wymaganego w ust. 1, zabiegają o wjazd do Rzeczypospolitej lub przejazd przez jej obszar.

Żona oraz liczące mniej niż 16 lat dzieci, rodzeni bracia i siostry mogą być wpisani do dowodu osobistego głowy rodziny.

P. § 21 (zd. 1) rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 kwietnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 548) ustalający wzory dowodów tożsamości dla cudzoziemców, którzy nie mogą uzyskać od swoich władz państwowych właściwych dokumentów.

Art. 10. Cudzoziemiec może być wydalony z granic Rzeczypospolitej:

a) jeżeli nie stosuje się do postanowień niniejszego rozporządzenia,
albo

b) jeżeli pobyt jego staje się uciążliwy dla Rzeczypospolitej ze względu na dobro Państwa, a zwłaszcza — bezpieczeństwo lub porządek publiczny.

Art. 11. O wydaleniu decyduje władza administracyjna II-ej instancji. Wyjątek stanowi wydalenie cudzoziemca, nie po-

siadającego zezwolenia na pobyt stały, w razie przekroczenia granicy nielegalnie, albo niedopełnienia obowiązku meldunkowego lub rejestracji, w których to wypadkach do decyzji o wydaleniu jest również uprawniona władza administracyjna I-ej instancji.

W razie wydania decyzji o wydaleniu może być wydalonemu wyznaczone miejsce przymusowego przebywania do czasu wykonania decyzji.

Ust. 3—7 pominięto.

Art. 12. Rada Ministrów może ze względu na bezpieczeństwo Państwa, albo ze względów politycznych, gospodarczych lub sanitarnych zarządzić na czas przejściowy, w drodze rozporządzeń, wyjątkowe ograniczenia co do wjazdu, pobytu, wyjazdu, lub przejazdu cudzoziemców.

Ograniczenia te mogą polegać na:

a) całkowitym lub częściowym zamknięciu ruchu granicznego,
b) zakazie pobytu czasowego lub stałego (osiedlania się na pewnych obszarach Rzeczypospolitej),
c) ograniczeniu swobody ruchu na obszarze Rzeczypospolitej,
d) zastosowaniu specjalnych środków kontroli.

Ust. 2 pominięto.

Art. 16. 1) Kto podrabia lub przerabia (fałszuje) przewidziane na mocy niniejszego rozporządzenia lub na mocy rozporządzeń na nim opartych dokumenty, pieczęcie lub pieczątki urzędowe, albo kto z takich podrobionych lub przerobionych dokumentów, pieczęci lub pieczątek świadomie korzysta lub dostarcza ich innym osobom,

2) kto składa przed władzą świadomie fałszywe zeznania lub dowody, albo zamilcza ważne okoliczności, dotyczące warunków, od których uzależnione jest stwierdzenie przynależności państwowej albo uzyskanie dowodu osobistego, zezwolenia lub poświadczenia, przewidzianych w ninieszym rozporządzeniu lub w rozporządzeniach na nim opartych albo świadomie korzysta z dowodu osobistego, zezwolenia lub poświadczenia w powyższy sposób uzyskanego,

3) uchylony art. 29 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr 11/1937, poz. 83),

4) cudzoziemiec, który legitymuje się dokumentem autentycznym, lecz należącym do innej osoby, albo każdy, kto swój lub należący do trzeciej osoby dokument autentyczny oddaje innym w tym celu, aby służył cudzoziemcowi do legitymowania się,

5) cudzoziemiec, który ukrywa się przed władzą w celu uchylenia się od zarządzonego wydalenia z granic Rzeczypospolitej albo, będąc wydalonym z Rzeczypospolitej, powraca do niej samowolnie,

6) kto usiłuje popełnić jedną z czynności wymienionych w punktach pod 1 — 5 albo do takiej czynności świadomie podżega lub pomaga —

ulega karze więzienia do jednego roku lub karze grzywny od 300 do 10.000 złotych albo obu tym karom łącznie, o ile dany czyn według powszechnych ustaw karnych nie ulega karze surowszej. (500.000 zł.)

Ust. 2 pominięto.

Do orzekania są właściwe sądy powiatowe (pokoju).

Ust. ostatni pominięto.

1. W związku z przepisami pkt. 1 p. art. 187, 188 i 191 k. k., w związku z przepisami pkt. 2 — art. 145, 187 i 193 k. k.
2. W związku z przepisami pkt. 4 p. art. 196 k. k.
3. W myśl art. 269 prawa o ustroju sądów powszechnych sądy powiatowe i sądy pokoju otrzymały nazwę sądów grodzkich.

Art. 17. Cudzoziemiec, winny naruszenia innych przepisów niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń na nim opartych, ulega karze grzywny do 3.000 złotych lub karze aresztu do 6 tygodni albo obu tym karom łącznie, o ile dany czyn nie stanowi przestępstwa zagrożonego karą surowszą. (150.000 zł.)

Tej samej karze ulega trzecia osoba za zaniedbanie współdziałania w dopełnieniu przez cudzoziemca obowiązku meldunkowego lub rejestracyjnego.

Władza orzekająca oznacza w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczego aresztu, według słusznego uznania, jednak nie ponad 6 tygodni.

P. art. 10 i 16 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 18. Do orzekania o czynach, przewidzianych w artykule poprzednim, powołane są władze administracyjne I-ej instancji.

Ustęp 2 i 3 utraciły moc obowiązującą w związku z art. 640 i następnymi kodeksu postępowania karnego oraz art. 1 przepisów wprowadzających k. p. k.

Odwołanie się do sądu nie wstrzymuje wykonania kary; kary pozbawienia wolności nie wolno jednak wykonać przed prawomocnością orzeczenia bez zgody oskarżonego.

Jeśli istnieje uzasadniona obawa, że oskarżony (obowiniony) cudzoziemiec nie stanie na wezwanie przed władzą administracyjną lub przed sądem albo nie podda się orzeczonej karze, można zarządzić jako środek zapobiegawczy areszt (areszt śledczy).

Decyzję co do środka zapobiegawczego powźmie na żądanie władzy administracyjnej najbliższy sąd powiatowy (pokoju); zażalenie na tę decyzję rozstrzyga ostatecznie sąd okręgowy.

Ust. 7 uchylono artykułem 1 § 2 pkt. 7 przep. wprow. k. p. k. (Dz. U. R. P. Nr 33/1928, poz. 314).

1. W związku z ust. 4 — p. art. 641 § 1 k. p. k.

2. Jako środek zapobiegawczy stosuje się obecnie tymczasowe aresztowanie—p. art. 164 i następne k.p.k.

3. W związku z ust. 6 patrz art. 47 § 1 k. p. k. i uw. 3 do art. 16 nin. rozp.

Art. 19. Rozporządzenie niniejsze nie stosuje się do osób, którym przysługuje prawo eksterytorialności.

Szefowie przedstawicielstw konsularnych państw obcych z członkami swych rodzin, o ile prowadzą z nimi wspólne gospodarstwo domowe, oraz podległy im personel urzędniczy zwolnieni są również od postanowień niniejszego rozoprządzenia. O ileby jednakowoż obywatele polscy, przebywający w obcym państwie w takim samym charakterze, zostali ograniczeni w korzystaniu z podobnych ulg, te same ograniczenia mają być zastosowane wobec cudzoziemców, o których mowa w poprzednim zdaniu.

Ust. 3 pominięto.

Członkowie delegacyj i komisyj zagranicznych, osoby, przebywające w porozumieniu z rządem Rzeczypospolitej, oraz osoby, posiadające polską wizę dyplomatyczną, mogą być zwolnione od wszystkich lub niektórych postanowień niniejszego rozporządzenia.

Przepisy wykonawcze w zakresie niniejszego artykułu wydaje w drodze rozporządzeń Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 31 maja 1932 r. o wykonaniu art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 490).

Art. 20 Minister Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzeń warunki, od których jest uzależnione lądowanie na brzeg polski oraz pobyt czasowy na obszarze Rzeczypospolitej cudzoziemców, którzy nie posiadają przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu dokumentów, a stanowią załogę lub są pasażerami statków, znajdujących się na polskich wodach terytorialnych.

Prawo to może Minister Spraw Wewnętrznych przekazać właściwym wojewodom.

Warunki lądowania i czasowego pobytu członków załóg i pasażerów statków, zawijających z zagranicy do polskich portów reguluje obecnie rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 489), wydane na podstawie rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa.

Art. 23. Minister Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzeń formę i treść dowodów osobistych (art. 9 ust. 2) i zezwoleń (art. 5 i 6) oraz wydaje szczegółowe rozporządzenia do art. 1, o meldunkach i rejestracji (art. 8), o wydalaniu (art. 10 i 11) tudzież o stosowaniu środków przymusowych (art. 11 i 14).

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych wydaje rozporządzenia wykonawcze do art. 9 ust. 1 i ust. 3, art. 5 ust. 1 i ust. 3 i art. 7.

Ust. 3 pominięto.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 listopada 1929 r. o ruchu cudzoziemców (poz. 22 niniejszego zeszytu), § 21 rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 kwietnia 1932 r. o dokumentach upoważniających do przekroczenia granicy (Dz.U.R.P. Nr 57, poz. 584), ustalający formę i treść dowodów tożsamości dla cudzoziemców, oraz zarządzenie Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 10 lipca 1947 r. o rejestracji cudzoziemców oraz przedłużaniu terminu ważności wiz, wydawaniu administracyjnych wiz pobytowych i zezwoleń na pobyt stały (Monitor Polski Nr 154, poz. 911).

22.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 8 listopada 1929 r.

o ruchu cudzoziemców, wydane co do §§ 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17; 20, 21, 24, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 52 i 53 w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 listopada 1929 r. Nr 76, poz. 575).

Zmiany rozp. Ministra Spaw Wewnętrznych z dnia 23 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 207).

Na podstawie art. 20, 21, 23 i 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 465) zarządza się co następuje:

§ 1. Zezwoleń na wjazd i pobyt czasowy, przewidzianych w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach, udzielają urzędy konsularne przez wystawienie wizy pobytowej według jednego z załączonych wzorów (załącznik Nr 1 lub Nr 2).

Wiza pobytowa może uprawniać do wielokrotnego przekraczania granic Rzeczypospolitej.

Załączniki do rozp. pominięto.

§ 3. W wypadku, gdy czas niezbędny dla osiągnięcia celu pobytu da się określić możliwie dokładnie, urząd konsularny wystawia wizę pobytową terminową (załącznik Nr 1) w granicach terminu ważności dowodu osobistego.

Wizy pobytowej do odwołania (załącznik Nr 2) urząd konsularny udziela natomiast wówczas, gdy cel pobytu jest tego rodzaju, że czas, potrzebny do osiągnięcia go, nie da się określić nawet w przybliżeniu.

§ 6. Cudzoziemiec, który przybył na mocy wizy pobytowej terminowej, może przebywać tylko przez czas oznaczony w wizie i obowiązany jest opuścić granice Rzeczypospolitej w

takim terminie, aby nie przekroczyć tego czasu.

W wypadku, gdy cudzoziemiec wykaże, że w wyznaczonym mu czasie pobytu nie mógł osiągnąć celu, zadeklarowanego przy otrzymywaniu wizy, powiatowa władza administracji ogólnej może mu udzielić stosownego odroczenia wyjazdu (załącznik Nr. 3), jednak nie ponad czas ważności dowodu osobistego.

§ 7. Cudzoziemiec, który przybył na mocy wizy pobytowej do odwołania, obowiązany jest opuścić granice Rzeczypospolitej w ciągu 14 dni po osiągnięciu celu pobytu, a w każdym razie w ciągu 48 godzin, poprzedzających wygaśnięcie ważności jego dowodu osobistego.

§ 8. W razie zamierzonej zmiany celu pobytu cudzoziemiec obowiązany jest zwrócić się o udzielenie mu nowego zezwolenia na pobyt do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, na której obszarze zamierza osiągnąć nowy cel pobytu, a jeżeli ten cel miałby być osiągnięty na obszarze kilku powiatów, — do tej powiatowej władzy administracji ogólnej na której obszarze cudzoziemiec zamierza przeważnie przebywać.

Powiatowa władza administracji ogólnej władna jest w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, udzielić mu takiego zezwolenia przez wystawienie wizy uzupełniającej terminowej (załącznik Nr. 4) lub wizy uzupełniającej do odwołania (załącznik Nr 5), stosując się do zasad, wyszczególnionych w §§ 2 i 3.

Z chwilą wystawienia wizy uzupełniającej, traci moc uprzednia wiza pobytowa.

§ 9. Cudzoziemiec, który, przebywając na obszarze Rzeczypospolitej na podstawie wizy pobytowej lub uzupełniającej, uprawniającej tylko do jednorazowego przekroczenia jej granic, zamierza przerwać pobyt czasowy przez wyjazd chwilowy z Rzeczypospolitej, może powrócić bez uzyskiwania nowej wizy, jeżeli otrzymał przed wyjazdem od powiatowej władzy administracji ogólnej wizę powrotną (załącznik Nr 6), a powrót jego następuje przed upływem wskazanego w niej terminu.

§ 10. Grupom cudzoziemców, składającym się co najmniej z 10 osób, przynależnych do jednego państwa, a przybywającym do Rzeczypospolitej w celach kulturalno-oświatowych, turystycznych, sportowych lub gospodarczych niezarobkowych, urząd konsularny może, gdy nie stoi temu na przeszkodzie interes publiczny, udzielić wiz zbiorowych (załącznik Nr 7) dla jednorazowego wjazdu i pobytu najdłużej jednomiesięcznego od dnia przekroczenia granicy.

§ 11. Dla uzyskania takiej wizy grupa powinna posiadać kierownika, który w jej imieniu przedstawi w urzędzie konsularnym ważny paszport zbiorowy oraz udzieli, na żądanie urzędu konsularnego, potrzebnych informacji i dokumentów (§ 2).

Właściwy dla udzielenia wizy jest ten urząd konsularny, w którego okręgu organizuje się grupa.

Członkowie grupy obowiązani są przy przekraczaniu granic Rzeczypospolitej, jako też przez cały czas pobytu posiadać dowody, pozwalające na stwierdzenie ich tożsamości.

§ 12. W wypadku, gdy kierownik grupy wykaże, że grupa w wyznaczonym jej przez urząd konsularny czasie pobytu nie mogła osiągnąć celu zadeklarowanego przy otrzymywaniu wizy zbiorowej, powiatowa władza administracji ogólnej może udzielić stosownego przedłużenia, jednak na czas, nie przewyższający dwóch miesięcy od dnia przekroczenia granicy (załącznik Nr 3).

§ 13. Jeżeli uczestnik grupy, znajdującej się w Rzeczypospolitej, ma odłączyć się od grupy w celu samodzielnego podróżowania po obszarze Rzeczypospolitej lub w celu samodzielnego opuszczenia jej granic, a nie posiada ważnego dowodu osobistego, kierownik grupy obowiązany jest uzyskać dla niego taki dowód osobisty od jego konsula, a od powiatowej władzy administracji ogólnej — uwidocznienie w tym dowodzie treści wizy zbiorowej.

§ 14. Zezwoleń na przejazd przez obszar Rzeczypospolitej, przewidzianych w art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach, udzielają urzędy konsularne przez wystawienie wizy przejazdowej według załączonego wzoru (załącznik Nr. 8).

Wiza przejazdowa może uprawniać w ciągu swej ważności do powrotnego lub do wielokrotnego przejazdu przez obszar Rzeczypospolitej.

§ 20. Cudzoziemiec, który zamierza osiedlić się w Rzeczypospolitej, powinien:

1) złożyć za pośrednictwem polskiego urzędu konsularnego podanie o zezwolenie na osiedlenie się do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej miejscowości, gdzie ma nastąpić osiedlenie...

Ust. 1 p. 2 i ust. 2 pominięto.

§ 21. W razie uwzględnienia podania, cudzoziemiec otrzymuje od wojewódzkiej władzy administracji ogólnej za pośrednictwem urzędu konsularnego, w którym złożył podanie, kartę osiedlenia (załącznik Nr 13), a od urzędu konsularnego — wizę osiedleńczą (załącznik Nr 14), uprawniającą do przekroczenia granic Rzeczypospolitej.

§ 22. Karta osiedlenia uprawnia w ciągu jednego roku od dnia jej wystawienia do osiedlenie się w tej miejscowości, która jest wy-

mieniona w karcie, i powinna być przedstawiona w urzędzie powiatowej władzy administracji ogólnej w terminie, wymienionym w karcie.

W razie nie osiedlenia się w ciągu jednego roku od dnia wystawienia karty osiedlenia, traci ona swą ważność.

§ 23. Zmiana pobytu czasowego na osiedlenie jest dopuszczalna tylko w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie:

a) jeżeli interes Rzeczypospolitej za tym przemawia albo

b) jeżeli okoliczności, uzasadniające prośbę o zmianę pobytu czasowego na osiedlenie, nie mogły być przewidziane przed przyjazdem cudzoziemca do Rzeczypospolitej.

Podanie o zmianę należy wnieść do Ministra Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca zamierzonego osiedlenia cudzoziemca.

Z d. 2 w ust. 1 pominięto

Złożenie podania nie zwalnia petenta od obowiązku ustalonego w § 6 względnie w § 7.

§ 32. Cudzoziemiec może być usunięty z granic Rzeczypospolitej bądź na skutek orzeczenia o wydaleniu, bądź w trybie wykonawczym.

§ 36. Jeżeli usunięcie cudzoziemca z granic Rzeczypospolitej nie może nastąpić niezwłocznie, wówczas powiatowa władza administracji ogólnej, która pierwsza stwierdziła niemożność usunięcia cudzoziemca, wyznacza mu po wydaniu orzeczenia o wydaleniu, o ile takowe nie było już poprzednio wydane — miejsce przymusowego pobytu na obszarze Rzeczypospolitej na czas potrzebny do wykonania orzeczenia o wydaleniu.

Cudzoziemiec, któremu zostało wyznaczone miejsce przymusowego pobytu, nie może go opuszczać bez zgody powiatowej władzy administracji ogólnej właściwej dla tego miejsca.

§ 42. Jeżeli cudzoziemiec zamierza posiadany dowód osobisty wymienić u swoich władz na nowy, zaś w posiadanym dowodzie umieszczone są przez polskie władze państwowe zezwolenia (wizy), przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, powinien przed dokonaniem wymiany zwrócić się do powiatowej władzy administracji ogólnej dla dokonania przez nią odpowiednich wyciągów; po przedstawieniu nowego dowodu osobistego władza ta poczyni w nim stosowne adnotacje.

§ 46. Cudzoziemiec, który znalazł się w Rzeczypospolitej bez wymaganego zezwolenia na pobyt skutkiem okoliczności od niego niezależnych, powinien niezwłocznie zgłosić się do powiatowej władzy administracji ogólnej, która to władza wystawia mu, w razie usprawiedliwienia obecności, administracyjną wizę pobytową (załącznik Nr 17), ustalając termin wyjazdu zależnie od okoliczności wypadku.

§ 47. W stosunku do cudzoziemców poniżej lat 21 należy przestrzegać następujących zasad:

1) Wszelkie zezwolenia potrzebne dla uległalizowania pobytu czasowego cudzoziemcy w wieku poniżej lat 16 obowiązani są posiadać tylko wówczas, jeżeli posiadają samoistne ważne dowody osobiste.

2) Obowiązek rejestracji musi być dopełniony w ciągu 8 dni od ukończenia lat 16 . . .

23.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZIEM ODZYSKANYCH

z dnia 16 maja 1946 r.

o współdziałaniu osób trzecich w dopełnianiu przez cudzoziemców obowiązku meldunkowego i rejestracji.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1946 r. Nr 28, poz. 181).

Na podstawie art. 8 ust. 3 i art. 23 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 465) oraz art. 2 ust. 2 lit. e) dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o zarządzie Ziem Odzyskanych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 295) zarządzam co następuje:

§ 1. Za osoby trzecie, odpowiedzialne za dopełnianie przez cudzoziemców obowiązku meldunkowego i rejestracji uważa się:

1) właścicieli, dzierżawców, administratorów i dozorców domów oraz wszelkich innych nieruchomości, a ponadto ruchomych urządzeń mieszkalnych (wozów, taborów, statków, barek itp.),

2) właścicieli, dzierżawców, administratorów lub innych odpowiedzialnych kierowników hoteli, pensjonatów, domów noclegowych i wszelkich innych zakładów, przeznaczonych do przyjmowania osób na mieszkanie lub nocleg za opłatą lub bezpłatnie,

3) lokatorów głównych, o ile chodzi o zawiadomienia (§ 2) w odniesieniu do sublokatorów lub innych osób, mieszkających u sublokatorów,

4) głowy rodziny, o ile chodzi o zawiadomienia (§ 2) w odniesieniu do członków rodziny i domowników, pozostających we wspólnym gospodarstwie z głową rodziny i wspólnie z głową rodziny zamieszkałych.

5) pracodawców, o ile chodzi o zawiadomienia (§ 2) w odniesieniu do pracowników u nich zatrudnionych.

§ 2. 1. Obowiązek współdziałania polega:

1) na zawiadamianiu właściwej gminy wiejskiej lub miejskiej bądź innych organów lub władz, którym zostało powierzone prowadzenie ewidencji i kontroli ruchu ludności stosownie do przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospoltej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 309) w brzmieniu ustawy z dnia 15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 390) — o przybyciu do danej miescowości i domu z zamiarem czasowego lub stałego tam pobytu (osiedlenia), o opuszczeniu miejsca czasowego lub stałego pobytu i przeniesieniu się do innej miejscowości, o przeprowadzeniu się do innego domu w obrębie tej samej miejscowości oraz o zatrudnieniu lub zwolnieniu z pracy (samowolnym jej opuszczeniu) każdego cudzoziemca,

2) na zawiadomieniu właściwej władzy administracji ogólnej pierwszej instancji, jako prowadzącej rejestrację cudzoziemców, o przybyciu do danej miejscowości każdego cudzoziemca, który nie przebywał przedtym na terenie tej miejscowości.

2. Zawiadomienie winno być dokonane w drodze pisemnej lub ustnej w ciągu 24-ch godzin od chwili przybycia bądź zmiany miejsca pobytu (adresu) lub miejsca pracy cudzoziemca.

§ 3. Do czasu zakończenia akcji repatriacyjnej b. obywateli Rzeszy Niemieckiej narodowości niemieckiej obowiązek współdziałania istnieje również przy dopełnianiu obowiązku meldunkowego i rejestracji przez wymienioną kategorię osób.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze Ziem Odzyskanych.

24.

DEKRET

z dnia 25 września 1945 r.

Prawo o aktach stanu cywilnego.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 listopada 1945 r. Nr 48, poz. 272).

Zmiany: dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161) i z dnia 28 lipca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 252).

Art. 58. Urodzenie dziecka należy zgłosić urzędnikowi stanu cywilnego, w którego okręgu dziecko urodziło się, w ciągu dwóch tygodni celem sporządzenia aktu urodzenia, choćby dziecko zmarło przed upływem tego czasu.

Art. 59. (1) Jeżeli dziecko urodziło się nieżywe lub zmarło przy porodzie, zgłoszenie powinno nastąpić w terminie przewidzianym w art. 58.

Art. 60. Do zgłoszenia o urodzeniu dziecka obowiązani są i to w następującej kolejności:

a) ojciec;
b) położna, która była obecna przy porodzie,
c) lekarz, który był obecny przy porodzie;
d) każda inna osoba, która była obecna przy porodzie lub wie o porodzie na podstawie osobistego przekonania się o tym;
e) matka dziecka, skoro tylko stan zdrowia jej na to pozwoli.

Art. 77. Zgon człowieka lub znalezienie zwłok należy najpóźniej w ciągu dwudziestu czterech godzin zgłosić urzędnikowi stanu cywilnego, w którego okręgu nastąpił zgon lub znalezienie zwłok celem sporządzenia aktu zejścia.

Art. 80. Do zgłoszenia zgonu lub faktu znalezienia zwłok osoby o ustalonej tożsamości obowiązani są w następującej kolejności:

a) małżonek i dzieci zmarłego;
b) najbliżsi krewni i powinowaci, obecni w danej miejscowości;
c) właściciel lokalu, w którym nastąpił zgon lub znaleziono zwłoki;
d) każdy, kto był przy zgonie lub się o nim naocznie przekonał.

Art. 90. (1) Kto, będąc obwiązany do zgłoszenia urzędnikowi stanu cywilnego urodzenia lub zejścia, nie czyni tego w czasie właściwym, podlega grzywnie od 20 do 10.000 złotych.

(2) Grzywny nie wymierza się, jeżeli pomimo niedokonania zgłoszenia przez osobę do tego obowiązaną akt stanu cywilnego został sporządzony we właściwym czasie.

(3) Orzekanie o karach, przewidzianych w ust. (1), należy do władz administracji ogólnej.

25.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

o ustalaniu nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych oraz o numeracji nieruchomości.

(Dz.U.R.P. z dnia 28 października 1934 r. Nr 94, poz. 850).

Zmiany: dekret z dnia 28 lipca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 251).

Art. 2. (1) Urzędowe nazwy miejscowości i obiektów fizjograficznych wraz z ich pisownią ustala i zmienia Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzeń, ogłaszanych w Monitorze Polskim.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś terenów Ziem Odzyskanych Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 7. W stosunkach publicznych wolno używać nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych jedynie w brzmieniu urzędowym, ustalonym w trybie rozporządzenia niniejszego.

Art. 8. (1) W każdym mieście na narożnikach ulic i placów zarząd miejski umieści i będzie utrzymywał w należytym stanie tabliczki z nazwami ulic i placów.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może rozszerzyć obowiązki, wymienione w ust. (1), również na inne osiedla, wskazując zarazem na kim ciąży obowiązek umieszczania i utrzymywania tabliczek.

Art. 9. (1) Każda nieruchomość w miejscowościach, zarówno zabudowana jak i przeznaczona w prawomocnym planie zabudowania pod zabudowę, powinna być oznaczona numerem porządkowym przez organy zarządzające związków samorządowych.

(2) Zasady numeracji nieruchomości ustali Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia.

(3) Właściciele budynków i ogrodzonych placów niezabudowanych obowiązani są umieścić na swej nieruchomości i utrzymywać w należytym stanie tabliczki z numerami porządkowymi, oznaczonymi w trybie ust. (1) i (2).

Art. 10. Kto wykracza przeciwko przepisom art. 7 lub złośliwie usuwa, niszczy albo uszkadza tabliczki wymienione w art. 8 i 9, podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do miesiąca lub grzywny 1000 złotych. (50.000 zł.)

Art. 11. Kto wykracza przeciwko przepisom art. 9 ust. (3), podlega w drodze administracyjnej karze grzywny do 500 złotych. (25.000 zł).

26.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1932 r.

Prawo o stowarzyszeniach.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 października 1932 r. Nr 94, poz. 808).

Art. 1. Prawo niniejsze reguluje prawny byt stowarzyszeń, jako dobrowolnych trwałych zrzeszeń o celach niezarobkowych.

1. Byt prawny stowarzyszenia zarejestrowanego, a zatem i prawna odpowiedzialność organów przewidzianych statutem, rozpoczyna się dopiero z chwilą wpisania statutu do rejestru stowarzyszeń zarejestrowanych, za czynności zaś stowarzyszenia przed jego zarejestrowaniem i prawne skutki odpowiadają prawnie jedynie osoby fizyczne, dokonywujące faktycznie tych czynności (wyrok S. N. z dnia 13.II.1943 r. 3 K. 1397/33, Z. O. I. K. S. N: Nr 127/1934):

2. Podstawowym warunkiem odpowiedzialności z art. 57 prawa o stowarzyszeniach z 27 października 1932 r. (Dz. U. poz. 808) jest aby zrzeszenie, którego założenie nie zostało właściwej władzy zgłoszone (art. 12 cyt. prawa), stanowiło dobrowolne, trwałe zrzeszenie o celu niezarobkowym (wyrok S. N. z dnia 6.X.1936 r. 2 K. 872/36. Z. O. I. K. S. N. Nr 80/1937).

Art. 9. Przepisom niniejszego prawa nie podlegają:

a) zakony i kongregacje duchowne oraz inne zrzeszenia, mające wyłącznie i bezpośrednio na celu wykonywanie kultu religijnego prawnie uznanych kościołów i związków religijnych;

b) komitety, powstające celem przygotowania wyborów do instytucji prawno-publicznych, gdy wybory są oparte na ustawach lub zarządzeniach władz — od dnia zarządzenia wyborów do ukończenia czynności wyborczych;

c) związki zawodowe pracownicze, będące przedmiotem osobnych przepisów, z wyjątkiem postanowień zawartych w art. 11 ust. 2, art. 15, 17 i 59;

d) przewidziane przez prawo przemysłowe korporacje i ich związki, oraz związki grupy i organizacje przemysłowców, powołane do życia przez Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie szczególnych upoważnień ustawowych;

e) stowarzyszenia akademickie, zakładane zgodnie z przepisami o szkołach akademickich, oraz stowarzyszenia młodzieży szkolnej, tworzone w obrębie innych szkół, a znajdujące się pod dozorem władz szkolnych;

f) stowarzyszenia ściśle wojskowe, związane z pełnieniem służby w wojsku, a zakładane przez wojskowych w czynnej służbie za zezwoleniem władzy wojskowej;

g) spółdzielnie, z wyjątkiem działalności o której mowa w art. 11.

Zacytowany w pkt. c) art. 59 został uchylony art. 2 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 30).

Art. 11. Spółdzielnie, o ile uprawiają działalność kulturalną, w zakresie tej działalności podlegają przepisom art. 12, 13,14, 15 i 17 niniejszego prawa z tym, że przez „założenie", o którym mowa w art. 12, 13, 14 należy rozumieć rozpoczęcie uprawnienia działalności kulturalnej, a przez „rozwiązanie się" w art. 13 także przypadek zaniechania tej działalności.

Związki zawodowe pracownicze mają obowiązek dostarczać powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca ich siedziby na jej żądanie danych co do składu swego zarządu, oraz podlegają przepisom art. 15 i 17 z tym, że przez bezpośrednią władzę nadzorczą, o której mowa w art. 15, należy rozumieć wspomnianą powiatową władzę administracji ogólnej.

Art. 12. Osoby w liczbie co najmniej 3, pragnące założyć stowarzyszenie zwykłe, zgłaszają o tym na piśmie powiatowej władzy admini-

stracji ogólnej miejsca przyszłej siedziby stowarzyszenia, jako bezpośredniej władzy nadzorczej, podając: 1) nazwę stowarzyszenia, jego cel i środki działania, 2) teren działalności, oraz siedzibę stowarzyszenia, 3) swoje imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania, 4) sposób powoływania zarządu, 5) sposób wstępowania i ustępowania członków, 6) sposób rozwiązania się stowarzyszenia.

Art. 13. Jeżeli w ciągu 4 tygodni od zgłoszenia władza nie zakaże założenia stowarzyszenia, względnie przed upływem tego terminu stwierdzi, że nie ma zastrzeżeń co do jego założenia, może ono rozpocząć działalność.

W cigu 2 tygodni od rozpoczęcia działalności stowarzyszenia, jego zarząd obowiązany jest podać do wiadomości władzy swój skład oraz miejsce zamieszkania jego członków a także adres lokalu, który ma służyć stowarzyszeniu za siedzibę.

Postanowienia powyższe mają zastosowanie również co do obowiązków zgłaszania zmiany okoliczności, o których mowa w art. 12 pkt. 1, 2, 4, 5 i 6 oraz zmian składu zarządu i adresu stowarzyszenia.

W przypadku rozwiązania się stowarzyszenia ostatni jego zarząd obowiązany jest zgłosić o tym władzy w ciągu 2 tygodni od powzięcia uchwały rozwiązującej.

Art. 15. Bezpośrednia władza nadzorcza może wezwać zarząd stowarzyszenia do dostarczenie jej odpisu protokółu posiedzenia lub treści powziętej uchwały, jeżeli te były spisywane, oraz może w lokalu stowarzyszenia przeglądać prowadzone akta, księgi i posiadane dokumenty, jak również sporządzać z nich notatki, odpisy i wyciągi, a także uprzednio wzywać zarząd do okazania ich w dokładne określonym przez nią czasie.

Zarząd obowiązany jest prowadzić, utrzymując w stanie aktualności, imienny spis członków stowarzyszenia i ze wskazaniem przynależności państwowej i dostarczać władzy na jej żądanie danych z tego spisu.

Z treści art. 57 prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. poz. 808) wynika, że odpowiedzialność z art. 15 tego prawa uwarunkowana jest niezastosowaniem się do wydanych przez władze nadzorczą zarządzeń na podstawie art. 15 pr. o stow.

Nieodnotowanie zgodnie z art. 15 pr. o stow. w spisie imiennym członków stowarzyszenia ich przynależności państwowej, uzasadnia odpowiedzialność tylko w wypadku ustalenia, że władza nadzorca uzupełnienia takiego zażądała. Sama tylko świadomość o konieczności uwidocznienia w spisie imiennym członków stowarzyszenia ich przynależności państwowej nie wystarcza do przyjęcia winy z art. 57 powołanego prawa (wyrok S. N. z dnia 7.I.1937 r. 2 K 1499/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 212/1937).

Art. 23. W ciągu 2 tygodni od rozpoczęcia działalności stowarzyszenia jego zarząd obowiązany jest podać do wiadomości władzy rejestracyjnej, za pośrednictwem bezpośredniej władzy nadzorczej, skład zarządu oraz miejsce zamieszkania jego członków, a także adres lokalu stowarzyszenia. To samo dotyczy późniejszych zmian składu zarządu i adresu stowarzyszenia, licząc termin od dokonania zmiany.

Art. 23 dotyczy stowarzyszeń zarejestrowanych.

Obowiązek podania do wiadomości władzy rejestracyjnej zmian zarządu stowarzyszenia (art. 23 pr. o stow.), za pośrednictwem bezpośredniej władzy nadzorczej administracji powiatowej (art. 19 pr. o stow.), istnieje również wtedy, gdy władzą tą jest sąd rejestrowy, w zakresie przewidzianym w § 4 rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 17 grudnia 1932 r. Dz. Ust. poz. 964 (wyrok S. N. z dnia 20.III.1935 r. 3 K. 76/35 Z. O. I. K. S. N. Nr 461/1935).

Art. 24. Postanowienia art. 15 i 16 mają odpowiednie zastosowanie do stowarzyszeń zarejestrowanych, z tą zmianą, iż decyzja o rozwiązaniu stowarzyszenia należy do władzy rejestracyjnej.

Nadto na pisemne żądanie bezpośredniej władzy nadzorczej zarząd stowarzyszenia, pod osobistą odpowiedzialnością każdego z członków zarządu, obowiązany jest złożyć jej nie więcej niż w dwóch egzemplarzach sprawozdanie z działalności oraz rachunkowe stowarzyszenia za ubiegły okres sprawozdawczy, a także udzielać potrzebnych wyjaśnień.

Art. 41. Kierownictwo oddziału, zakładanego zodnie z przepisami statutu stowarzyszenia obowiązane jest zawiadomić o założeniu oddziału powiatową władzę administracji ogólnej miejsca siedziby oddziału, dołączając:

1) 1 egzemplarz statutu stowarzyszenia;
2) dowód zgody centrali stowarzyszenia na powstanie oddziału;
3) wykaz składu osobowego kierownictwa oddziału wraz z jego adresami i
4) adres lokalu, w którym ma się mieścić oddział.

Władza może sprzeciwić się założeniu oddziału w warunkach i na zasadach przewidzianych w art. 13 ust. 1 i art. 14.

Kierownictwo oddziału ma również obowiązek w 2-tygodniowym terminie zawiadomić władzę o każdorazowej zmianie swego składu osobowego, adresu oddziału i statutu stowarzyszenia, licząc termin powyższy od dokonania zmiany względnie od powzięcia o niej wiadomości.

Postanowienia art. 15 i 16 mają odpowiednie zastosowanie do oddziałów stowarzyszenia.

1. Dla odpowiedzialności z art. 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r., Dz. Ust. 808, jest obojętne, czy „oddział" już poprzednio istniał legalnie. W myśl ust. 2 art. 41 w związku z art. 13 i 14 wym. prawa, obowiązek zawiadomienia o zakładaniu oddziału dotąd władzy niezgłoszonego ciąży na kierownictwie faktycznie funkcjonującego oddziału.

2. Zebrania o charakterze zebrań oddziału miejscowego członków danego stowarzyszenia w lokalu, podlegają przepisom prawa o stowarzyszeniach, aczkolwiek korzystają z przywileju w granicach art. 18, 19 i 20 ustawy o zgromadzeniach z 11 marca 1932 r. Dz. Ust. poz. 450 (wyrok S. N. z dnia 14.II.1935 r. 3 K. 1815/34. Z. O. I. K. S. N. Nr 403/1935)

Art. 43. W stosunku do stowarzyszeń, korzystających z ofiarności publicznej, albo z zapomóg udzielonych im przez władze lub instytucje publiczne, bez względu na cele tych stowarzyszeń, mają zastosowanie następujące postanowienia:

a) o terminie, miejscu i przedmiocie każdego walnego zgromadzenia obowiązane są zawiadomić bezpośrednią władzę nadzorczą; dotyczy to również posiedzeń zarządu stowarzyszenia, o ile przedmiotem obrad mają być sprawy, związane z użyciem funduszów uzyskanych w drodze określonej we wstępie niniejszego artykułu;

Dalsze postanowienia art. 43 pominięto.

Art. 57. Niezastosowanie się do zarządzeń władzy nadzorczej, wydanych na podstawie art. 11, ust. 2, art. 15 i 24, jako też przekroczenie postanowień art. 12, 13, 23 ust. 1, art. 41, 43 pkt. a i art. 59 ust. 2 ulega w trybie karno-administracyjnym grzywnie do 500 zł. (25.000 zł).

Art. 58. Do stowarzyszeń istniejących w chwili wejścia w życie niniejszego prawa będą mały zastosowanie jego postanowienia.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami drogą rozporządzeń określa bliżej sposoby przystosowania tych stowarzyszeń do wymagań niniejszego prawa, jak również sposoby załatwienia spraw będących w toku postępowania w chwili wejścia w życie niniejszego prawa.

Ust. 3 pominięto.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 grudnia 1932 r. o przystosowaniu stowarzyszeń i spraw będących w toku do przepisów prawa o stowarzyszeniach (poz. 27 niniejszego zeszytu).

27.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 17 grudnia 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości i Opieki Społecznej o przystosowaniu stowarzyszeń i spraw będących w toku do przepisów prawa o stowarzyszeniach.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 grudnia 1932 r. Nr 116, poz. 964).

Na podstawie art. 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) zarządza się co następuje:

§ 1. Stowarzyszenia i związki stowarzyszeń, istniejące prawnie w chwili wejścia w życie prawa o stowarzyszeniach, opierają nadal swój byt prawny na ostatniej decyzji, wydanej co do zatwierdzenia (rejestracji) stowarzyszenia na podstawie przepisów dotychczasowych przez właściwą władzę bądź administracyjną, bądź sądową.

Poza tym do stowarzyszeń, o których mowa w ust. 1, będą stosowane odpowiednie postanowienia prawa o stowarzyszeniach, a w szczególności: do stowarzyszeń nie posiadających osobowości prawnej — postanowienia o stowarzyszeniach zwykłych, a do stowarzyszeń, posiadających osobowość prawną — postanowienia o stowarzyszeniach zarejestrowanych, ze zmianami, przewidzianymi w niniejszym rozporządzeniu.

§ 3. Istniejące w województwach poznańskim, pomorskim i górnośląskiej części województwa śląskiego stowarzyszenia, które w myśl przepisów dotychczasowych nie były wciągnięte do rejestrów sądowych, winny do dnia 31 grudnia 1933 r. zgłosić swoje istnienie w myśl wymagań art. 12 prawa o stowarzyszeniach.

Po otrzymaniu wspomnianego w ust. 1 zgłoszenia władza ustosunkuje się do niego według art. 13 i 14 tegoż prawa.

Stowarzyszenia, które nie zastosują się do postanowienia ust. 1 niniejszego paragrafu, będą uważane za rozwiązane z mocy prawa, z zastrzeżeniem postanowień § 7 niniejszego rozporządzenia.

28.

USTAWA

z dnia 15 marca 1933 r.

o zbiórkach publicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 marca 1933 r. Nr 22, poz. 162).
Zmiany: dekret z dnia 28 lipca 1948 r. (Dz U. R. P. Nr 36, poz. 250).

Art. 1. Wszelkie publiczne zbieranie ofiar w gotówce lub w naturze na pewien z góry określony cel wymaga uprzedniego pozwolenia władzy.

1. Pojęcie „zbierania" z art. 1 ustawy z 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. Ust. poz. 162), obejmuje zarówno wzywanie do składania ofiar jak i przyjmowanie ich, przyczym wzywanie do składania ofiar może mieć miejsce również i w formie oświadczenia gotowości ich przyjmowania, skoro karalność czynu nie zależy od skuteczności środków zastosowanych przez zbierających (wyrok S. N. z dnia 14.I.1935 r. 3 K. 1562/34 Z. O. I. K. S. N. Nr 339/1935).

2. Z zestawienia art. 1 i 13 ustawy z 15 marca 1933 r. (Dz. U. poz. 162 o zbiórkach publicznych wynika, iż ustawa ta nie utożsamia pojęcia „publicznego" zbierania ofiar z pojęciem zbierania na „miejscach" publicznych". Obchodzenie przeto mieszkań prywatnych i dostępność w ten sposób do nieokreślonej liczby osób z prośbą o ofiary, odpowiada pojęciu publicznego ich zbierania w rozumieniu pow. ustawy (wyrok S. N. z dnia 3 XI 1936 r. 3K. 1371/36. Z. O. I. K. S. N. Nr 124/1937).

Art. 2. (1) Do udzielania pozwoleń powołane są:

a) powiatowe władze administracji ogólnej, o ile zbiórka ma być przeprowadzona na obszarze powiatu lub jego części;

b) wojewódzkie władze administracji ogólnej, o ile zbiórka ma być przeprowadzona na obszarze całego województwa lub jego części, obejmującej więcej niż jeden powiat;

c) Minister Administracji Publicznej, a na obszarze Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych — jeżeli zbiórka ma być przeprowadzona na obszarze obejmującym więcej niż jedno województwo.

Ust. 2 uchylony.

(3) Jeżeli zebrane ofiary mają być zużyte zagranicą Państwa, pozwolenia na zbiórkę udziela Minister Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Skarbu.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).
Art. 3 ust. (1) i (2) pominięto.

Art. 3. (3) Zbiórki publiczne, urządzone w interesie osobistym, są wzbronione.

Art. 5. Minister Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzeń sposoby przeprowadzania zbiórek.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 lipca 1934 r. o sposobach przeprowadzania zbiórek publicznych oraz kontroli nad tymi zbiórkami (poz. 29 niniejszego zeszytu).

Art. 7. (1) Zbiórki publiczne mogą być przeprowadzane jedynie przez członków tej instytucji(art. 4), która pozwolenie otrzymała, lub przez członków instytucji, mających cele pokrewne, albo przez osoby, przez te instytucje imiennie zaproszone.

(2)Osoby, organizujące lub przeprowadzające zbiórkę nie mogą za swe czynności otrzymywać wynagrodzenia.

Art. 8. (1) Władza, która udzieliła pozwolenia, może w każdym czasie sama lub przez podległe sobie władze i organa informować się o stanie akcji zbiórkowej w szczególności przez wgląd w akta, księgi oraz dokumenty kasowe, przeprowadzać rewizję kasy, żądać ustnych i pisemnych wyjaśnień oraz wysyłać swoich delegatów na posiedzenia instytucji. Instytucje te winny zawiadamiać władzę przynajmniej na 24 godziny naprzód o posiedzeniach, na których mają być omawiane sprawy zużytkowania zebranych ofiar. Postanowienia o kontroli zużycia funduszów, uzyskanych ze zbiórki, nie odnoszą się do stowarzyszeń, podlegających w tym zakresie nadzorowi władzy z mocy prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808).

2) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest w drodze rozporządzenia wydawać szczegółowe przepisy, dotyczące kontroli nad zbiórkami publicznymi.

3) Postanowienia ustępów poprzednich nie mają zastosowania do instytucji, które zostały powołane do życia na mocy specjalnych ustaw, przewidujących kontrolę władz nad tymi organizacjami.

Art. 9. (1) Wynik zbiórki i sposób zużytkowania zebranych ofiar winien być podany do wiadomości władzy, która pozwolenie wydała, oraz ogłoszony w prasie w ciągu miesiąca od chwili ukończenia zbórki.

(2) Od zastosowania postanowień ust. (1) oraz postanowień art. 8 wyłączone są takie organizacje i instytucje wyznania, uznanego przez Państwo, których wyłączenie wynika z uregulowania stosunku Państwa do tego wyznania na mocy specjalnej ustawy.

Art. 11. (1) Kto wykracza przeciwko postanowieniom niniejszej ustawy lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 1 miesiąca i grzywny do 1.000 złotych, albo jednej z tych kar. (50.000 zł.)

(2) Kary te mogą być nakładane zarówno na osoby urządzające, jak i osoby przeprowadzające zbiórkę publiczną.

(3) Ofiary, uzyskane ze zbiórki, przeprowadzonej bez pozwolenia, ulegają przepadkowi i zostaną przekazane przez władzę na cele humanitarne jednej z instytucji społeczno-opiekuńczych lub oświatowych.

Art. 13. Ustawa niniejsza nie ma zastosowania:

a) do zbiórek na cele religijne, jeżeli są one prowadzone w obrębie zabudowań i pomieszczeń, poświęconych wyłącznie służbie Bożej;

b) do zbiórek, przeprowadzanych w drodze loteryj pieniężnych lub fantowych, jeżeli zbiórki te nie są przeprowadzane w miejscach publicznych;

c) do zbiórek, przeprowadzanych w lokalach prywatnych wśród grona osób znajomych osobiście przeprowadzającym zbiórkę;

d) do zbiórek wśród młodzieży szkolnej w lokalach szkolnych, odbywających się na podstawie pozwolenia władz szkolnych;

e) do zbiórek koleżeńskich w lokalach urzędów publicznych na cele godne poparcia, odbywających się na podstawie pozwolenia przełożonego urzędu.

29.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 14 lipca 1934 r.

o sposobach przeprowadzania zbiórek publicznych oraz kontroli nad tymi zbiórkami.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 lipca 1934 r. Nr 69, poz. 638).

Na podstawie art. 5 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 162) postanawiam co następuje:

§ 1. (1) Zbiórka publiczna ofiar w gotówce może być przeprowadzana w postaci:

a) zbierania ofiar do zamkniętych puszek, skrzynek lub worków;

b) sprzedaży przedmiotów jakiegokolwiek rodzaju po ściśle oznaczonych cenach;

c) wpłacania ofiar przez ofiarodawców, na konto czekowe instytucji, przeprowadzającej zbiórkę.

2) W wypadkach zbiórek, przeprowadzanych w lokalach instytucji, urządzającej zbiórkę, lub też za pośrednictwem pisma periodycznego — w lokalu redakcji lub administracji tego pisma, może być dozwolone wręczanie ofiar w gotówce osobie, przeprowadzającej zbiórkę, przy równoczesnym zapisaniu wysokości każdej ofiary oraz nazwiska ofiarodawcy do oddzielnego kwitariusza i wydaniu z niego pokwitowania ofiarodawcy,, podpisanego przez osobę, przeprowadzającą zbiórkę.

3) W wypadkach zbiórek, urządzanych przez zakony lub kongregacje wyznań, uznanych przez Państwo, i przeprowadzanych przez członków tych zakonów lub kongregacyj, może być dozwolone wręczanie ofiar w gotówce osobie, przeprowadzającej zbiórkę, przy równoczesnym zapisaniu wysokości każdej ofiary oraz nazwiska ofiarodawcy do książki ofiar.

4) W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, władza, udzielająca pozwolenia, może dopuścić inny sposób zbierania ofiar w gotówce, szczegółowo określając go w pozwoleniu.

§ 2. (1) Zbieranie ofiar w naturze może być dozwolone tylko w tych wypadkach, gdy wszystkie ofiary będą mogły być w tej postaci zużyte na cel, określony w pozwoleniu.

2) W pozwoleniu ma być określony rodzaj ofiar w naturze, których zbieranie jest dozwolone.

§ 3. 1) Zbiórka publiczna ofiar w naturze może być przeprowadzana jedynie w sposób, określony w § 1 ust. 2.

2) Podczas zbiórek, urządzanych w wypadkach klęsk żywiołowych, może być dopuszczone zbieranie ofiar w naturze przy równoczesnym wpisaniu rodzaju każdej ofiary oraz nazwiska ofiarodawcy na listę ofiar.

§ 4. 1) Puszki, skrzynki lub worki (§ 1 ust. 1 pkt. a) muszą posiadać otwór, przenaczony do wrzucania pieniędzy, oraz mają być tak urządzone, by bez otwarcia ich lub widocznego uszkodzenia wyjęcie znajdujących się w nich pieniędzy było niemożliwe.

2) Przed rozpoczęciem zbiórki puszki, skrzynki lub worki mają być zaopatrzone w nazwę instytucji, urządzającej zbiórkę, numer kolejny oraz zamknięte i opieczętowane przez tę instytucję.

3) Otwieranie puszek, skrzynek lub worków i przeliczanie zebranych ofiar może się odbywać w obecności conamniej dwóch osób, upoważnionych do tego przez instytucję, urządzającą zbiórkę.

§ 5. Na każdym przedmiocie, sprzedawanym podczas zbiórki (§ 1 ust. 1, punkt b), ma być wyraźnie i w sposób trwały podana nazwa instytucji, urządzającej zbiórkę, oraz jego cena; napisy te winny wyróżniać przedmioty, służące do przeprowadzenia zbiórki, od innych przedmiotów, znajdujących się w obrocie, w ten sposób, by podrobienie ich bez specjalnych urządzeń i wiedzy fachowej było niemożliwe.

§ 6. 1) Na okładce kwitariusza, służącego do zapisywania ofiar (§ 1 ust. 2 i § 3 ust. 1), ma być podana nazwa i siedziba instytucji, urządzającej zbiórkę, cel zbórki, numer kolejny kwitariusza oraz odciśniętą pieczęć tej instytucji; na okładce tej mają ponadto znajdować się podpisy dwóch osób, uprawnionych do występowania w imieniu instytucji, urządzającej zbiórkę.

2) Na każdym kwicie ma być podany jego numer kolejny oraz nazwa i siedziba instytucji, urządzającej zbiórkę, i cel zbiórki.

3) Każdy kwit winien składać się z dwóch jednakowych części, które osoba, przeprowadzająca zbiórkę, wypełnia jednakową treścią.

§ 7. 1) Książki, służące do zapisywania ofiar (§ 1 ust. 3), mają być trwale zeszyte i oprawione tak, by wyjęcie karty bez widocznego ich uszkodzenia było niemożliwe.

2) Na pierwszej stronicy książki ma być podana nazwa i siedziba zakonu lub kongregacji, urządzającej zbiórkę, numer kolejny książki oraz ilość stronic, którą książka zawiera. Dane te mają być stwierdzone pieczęcią oraz podpisem przełożonego zakonu lub kongregacji, który winien ponadto książkę oparafować.

3) Książka ma być przedstawiona każdej powiatowej władzy administracji ogólnej przed rozpoczęciem zbiórki na podległym jej terenie (w m. st. Warszawie — Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę), w celu zaopatrzenia jej w urzędową adnotację.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy.

§ 8. 1) Listę, służącą do zapisywania ofiar (§ 3 ust. 2), tworzy jeden arkusz papieru.

2) Każda lista na pierwszej stronicy u góry ma być oznaczona w sposób, określony w § 6 ust. 1.

§ 9. Zależnie od miejsca przeprowadzenia, zbiórki publiczne mogą być prowadzone:

a) pod gołym niebem,

b) w lokalach publicznych,

c) w lokalach prywatnych.

§ 10. (1) Domokrążne (od domu do domu) zbieranie ofiar może być dozwolone jedynie podczas zbiórek publicznych, urządzanych przez zakony lub kongregacje wyznań, uznanych przez Państwo, oraz w wypadkach klęsk żywiołowych.

2) Władza, udzielająca pozwolenia, może dopuścić przeprowadzanie zbórki w sposób, określony w ust. 1, w innych wypadkach, o ile ze względu na teren, na którym zbiórka ma być preprowadzona, lub specjalny charakter zbiórki, uzna to za celowe.

§ 11. O ile nie jest to w pozwoleniu wyraźnie dopuszczone, przeprowadzanie zbiórek publicznych wzbronione jest w urzędach państwowych i samorządowych, w obrębie zakładów szkolnych oraz na terenach, pozostających pod zarządem władz wojskowych.

§ 12. W urządzaniu lub przeprowadzaniu zbiórek publicznych nie mogą brać udziału dzieci i młodzież do lat 18, oraz młodzież szkolna, z wyjątkiem słuchaczów szkół wyższych.

§ 13. 1) Każda osoba, przeprowadzająca zbiórkę publiczną, obowiązana jest posiadać przy sobie jakikolwiek dowód, pozwalający na stwierdzenie jej tożsamości, oraz legitymacje, upoważniającą tę osobę do przeprowadzenia danej zbiórki, wydaną przez instytucję, urządzającą zbiórkę.

2) Legitymacja ma zawierać: numer kolejny, nazwę instytucji, cel zbiórki, nazwę władzy, która udzieliła pozwolenia, jego numer i datę, imię i nazwisko i adres osoby upoważnionej oraz określenie terminu i miejsca, w których dana osoba może zbiórkę przeprowadzać, stwierdzone podpisami dwóch osób, uprawnionych do występowania w imieniu instytucji, urządzającej zbiórkę, oraz pieczęcią tej instytucji.

3) Legitymacja ma być potwierdzona przez powiatową władzę administracji ogólnej, właściwą dla miejsca, w którym dana osoba ma zbiórkę przeprowadzać (w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu na m. st. Warszawę).

§ 15. Instytucja, urządzająca zbiórkę publiczną, obowiązana jest założyć rejestr dla odnotowywania przebiegu akcji zbiórkowej, oraz jej wyników.

§ 16. 1) W rejestrze (§ 15) ma być zapisywane komu, kiedy i jakie puszki, skrzynki, worki (§ 1 ust. 1 pkt. a), przedmioty (§ 1 ust. 1 pkt. b), książki, kwitariusze lub listy (§ 1 ust. 2 i 3 oraz § 3) zostały wydane, kiedy przeprowadzona przy ich pomocy zbiórka została ukończona i jaki dała wynik. Dane powyższe muszą być stwierdzone podpisami osób, które zbiórkę przeprowadzały i które odebrały zebrane ofiary.

2) W wypadku przeprowadzania zbiórki w sposób, określony w § 1 ust. 1, pkt. c), w rejestre mają być zapisywane kolejno wpłacone ofiary, nazwiska ofiarodawców oraz daty wpłacenia, stwierdzone podpisem osoby, upoważnionej przez organ kierowniczy instytucji, urządzającej zbiórkę, która pieniądze otrzymała.

§ 17. 1) Wszelkie wpisy do kwitariuszów (§ 1 ust. 2 i § 3 ust 1), książek (§ 1 ust. 3) lub na listy ofiar (§ 3 ust. 2), oraz w rejestrach (§ 15) mają być dokonywane czytelnie atramentem, lub ołówkiem atramentowym.

2) W razie odmowy podania nazwiska przez ofiarodawcę, okoliczność tę należy zaznaczyć na pokwitowaniu, w książce lub na liście ofiar obok wysokości ofiary.

3) Usuwanie w jakikolwiek bądź sposób tych wpisów lub czynienie ich nieczytelnymi jest niedozwolone; dozwolone są przekreślenia dające możność odczytania przekreślonej treści.

§ 18. 1) Przewidziane w art. 9 ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 162) zawiadomienie o wyniku zbiórki i sposobie zużytkowania zebranych ofiar, oraz ogłoszenie tego w prasie ma zawierać:

a) nazwę i siedzibę instytucji, która zbiórkę przeprowadziła;

b) nazwę władzy, która udzieliła pozwolenia oraz datę i numer tego pozwolenia;

c) sumę (ilość i rodzaj) zebranych ofiar według rejestru (§ 15);

d) wykaz kosztów przeprowadzenia zbiórki;

e) dokładne przedstawienie podziału czystego dochodu ze zbiórki z wymienieniem celów, na które dochód ten został przeznaczony, oraz sum (ilości i rodzaju ofiar) przekazanych na każdy z tych celów.

(2) Ogłoszenie wyniku zbiórki i sposobu zużytkowania zebranych ofiar ma być dokonane przynajmniej w jednym czasopiśmie, wydawanym w języku polskim w miejscowości, w której instytucja obowiązana do ogłoszenia, ma swoją siedzibę, jeśli zaś jest to niewykonalne — w miejscowości, będącej siedzbą władzy, która pozwolenia udzieliła albo władzy instancyjnie wyższej.

§ 19. (1) Instytucja urządzająca zbiórkę, obowiązana jest przechowywać rejestry (§ 15) w ciągu 6 miesięcy od dnia ukończenia zbiórki.

2) Po ukończeniu zbiórki rejestry te mają być na każde żądanie przedstawione do wglądu władzy, która pozwolenia udzieliła.

§ 20. O każdym naruszeniu albo usiłowaniu naruszenia przepisów ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 162) lub rozporządzenia niniejszego osoby, upoważnione przez organ kierowniczy instytucji, urządzającej zbiórkę, do urządzenia, przeprowadzenia lub likwidacji akcji zbiórkowej, obowiązane są niezwłocznie powiadomić powiatową władzę administracji ogólnej, na której obszarze czyn taki został ujawniony.

30.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1933 r.

Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 października 1933 r. Nr 85, poz. 632).

Zgodnie z okólnikiem Ministra Administracji Publicznej Nr 66 z dnia 3 sierpnia 1948 r. L. IV. AP. 2527/48 (Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 25, poz. 219), uzgodnionym z Ministrem Kultury i Sztuki oraz Głównym Urzędem Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, pozwolenia na stałe i wędrowne przedsięwzięcia teatralne oraz przedsięwzięcia, których przedmiotem działalności jest sztuka odtwórcza w innych dziedzinach, wydaje obecnie Minister Kultury i Sztuki. Pozwoleń na pozostałe kategorie przedsięwzięć rozrywkowych w zakresie kompetencji, przyznanych w prawie o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych Ministrowi Spraw Wewnętrznych, udziela Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych i władz administracji ogólnej w zakresie nadzoru nad widowiskami i kontroli rozpowszechniania wszelkiego rodzaju utworów zapomocą żywego słowa przejął w myśl dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. (Dz. U R. P. Nr 34, poz. 210) Główny i terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacyi i Widowisk. Okólnikiem Ministra Administracji Publicznej Nr 100 z dnia 18 grudnia 1947 r. L. I. O. Org. 12585/47 czynności pełnomocników powiatowych wojewódzkich urzędów kontroli prasy, publikacji i widowisk w tym zakresie powierzono starostom powiatowym (nie dotyczy to miast i powiatów objętych działalnością grodzkich urzędów kontroli prasy, publikacji i widowisk).

Prawo wydawania rozp. wyk. w zakresie przekazanym Głównemu Urzędowi Kontroli Prasy Publikacji i Widowisk przeszło na Prezesa Rady Ministrów.

Poza tym kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w prawie o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych, przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś do terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 1. Przepisom prawa niniejszego podlegają publiczne: widowiska, produkcje słowne, muzyczne, odczyty, przedsięwzięcia sportowe, szkoły tańców salonowych, zabawy ludowe, tudzież inne przedsięwzięcia, służące celom rozrywkowym lub pokazowym, z wyjątkiem wystaw gospodarczych i wyświetlania filmów zapomocą kinematografu.

1. Istotą publiczności w dziedzinie widowiska jest dostęp dla większej liczby osób, bliżej nieokreślonych, przyczym nie wyłącza znamienia publiczności wprowadzenie „zaproszeń" łatwych do uzyskania (wyrok S. N. z 17.V.1934 r. L. 2 K. 296/34 Z. O. I. K. S. N. Nr 278/1934).

2. Zrzeszenie, urządzające przedsięwzięcie rozrywkowe „publiczne", choć przewidziane działalnością statutową, winno zastosować się do przepisów rozp. Prez. Rzplitej z 27 października 1936 r. (Dz. U. poz. 632) o publ. przeds. rozrywkowych.

Przedsięwzięcie rozrywkowe nie stanie się publicznym przez to, że otwarcie okien mieszkania, odbywanie zabawy w prywatnym ogrodzie i t. p. może zwracać uwagę przechodnia, choć wybryk w tych warunkach może mieć charakter wybryku publicznego (wyrok S. N. 29. XI 1935 r. 3 K. 1668/35 Z. O. I. K. S. N. Nr 214/1936).

Art. 2. § 1. Urządzanie rozrywek podlegających prawu niniejszemu wymaga pozwolenia władzy.

§ 2. Pozwolenie ma charakter ściśle osobisty i nie może być przeniesione na osobę trzecią ani w drodze spadku, ani aktem zdziałanym między żyjącymi.

§ 3. Minister Spraw Wewnętrznych władny jest w drodze rozporządzeń określać przedsięwzięcia rozrywkowe, co do których wystarczy zgłoszenie, oraz ustalać sposób i warunki takich zgłoszeń, a także uprawnienia władz w stosunku do zgłoszonych przedsięwzięć.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 grudnia 1933 r. o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (poz. 31 niniejszego zeszytu).

1. Pozwolenie na przedsięwzięcia rozrywkowe publiczne jest wymagane bez względu na to, czy przewidywane są możliwe na nich wydarzenia, mogące przybrać znamiona zakłócenia spokoju „publicznego" (art. 28 pr. o wykr.) lub innego czynu przestępnego ze znamieniem publiczności lub bez tego znamienia (wyrok S. N. z 29/XI 1935 r. L. 3 K. 1633/35 Z. O. I. K. S. N. Nr 214/1936).

2. W pojęciu „urządzenia" przedsięwzięcia rozrywkowego nie musi mieścić się dostarczenie ku temu jakichkolwiek przedmiotów do rozrywki potrzebnych, a pojęcie to wyczerpuje się już w oddaniu lokalu, służby, dostarczeniu światła i t. p. (wyrok S. N. z 10/VI 1936 r. L. 1 K. 310/32 Z. O. I. K. S. N. Nr 24/1937).

Art. 4 § 1 pominięto.

§ 2. Przepisy co do wewnętrznego urządzenia pomieszczeń przedsięwzięć rozrywkowych i zachowania się w nich ze względu na wymagania bezpieczeństwa, higieny i porządku wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 6. § 1. Pozwolenia na przedsięwzięcie rozrywkowe z siedzibą stałą, z wyjątkiem przedsięwzięć teatralnych, udziela wojewódzka władza administracji ogólnej miejsca siedziby przedsięwzięcia.

§ 2. Pozwolenia na przedsięwzięcie teatralne bez względu na jego siedzbę udziela Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Pozwolenia te wydaje władza w zależności od oceny warunków miejscowych, charakteru przedsięwzięcia i kwalifikacyj jego organizatorów.

§ 4. Kompetencje przewidziane w § 1 — Minister Spraw Wewnętrznych, a przewidziane w § 2 — Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władny jest normować odmiennie drogą rozporządzeń.

P. rozp. zacytowane w uw. do art. 2 oraz uwagi podane na wstępie przed art. 1.

Art. 8. § 1. Pozwoleń na przedsięwzięcia wędrowne, z wyjątkiem objazdowych przedsięwzięć teatralnych, udzielają władze administracji ogólnej właściwe dla obszaru, na którym przedsięwzięcie ma funkcjonować, a na obszar całego Państwa — Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 2. Pozwoleń na objazdowe przedsięwzięcia teatralne udziela Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Przepis art. 6 § 4 stosuje się odpowiednio.

P. uwagi, podane na wstępie przed art. 1.

Art. 9. Po przybyciu przedsięwzięcia do miejscowości jego czasowego funkcjonowania, urządzający ma obowiązek zgłosić miejscowo właściwej władzy administracji ogólnej o czasie, miejscu i rodzaju produkcji. Władza ta, w zależności od oceny warunków miejscowych, może ograniczyć czas funkcjonowania przedsięwzięcia, a nawet zakazać jego funkcjonowania w danej miejscowości.

Art. 10. Pozwoleń na przedsięwzięcia dorywcze udzielają powiatowe władze administracji ogólnej miejsca przedsięwzięcia. Za dorywcze uważa się przedsięwzięcia zorganizowane wyłącznie celem urządzenia jednej lub paru rozrywek w jednej miejscowości.

Art. 11. § 1. Na utwory z tekstem słownym, przeznaczone do publicznego wykonania, należy uprzednio uzyskać aprobatę miejscowo właściwej władzy administracji ogólnej, a jeżeli chodzi o obszar całego Państwa — Ministra Spraw Wewnętrznych.

Władza powołana do aproboty utworu z tekstem słownym może zażądać dołączenia tłumaczenia go na język państwowy, jeżeli utwór pisany jest w języku innym.

§ 2. Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych mogą ustalać ulgi w zakresie potrzeby uprzedniej aprobaty utworów i zmieniać kompetencje co do aprobaty.

1. P. rozp. zacyt. w uw. do art. 2.
2. Aprobaty przewidzianej w art. 11 prawa, dokonywują obecnie Główny i terenowe Urzędy Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk oraz powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 12. § 1. Władza może poddać ocenie również inscenizację i część mimiczną utworu, nieprzewidzianą w aprobowanym jego tekście słownym. W tym celu urządzający jest obowiązany co najmniej na 24 godziny przed ostateczną próbą produkcji zawiadomić o jej czasie i miejscu właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 2. W stosunku do przedsięwzięć wędrownych inscenizacja i część mimiczna mogą być aprobowane przez powiatową władzę administracji ogólnej miejsca organizacji przedsięwzięcia, co nie pozbawia władzy miejsca wykonania utworu prawa do żądania poczynienia możliwych zmian, którychby wymagały warunki miejscowe.

Art. 13. Zakazane są przedsięwzięcia rozrywkowe przeciwne prawu albo zagrażające bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, a w szczególności produkcje:

a) szkodliwe dla interesu państwowego Rzeczypospolitej,
b) obrażające uczucia narodowe,
c) obrażające uczucia religijne kościołów i związków religijnych przez Państwo uznanych,
d) mogące przyczynić się do zdziczenia obyczajów lub demoralizacji,
e) stanowiące propagandę lub gloryfikację przestępstw,
f) ośmieszające arcydzieła literatury polskiej lub złośliwie je zniekształcające,
g) złośliwie przedstawiające w ujemnym świetle polską rzeczywistość,
h) wkraczające w dziedzinę hipnotyzmu i sugestii, o ile miałyby odbywać się przy udziale osób z pośród publiczności.

P. również art. 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 210).

Art. 14. § 1. Programy przedstawień (produkcyj) ze wskazaniem miejsca, czasu, przeznaczonych do wykonania utworów i biorącego w nich udział personelu powinny być dostarczane powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca przedstawień w miarę ustalania tych programów, a w każdym razie najpóźniej na 24 godziny przed przedstawieniem.

§ 2. Programy te powinny być przed rozpoczęciem sprzedaży biletów podane do publicznej wiadomości drogą wywieszenia ich przy wejściu do pomieszczenia, gdzie przedstawienie ma się odbywać i w miejscach przeznaczonych do sprzedaży biletów. Przedruk programów nie podlega żadnym ograniczeniom.

§ 3. W razie konieczności zmiany programu należy o tym niezwłocznie podać do wiadomości władz i obwieścić sposobem wskazanym w paragrafie poprzednim. Osoby, które nabyły bilety przed obwieszczeniem zmiany, uprawnione są do zwrotu biletów i otrzymania wpłaconej za nie należności.

Art. 15. Zapowiedziane przedstawienia (produkcje) powinny rozpoczynać się dokładnie w czasie wskazanym w programach i afiszach.

Art. 16. Celem kontroli przestrzegania przepisów i warunków tudzież nadzoru artystycznego, oraz dla celów reprezentacyjnych, urządzający przedsięwzięcie ma obowiązek oddania do dyspozycji władz bezpłatnie najwyżej 6 miejsc. Obowiązek ten określa szczegółowo władza, udzielająca pozwolenia na przedsięwzięcie.

Art. 17. § 1. Powiatowa władza administracji ogólnej może zawiesić wykonanie utworu aprobowanego, jeżeli w tym czasie zajdą lub wyjdą na jaw okoliczności, wskazujące na to, że produkowanie utworu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu.

§ 2. Powiatowa władza administracji ogólnej może również zawiesić wykonanie utworu, jeżeli ma dostateczne podstawy do przypuszczenia, że wykonanie to miałoby odbyć się z pogwałceniem praw autorskich.

§ 3. M i n i s t e r S p r a w W e w n ę t r z n y c h może czasowo zawiesić funkcjonowanie prawnie istniejących przedsięwzięć rozrywkowych na obszarze całego Państwa z powodu żałoby narodowej. Podobne uprawnienie przysługuje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej na podległym jej obszarze w przypadku epidemii. W pierwszym z tych przypadków zawieszenie nie może trwać dłużej niż 3 dni.

Art. 18. Szczegółowe przepisy porządkowe dotyczące funkcjonowania przedsięwzięć rozrywkowych, a zwłaszcza co do: godzin ich funkcjonowania, ograniczeń funkcjonowania niektórych przedsięwzięć w pewnych dniach ze względów religijnych, ograniczeń co do udziału dzieci i młodzieży oraz uczęszczania ich na przedstawienia — ustalają rozporządzenia Ministra S p r a w W e w n ę t r z n y c h w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 19. Kto wykracza przeciw przepisom prawa niniejszego lub rozporządzeń, wydanych na jego podstawie, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych. Do orzekania powołane są władze administracyjne. (150.000 zł.)

31.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 28 grudnia 1933 r.

o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 grudnia 1933 r. Nr 103, poz. 801). Zmiany: rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 497).

Na podstawie art. 2 §3, art. 6 § 4, art. 11 § 2 i art. 23 prawa z dnia 27 października 1933 r. o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 632) zarządzam co następuje:

§ 1. 1. Przedsięwzięcia rozrywkowe dorywcze (art. 10 powołanego prawa) w lokalach, z wyjątkiem przedstawień teatralnych, wolne są od obowiązku uzyskiwania pozwoleń przewidzianych w wymienionym prawie, natomiast mają być zgłaszane powiatowej władzy administracji ogólnej miejsca przedsięwzięcia.

2. Zgłoszenie powinno być dokonane najpóźniej na 3 dni przed dniem produkcji lub pokazów, licząc ten termin od otrzymania zgłoszenia przez władzę, i ma zawierać dane wskazane w § 3 rozporządzenia niniejszego, z wyjątkiem tych danych, które ze względu na rodzaj lub zakres przedsięwzięcia byłyby bezprzedmiotowe.

3. Organizatorzy odczytów obowiązani są zamiast przedstawienia do aprobaty całkowitej jego treści, podać w zgłoszeniu temat i program odczytu. Jeżeli odczyt ma być ilustrowany produkcjami artystycznymi lub pokazami, musi być to uwidocznione w zgłoszeniu.

§ 2. 1. Władza może zakazać każdego z przedsięwzięć, o których mowa w § 1, jeżeli nie dopełniono warunków zgłoszenia albo jeżeli zachodzą okoliczności świadczące, że przedsięwzięcie zagraża bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu. Może ona także uzależnić ustosunkowanie się do przedsięwzięcia od uprzedniego dostarczenia dodatkowych informacji, okazania przeznaczonych do wykonania utworów, przedmiotów pokazu itp., a zgodę swoją — od dopełnienia wskazanych okolicznościami warunków, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

2. Zakaz należy podać do wiadomości zgłaszającego najpóźniej w przeddzień zamierzonego urządzenia rozrywki.

§ 7. 1. Zgłoszeniu przedsięwzięcia wędrownego w miejscowości jego czasowego funkcjonowania (art. 9 powołanego prawa) powinno towarzyszyć okazanie odpowiedniego pozwolenia na przedsięwzięcie.

2. Postanowienie § 3 ust. 3 rozporządzenia niniejszego ma tu odpowiednie zastosowanie.

§ 3 ust. 3. Organizatorzy przedsięwzięć dorywczych z produkcjami słownymi winni nadto wskazać przez jaką władzę i kiedy były aprobowane utwory słowne, które mają być produkowane, jeżeli te utwory wymagają aprobaty. Jeżeli utwory takie nie były aprobowane, należy je złożyć do aprobaty w trybie art. 11 powołanego prawa.

§ 8. 1. Utwory z tekstem słownym podlegające aprobacie władz (art. 11 powołanego prawa) mają być składane im w 2-ch egzemplarzach, z których jeden pozostaje w urzędzie, 2-gi zaś zwraca się stronie z odpowiednią adnotacją co do aprobaty lub jej odmowy.

2. Aprobując utwór, władza może również orzec, że jest on niedozwolony dla dzieci i młodzieży do lat 17.

3. Aprobata władz obejmuje zarówno treść jak i tytuł utworu. Władza może odmówić aprobaty zarówno w całości jak i w części w stosunku do całości obszaru Państwa jak i jego poszczególnych obszarów.

§ 9. Utwory sceniczne polskiej literatury klasycznej jak również oryginalnej teksty słowne do utworów klasyków muzyki polskiej nie wymagają uprzedniej aprobaty władz przewidzianej w art. 11 § 1 powołanego prawa.

§ 10. 1. Miejsca urzędowe, o których mowa w art. 16 powołanego prawa, oraz ich przeznaczenie będą ustalane dla poszczególnych przedsięwzięć zarządzeniami władz powołanych do udzielania pozwoleń na przedsięwzięcia, a o ile chodzi o przedsięwzięcia przewidziane w § 1 niniejszego rozporządzenia — władz powołanych do przyjmowania przewidzianych w nim zgłoszeń.

2. Dla przedsięwzięć wędrownych, na które pozwolenia udziela Minister Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem przedsięwzięć teatralnych, obowiązek, przewidziany w art. 16 powołanego prawa, określa się jak następuje:

1) przedsięwzięcia posiadające miejsca numerowane mają oddać do dyspozycji władz:
   a) w mieście stoł. Warszawie i miastach wojewódzkich 5 miejsc stałych, z których 3 w pierwszym rzędzie i 2 w drugim rzędzie,
   b) w innych miejscowościach 4 miejsca stałe, z których 2 w pierwszym rzędzie i 2 w drugim rzędzie;
2) przedsięwzięcia nieposiadające miejsc numerowanych mają oddać na każde przedstawienie do dyspozycji władz:
   a) w m. st. Warszawie i miastach wojewódzkich 5 miejsc,
   b) w innych miejscowościach 4 miejsca.

3. Dysponowanie miejscami oznaczonymi w ust. 2 niniejszego §-u oraz ich wybór należy w m. st. Warszawie i miastach wojewódzkich do wojewodów (Komisarza Rządu), w innych zaś miejscowościach do powiatowych władz administracji ogólnej.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy. Na terenie m. Łodzi uprawnienia wojewody — przeszły na Prezydenta miasta.

§ 11. Udzielanie pozwoleń na przedsięwzięcia rozrywkowe w lokalach gastronomicznych z wyjątkiem produkcyj o charakterze widowiskowym oraz na ustawianie w miejscach publicznych automatów rozrywkowych i głośników przekazuje się powiatowym władzom administracji ogólnej.

2. Powyższym władzom przekazuje się również prawo udzielania pozwoleń na następujące przedsięwzięcia rozrywkowe z siedzibą stałą:

1) przedsięwzięcia o charakterze sportowym:
   a) urządzeń, przeznaczonych do użytku publicznego, a w szczególności: korty tenisowe, pływalnie, ślizgawki, hippodromy, welodromy, strzelnice;
   b) mające cechy widowiska publicznego, organizowanego przez amatorskie stowarzyszenia sportowe na boiskach, w lokalach lub na terenach tych stowarzyszeń;

2) przedsięwzięcia o charakterze zabaw ludowych, a w szczególności: sale tańca, huśtawki, karuzele, kołobiegi, siłomierze, strzelnice z wiatrówek, kręgielnie, bilardziki, pokazy magiczne, gry zręcznościowe, pokazy figur woskowych i osobliwości (panoptica), panoramy, pokazy za pomocą lunet lub teleskopów widoków lub ciał niebieskich, — o ile powyższe urządzenia nie stanowią pewnej całości, nadającej im charakter przedsięwzięcia lunaparkowego;

3) przedsięwzięcia koncertów w parkach, ogrodach i skwerach.

32.

USTAWA

z dnia 13 marca 1934 r.

o filmach i ich wyświetlaniu.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 kwietnia 1934 r. Nr 36, poz. 323)

Art. 1. Filmami w rozumieniu ustawy niniejszej są naświetlone taśmy kinematograficzne.

Art. 3. (1) Dla urządzenia wytwórni filmowych oraz laboratoriów filmowych (zakładów wywoływania, utrwalania, suszenia, kopiowa-

nia i montowania zdjęć filmowych) jest wymagane uprzednie zatwierdzenie projektu urządzenia przez wojewódzką władzę przemysłową.

Art. 13. (1) Do obsługi aparatu kinematograficznego przy wyświetlaniu filmów wolno używać tylko mechanika, który z pomyślnym wynikiem zdał egzamin z uzdolnienia zawodowego.

2) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala w drodze rozporządzenia szczegółowe przepisy o ustanowieniu komisji egzaminacyjnej, jej składzie, o sposobie egzaminowania, o zakresie wiadomości, wymaganych od kandydatów, ubiegających się o dopuszczenie do egzaminu, tudzież o kosztach egzaminacyjnych, jak również przepisy, określające zakres obowiązków mechanika przy obsługiwaniu przyrządu projekcyjnego.

(3) Wojewódzka władza administracji ogólnej może poszczególne osoby zwalniać od obowiązku składania egzaminu, określonego w ustępie poprzednim, jeżeli dane osoby wykażą w inny wystarczający sposób, że posiadają odpowiednie uzdolnienie zawodowe.

(4) Przepisy ust. (1) — (3) nie odnoszą się do obsługiwania aparatów projekcyjnych małego typu, służących do wyświetlania filmów niepalnych.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 grudnia 1934 r. w sprawie egzaminów na mechaników kinematograficznych (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 981).

2. Kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przewidziane w art. 13 ustawy przejął Minister Oświaty. Kwestia na jaką władzę naczelną przeszły kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z tego artykułu (t. j. czy na Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych, czy też na Ministra Kultury Sztuki) pozostaje nierozstrzygnięta.

Art. 14. (1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustalą w drodze rozporządzenia:

1) wymagania, jakim niezależnie od przepisów prawa budowlanego, powinny odpowiadać pod względem przeciwpożarowym, bezpieczeństwa i porządku lokale, przeznaczone do publicznego wyświetlania filmów, oraz urządzenia techniczne;

2) przepisy, według których powinny być prowadzone przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów;

3) dni, w których z uwagi na uroczyste obrzędy religijne lub ze względów narodowych, przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania powinny wstrzymać się od wyświetlania bądź wszystkich, bądź niektórych filmów.

(2) Minister Opieki Społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustala w drodze rozporządzenia wymagania, jakim w zakresie higieny powinny odpowiadać lokale, przeznaczone do publicznego wyświetlania filmów, oraz urządzenia techniczne — niezależnie od przepisów prawa budowlanego.

(3) Godziny, w których wolno publicznie wyświetlać filmy, oznaczają wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych wynikające z art. 14 ust. 1 pkt. 1 ustawy przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych), wynikające zaś z art. 14 ust. 1 pkt. 2 i 3 — Minister Kultury i Sztuki. Kompetencje Ministra Opieki Społecznej przewidziane w ust. 2, przeszły na Ministra Zdrowia oraz Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 15. (1) Tylko te filmy wolno wyświetlać publicznie, na których wyświetlanie uzyskano pozwolenie władzy, wymienionej w art. 23.

(2) Wyświetlanie filmów w klubach, kasynach i innych stowarzyszeniach uważa się za publiczne. Natomiast nie uważa się za publiczne wyświetlanie: w mieszkaniach prywatnych wobec członków rodziny i zaproszonych gości (kino domowe), zorganizowane przez władze wojskowe dla żołnierzy, w zakresie urzędowania władz, w celach naukowych i wychowawczych w instytucjach, w szkole lub poza budynkiem szkolnym, o ile jest ograniczone do uczniów, nauczycieli i opiek szkolnych.

(3) Nie jest publicznym w rozumieniu ust. (1) i (2) wyświetlanie filmów dokonywane przez przedsiębiorstwa sprzedaży i wynajmu lub wytwórców filmów dla swych odbiorców oraz rzeczoznawców w celu zbadania wartości handlowej filmu.

P. art. 3 ust. (1) pkt. 3 i art. 4 ust. (1) dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 308).

Art. 16. (1) Podania o udzielenie pozwolenia na publiczne wyświetlanie filmu mogą wnosić: wytwórcy filmów oraz przedsiębiorstwa sprzedaży i wynajmu filmów.

(2) Rozstrzygnięcie podania poprzedza komisyjne badanie filmu w formie rozprawy ustnej stosowne do postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym. Przeprowadzenia rozprawy ustnej nie wymagają jedynie filmy, przedstawiające krajobrazy lub aktualności (zdarzenia) dnia.

P. uw. do art. 15.

Art. 17. (1) Badanie filmów obejmuje: tytuł filmu, jego treść oraz wszelkie z filmem bezpośrednio łączące się słowa mówione, śpiewane lub pisane, jak również dźwięki.

(2) Badaniu podlegają także pozostające w związku z wyświetlaniem filmów środki reklamy (fotosy, diafolie, plakaty ilustrowane). Inne środki reklamy nie podlegają badaniu,

winny one jednak odpowiadać ściśle tytułowi i treści filmu, na który uzyskano pozwolenie, przewidziane w art. 23. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych określi sposób i termin przedstawiania środków reklamy do zatwierdzenia.

1. P. art. 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 210). W związku z przepisami tego dekretu kompetencje do wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 17 ustawy przeszły na Prezesa Rady Ministrów.

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrzynych z dnia 20 grudnia 1934 r. o przedstawieniu do zatwierdzenia środków reklamowania filmów — (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz 982).

Art. 19. (1) Pozwolenie na publiczne wyświetlanie filmu uprawnia do wyświetlania go z reguły tylko przed osobami, które ukończyły 18 lat życia.

(2) Przed młodzieżą poniżej lat 18 wolno wyświetlać tylko filmy, których wyświetlanie uznano wyraźnie dla niej za dozwolone.

(3) W przerwach wyświetlania filmów, dozwolonych dla młodzieży, nie mogą być demonstrowane urywki filmów nie dozwolonych dla młodzieży oraz nieodpowiednie dla młodzieży reklamy handlowe.

(4) Wyświetlanie filmu dostępnego dla młodzieży nie może być połączone z produkcjami o charakterze widowiskowym.

(5) Publiczne wyświetlanie filmów przed dziećmi poniżej lat 6 jest zabronione.

Art. 21. (1) Film, na którego wyświetlanie władza odmówiła pozwolenia, można przedstawić do powtórnego zbadania, jednakże z wyraźnym wskazaniem na tę okoliczność.

(2) Postanowienie ust. (1) stosuje się analogicznie do reklam, którym odmówiono zatwierdzenia.

Art. 22 ust. (1) i (2) pominięto.

(3) Pozwolenie na publiczne wyświetlanie filmu gaśnie, o ile chodzi o filmy pełno-programowe, po upływie lat 6, a o ile chodzi o filmy, przedstawiające aktualności (zdarzenia) dnia, po upływie 6 miesięcy, zaś na obszarze m. st. Warszawy po upływie 3 miesięcy od daty wystawienia pozwolenia.

Art. 23. (1) Pozwoleń na publiczne wyświetlanie filmów udziela oraz środki reklamy zatwierdza Minister Spraw Wewnętrznych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 23 ustawy, przejął Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk.

Art. 28. (1) Kto wykracza przeciwko postanowieniom art. 2 ust. (1), **art. 3 ust. (1),** art. 7, art. 11, **art. 13 ust. (1), art. 15 ust, (1) i (2), art. 19 ustawy niniejszej lub przeciwko przepisom rozporządzeń, wydanych na tej podstawie, podlega karze aresztu do 1 miesiąca i grzywnie do 5.000 zł, lub jednej z tych kar. (250.000 zł.)**

(2) Kto wykracza przeciw postanowieniom art. 21 i art. 22 ust. (3), podlega karze grzywny do 200 zł. (10.000 zł.)

(3) Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

1. Przepisy art. 28 dotyczące wykroczeń przeciwko postanowieniom art. 2 ust. (1), art. 7 i art. 11 stały się nieaktualne, ponieważ przytoczone artykuły utraciły moc obowiązującą oraz z uwagi na art. 23 i 26 dekretu z dnia 13 listopada 1945 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa państwowego „Film Polski".

33.

USTAWA

z dnia 18 marca 1932 r.

o bezpłatnym dostarczaniu druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 kwietnia 1932 r. Nr 33, poz. 347).

Art. 1. Ustanawia się obowiązek bezpłatnego dostarczania dla celów bibliotecznych oraz dla celów urzędowej rejestracji wszystkich odbitych lub wydanych w Państwie druków, przeznaczonych do rozpowszechnienia.

Drukami są wszelkie wytwory graficzne, odbite sposobem mechanicznym lub środkami chemicznymi.

Za rozpowszechnianie druku uważa się również wystawianie go w miejscu publicznie dostępnym. Ustawa niniejsza nie ma zastosowania do: papierów wartościowych, druków, przeznaczonych wyłącznie do użytku domowego lub towarzyskiego, do użytku przemysłu, handlu lub zawodu, do druków artystycznych, mających charakter oryginału, a nadto do druków, wydawanych przez władze wojskowe w ich zakresie działania. Druki, przeznaczone dla celów bibliotecznych, winny być wykonywane na papierze trwałym.

Art. 2. Obowiązek dostarczania druków, odbitych w Państwie, ciąży na zarządzającym zakładem, w którym druk odbito. Obowiązek dostarczania druków, odbitych poza granicami Państwa, a wydanych w Państwie, ciąży na nakładcy (wydawcy).

Art. 3. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, określi liczbę egzemplarzy, która nie może przewyższać dziesięciu, i wymieni zakłady i instytucje, do których druki te mają być dostarczone.

Utwory muzyczne bez tekstu słownego i druki artystyczne będą dostarczone w jednym egzemplarzu Bibliotece Narodowej.

1. Kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przewidziane w art. 3 ustawy, przejął Minister Oświaty, kompetencje Ministra

Spraw Wewnętrznych w tym zakresie Prezes Rady Ministrów.

2. P. rozp. Ministra Oświaty z dnia 20 czerwca 1947 r. w sprawie bezpłatnego dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji (poz. 34 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Kto, choćby przez nieoględność, narusza przepis art. 1 i 2 niniejszej ustawy, lub rozporządzeń, wydanych na podstawie niniejszej ustawy, będzie karany aresztem do czterech tygodni, i grzywną do pięciuset złotych lub jedną z tych kar. (25.000 zł.)

Do orzekania w przedmiocie powyższych przestępstw powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Przy skazaniu za naruszenie przepisów art. 1 i 2 niniejszej ustawy należy orzec obowiązek dostarczenia egzemplarzy.

Art. 6 ust. 2. Ustawa ta nie narusza w niczym przepisów, przewidujących obowiązek dostarczania druków dla innych celów niż wymienione w art. 1.

34.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 20 czerwca 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych oraz Kultury i Sztuki w sprawie bezpłatnego dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 października 1947 r. Nr 64, poz. 374).

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o bezpłatnym dostarczaniu druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 347) zarządza się, co następuje:

§ 1. Osoby zobowiązane do dostarczania druków dla celów bibliotecznych i urzędowej rejestracji, a to nakładca (wydawca), gdy druk odbity został w całości lub częściowo zagranicą, a wydany w kraju lub odbity częściami w różnych zakładach drukarskich w kraju, w innych przypadkach zarządzający zakładem, w którym druk odbito, winni dostarczyć bezpłatnie:

a) po dwa egzemplarze każdego wytworzonego druku z całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej — Bibliotece Narodowej w Warszawie;

b) po jednym egzemplarzu każdego druku z całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej — Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie, bibliotekom uniwersyteckim w Łodzi, Poznaniu, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu oraz Bibliotece Publicznej m. st. Warszawy, która otrzymane druki z zakresu matematyczno- przyrodniczego, rolnego i lekarskiego przekazywać będzie Bibliotece Uniwersytetu Curie-Skłodowskiej w Lublinie;

c) po jednym egzemplarzu każdego druku z obszaru województwa — właściwej bibliotece regionalnej.

§ 2. Druki przeznaczone dla bibliotek regionalnych w myśl § 1 pkt c) należy dostarczać zależnie od województwa, na którego obszarze zakład drukarski bądź nakładca (wydawca) ma siedzibę:

1) z województwa białostockiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Białymstoku;
2) z województwa wrocławskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej we Wrocławiu;
3) z województwa gdańskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Gdańsku;
4) z województwa kieleckiego — Publicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Kielcach;
5) z województwa krakowskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Krakowie;
6) z województwa lubelskiego — Bibliotece im. H. Łopacińskiego w Lublinie;
7) z województwa łódzkiego i z m. Łodzi — Bibliotece Publicznej w Łodzi;
8) z województwa olsztyńskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Olsztynie;
9) z województwa pomorskiego — Książnicy Miejskiej im. Kopernika w Toruniu;
10) z województwa poznańskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Poznanu;
11) z województwa rzeszowskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Rzeszowie;
12) z województwa śląskiego — Śląskiej Bibliotece Publicznej w Katowicach;
13) z województwa warszawskiego i z m. st. Warszawy — Bibliotece Publicznej m. st. Warszawy (niezależnie od przepisu § 1 pkt b);
14) z województwa szczecińskiego — Publicznej Bibliotece Miejskiej w Szczecinie.

§ 3. Utwory muzyczne bez tekstu słownego, druki, których nakład nie przewyższa stu egzemplarzy, oraz druki artystyczne, nie przeznaczone do sprzedaży, należy dostarczać tylko Bibliotece Narodowej w Warszawie w jednym egzemplarzu.

§ 4. Wszystkie druki powinny być dostarczone bibliotekom w stanie nieuszkodzonym, w całości oraz w skończonym najlepszym wykonaniu, w jakim są przeznaczone do rozpowszechnienia.

§ 5. Egzemplarze obowiązkowe należy dostarczyć niezwłocznie po ukończeniu druku.

Przez datę ukończenia druku rozumie się datę ukończenia wszystkich czynności, potrzebnych do nadania drukowi (dziełu) tej postaci, w jakiej ma być rozpowszechniany.

§ 6. Osoby, na których ciąży obowiązek dostarczania druku, przesyłają egzemplarze druku bezpośrednio do bibliotek, załączając do nich w dwóch egzemplarzach wykaz według wzoru, ogłoszonego jako załącznik do niniejszego rozporządzenia. Jeden egzemplarz wykazu biblioteki przechowują w swoich aktach drugi zaś zaopatrują pieczęcią oraz podpisem i zwracają dostawcy jako dowód dostarczenia.

§ 7. Wydawca (nakładca) winien dla celów bibliograficznych niezwłocznie po ukończeniu druku zawiadomić Bibliotekę Narodową w Warszawie oraz właściwą bibliotekę regionalną o wydaniu druku; zawiadomienie powinno zawierać: pełne nazwisko i imiona autora lub stwierdzenie pseudonimu, przy przekładach tytuł oryginalny, miejsce i rok wydania dzieła lub edycję, na podstawie której tłumaczono, oraz pełne nazwisko i imiona tłumacza, ponadto wysokość nakładu, datę ukończenia druku, cenę katalogową oraz ewentualnie skład główny wydawnictwa lub też wskazanie osób bądź instytucji, dla których druk wykonano.

§ 9. Biblioteki uprawnione powinny dopilnować dostarczenia egzemplarzy obowiązkowych, zachować je i udostępnić dla celów naukowych oraz bibliograficznych.

Biblioteki wymienione w § 2 niniejszego rozporządzenia obowiązane są do nadsyłania 1-go i 15-go każdego miesiąca Instytutowi Bibliograficznemu przy Bibliotece Narodowej w Warszawie wykazów otrzymanych druków obowiązkowych oraz do udzielenia Instytutowi na jego żądanie informacyj bibliograficznych, dotyczących druków danego rejonu.

§ 10. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie dotyczą druków sporządzonych na żądanie władz i instytucyj państwowych, przeznaczonych do ich użytku służbowego i określonych jako takie przy oddawaniu ich zakładom drukarskim do druku, a także druków przeznaczonych do użytku domowego lub ściśle towarzyskiego, druków artystycznych ręcznie tłoczonych lub zdobionych i nie przenaczonych do sprzedaży oraz druków, których nakład nie przewyższa dwudziestu egzemplarzy.

35.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 26 marca 1928 r. Nr 38, poz. 364).

Zmiany: ustawa z dnia 23 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 236) i dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 90, poz. 575).

Sprostowanie błędów: obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 545).

Art. 1. Czas sprzedaży towarów i otwarcia sklepów i wszelkich miejsc zawodowej sprzedaży oraz zakładów fotograficznych nie może w dni powszednie przekraczać 10 godzin na dobę.

Postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu nie stosują się do sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, wymienionych w art. 2 do 6 włącznie niniejszego rozporządzenia.

Art. 2. Jatki z mięsem, wędliniarnie i sklepy spożywcze z wyjątkiem sklepów, zajmujących się wyłączną lub przeważającą sprzedażą napojów alkoholowych, mogą być otwarte w dni powszednie do 12 godzin na dobę.

Art. 3. Zakłady fryzjerskie i kalotechniczne mogą być otwarte w dni powszednie do 10 godzin na dobę, a w soboty i dni przedświąteczne do 12 godzin na dobę.

Art. 4. W budkach i kioskach, w których sprzedaje się do spożycia na miejscu wodę sodową, wody mineralne i napoje chłodzące oraz słodycze i owoce, a nie sprzedaje się żadnych innych towarów, sprzedaż może się odbywać we wszystkie dni w tygodniu w czasie od 1 kwietnia do 30 września włącznie w godzinach od 9-ej do 23-ej, a w czasie od 1 października do 31 marca włącznie w godzinach od 9-ej do 21-ej.

Art. 5. Sprzedaż uliczna gazet i czasopism oraz wyrobów tytoniowych może się odbywać w dni powszednie w godzinach od 7-ej do 23-ej, a sprzedaż uliczna wszelkich innych towarów — tylko w godzinach otwarcia sklepów (art. 1 i art. 8 ust. 1). Przez sprzedaż uliczną rozumieć należy sprzedaż dokonywaną na ulicach i placach z ruchomych miejsc sprzedaży, jak: kosze, stoliki, skrzynki i t. p.

Sprzedaż gazet i czasopism oraz wyrobów tytoniowych w kioskach ulicznych, w których nie sprzedaje się żadnych innych towarów, uważa się za sprzedaż uliczną.

Art. 6. Czas otwarcia we wszystkie dni w tygodniu jadłodajni, jak: restauracje, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, paszteciarnie, piwiarnie, winiarnie, miodarnie, garkuchnie, bary, kuchnie publiczne, bufety, szynki, traktiernie, karczmy, gospody oraz ruchome kuchnie uliczne, będzie określony w poszczególnych gminach miejskich i wiejskich przez władze przewidziane w art. 10 niniejszego rozporządzenia, w zależności od k a t e g o r i i p r z e m y s ł o w e j i poszczególnych rodzajów tych jadłodajni oraz potrzeb miejscowych.

Wymieniona powyżej władza może w poszczególnych wypadkach zezwolić, o ile tego będą wymagały warunki miejscowe, na przedłużenie czasu otwarcia jadłodajni, opłacających ś w i a d e c t w a I i II k a t e g o r i i, poza godziny ustalone na podstawie przepisów poprzedniego ustępu niniejszego artykułu. Ze-

zwolenia takie będą wydawane tylko indywidualnie i na okres czasu nie dłuższy od 1 roku.

P. dekret z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 413).

Art. 7. Przerwy, w czasie których sklepy i zakłady objęte niniejszym rozporządzeniem będą zamknięte, wlicza się do godzin otwarcia, tych sklepów i zakładów.

W gminach wiejskich władze, wymienione w art. 10 mogą wprowadzić przymusowe przerwy odpoczynkowe nie wliczane do godzin otwarcia, w czasie których sklepy i zakłady, objęte niniejszym rozporządzeniem, za wyjątkem jadłodajni, będą zamknięte.

Art. 8. Sklepy, zakłady i miejsca zawodowej sprzedaży, z wyjątkiem zakładów wymienionych w art. 4, 5 i 6, mogą być otwarte do godziny 19-ej, a w soboty i dni przedświąteczne — do godziny 21-ej.

W gminach wiejskich władza przewidziana w art. 10 może zezwolić, aby sklepy, zakłady i miejsca zawodowej sprzedaży, wymienione w artykule niniejszym były otwarte, w czasie od 1 kwietnia do 30 września włącznie, do godziny 21-ej.

Art. 9. W wigilię Bożego Narodzenia oraz w Wielką Sobotę sklepy, wszelkie miejsca zawodowej sprzedaży oraz zakłady fotograficzne, fryzjerskie i kalotechniczne mogą być otwarte najwyżej do godziny 18-ej.

W czasie sześciu dni, poprzedzających wigilię Bożego Narodzenia i Wielką Sobotę, na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu godziny handlu mogą być przedłużone z zachowaniem postanowień ustawodawstwa ochrony pracy w dni powszednie o dwie godziny, nie dłużej jednak niż do godziny 21-ej. W przypadającą w tym okresie niedzielę dozwolone jest wykonywanie handlu od godziny 13-ej do 18-ej.

Rozporządzenie to będzie równoznaczne z udzieleniem zezwolenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej na pracę w ciągu nadliczbowych godzin otwarcia sklepów w myśl art. 6 p. b) ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr 2, poz. 7).

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1929 r. o przedłużeniu godzin handlu przed wigilią Bożego Narodzenia i przed Wielką Sobotą — (poz. 36 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w rozporządzeniu przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

3. Jednolity tekst ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu ogłoszono w Nr 94 Dz. U. R. P. z r. 1933 pod poz. 734.

Art. 10. Godziny otwierania i zamykania sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży oraz zakładów wymienionych w rozporządzeniu niniejszym, określa powiatowa władza administracji ogólnej, a w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu, w porozumieniu z inspektorem pracy właściwego okręgu i po wysłuchaniu opinii rad gminnych, względnie miejskich, właściwych izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych, oraz przedstawicieli stron zainteresowanych, przyczym godziny te winny być w poszczególnych miejscowościach dla tego samego rodzaju sklepów i zakładów jednolite.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Przemysłu i Handlu może określić w drodze rozporządzeń granice wyżej przytoczonych uprawnień władz administracji ogólnej.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy. Ponieważ m. Łódź zostało wydzielone pod względem administracyjnym z woj. łódzkiego, należałoby przyjąć w drodze analogii że kompetencje powiatowej władzy administracji ogólnej, określone w art. 10, przejął odnośnie Łodzi — Prezydent miasta.

Art. 11. Godziny otwarcia wszelkich miejsc zawodowej sprzedaży, znajdujących się w obrębie dworców kolejowych, jak: księgarnie kolejowe, sklepy tytoniowe i tp. oraz zakładów fryzjerskich i bufetów kolejowych, ustali osobne rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej i Przemysłu i Handlu.

Czas otwarcia, ilość oraz zakres działalności miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, objętych niniejszym artykułem, powinny odpowiadać jedynie istotnym potrzebom przejezdnych.

P. rozp. Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu z dnia 23 maja 1931 r. o godzinach otwarcia miejsc zawodowej sprzedaży, oraz bufetów i zakładów fryzjerskich w obrębie dworców kolejowych (poz. 38 niniejszego zeszytu).

Art. 12. Sprzedaży towarów w sklepach połączonych z jadłodajniami, zakładami fryzjerskimi, kalotechinicznymi lub z przedsiębiorstwami nie podlegającymi niniejszemu rozporządzeniu wolno dokonywać tylko w godzinach określonych dla samodzielnych sklepów tej samej gałęzi handlu.

W innych godzinach miejsce sprzedaży towarów musi być w tych sklepach i zakładach zamknięte i towary dla kupujących uniedostępnione.

W godzinach, kiedy sklepy są zamknięte, w jadłodajniach dozwolone jest wydawanie towarów tylko do spożycia na miejscu.

Art. 13. Kategorie sklepów, uważanych za sklepy spożywcze w rozumieniu niniejszego

rozporządzenia, oraz warunki jakim powinny odpowiadać zakłady zaliczone do jadłodajni, określi osobne rozoprządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i zainteresowanymi ministrami.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 13 sierpnia 1930 r. o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadłodajnie (poz. 37 niniejszego zeszytu).

Art. 14. W czasie trwania wystaw lub targów ogólno-krajowych i międzynarodowych, wojewoda w porozumieniu z inspektorem pracy właściwego okręgu, może zezwalać na otwieranie i zamykanie sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, znajdujących się na terenie takich wystaw lub targów, w innych godzinach niż określone w rozporządzeniu niniejszym, lub w rozporządzeniach wydanych na jego podstawie.

Zezwolenia takie mogą być wydawane jeśli zmiana godzin uzasadniona jest rodzajem i potrzebami wystawy lub targu, przy czym jednak sklepy, miejsca zawodowej sprzedaży i zakłady nie mogą być otwarte dłużej niż do godziny 21-ej, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków (art. 4, 5 i 6), a czas ich otwarcia nie może przekraczać norm w rozporządzeniu ustanowionych.

Art. 16. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie, ulegną karze grzywny do 2000 zł. i karze aresztu do 6 tygodni, albo jednej z tych kar. (100.000 zł.)

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu, według słusznego uznania, jednakże w wysokości nie ponad 4 tygodnie.

W razie powtórzenia przekroczeń, wymienionych w ustępie 1-szym niniejszego artykułu, w ciągu roku, licząc od poprzedniego ukarania, winny ulegnie karze bezwzględnego aresztu.

P. art. 10 prawa o wykroczeniach i art. 12 przep. wprow. kodeks karny i pr o wykr.

Art. 17. Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Ust. 2 i 3 utraciły moc obow. w związku z przepisami k. p k.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

36

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 9 grudnia 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Przemysłu i Handlu o przedłużeniu godzin handlu przed wigilią Bożego Narodzenia i przed Wielką Sobotą.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 grudnia 1929 r. Nr 85, poz. 633).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 23 marca 1929 r. o uzupełnieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 236) zarządza się co następuje:

§ 1. W czasie od 18 do 23 grudnia włącznie oraz w czasie od wielkiego poniedziałku do wielkiego piątku włącznie zezwala się w dni powszednie na przedłużenie czasu sprzedaży towarów i otwarcia sklepów, zakładów i miejsc zawodowej sprzedaży, wymienionych w ustępie pierwszym art. 1 oraz w art. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 364) o dwie godziny, jednakże nie dłużej niż do godziny 21-ej.

Postanowienia ustawodawstwa ochrony pracy, a zwłaszcza ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr 2, poz. 7) oraz ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 636) zachowują swą moc.

W niedzielę przypadającą w czasie od 18 do 23 grudnia włącznie oraz w niedzielę palmową dozowolone jest wykonywanie handlu od godziny 13 do 18-ej.

Rozporządzenie niniejsze jest równoznaczne z udzieleniem zezwolenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej na pracę w ciągu nadliczbowych godzin otwarcia sklepów w myśl art 6 punkt b) ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr 2, poz. 7).

Jednolity tekst ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu ogłoszono w Nr 94 Dz. U. R. P. z r 1933 pod poz. 734).

37.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 13 sierpnia 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Skarbu o kategoriach sklepów spożywczych i warunkach, jakim winny odpowiadać jadłodajnie.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 października 1930 r. Nr 69, poz. 550).

Na podstawie art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 364) zarządza się co następuje:

§ 1. Za sklepy spożywcze w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 364) oprócz wymienionych w art. 2 tego rozporządzenia jatek z mięsem i wędliniarń uważa się sklepy, poświęcone wyłącznie detalicznej sprzedaży wszelkiego rodzaju artykułów żywności przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak:

sklepy z pieczywem, nabiałem, jajami, rybami, dziczyzną, konserwami, owocami, jarzynami, cukrem, solą, herbatą, kawą, słodyczami, jak cukierkami, czekoladkami, ciastkami, piernikami i tp. artykułami żywności oraz z towarami winno-kolonialno-korzennymi.

W gminach wiejskich i miejskch, liczących poniżej dziesięciu tysięcy mieszkańców, w których nie istnieją lub istnieją w niedostatecznej ilości sklepy spożywcze, wyliczone w niniejszym paragrafie, mogą być uznane przez powiatową władzę administracji ogólnej za sklepy spożywcze także te sklepy, które w przeważającej części zajmują się sprzedażą artykułów spożywczych.

§ 2. Zakłady zaliczone do jadłodajni, winny niezależnie od wymagań specjalnych, ustalonych obowiązującymi przepisami dla poszczególnych rodzajów tych zakładów, odpowiadać następującym warunkom:

a) prowadzić jako główny przedmiot handlu sprzedaż napojów i pokarmów do spożycia na miejscu; sprzedaż artykułów żywności do spożycia poza miejscem sprzedaży jest dozwolona tylko w godzinach określonych dla samodzielnych sklepów, prowadzących sprzedaż tego rodzaju artykułów; sprzedaż napojów i pokarmów przygotowanych w jadłodajni celem spożycia poza miejscem sprzedaży może się odbywać w godzinach otwarcia jadłodajni;

b) posiadać, stosownie do rodzaju zakładu napoje i pokarmy, których spis powinien znajdować się w lokalu zakładu w miejscu widocznym;

c) mieścić się w oddzielnych lokalach niepołączonych z mieszkaniami i składających się najmniej z 2-ch pomieszczeń, z których jedno ma być odpowiednio urządzone do przygotowywania pokarmów oraz przechowywania i zmywania niezbędnych naczyń kuchennych i zastaw stołowych — drugie zaś — dla spożywania napojów i pokarmów.

Dopuszczalne jest połączenie jadłodajni z mieszkaniem zapomocą korytarza lub kantorku ;

d) dla przechowywania wierzchniej odzieży gości posiadać szatnie pod opieką zakładu albo wieszadła na ten cel w pobliżu stolików.

38.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH, KOMUNIKACJI, PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 23 maja 1931 r.

o godzinach otwarcia miejsc zawodowej sprzedaży oraz bufetów i zakładów fryzjerskich w obrębie dworców kolejowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 czerwca 1931 r. Nr 56, poz. 453).

Na podstawie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 364) zarządza się co następuje:

§ 1. Księgarnie, miejsca sprzedaży gazet, kantory ubezpieczeń, kantory wymiany pieniędzy, kantory dostawy bagażu, biura wagonów sypialnych, fryzjernie i umywalnie, bufety (łącznie z restauracjami), miejsca sprzedaży wyrobów tytoniowych, galanterii, przyborów piśmiennych, przyborów toaletowych oraz przedmiotów o charakterze pamiątek turystycznych mogą być otwierane codziennie najwcześniej na godzinę przed odejściem każdego pociągu pasażerskiego, a powinny być zamykane najpóźniej w godzinę po odejściu takiego pociągu; jeżeli pociąg przybywa na stację końcową, powyższe przedsiębiorstwa mogą być czynne w ciągu godziny po przybyciu pociągu.

W czasie od godziny 24-ej do 6-ej wszystkie zakłady oraz miejsca sprzedaży zawodowej

z wyjątkiem księgarni, miejsc sprzedaży gazet, kantorów wymiany pieniędzy, umywalni bufetów kolejowych (łącznie z restauracjami) i miejsc sprzedaży wyrobów tytoniowych winny być zamknięte nawet podczas trwania ruchu kolejowego.

§ 2. Zakłady oraz miejsca zawodowej sprzedaży na dworcach kolejowych, niewymienione w § 1, mogą być czynne w te dni i w tych godzinach, w których są czynne tegoż rodzaju przedsiębiorstwa w danej miejscowości poza obrębem dworców kolejowych.

§ 3. Przerwa w otwarciu zakładów i miejsc zawodowej sprzedaży, którąby wynikała z postanowień ust. 1 § 1, a miałaby trwać mniej niż godzinę, może nie być stosowana.

39.

USTAWA

z dnia 21 marca 1931 r.

o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowa).

(Dz. U. R. P. z dnia 3 czerwca 1931 r. Nr. 51, poz. 423).

Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 863) i z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 2. (1) Wprowadza się niżej wyszczególnione (art. 3 — 6) ograniczenia w sprzedaży i podawaniu w lokalach i miejscach publicznych napojów, zawierających więcej niż 4,5° alkoholu.

(2) Ograniczenia te dotyczą sprzedaży i podawania wspomnianych napojów tak w naczyniach otwartych, jak i zamkniętych.

W myśl art 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 863) przepisy art. 2, 4 i 5 ustawy z dnia 21 marca 1931 r. nie dotyczą piwa.

Art. 4. Zakazuje się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, wymienionych w art. 2:

a) w pociągach oraz na całym obszarze zabudowań kolejowych, z wyjątkiem wagonów restauracyjnych i restauracyj oraz bufetów kolejowych w godzinach, które określi rozporządzenie wykonawcze;

b) na całym obszarze zabudowań koszarowych i w obozach wojskowych, z wyjątkiem kasyn wojskowych, o ile władze wojskowe zezwolą, a właściwe władze skarbowe wydadzą odpowiednie uprawnienie;

c) na całym obszarze zabudowań fabrycznych i przemysłowych, w pomieszczeniach straży ogniowej oraz w lokalach i miejscach, przeznaczonych do ćwiczeń sportowych i gimnastycznych, z wyjątkiem wypadków, w których lokale te użyte będą za każdorazowym zezwoleniem właściwych władz do urządzania zabaw lub przedstawień;

d) w domach ludowych oraz w pomieszczeniach i miejscach, w których odbywają się przetargi publiczne przez czas tych przetargów;

Pkt. e) uchylony rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 96, poz. 863).

f) w miejscowaściach lub rejonach, w których celem utrzymania porządku i spokoju publicznego Minister Spraw Wewnętrznych lub upoważnione przez niego w drodze rozporządzenia organa administracyjne zakażą sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych na czas wyborów do ciał ustawodawczych lub ciał samorządu terytorialnego, gospodarczego i ubezpieczeń społecznych, poboru wojskowego lub mobilizacji, wprowadzenia sądów doraźnych, stanu wyjątkowego, tłumnych zebrań ludności oraz w soboty i inne dni wypłat robotnikom od godz. 14;

g) w lokalach, oddanych do użytku służby publicznej;

h) w dni świąteczne, przy czym ograniczenia w tym wypadku obowiązują od godziny 6 do godziny 14.

P. rozp. Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu z dnia 30 lipca 1931 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (poz. 40 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 czerwca 1933 r. o upoważnieniu Komisarza Rządu m. st. Warszawy i powiatowych władz administracji ogólnej do wydawania zakazów sprzedaży lub wyszynku napojów alkoholowych z art. 4 punkt f) ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 351).

Art. 5. (3) Wojewoda w porozumieniu z dyrektorem izby skarbowej i dowódcą okręgu korpusu może zabronić wyszynku napojów alkoholowych w odległości do 1.000 m. od zewnętrznych granic budynków koszarowych i stałych obozów wojskowych oraz w restauracjach i bufetach stacyjnych na czas trwania transportów wojskowych.

Art. 8. Zakazuje się sprzedaży detalicznej lub innego detalicznego pozbycia tudzież podawania do spożycia w lokalach i miejscach publicznych napojów, zawierających jakiekolwiek ilości alkoholu:

a) nieletnim do lat 21 lub uczniom wszelkiego rodzaju szkół niższych i średnich bez względu na ich wiek;

b) innym spożywcom wzamian za zboże lub inne wytwory gospodarswa wiejskiego, albo na pokrycie zobowiązań lub za wykonaną pracę.

P. art. 3 prawa osobowego (Dz. U. R. P. Nr 40/1945, poz: 223).

Art. 9. (1) Należytości, skredytowanych za napoje alkoholowe, sprzedane detalicznie lub pozbyte detalicznie w inny sposób, a zwłaszcza za podane na miejscu do spożycia, nie można dochodzić w drodze skargi. Umowy zastawu i poręki, zawarte w celu zabezpieczenia takich należności, są prawnie nieważne.

(2) Postanowienia ustępu pierwszego niniejszego artykułu nie stosują się do należności za napoje alkoholowe, podane na kredyt gościom w hotelach, pensjonatach i innych tego rodzaju zakładach, jeżeli goście ci otrzymują w tych zakładach mieszkanie i wyżywienie.

Art. 10. (1) Winni przekroczenia przepisów art. 1, 4, 5, 7 i 8 niniejszej ustawy karani będą grzywną do 300 zł lub aresztem do dwóch tygodni, w razie zaś powtórzenia przestępstwa grzywną do 500 zł lub aresztem do 4 tygodni. Kary aresztu i grzywny mogą być nałożone łącznie. (15.000 zł i 25.000 zł).

(2) Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczego aresztu według swobodnego uznania jednakże w wysokości nie ponad 2 tygodnie.

1. P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.
2. Art. 1 i 7 ustawy zostały uchylone rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 96, poz. 863).

Art. 11. (1) Kto w stanie nietrzeźwości, wywołanej nadużyciem napojów alkoholowych, zachowaniem swoim daje powód do publicznego zgorszenia, tudzież w stanie nietrzeźwości znajduje się w miejscu publicznym, bez względu na swoje zachowanie, podlega karze, przewidzianej w art. 10.

(2) Takiej samej karze podlega ten, kto drugiego do stanu nietrzeźwości doprowadził, albo kto drugiemu, będącemu w tymże stanie, napoje alkoholowe wydaje. Kto przekracza ten przepis, odpowiada solidarnie z winnym nietrzeźwym za szkody i straty, wyrządzone przez niego innym osobom.

Art. 12 (1) Kto po godzinie, prawnie przepisanej, przebywa w lokalu detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych z wyszynkiem, mimo, iż go gospodarz (koncesjonariusz, względnie jego zastępca) lub przedstawiciel uprawnionej władzy wezwał do wyjścia, będzie karany grzywną do 200 zł. (10.000 zł.)

(2) Gospodarz lokalu (koncesjonariusz, względnie jego zastępca), zezwalający na przebywanie w swym lokalu detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych gości po przepisanej prawnie godzinie, będzie karany grzywną do 300 złotych lub aresztem do 2 tygodni. (15.000 zł).

(3) Postanowienie drugiego ustępu art. 10 ma analogiczne zastosowanie z tym, że kara zastępczego aresztu nie może przekraczać jednego tygodnia.

P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 13. (1) Kto na zabezpieczenie należności skredytowanych za napoje alkoholowe, sprzedane detalicznie lub pozbyte detalicznie w inny sposób, a zwłaszcza podane na miejscu do spożycia, żąda lub przyjmuje zastaw albo porękę tudzież kto usiłuje obejść przepisy art. 8 pkt. b) i 9 za pomocą aktu pozornego lub tym sposobem, że każe sobie wystawić dokument, a w szczególności weksel, będzie karany grzywną do 1000 złotych lub aresztem do 6 tygodni. Kary grzywny i aresztu mogą być nałożone łącznie.

(2) Postanowienie drugiego ustępu art. 10 ma analogiczne zastosowanie z tym, że kara zastępczego aresztu nie może przekraczać 4 tygodni.

Art. 14. Karom, przewidzianym w art. 10, ulega także gospodarz lokalu (koncesjonariusz, względnie jego zastępca), rozmyślnie nie przeciwdziałający należycie popełnianiu w swym przedsiębiorstwie przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Art. 15 (1) Gospodarz lokalu (koncesjonariusz, względnie jego zastępca), dopuszczający skutkiem braku dozoru lub innego niedbalstwa do popełnienia w jego przedsiębiorstwie przez drugą osobę jednego z przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie, będzie karany grzywną do 300 zł lub aresztem do 2 tygodni. Kary grzywny i aresztu mogą być nałożone łącznie. (15.000 zł).

(2) Postanowienie drugiego ustępu art. 10 ma analogiczne zastosowanie z tym, że kara zastępczego aresztu nie może przekraczać jednego tygodnia.

P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 16. Jako okoliczność łagodzącą należy przyjąć dla zatrudnionego w przedsiębiorstwie działanie z polecenia właściciela lokalu (koncesjonariusza, względnie jego zastępcy), jako okoliczność obciążającą dla właściciela — udzielenie takiego polecenia.

Art. 17. Sprawujący zarząd lub dozór przedsiębiorstwa lub jego części odpowiada na równi z właścicielem lokalu (koncesjonariuszem, względnie jego zastępcą).

Art. 18. Udział (współwina) w przestępstwach, przewidzianych w niniejszej ustawie, jest karalny.

Art. 20. Do orzekania o czynach przestępczych, przewidzianych w niniejszej ustawie, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

P. art. 20 prawa o sądach obywatelskich z dnia 22 lutego 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 64).

Art. 21. Postanowienia niniejszej ustawy, dotyczące sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych w lokalach i miejscach pu-

blicznych, mają zastosowanie także do sprzedaży, podawania i spożycia tych napojów w pomieszczeniach pomocniczych, przeznaczonych do prowadzenia przedsiębiorstwa, jako też w pomieszczeniach, bezpośrednio z nim połączonych.

40.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SKARBU

z dnia 30 lipca 1931 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Komunikacji w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowej).

(Dz. U. R. P. z dnia 21 sierpnia 1931 r. Nr 73, poz. 595).
Zmiany: rozp. Ministrów Opieki Społecznej i Skarbu z dnia 23 czerwca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 416).

Na podstawie art. 3, 4 a, 6 pkt. 4, 22 i 26 ustawy przeciwalkoholowej z dnia 21 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 423) zarządza się co następuje:

§ 5. Detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych w rozumieniu ustawy przeciwalkoholowej stanowi sprzedaż takich napojów w ilościach określonych w art. 75 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 289).

Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym zostało zastąpione rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 586).

§ 9. Restauracją kolejową w rozumieniu art. 4 ustawy jest przedsiębiorstwo gastronomiczne, znajdujące się na dworcu kolejowym, upoważnione i obowiązane do podawania wszelkich potraw gorących, natomiast bufetem kolejowym jest przedsiębiorstwo, które może podawać tylko zimne potrawy, oraz ciepłe przekąski i napoje.

§ 11. Restauracjom i bufetom kolejowym nie wolno podawać (wynosić) napojów alkoholowych, zawierających więcej niż 4 1/2% alkoholu, do pociągów i w ogóle poza lokal restauracyjny względnie bufetowy; podawanie przez wagony restauracyjne takich napojów do spożycia poza samym wagonem restauracyjnym jest również niedozwolone.

§ 12. Sprzedaż i podawanie przez restauracje i bufety kolejowe napojów alkoholowych, zawierających ponad 4 1/2% alkoholu jest zakazane:

a) w dni świąteczne od godz. 6 do 14,

b) po upływie pół godziny po odejściu lub przyjeździe ostatniego wieczorowego, względnie nocnego pociągu osobowego i wcześniej niż na godzinę przed przyjazdem lub odejściem pierwszego pociągu osobowego rano.

§ 13. Wyszynk napojów alkoholowych, zawierających ponad 4 1/2% alkoholu, w wagonach restauracyjnych dozwolony jest w tych godzinach, w ciągu których wagon restauracyjny włączony jest do pociągu, którego pasażerowie mają z niego korzystać, — z tym jednak, że wyszynk nie może być rozpoczęty wcześniej niż po 15 minutach od chwilu odjazdu pociągu ze stacji wyjściowej, względnie ze stacji, na której wagon restauracyjny został do pociągu włączony, oraz winien być zakończony na 15 minut przed przybyciem na stację końcową lub stację, na której dany wagon restauracyjny zostaje od pociągu odczepiony.

41.

USTAWA

z dnia 28 marca 1933 r.

o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 maja 1933 r. Nr 31, poz. 269).

Art. 2. (1) Biura pisania podań dzielą się na:

a) biura pisania podań do władz administracyjnych,

b) biura pisania podań do władz administracyjnych i sądowych.

Art. 4. (3) Każde podanie należy zaopatrzyć wzmianką, wymieniającą biuro (imię i nazwisko właściciela, oraz adres biura), które podanie sporządziło, datę sporządzenia oraz wysokość pobranego wynagrodzenia.

Art. 5. Przepisy, dotyczące nadzoru nad biurami, sposobu prowadzenia biur, wynagrodzenia za ich czynności, jako też szczegółowe przepisy, dotyczące egzaminów (art. 3 ust. 1 pkt. c), będą wydane w drodze rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

1. P. rozp. Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 27 września 1933 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw — (poz. 42 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych wynikające z przepisów ustawy z dnia 28 marca 1933 r., przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 6. Wzbronione jest właścicielowi biura i osobom w nim pracującym:

. . . .

c) pobieranie wynagrodzenia powyżej określonego przez taksę.

Art. 7. Kto narusza przepisy art. 4 ust. 3 lub rozporządzeń o sposobie prowadzenia biur, oraz wynagrodzenia za ich czynności (art. 6 pkt. c), — podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do miesiąca i grzywny do 1.000 złotych lub jednej z tych kar. (50.000 zł).

Naruszenie obowiązków, dotyczących sposobu prowadzenia biura w myśl przepisów §§ 27 i 28 rozp. Min. Spraw Wewn. i Spr. z 27 września 1933 (Dz. Ust. poz. 544), podpada pod przepis art. 7 ustawy z 28 marca 1933 (Dz. Ust. poz. 269) (wyrok S. N. z dnia 29.X.1934 r. 3 K. 395/34 Z.O.I.K.S.N, Nr 193/1935).

Art. 11. Kto trudni się zawodowo dostarczaniem klientów dla adwokatów, notariuszów, obrońców, biur pisania podań, albo osób, zajmujących się bezprawnie pisaniem podań lub udzielaniem porad prawnych, podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 2 tygodni lub grzywny do 1.000 złotych. (50.000 zł.)

Art. 12. Jeśli przestępstwo, przewidziane w art. 8 — 11, wyrządziło klientowi szkodę, należy orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę w wysokości od 20 do 1.000 złotych; nie stoi to na przeszkodzie do uzyskania wynagrodzenia szkody na zasadach ogólnych, lecz tylko co do ewentualnej nadwyżki ponad orzeczoną nawiązkę. (50.000 zł.).

Art. 13. (1) W razie skazania właściciela biura w myśl art. 7, 8 lub 11, można orzec zamknięcie biura.

Art. 17 (2) Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości określa zastosowanie niniejszej ustawy do osób, które w dniu jej wejścia w życie trudniły się prowadzeniem cudzych spraw i pisaniem podań na podstawie § 35 ust. 3 niemieckiej ustawy przemysłowej z dnia 26 lipca 1900 r.

Art. 18. Ustawa niniejsza nie dotyczy osób, należących do adwokatury, i osób, uprawnionych do wykonywania zawodu obrońcy, oraz zrzeszeń, których statut przewiduje udzielanie pomocy prawnej ich członkom — w zakresie tej pomocy.

Stosownie do art. 18 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. poz. 269 Dz. U. o biurach pisania podań ustawa ta nie dotyczy zrzeszeń, których statut przewiduje udzielenie pomocy prawnej ich członkom w zakresie pomocy, przewidzianej statutem.

Brak dokładnego określenia w postanowieniach statutu organizacji pomocy prawnej, nie pozbawia zrzeszenia uprawnień jej udzielania, gdy statut pomoc taką ustanawia.

Organizacja pomocy prawnej zależy od uznania władz zrzeszenia i jest obojętne, czy zrzeszenie udziela jej członkom przez funkcjonariusza bądź członka zrzeszenia czy też przez osobę obcą, powołaną w tym celu przez zrzeszenie na podstawie umowy najmu usług, przy czym kwestia oraz forma wynagrodzenia zależna jest od decyzji władz zrzeszenia, które uchybienia w tym przedmiocie regulują we własnym zakresie.

Pobieranie opłat przez zrzeszenie za udzieloną pomoc prawną est dopuszczalne, o ile wpływy z tego źródła na rzecz zrzeszenia są przewidziane w statucie, w przeciwnym razie mogłyby wchodzić w zastosowanie sankcje karne z art. 16, 24 i 57 rozp. Prez. Rzplitej z 27 października 1932 r. o stowarzyszeniach, (wyrok S. N. z 4/X 1935 r. w 2 K. 1126/35 Z. O. I. K. S. N. Nr Nr 126/1936).

Art. 19. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości określi warunki zakładania i zasady działalności biur, tworzonych przez instytucje państwowe i samorządowe w celu pisania podań i udzielania porad prawnych.

42.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 września 1933 r.

wydane co do § 5 w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 października 1933 r. Nr 75, poz. 544).

Zmiany: rozp. Ministrów: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Sprawiedliwości z dnia 9 grudnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 475).

Na podstawie art. 1, art. 5, art. 17 ust. 2 i art. 20 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 269) zarządza się co następuje:

§ 13. Właściciel biura pisania podań obowiązany jest biuro to prowadzić osobiście.

§ 14. W wypadku, gdy właściciel biura pisania podań czasowo nie może osobiście go prowadzić z powodu choroby, wyjazdu i t. p., obowiązany jest na ten czas biuro zamknąć lub powierzyć czasowo kierownictwo biura osobie, która uzyskała zgodę starosty na pełnienie zastępczo tych funkcji; co do biur pisania podań do władz administracyjnych i sądowych wymagane jest uzyskanie również zgody prezesa sądu okręgowego.

§ 15. Kierownikiem biura pisania podań może być jedynie osoba, odpowiadająca warunkom, określonym w art. 3.

§ 16. Wzmianki, o których mowa w art. 4 ust. 3, winny być umieszczane u góry z lewej strony na pierwszej stronicy podania.

§ 17. Jeżeli właściciel lub pracownik biura pisania podań podpisuje podanie na prośbę strony, obowiązany jest uczynić o tym wzmiankę przy podpisie.

§ 18. Właściciel biura pisania podań obowiązany jest założyć i prowadzić rejestr sporządzonych w biurze pism i podań.

§ 19. (1) Rejestr ma być trwale oprawiony.

(2) Rejestr zawierać ma stronice kolejno ponumerowane.

(3) Przed rozpoczęciem prowadzenia, rejestr ma być przedstawiony staroście celem zaopatrzenia go w adnotację, stwierdzającą ilość stronic, którą rejestr zawiera.

§ 20. (1) Stronice rejestru mają być podzielone na odpowiednie rubryki, w których zapisywane będzie:

a) numer kolejny czynności,
b) data zlecenia czynności,
c) imię i nazwisko osoby, dającej zlecenie,
d) oznaczenie, do kogo pismo lub podanie skierowano i w jakiej sprawie,
e) data wykonania zlecenia,
f) wysokość pobranego wynagrodzenia,
g) uwagi.

(2) Dane powyższe mają być zapisywane dla każdego zlecenia oddzielnie.

§ 21. (1) Rejestr ma być prowadzony w języku polskim.

(2) Wszystkie wpisy w rejestrze mają być dokonywane czytelnie atramentem.

(3) Usuwanie w jakikolwiek bądź sposób treści, wpisanych do rejestru lub czynienie ich nieczytelnymi jest niedozwolone. Dozwolone są przekreślenia, dające możność odczytania przekreślonego słowa.

§ 22. (1) Taksę wynagrodzenia za czynności biura pisania podań ustala załącznik do niniejszego rozporządzenia.

(2) Taksa określa najwyższe dozwolone stawki wynagrodzenie; pobieranie stawek niższych jest dopuszczalne.

§ 23. (1) Taksa ma być wywieszona w lokalu biura w miejscu widocznym i łatwo dostępnym dla klientów biura.

(2) Ogłoszenie o taksie powinno być łatwo czytelne.

§ 24. (1) Biuro może używać nazwy: „Biuro pisania podań do władz administracyjnych", lub „Biuro pisania podań do władz administracyjnych i sądowych", z dodaniem imienia i nazwiska właściciela oraz adresu biura; może być również dodana wzmianka o przepisywaniu na maszynie.

(2) Używanie nazwy innej lub dodatkowej jest niedozwolone.

§ 25. (1) Właściciel biura pisania podań obowiązany jest oznaczyć biuro nazewnątrz napisem (szyldem), zawierającym nazwę biura.

(2) Napis ma być umieszczony przy wejściu z ulicy lub placu do domu, w którym znajduje się lokal biura.

§ 26. Zezwolenie na prowadzenie biura pisania podań uprawnia do prowadzenia tego biura jedynie w miejscowości, określonej w zezwoleniu.

§ 27. Właściciel biura pisania podań obowiązany jest podać do wiadomości starosty adres lokalu, w którym biuro ma być prowadzone oraz powiadamiać niezwłocznie o każdej zmianie tego adresu.

§ 28. (1) O osobach, zatrudnionych w biurze pisania podań, właściciel lub kierownik biura obowiązany jest zawiadomić w przeciągu tygodnia od dnia zatrudnienia starostę, a w biurach pisania podań do władz administracyjnych i sądowych również prezesa sądu okręgowego.

(2) Zawiadomienie powinno zawierać imię, nazwisko i wiek pracownika oraz wzmiankę o posiadanym przezeń wykształceniu i dotychczasowym zawodzie.

§ 29. (1) Nadzór nad biurami pisania podań do władz administracyjnych sprawuje starosta.

(2) Nadzór nad biurami pisania podań do władz administracyjnych i sądowych sprawuje niezależnie od siebie starosta i prezes sądu okręgowego osobiście lub przez osoby upoważnione.

§ 30. (1) Nadzór uprawnia do kontrolowania działalności biura, przeglądania rejestrów, ksiąg handlowych i aktów, asystowania przy czynnościach biura oraz udzielania upomnień w razie dostrzeżonych usterek.

(2) Właściciel i pracownicy biura obowiązani są udzialać osobom kontrolującym żądanych wyjaśnień.

§ 31. Osoby, wymienione w art. 17 ust. 2, mogą wykonywać nadal swe uprawnienia, wynikające z dotychczasowych przepisów i stosownie do tych przepisów mogą być ich pozbawione. Nadto mają do nich zastosowanie przepisy art. 4 ust. 3, z wyjątkiem wzmianki o wynagrodzeniu, art. 5, o ile dotyczy nadzoru i sposobu prowadzenia biur, art. 6 pkt. d), art. 7, o ile nie dotyczy wynagrodzenia, art. 8, o ile dotyczy art. 6 pkt. d), art. 13, o ile nie dotyczy art. 9 do 11; art. 14 ma zastosowanie do zatrudnienia pracowników przez osoby, wymienione w art. 17 ust. 2. Poza tym stosuje się do tych osób §§ 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 27, 28, 29 ust. 2 i 30 niniejszego rozporządzenia.

Załącznik

Wynagrodzenie za czynności biura pisania podań wynosi najwyżej:

1) za napisanie pisma lub podania bez względu na treść:
   a) pismem ręcznym za każdą stronicę 100 zł, nie więcej jednak niż 300 zł. za całość podania;
   b) pismem maszynowym za każdą stronicę 150 zł, nie więcej jednak niż 450 zł za całość podania;
2) za napisanie podania o wydanie świadectwa ubóstwa 30 zł;
3) za sporządzenie odpisu za każdą stronicę:
   a) pismem ręcznym 50 zł,
   b) pismem maszynowym 60 zł; jeżeli jednak jest to odpis napisanego jedno-

cześnie pisma lub podania, to za każdą stronicę 40 zł.

Za stronicę uważa się co najmniej 25 wierszy pisma o szerokości 15 cm.

43.

USTAWA

z dnia 18 lutego 1938 r.

o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania.

(Dz. U. R. P. z dnia 25 lutego 1938 r. Nr 12, poz. 79).

Art. 1. (1) Prowadzenie przedsiębiorstw:
1) ochrony mienia,
2) detektywów prywatnych,
3) świadczenia usług w sprawach paszportowych i wizowych,
4) pośrednictwa w zawieraniu małżeństw,
5) pośrednictwa w zakresie urządzania przedsięwzięć rozrywkowych —

jest dopuszczalne dopiero po uzyskaniu pozwolenia.

(2) Przez użyte w ustawie niniejszej bez bliższego oznaczenia określenie „przedsiębiorstwo" należy rozumieć każde z przedsiębiorstw, wymienionych w ust. (1).

Art. 2. Za prowadzenie przedsiębiorstwa uważa się każde samoistne i zawodowe wykonywanie na zlecenie czynności, wchodzących w zakres działania przedsiębiorstwa, bez względu na to, czy wykonywane one są osobiście przez przedsiębiorcę, czy też przez inne osoby w jego imieniu.

Art. 3. Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa udziela wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę).

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy. Odnośnie terenu m. Łodzi kompetencje wojewody przejął Prezydent m. Łodzi.

Art. 5. (1) Przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa do innej miejscowości oraz otwarcie filii przedsiębiorstwa poza miejscowością, w której znajduje sę jego siedziba, wymaga zgłoszenia właściwemu wojewodzie (Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę).

(2) Wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) może w ciągu 14 dni odmówić zgody na przeniesienie siedziby przedsiębiorstwa lub otwarcie filii, jeżeli ze względu na warunki miejscowe uzna to za potrzebne Po upływie tego terminu brak odpowiedzi na zgłoszenie uważa się za zgodę władzy.

Art. 7. Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzeń uzależnić wydawanie pozwoleń od zabezpieczenia majątkowego możliwych rozszczeń klientów i osób trzecich do przedsiębiorcy z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa, ustalić warunki pozwoleń oraz wydawać szczegółowe przepisy, regulujące prowadzenie przedsiębiorstw, ich likwidację i uprawnienia nadzorcze władz.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z ustawy, przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania — Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 450 (poz. 44 niniejszego zeszytu).

Art. 8. (1) Przedsiębiorca lub osoba zatrudniona w przedsiębiorstwie, która narusza przepisy art. 5, przepisy, wydane na podstawie ustawy niniejszej, albo warunki pozwolenia, podlega w drodze administracyjnej karze grzywny do 1.000 zł. (50.000 zł).

(2) Tej samej karze podlega przedsiębiorca lub kierownik przedsiębiorstwa albo jego filii, który przez nienależyte wykonywanie dozoru lub niedbalstwo dopuszcza do popełnienia przez osobę, zatrudnioną w przedsiębiorstwie, wykroczenia, określonego w ust. (1).

44.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 lipca 1938 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 sierpnia 1938 r. Nr 57, poz. 450).

Zmiany: rozp. Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 24 listopada 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 480).

Na podstawie art. 7 i 11 ustawy z dnia 18 lutego 1938 r. o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 79) zarządzam co następuje:

§ 5. (1) Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa, wymagającego szczególnego zaufania, mogą być wydawane na czas określony lub do odwołania.

(3) Władza może w pozwoleniu:
a) ograniczyć i uregulować zakres działania i sposób czynności przedsiębiorstwa;
b) uzależnić ogłaszanie i reklamowanie przedsiębiorstwa i jego czynności od uprzedniej zgody władzy;
c) ustalić sposób kontroli czynności przedsiębiorstwa.

(4) W stosunku do przedsiębiorstw ochrony mienia (art. 1 ust. (1) pkt. 1)) władza może w pozwoleniu:

a) uzależniać przyjmowanie pracowników do przedsiębiorstwa od jej uprzedniej zgody oraz zobowiązać przedsiębiorcę do zwalniania pracowników przez nią wskazanych;
b) nakładać obowiązek umundurowania lub zaopatrzenia w odpowiednie odznaki pracowników przedsiębiorstwa;
c) przewidywać obowiązek przedsiębiorstwa ubezpieczania klientów od odpowiedzialności cywilnej w odpowiedniej instytucji ubezpieczeniowej.

§ 6. (1) Przedsiębiorstwo, wymagające szczególnego zaufania, powinno być prowadzone osobiście przez przedsiębiorcę.

(2) Jeżeli przedsiębiorcą jest osoba prawna, powinna ona ustanowić odpowiedzialnego kierownika przedsiębiorstwa. Kierownikiem może być tylko osoba odpowiadająca warunkom, przewidzianym w art. 4, na którą władza wyraziła zgodę.

(3) Przepis ust. (2) ma odpowiednie zastosowanie w przypadku otwarcia filii przedsiębiorstwa.

§ 7. (1) W przypadku, gdy przedsiębiorca nie może czasowo prowadzić osobiście przedsiębiorstwa z powodu choroby, wyjazdu itp., powinien ustanowić na ten czas odpowiedniego zastępcę. Ustanowienie zastępcy wymaga zgody władzy.

(2) Przepis ust. (1) ma odpowiednie zastosowanie i do kierowników przedsiębiorstw należących do osób prawnych (§ 6 ust. (2)) oraz do kierowników filii.

§ 8. (1) Przedsiębiorstwo, wymagające szczególnego zaufania, powinno prowadzić szczegółową ewidencję wszystkich załatwianych spraw oraz prawidłową księgowość.

(2) W szczególności poza wspomnianą ewidencją i księgowością, należy prowadzić dziennik korespondencji wchodzącej i wychodzącej, ewidencję adresów osób, których sprawy załatwiono, jako też przechowywać w należytym porządku wchodzącą korespondencję i kopie wchodzącej korespondencji.

(3) Każda korespondencja wchodząca i wychodząca powinna być opatrzona numerem bieżącym.

(4) W przedsiębiorstwach, wymienionych w art. 1 ust. (1) pkt. 2) każdy z pracowników używany do pracy w terenie, ma prowadzić w stanie aktualności notatnik służbowy, w którym zapisywać powinien wszelkie uskutecznione w każdym dniu czynności służbowe.

§ 9. Napisy na blankietach, formularzach, szyldach itp. oraz ogłoszenia i reklamy przedsiębiorstw, wymagających szczególnego zaufania, mogą podawać jedynie imię i nazwisko (firmę) przedsiębiorcy, adres (telefon i konto czekowe), rodzaj przedsiębiorstwa oraz wyliczenie czynności, wchodzących w zakres działania przedsiębiorstwa.

§ 10. Przedsiębiorca i pracownicy przedsiębiorstwa, wymagającego szczególnego zaufania, powinni zachować wobec osób trzecich w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powzięli wiadomości w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa.

§ 11. W razie zamierzonej likwidacji przedsiębiorstwo powinno zawiadomić o tym władzę oraz ogłosić we właściwym Dzienniku Wojewódzkim i w jednym z pism lokalnych, podając termin likwidacji.

§ 12. (1) Władza ma prawo nadzorować i kontrolować przedsiębiorstwo wymagające szczególnego zaufania. Uprawnienie to władza może wykonywać bezpośrednio lub za pośrednictwem starosty (d y r e k t o r a p o l i c j i, K o m i s a r z a R z ą d u w G d y n i) właściwego ze względu na miejsce siedziby przedsiębiorstwa.

(2) Przedsiębiorstwo na żądanie władzy powinno przedstawić władzy lub osobie przez nią upoważnionej rejestry, księgi, korespondencję, dokumenty i inne akty oraz udzielać wyjaśnień i sprawozdań we wszelkich sprawach, wchodzących w zakres czynności przedsiębiorstwa.

(3) Władza może delegować swego przedstawiciela do lokalu przedsiębiorstwa celem kontroli całokształtu przedsiębiorstwa oraz rejestrów, ksiąg, korespondencji, dokumentów i innych aktów oraz celem asystowania przy czynnościach przedsiębiorstwa.

(4) W stosunku do filii przedsiębiorstw uprawnienia przytoczone w niniejszym paragrafie przysługują wojewodom (K o m i s a r i a t o w i R z ą d u n a m. st. W a r s z a w ę), właściwym ze względu na miejsce siedziby filii.

Kompetencje dyrektorów policji i Komisarza Rządu w Gdyni przejęli prezydenci miast jako starostowie grodzcy, kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę — Prezydent m. st. Warszawy. Na terenie m. Łodzi funkcje wojewody sprawuje Prezydent m. Łodzi.

45.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 13 grudnia 1927 r.

o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach i pieczęciach.

w brzmieniu, ustalonym w załączniku do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 październiка 1938 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozp. (Dz. U. R. P. Nr 2/1939, poz. 8).

Art. 1. Godłami państwowymi są:
1) herb państwowy tj. wizerunek orła białego z głową zwróconą w prawo dla patrzącego w lewo), ze skrzydłami rozwi-

niętymi, z........ dziobem oraz szponami złotymi (orzeł państwowy) na prostokątnej tarczy w polu czerwonym (wzór Nr 1),

2) chorągiew Rzeczypospolitej, przysługująca wyłącznie Prezydentowi Rzeczypospolitej, tj. chorągiew barwy czerwonej z wizerunkiem orła państwowego pośrodku i z obramieniem dookoła. Stosunek szerokości do długości chorągwi wynosi 5 : 6, wysokość wizerunku orła państwowego w stosunku do szerokości chorągwi 3 : 5 (wzór Nr 2).

Wzory pominięto.

Herbem państwowym jest obecnie Orzeł Piastowski.

Art. 2. Barwami państwowymi są kolory biały i czerwony w dwóch poziomych równoległych pasach o równej szerokości i długości, z których górny jest biały, dolny zaś czerwony. Kolor czerwony odpowiada barwie cynobru.

Art. 3. Dla władz i urzędów państwowych w kraju i za granicą oraz dla zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych ustanawia się oznaki, złożone z herbu państwowego i napisu, odpowiadającego ich nazwie.

Art. 4. Dla władz i urzędów, zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego ustanawia się oznaki, złożone z herbu województwa, do którego należą, i z napisu odpowiadającego ich nazwie.

Związki samorządu terytorialnego mogą w oznakach swych władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw w miejscu przewidzianym dla herbu wojewódzkiego, umieścić swój własny herb, nadany względnie zatwierdzony w myśl przepisu ustępu następnego.

Miastom, odznaczonym orderem, oraz województwom nadaje herby, względnie zatwierdza je Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów, przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Poza tym herby związków samorządu terytorialnego zatwierdza względnie nadaje według swobodnego uznania Minister Spraw Wewnętrznych po porozumieniu się z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek organu zarządzającego i organu stanowiącego odnośnego związku samorządu terytorialnego.

Prezydenci miast i burmistrzowie, wójtowie, sołtysi oraz w razie powzięcia odpowiedniej uchwały przez organ stanowiący związku samorządowego, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą, inne organa związków samorządowych mogą przy wykonywaniu czynności służbowych i przy wystąpieniach reprezentacyjnych nosić specjalne oznaki, ustanowione przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Prezydenci miast oraz burmistrzowie będą mogli nadal używać dotychczas przez nich używanych oznak innego rodzaju, o ile uzyskają na to zezwolenie państwowej władzy nadzorczej.

Oznaki dla związków samorządu gospodarczego i zawodowego oraz innych instytucji prawnopublicznych zatwierdza właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r., przejął Minister Administracji Publicznej (Minister Ziem Odzyskanych odnośnie terenów Ziem Odzyskanych), kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — Minister Oświaty.

Art. 6. Banderą handlową morską jest płachta o barwach państwowych.

W środku białego pasa umieszczony jest herb państwowy. Stosunek szerokości do długości wynosi 5 : 8, wysokość herbu państwowego w stosunku do szerokości bandery 2 : 5 (wzór Nr 3).

Statki handlowe morskie, przewożące pocztę, wywieszają na przednim maszcie polski znak pocztowy, mianowicie płachtę o barwach państwowych w kształcie trójkąta równoramiennego, na której w pośrodku umieszczona jest trąbka pocztowa, przecięta strzałką błyskawicy, w kolorze żółtym. Stosunek podstawy trójkąta do jego wysokości wynosi 1:1½.

Wzór bandery pominięto.

Art. 7. Dla wszelkich niewojennych statków państwowych ustanawia się taką samą banderę, jak w art. 6, a nadto osobną białą flagę, zakładaną w czasie pełnienia służby, z godłem ministerstwa, w dyspozycji którego statek się znajduje. Godła ministerstw względnie poszczególnych ich działów ustanawia Rada Ministrów na wniosek właściwego ministra, przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 10. Pieczęcią państwową jest tłoczona pieczęć okrągła średnicy 77 mm z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku na tle heraldycznym i napisem „Rzeczpospolita Polska“ w otoku (wzór Nr 4).

Wzory pominięto.

Art. 11. Pieczęcią Prezydenta Rzeczypospolitej jest pieczęć okrągła średnicy 62 mm z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku i napisem „Prezydent Rzeczypospolitej“ w otoku.

Art. 12. Pieczęcią urzędową Marszałków Sejmu.... jest pieczęć okrągła średnicy 50 mm z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku i napisem „Marszałek Sejmu“... w otoku.

Art. 13. Pieczęcią urzędową władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych jest pieczęć okrągła z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku i napisem, odpowiadającym nazwie danej władzy (urzędu, zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa), w otoku.

Art. 14. Pieczęcią urzędową władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego jest pieczęć owalna z dłuższą osią owalu pionową.

W pieczęciach urzędowych władz i urzędów samorządowych znajduje się orzeł państwowy oraz pod nim napis, odpowiadający nazwie danej władzy względnie urzędu.

W pieczęciach zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego znajduje się herb województwa, do którego należą, oraz pod herbem napis, odpowiadający nazwie danego zakładu, instytucji lub przedsiębiorstwa.

Związki samorządu terytorialnego mogą w pieczęciach swych zakładów, instytucji i przedsiębiorstw w miejscu, przewidzianym dla herbu wojewódzkiego, umieścić swój własny herb nadany względnie zatwierdzony w myśl przepisów art. 4 ust. 3. Miasta, posiadające historyczne uzasadnione herby, zatwierdzone na podstawie art. 4 ust. 3, mogą w pieczęciach władz i urzędów miejskich używać tych herbów zamiast orła państwowego.

Pieczęcie dla związków samorządu gospodarczego i zawodowego oraz innych instytucji prawno publicznych zatwierdza właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 15. Osobom i instytucjom prywatnym nie wolno używać pieczęci z orłem państwowym ani też nie wolno im używać w celach handlowych oraz na blankietach i szyldach herbu państwowego.

Przepis ustępu pierwszego stosuje się także do herbów wojewódzkich oraz do herbów powiatowych lub gminnych związków samorządu terytorialnego.

Właściwe związki samorządowe mogą za zgodą wojewody, a m. st. Warszawa za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych — udzielać zezwoleń na używanie swych herbów osobom i instytucjom prywatnym w celach handlowych oraz na blankietach i szyldach.

Zezwolenie można cofnąć, jeżeli wymaga tego interes publiczny.

Art. 16. Kto bezprawnie używa godła państwowego, oznaki władzy państwowej, samorządowej lub korporacji publiczno-prawnej bandery handlowej morskiej, polskiego znaku pocztowego oraz flagi niewojennych statków państwowych, podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 zł. albo jednej z tych kar. (150.000 zł.)

Art. 17. Przepisy szczegółowe w sprawach, unormowanych rozporządzeniem niniejszym, nie wyłączając przepisów, dotyczących pieczęci poszczególnych władz (urzędów, zakładów, instytucji, przedsiębiorstw, korporacji) oraz używania, wyrobu i nadzoru nad wyrobem tych pieczęci, ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Rozporządzenie to może również postanowić, że oznaki i pieczęcie poszczególnych korporacji publiczno-prawnych nie będą podlegały przepisom niniejszego rozporządzenia.

Art. 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

Ust. 2 pominięto.

Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą ważność zezwolenia, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie w innej drodze uzyskane uprawnenienia na używanie przez osoby i instytucje prywatne godeł, chorągwi, bander oraz pieczęci z orłem państwowym.

Władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa samorządu terytorialnego dostosują swe oznaki i pieczęcie do przepisów rozporządzenia niniejszego najpóźniej z końcem roku następującego po roku, w którym herby odnośnych województw lub inne herby związków samorządu terytorialnego będą nadane lub zatwierdzone.

46.

USTAWA

z dnia 8 stycznia 1938 r.

o ochronie znaku i nazwy Czerwonego Krzyża oraz godła Związku Szwajcarskiego.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 stycznia 1938 r. Nr 3, poz. 12).

Art. 1. Prawo używania znaku lub nazwy Czerwonego Krzyża (krzyża genewskiego — czerwony krzyż na białym tle)służy — w ramach konwencji genewskiej o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych z dnia 27 lipca 1929 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 103, poz. 864) — wyłącznie:

a) wojskowym władzom sanitarnym;

b) stowarzyszeniu „Polski Czerwony Krzyż“,

c) zagranicznym stowarzyszeniom Czerwonego Krzyża, przebywającym czasowo na obszarze Państwa Polskiego z upoważnienienia władz polskich.

Art. 2. (1) Nie wolno używać w obrocie handlowym godła Związku Szwajcarskiego (biały krzyż na czerwonym tle), albo znaku stanowiącego jego naśladownictwo.

(2) Zakaz ten nie dotyczy znaków towarowych, zarejestrowanych w Polsce zgodnie z przepisami prawa o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.

Art. 3. (1) Kto:

a) wbrew przepisowi art. 1 używa znaku lub nazwy Czerwonego Krzyża (krzyża genewskiego), albo znaku lub nazwy, stanowiących jego naśladownictwo,

b) wbrew przepisowi art. 2 używa godła Związku Szwajcarskiego, albo znaku stanowiącego jego naśladownictwo,

c) znieważa publicznie godło Związku Szwajcarskiego,

podlega w trybie administracyjnym karze grzywny do 3.000 zł lub aresztu do 3 miesięcy, albo obu tym karom łącznie. (150.000 zł.).

(2) Przedmioty, opatrzone bezprawnie znakiem lub nazwą Czerwonego Krzyża, godłem Związku Szwajcarskiego, albo znakami, stanowiącymi ich naśladownictwo, mogą ulec przepadkowi na rzecz stowarzyszenia „Polski Czerwany Krzyż", choćby nawet nie można było ścigać sprawcy.

47.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 2 października 1935 r.
o odznakach i mundurach.

(Dz. U. R. P. z dnia 3 października 1935 r. Nr 72, poz. 455).

Art. 1. (1) Ustanawianie i używanie odznak lub mundurów wymaga pozwolenia władzy.

(2) Pozwolenie może być wydane tylko organizacji prawnie istniejącej.

(3) Pozwolenie może określać warunki ustanowienia i używania odznaki lub munduru.

(4) Władza cofnie pozwolenie, jeżeli uzna, że wymaga tego bezpieczeństwo, spokój lub porządek publiczny.

1. Z brzmienia art. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 października 1935 r. (Dz. U. poz. 455) wynika, że o charakterze odznaki rozstrzyga wyłącznie okoliczność, iż służy ona faktycznie do oznaczenia określonej organizacji albo też zamanifestowania przynależności do niej lub w ogólności do pewnego ugrupowania osób, obojętnym jest natomiast, czy używanie danego znaku w powyższym celu opiera się na formalnej uchwale organizacji, instytucji lub innego ugrupowania osób czy też tylko na zwyczaju (wyrok S. N. z 7. I. 1937 r. 3 K. 2074/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 169/1937).

2. Noszenie stroju, który ze względu na formę, krój i kolor materiału, jako mundur w rozumieniu art. 1 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 października 1935 r. (Dz. U. poz. 455) o odznakach i mundurach, jest wyrazem przynależności do pewnej organizacji, wymaga zezwolenia właściwej władzy. (wyrok S. N. z 19. IV. 1937 r. 3 K. 51/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 81/1938).

3. Przewodniczący zgromadzenia lub zwołujący zjazd nie odpowiada skutkiem swego stanowiska tylko i charakteru za używanie w czasie pochodu przez uczestników pochodu niedozwolonych odznak z art. 1 i 6 dekretu Prez. Rzpltej z 2 października 1935 r. (Dz. U. poz. 455), jeżeli sam tych odznak nie używał ani innym nie polecał używać ani też im nie pomagał. (wyrok S. N. z 26. VI. 1937 r. 3 K. 538/37. Z. O. I. K. S. N. Nr 33/1938).

4. Z brzmienia art. 1 i 6 rozp. Prez. Rzpltej z 2 października 1935 r. (Dz. U. Nr 72, poz. 455) o odznakach i mundurach wynika, iż użycie odznaki bez pozwolenia władzy jest wykroczeniem bez względu na okoliczność, przy której odznakę użyto.

Nie zwalnia od obowiązku uzyskania pozwolenia na używanie odznak okoliczność, iż odznaka ma charakter patriotyczny lub religijny, zakaz bowiem używania odznak nie jest uzależniony od ich postaci. (wyrok S. N. z 2. V. 1938 r. 3 K. 2472/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 291/1938).

Art. 2. (1) Pozwolenia nie wymaga ustanawianie i używanie odznak oraz mundurów:

1) przez prywatne zakłady gospodarcze i ich pracowników w celach, związanych z ich działalnością;

2) w gospodarstwie domowym;

3) przez doraźne przedsięwzięcia rozrywkowe.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązku uzyskania pozwolenia inne jeszcze organizacje.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1935 r. o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach (poz. 48 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w dekrecie, przeszły na Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych.

Art. 3. (1) Na używanie odznak lub mundurów zagranicznych władza może wydawać pozwolenia indywidualne.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązku uzyskiwania pozwolenia (ust. (1) poszczególne kategorie osób.

P. uw. do art. 2.

Art. 4. Minister Spraw Wewnętrznych władny jest zakazać używania określonego munduru i odznaki, choćby ustanowienie ich i używanie nie wymagało pozwolenia, jeżeli uzna, że wymagają tego względy bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego.

Art. 5. Nie wolno:

1) osobom do tego nieuprawnionym używać odznak i mundurów, ustalonych dla określonej kategorii osób lub określonej instytucji, w drodze przepisu, zarządzenia władzy państwowej lub samorządowej albo pozwolenia władzy;

2) wytwarzać, rozpowszechniać i używać odznak i mundurów, co do których wydany został zakaz, oraz odznak i mundurów organizacji zawieszonych, rozwiązanych lub prawnie nieistniejących.

Art. 6. (1) Kto wykracza przeciwko przepisom dekretu niniejszego lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa przewidzianego w art. 26 prawa o wykroczeniach, ulegnie w trybie administracyjnym karze grzywny do 1.000 zł lub aresztu do jednego miesiąca. (50.000 zł.).

(2) Odznaki i mundury, wytworzone lub używane wbrew przepisowi ust. 1 lub art. 26 prawa o wykroczeniach, podlegają przepadkowi.

1. Dla bytu wykroczenia z art. 6 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. poz. 455) nie jest niezbędne publiczne noszenie odznak; znamiona jego wypełnia sam fakt ustanowienia odznaki, które również wymaga zezwolenia właściwej władzy (wyrok S. N. z 15. XII. 1936 r. 3 K. 1830/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 182/1937),

2. W myśl art. 6 ust. 2 cyt. dekretu, odznaki, wytwarzane lub używane wbrew przepisowi ust. 1 art. 6 dekretu lub art. 26 pr. o wykr. podlegają przepadkowi. „Używanie" z art. 6 cyt. dekretu oznacza również i jednorazowe użycie (wyrok S. N. z 26. VI. 1937 r. 3 K. 538/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 33/1938).

48.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 listopada 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o wykonaniu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 listopada 1935 r. Nr 86, poz. 534).

Na podstawie art. 2 ust. 3 ust. 2 i 8 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 października 1935 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. R. P. Nr 72, poz. 455) zarządza się co następuje:

§ 1. 1. Odznakami są wszelkiego rodzaju: godła, barwy, chorągwie i inne znaki, mające na celu oznaczenie określonej organizacji lub innej instytucji, przynależności do takiej instytucji lub stanowiska w niej albo też odróżnienie lub wyróżnienie pewnego ugrupowania lub kategorii osób, mundurami zaś — ubiory lub ich części, służące tymże celom.

2. Za odznaki uważa się również wszelkie inne przedmioty, chociażby powszechnie używane, jeżeli przez przygotowanie albo używanie według ustalonego wzoru lub sposobu mają służyć celom, określonym w ust. 1.

§ 2. 1. Pozwolenia na ustanowienie i używanie odznaki lub munduru wydaje:

a) wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) — organizacjom, których działalność nie przekracza granic jednego województwa (m. st. Warszawy);

b) Minister Spraw Wewnętrznych — organizacjom, których działalność obejmuje większy obszar.

2. Pozwolenia na ustanowienie mundurów wydawane są w przypadkach, określonych w ust. 1 pkt. a), w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu, właściwym dla siedziby organizacji, a w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt. b) — w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

1. P. uw. 2 do art. 2 dekretu o odznakach i mundurach (poz. 47 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przeszły na Ministra Obrony Narodowej, kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę — na Prezydenta m. st. Warszawy, kompetencje dowódców okręgu korpusu — na dowódców okręgu wojskowego. Na terenie m. Łodzi kompetencje wojewody przejął Prezydent m. Łodzi.

§ 5. Pozwolenie na ustanowienie odznaki lub munduru uprawnia do ich używania w zakresie, w tym pozwoleniu określonym.

§ 6. O cofnięciu pozwolenia oraz o wydaniu zakazu w myśl art. 1 ust. 4 i 4 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o odznakach i mundurach ogłasza się w Monitorze Polskim.

§ 7. 1. Organizacje sportowe zwolnione są od obowiązku uzyskiwania pozwoleń na ustanowienie i używanie odznak lub ubiorów sportowych w celach, związanych bezpośrednio i wyłącznie z uprawianiem określonych sportów.

2. Nie jest wymagane pozwolenie na ustanowienie i jednorazowe użycie odznak w postaci opasek na ramię z napisem, określającym funkcje, dla oznaczenia organizatorów zgromadzeń i osób powołanych do utrzymania porządku na nich.

§ 8. Pozwolenia na używanie odznak i mundurów zagranicznych wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

§ 10. 1. Następujące kategorie osób zwolnione są od obowiązku uzyskiwania pozwoleń na używanie odznak lub mundurów zagranicznych:

a) osoby, korzystające w myśl prawa międzynarodowego z prawa zakrajowości, oraz konsulowie i urzędnicy konsularni państw obcych, o ile nie są obywatelami polskimi, z zastrzeżeniem wzajemności,

b) przedstawiciele i delegaci państw obcych oraz obcych instytucyj państwowych, przebywający na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oficjalnie lub z okazji zjazdów oraz zawodów,

c) członkowie suwerennego Rycerskiego Zakonu Św. Jana Jerozolimskiego, zwanego Maltańskim, co do odznak, orderów i mundurów, służących im na mocy praw Zakonu,

d) cudzoziemcy, którym służy prawo noszenia cudzoziemskich mundurów dworskich i honorowych, co do tych mundurów i związanych z nimi odznaczeń,

e) osoby, które posiadają państwowe odznaczenia (ordery) zagraniczne, z wyjątkiem odznaczeń byłych państw zaborczych, posiadanych przez obywateli polskich, co do tych odznaczeń,

f) osoby, którym służą odznaki lub mundury zagranicznych instytucyj naukowych i sportowych, co do tych odznak i mundurów.

2. Nie wymaga się pozwolenia na używanie flag państw obcych na statkach handlowych.

49.

USTAWA

z dnia 7 listopada 1931 r.

o publicznym posługiwaniu się odznaczeniami, uzyskanymi za granicą na wystawach gospodarczych.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 grudnia 1931 r. Nr 105, poz. 813).

Art. 1. Publiczne posługiwanie się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej odznaczeniami, uzyskanymi za granicą na wystawach gospodarczych, jest uzależnione od zezwolenia władzy.

Art. 2. Zezwolenie na publiczne posługiwanie się odznaczeniami, uzyskanymi za granicą na wystawach gospodarczych o charakterze przemysłowo-handlowym i rolniczo-przemysłowo-handlowym, wydaje Minister Przemysłu i Handlu po uprzednim wysłuchaniu opinii terytorialnie właściwej izby przemysłowo-handlowej w myśl art. 4.

Art. 3. Zezwolenia, przewidzianego w art. 2, nie wymagają:

a) odznaczenia, uzyskane za granicą na wystawach gospodarczych, organizowanych w myśl postanowień układów międzynarodowych, obowiązujących w Państwie Polskim,

b) odznaczenia, uzyskane za granicą na wystawach gospodarczych przez instytucje i przedsiębiorstwa państwowe,

c) odznaczenia, uzyskane za granicą na wystawach specjalnych sztuk pięknych, jak również mających charakter wyłącznie artystyczny lub naukowy,

d) odznaczenia, uzyskane za granicą na wystawach gospodarczych przez firmy zagraniczne, o ile w Polsce nie posiadają one siedziby głównej, filii lub reprezentacji, a posługiwanie się przez te firmy odznaczeniami polega wyłącznie na reprodukowaniu odznaczeń na blankietach listowych, etykietach, opakowaniach i ogłoszeniach w pismach.

Art. 7. (1) Wykazy wystaw, organizowanych w myśl postanowień układów międzynarodowych, obowiązujących w Państwie Polskim, będą ogłaszane przez Ministra Przemysłu i Handlu w „Monitorze Polskim".

(2) Na podstawie powyższych wykazów izby przemysłowo-handlowe, terytorialnie właściwe dla siedziby posiadacza odznaczenia, są uprawnione do wydawania zaświadczeń, stwierdzających zwolnienie od obowiązku uzyskiwania zezwoleń na publiczne posługiwanie się odznaczeniami, wymienionymi w art. 3 pkt. a) niniejszej ustawy.

Art. 8. (1) Kto posługuje się publicznie wbrew postanowieniom ustawy niniejszej odznaczeniami, uzyskanymi za granicą na wystawach gospodarczych, ulegnie karze grzywny do 3.000 zł. Ponadto ulegną konfiskacie odznaczenia, ich reprodukcje, a także obiekty, na których zostały umieszczone wspomniane odznaczenia, względnie ich wizerunki (blankiety, znaki, pieczęcie, etykiety, szyldy, i katalogi, ulotki itd.). (150.000 zł.).

(2) Do orzekania są powołane władze administracji ogólnej.

(3) Władza orzekająca oznaczy, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę aresztu zastępczego według swego uznania, jednak nie ponad 6 tygodni.

P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

50.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 23 grudnia 1927 r.

o granicach Państwa.

w brzmieniu, ustalonym w załączniku do obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozporządzenia, oraz z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych dekretem z dnia 15 września 1948 r. U. R, P. Nr 47,poz. 348).

Art. 1. (1) Granicą Państwa Polskiego jest linia oddzielająca terytorium Państwa Polskiego od innych terytoriów.

(2) Granicę morską określają osobne przepisy.

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa — (Dz. U. R. P. Nr 47, poz. 348).

Art. 2. Ust. (1) i (2) pominięto.

(3) Przepisy regulujące kontrolę osobowego ruchu granicznego ustala w drodze rozporządzeń Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

1. P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1938 r. w sprawie kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa (poz. 52 niniejszego zeszytu).

2 Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające z przepisów rozp. Prezydenta R. P. o granicach Państwa, przejęli Ministrowie Administracji Publicznej (w odniesieniu do obszarów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych) i Bezpieczeństwa Publicznego. Rozdział kompetencji tych

ministrów w drodze przepisu prawnego nie został dotychczas przeprowadzony. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 3. W celu zabezpieczenia ochrony granicy ustala się na całej przestrzeni granic Państwa:

a) pas drogi granicznej,

b) strefę nadgraniczną,

c) pas graniczny.

Art. 4. (1) Pas drogi granicznej, ustanowiony wzdłuż linii granicznej, obejmuje obszar gruntu o szerokości najwyżej 15 m, licząc od linii granicznej względnie taki sam obszar gruntu wzdłuż brzegu wód granicznych.

(2) Sposób i termin ustanowienia pasa drogi granicznej na poszczególnych odcinkach granicy oraz ustalenia jego szerokości określą rozporządzenia wojewodów, wydane w porozumieniu z dyrektorami ceł.

(3) Pas drogi granicznej ma być wolny od takiego używania, któreby przeszkadzało wykonywaniu robót i czynności w celu utrzymania i urządzenia granicy lub w celu prawidłowej ochrony granicy przez władze i organa państwowe, i ma służyć jako droga obchodowa dla straży pełniącej ochronę granic.

Ochronę granic Państwa pełnią obecnie Woiska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 5. (1) Strefa nadgraniczna obejmuje obszar leżący wzdłuż linii granicznej szerokości 2 kilometrów, licząc od linii granicznej.

(2) W wypadkach, w których tego wymagają właściwości terenu lub ukształtowanie granicy, może być strefa nadgraniczna rozszerzona do 6 kilometrów, względnie zwężona poniżej 2 kilometrów.

(3) Szerokość strefy nadgranicznej na granicy morskiej oblicza się na lądzie od brzegu wód terytorialnych i wód wewnętrznych zatoki Puckiej.

(4) Szerokość strefy nadgrancznej określają właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej w porozumieniu z odpowiednimi władzami celnymi i wojskowymi.

Ust. (5) pominięto.

W myśl art. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o granicy morskiej Państwa (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 789) wody wewnętrzne Państwa stanowiła zatoka Pucka, zamknięta linią łączącą Cypel Helski z Cyplem Radłowskim. W związku z przyłączeniem do obszaru Rzeczypospolitej terenów b. Wolnego m. Gdańska i Ziem Odzyskanych granice wód terytorialnych i wewnętrznych, określone tym rozporządzeniem, ulegają odpowiednim zmianom, nie zostały jednakże dotychczas w drodze przepisu prawnego ustalone.

Art. 6. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzeń wprowadzać na czas przejściowy na całym obszarze strefy nadgranicznej lub na pewnych jej odcinkach ograniczenia ruchu, które okażą się potrzebne dla celów ochrony granicy, a w szczególności uzależnić od zewolenia władzy administracyjnej pobyt w strefie nadgranicznej osób stale tam niezamieszkałych.

(2) Od obowiązku posiadania zezwolenia są zwolnieni:

a) obywatele polscy w tych miejscowościach leżących w strefie nadgranicznej, w których posiadają majątek nieruchomy, lub w których w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przynajmniej od sześciu miesięcy faktycznie stale zamieszkują, jak również członkowie ich rodzin, żyjący z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym,

b) urzędnicy i funkcjonariusze państwowi oraz samorządowi i osoby wojskowe, zaopatrzone we właściwe legitymacje służbowe, o ile pobyt ich w strefie nadgranicznej związany jest z pełnieniem obowiązków służbowych, oraz osoby urzędowo im towarzyszące, tudzież członkowie rodzin funkcjonariuszów państwowych, zamieszkałych w strefie nadgranicznej, o ile żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym,

c) osoby, zaopatrzone w odpowiednie, ważne co do terminu dokumenty podróży (paszporty, przepustki graniczne), o ile chodzi o odbycie drogi wiodącej bezpośrednio do granicznego punktu przejściowego oraz łączącej graniczny punkt przejściowy z przejściem na linii granicznej przy wyjeździe, lub drogi od granicznego punktu przejściowego przy wjeździe do kraju, — następnie, o ile chodzi o zatrzymanie się na granicznych punktach przejściowych w związku z kontrolą graniczną i wreszcie, o ile chodzi o czasowy pobyt w miejscowości, wymienionej w dokumencie podróży (paszporcie lub przepustce granicznej), a leżącej w strefie nadgranicznej.

(3) Wojewoda lub upoważniona przez niego powiatowa władza administracji ogólnej może zabronić zamieszkiwania i przebywania poszczególnym osobom na obszarze strefy nadgranicznej na czas określony lub na stałe, jeśli względy bezpieczeństwa i ochrony granicy tego wymagają.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 1937 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa (poz. 51 niniejszego zeszytu).

Art. 7. Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wydawać dla całego obszaru strefy nadgranicznej lub dla pewnych jej odcinków rozporządzenia, które okażą się konieczne dla zapewnienia ochrony granicy, np. co do posiadania materiałów wybuchowych i broni palnej, polowania, rejestracji zwierząt, ruchu nocnego, sposobu korzystania z dróg, ewidencji

i kontroli ruchu ludności, posiadania i używania aparatów fotograficznych, posiadania i używania aparatów, urządzeń i innych środków, dających możność porozumiewania się na odległość.

P. rozp. z dnia 22 stycznia 1937 r., powołane w uw. do art. 6.

Art. 8. (1) Wznoszenie budowli i przeprowadzanie wszelkich trwałych urządzeń w strefie nadgranicznej, jak również przebudowywanie starych budowli z wyjątkiem robót tego rodzaju, przeprowadzanych przez Państwo, wymaga, niezależnie od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy, uzyskania uprzedniej zgody powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Wznoszenie nowych budowli wodnych nad wodami granicznymi oraz jakiekolwiek użycie takich budowli, wód lub brzegów, które mogłoby spowodować zmiany w dotychczasowym stanie brzegów wód granicznych, wymaga niezależnie od zwykłych zezwoleń, wymaganych ustawą wodną, uzyskania zezwolenia właściwego wojewody, wydanego w porozumieniu z naczelnikiem władzy celnej II instancji i dowódcą okręgu korpusu.

Kompetencje dowódców okręgu korpusu przejęli dowódcy okręgów wojskowych.

Art. 10. (1) Pas graniczny obejmuje cały obszar powiatów przylegających do granicy Państwa, łącznie z powiatami miejskimi położonymi na tym obszarze. O ile szerokość pasa granicznego nie osiąga w ten sposób 30 kilometrów, włącza się do pasa granicznego również te gminy sąsiednich powiatów, których obszar leży w całości lub w części w odległości 30 km od linii granicznej.

(2) Minister Spraw Wewnętznych może, jeżeli względy bezpieczeństwa i ochrony granic tego wymagają, rozszerzyć obszar pasa granicznego na wszystkie lub niektóre powiaty przyległe do powiatów granicznych, albo na ich części.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 czerwca 1938 r. o pasie granicznym (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 360). Tekst tego rozporządzenia pominięto, ponieważ ze względu na zasadnicze zmiany w granicach Państwa stało się ono prawie całkowicie nieaktualne.

Art. 11. (1) Osobom, ukaranym prawomocnym wyrokiem sądowym lub prawomocnym orzeczeniem władzy administracyjnej lub też celnej lub skarbowej za działalność przeciwpaństwową, przemytnictwo oraz za przestępstwa, wymienione w art. art. 23 i 24 rozporządzenia niniejszego, może być przez powiatową władzę administracji ogólnej wzbronione zamieszkiwanie i pobyt w pasie granicznym na czas od 1 roku do 3 lat, a do dziesięciu lat w stosunku do osób, ukaranych za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu Państwa.

(2) Decyzje powiatowej władzy administracji ogólnej, wydane w myśl ust. (1), są natychmiast wykonalne.

Art. 12. (1) W pasie granicznym cudzoziemcy, cudzoziemskie osoby prawne, jako też osoby prawne krajowe, w których w skład zarządów lub innych wyższych organów kierowniczych lub kontrolnych wchodzą cudzoziemcy albo których chociażby część udziałów bądź akcyj należały do cudzoziemców, mogą tylko na podstawie zezwolenia:

a) nabywać nieruchomości w drodze aktów prawnych, zawartych między żyjącymi,
b) dalej zatrzymać własność nieruchomą nabytą w drodze spadkobrania, na podstawie aktów prawnych zdziałanych na wypadek śmierci, o ile obdarzony nie byłby zarazem powołany do spadku z ustawy.

(2) Zezwolenia może udzielić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, jeżeli zachodzą okoliczności uwzględnienia godne.

Ust. 3—6 pominięto.

(7) Właściwy wojewoda może zabronić poszczególnym osobom wymienionym w ust. (1) wykonywania w pasie granicznym czynności niżej wymienionych, jeżeliby to wykonywanie było uciążliwe z uwagi na dobro Państwa, a zwłaszcza ze względu na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, a mianowicie:

a) posiadania, dzierżawienia, użytkowania i zarządu nieruchomości lub części nieruchomości,
b) wykonywania handlu i przemysłu,
c) kierownictwa i eksploatacji robót i przedsiębiorstw.

(8) Obciążanie nieruchomości, położonych w pasie granicznym, zobowiązaniami pieniężnymi na rzecz osób, wymenionych w ust. (1), wymaga zezwolenia wojewody.

Art. 13. (1) Minister Spraw Wewnętrznych może, jeżeli względy bezpieczeństwa Państwa lub ochrony granic tego wymagają, wprowadzać na całym obszarze pasa granicznego lub jego części:

a) zakaz nabywania przez obywateli polskich lub polskie osoby prawne nieruchomości w drodze aktu prawnego, zdziałanego między żyjącymi lub na wypadek śmierci, o ile nie zachodzi przypadek spadkobrania z ustawy, oraz posiadania, dzierżawienia, użytkowania i zarządu nieruchomości lub części nieruchomości, bez uprzedniego zezwolenia wojewody,
b) zakaz wykonywania przez obywateli polskich lub polskie osoby prawne handlu i przemysłu oraz kierownictwa i eksploa-

tacji robót i przedsiębiorstw bez uprzedniego zezwolenia wojewody.

Ust. (2) i (3) pominięto.

P. rozp. z dnia 22 stycznia 1937 r. powołane w uw. do art. 6.

Art. 15. (1) W pasie granicznym wojewoda może zabronić zatrudniania poszczególnych osób w zakładach handlowych i przemysłowych oraz w instytucjach użyteczności publicznej, jeżeli tego wymagają względy bezpieczeństwa publicznego lub ochrony granic.

(2) Zakaz zatrudniania, wydany przed przyjęciem danej osoby do pracy, jest natychmiast wykonalny. W stosunku do osób zatrudnionych rozwiązanie umowy o pracę następuje z upływem ustawowego terminu wypowiedzenia, nie dłuższego jednak niż trzy miesiące, chociażby umowa zawarta była na czas oznaczony; w przypadku jednak, gdy czas pozostały do wygaśnięcia umowy, zawartej na czas oznaczony, okaże się krótszy od właściwego okresu wypowiedzenia, umowa rozwiązuje się z upływem tego czasu. Decyzje, wydane na podstawie ust. 1, doręcza się zarówno pracodawcy, jak i pracownikowi. Bieg terminu wypowiedzenia rozpoczyna się od dnia doręczenia decyzji pracownikowi. Decyzje wojewody, wydawane na podstawie ust. 1, nie wymagają uzasadnienia.

Art. 16. (1) Wojewoda może zawiesić lub zabronić działalności na obszarze pasa granicznego każdego stowarzyszenia, związku czy spółdzielni lub ich oddziału, jeśli uzna, że działalność taka nie jest wskazana ze względów bezpieczeństwa publicznego lub ochrony granic.

(2) Decyzje wojewody, wydane na podstawie ust. (1), nie wymagają uzasadnienia i są natychmiast wykonalne.

Art. 17. Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia wprowadzić na czas oznaczony ograniczenia, przewidziane dla strefy nadgranicznej, na niektóre obszary pasa granicznego.

Art. 18. (1) Właściciele lub posiadacze gruntów, leżących w strefie nadgranicznej, nie mogą wzbronić:

a) osobom, powołanym do ochrony granicy oraz zatrudnionym przy urządzaniu lub utrzymywaniu granicy, dostępu do granicy Państwa przez ich grunty, ustawiania na tych gruntach potrzebnych znaków, jako to: słupów, kamieni, kopców, wiech itp.,

b) przeprowadzenia na ich gruntach koniecznych czynności, związanych z oznaczeniem, urządzeniem i ochroną granicy, jako to: wykopania rowów, wykonania wyrębów i przesiek leśnych, wykarczowania pni, usunięcia powalonych drzew i ściętych gałęzi itp.

(2) Czynności, wymienione w ust. (1) lit b), mogą być wykonane również przez właścicieli gruntów za zgodą i pod nadzorem właściwych władz.

(3) W strefie nadgranicznej właściwe władze mogą zarządzić całkowite wycięcie lasów w pasie szerokości najwyżej do 1 km. od linii granicznej z tym, że zalesienie ponowne może nastąpić jedynie za zezwoleniem władzy właściwej. Wycięcie lasów należy do obowiązku właścicieli lasów. W razie niewykonania przez nich tego obowiązku, lasy będą wycięte środkami Państwa na koszt właścicieli lasów.

(4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrem Spraw Wojskowych określi władze właściwe do wydawania wymienionych w artykule niniejszym zarządzeń i sposobów ich przeprowadzenia.

Kompetencje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w zakresie dotyczącym lasów przejął Minister Leśnictwa.

Art. 20. (1) Ochrona granicy poruczona jest właściwym organom, powołanym do tego przez osobne przepisy.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia nałożyć na ludność zamieszkałą na obszarze strefy nadgranicznej obowiązek udzielania organom, wymienionym w ust. (1), pomocy w ochronie granicy w sposób i w zakresie, jakie rozporządzenie to określi.

P. uw. do art. 4.

Art. 22. Kontrolę osobowego ruchu granicznego na punktach przejściowych i drogach celnych wykonywują organa, powołane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Uw. do art. 4 ma tu analogiczne zastosowanie.

Art. 23. (1) Kto przekracza granicę Państwa bez właściwych dokumentów albo w miejscu na to nie przeznaczonym albo mimo zamknięcia ruchu granicznego, podlega karze więzienia na czas od 1 roku do lat 3.

(2) W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Art. 24. Kto przekracza zawarte w rozporządzeniu niniejszym albo wydane na jego podstawie zakazy lub nakazy —

podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 3.000 złotych, albo obu tym karom łącznie (150.000 zł).

Art. 26. Przepisy rozporządzenia niniejszego odnoszące się do właścicieli gruntów, wód i brzegów (art. 8 i 18), dotyczą również użytkowców, dzierżawców i innych osób, które z jakiegokolwiek tytułu dany przedmiot w swym posiadaniu dzierżawią lub zarząd nad nim sprawują.

51.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 22 stycznia 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o granicach Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 lutego 1937 r., Nr 12, poz. 84).

Zmiany: rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych: z dnia 19 kwietnia 1937 r. (Dz U. R. P. Nr 31, poz. 249) i z dnia1 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 401).

§§ 5—9 rozp. obowiązywały do dnia 31 grudnia 1940 r. Moc obowiązującą tych przepisów przywróciło rozporządzenie Ministrów: Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 13 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 185).

Na podstawie art. 6, 7 i 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 11, poz. 83) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Obywatele polscy i polskie osoby prawne mogą nabywać nieruchomości w pasie granicznym po uzyskaniu zezwolenia wojewody właściwego ze względu na położenie nieruchomości. Zezwolenie nie jest wymagane, jeśli zachodzi przypadek spadkobrania z ustawy.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wymagane jest również do zawarcia lub przedłużenia umowy o dzierżawę, użytkowanie lub zarząd nieruchomości w pasie granicznym.

§ 3. Każdy, kto zamieszkuje albo przebywa czasowo w strefie nadgranicznej, obowiązany jest posiadać dowód osobisty, wystawiony w sposób i według wzoru, przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 listopada 1928 r. o dowodach osobistych (Dz U. R. P. Nr 100, poz. 898).

§ 4. Od obowiązku posiadania dowodów osobistych, o których mowa w § 3, zwolnieni są:

1) zaopatrzeni we właściwe ważne legitymacje funkcjonariusze państwowi i samorządowi, żołnierze w służbie czynnej oraz pozostający w służbie państwowej pracownicy kontraktowi, jak również członkowie ich rodzin;

(2) cudzoziemcy pozostający w służbie dyplomatycznej lub konsularnej i członkowie ich rodzin, posiadający legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych;

3) cudzoziemcy posiadający ważny dowód osobisty (paszport), wydany przez władze obcego państwa lub przez władze polskie;

4) obywatele polscy, posiadający ważny co do terminu paszport zagraniczny;

5) osoby, niezamieszkałe w strefie nadgranicznej, posiadające ważne co do terminu dokumenty, zastępujące paszport (przepustki graniczne), jeśli dokumenty te zaopatrzone są w fotografię posiadacza — jednakże tylko, o ile chodzi o odbycie drogi, wiodącej bezpośrednio do lub od granicznego punktu przejściowego, o zatrzymanie się na granicznym punkcie przejściowym w związku z kontrolą graniczną lub o zatrzymanie się w innej miejscowości lub obszarze wymienionych w dokumencie;

6) nieletni do ukończenia lat 13.

§ 5. (1) Osoby pragnące zamieszkać w jednej z miejscowości w strefie nadgranicznej, powinny uzyskać na to zezwolenie od powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejscowość, w której zamierzają zamieszkać.

(2) Przepis ust. (1) stosuje się również do osób posiadających zezwolenie na pobyt w strefie nadgranicznej, o którym mowa w § 7, jeśli pragną w niej zamieszkać.

§ 6. Do rejestru mieszkańców w gminach położonych na obszarze strefy nadgranicznej mogą być zapisane tylko osoby, posiadające zezwolenie przewidziane w § 5.

§ 7. (1) Wojewodowie władni są uzależniać pobyt w strefie nadgranicznej osób stale tam zamieszkałych od uprzedniego otrzymania specjalnego zezwolenia z tym, że:

1) zezwolenie na czasowy pobyt może wydać, w przypadkach uzasadnionej potrzeby, powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania proszącego, bądź też po uprzednim porozumieniu się z tą władzą, powiatowa władza administracji ogólnej właściwa dla danego odcinka strefy nadgranicznej;

2) zezwolenia wydawane są na czas potrzebny do osiągnięcia celu pobytu w strefie nadgranicznej i w razie uzasadnionej potrzeby mogą być przedłużane jedynie przez powiatową władzę administracji ogólnej, właściwą dla danego odcinka strefy nadgranicznej;

3) zezwolenia uprawniają posiadaczy do przebywania wyłącznie w tych miejscowościach strefy nadgranicznej, które są wyszczególnione w zezwoleniu;

4) osoby zamieszkałe w gminach, graniczących bezpośrednio z gminami położonymi w strefie nadgranicznej mogą w przypadkach uzasadnionej potrzeby otrzymywać okresowe zezwolenia na prawo udawania się na teren strefy nadgranicznej, w celach ściśle określonych i wyłącznie do miejscowości wymienionych w zezwoleniu;

5) powiatowa władza administracji ogólnej powiatu granicznego może w każdym czasie wzbronić osobie przebywającej czasowo na podstawie zezwolenia w strefie nadgranicznej dalszego pobytu, jeżeli ze względów bezpieczeństwa lub ochrony granic uzna to za ko-

nieczne; osoba, której wzbroniono dalszego pobytu czasowego, winna opuścić strefę nadgraniczną w ciągu 24 godzin.

(2) Ograniczenia pobytu, o których mowa w poprzednim ustępie, mogą być w drodze rozporządzeń wprowadzane na czas przejściowy dla całego terenu strefy nadgranicznej w województwie lub dla pewnych jej odcinków.

§ 8. (1) Przepisy §§ 5 i 6 nie dotyczą, a przepisy § 7 nie mogą być stosowane do:

1) obywateli polskich, zamieszkałych przynajmniej od 6 miesięcy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w miejscowościach leżących w strefie nadgranicznej, ale tylko odnośnie strefy nadgranicznej powiatu, na obszarze którego znajduje się ich miejsce zamieszkania, oraz tych gmin powiatów sąsiednich, które bezpośrednio graniczą z danym powiatem;

2) obywateli polskich, posiadających w strefie nadgranicznej majątek nieruchomy, a nie zamieszkałych w nim, ale tylko odnośnie strefy nadgranicznej, powiatu, na obszarze którego znajduje się ich majątek nieruchomy, oraz tych gmin powiatów sąsiednich, które bezpośrednio graniczą z danym powiatem;

3) członków rodzin osób, wymienionych w pkt. 1) i 2) paragrafu niniejszego, żyjących z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym, jeśli chodzi o przebywanie na obszarach wymienionych w tych punktach;

4) zaopatrzonych we właściwe ważne legitymacje funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, a przebywających w strefie nadgranicznej w związku z pełnieniem swych obowiązków służbowych oraz osób urzędowo im towarzyszących. Osoby, o których mowa w punkcie niniejszym, powinny być zaopatrzone bądź we właściwe delegacje, bądź też w zaświadczenia władz państwowych, stwierdzające konieczność przebywania w określonych miejscowościach lub na obszarach strefy nadgranicznej;

5) członków rodzin funkcjonariuszów państwowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, zamieszkałych w strefie nadgranicznej, o ile żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym;

6) cudzoziemców, korzystających z prawa zakrajowości oraz konsulów zawodowych, przydzielanych im urzędników zawodowych, jak również członków ich rodzin, posiadających legitymacje wydane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, jeśli są obywatelami państwa wysyłającego, — odnośnie strefy nadgranicznej znajdującej się w obrębie ich okręgu konsularnego.

(2) Przepisy § 7 nie mogą być stosowane ponadto do osób zaopatrzonych w odpowiednie, ważne co do terminu, dokumenty podróży (paszporty, przepustki graniczne), o ile chodzi o odbycie drogi wiodącej bezpośrednio do granicznego punktu przejściowego oraz łączącej graniczny punkt przejściowy z przejściem na linii granicznej przy wyjeździe, lub drogi od granicznego punktu przejściowego przy wjeździe do kraju, następnie, o ile chodzi o zatrzymanie się na granicznych punktach przejściowych w związku z kontrolą graniczną i wreszcie o ile chodzi o czasowy pobyt w miejscowości wymienionej w dokumencie podróży (paszporcie lub przepustce granicznej), a leżącej w strefie nadgranicznej.

§ 9. Wojewodowie w razie wydania rozporządzeń, przewidzianych w § 7, powinni zarządzić zaopatrzenie dowodów osobistych osób, wymienionych w pkt. 1), 2), 3), 5 § 8 w zaświadczenia, stwierdzające prawo przebywania tych osób na określonych terenach strefy nadgranicznej bez specjalnych zezwoleń.

§ 10. (1) Kto przybywa do jakiejkolwiek miejscowości, położonej na określonym w trybie § 17 obszarze strefy nadgranicznej, powinien być zameldowany we właściwym urzędzie gminnym przed upływem 24 godzin od chwili przybycia do strefy nadgranicznej, bez względu na czas, przez który zamierza przebywać.

(2) Jeżeli zarząd gminy nie znajduje się na miejscu, wówczas zameldowanie winno być przyjęte przez miejscowy organ gminy (sołtysa).

(3) Przy zameldowaniu należy przedstawić zezwolenie na przebywanie w strefie nadgranicznej, jeśli posiadanie takiego zezwolenia obowiązuje na danym odcinku strefy.

(4) Przepis ust. (1) nie ma zastosowania do funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej, oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, jeśli przybywają do strefy nadgranicznej w związku z pełnieniem swych obowiązków służbowych, jak również do osób, wymienionych w § 4 pkt. 2).

(5) O dokonaniu obowiązku zameldowania gmina (sołtys) obowiązana jest każdorazowo wydać poświadczenie.

(6) O każdej osobie zameldowanej gmina (sołtys) obowiązana jest przed upływem 48 godzin od zameldowania zawiadomić najbliższy organ Policji Państwowej lub ochrony granic.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

§ 11. (1) Dokonanie czynności meldunkowych ciąży na właścicielach lub dzierżawcach domów albo na innych osobach, wymienionych w art. 7, 8 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309) w brzmieniu ustawy z dnia

15 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 390).

(2) Jeśli przybywający do strefy nadgranicznej utrudnia lub uniemożliwia osobom, wymienionym w ust. (1), spełnienie ciążących na nich obowiązków meldunkowych, wówczas obowiązane są one niezwłocznie zawiadomić o tym gminę lub sołtysa, o ile urząd gminny nie znajduje się na miejscu.

(3) W przypadku otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. (2), gmina (sołtys) obowiązana jest bezzwłocznie doprowadzić uchylającego się od zameldowania do najbliższego organu Policji Państwowej lub ochrony granic.

§ 12. Na każde żądanie władz administracji ogólnej, organów Policji Państwowej lub ochrony granic oraz urzędów i organów gminnych osoby zamieszkałe lub przebywające w strefie nadgranicznej obowiązane są okazać swój dowód osobisty lub dowód, o którym mowa w § 4, jak również poświadczenie o zameldowaniu oraz zezwolenie na prawo przebywania w strefie nadgranicznej, jeśli posiadanie takiego zezwolenia obowiązuje na danym odcinku strefy.

§ 13. (1) Ruch nocny na określonych w trybie § 17 obszarach strefy nadgranicznej, poza obrębem osiedli oraz zabudowań gospodarskich i stacjach kolejowych, — bez specjalnego zezwolenia jest zakazany.

(2) Przepis ust. (1) nie dotyczy ruchu pociągów na polskich kolejach państwowych oraz ruchu autobusów koncesjonowanych przedsiębiorstw przewozowych o stałym rozkładzie jazdy.

(3) Powiatowe władze administracji ogólnej wyznaczą w poszczególnych osiedlach granice, w obrębie których ruch nocny nie podlega ograniczeniom. Odnośnie gospodarstw odosobnionych lub mniejszych skupień budynków mieszkalnych, co do których nie zostały wyznaczone granice swobodnego ruchu nocnego — ruch ten dozwolony jest w obrębie 100 m od budynku mieszkalnego.

(4) W nagłych wypadkach, gdy wszelka zwłoka grozi niebezpieczeństwem życia lub spowodować może znaczną szkodę moralną bądź materialną (np. wezwanie lekarza, duchownego, wezwanie lub udzielenie pomocy w razie klęski żywiołowej), osoba nie posiadająca właściwego zezwolenia może korzystać z dróg do ruchu dopuszczonych, pod warunkiem wskazania celu swej podróży i jej przyczyn na każde żądanie organów ochrony granicy lub Policji Państwowej.

§ 14. (1) Zezwolenia na prawo przebywania poza obrębem osiedli w porze nocnej na terenie strefy nadgranicznej wydaje powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa dla danego odcinka strefy nadgranicznej.

(2) Zezwolenia mogą być jednorazowe i stałe.

(3) Termin ważności zezwoleń stałych nie może być dłuższy nad jeden rok.

(4) Zezwolenia stałe mogą być w każdej chwili cofnięte, jeśli władza wystawiająca je uzna to za wskazane ze względów bezpieczeństwa lub ochrony granic.

§ 15. Przepisy §§ 13 i 14 nie dotyczą zaopatrzonych we właściwe ważne legitymacje urzędowe funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, żołnierzy w służbie czynnej oraz pozostających w służbie państwowej pracowników kontraktowych, a przebywających w strefie nadgranicznej w celach służbowych, wymagających przebywania poza obrębem osiedli w porze nocnej, co powinno być stwierdzone w delegacji lub zaświadczeniu, o których mowa w pkt. 4) § 8. Osoby te jednak powinny zawiadomić najbliższy organ ochrony granicy o miejscach pobytu w porze nocnej.

§ 16. Za porę nocną w rozumieniu rozporządzenia niniejszego należy uważać czas od zachodu do wschodu słońca.

§ 17. Obszary strefy nadgranicznej, na których ze względu na bezpieczeństwo lub ochronę granicy mają obowiązywać przepisy §§ 10, 13, 14, określać będą wojewodowie w drodze rozporządzeń.

§ 18. (1) Jeżeli względy bezpieczeństwa lub ochrony granic będą tego wymagały, korzystanie z poszczególnych dróg wodnych lub lądowych, przebiegających teren strefy nadgranicznej, lub też korzystanie z pewnych odcinków tych dróg — może być przez właściwych wojewodów uzależnione od specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zezwolenia, o których mowa w ustępie poprzednim, mogą zawierać warunki korzystania z tych dróg.

§ 19. (1) Ruch osobowy w pasie drogi granicznej (art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa) jest zakazany.

(2) Zakaz ten nie dotyczy dróg przecinających pas drogi granicznej i wiodących bezpośrednio do przejść na linii granicznej.

(3) Właściciele i użytkownicy gruntów leżących w pasie drogi granicznej, oraz członkowie ich rodzin, żyjący z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i pracownicy stale u nich zatrudnieni mogą przebywać w pasie drogi granicznej w czasie od wschodu do zachodu słońca w celach gospodarskich lub zawodowych.

(4) Powiatowa władza administracji ogólnej władna jest zarządzić zaopatrzenie dowodów osobistych tych osób w zaświadczenia stwierdzające uprawnienie, o którym mowa w ust. (3).

§ 20. Ograniczenia przewidziane w § 19 nie dotyczą:

1) osób wymienionych w pkt. 4) § 8, o ile przebywają w pasie drogi granicznej w inte-

resie służbowym na zasadzie właściwych delegacji lub zaświadczeń,

2) osób uprawnionych do żeglugi, rybołówstwa i użytkowania wód granicznych, a posiadających odpowiednie zezwolenie powiatowej władzy administracji ogólnej (§ 26).

§ 21. (1) Strzelanie z broni palnej w strefie nadgranicznej jest zakazane.

(2) Zakaz ten nie dotyczy używania broni palnej:

a) w celach służbowych,

b) w celach szkolnych lub sportowych na strzelnicach,

c) w czasie polowań, z uwzględnieniem przepisów § 22.

§ 22. (1) Polowania w strefie nadgranicznej bez specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej są zakazane.

(2) Zezwolenia mogą być jednorazowe i okresowe.

(3) Osoby posiadające zezwolenia okresowe winny każdorazowo o zamiarze urządzenia polowania zawiadomić przynajmniej na 12 godzin naprzód najbliższy organ ochrony granicy.

(4) Zezwolenia, o których mowa w paragrafie niniejszym, nie uprawniają do polowania na terenie bliższym niż 200 m od granicy.

§ 23. Używanie materiałów wybuchowych dla celów gospodarczych w strefie nadgranicznej, niezależnie od innych ograniczeń wynikających z właściwych przepisów — dozwolone jest tylko po uprzednim zawiadomieniu przynajmniej na 24 godzin naprzód właściwego organu ochrony granicy.

§ 24. (1) Posiadanie wszelkiego rodzaju aparatów fotograficznych oraz dokonywanie zdjęć fotograficznych i filmowych na terenie strefy nadgranicznej, bez specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, jest zakazane.

(2) Zakaz posiadania aparatów fotograficznych bez zezwolenia nie dotyczy osób przejeżdżających bez zatrzymywania się przez teren strefy nadgranicznej.

(3) Wojewodowie określają warunki, na jakich dopuszczalne jest na terenie strefy nadgranicznej fotografowanie, filmowanie oraz przenoszenie (przewożenie) aparatów fotograficznych.

§ 25. (1) Posiadanie w strefie nadgranicznej wszelkiego rodzaju aparatów, urządzeń i innych środków dających możność porozumiewania się na odległość (np. telefon, telegraf, radio i t. p.) z wyjątkiem aparatów radiofonicznych odbiorczych, wymaga specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej, niezależne od zezwoleń innych władz, wymaganych przez odpowiednie przepisy.

(2) Zezwolenie, o którym mowa w ust. (1), wymagane jest również na hodowlę i utrzymywanie wszelkiego rodzaju gołębi.

(3) Przepisy ust. (1) i (2) nie mają zastosowania do urzędów i organów państwowych i samorządowych, oraz do przedsiębiorstw państwowych, a jeśli chodzi o gołębie także do prawnie zarejestrowanych hodowców, prowadzących hodowlę w porozumieniu i pod nadzorem władz wojskowych.

§ 26. Rybołówstwo w wodach granicznych, wydobywanie materiałów z łożysk tych wód, jak również żegluga i spław na tych wodach, wymaga specjalnego zezwolenia powiatowej władzy administracji ogólnej właściwej ze względu na miejsce połowu czy rozpoczęcia spławu lub żeglugi na wodach granicznych.

§ 27. (1) W strefie nadgranicznej wszyscy właściciele lub posiadacze koni i bydła rogatego powinni je zarejestrować we właściwych urzędach gminnych, jak również w określonych terminach zawiadamiać o wszelkich zmianach zachodzących w stanie posiadania tych zwierząt.

(2) Jeżeli urząd gminny nie znajduje się na miejscu, zawiadomienia należy złożyć do miejscowego organu gminnego (sołtysa).

§ 28. Wojewoda w porozumieniu z dyrektorem ceł określa w drodze rozporządzenia sposób prowadzenia rejestracji, przewidzianej w § 27, formę i terminy zawiadomień oraz warunki wypasu koni i bydła rogatego w strefe nadgranicznej.

§ 29. (1) Wojewodowie władni są uzależnić przebywanie w terenie do 200 m od linii granicznej od wykazania istotnej potrzeby i uprzedniego zawiadomienia o tym najbliższego organu ochrony granicy.

(2) Ograniczenia ruchu, o których mowa w ust. (1), nie mogą być stosowane do:

1) osób, wymienionych w § 8 ust. (1) pkt. 1) — 5), jeśli pobyt ich w odległości bliższej niż 200 m od linii granicznej związany jest z wykonywaniem przez nich czynności służbowych lub zwykłych czynności gospodarskich.

2) terenów osiedli, punków przejściowych, przejść na linii granicznej, oraz dróg wiodących bezpośrednio do miejsc powyższych.

§ 30. Powiatowa władza administracji ogólnej w poszczególnych przypadkach lub na pewnych obszarach strefy nadgranicznej władna jest:

1) zakazać ustawiania, bądź nakazać usunięcie ogrodzeń z drutu kolczastego,

2) nakazać zasłanianie w porze nocnej okien i innych otworów, wychodzących w kierunku granicy w ten sposób, by światło z danego pomieszczenia nie przedostawało się nazewnątrz.

§ 31. (1) Psy na terenie strefy nadgranicznej powinny być trzymane i prowadzone stale na uwięzi, o ile nie znajdują się w obrębie mieszkań i zabudowań gospodarskich, w ten sposób zamkniętych lub ogrodzonych, że uniemożliwiają wydostanie się psa na zewnątrz.

(2) Powyższe nie stosuje się do psów owczarskich, przeznaczonych do pilnowania bydła oraz psów myśliwskich, o ile są zgłoszone we właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, zaopatrzone w odpowiednią oznakę i towarzyszą myśliwym lub pastuchom, jak również psów służbowych, należących do organów bezpieczeństwa i ochrony granicy.

(3) W odległości 1 km od linii granicznej powiatowa władza administracji ogólnej władna jest zabronić trzymania wszelkiego rodzaju psów.

§ 33. (3) Przepisy § 4 pkt. 2, § 8 ust. (1) pkt. 6 i § 10 ust. (4) nie będą stosowane do osób wymienionych w § 4 pkt. 2, jeżeli przedstawiciele dyplomatyczni i konsularni polscy nie korzystają w odnośnym państwie, posiadającym przepisy szczególne o pobycie w strefie nadgranicznej, z takich samych przywilejów.

§ 34. Właściwi wojewodowie władni są wyłączać poszczególne osiedla lub ich części, jak również całe tereny strefy nadgranicznej lub pasa granicznego spod wszystkich lub niektórych ograniczeń, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym. Wyłączenia te mogą również obejmować tylko pewne kategorie osób.

§ 35. Zezwolenia przewidziane w rozporządzeniu niniejszym z wyjątkiem zezwoleń na zamieszkanie w strefie nadgranicznej, mogą być wydawane przez powiatowe władze administracji ogólnej za pośrednictwem właściwych organów ochrony granicy, w przypadkach gdy udanie się do tej władzy jest szczególnie utrudnione, albo gdy zwłoka w otrzymaniu zezwolenia mogłaby spowodować dla osoby interesowanej poważną szkodę.

§ 36. Za rodzinę w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uważa się małżonka oraz wstępnych i zstępnych, żyjących we wspólnym gospodarstwie domowym.

52.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 lipca 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Spraw Zagranicznych i Spraw Wojskowych w sprawe kontroli ruchu osobowego przez granice Państwa.

(Dz.U.R.P. z dnia 2 września 1938 r. Nr 65, poz. 489).

Sprostowanie błędu: obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 marca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 193).

Na podstawie art. 2 ust. (3) i art. 22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr. 11, poz. 83) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Osoby, przekraczające granice Państwa, podlegają kontroli, dokonywanej przez wymienione w § 16 państwowe organa służby bezpieczeństwa, nazywane dalej organami kontroli granicznej.

(2) Kontrola ta polega na sprawdzaniu dokumentów, upoważniających do przekraczania granicy w sposób, określony w niniejszym rozporządzeniu.

§ 2. (1) Dokumentami, uprawniającymi do przekraczania granicy Państwa są:

a) ważne paszporty zagraniczne, wystawione przez władze polskie (paszporty zwyczajne, zbiorowe, służbowe, dyplomatyczne),

b) paszporty zagraniczne, wystawione przez władze obce, zaopatrzone w ważną wizę wjazdową lub przejazdową urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej — o ile w poszczególnych przypadkach obowiązek posiadania polskich wiz konsularnych nie został zniesiony,

c) ważne dla danego odcinka granicznego dokumenty graniczne, określające obszar i termin ich ważności, wydawane na podstawie umów międzypaństwowych,

d) karty tranzytowe, wystawiane przez towarzystwa okrętowe dla emigrantów do państw zamorskich,

e) dowody tożsamości dla cudzoziemców oraz świadectwa tożsamości (t. zw. nansenowskie), wydawane cudzoziemcom przez władze polskie lub obce, zaopatrzone — przy zamierzonym przyjeździe do Państwa Polskiego — w odpowiednie wizy urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej lub wizy powrotne władz administracji ogólnej.

f) oraz, jeżeli chodzi o granicę morską, dokumenty wymienione w §§ 12 i 14, a także ważne polskie książeczki żeglarskie morskie karty rybackie, jeżeli cel podróży został potwierdzony przez właściwą władzę zaciągową, wreszcie obce książeczki żeglarskie i morskie karty rybackie, jeżeli są zaopatrzone w ważne wizy urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz wymienionych wyżej mogą upoważniać do przekroczenia granicy jeszcze i inne dokumenty, jakieby zostały w przyszłości przewidziane w przepisach specjalnych (umowach międzypaństwowych).

§ 5. Osoby, przybywające na przejście graniczne lotniska paszportowo-celne lub też poza tymi lotniskami), obowiązane są okazać organom kontroli granicznej jeden z dokumen-

tów (§ 2), uprawniających do przekraczania granicy oraz, na ich żądanie, także inne dokumenty osobiste, posiadane przez daną osobę (§ 18 ust. (1) lit. a)).

§ 9. Kapitan statku lub upoważniony zastępca (agent, makler) obowiązany jest:

a) zgłosić organowi kontroli granicznej przybycie każdego statku, który ma zawinąć do portu polskiego z zagranicy, co najmniej na godzinę przed przybyciem statku do brzegu,

b) dołączyć do zgłoszenia listę pasażerów i spis załogi statku,

c) zgłaszać organowi kontroli granicznej odejście każdego statku z portu polskiego za granicę, co najmniej na dwie godziny przed odejściem i zatrzymać statek w porcie aż do zakończenia sprawdzania dokumentów.

§ 10. Osoby, przyjeżdżające na obszar Państwa Polskiego drogą morską, obowiązane są okazać organom kontroli granicznej jeden z dokumentów, uprawniających do przekroczenia granicy, wymienionych w § 2 ust. (1) lit. a), b), d) e) i f) oraz w ust. (2).

§ 11. (1) Pasażerowie statków, zawijających z zagranicy do portów polskich, jeżeli nie posiadają dokumentów uprawniających do przekraczania granicy (§ 10), mogą wysiadać na ląd na podstawie dowodów pasażerskich (wzór Nr 2), składających się z dwóch części: karty lądowania i karty zaokrętowania. Przy wysiadanu pasażera na ląd, organ kontroli granicznej zatrzymuje kartę lądowania przy sobie. Przy powrocie na statek organ kontroli granicznej odbiera kartę zaokrętowania.

Wzór dowodu pasażerskiego pominięto.

§ 12. Posiadacz dowodu pasażerskiego w czasie postoju jego statku w porcie polskim jest uprawniony do nieprzerwanego pobytu i poruszania się na lądzie na obszarze powiatów morskiego i kartuskiego oraz do przekraczania granic Państwa w obrębie tych powiatów w kierunku W. M. Gdańska.

W związku z odzyskaniem przez Państwo szeregu powiatów nad morzem wchodzą obecnie pod uwagę również inne powiaty nadmorskie.

§ 13. (1) Członkowie załogi statków, zawijających z zagranicy do portów polskich, mogą w czasie postoju statku wysiadać na ląd i poruszać się swobodnie w obrębie portu i miasta portowego, choćby nie posiadali jednego z dokumentów wymienionych w § 10, jeżeli wylegitymują się dowodem, stwierdzającym ich zajęcie, jako członków załogi statku (książeczki żeglarskie, morskie karty rybackie lub zaświadczenie kapitana statku, zaopatrzone w pieczęć statku).

(2) Przepisy § 11 ust. (2) mają odpowiednie zastosowanie i do członków załogi statku.

§ 14. (1) W razie stwierdzenia — bezpośrednio przed odejściem statku — nieobecności członków załogi statku, kapitan statku obowiązany jest wstrzymać odejście statku do czasu powrotu lub doprowadzenia pozostałych w porcie marynarzy, będących cudzoziemcami.

(2) Przepisy ust. (1) nie będą stosowane w przypadku, gdy:

a) członek załogi statku nie może odbyć dalszej podróży z powodu obłożnej choroby, stwierdzonej przez lekarza portowego,

b) członek załogi statku ma się udać z polecenia armatora na inny statek,

c) kapitan statku złoży kaucję na pokrycie kosztów ewentualnej repatriacji pozostałych marynarzy; wysokość kaucji określa powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 15. Przepisy rozdziału niniejszego odnoszą się do wszelkich statków — zarówno handlowych (pasażerskich, towarowych jak i sportowych (jachtów oraz innych) — o ile udają się za granicę lub też przybywają z zagranicy do portów polskich, nie dotyczą natomiast okrętów wojennych.

§ 16. (1) Organami kontroli granicznej na przejściach granicznych i poza tymi przejściami oraz na lotniskach paszportowo-celnych i w portach polskich są: Policja Państwowa, Policja Województwa Śląskiego, Straż Graniczna i Korpus Ochrony Pogranicza.

Oprócz tych organów, Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może w poszczególnych przypadkach powoływać funkcjonariuszów urzędów celnych do wykonywania kontroli granicznej.

(2) Kontrolę graniczną wykonują wymienione w ust. (1) organa, każdy w zakresie zleconym mu szczególnymi przepisami lub zarządzeniami.

Kontrolę graniczną wykonywują obecnie Wojska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

§ 18. (1) Organa kontroli granicznej (§ 16), którym zlecone są obowiązki dokonywania kontroli granicznego ruchu osobowego obowiązane są do:

a) żądania okazania dokumentu, upoważniającego do przekraczania granicy, a w razie potrzeby i innych dokumentów osobistych, sprawdzania autentyczności dokumentu, uprawniającego do przekroczenia granicy, tożsamości legitymującej się tym dokumentem osoby ważności jego co do czasu, na jaki był wydany, oraz co do przejścia granicznego, o ile przejście to jest w dokumencie wyznaczone.

53.

USTAWA

z dnia 28 stycznia 1932 r.

o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 marca 1932 r. Nr 19, poz. 124). Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 1. (1) W obszarach warownych lub rejonach umocnionych państwo może wprowadzić ze względu na interes obrony państwa ograniczenia prawa własności, posiadania, użytkowania i używania nieruchomości, prawa przebywania lub zamieszkiwania, oraz prawa wykonywania pewnych określonych czynności, wskazanych w niniejszej ustawie.

(2) Ograniczenia wprowadza na wniosek Ministra Spraw Wojskowych Rada Ministrów w drodze rozporządzenia, ustalając zarazem ich rodzaj i zakres, bądź to osobno dla każdego lub niektórych obszarów warownych, względnie rejonów umocnionych, stosownie do potrzeb i warunków miejscowych, bądź też ogólnie dla wszystkich obszarów warownych lub rejonów umocnionych.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 2. (1) Ograniczenia mogą dotyczyć:

a) wznoszenia nowych budowli nadziemnych, względnie usuwanie lub zmiany istniejących, jako to: budowli mieszkalnych, gospodarczych, przemysłowych, społecznych (teatrów, szkół, zakładów leczniczych, obserwatoriów, kościołów, dzwonnic), oraz wszelkich wieżowych konstrukcji;

b) dokonywania nowych budowli podziemnych, względnie usuwania lub zmiany istniejących, jako to: piwnic, tuneli, zbiorników, studzien i t. p.;

c) zakładania nowych ulic lub dróg, a to tak co do ich szerokości, kierunku, jak i rodzaju nawierzchni, względnie usuwania lub zmiany istniejących;

d) budowy nowych, względnie usuwania lub zmiany istniejących budów, sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, oświetleniowej, rurociągów, sieci telefonicznej lub telegraficznej podziemnej i napowietrznej, oraz urządzeń i przedsiębiorstw komunikacyjnych w miastach;

e) budowy, względnie przebudowy linii kolejowych (normalnotorowych i wąskotorowych), budowy mostów, wiaduktów, estakad i t. p.;

f) budowy nowych względnie usuwania lub zmiany istniejących budów wodnych, jako to: grobli, tam, stawów, rowów oraz urządzeń odwadniających lub nawadniających;

g) budów, dotyczących wszelkich trwałych zmian powierzchni terenu obniżających lub podwyższających teren), jako to: urządzenia i prowadzenia kamieniołomów, kopalni gliny lub piasku, tworzenia wykopów lub nasypów, oraz ogrodzeń trwałych (betonowych, żelaznych i t. p.) ponad 1 metr — względnie zmiany lub usuwania istniejących już takich budów;

h) zalesienia, względnie zadrzewienia terenu, oraz wszelkich zmian w lasach już istniejących;

i) dokonywania pomiarów i zdjęć topograficznych i fotograficznych zarówno terenu, jak i urządzeń warownych;

j) nabywania, najmu lub dzierżawienia nieruchomości;

k) czasowego lub stałego pobytu, względnie zamieszkania osób w granicach obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

(2) Ograniczenia praw, wskazane w niniejszym artykule, o ile dotyczą nieruchomości, ciążą na nieruchomości od chwili wprowadzenia ich w myśl ustępu drugiego art. 1 z mocy samego prawa, bez potrzeby uwidaczniania ich w księdze hipotecznej (gruntowej).

Art. 3. (1) O ile interes obrony państwa nie stoi temu na przeszkodzie, mogą władze wojskowe udzielać zezwoleń na wykonywanie praw lub czynności, podlegających ograniczeniom w myśl niniejszej ustawy.

(2) Władza wojskowa, udzielając zezwolenia, może zwolnić interesowanego od pewnych tylko ograniczeń, albo też zwolnienie od ograniczeń uzależnić od dopełnienia pewnych warunków (zezwolenie warunkowe).

(3) W szczególności władza wojskowa, udzielając zezwolenia warunkowego, może zażądać, o ile zezwolenie dotyczy nieruchomości, uwidocznienia tych warunków w księdze hipotecznej (gruntowej).

(4) Zezwolenie traci swą moc w razie niewykonywania praw lub czynności ,objętych zezwoleniem, w ciągu dwóch lat od dnia doręczenia zezwolenia. Jeżeli zezwolenia udzielono na pewien określony czas, gaśnie ono z upływem tego czasu.

Art. 4. Zezwolenie władzy wojskowej (art. 3) nie zwalnia proszącego o zezwolenie od dopełnienia innych warunków ustawowych, wymaganych do wykonywania danego prawa lub czynności.

Art. 5. (1) Władzą wojskową właściwą do udzielenia zezwolenia jest dowódca obszaru warownego lub dowódca rejonu umocnionego.

Ust. (2) pominięto.

Art. 6. (1) Jeżeli chodzi o projekty i plany budów lub robót, przedsiębranych przez wła-

dze centralne, wymagana jest dla wykonywania tychże robót i budów w obszarach warownych i rejonach umocnionych zgoda Ministra S p r a w W o j s k o w y c h.

(2) Co do innych projektów i planów budów lub robót państwowych właściwe władze uzyskują zgodę od władz wojskowych, wskazanych w ustępie pierwszym art. 5. W braku zgody decyduje Minister S p r a w W o j s k o w y c h, po wysłuchaniu zdania zainteresowanego ministra.

Art. 12. Dla celów kontroli nad wszelkimi budowlami i urządzeniami, tudzież nad wykonywaniem praw, podlegających ograniczeniom, dowództwo obszaru warownego, względnie rejonu umocnionego, oraz powiatowe władze administracji ogólnej, lub na ich polecenie organa p o l i c j i p a ń s t w o w e j, mają prawo dostępu do wszelkich nieruchomości prywatnych, położonych w obrębie granic obszarów warownych, względnie rejonów umocnionych, oraz obowiązek wstrzymania budowli rozpoczętych lub podjętych czynności i niezwłocznego doniesienia o tym, komu należy, o ile właściciel lub zastępująca go osoba nie wykażą się właściwym zezwoleniem.

Funkcje rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

Art. 13. (1) Kto, choćby przez nieostrożność, postępuje wbrew przepisom, zawartym w niniejszej ustawie, lub w rozporządzeniach, wydanych na jej podstawie, a dotyczącym wykonania praw, podlegających w obszarach warownych lub rejonach umocnionych ograniczeniom, — będzie karany grzywną do 3.000 zł lub aresztem do trzech miesięcy, albo obu karami łącznie. (150.000 zł).

(2) Przedsiębiorcy prowadzący roboty budowlane lub inne, odpowiadają narówni z tymi, którzy im powierzyli roboty. Właściwymi do orzekania tych kar są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 17. Rozporządzenie Rady Ministrów określi w granicach obowiązujących przepisów o ustroju władz stosunek władz wojskowych, powołanych do wykonania niniejszej ustawy, do miejscowych cywilnych władz państwowych lub samorządowych, tudzież w granicach art. 2 uprawnienia tychże władz wojskowych, w stosunku do ludności cywilnej, przebywającej w obszarach warownych lub rejonach umocnionych.

P. rozp. Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1934 r. o stosunku władz wojskowych do miejscowych cywilnych władz rządowych oraz samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (poz. 55 niniejszego zeszytu.

54.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH, SPRAW WEWNĘTRZNYCH, SPRAWIEDLIWOŚCI, KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW, PRZEMYSŁU I HANDLU, ROLNICTWA i REFORM ROLNYCH oraz SKARBU

z dnia 18 września 1934 r.

o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warowanych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1935 r. Nr 45, poz. 305).

Do art. 2.

§ 4. (1) Wzniesienie budowli (art. 2 ust. 1 lit. a) i b)) oznacza zarówno postawienie nowej budowli stałej lub tymczasowej, jak również nadbudowę lub powiększenie budowli istniejącej.

(2) Przez zmianę budowli należy rozumieć tak przebudowę jak i zmianę przeznaczenia budowli. W szczególności przebudowa oznacza przeróbkę budowli, przy której zostają zmienione, dodane lub usunięte części nośne lub konstrukcyjne tych budowli, bądź części wpływające na bezpieczeństwo budowli od ognia, zmiana przeznaczenia zaś oznacza przeróbkę, w następstwie której budowla lub jej część może być użyta dla innego celu, niż była pierwotnie przeznaczona.

§ 5. Przez sieć oświetleniową (art. 2 ust. 1 1 lit. d)) należy rozumieć również sieć wysokiego napięcia, przewodzącą prąd elektryczny, służący do napędu urządzeń techniczno-gospodarczych i innych temu podobnych celów.

§ 6. Przez zdjęcia topograficzne (art. 2 ust. 1 lit. i)), należy rozumieć wszelkie prace, mające na celu odtworzenie ukształtowania terenu, podejmowane w celach tak technicznych jak artystycznych, w szczególności prace miernicze oraz szkice i rysunki topograficzne i perspektywiczne, niezależnie od materiału, na którym i przy pomocy którego są wykonywane.

55.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 września 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Sprawiedliwości o trybie i zasadach postępowania komisyj szacunkowych do spraw o odszkodowania w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 28 czerwca 1936 r. Nr. 45, poz, 306).

§ 20. (1) Kto jako świadek lub biegły nie stawi się na wezwanie komisji szacunkowej

lub odmówi dania żądanych wyjaśnień albo zeznań na piśmie bez usprawiedliwiających powodów,

podlega karze grzywny do 50 złotych, a w przypadku ponownego niewykonania żądania — karze grzywny do 100 złotych. (2.500 i 5.000 zł).

(2) Właściwymi do orzekania kar, wymienionych w ustępie 1, są powiatowe władze administracji ogólnej.

56.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 grudnia 1934 r.

o stosunku władz wojskowych do miejscowych cywilnych władz rządowych oraz samorządowych w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 kwietnia 1935 r. Nr 28, poz. 220).

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124) zarządza się co następuje:

§ 2. (1) W zakresie wydawania zarządzeń, miejscowe cywilne władze rządowe i samorządowe w obszarach warownych i rejonach umocnionych wydają na wniosek władzy wojskowej w ramach obowiązujących przepisów zarządzenia, dotyczące spraw:

1) organizowania obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz obrony przeciwpożarowej;

2) wycofywania władz, ludności i mienia;

3) zaopatrzenia ludności w niezbędne artykuły pierwszej potrzeby;

4) lecznictwa, higieny i zdrowotności publicznej;

5) planów zabudowania osiedli miejskich i wiejskich oraz planów regionalnych;

6) wydawania i cofania pozwoleń na zawodowe handlowanie bronią i amunicją oraz kontroli, wykonywanej nad tym handlem;

7) wydawania i cofania pozwoleń na posiadanie i noszenie broni;

8) komunikacji powietrznej;

9) zezwalania na zakładanie, utrzymywanie i eksploaatację stacyj radiotelegraficznych i radiotelefonicznych, tak nadawczych jak odbiorczych;

10) żeglugi;

11) rybołówstwa;

12) wykonywania kontroli nad przestrzeganiem nakazów i zakazów, wynikających z ograniczeń, wprowadzonych na podstawie art. 1 ust. (2) ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124).

(2) W sprawach, dotyczących porządku i bezpieczeństwa publicznego, miejscowe cywilne władze rządowe i samorządowe współdziałają z władzą wojskową w zapobieganiu i zwalczaniu w granicach obowiązujących przepisów poczynań, zagrażających utrzymaniu zdolności obronnej obszaru warownego lub rejonu umocnionego, w szczególności przez:

1) przygotowanie organizacji bezpieczeństwa,

2) niedozwalanie na odbywanie zebrań, urządzanie widowisk i słuchowisk,

3) rozwiązanie względnie zawieszenie działalności stowarzyszeń,

4) zarządzanie konfiskaty druków, jeśli działalność tych stowarzyszeń, albo te zebrania, widowiska, słuchowiska i druki zagrażają utrzymaniu zdolności obronnej.

57.

DEKRET

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 21 sierpnia 1936 r.

o uznaniu półwyspu helskiego za rejon umocniony.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 września 1936 r. Nr 71, poz. 512).

Art. 1. Uznaje się za rejon umocniony półwysep Hel wraz z wodami przylegającymi — w następujących granicach:

od strony zachodniej (od strony lądu) do leśnej linii działowej, przebiegającej przez półwysep z północnego wschodu na południowy zachód obok koty terenowej 5.2 (54° 46,9' płn. szer. geogr., 18° 27,4' wsch. dług. geogr.) oraz jej przedłużenia w linii prostej do granic północnej i południowej rejonu umocnionego,

od strony północnej i wschodniej (od strony morza) do granic wód terytorialnych;

od strony południowej (od strony zatoki Puckiej): do linii biegnącej w odległości 3 mil morskich od linii wybrzeża, do punktu przecięcia się z granicą wód terytorialnych.

58.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 marca 1937 r.

o wprowadzeniu ograniczeń w rejonie umocnionym Hel.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 marca 1937 r. Nr 21, poz. 133),

Na podstawie art. 1 ust. (2) ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnio-

nych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 124) w związku z dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 sierpnia 1936 r. o uznaniu półwyspu helskiego za rejon umocniony (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 512) zarządza się co następuje:

§ 1. W rejonie umocnionym Hel wprowadza się ograniczenia praw; rodzaj i zakres tych ograniczeń określają § 2 — 6.

§ 2. (1) Zabrania się przeprowadzania bez zezwolenia władzy wojskowej następujących budów lub czynności:

1) dokonywania nowych budowli nadziemnych i podziemnych oraz usuwania lub zmiany istniejących;
2) zakładania nowych ulic lub dróg (a to tak co do ich szerokości i kierunku, jak i rodzaju nawierzchni) oraz usuwania lub zmiany istniejących;
3) budowy nowych oraz usuwania lub zmiany istniejących budów: sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, oświetleniowej, rurociągów, sieci telefonicznej lub telegraficznej podziemnej i napowietrznej, urządzeń sygnalizacyjnych, stacji radiowych, nadawczych oraz urządzeń przedsiębiorstw komunikacyjnych, z wyjątkiem połączeń nieruchomości z ogólną siecią kanalizacyjną i wodociągową oraz wewnętrznych urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, oświetleniowych, telefonicznych w lokalach zamkniętych;
4) budowy oraz przebudowy stałych linii kolejowych (normalnotorowych i wąskotorowych, budowy mostów, wiaduktów i estakad (pomostów wysokich dla celów komunikacyjnych) itp.;
5) budowy nowych oraz usuwania lub zmiany istniejących budów wodnych, jako to: portów, przystani, grobli, tam, stawów, rowów oraz urządzeń odwadniających lub nawadniających;
6) budów, dotyczących wszelkich trwałych zmian powierzchni terenu i dna morskiego (obniżających lub podwyższających teren), jako to: bagrowania, urządzenia i prowadzenia kopalń, tworzenia wykopów lub nasypów oraz ogrodzeń trwałych (betonowych żelaznych i t. p.) ponad metr wysokości, — oraz zmiany lub usuwania budów takich, już istniejących;
7) zalesiania i zadrzewiania terenu oraz wszelkich zmian zalesień i zadrzewień już istniejących;
8) zmian terenów, osłaniających lotne piaski półwyspu helskiego lub działających szkodliwie na trwałość brzegów;
9) dokonywania pomiarów lub zdjęć topograficznych i fotograficznych.

§ 3. (1) Na nabycie prawa: własności, posiadania, rozrządzania zabudowy, użytkowania i używania nieruchomości oraz na nabycie prawa służebności na nieruchomościach w inny sposób niż przez rozporządzenie na wypadek śmierci lub spadkobranie ustawowe, wymagane jest uzyskanie zezwolenia władzy wojskowej.

Ust. (2) pominięto.

§ 4 .(1) Dla zachowania praw określonych w § 3 ust. (1), nabytych przez rozporządzenie na wypadek śmierci, wymagane jest uzyskanie zezwolenia władzy wojskowej.

§ 5. (1) Na wzięcie w najem lub dzierżawę nieruchomości (pomieszczeń) wymagane jest uzyskanie zezwolenia władzy wojskowej.

§ 6. Zamieszkanie i pobyt uzależnione są od uzyskania zezwolenia władz wojskowych.

59.

USTAWA

z dnia 22 lutego 1937 r.

w stanie wyjątkowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 marca 1937 r. Nr, 17, poz. 108).

Art. 1. (1) Wprowadzenie stanu wyjątkowego zarządza Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych i za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej (art. 78 ustawy konstytucyjnej).

(2) Zarządzenie Rady Ministrów, oprócz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, należy nadto obwieścić w gminach, objętych stanem wyjątkowym.

(3) Zarządzenie wchodzi w życie na obszarze powiatu z dniem obwieszczenia go w mieście, będącym siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej, a gdy warunki nie pozwalają na przeprowadzenie tej czynności w tym mieście — w dniu obwieszczenia w siedzibie właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(4) Obwieszczenie powinno wymienić swobody obywatelskie, które ulegają zawieszeniu, oraz skutki, jakie zawieszenie tych swobód pociąga za sobą.

1. W myśl art. 19 ustawy konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej stan wyjątkowy i wojenny wprowadza Rada Państwa na wniosek Rady Ministrów.

2. Dotychczas nie ustalono w drodze przepisu prawnego, jakie władze przejęły poprzednie kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych oraz władz administracji ogólnej wynikające z ustawy o stanie wyjątkowym. Uznać jednakże należy, że kompetencje te przechodzą w zależności od charakteru spraw, uregulowanych odnośnym przepisem ustawy — na Ministra Bezpieczeństwa Publicznego, Ministra Administracji Publicznej (i Ministra Ziem Odzyskanych), Ministra Przemysłu i Handlu, urzędy bezpieczeństwa publicznego, urzędy kontroli prasy, publikacji i widowisk, bądź też pozostają nadal w ręku władz administracji ogólnej.

Art. 2. (1) Wprowadzenie stanu wyjątkowego powoduje zawieszenie czasowe następujących swobód obywatelskich: wolności osobistej, nietykalności mieszkania, wolności słowa, tajemnicy korespondencji, wolności zrzeszeń.

(2) Zawieszenie swobód obywatelskich pociąga za sobą z mocy samego prawa skutki określone w art. 3 — 7, jeżeli zarządzenie Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu wyjątkowego nie zacieśnia wyraźnie ich zakresu.

Art. 3. (1) Zawieszenie wolności osobistej pociąga za sobą skutki, określone w przepisach artykułu niniejszego.

(2) Władzy administracji ogólnej służy wobec osób, zagrażających bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, samoistne prawo dokonywania rewizji osobistych, zatrzymywania w areszcie w ciągu 8 dni, stosowania w sprawach karnych administracyjnych aresztu tymczasowego na czas do 2 miesięcy, internowania w osobnych miejscach na ten cel przeznaczonych na czas nie przekraczający 3 miesięcy, konfinowania (wyznaczenia przymusowego pobytu) na określonym obszarze na czas nie przekraczający 6 miesięcy, wreszcie — wydalenia z obszaru objętego stanem wyjątkowym na czas trwania tego stanu lub krótszy.

(3) Zarządzenia o internowaniu, konfinowaniu i wydaleniu połączyć można z ograniczeniami niezbędnymi dla zapewnienia skuteczności tym zarządzeniom.

(4) Internowanie i konfinowanie do dni 30 zarządza powiatowa władza, na okres zaś dłuższy — wojewódzka władza administracji ogólnej.

Ust. (5) pominięto.

Art. 5. Zawieszenie wolności słowa uprawnia władze administracji ogólnej do:

1) wprowadzania cenzury prewencyjnej dla druków i wszelkich utworów, przeznaczonych do rozpowszechniania,

2) zawieszania czasopism, konfiskaty druków i wszelkich utworów, przeznaczonych do rozpowszechnienia, odbierania im debitu pocztowego oraz ograniczania ich rozpowszechniania, jeżeli zagrażają one bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu,

3) zakazu wydawania nowych czasopism bez uprzedniego zezwolenia,

4) zakazu zajmowania się rozpowszechnianiem druków bez uprzedniego zezwolenia,

5) zakazu wykonywania przemysłu i zawodu drukarskiego i graficznego przez osoby, zagrażające bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu.

6) wprowadzania cenzury prewencyjnej utworów, przeznaczonych do odtwarzania publicznego, tudzież kontroli i przerywania tego rodzaju produkcyj.

Art. 6. Zawieszenie tajemnicy korespondencji pociąga za sobą uprawnienie władz administracji ogólnej do przeglądania korespondencji, przesyłek pocztowych i telegramów, do ich zajmowania i konfiskaty oraz do kontroli i przerywana rozmów telefonicznych i radiowych.

Art. 7. Zawieszenie wolności zrzeszeń pociąga za sobą skutki następujące:

1) nowe zrzeszenia i oddziały można tworzyć tylko za uprzednim zezwoleniem władz administracji ogólnej,

2) jeżeli władza administracji ogólnej uzna, że względy bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publicznego tego wymagają, może:

a) zawieszać i ograniczać działalność zrzeszeń,

b) roztaczać nadzór nad działalnością zrzeszeń i przeglądać ich akta,

c) nakazywać uprzednie zawiadamianie władzy o posiedzeniach władz i organów zrzeszeń oraz wysyłać na posiedzenia te swoich przedstawicieli,

d) uchylać i zawieszać wykonanie uchwał, powziętych przez władze i organa zrzeszeń,

e) zakazywać zmów pracodawców i pracowników oraz związanej z tym działalności.

Art. 8. (1) W czasie trwania stanu wyjątkowego Minister Spraw Wewnętrznych może w porozumieniu z interesowanymi ministrami wydawać wyjątkowe rozporządzenia i zarządzenia co do:

1) wyrabiania broni, amunicji, materiałów wybuchowych oraz innych narzędzi i substancyj, mogących służyć do napaści lub obrony,

2) przebywania i zachowywania się w miejscach publicznych, używania odznak i mundurów, dokonywania zdjęć fotograficznych,

3) urządzania zgromadzeń i imprez, połączonych ze skupieniem się ludności,

4) dowodów osobistych i meldunków,

5) kontroli, ograniczenia lub zamknięcia ruchu osobowego i towarowego na drogach lądowych, wodnych i powietrznych oraz komunikacji pocztowej, telegraficznej i telefonicznej i radiowej,

6) wyrobu, obrotu, posiadania i używania wszelkich urządzeń, mogących służyć do porozumiewania się na odległość,

7) zaopatrzenia ludności w artykuły pierwszej potrzeby,

8) ochrony i utrzymania prawidłowego działania środków komunikacyjnych i środków łączności wraz z przynależnymi urządzeniami, urzędów i instytucji rządowych i samorządowych, wreszcie — wszelkich zakładów i przedsiębiorstw, których normalna działalność leży w interesie publicznym.

(2) Rozporządzenia i zarządzenia wyjątkowe mogą wprowadzać osobiste i rzeczowe świadczenia ludności, nie przekraczające jednak za-

kresu świadczeń, zastrzeżonych przepisami na rzecz wojska w okresie wojennym. Jako świadczenia osobiste można wprowadzić bezpłatne pełnienie pomocniczej służby bezpieczeństwa przez ludność miejscową, pod nadzorem władz gminnych i odpowiedzialnością gminy za szkody i straty, wynikłe z zaniedbania obowiązków tej służby.

Dalszą część ust. (2) pominięto.

(3) Przepisy art. 1 stosuje się odpowiednio do rozporządzeń i zarządzeń wyjątkowych.

(4) W rozporządzeniu lub zarządzeniu wyjątkowym można przekazywać uprawnienia, przewidziane w artykule niniejszym, wojewódzkim i powiatowym władzom administracji ogólnej.

Art. 9. Zakłady i przedsiębiorstwa, na które w myśl art. 8 pkt. 8) może być rozciągnięta ochrona w razie wprowadzenia stanu wyjątkowego, obowiązne są w każdym czasie udzielać na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych danych co do środków, jakimi może być zapewniona normalna ich działalność.

Art. 11. (1) Kto wykracza przeciwko nakazom lub zakazom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej lub opartych na niej rozporządzeń lub zarządzeń, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 5.000 zł, albo jednej z tych kar. (250.000 zł.)

(2) W sprawach o przestępstwa, określone w ust. (1), stosuje się przyśpieszone postępowanie karne administracyjne, przy czym żądanie skierowania sprawy na drogę sądową nie wstrzymuje też wykonania kary aresztu.

Art. 13. Z chwilą ustania przyczyn, które spowodowały wprowadzenie stanu wyjątkowego, Rada Ministrów niezwłocznie uchyli zarządzenie o wprowadzeniu tego stanu. Uchylenie to może dotyczyć całego obszaru, na którym stan wyjątkowy był wprowadzony, albo też tylko jego części.

P. uw. 1 do art. 1.

Art. 14. (1) Zarządzenie o uchyleniu stanu wyjątkowego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) Z dniem tym na obszarze, na którym stan wyjątkowy uchylono, tracą moc wszelkie rozporządzenia i zarządzenia, wydane na podstawie przepisów o stanie wyjątkowym.

(3) Przepis ust. (2) nie dotyczy kar i postępowania karnego (art. 11), jak również odpowiedzialności gmin za szkody i straty oraz postępowania odszkodowawczego, wymienionego w art. 8.

Dalszą część ust. (3) pominięto.

Art. 15. W sprawach, objętych ustawą niniejszą, Minister Spraw Wewnętrznych władny jest określić drogą rozporządzenia tok instancji i tryb postępowania, o ile ustawa niniejsza nie zawiera odpowiednich przepisów.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 czerwca 1937 r. o toku instancji i trybie postępowania władz przy wykonywaniu przepisów ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 60 niniejszego zeszytu).

60.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 5 czerwca 1937 r.

o toku instancji i trybie postępowania władz przy wykonywaniu przepisów ustawy o stanie wyjątkowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 czerwca 1937 r., Nr 48, poz. 373).

Na podstawie art. 15 i 16 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U.R.P. Nr. 17, poz. 108) zarządzam co następuje:

§ 2. Powiatowa władza administracji ogólnej wydaje i przeprowadza zarządzenia, dotyczące:

a) dokonywania rewizji osobistych (art. 3 ust. (2));
b) dokonywania rewizji domowych i zajmowania przedmiotów (art. 4);
c) aresztowania (art. 3 ust. (2));
d) internowania i konfinowania na czas do dni 30 (art. 3 ust. (2));
e) wydalania z obszaru objętego stanem wyjątkowym (art. 3 ust. (2));
f) konfiskaty druków i innych utworów przeznaczonych do rozpowszechniania (art. 5 pkt. ((2));
g) zakazu zajmowania się rozpowszechnianiem druków bez zezwolenia (art. 5 pkt. (4));
h) kontroli i przerywania produkcji, mających na celu odtwarzanie utworów (art. 5 pkt. 6));
i) przeglądania korespondencji, przesyłek pocztowych i telegramów, zajmowania ich i konfiskaty oraz kontroli i przerywania rozmów telefonicznych i radiowych (art. 6);
j) zawieszania i ograniczania działalności zrzeszeń na obszarze nie przekraczającym jednego powiatu (art. 7 pkt. 2) lit. (a));
k) roztaczania nadzoru nad działalnością zrzeszeń i przeglądania ich akt (art. 7 pkt. 2 lit. b);
l) nakazywania zawiadamiania władzy o posiedzeniach władz i organów zrzeszeń oraz wysyłania na posiedzenia te swych przedstawicieli (art. 7 pkt. 2) lit. c));
m) uchylania i zawieszania wykonania uchwał, powziętych przez władze i organa zrzeszeń (art. 7 pkt. 2) lit. d));
n) zakazywania zmów pracodawców i pracowników oraz związanej z tym działalności (art. 7 pkt.2) lit.e)).

P. uw. 2 do art. 1 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (poz. 59 niniejszego zeszytu).

§ 3. Wojewódzka władza administracji ogólnej wydaje i przeprowadza zarządzenia, dotyczące:

a) internowania i konfinowania na czas dłuższy niż dni 30 (art. 3 ust. (2));
b) wprowadzania cenzury prewencyjnej dla druków i wszelkich utworów przeznaczonych do rozpowszechniania (art.5 pkt. 1));
c) zawieszania czasopism oraz odbierania debiutu pocztowego i ograniczania rozpowszechniania czasopism, druków i wszelkich utworów przeznaczonych do rozpowszechniania (art. 5 pkt. 2));
d) zakazu wydawania czasopism bez zezwolenia (art. 5 pkt. 3));
e) zakazu wykonywania przemysłu i zawodu drukarskiego i graficznego (art. 5 pkt. 5));
f) wprowadzania cenzury prewencyjnej utworów, przeznaczonych do odtwarzania publicznego (art. 5 pkt. 6));
g) udzielania zezwoleń na tworzenie nowych zrzeszeń i oddziałów (art. 7 pkt. 1));
h) zawieszania i ograniczania działalności zrzeszeń na obszarze większym niż jeden powiat (art. 7 pkt. 2) lit. a)).

P. uw. do § 2.

§ 4. (1) W zarządzeniu internowania winno być określone, że odstawienie do miejsca internowania następuje przymusowo. W zarządzeniu konfinowania lub wydalenia władza może nakazać przymusowe odstawienie do miejsca konfinowania lub do granicy obszaru, z którego następuje wydalenie.

(2) W zarządzeniu konfinowania lub wydalenia władza może ponadto określić drogę przejazdu osoby konfinowanej lub wydalonej, czas opuszczenia miejscowości, w której osoba ta przebywa, czas opuszczenia obszaru, z którego wydalenie następuje, oraz czas zgłoszenia się w miejscu konfinowania i urząd, w którym zgłoszenie to ma nastąpić.

§ 5. Zakaz zakładania bez zezwolenia nowych zrzeszeń i oddziałów, o którym mowa w art. 7 pkt. 1), dotyczy wszelkich zrzeszeń, zarówno tych, które nie podlegają obowiązkowi rejestracji lub zgłoszenia, czy też uzyskania zezwolenia, jak i tych, które obowiązkowi temu podlegają, bez względu na to, jaka władza jest właściwa dla dokonywania rejestracji lub przyjmowania zgłoszeń lub udzielania zezwoleń.

§ 6. Zarządzenia przewidziane w § 2 punkty: g), l) i n) oraz w § 3 punkty: b), d) i f) winny być ogłaszane w dzienniku wojewódzkim oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób, przyjęty w miejscu zastosowania.

61.

USTAWA

z dnia 23 czerwca 1939 r.

o stanie wojennym.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 czerwca 1939 r. Nr 57, poz. 366).

Art. 1. 1. Prezydent Rzeczypospolitej zarządza stan wojenny na obszarze całego Państwa lub jego części na wniosek Rady Ministrów, uchwalony z inicjatywy Ministra Spraw Wojskowych.

2. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, oprócz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, należy obwieścić w gminach, objętych stanem wojennym.

3. Zarządzenie wchodzi w życie na obszarze powiatu z dniem obwieszczenia go w miejscowości, będącej siedzibą powiatowej władzy administracji ogólnej, a gdy warunki nie pozwalają na dokonanie obwieszczenia w tej miejscowości — z dniem obwieszczenia go w siedzibie właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

4. Obwieszczenie powinno wymieniać swobody obywatelskie, które ulegają zawieszeniu oraz skutki, jakie zawieszenie tych swobód pociąga za sobą.

1. P. uw. 1 do art. 1 ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 59 niniejszego zeszytu).
2. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 2. 1. Zarządzenie stanu wojennego pociąga za sobą z mocy samego prawa zawieszenie swobód obywatelskich ze skutkami, określonymi w art. 3 — 7 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 108) przy czym jednak zachodzą co do tych skutków następujące zmiany:

1) uprawnienia, które władze administracji ogólnej mają wobec osób zagrażających bezpieczeństwu, spokojowi lub porządkowi publicznemu, służą im także w stosunku do osób zagrażających interesom obrony Państwa;
2) zatrzymanie w areszcie może władza administracji ogólnej zarządzić na czas do jednego miesiąca;
3) w sprawach karnych administracyjnych można stosować areszt tymczasowy na czas do 3 miesięcy;
4) internowanie i konfinowanie można zarządzić czas trwania stanu wojennego lub krótszy;

Pkt. (5) pominięto.

2. Internowanie i konfinowanie do 3 miesięcy zarządza powiatowa władza administracji ogólnej na okres zaś

dłuższy — wojewódzka władza administracji ogólnej.

1. Uwaga 2 do art. 1 ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 59 niniejszego zeszytu) ma analogiczne zastosowanie do ustawy o stanie wojennym.

Art.3. 1. W czasie trwania stanu wojennego mają moc przepisy art. 8 i 9 ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 108) z tą zmianą, że wyjątkowe rozporządzenia i zarządzenia wydaje:

1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawach zaopatrzenia ludności w przedmioty powszedniego użytku oraz warunków zdrowotnych zwierząt;

2) Minister Opieki Społecznej w sprawach zdrowia publicznego.

2. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Opieki Społecznej wydają wyjątkowe rozporządzenia i zarządzenia w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

3. Przepisy art. 1 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do rozporządzeń wyjątkowych, wydanych przez właściwych ministrów.

Kompetencje Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawach zaopatrzenia ludności w przedmioty powszedniego użytku przejął Minister Przemysłu i Handlu, kompetencje zaś Ministra Opieki Społecznej w sprawach zdrowia publicznego — Minister Zdrowia.

Art. 6. 1. Kto wykracza przeciw nakazom lub zakazom, wydanym na podstawie ustawy niniejszej lub opartych na niej rozporządzeń lub zarządzeń, podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 1 roku i grzywny do 10.000 zł albo jednej z tych kar. (500.000 zł).

2. W sprawach o przestępstwa, określone w ust. 1, stosuje się przyśpieszone postępowanie karno-administracyjne, przy czym żądanie skierowania sprawy na drogę sądową nie wstrzymuje też wykonania kary aresztu.

Art. 7. 1. Zarządzenie stanu wojennego na obszarze, objętym stanem wyjątkowym, powoduje z mocy samego prawa wygaśnięcie zarządzenia o stanie wyjątkowym.

Rozporządzenia i zarządzenia wyjątkowe, wydane na podstawie przepisów o stanie wyjątkowym, obowiązują jednak nadal do czasu ich uchylenia na podstawie przepisów ustawy o stanie wojennym.

Art. 9. 1. Prezydent Rzeczypospolitej uchyla stan wojenny na wniosek Rady Ministrów, uchwalony z inicjatywy Ministra Spraw Wojskowych.

2. Uchylenie to może dotyczyć całego obszaru, na którym stan wojenny był zarządzony, albo też tylko jego części.

3. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o uchyleniu stanu wojennego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej i powoduje wygaśnięcie na obszarze, na którym uchylono stan wojenny, wszelkich rozporządzeń i zarządzeń wyjątkowych. Nie dotyczy to jednak kar i postępowania karnego (art. 6), ani też odpowiedzialności gmin za szkody i straty oraz postępowania odszkodowawczego, przewidzianych w art. 8 ustawy o stanie wyjątkowym.

P. uw. 1 do art. 1 ustawy o stanie wyjątkowym (poz. 59 niniejszego zeszytu).

62.

USTAWA

z dnia 30 marca 1939 r.
o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 1 kwietnia 1939 r. Nr 29, poz. 197).

Art. 1. Z dniem wybuchu wojny albo zarządzenia mobilizacji oraz w przypadkach, gdy tego wymagać będzie interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, władze państwowe mogą zarządzić wycofanie z zagrożonych obszarów Państwa urzędów, instytucyj, ludności oraz mienia.

Art. 3. (1) Wycofanie zarządzają:

1) do czasu mianowania Naczelnego Wodza — Minister Spraw Wojskowych, Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Komunikacji;

2) od czasu mianowania Naczelnego Wodza — Naczelny Wódz lub władze i organa wojskowe przez niego upoważnione.

(2) Wycofywanie władz centralnych zarządza Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Naczelnego Wodza.

1. Ustawa Konstytucyjna z dnia 19 lutego 1947 r. przewiduje stanowisko Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego.

2 Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej. Sprawa przekazania kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidzianych w ustawie z dnia 30 marca 1939 r., nie została uregulowana dotychczas w drodze przepisu prawnego. Ze względu na rodzaj spraw, unormowanych ustawą, należy uznać, że kompetencje te przeszły na Ministra Administracji Publicznej (na obszarze Ziem Odzyskanych — na Ministra Ziem Odzyskanych) i Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 4. (1) W zarządzeniu o wycofaniu należy określić:

1) które urzędy i instytucje, jakie kategorie ludności oraz jakie mienie mają być wywycofane;

2) obszar, z którego wycofanie ma nastąpić oraz obszar rozmieszczenia;

3) czas, kolejność i środki wycofania;

(2) W zarządzeniu o wycofaniu należy również wskazać władze (organa), które mają przeprowadzić wycofanie, przy czym władze, wymienione w art. 3, mogą do przeprowadzenia wycofania wyznaczyć inne władze, niż oznaczone na podstawie art. 2 pkt. 3).

(3) Władze wojskowe mogą same przeprowadzić zarządzone wycofanie, jeżeli nie przeprowadziły go we właściwym czasie władze (organa) do tego wyznaczone.

Art. 6. (1) Mienie, przedstawiające wartość naukową, artystyczną lub historyczną, jeżeli nie może być wycofane, powinno być zabezpieczone na miejscu i zarejestrowane.

(2) Mienie inne, niż określone w ust. (1), nie wycofane mimo zarządzenia może być użyte na potrzeby Państwa. Mienie, nie użyte na te potrzeby, należy w miarę możności zabezpieczyć na miejscu zwłaszcza, jeżeli przedstawia ono znaczną wartość dla interesu publicznego.

(3) Mienie nie wycofane, które nie mogło być zabezpieczone, ani nie zostało użyte na potrzeby Państwa, ma być zniszczone, jeżeli mogłoby utrudniać przeprowadzenie własnych działań wojennych lub być wyzyskane przez nieprzyjaciela dla celów wojennych; nie dotyczy to jednak mienia, przedstawiającego wartość naukową, artystyczną lub historyczną.

Art. 8. (1) Zarządzenia co do powrotu urzędów, instytucyj i ludności oraz co do przywiezienia z powrotem wycofanego mienia wydają:

1) gdy chodzi o powrót na obszar operacyjny — Naczelny Wódz albo upoważnione przez niego władze lub organa, bez względu na to, jaka władza zarządziła wycofanie;

2) w innych przypadkach — na żądanie lub za zgodą Naczelnego Wodza — Minister Spraw Wojskowych, o ile chodzi o osoby lub mienie wojskowe, Minister Komunikacji, o ile chodzi o funkcjonariuszów lub tabor i urządzenia kolejowe, w pozostałych przypadkach — Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

(2) Zarządzenie co do powrotu władz naczelnych i centralnych wydaje Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Naczelnego Wodza.

(3) W zarządzeniu, wydanym w myśl ust. (1) lub (2), należy wskazać władze (organa), powołane do wykonania tego zarządzenia.

Art. 14. (1) Kto nie stosuje się do zarządzeń władz o wycofaniu albo o zakazie wycofania osób lub mienia, wydanych na podstawie ustawy niniejszej —

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu tym karom łącznie.

(2) Obok kary, przewidzianej w ust. (1), może być orzeczony przepadek mienia, które powinno być wycofane.

Art. 15. (1) Kto nie stosuje się do innych, niż wymienione w art. 14 zarządzeń władz, wydanych na podstawie ustawy niniejszej —

podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł. albo obu tym karom łącznie. (150.000 zł.)

(2) Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w ust. (1), powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

63.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 19 stycznia 1928 r.

o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

w brzmieniu ustalonym w załączniku do obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1936 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozp. (Dz. U. R. P, Nr, 80/1936, poz. 555).

Art. 108. Wojewodowie i Komisarz Rządu na m. st. Warszawę mają prawo wydawania:

Pkt. 1 pominięto.

2) rozporządzeń porządkowych w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w wypadkach nie unormowanych osobnymi przepisami prawnymi.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy.

Art. 109. Rozporządzeniami porządkowymi, o których mowa w pkt. 2 art. 108, można — z mocą obowiązującą na całym obszarze lub na części województwa — nakazać lub zakazać pewnych czynności, jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że działania lub zaniechania wywołają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia lub mienia obywateli, albo naruszą spokój lub porządek publiczny.

Art. 110. (1) Rozporządzenia porządkowe wydaje wojewoda za uprzednią zgodą wydziału wojewódzkiego. W wypadkach niedopuszczających zwłoki wojewoda jest uprawniony do wydawania rozporządzeń porządkowych także przed uzyskaniem zgody wydziału wojewódzkiego; jeżeli jednak wojewoda nie uzyska zgody wydziału wojewódzkiego w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia, albo też jeżeli wydział wojewódzki zgody odmówi — rozoporządzenie traci moc obowiązującą.

(2) Wojewoda może uchylić względnie zmienić rozporządzenie porządkowe tylko za zgodą wydziału wojewódzkiego.

(3) Rozporządzenie porządkowe wojewoda ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim.

(4) Minister Spraw Wewnętrznych może uchylać rozporządzenia porządkowe wydawane przez wojewodów.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w art. 110 rozp. przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 111. W rozporządzeniu wydanym w myśl art. 108 należy powołać:

Pkt. 1 i 2 pominięto.

3) w wypadku przewidzianym w p. 2 art. 108 — upoważnienie, zawarte w rozporządzeniu niniejszym.

Art. 112. (1) Przekroczenie rozporządzeń wojewody (komisarza rządu) **wydanych na zasadzie art. 108 p. 2. rozporządzenia niniejszego ulega karze grzywny do** pięciuset **złotych lub karze aresztu do 14 dni, albo obu tym karom łącznie.**

(2) W orzeczeniu skazującym władza administracyjna oznacy karę aresztu zastępczego na wypadek nieściągalności grzywny.

(3) Do orzekania o czynach karalnych według postanowień artykułu niniejszego powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

(4) Odwołanie się do sądu **nie wstrzymuje wykonania kary: kary** pozbawienia **wolności nie wolno jednak wykonać bez zgody oskarżonego przed prawomocnością orzeczenia.**

P. art. 640 k.p.k.

Art. 113. (1) Postanowienia rozdziału niniejszego nie naruszają obowiązujących przepisów prawnych, które władzom administracji ogólnej przyznają uprawnienia dalej idące, aniżeli te, o których mowa w art. 108, 109, 110 i 112.

64.

USTAWA

z dnia 7 października 1921 r.
o przepisach porządkowych na drogach publicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 listopada 1921 r. Nr 89, poz. 656).

Zmiany: rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151) i z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Rozciągnięto moc obow. na Spisz i Orawę: rozp. Rady Ministrów z dnia 26 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 350), na cały obszar województwa śląskiego — ustawą z dnia 29 stycznia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 73).

Art. 1. Używanie dróg publicznych dozwolone jest przy zachowaniu przepisów niniejszej ustawy oraz rozporządzeń, wydanych na jej podstawie.

Art. 3. Szczegółowe rozporządzenia o używaniu, ochronie i utrzymaniu dróg publicznych, wydawane na podstawie niniejszej ustawy przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a także z innymi interesowanymi ministrami, oraz szczegółowe rozporządzenia, wydawane przez samorządy wojewódzkie, a jak długo samorządy te nie zostaną zorganizowane — przez wojewodów — winny być obwieszczane

Obwieszczenie tych rozporządzeń nastąpi przez ogłoszenie na tablicach, umieszczonych przy drogach i mostach oraz przez ogłoszenia wywieszone w urzędach gminnych i rozpowszechniane w sposób, używany w danej miejscowości.

1. Kompetencje Ministra Robót Publicznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Komunikacji, zaś kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych — Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

2. Organem zarządzającym w gminach wiejskich (miejskich) jest zarząd gminny (miejski).

Art. 4. Drogi publiczne przeznaczone są dla ruchu pieszego, jeżdżenia i pędzenia zwierząt.

Ruchu na drogach publicznych nie wolno tamować lub utrudniać, z wyjątkiem wypadków prawem przewidzianych.

Każda przeszkoda lub utrudnienie w ruchu z rozmysłu, z braku ostrożności, lub niedbalstwa stanowi przekroczenie niniejszej ustawy. Do przeszkód w ruchu zalicza się nietylko bezpośrednie tamowanie ruchu na drodze publicznej, ale też wykonywanie czynności obok drogi, lub umieszczanie obok drogi przedmiotów, które w jakikolwiek sposób utrudniać mogą ruch na drogach.

Art. 5. Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych oraz rozporządzenia samorządów wojewódzkich, względnie wojewodów (art. 3) uregulują:

1) zakazy włóczenia po drogach przedmiotów psujących drogi,
2) zakazy zanieczyszczenia dróg i ich przynależności,
3) zakazy tratowania i wypasania skarp, nasypów i rowów;

nadto przepisy te unormują:

1) szerokość ładunków oraz szerokość obręczy wozów ciężarowych,
2) używanie hamulców przy wozach,
3) ochronę mostów i ruchu na mostach,
4) znaki drogowe i znaki ostrzegawcze,
5) szybkość jazdy i ruch pojazdów konnych, mechanicznych i rowerów, pędzenie zwierząt oraz międzynarodowy ruch samochodów,
6) utrzymanie zajazdów, urządzenie rogatek i skrzyżowanie dróg,
7) przewóz materiałów wybuchowych, lekkopalnych itp.

P. rozp. Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych: z dnia 26 czerwca 1924 r. regulujące używanie i ochronę dróg (poz. 66 niniejszego zeszytu) i z dnia 2 września 1931 r. o zakazie używania na drogach publicznych z twardą nawierzchnią podków u koni z wystającymi ostrymi częściami (poz. 68 niniejszego zeszytu), rozporządzenie Ministra Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1937 r. o ruchu rowerów na drogach publicznych (poz. 69 niniejszego zeszytu), rozp. Ministrów: Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27 października 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (poz. 70 niniejszego zeszytu), rozporządzenia Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Bezpieczeństwa Publicznego: z dnia 14 maja 1947 r. o obowiązku powtórnej rejestracji pojazdów mechanicznych (poz. 71 niniejszego zeszytu) i z dnia 14 maja

1947 r. o obowiązku zgłoszenia pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych (poz. 72 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 24 maja 1947 r. o wyglądzie zewnętrznym pojazdów mechanicznych (poz. 73 niniejszego zeszytu).

Art. 6. Każdy pojazd podczas jazdy, jeżeli jakieś szczególne okoliczności nie zmuszają do wyjątku, winien trzymać się prawej strony. Szczegółowe przepisy co do wymijania i wyprzedzania wydadzą Minister Robót Publicznych i Minister Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 maja 1930 r. o wymijaniu i wyprzedzaniu na drogach publicznych (poz. 67 niniejszego zeszytu).

Art. 10. Na odcinkach dróg publicznych o twardej nawierzchni, przechodzących przez miasta, miasteczka, osady i wsie o zwartym zabudowaniu, zarządy gminne są obowiązane do oczyszczania tych dróg z kurzu i błota i usuwania zgarniętego materiału, przy czym mogą obowiązek ten nałożyć na właścicieli przyległych nieruchomości.

Art. 11. O ile szerokość korony istniejącej drogi państwowej, wojewódzkiej i powiatowej nie pozwala na składanie na niej ziemi, błota lub kurzu, zgarniętego z drogi, na sadzenie drzew przydrożnych i ustawianie słupów dla przewodów elektrycznych lub telefonicznych, właściciele gruntów przyległych do dróg winni pozostawić w tym celu wolne od uprawy pasy gruntu na szerokości 75 centymetrów, mierząc od zewnętrznego brzegu rowu lub stopy nasypu. O potrzebie rozszerzenia istniejącego pasa gruntu do 75 centymetrów wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych orzeka samorząd wojewódzki.

Powiatowy związek samorządowy może zobowiązać właścicieli gruntów przydrożnych do pozostawienia wolnego od uprawy pasa gruntu takiejże szerokości i przy drogach gminnych.

Posiadacz tego pasa przydrożnego jest obowiązany zezwolić na bezpłatne składanie na nim ziemi, błota lub kurzu, zgarniętego z drogi, na sadzenie na nim drzew przydrożnych oraz ustawianie słupów dla przewodów elektrycznych.

Posiadacze przydrożnych gruntów obowiązani są zezwolić na rozrzucanie błota lub kurzu, złożonego na pasie przydrożnym, po przyległych polach uprawnych, lub łąkach w czasie, kiedy to rozrzucanie nie będzie szkodziło zasiewom, trawom itp.

W myśl ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu ustalonym w jednolitym tekście z r. 1948 (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 433) drogi publiczne dzielą się na: drogi państwowe, powiatowe i gminne. Dotychczasowe drogi wojewódzkie zostały uznane ustawą z dnia 16 czerwca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 225) za drogi państwowe.

Art. 12. W wypadkach, gdzie droga publiczna przecina las, właściciel jego jeżeli osuszenie drogi, bezpieczeństwo ruchu, zabezpieczenie przeciwko tworzeniu się zasp śnieżnych tego wymagają, — może być zobowiązany na podstawie dobrowolnej umowy, a w braku zgody na podstawie orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej w stosunku do dróg gminnych oraz w stosunku do tych dróg powiatowych, wojewódzkich i państwowych, których budowa i utrzymanie przekazane zostały powiatowym związkom samorządowym, zaś — wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w stosunku do dróg nie przekazanych powiatowym związkom samorządowym — do utrzymywania po obu stronach drogi pasa ziemi wolnego od drzew i krzaków określonej w każdym wypadku szerokości za jednorazowym odszkodowaniem.

Ust. 2 pominięto.

Art. 14. Właściciele gruntów, przylegających do drogi publicznej, obowiązani są dozwolić na urządzenie czasowego przejazdu przez ich grunty, o ile zarząd drogowy uzna to za konieczne z powodu wydarzeń, sprowadzających przerwę w komunikacji, jak np. z powodu przełomów nawierzchni drogi, wielkich zasp śniegowych, usuwisk, zniesienia mostów, lub grobli drogowych, lub też z powodu przebudowy lub naprawy drogi.

Ust. 2 pominięto.

Art. 15. W polach i miejscowościach otwartych w odległości do trzech i pół metrów od zewnętrznego brzegu rowu, lub stopy nasypu drogowego dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych zabrania się stawiać budynków i studni.

Odległość wszelkich ogrodzeń wynosić ma przynajmniej 75 centymetrów.

Przepis powyższy nie odnosi się do odcinków dróg w miastach lub osiedlach, które posiadają już zatwierdzone na zasadzie przepisów obowiązujących linie regulacyjne.

Zakłady i fabryki, mogące zagrażać bezpieczeństwu ruchu na drogach publicznych, jak: kuźnie, piece cegielniane i wapienne, wiatraki, szyby górnicze, zbiorniki materiałów łatwopalnych oraz kopalnie gliny, piasku, żwiru, torfu, kamieniołomy i t. p. urządzenia winny być umieszczone, względnie urządzone, na odległości 5 — 40 metrów od zewnętrznego brzegu rowu lub stopy nasypu, stosownie do przepisów szczegółowych, które wyda Minister Robót Publicznych.

Ograniczenia powyższe mogą być zastosowane do dróg gminnych orzeczeniem wydziału powiatowego.

Przepisy niniejsze nie dotyczą istniejących budynków, zakładów i fabryk, jednak ich przebudowa musi odpowiadać tym przepisom.

Artykułem 419 pkt. 11 prawa budowlanego uchylono art. 15 ust. 2 ustawy w odniesieniu do gmin miejskich i uzdrowisk użyteczności publicznej.

Art. 16. W miejscach przecięcia się drogi publicznej z inną drogą publiczną lub prywatną, na rowie przydrożnym ma być zbudowany, jeżeli zachodzi potrzeba, podług przepisów lub wskazówek zarządu drogi most lub przepust, którego budowa i utrzymanie obciąża zarządy dróg publicznych, względnie właścicieli dróg prywatnych, łączących się z daną drogą publiczną. To samo tyczy się dojazdów i dostępów do zabudowań i gruntów. Budujący lub utrzymujący drogę gruntową, która wychodzi na drogę publiczną, obowiązany jest na żądanie zarządu drogi publicznej własnym kosztem wybrukować lub wysypać tłuczniem lub żwirem drogę gruntową na długości do 25 metrów licząc od brzegu jezdni drogi publicznej.

Art 17. Minister Komunikacji wyda przepisy co do odwadniania dróg oraz w porozumieniu z Ministrami Opieki Społecznej i Spraw Wewnętrznych co do odprowadzania wód ze sztucznych ścieków do rowów przydrożnych.

Ust. 2 pominięto.
Kompetencje Ministra Opieki Społecznej przewidziane w art 17 ustawy, przejął Minister Zdrowia.

Art. 18. Wzdłuż wszystkich dróg publicznych, państwowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, wszędzie gdzie tylko warunki miejscowe na to pozwalają, należy posadzić i utrzymywać rzędy drzew, o ile można, owocowych lub żywopłoty.

Ust. 2 i 3 pominięto.

Zarządy drogowe sadzą drzewa bądź na koronie drogi bądź za rowami na pasach gruntu, stanowiących własność drogi lub pozostawionych przez właścicieli przydrożnych gruntów wolnymi od uprawy w myśl art. 11 niniejszej ustawy.

Na drogach gminnych, na których powiatowy związek samorządowy nie ustanowił tego pasa (art. 11 ust. 2), obsadzanie dróg za rowami jest obowiązkiem właścicieli gruntów przydrożnych, którzy posadzone drzewa utrzymują i użytkują.

Ogólne przepisy o sposobach obsadzania dróg oraz przepisy o utrzymaniu drzew przydrożnych wyda Minister Robót Publicznych, a szczegółowe przepisy dla dróg samorządowych wydadzą poszczególne związki samorządowe wojewódzkie.

Ust. 7 pominięto.
P. rozp. Ministra Robót Publicznych z dnia 30 grudnia 1922 r. w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych na drogach publicznych (poz. 65 niniejszego zeszytu).

Art. 21. Winny naruszenia przepisów niniejszej ustawy oraz przepisów, wydanych na jej podstawie, ulega — o ile dany czyn nie jest zagrożony karą surowszą — karze grzywny do tysiąca złotych lub aresztu do sześciu tygodni, albo obu tym karom łącznie. (50.000 zł.)

Jeżeli czyn przestępny polega na uszkodzeniu dobra publicznego, należy wymierzyć grzywnę nie niższą od dwukrotnej wysokości zrządzonej szkody, jednak nie ponad miarę, określoną w ust. 1.

Podżeganie, pomoc, tudzież usiłowanie są karalne.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według swego uznania jednak nie ponad cztery tygodnie.

1. W związku z art. 5 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr., k. k. i pr. o wykr. podżeganie ulega obecnie karze w ramach, określonych art. 5 § 1 pr. o wykr., natomiast za pomocnictwo nie ma odpowiedzialności.
2. P. art. 10 § 2 pr. o wykr. i art. 12 § 1 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 21a) Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym, który nie będzie mógł podać władzy administracyjnej, kto w oznaczonym czasie kierował pojazdem mechanicznym, pozostającym w jego władaniu, o ile nie wykaże, że pojazdu użyła osoba mu nieznana wbrew jego wiedzy i woli, czemu mimo należytej staranności nie mógł zapobiec, będzie karany grzywną do pięciuset złotych. (25.000 zł.)

Na zasadach powyższych będzie karana osoba, której właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym zleci lub pozostawi kierowanie pojazdem.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według swego uznania, jednak nie ponad dwa tygodnie.

P. art. 10 § 2 pr. o wykr. i art. 12 § 1 przep, wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 21b. Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym odpowiada za grzywny nałożone na kierowników pojazdów mechanicznych, które pozostają w jego władaniu.

Art. 22. Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w niniejszej ustawie, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Ust. 2 i 3 pominięto jako nieaktualne od chwili wejścia w życie k. p. k.

Osobom, wymienionym w art. 21 b), służy narówni ze skazanym prawo żądania przekazania sprawy sądowi.

Art. 23. Rząd jest upoważniony do obniżania lub podwyższania przewidzianego wymiaru grzywien w miarę wzrostu, lub obniżania się waluty.

Art. 24. Grzywny oraz koszty przywrócenia drogi do pierwotnego stanu wpływają do właściwego zarządu drogowego, w zależności od tego, na jakiej kategorii dróg przekroczenie miało miejsce.

P. art. 42 § 3 k. k., art. 2 pr, o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 25. O ile przepisy powszechnej ustawy cywilnej w poszczególnych dzielnicach nie przewidują takiej majątkowej odpowiedzialności, za szkody wyrządzone na drogach publicznych odpowiadają majątkowo rodzice za dzieci niepełnoletnie z nimi mieszkające, służbodawcy oraz właściciele pojazdów i zwierząt — za służbę niżej lat czternastu. Współwłaściciele odpowiadają solidarnie.

W razie niewykrycia sprawcy szkód, wyrządzonych na drogach publicznych, odpowiedzialność ponosi wieś, osada lub miasto, na których terenie szkody dokonano, o ile znamiona szkody wskazują, że wyrządziła je ludność miejscowa.

65.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH.

z dnia 30 grudnia 1922 r.

w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych na drogach publicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 stycznia 1923 r. Nr 8, poz, 51), Zmiany: rozp. Ministra Komunikacji z dnia 4 maja 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr, 40, poz, 302).

Na zasadzie art. 18 ustęp 6 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) zarządza się co następuje:

§ 6. Obowiązek sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych ciąży na zarządach drogowych z wyjątkiem tych wypadków, gdzie wzdłuż dróg gminnych nie został ustanowiony pas 75 cm szerokości za rowem, wolny od uprawy w myśl art. 11 powołanej ustawy z dnia 7 października 1921 r.; w tym wypadku obsadzanie tych dróg za rowami, o ile zostanie ustalone programem właściwego zarządu drogowego, należy do obowiązku właścicieli gruntów przydrożnych, którzy winni stosować się do wskazówek zarządu drogowego.

§ 7. Zarządy drogowe mają prawo we własnym zakresie działania zarządzić usunięcie tylko pojedyńczych drzew uschłych, uszkodzonych lub grożących bezpieczeństwu komunikacji drogowej.

Usuwanie całych grup (alei) drzew przydrożnych może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministerstwa Komunikacji co do dróg państwowych i w o j e w ó d z k i c h a wojewody co do dróg powiatowych i gminnych.

66.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

z dnia 26 czerwca 1924 r.

regulujące używanie i ochronę dróg.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 lipca 1924 r. Nr. 61. poz. 611).

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz U. R. P. Nr 89, poz. 656), oraz art. 3 ustawy z dnia 26 września 1922 r. w przedmiocie ratyfikacji przystąpienia Polski do Międzynarodowej konwencji, dotyczącej ruchu automobilowego, zawartej w Paryżu dnia 11 października 1909 r. (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr 85, poz. 762 i z r. 1923 Nr 86, poz. 668 i 669), zarządza się co następuje:

P. Konwencję międzynarodową, dotyczącą ruchu samochodowego i Konwencję międzynarodową dotyczącą ruchu drogowego, podpisane w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 21/1930, poz. 171 i 179).

§ 1. Pojęcie drogi publicznej w rozumieniu niniejszego rozporządzenia obejmuje nie tylko samą jezdnię, lecz całą szerokość gruntu, zajętego przez drogę, oraz budowle i urządzenia do niej należące, łącznie z pasami przydrożnymi, bądź stanowiącymi przynależność drogi, bądź to pozostawionymi przez właścicieli przydrożnych gruntów wolnymi od uprawy — w myśl art. 11 powołanej ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych.

§ 2. Przepisy niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem zawartych w § 39—55, stosują się do wszelkiego rodzaju dróg publicznych bez względu na to, w czyim zarządzie się znajdują, oraz z jakich funduszów są utrzymywane.

Przepisy ruchu publicznego dotyczą ruchu pieszego, pojazdów zaprzęgowych, jazdy na rowerach, jazdy konnej i pędzenia lub prowadzenia zwierząt.

Do ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych na drogach publicznych stosują się przepisy rozporządzenia M i n i s t r a R o b ó t P u b l i c z n y c h i M i n i s t r a S p r a w W e w n ę t r z n y c h z d n i a 6 l i p c a 1 9 2 2 r. Dz. U. R. P. N r 6 5, p o z. 5 8 7), które pozostają w swej mocy i obowiązują nadal wspólnie z niniejszym rozporządzeniem.

Przepisy co do przewozu po drogach publicznych materiałów lekkopalnych, wybuchowych, żrących i t. p. zostaną uregulowane oddzielnym rozporządzeniem.

1. P. rozp. Ministrów Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27 października 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (poz. 70 niniejszego zeszytu.)

2. P. również rozp. Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1937 r. o ruchu rowerów na drogach publicznych (poz. 69 niniejszego zeszytu).

§ 3. Naczelnicy władz administracyjnych II instancji, a w Warszawie k o m i s a r z r z ą d u, mogą wydawać szczegółowe rozporządzenia i przepisy w ramach niniejszego rozporządzenia.

P. art. 3 ustawy o przepisach porządkowych na drogach publicznych (poz. 64 niniejszego zeszytu).

§ 4. Zabrania się niszczyć i uszkadzać drogi publiczne oraz wszelkie przynależności i urządzenia drogowe.

§ 5. Zabrania się włóczenia po drogach publicznych wszystkich przedmiotów mogących psuć drogę.

Przedmioty takie winny być wiezione na kołach lub saniach.

§ 6. Szerokość obręczy kół pojazdów winna być taka, aby ciśnienie kół nie przekraczało 150 kilogramów na centymetr bieżący szerokości obręczy.

Powierzchnia żelaznych obręczy, stykająca się z jezdnią, winna być zupełnie gładka, przy czym wyjątki są dopuszczalne tylko dla maszyn rolniczych, ciągnionych po drogach. Jednakże koła takich maszyn nie powinny posiadać nierówności, niszczących nawierzchnię drogi.

§ 7. Zabrania się zanieczyszczać drogi przez wyrzucanie lub rozsypywanie ziemi błota, nawozu, śmieci, zielska, pozostawianie padłych zwierząt, wylewanie nieczystości, sprowadzanie na drogę odpływów z urządzeń gospodarskich i fabrycznych, wreszcie przez rzucanie na drogę wszelkich przedmiotów i materiałów, mogących kaleczyć nogi ludzi i zwierząt lub rwać obręcze gumowe pojazdów, jako to: gruzu, gwoździ, drutu, ułamków metali, szkła i t. p.

Ust. 2 pominięto.

§ 8. Zabrania się tratować rowy, skarpy (stoki) nasypów i wykopów, pasy przydrożne, przejeżdżać przez nie, przepędzać i wypasać bydło, zwierzęta pociągowe, trzodę i ptactwo domowe, skopywać pobocza (burty) i skarpy, zasypywać rowy, kanały i przepusty drogowe, oraz zaorywać drogę.

§ 9. Zabrania się osobom nie uprawnionym korzystać z trawy, rosnącej w rowach przydrożnych oraz na skarpach, poboczach i pasach przydrożnych.

§ 10. Zabrania się bez pozwolenia właściwego zarządu drogowego składać na drodze wszelkiego rodzaju materiały, narzędzia, towary it.p.

Zakaz powyższy nie dotyczy chwilowego, a koniecznego złożenia przedmiotów przy naładunku lub przeładunku.

§ 11. Zabrania się rozkładać otwarte ogniska w odległości mniejszej niż 150 metrów od mostów drewnianych lub konstrukcji mieszanej żelazno-drewnianej, zaopatrzonych w odpowiednie tablice ostrzegawcze, — oraz palić tytoń na takich mostach. Również zabrania się przechodzić i przejeżdżać z ogniem lub niezamkniętym paleniskiem maszyn po mostach z drewnianymi pokładami, wreszcie rozniecać ogień, zakładać popasy lub noclegi pod wszelkimi mostami.

§ 12. Zabrania się bez specjalnego pozwolenia przeciągać lub przewozić przez mosty ciężary, przekraczające dopuszczalne obciążenie mostu, wskazane na tablicy przy wjeździe.

Ust. 2 pominięto.

§ 13. Ruch pieszy wzdłuż drogi winien odbywać się tylko na specjalnych ścieżkach lub chodnikach, w braku zaś tych urządzeń — na poboczach (burtach) drogi.

W razie niemożności użycia poboczy ruch pieszy może odbywać się na jezdni, lecz jaknajdalej od środka drogi.

Ruch pieszy grupami (pochody, procesje, pogrzeby i t. p.) winien o ile możności zajmować tylko prawą połowę jezdni (w kierunku ruchu).

§ 14. Ruch pojazdów zaprzęgowych i zwierząt pędzonych lub prowadzonych na drogach bitych i brukowanych winien odbywać się na twardej nawierzchni.

Nie na twardej nawierzchni ruch ten może odbywać się tylko tam, gdzie istnieją miękkie letnie tory.

§ 15. Szybkość ruchu na drogach publicznych nie może zagrażać bezpieczeństwu osób z nich korzystających i winna być taka, aby woźnice, cykliści i jeźdźcy w każdej chwili i przy wszelkich okolicznościach mogli dostosować się do wymagań bezpieczeństwa ruchu publicznego, oraz ochrony dróg i mostów.

Na ostrych skrętach, skrzyżowaniach dróg i mostach drewnianych lub konstrukcji mieszanej żelaznodrewnianej, dłuższych nad 20 metrów, zabrania się jechać z szybkością większą niż 6 klm. na godzinę (szybkość konia w stępie).

Na skrzyżowaniach dróg w polach i miejscowościach otwartych prowadzący pojazd ma pierwszeństwo przejazdu przed zbliżającymi się po swojej lewej stronie, a winien ustąpić pierwszeństwa zbliżającym się ze swej prawej strony.

§ 16. Wszelkie pojazdy zaprzęgowe, utrzymywane w celach zarobkowych dla przewozu ciężarów i osób, z wyjątkiem pojazdów osobowych nie więcej niż na 4 miejsca, winny być zaopatrzone w hamulce.

Obowiązek zaopatrzenia w hamulce powyższych pojazdów osobowych, oraz wszelkich innych pojazdów zaprzęgowych w zależności od miejscowych warunków topograficznych, zostanie uregulowany dla poszczególnych obszarów administracyjnych w myśl § 3 niniejszego rozporządzenia.

W każdym razie do hamowania wozów zabrania się używać łańcuchów, haków lub innych przyrządów, któreby niszczyły drogę.

Wyjątkowo urządzenia takie mogą być używane podczas gołoledzi.

§ 17. Obrys pojazdu, to jest szerokość jego — łącznie ze wszystkimi występami, lub szerokość ładunku pojazdu, będącego w ruchu na drodze publicznej nie może przekraczać 2,5 metra, o ile nie otrzymano zezwolenia właściwego zarządu drogowego.

Wysokość pojazdu z ładunkiem nie może przekraczać 4 metrów nad powierzchnią drogi.

§ 18. Każdy zaprząg winien mieć swego woźnicę. Wyjątek dopuszczalny jest tylko przy taborach, gdzie jeden woźnica może prowadzić dwa wozy, jeden za drugim, zaprzężone najwyżej w jednego konia każdy.

§ 19. Bezpośrednio jeden za drugim nie może jechać więcej niż 6 wozów. Odległość pomiędzy grupami po 6 wozów winna wynosić najmniej 30 metrów.

§ 20. Konie w zaprzęgu na drogach publicznych winny być okiełznane.

Zaprząg winien być taki, aby woźnica w każdej chwili mógł panować nad pojazdem.

§ 21. Woźnicy podczas jazdy zabrania się spać na wozie i opuszczać go bez dozoru.

Zabrania się również urządzać postoje na drodze.

W razie przypadkowego wstrzymania jazdy należy wóz sprowadzić na prawą stronę jezdni (w kierunku ruchu), jaknajdalej od środka drogi i przy odejściu woźnicy od wozu konie wyprząc.

§ 22. Wszystkie pojazdy, znajdujące się na drogach publicznych, poza obrębem miejsca zamieszkania właściciela (wsi, osady, miasta i td.) z wyjątkiem osobowych pojazdów, nie służących dla celów zarobkowych, winny mieć napisy, względnie być zaopatrzone w tablicę o wymiarach nie mniej niż 25 x 15 cm., umieszczoną z lewej strony pojazdu, a zawierającą jasno i czytelnie wypisane w języku polskim imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela lub też nazwę i adres firmy, fabryki, majątku i tp.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do pojazdów rządowych, których sposób oznaczania będzie ustanowiony, w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych i Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, przez władze, rozporządzające tymi pojazdami.

§ 23. Każdy pojazd, znajdujący się nocą na drodze publicznej, a w taborach pierwszy i ostatni pojazd, winien być z nastaniem ciemności oświetlony przynajmniej jednym białym światłem, widocznym zdaleka.

Naczelnicy władz administracyjnych II instancji mogą ograniczyć stosowanie tego postanowienia tylko do dróg o twardej nawierzchni (bitych lub brukowanych), a dla województw: białostockiego.... mogą naczelnicy władz administracyjnych II instancji zarządzić jeszcze inne ulgi, mające na celu stopniowe wprowadzenie postanowienia.

§§ 24—27 uchylone (§§ 24 i 27 rozporządzeniem z dnia 13 maja 1936 r. Dz. U. R. P. Nr, 42, poz, 312, §§ 25 i 26 — rozporządzeniem z dnia 15 lipca 1937 r.— Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 458).

§ 28. Zabrania się pędzić drogą publiczną zwierzęta bez dostatecznego dozoru, a mianowicie: jeden poganiacz może pędzić najwyżej 15 sztuk koni lub bydła, względnie 40 sztuk owiec lub trzody chlewnej.

Przepis powyższy nie stosuje się do pędzenia bydła z miejsca postoju na pastwisko i odwrotnie.

§ 29. Zabrania się pozostawiać dzieci na jezdni dróg publicznych bez opieki, oraz wypuszczać na drogi zwierzęta i ptactwo domowe.

§ 30. Zabrania się jeździć saniami po drogach publicznych bez dzwonków lub grzechotek.

Zabrania się również używać sani bez dyszla lub hołobli mających zaprząg tylko z postronków lub pasów.

§ 31 .Zabrania się przewozić ciężary na drogach publicznych saniami, których płozy mają w części dolnej mniej niż 120 ctm długości i mniej niż 10 ctm szerokości.

§ 32. Zabrania się wozić drogą publiczną bez przykrycia lub też wystawiać wzdłuż drogi lub przy drodze przedmioty, mogące płoszyć zwierzęta pociągowe i bydło, względnie wywoływać u ludzi przestrach lub obrzydzenie.

§ 33. Ze względu na stan mostów lub nawierzchni drogi jako też ze względu na specjalne warunki bezpieczeństwa ruchu, mogą właściwe władze czasowo zabraniać lub ograniczać ruch pojazdów, względnie niektórych ich rodzajów, na określonych odcinkach dróg.

§ 34. Przy wszelkich zakładach i urządzeniach, związanych z postojem pojazdów, winna być pozostawiona wolna od zabudowań przestrzeń poza bocznym rowem przydrożnym wystarczająca dla pomieszczenia tej ilości pojazdów (tak osobowych jak i wozów ciężarowych), jaka, według przewidywań przy zakładaniu zajazdu, może się gromadzić w czasach najbardziej intensywnego ruchu (targi, jarmarki, odstawa buraków i tp.).

W razie niedostatecznej szerokości pasa gruntu, przeznaczonego na zajazd pomiędzy zakładem a rowem przydrożnym, winien być urządzony plac dla zajazdu o odpowiedniej powierzchni obok zakładu lub poza nim.

Rozmiary placu, przeznaczonego na postój pojazdów, oznaczy w każdym poszczególnym wypadku odnośna władza, wykonywująca utrzymanie drogi, na podstawie opinii właściwego zarządu drogowego i Zwierzchności gminnej.

Przepisy powyższe mają zastosowanie do istniejących zakładów i urządzeń, o ile miejsce i warunki na to pozwalają.

§ 35. Miejsca, przeznaczone na zajazdy, jak również dojazdy do tych zajazdów z dróg winny posiadać twardą nawierzchnię.

Przy wyborze rodzaju umocowania powierzchni placu i dojazdu należy stosować się do wskazówek właściwego zarządu drogowego, które winny być udzielane z uwzględnieniem warunków miejscowych.

§ 37. Właściciele lub dzierżawcy zakładów i urządzeń, wyszczególnionych w § 34, mają

obowiązek utrzymywania zajazdów i dojazdów do tychże w stanie należytej czystości — jakoteż ustawienia i utrzymywania znaków, sporządzonych według wskazówek zarządu drogowego, z tablicami głoszącymi zakaz urządzania postoju na jezdni i poboczach drogi przed zajazdem.

§ 57. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani w myśl postanowień ustawy z dnia 7 października 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) o przepisach porządkowych na drogach publicznych, o ile dane przekroczenie nie podlega surowszej karze.

67.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 12 maja 1930 r.

o wymijaniu i wyprzedzaniu na drogach publicznych.

(Dz. U. R. P. z dn. 11 czerwca 1930 r. Nr. 43, poz. 373).

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) zarządza się co następuje:

§ 1. Wszyscy korzystający z dróg publicznych dla jazdy, wożenia i pędzenia lub prowadzenia zwierząt, jako to, kierowcy pojazdów mechanicznych, woźnice, cykliści, jeźdźcy i poganiacze zwierząt, obowiązani są trzymać się prawej strony drogi w kierunku jazdy i przy wymijaniu pojazdów lub zwierząt, jadących lub idących w przeciwnym kierunku, usunąć się z pojazdami lub zwierzętami jeszcze więcej na prawo.

Również powinni zboczyć więcej na prawo, gdy zostają wyprzedzani, natomiast, gdy wyprzedzają dążących w tym samym kierunku, powinni o tyle, ile potrzeba, zboczyć na lewo, po upewnieniu się, że mogą to uczynić bez zawadzenia o jaką przeszkodę i bez narażenia się na zderzenie z dążącymi drogą w przeciwnym kierunku, a po wyprzedzeniu skierować się z powrotem na prawą stronę drogi, jednak dopiero po upewnieniu się, że mogą to uczynić bez niebezpieczeństwa dla wyprzedzonych.

Pragnący wyprzedzić obowiązany jest dać sygnał, względnie ostrzec wołaniem o swym zbliżaniu się, a ostrzeżony powinien usunąć się na prawo i przepuścić wyprzedzającego po swej lewej stronie.

Wymijanie i wyprzedzanie na drogach publicznych przez pojazdy mechaniczne zostało uregulowane rozp. z dnia 27 października 1937 r. (poz. 70 niniejszego zeszytu).

§ 2. Wyprzedzać można tylko wówczas, gdy droga jest odpowiednio szeroka, gdy przed wyprzedzanym znajduje się dostateczna przestrzeń wolna i gdy żaden pojazd lub zwierzę nie zbliża się z przeciwnej strony.

Zabrania sę wyprzedzać, jeżeli droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, jako też na mostach, skrętach, skrzyżowaniach i znacznych spadkach.

§ 3. Tam, gdzie obok twardej nawierzchni istnieje także miękki letni tor, uważa się, o ile chodzi o zastosowanie zawartych w §§ 1 i 2 przepisów o kierunku jazdy, wymijaniu i wyprzedzaniu, twardą nawierzchnię i miękki letni tor za dwie oddzielne drogi. Jeżeli jednak szerokość miękkiego letniego toru nie pozwala na wyminięcie lub wyprzedzenie, można o tyle, ile potrzeba, zboczyć na twardą nawierzchnię lecz po upewnieniu się, że można to uczynić bez niebezpieczeństwa dla zdążających twardą nawierzchnią.

§ 4. Winni przekroczenia postanowień niniejszego rozporządzenia będą karani w myśl przepisów rozdziału IV ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) w brzmieniu rozoprządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151).

68.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 2 września 1931 r.

o zakazie używania na drogach publicznych z twardą nawierzchnią podków u koni z wystającymi ostrymi częściami.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 lutego 1932 r. Nr. 12, poz. 70).

Na podstawie art. 5 i 26 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz.656) zarządza się co następuje:

§ 1. Na obszarze województw: białostockiego . . . . w czasie od 15 kwietnia do 15 października, zaś na obszarze pozostałych województw w czasie od 1 kwietnia do 15 listopada nie wolno używać na drogach publicznych z twardą nawierzchnią podków u koni z wystającymi ostrymi częściami.

§ 2. W okresach czasu wymienionych w poprzednim paragrafie mogą być używane na drogach publicznych z twardą nawierzchnią podkowy u koni pantoflowe albo podkowy z tępymi hacelami lub z tępymi zębcami. Wysokość haceli i zębów nie może przekraczać grubości podkowy.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy koni wojskowych.

69.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: KOMUNIKACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 lipca 1937 r.

o ruchu rowerów na drogach publicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 lipca 1937 r. Nr. 58. poz. 458).

Zmiany: rozp. Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 30 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr, 32, poz. 216).

Na podstawie art. 5 i 26 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, 656), w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz.U.R.P. Nr 18, poz. 151), art. 6 lit. b) (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151), art. 6 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) oraz art. 2 punkt 4 lit. b) ustawy z dnia 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 45, poz. 352) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Rowery, wszelkie wózki, poruszane siłą nóg, rowery z silnikami pomocniczymi o pojemności skokowej do 100 cm³ i motocykle z silnikami o takiejże pojemności, zwane w dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego rowerami, mogą być używane na drogach publicznych tylko po ich zarejestrowaniu.

(2) Rejestracja roweru następuje przy wykupieniu przez posiadacza roweru w zarządzie gminy miejskiej lub wiejskej, właściwym ze względu na jego miejsce zamieszkania, tabliczki rowerowej.

Ust. 3 pominięto.

§ 2. (1) Tabliczki rowerowe są ważne na okres rejestracyjny, obejmujący dwa lata kalendarzowe.

Ust. 1 zd. 2 i ust. 2 pominięto.

(3) Posiadacz roweru powinien przymocować wykupioną tabliczkę do roweru z tyłu za siodełkiem, prostopadle do osi podłużnej roweru, w taki sposób, by była łatwo widoczna. Tabliczka powinna być utrzymywana w stanie dozwalającym na łatwe jej odczytanie.

§ 4. Rowerów nie wolno używać do ruchu na drogach publicznych małoletnim do lat 12.

§ 5. (1) Każdy rower, używany na drodze publicznej, powinien być zaopatrzony:

1) w co najmniej jeden sprawnie działający hamulec,

2) w umieszczną z tyłu z lewej strony roweru latarkę z czerwonym światłem lub w ten sam sposób umieszczone szkiełko odblaskowe koloru czerwonego, o średnicy co najmniej 3 cm, zaopatrzone w wyciśnięty na szkle lub na metalowej jego oprawce znak fabryczny wytwórni oraz napis, stwierdzający, że typ szkiełka został zatwierdzony przez Ministerstwo Komunikacji,

3) w dzwonek jako sygnał ostrzegawczy.

(2) Z nastaniem zmroku rower używany na drodze publicznej, powinien być zaopatrzony w przymocowaną na przodzie latarkę, rzucającą światło bezbarwne. Jeżeli rower zaopatrzony jest w latarkę rzucającą światło oślepiające, wówczas latarka ta powinna być tak urządzona, aby można było opuszczać do dołu snop światła, nie oślepiając zbliżających się z przeciwnej strony.

(3) Przepisy ust. (1), pkt. 1) i 3) nie dotyczą rowerów z silnikami pomocniczymi i motocykli, które powinny być zaopatrzone:

1) w dwa sprawnie i niezależnie od siebie działające hamulce,

2) w trąbkę o nieprzeraźliwym dźwięku, jako sygnał ostrzegawczy.

§ 6. (1) Zabrania się osobom jadącym na rowerach po drogach publicznych:

1) jazdy środkiem zamiast przy prawej krawędzi jezdni, z wyjątkiem wypadków wyprzedzania innych pojazdów,
2) jazdy dwóch lub więcej rowerów obok siebie, zamiast za sobą w jednej linii,
3) wożenia innej osoby; jeżeli rower jest jednoosobowy,
4) jazdy bez trzymania rąk na kierownicy oraz nóg na pedałach (podnóżkach),
5) czepiania się podczas jazdy innych pojazdów,
6) używania innych sygnałów oprócz dzwonków, a przy rowerach z silnikami i motocyklach — trąbek,
7) prowadzenia zwierząt i wożenia na rowerze przedmiotów o wymiarach, zagrażających bezpieczeństwu ruchu.

(2) Rowery z silnikami pomocniczymi i motocykle, wymienione w § 1 w ust. (1) rozporządzenia niniejszego, nie mogą być używane z przyczepnymi wózkami oraz do wożenia więcej niż jednej osoby.

§ 7. (1) Zabrania się rowerzystom jeżdżenia po jezdni, przeznaczonej do ruchu pojazdów, jeżeli obok drogi publicznej jest urządzona specjalna ścieżka dla rowerzystów. Osoby używające wózków poruszanych siłą nóg, rowerów z silnikami pomocniczymi i motocykli, mogą korzystać tylko z jezdni, przeznaczonej do ruchu pojazdów.

(2) Jeżdżenie na rowerach na poboczach dróg o twardej nawierzchni dozwolone jest tylko wówczas, gdy to nie utrudnia ruchu pieszych na tych poboczach, przy czym jadący na rowerze obowiązany jest ustępować drogi pieszym. Na specjalnych ścieżkach dla pieszych i chodnikach rowery mogą być tylko prowadzone i to wyłącznie wówczas, gdy to nie utrudnia ruchu pieszym.

§ 8. Przepisy §§ 1, 2 i 3 rozporządzenia niniejszego nie dotyczą rowerów, będących w posiadaniu oddziałów, instytucji i urzędów wojskowych.

§ 9. Winni przekroczenia przepisów rozporządzenia niniejszego będą karani w myśl przepisów ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656), w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151).

70.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: KOMUNIKACJI, SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 27 października 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grudnia 1937 r. Nr 85, poz, 616).

Zmiany: rozp. Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Obrony Narodowej z dnia 15 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 186).

Na podstawie art. 5, 6 i 26 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 656) w brzmieniu ustalonym przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18 poz. 151) oraz na podstawie art. 13 rozporzadzenia Prezydenta Rzeczypospilitej z dnia 8 listopada 1927 o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U.R.P. Nr 98, poz. 859), art. 2 ustawy z dnia 23 marca 1929 r. w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 257), i art. 6 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Pojazdem mechanicznym w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest pojazd, poruszany przez umieszczony na nim silnik i nie biegnący po szynach.

(2) Pojazd nie biegnący po szynach, a zasilany prądem elektrycznym z sieci (troleybus), uważa się za pojazd mechaniczny.

(3) Pojazd mechaniczny, przeznaczony do przewozu siedmiu lub więcej podróżnych, uważa się za autobus.

(4) Pojazd mechaniczny z dwiema co najmniej przyczepkami uważa się za pociąg drogowy.

(5) Nie uważa się za pojazdy mechniczne, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, rowerów z silnikami pomocniczymi o pojemności skokowej do 100 cm³ i motocykli bez wózków z silnikami o tejże pojemności.

(6) Za ciężar ogólny pojazdu mechanicznego, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, uważa się ciężar własny pojazdu mechanicznego wraz z największym dopuszczalnym obciążeniem.

(7). Czynności, do których wykonania powołane są według rozporządzenia niniejszego wojewódzkie lub powiatowe władze administracji ogólnej, mogą być poruczone na obszarze m st. Warszawy i m. Łodzi zarządom miejskim tych miast.

§ 2. (1) Każdy pojazd mechaniczny, zbudowany w kraju lub sprowadzony z zagranicy, powinien być zgłoszony powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zgłoszenia dokonywa na piśmie posiadacz pojazdu mechanicznego.

(3) Zgłaszającemu władza wydaje potwierdzenie zgłoszenia.

(4) Posiadacz pojazdu, przy każdym odstąpieniu pojazdu innej osobie, obowiązany jest przekazać jej jednocześnie potwierdzenie zgłoszenia oraz zgłosić o tym powiatowej władzy administracji ogólnej ze wskazaniem imienia, nazwska i adresu nowego posiadacza.

(5) Nowy posiadacz obowiązany jest przyjąć potwierdzenie zgłoszenia oraz zgłosić posiadanie pojazdu powiatowej władzy administracji ogólnej, z podaniem stałego miejsca postoju pojazdu.

§ 3. (1) Posiadacz pojazdu mechanicznego obowiązany jest zgłosić powiatowej władzy administracji ogólnej zmiany danych uwidocznionych w potwierdzeniu zgłoszenia oraz o zniszczeniu pojazdu lub rozebraniu go na części.

(2) W razie przeniesienia stałego postoju pojazdu do miejscowości, położonej na obszarze innego powiatu, posiadacz pojazdu powinien przedstawić potwierdzenie zgłoszenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla nowego miejsca postoju pojazdu, celem otrzymania nowego potwierdzenia zgłoszenia.

(3) Wtórnik potwierdzenia zgłoszenia wydaje powiatowa władza administracji ogólnej w razie zagubienia, kradzieży lub zniszczenia oryginału potwierdzenia; w przypadkach kradzieży lub zagubienia oryginału potwierdzenia posiadacz powinien złożyć władzy dowód jednorazowego ogłoszenia o tym w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

§ 4. W razie zarządzenia poboru, próbnego poboru lub wojskowego przeglądu pojazdów mechanicznych posiadacz pojazdu mechancznego lub osoba, która doprowadza pojazd do wy-

znaczonego miejsca, powinny posiadać przy sobie potwierdzenie zgłoszenia.

§ 5. (1) Wszystkich zgłoszeń, o których mowa w dziale niniejszym, należy dokonywać u powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce stałego postoju pojazdu, w terminie 14 dni. licząc od dnia powstania okoliczności, uzasadniających obowiązek zgłoszenia.

(2) Przepisy działu niniejszego nie dotyczą pojazdów mechanicznych:

a) zaopatrzonych w międzynarodowe świadectwa samochodowe a nie należących do obywateli polskich zamieszkałych w kraju oraz

b) dopuszczonych do ruchu i zaopatrzonych w dowody rejestracyjne lub czasowe pozwolenia na kursowanie i w tablice rejestracyjne.

Dział I, w którym zamieszczono § 5, obejmuje § 2-5.

§ 6. (1) Do ruchu na drogach publicznych mogą być dopuszczone i używane tylko takie pojazdy mechaniczne, które są zbudowane i urządzone w ten sposób, aby nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu w ogóle, a bezpieczeństwu i porządkowi ruchu w szczególności, nie niszczyły drogi w sposób przekraczający zwykłe jej zużycie, nie zakłócały spokoju publicznego dotkliwym hałasem i nie wydzielały dymu lub swędu.

(2) Do ruchu na drogach publicznych nie mogą być dopuszczone pojazdy mechaniczne, których szerokość przekracza 2,50 m, a wysokość — 4 m.

§ 7. (1) Przy pojazdach mechanicznych dwuosiowych nacisk jednej osi (wraz z dopuszczalnym ładunkiem) nie może przekraczać 8 ton, a nacisk drugiej 6 ton, przy rozstawie osi nie mniejszym niż 3 m.

(2) Przy pojazdach mechanicznych wieloosiowych lub pojazdach mechanicznych z przyczepkami nacisk i rozstaw dowolnych dwóch sąsiednich osi powinien odpowiadać warunkom ust. (1). Nacisk zaś i rozstaw pozostałych osi powinien być unormowany tak, aby na każdy 1 m bieżący długości pojazdu, przenoszącej obciążenie na daną oś, przypadało nie więcej niż 1,5 tony obciążenia, jednak pod warunkiem, aby jedna oś wywierała nacisk nie większy niż 6 ton.

(3) Jeżeli rozstaw osi pojazdów mechanicznych dwu lub wieloosiowych lub pojazdów mechanicznych z przyczepkami jest mniejszy niż 3 m dla wszystkich osi, należy obliczać dopuszczalne obciążenie według norm ust. (2).

(4) Jako długość, przenosząca obciążenie na daną oś, uważa się przy osiach pośrednich połowę sumy jej odległości od osi sąsiedniej, przy osiach zaś skrajnych połowę odległości osi skrajnej od sąsiedniej plus odległość od początku lub końca pojazdu. Wymienioną wyżej długość, przenoszącą obciążenie na daną oś, oblicza się z zaokrągleniem w dół do połówek metrów lub całych metrów.

(5) Osie podwójne (bliźniacze) traktuje się pod względem wspólnego ich nacisku jako jedna oś, pod warunkiem równomiernego rozłożenia na nie ciężaru przez zastosowanie wahliwego zawieszenia.

Rozstaw osi podwójnych (bliźniaczych) mierzy się od środka ich wspólnego zawieszenia.

(6) Powyższe normy nacisków i rozstawów osi mogą być przekraczane tylko za specjalnym pozwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, ustalającej w tym przypadku warunki używania pojazdu mechanicznego.

(7) Przepisów ust. (1) — (6) nie stosuje się do walców innych maszyn drogowych oraz rolniczych.

§ 8. (1) Używanie metalowych obręczy kół dopuszczalne jest tylko przy pojazdach mechanicznych, które nie mogą rozwijać szybkości większej niż 10 km na godzinę. Nie dotyczy to specjalnych pojazdów wojskowych.

(2) Krawędzie metalowych obręczy pojazdów mechanicznych powinny być stępione, a stykającą się z jezdnią powierzchnia tych obręczy — zarówno jak zewnętrzna powierzchnia pędnych wstęg pojazdów gąsienicowych — nie może posiadać nierówności, niszczących nawierzchnię drogi.

(3) Pojazdy mechaniczne, przeznaczone do robót rolnych, a korzystające z dróg publicznych tylko okolicznościowo, mogą nie czynić zadość warunkom ust. (2), jednak w żadnym przypadku nie powinny powodować nadmiernego niszczenia nawierzchni drogi.

(4) Szerokość obręczy pojazdów mechanicznych powinna być taka, aby ciśnienie na 1 cm bieżący szerokości obręczy przy największym dopuszczalnym obciążeniu pojazdu nie przekraczało 80 kg przy obręczach metalowych lub 100 kg przy obręczach gumowych.

(5) Przy pojazdach, zaopatrzonych w pneumatyki, za szerokość obręczy uważa się szerokość protektora opony względnie szerokość śladu koła przy normalnym napompowaniu opony.

§ 9. (1) Każdy pojazd mechaniczny powinien być zaopatrzony w następujące przyrządy i urządzenia:

a) mocny mechanizm kierowniczy, dający możność łatwego i pewnego skręcania;

b) dwa niezależne od siebie skutecznie i szybko działające systemy hamulców albo w jeden taki system, wprowadzany w działanie przez dwa niezależne od siebie mechanizmy, z których jeden działa nawet wtedy, gdy drugi zawiedzie; co najmniej jeden z hamulców powinien działać skutecznie zarówno przy jeździe na przód, jak i wstecz oraz powinien być tak

urządzony, aby ciągłość hamowania nie wymagała stałego nacisku na mechanizm, wprowadzający hamulec w działanie; pojazdy których ciężar ogólny przekracza 3.500 kg oraz wszelkie autobusy powinny być zaopatrzone w dwa niezależne od siebie systemy hamulców, działające skutecznie przy jeździe naprzód, jak i wstecz;

c) urządzenie zapobiegające hałaśliwemu wydmuchowi gazów spalinowych (tłumik), bez otworu do wolnego wydmuchu;

d) urządzenie, uniemożliwiające wprawienie silnika w ruch przez osoby niepowołane;

e) urządzenie do cofania pojazdu w tył za pomocą silnika z siedzenia kierowcy, jeżeli ciężar własny pojazdu przekracza 350 kg; powyższe nie dotyczy motocykli;

f) co najmniej jeden przyrząd sygnałowy o donośnym, lecz nie przeraźliwym dźwięku;

g) dwie latarnie o bezbarwnym a nie rażącym świetle, umieszczone na przodzie w jednym poziomie po obu stronach pojazdu; powyższe nie dotyczy motocykli bez wózka, które mogą być zaopatrzone w jedną taką latarnię, umieszczoną na przodzie pojazdu;

h) dwie najaśnice (reflektory) o bezbarwnym lub żółtym świetle mogące oświetlać drogę na odległości co najmniej 100 metrów przed pojazdem; każda najaśnica powinna być tak urządzona, aby można było bez przerwy w oświetleniu drogi opuszczać snop światła, aby światło nie raziło jadących z przeciwnej strony, a jednakże oświetlało dostatecznie drogę przed pojazdem; motocykle mogą mieć jedną taką najaśnicę;

i) jedną latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem, umieszczoną w tyle pojazdu z lewej strony, widoczną w normalnych warunkach z odległości co najmniej 100 m oraz w urządzenie, oświetlające tylną tablicę rejestracyjną, lub tablice ze znakiem próbnym w sposób umożliwiający odczytanie znaku w normalnych warunkach obserwacji z odległości co najmniej 25 m; światła te powinny być zapalane i gaszone wspólnym wyłącznikiem ze światłami na przodzie pojazdu; motocykle, nie posiadające elektrycznej instalacji oświetleniowej powinny być zaopatrzone z tyłu w czerwone szkiełko odblaskowe o średnicy co najmniej 3 cm;

j) latarkę umieszczoną z tyłu pojazdu, rzucającą czerwone lub pomarańczowe światło w czasie działania hamulców (znak „stop"; latarka ta może stanowić jedną całość z urządzeniem wymienionym pod lit. i); przepis niniejszy dotyczy tylko samochodów;

k) dwa kierunkowskazy ze światłem czerwonym lub pomarańczowym, wprawiane w ruch przez kierowcę, wystające w chwili działania z dwóch boków na zewnątrz nadwozia tak, aby były widoczne z przodu i z tyłu pojazdu i zmieniały obrys pojazdu; przepis powyższy nie dotyczy motocykli, jak również samochodów o nadwoziu otwartym (typu torpedo);

l) lusterko wsteczne, dające kierowcy możność widzenia drogi za pojazdem z jego lewej strony; przepis ten nie dotyczy motocykli.

(2) Przepisy ust. (1) lit. b), d), g), i), j), k) oraz l) nie mają zastosowania do pojazdów mechanicznych, nie mogących rozwinąć szybkości większej niż 10 km na godzinę; pojazdy takie powinny być zaopatrzone co najmniej w jeden hamulec, jedną latarnię o bezbarwnym świetle na przodzie pojazdu po jego lewej stronie oraz latarkę o czerwonym lub pomarańczowym świetle z tyłu po lewej stronie pojazdu.

(3) Ogumienie kół pojazdu mechanicznego powinno być w takim stanie, aby nie zagrażało bezpieczeństwu ruchu, nie niszczyło drogi oraz aby zabezpieczało pojazd przed nadmiernym poślizgiem.

(4) Nadwozie pojazdu mechanicznego powinno odpowiadać przeznaczeniu pojazdu oraz posiadać trwałą budowę i estetyczny wygląd.

§ 10. (1) Wszystkie urządzenia i przyrządy, potrzebne do kierowania i hamowania pojazdów mechanicznych oraz do sygnalizacji i oświetlenia drogi przed pojazdem, powinny być tak rozmieszczone, aby kierowca mógł łatwo i pewnie posługiwać się nimi nie tracąc drogi z oczu.

(2) Wszystkie urządzenia i przyrządy pojazdów mechanicznych powinny być w należytym stanie oraz działać sprawnie.

§ 11. (1) W zależności od specjalnych miejscowych warunków wojewódzka władza administracji ogólnej, za zgodą Ministra Komunikacji, może wprowadzić obowiązek zaopatrzenia pojazdów mechnicznych w inne dodatkowe urządzenia, zapewniające bezpieczeństwo ruchu.

(2) Na odchylenia od warunków, jakim — w myśl rozporządzenia niniejszego — odpowiadać mają pojazdy mechaniczne pod względem budowy i urządzenia, uzasadnione postępami techniki może zezwolić Minister Komunikacji.

§ 12. (1) Każdy samochód powinien być zaopatrzony w tabliczkę metalową umieszczoną w miejscu dostępnym i podającą pismem łatwo czytelnym: a) nazwę fabryki, która zbudowała podwozie, b) model podwozia, c) model silnika; d) rok produkcji, e) numer fabryczny podwozia, f) numer fabryczny silnika, g) ciężar własny pojazdu i h) dopuszczalne obciążenie lub ilość miejsc; ponadto w autobusach i samocho-

dach ciężarowych powinno być podane dopuszczalne obciążenie.

(2) Wszystkie autobusy oraz samochody ciężarowe powinny być zaopatrzone w umieszczone z prawej strony pojazdu napisy o wymiarach przynajmniej 18 x 24 cm, zawierające czytelnie wypisane imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela albo też nazwę i adres firmy.

(3) Samochody ciężarowe, nie przeznaczone do zarobkowego przewozu, powinny być ponadto zaopatrzone po obu bokach podwozia w wyraźne napisy, określające rodzaj przedsiębiorstwa, gospodarstwa itp., którego są własnością.

(4) Przepisy ust. (2) i (3) nie mają zastosowania do samochodów państwowych.

§ 13. Autobusy powinny być tak zbudowane, urządzone i utrzymywane, aby posiadały estetyczny wygląd, nie zagrażały bezpieczeństwu podróżnych oraz zapewniały im dostateczną wygodę i warunki higieniczne podróży, a nadto zapewniały ciągłość i regularność przewozów.

§ 14. (1) Nadwozia autobusów powinny być tak urządzone, aby mogły być szczelnie zamykane. Wojewódzka władza administracji ogólnej może zezwolić na używanie autobusów o nadwoziu otwartym na liniach o charakterze turystycznym oraz do przewozów nieregularnych (doraźnych).

(2) Ilość miejsc w autobusie powinna być tak ustalona, aby dopuszczalna nośność podwozia autobusu nie była przekroczona. Przy obliczaniu ilości miejsc w autobusie należy przyjmować za podstawę obliczeń różnicę między nośnością podwozia brutto, a ciężarem próżnego autobusu całkowicie wyposażonego do drogi tj. z 2 kołami zapasowymi, narzędziami oraz zapasem materiałów pędnych. Ciężar osób stanowiących obsługę należy przyjmować w wysokości 75 kg na osobę, ciężar zaś podróżnego w wysokości 80 kg, a dla autobusów, kursujących na liniach w obrębie jednej gminy lub na ich przedłużeniu — w wysokości 75 kg. W autobusach przeznaczonych do przewozu podróżnych z bagażem (poza podręcznym), ciężar podróżnego należy przyjmować w wysokości 100 kg.

(3) Wysokość wnętrza autobusu o nadwoziu szczelnie zamykającym się, mierzona od podłogi do najniższego punktu dachu, powinna wynosić co najmniej 1.5 m. nad miejscami do siedzenia, a 18 m. nad miejscami do stania.

(4) Szerokość i głębokość siedzenia dla podróżnych powinna wynosić co najmniej po 0,45 m. Odległość siedzeń od siebie przy siedzeniach, ustawionych w jednym kierunku, powinna wynosić w najwyższym miejscu co najmniej 0,25 m, a jeżeli pod siedzeniami nie ma wolnej przestrzeni, co najmniej 0,4 m. Przy siedzeniach naprzeciwległych odległość od siebie powinna wynosić co najmniej 0,5 m.

(5) Przejście wewnętrzne wzdłuż autobusu powinno mieć co najmniej 0,3 m szerokości. Umieszczenie w przejściu siedzeń składanych automatycznie jest dozwolone jeżeli szerokość przejścia wynosi co najmniej 0,45 m; w autobusach, kursujących w obrębie jednej gminy, dozwolone jest urządzanie takich siedzeń o mniejszym wymiarze pod warunkiem, że nie będą przeszkadzać przy wsiadaniu i wysiadaniu.

(6) Pomieszczenie dla kierowcy, o wymiarach siedzenia nie mniej niż 0,45 m głębokości i 0,6 m szerokości, powinno być tak urządzone, aby umożliwiało mu dokładne obserwowanie drogi nawet w czasie oświetlenia wnętrza autobusu oraz aby swoboda ruchów kierowcy nie mogła ulegać ograniczeniu przez podróżnych lub bagaże. W razie urządzenia oddzielnego przedziału dla kierowcy, przedział ten powinien posiadać osobne drzwi, prowadzące na zewnątrz.

(7) Autobus powinien posiadać co najmniej dwoje drzwi, o szerokości nie mniej 0,6 m, przeznaczonych dla podróżnych; drzwi nie mogą się znajdować po lewej stronie pojazdu, a przynajmniej jedne z nich powinny być umieszczone po jego prawej stronie. Autobus bez drzwi w tylnej ściance powinien w niej posiadać okno, szczelnie zamknięte, o wymiarach nie mniej niż 0 8 m szerokości i 0,6 m wysokości. Drzwi powinny być zaopatrzone w zamki, zabezpieczające przed otwarciem ich z zewnątrz. W autobusach, podzielonych na stałe przedziały, każdy przedział powinien posiadać oddzielne drzwi na zewnątrz z prawej strony pojazdu. Do autobusów, używanych w obrębie jednej gminy, nie ma zastosowania warunek umieszczania przynajmniej jednych drzwi z prawej strony.

(8) Jeżeli w autobusach są przewidziane miejsca do stania, to powinny się one znajdować na specjalnych pomostach i mieć wymiary nie mniejsze niż 0,2 m² na jedno miejsce oraz posiadać specjalne trzymadła lub poręcze.

(9) Jeżeli autobus nie posiada specjalnego przedziału bagażowego, to na dachu autobusu powinno być urządzone pomieszczenie na bagaż w ten sposób, aby bagaż był zabezpieczony przed spadnięciem, kradzieżą, kurzem i opadami atmosferycznymi. W autobusie takim powinna być przez wytwórnię nadwozia umieszczona na prawej zewnętrznej ściance autobusu metalowa tabliczka firmowa, podająca dopuszczalne obciążenie dachu (w kilogramach) i dopuszczalną ze względu na stateczność autobusu wysokość ładowania (w centymetrach). W autobusie powinno być ponadto przewidziane specjalne miejsce, będące pod stałą obserwacją obsługi, na skrzynkę do przewozu poczty. Przepis ten nie ma zastosowania do autobusów używanych w obrębie jednej gminy.

§ 15. (1) Autobus powinien być zaopatrzony:
a) w szyby ze szkła nie rozpryskującego się;
b) w samoczynnie działającą wycieraczkę szyby przedniej przed kierowcą;
c) w dwie niebieskie latarnie (o średnicy co najmniej 10 cm), w obu górnych rogach przedniej płaszczyzny dachu, które powinny być oświetlone od zmierzchu do świtu;
d) w dwie gaśnice naładowane, z których jedna powinna być umieszczona pod maską silnika, a druga o pojemności co najmniej jednego litra, dająca się sprawdzać bez całkowitego wyładowania, umieszczona wewnątrz autobusu w łatwo dostępnym miejscu;
e) w dwa zapasowe koła lub obręcze ogumione;
f) w komplet narzędzi oraz części zamiennych, koniecznych do przeprowadzania doraźnych napraw w drodze;
g) w urządzenie umożliwiające uzupełnienie zapasu paliwa z zewnątrz nadwozia;
h) w elektryczne urządzenie oświetleniowe i w urządzeniach ogrzewające wnętrze pojazdu podczas chłodu;
i) w odpowiednią ilość okien szczelnie zamykanych, zapewniających dostateczny dopływ światła do autobusu;
j) w urządzenie do należytego przewietrzania wnętrza autobusu;
k) w urządzenie umożliwiające danie sygnału kierowcy z wnętrza autobusu;
l) w apteczkę doraźnej pomocy, typu zatwierdzonego przez Ministra Opieki Społecznej;
m) w napis wskazujący ilość miejsc dla podróżnych, umieszczony na zewnętrznej i wewnętrznej stronie drzwi;
n) w czytelny napis na zewnątrz u góry z przodu nadwozia, w nocy oświetlony, z nazwami krańcowych punktów obsługiwanej linii.

(2) Przepisy ust. (1) pod lit. c), d), e), f), 1) nie dotyczą autobusów używanych w obrębie jednej gminy.

1. P. ponadto rozp. Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 24 maja 1947 r. o wyglądzie zewnętrznym pojazdów mechanicznych (poz. 73 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Opieki Społecznej, przewidziane w § 15 ust. 1 lit. l, przejął Minister Zdrowia.

§ 16. Dorożki samochodowe powinny być tak zbudowane, urządzone i utrzymywane, aby posiadały estetyczny wygląd, nie zagrażały bezpieczeństwu osób z nich korzystających i zapewniały im dostateczną wygodę i warunki higienicznie w czasie przejazdu.

§ 17. (1) Nadwozia dorożek samochodowych powinny być bądź zamknięte stale bądź tak urządzone, aby mogły być szczelnie zamykane, przy czym pomieszczenie dla podróżnych powinno być oddzielone od pomieszczenia kierowcy oszkloną ścianką oraz posiadać oddzielne drzwi na zewnątrz z każdej strony pojazdu.

(2) Ilość miejsc w dorożce samochodowej powinna być tak ustalona, aby dopuszczalna nośność pojazdu nie była przekroczona oraz aby, oprócz wygodnego pomieszczenia dla podróżnych, było również pomieszczenie na ich bagaże.

(3) Każda dorożka samochodowa powinna być zaopatrzona:
a) w szyby ze szkła nie rozpryskującego się;
b) w samoczynnie działającą wycieraczkę szyby przedniej przed kierowcą;
c) w jedno zapasowe koło lub obręcz ogumioną;
d) w komplet narzędzi oraz części zamiennych, koniecznych do przeprowadzania ewentualnych doraźnych napraw w drodze;
e) w elektryczne urządzenie oświetleniowe i elektryczny rozrusznik;
f) w licznik samoczynnie wskazujący wysokość opłaty za przejazd (taksomierz), umieszczony w miejscu łatwo widocznym dla podróżnego.

(4) Wojewódzka władza administracji ogólnej na wniosek zarządu gminy może zezwolić względem wszystkich lub części dorożek samochodowych na odstępstwa od wymagań przewidzianych w ust. (1) i (3), bez naruszenia jednak przepisów § 16.

P. ponadto rozp. Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 24 maja 1947 r. o wyglądzie zewnętrznym pojazdów mechanicznych (poz. 73 niniejszego zeszytu).

§ 18. Przepisy zawarte w § 16 oraz § 17 ust. (1), (2) i (3) stosują się również do innych pojazdów przeznaczonych do zarobkowego przewozu osób, z wyjątkiem autobusów.

§ 19. (1) Do ruchu na drogach publicznych dopuszczone są:

a) pojazdy mechaniczne zarejestrowane tj. zaopatrzone w dowód rejestracyjny, zawierający również kartę kontroli opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego, albo w czasowe pozwolenie na kursowanie i w tablice rejestracyjne (§ 24 i § 32 ust. (1) i (2));

b) pojazdy mechaniczne, zaopatrzone w czasowe pozwolenie na kursowanie i w tablice ze znakami próbnymi (§ 30 i § 32 ust. (1) i (2));

c) pojazdy mechaniczne, będące własnością władz, instytucyj lub oddziałów wojskowych, zaopatrzone w wojskowe znaki i wojskowe dowody rejestracyjne § 32 ust. (3);

d) zagraniczne pojazdy mechaniczne, zaopatrzone w międzynarodowe świadectwa samochodowe, w znaki rejestracyjne państwa, z którego pochodzą, i w międzynarodowe znaki wyróżniające;

e) pojazdy mechaniczne, nie mogące rozwinąć szybkości ponad 10 km na godzinę — bez

dowodów rejestracyjnych lub czasowych pozwoleń na kursowanie oraz bez tablic rejestracyjnych lub tablic ze znakami próbnymi.

(2) Przepisy ust. (1) mają zastosowanie również do wszelkich przyczepek, ciągnionych przez pojazdy mechaniczne.

(3) Minister Komunikacji może dopuścić do ruchu czasowego pojazdy mechaniczne pochodzące z państw obcych, zaopatrzone w znaki rejestracyjne i dokumenty, wystawione przez władze tych państw na ustalonych przez siebie warunkach.

Działalność Państwowego Funduszu Drogowego nie została w okresie powojennym dotychczas wznowiona.

§ 20. (1) Rejestracji pojazdów mechanicznych (§ 19 ust. (1) lit. a)) dokonywują wojewódzkie władze administracji ogólnej, właściwe ze względu na miejsce stałego postoju pojazdu, na podstawie podania właściciela pojazdu oraz dodatnich wyników badania technicznego.

§ 24. (1) Jeżeli podanie o rejestrację (§ 21) zostało złożone równocześnie z przedstawieniem pojazdu mechanicznego do badania technicznego i badanie to dało wynik dodatni, wojewódzka władza administracji ogólnej wydaje tablice rejestracyjne po pobraniu opłaty, przewidzianej w § 35, oraz dowód rejestracyjny wraz z kartą kontroli opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego po pobraniu należnych opłat na rzecz tego Funduszu.

(2) Jeżeli pojazd mechaniczny nie został przedstawiony do badania technicznego jednocześnie ze złożeniem podania (§ 21) lub jeżeli w wyniku badania technicznego okazało się potrzebne usunięcie pewnych usterek, które nie zagrażają jednak bezpieczeństwu ruchu, wojewódzka władza administracji ogólnej może dopuścić czasowo pojazd do ruchu przez wydanie tablic rejestracyjnych i czasowego pozwolenia na kursowanie na okres do 30 dni, po pobraniu należnych opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego oraz opłaty, przewidzianej w § 35.

(3) Jeżeli pojazd mechaniczny, dopuszczony czasowo do ruchu (ust. (2)), nie zostanie przed upływem terminu ważności czasowego pozwolenia na kursowanie poddany badaniu technicznemu z wynikiem dodatnim, właściciel pojazdu powinien bezzwłocznie zwrócić tablice rejestracyjne właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 26. (1) Jeżeli w pojeździe mechanicznym dokonane zostały ważne zmiany konstrukcyjne, np. zmiana źródła siły, tj. rodzaju lub modelu silnika, ustroju podwozia, hamulców lub mechanizmu kierowniczego, albo taka zmiana budowy nadwozia, która powoduje zmianę nośności, ciężaru albo środka ciężkości pojazdu, to pojazd taki nie może być użyty do ruchu przed dokonaniem badania technicznego z wynikiem dodatnim.

(2) Zmiana przeznaczenia pojazdu mechanicznego, uprzednio zarejestrowanego do użytku prywatnego, na pojazd przeznaczony do przewozów zarobkowych nastąpić może tylko na zasadzie dodatniego wyniku badania technicznego (§ 23).

(3) Pojazdy mechaniczne przeznaczone do zarobkowych przewozów osób lub towarów podlegają badaniom technicznym corocznie w terminach ustalonych przez wojewódzkie władze administracji ogólnej i zaznaczonych w dowodach rejestracyjnych.

§ 27. Wszelkie zmiany danych, uwidocznionych w dowodzie rejestracyjnym, właściciel pojazdu mechanicznego powinien zgłosić w ciągu 14 dni władzy, która dowód wydała.

§ 28. W razie przeniesienia miejsca stałego postoju zarejestrowanego pojazdu mechanicznego na obszar innego województwa, właściciel pojazdu powinien w ciągu 14 dni zwrócić dotychczasowe tablice rejestracyjne i dowód rejestracyjny wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla nowego miejsca postoju pojazdu, która wyda inne tablice rejestracyjne i nowy dowód rejestracyjny bez badania technicznego, chyba że zachodzą okoliczności przewidziane w § 26 ust. (1) i (2).

§ 29. (1) Wycofanie pojazdu mechanicznego z ruchu następuje przez zwrot lub odebranie tablic rejestracyjnych.

(2) W razie wycofania pojazdu z ruchu wojewódzka władza administracji ogólnej potwierdza zwrot tablic rejestracyjnych na unieważnionym dowodzie rejestracyjnym.

(3) Unieważniony dowód rejestracyjny zastępuje potwierdzenie zgłoszenia. Przepisy § 2 ust. (4) i (5), § 3 ust. 1) i 2), § 4 oraz § 5 ust. (1) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 30. (1) Jeżeli pojazd mechaniczny ma być przeznaczony do jazd, które nie mają charakteru normalnego używania, wojewódzka władza administracji ogólnej może wydać czasowe pozwolenie na dopuszczenie pojazdu do ruchu oraz tablice ze znakami próbnymi (§ 19 ust. (1) lit. b)) za opłatą ustaloną przez Ministra Komunikacji.

(2) Korzystanie z czasowego pozwolenia dozwolone jest tylko w zakresie i na warunkach w nim wyszczególnionych.

Ust. 3 pominięto.

(4) Wytwórnie pojazdów mechanicznych i firmy handlujące pojazdami mechanicznymi mogą otrzymać określoną ilość tablic ze znakami próbnymi za opłatą zniżoną. Osoby te obowiązane są prowadzić książkę wyjazdów, zapisując do niej nazwisko kierowcy oraz czas wyjazdu i powrotu. Książkę tę należy okazywać władzom na każde żądanie.

(5) Używanie pojazdów mechanicznych, zaopatrzonych w tablice ze znakami próbnymi, do wykonywania przewozów zarobkowych jest wzbronione.

§ 31. (1) Minister Komunikacji może upoważnić organizację społeczną, reprezentującą interesy automobilizmu, do przeprowadzenia badań technicznych pojazdów mechanicznych, a także powierzyć jej dokonywanie innych czynności, związanych z dopuszczeniem pojazdów do ruchu na warunkach przez siebie określonych.

(2) Wojewódzka władza administracji ogólnej może upoważnić powiatową władzę administracji ogólnej do wykonywania rejestracji pojazdów mechanicznych i wydawania tablic ze znakami próbnymi.

§ 32. (1) Każdy pojazd mechaniczny dopuszczony do ruchu, z wyjątkiem pojazdów wymienionych w § 19 ust. (1) lit. e), powinien być zaopatrzony w dwie tablice rejestracyjne lub tablice ze znakami próbnymi, przytwierdzone z przodu i z tyłu pojazdu.

(2) Wymiary i wygląd tablic rejestracyjnych oraz tablic ze znakami próbnymi, jak również system oznaczania pojazdów, wymienionych w § 19 ust. (1) pod lit. a) i b), ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(3) Wymiary i wygląd wojskowych znaków rejestracyjnych (§ 19 ust. (1) lit. c)) ustala Minister Spraw Wojskowych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w rozporządzeniu, przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych), kompetencje Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej.

§ 33. (1) Tablice rejestracyjne powinny być umieszczone na miejscu widocznym i zabezpieczonym od zabłocenia w płaszczyznach pionowych i przytwierdzone do pojazdu w sposób trwały. Tablice ze znakami próbnymi mogą być przytwierdzone w sposób tymczasowy, lecz zabezpieczający od zagubienia.

(2) Na samochodach obydwie tablice rejestracyjne i tablice ze znakami próbnymi powinny być tak umieszczone, aby krawędzie poziome tablic były prostopadłe do osi podłużnej pojazdu.

(3) Na motocyklach tylna tablica rejestracyjna lub tablica ze znakiem próbnym powinna być tak umieszczona, aby krawędź pozioma tablicy była prostopadła do osi podłużnej pojazdu, tablica zaś przednia powinna być umieszczona wzdłuż jego osi podłużnej.

(4) Jeżeli na pojeździe założona jest tablica świetlna, o wyglądzie i wymiarach ściśle odpowiadających tablicy rejestracyjnej, wówczas zaopatrzenie pojazdu w tablicę rejestracyjną nie jest wymagane.

(5) Zabronione jest zakrywanie i ozdabianie w jakikolwiek sposób tablic rejestracyjnych lub tablic ze znakami próbnymi, jak również umieszczanie z przodu lub z tyłu pojazdu mechanicznego innych znaków, nie przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, z wyjątkiem znaków: a) wytwórni, b) korpusu dyplomatycznego (znak CD), c) państwowych, d) miejskich oraz e) klubów automobilowych, motocyklowych i touring klubów.

(6) Pojazdy mechaniczne, prowadzone przez uczących się jazdy, powinny być w czasie jazdy zaopatrzone z przodu i z tyłu w okrągłe tarcze, nie zasłaniające tablic rejestracyjnych, o średnicy 30 cm z wypisanymi wyrazami „NAUKA JAZDY" na ciemnobłękitnym tle białymi literami w dwa rzędy w prostych liniach. Litery powinny być drukowane, o szerokości 35 mm, wysokości 50 mm, grubości kreski 8 mm; odległość między rzędami powinna wynosić 40 mm. Na motocyklach można umieszczać jedną taką tarczę o średnicy zmniejszonej do 20 cm, z napisami odpowiednio zmniejszonymi, a widocznymi z przodu i z tyłu. Z tyłu pojazdów mechanicznych tarcza z napisem „NAUKA JAZDY" może być zastąpiona przez odpowiedni napis.

§ 34. Przenoszenie tablic rejestracyjnych z pojazdu, dla którego zostały wydane, na inny pojazd jest zakazane.

§ 35 ust. 1 — 3 pominięto.

§ 35. (4) W razie zagubienia chociażby jednej z tablic rejestracyjnych lub tablic ze znakami próbnymi właściciel pojazdu powinien bezzwłocznie zgłosić o tym władzy administracji ogólnej, która tablice wydała. Władza ta po okazaniu dowodu jednorazowego ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym o zagubieniu lub po pobraniu opłaty za zgłoszenie unieważni poprzednie tablice i wyda w zamian inne.

§ 36. Wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu pojazd mechaniczny jest używany, może zarządzić jego badanie techniczne (§ 23). W razie stwierdzenia na podstawie badania technicznego, że pojazd nie odpowiada warunkom przewidzianym w §§ 6 — 18, a dalsze używanie pojazdu zagraża bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu, wojewódzka władza administracji ogólnej może wycofać pojazd z ruchu.

§ 37. (1) W wyjątkowych przypadkach, jeżeli względy bezpieczeństwa ruchu tego wymagają, powiatowa władza administracji ogólnej, w której okręgu pojazd mechaniczny jest używany, może zabronić używania pojazdu do czasu przeprowadzania badania technicznego (§ 23).

(2) Wycofanie pojazdu z ruchu może być orzeczone również przez powiatową władzę administracji ogólnej w razie niemożności ustalenia osoby właściciela pojazdu lub jej miejsca zamieszkania, miejsca stałego postoju pojazdu lub też nieprzedstawienia pojazdu do badania technicznego w terminie i miejscu wyznaczonym.

§ 39. (1) Do prowadzenia na drogach publicznych pojazdów mechanicznych, z wyjątkiem wymienionych w § 19 ust. 1 lit. e), uprawnione są osoby, które posiadają pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych zwane dalej także „pozwoleniami".

(2) Rozróżnia się cztery rodzaje pozwoleń, zależnie od rodzaju i przeznaczenia pojazdów.

(3) Pozwolenie kategorii IV-ej uprawnia do prowadzenia motocykli.

(4) Pozwolenie kategorii III-a uprawnia do prowadzenia samochodów oraz ciągników najwyżej z jedną przyczepką o łącznej nośności do 1,5 tony włącznie, nie przeznaczonych do przewozów zarobkowych. Pozwolenie kategorii III-b uprawnia do prowadzenia pojazdów mechanicznych, przeznaczonych do robót rolnych korzystających z dróg publicznych tylko okolicznościowo.

(5) Pozwolenie kategorii II-ej uprawnia do prowadzenia samochodów oraz ciągników najwyżej z jedną przyczepką o łącznej nośności do 4 ton włącznie, z wyjątkiem autobusów i pociągów drogowych.

(6) Pozwolenie kategorii I-ej uprawnia do prowadzenia wszelkich samochodów i pociągów drogowych.

(7) Pozwolenie może uprawniać do prowadzenia jedynie samochodów bądź motocykli albo obu tych rodzajów pojazdów, w zależności od wykazanych kwalifikacji fachowych.

(8) Kierowcy elektrycznych lub parowych pojazdów mechanicznych muszą posiadać pozwolenie odpowiedniej kategorii ze specjalną adnotacją. Adnotację tę wpisuje się do pozwolenia po złożeniu dodatkowego egzaminu z urządzeń elektrycznych lub maszyny parowej stosowanej na elektrycznych lub parowych pojazdach mechanicznych.

§ 2 ust. 4 rozp. Ministrów Komunikacji, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Obrony Narodowej z dnia 15 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. nr 27, poz. 168):

Pozwolenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów tracą swą ważność z dniem 30 czerwca 1949 r.

§ 40. (1) Międzynarodowe pozwolenie uprawnia cudzoziemca lub obywatela polskiego stale zamieszkałego za granicą do prowadzenia pojazdu mechanicznego, zaopatrzonego w:

1) międzynarodowe świadectwo samochodowe;
2) tablice rejestracyjne państwa, z którego pojazd pochodzi;
3) międzynarodowy znak wyróżniający (§ 19 ust. 1 lit. d).

(2) Pozwolenie wydane przez władze wojskowe upoważnia wojskowych do prowadzenia pojazdów mechanicznych zaopatrzonych w wojskowe znaki rejestracyjne. Pozwolenia wydane przez władze wojskowe uprawniają wojskowych posiadających stopnie oficerskie ponadto do prowadzenia pojazdów mechanicznych, stanowiących ich własność prywatną, nie przeznaczonych do przewozów zarobkowych.

(3) Minister Komunikacji może zezwolić, pod określonymi warunkami, na czasowe prowadzenie pojazdów mechanicznych osobom psiadającym pozwolenia, wydane przez państwa obce.

§ 51c. O każdej zmianie miejsca zamieszkania kierowca obowiązany jest zawiadomić pisemnie powiatową władzę administracji ogólnej właściwą według swego nowego miejsca zamieszkania. Zawiadomienie powinno być dokonane w ciągu 14-tu dni od zmiany miejsca zamieszkania i powinno zawierać urzędowe potwierdzenie miejsca nowego zamieszkania.

§ 52. (1) Ruch pojazdów mechanicznych na drogach publicznych o twardej nawierzchni powinien odbywać się wyłącznie na tej nawierzchni; jeżeli jednak na drogach o twardej nawierzchni istnieją obok tej nawierzchni specjalne gruntowe (letnie) tory, wówczas ruch może odbywać się także na tych torach.

(2) Stosowanie niszczących jezdnię urządzeń przeciwślizgowych na drogach o nawierzchni twardej dopuszczalne jest tylko podczas ślizgawicy lub na śniegu.

(3) Pojazdy mechaniczne o nośności do 1,5 tony podlegają przepisom o ruchu samochodów osobowych, jeżeli szczególne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 53. (1) W czasie prowadzenia pojazdu mechanicznego kierowca powinien zachowywać należytą ostrożność, aby nie zagrażać bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, nie powodować wypadków, nie utrudniać ruchu innym użytkownikom dróg oraz nie zakłócać spokoju i porządku publicznego.

(2) Zabrania się kierowcy:

a) w czasie prowadzenia pojazdu mechanicznego lub w czasie postoju okolicznościowego używać bądź znajdować się w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub innych podobnie działających środków;
b) oddalać się od pojazdu, gdy silnik pracuje, lub bez sprowadzenia pojazdu na prawą stronę jezdni, jak najdalej od środka drogi, oraz bez zabezpieczenia pojazdu przed uruchomieniem przez osoby niepowołane;
c) dopuszczać do dymienia pojazdu;
d) używać pojazdu w sposób wywołujący hałas;
e) dopuszczać do ładowania pojazdu w ten sposób, aby szerokość naładowanego pojazdu przekraczała 2,5 m, a wysokość nad poziomem drogi 4 m, oraz do przekraczania nośności pojazdu lub przewożenia większej ilości osób ponad normę, ustaloną w dowodzie rejestracyjnym, jak również umieszczać obok siebie osoby lub ładunek w sposób ograniczający swobodę ruchów kierowcy lub utrudniający obserwację drogi.

§ 54. (1) Szybkość pojazdu mechanicznego powinna być taka, aby kierowca panował w każdej okoliczności nad pojazdem.

(2) W osiedlach na obszarze zabudowanym szybkość pojazdów mechanicznych, na pełnych obręczach gumowych lub półpneumatykach, nie może przekraczać 20 km na godzinę, a na pneumatykach — 40 km na godzinę.

(3) Poza obszarami zabudowanymi i osiedli szybkość pojazdów mechanicznych, których ciężar ogólny przekracza 3.500 kg, zaopatrzonych w pełne obręcze gumowe lub półpneumatyki drążone, nie może przekraczać 40 km na godzinę, a takichże pojazdów na pneumatykach oraz autobusów — 60 km na godzinę. Minister Komunikacji może pod ustalonymi warunkami zezwalać na przekraczanie powyższych norm szybkości określonym pojazdom lub na poszczególnych drogach.

(4) Dla pojazdów mechanicznych na obręczach metalowych szybkość nie może przekraczać 10 km na godzinę.

§ 55. Kierowca pojazdu mechanicznego powinien zmniejszyć szybkość i zachować szczególną ostrożność:

a) na skrzyżowaniach dróg oraz w tych miejscach, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość;

b) na odcinkach drogi, gdzie znajdują się wyznaczone za pomocą tablic lub znaków na jezdni przejścia przez jezdnię;

c) w razie przejeżdżania przez chodnik;

d) przed przystankami tramwajów i innych kolei na drogach, gdy na przystanku stoją lub do niego zbliżają się tramwaje lub pociągi;

e) przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego w poziomie szyn;

f) przy mijaniu lub wyprzedzaniu pochodów, oddziałów wojskowych itp.;

g) w innych przypadkach, gdy bezpieczeństwo ruchu tego wymaga.

§ 56. (1) Na skrzyżowaniach dróg, jeżeli nie ma odmiennych przepisów miejscowych, kierowca powinien ustąpić pierwszeństwa pojazdom, nadjeżdżającym z jego prawej strony; jednak pojazdom, biegnącym po szynach (tramwaje itp.), powinien ustąpić pierwszeństwa przejazdu również i wtedy, kiedy nadjeżdżają z jego lewej strony. Również powinien ustąpić pierwszeństwa drogi pojazdom straży ogniowej, ambulansom sanitarnym oraz pojazdom p o l i c j i p a ń s t w o w e j i żandarmerii wojskowej. Powyższe zasady mają zastosowanie również na zbiegu lub na rozwidleniu (rozgałęzieniu) dróg oraz w razie przecinania się kierunków ruchu pojazdów na jednej drodze.

(2) Na skrzyżowaniach dróg przy skręcaniu na inną drogę skręt w prawo należy wykonać możliwie najbliżej prawego brzegu jezdni, skręt w lewo — możliwie blisko środka jezdni, nie przejeżdżając jednak na jej lewą stronę.

Czynności rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

§ 57. (1) Przed przejazdami kolejowymi, jeżeli przejazdy nie są zamykane zaporami, kierowca pojazdu powinien upewnić się, czy nie zbliża się pociąg albo czy zbliżania się pociągu nie zapowiadają sygnały świetlne lub dźwiękowe lub znaki dawane przez służbę kolejową.

(2) Przed przejazdami kolejowymi, jeżeli przejazdy nie są zamykane zaporami, kierowca pojazdu powinien go zatrzymać w odpowiedniej odległości od toru kolejowego, gdy pociąg się zbliża lub gdy sygnały wskazują zbliżanie się pociągu albo gdy służba kolejowa wzywa do zatrzymania się.

(3) Przed przejazdami, które posiadają zapory, kierowca pojazdu powinien go zatrzymać, gdy zapora jest zamknięta lub gdy się ją zamyka, albo gdy dzwonki ostrzegawcze wskazują, że zamknięcie zapory ma właśnie nastąpić lub gdy służba kolejowa wzywa do zatrzymania się przed zaporą.

(4) Kierowca pojazdu powinien zachować szczególną ostrożność przy zbliżaniu się do przejazdów kolejowych, jeżeli wskutek mgły lub z innych powodów źle widać tory kolejowe przed przejazdami niezamykanymi, względnie — zapory przed przejazdami zamykanymi.

P. również rozp. Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego (poz. 81 niniejszego zeszytu).

§ 58. (1) Kierowca jest obowiązany podczas jazdy trzymać się prawej strony drogi w kierunku jazdy. Na przejazdach kolejowych i na takich odcinkach drogi, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, kierowca powinien się trzymać jak można najdalej od środka drogi.

(2) Kierowca jest obowiązany zboczyć na prawo przy mijaniu jadących lub idących w przeciwnym kierunku oraz gdy jest wyprzedzany, a na lewo, gdy wyprzedza dążących w tym samym kierunku.

§ 59. (1) Zabrania się wyprzedzać, jeżeli droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, oraz na zakrętach i przejazdach kolejowych, jak również przed przystankami tramwajów i kolei na drogach, gdy na przystanku stoi tramwaj lub pociąg.

(2) Kierowca może wyprzedzać wówczas, gdy jezdnia drogi jest odpowiednio szeroka. Poza osiedlami oraz w osiedlach na ulicach, po których mogą obok siebie przejeżdżać najwyżej dwa pojazdy, kierowcy wolno jest wyprzedzać tylko wówczas, gdy przed wyprzedzanym znajduje się dostateczna przestrzeń wolna i nikt nie zbliża się z przeciwnej strony.

(3) Będąc ostrzeżonym o zbliżaniu się pojazdu który pragnie wyprzedzić, kierowca obowiązany jest natychmiast zboczyć jak najbardziej na prawo i zmniejszyć szybkość, przepuszczając wyprzedzającego po swej lewej stronie.

P. uw. do § 57.

§ 60. (1) Kierowca, chcąc zatrzymać pojazd lub skręcić nim, powinien zawczasu dać znak o swoim zamiarze ruchem ręki, albo za pomocą specjalnych przyrządów, wymienionych w § 9 ust. (1) lit. j) oraz k).

(2) Przy zatrzymywaniu pojazdu kierowca obowiązany jest sprowadzić go na prawą stronę drogi (w kierunku ruchu) jak najdalej od środka drogi, a w każdym razie w ten sposób, aby nie tamować ruchu na drodze.

(3) Kierowcy nie wolno zatrzymywać pojazdu na skrzyżowaniach i zakrętach dróg, na mostach, na przejazdach kolejowych, na przystankach tramwajów i kolei na drogach, na wyznaczonych przejściach przez jezdnię, na chodnikach oraz w tych miejscach, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość. Zatrzymywanie pojazdów na chodnikach dopuszczalne jest tylko w przypadkach i na warunkach, które określą władze administracji ogólnej stosownie do warunków miejscowych.

(4) W razie konieczności cofania pojazdu kierowca powinien zachować szczególną ostrożność.

(5) Ciągnięcie pojazdu, który nie może być poruszany za pomocą własnego silnika, może się odbywać tylko w razie niezbędnej konieczności i przy zachowaniu szczególnej ostrożności; szybkość pojazdów w takich przypadkach nie może przekraczać 25 km na godzinę. Przepis ten nie dotyczy pojazdów, stanowiących sprzęt wojenny.

P. uw. do § 57.

§ 61. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest podać zawczasu dźwiękowy sygnał ostrzegawczy we wszystkich okolicznościach, w których zachodzi potrzeba ostrzeżenia.

(2) Zabrania się nadużywania sygnałów dźwiękowych lub używania ich do innych celów niż do niezbędnego ostrzeżenia.

(3) Zabrania się używania jako sygnałów ostrzegawczych: dzwonków, gwizdawek, syren itp., a w osiedlach ponadto sygnałów o silnym lub przeraźliwym dźwięku.

(4) W miastach o dużym ruchu kołowym oraz w uzdrowiskach wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą wprowadzić zakazy używania dźwiękowych sygnałów ostrzegawczych.

§ 62. (1) Od zmroku do świtu oraz podczas silnej mgły pojazd mechaniczny powinien mieć zapalone dwie latarnie przednie o nierażącym świetle i tylną latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem oraz mieć dokładnie oświetloną tylną tablicę rejestracyjną. Przepis ten nie obowiązuje w czasie postoju pojazdu na dostatecznie oświetlonych ulicach osiedli.

(2) Używanie najaśnic (reflektorów) dozwolone jest jedynie tam, gdzie droga nie jest dostatecznie oświetlona.

(3) Przy wymijaniu z zapalonymi najaśnicami, kierowca pojazdu mechanicznego powinien opuścić snop światła tak, aby światło nie oślepiało jadących z przeciwnej strony, a jednakże oświetlało dostatecznie drogę przed pojazdem.

(4) Przy przewozie ładunków wystających z tyłu poza pojazd więcej niż 1 m, należy od zmroku do świtu lub podczas silnej mgły umieścić na końcu ładunku dodatkową latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem.

§ 63. (1) Kierowcy pojazdów straży ogniowej, policji państwowej i żandarmerii wojskowej, śpieszących do wypadków, nie są obowiązani stosować się do przepisów o największej dopuszczalnej szybkości, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniach dróg, o mijaniu i wyprzedzaniu pojazdów oraz mogą używać odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych, a znajdujący się na drodze obowiązani są zawczasu usuwać się z drogi i pozostawiać miejsce wolne tym pojazdom.

(2) Państwowi urzędnicy służby drogowej, powołani do wykonywania kontroli ruchu na drogach publicznych, mogą używać odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych.

(3) Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą nadawać uprawnienia, wymienione w ust. (1), kierowcom ambulansów sanitarnych i innych pojazdów pogotowia publicznego.

(4) Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą zabronić innym osobom używania na pewnym obszarze sygnałów dźwiękowych, stosowanych na tym obszarze przez osoby, wymienione w ust. (1) i (2).

§ 64. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest stosować się do znaków, dawanych mu w celu regulacji ruchu przez umundurowanych funkcjonariuszów: policji państwowej, służby drogowej i urzędów gminnych, jak również do znaków, sygnałów i napisów, ustawianych na drogach publicznych przez właściwe władze drogowe.

(2) Na przejazdach kolejowych kierowca jest obowiązany stosować się do znaków, dawanych przez umundurowaną służbę kolejową.

(3) W razie wątpliwości, czy nie została przekroczona nośność pojazdu, określona w dowodzie rejestracyjnym, kierowca ciężarowego pojazdu mechanicznego obowiązany jest na wezwanie organów kontroli drogowej udać się w celu sprawdzenia ciężaru pojazdu do wagi, jeżeli waga znajduje się nie dalej niż w odległości 10 km.

§ 65. Jeżeli ciężar ogólny pojazdu przekracza obciążenie, wskazane na tablicy umieszczonej przed mostem, kierowca może przejeżdżać przez most tylko za specjalnym pozwoleniem właściwego zarządu drogowego.

§ 66. Kierowca pojazdu mechanicznego w razie wypadku z ludźmi powinien niezwłocznie udzielić pomocy ofiarom wypadku oraz zameldować o tym najbliższemu posterunkowi policji.

§ 67. (1) Właściciel pojazdu mechanicznego oraz kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa niezaopatrzenie pojazdu w przepisane tablice rejestracyjne lub tablice ze znakami próbnymi, za nieposiadanie ważnego dowodu rejestracyjnego, czasowego pozwolenia lub międzynarodowego świadectwa samochodowego, za nienależyte zaopatrzenie pojazdu we wszystkie przepisane urządzenia i przyrządy oraz niewłaściwe ich utrzymanie.

(2) Przed wyruszeniem w drogę kierowca powinien dokładnie sprawdzić, czy wszystkie urządzenia i przyrządy pojazdu mechanicznego są w należytym stanie i działają sprawnie.

(3) Właściciel pojazdu mechanicznego oraz kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa dopuszczenie do korzystania z pojazdu w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem, określonym w dowodzie rejestracyjnym lub w czasowym pozwoleniu na kursowanie, oraz za przeciążenie pojazdu ponad normy oznaczone w tych dowodach.

(4) Właściciel pojazdu mechanicznego oraz kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa dopuszczenie do samodzielnego prowadzenia pojazdu przez osobę będącą w stanie wskazującym na użycie alkoholu albo innych podobnie działających środków lub nie posiadającą pozwolenia na prowadzenie takiego pojazdu.

§ 68. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest mieć przy sobie pozwolenie na prowadzenie pojazdu oraz dowód, stwierdzający dopuszczenie pojazdu do ruchu.

(2) Kierowca pojazdu mechanicznego powinien okazywać powyższe dokumenty na żądanie funkcjonariuszów policji państwowej, służby drogowej i urzędów gminnych oraz innych osób, upoważnionych do wykonywania kontroli na drogach publicznych.

§ 69. (1) Uwzględniając specjalne warunki miejscowe związane z bezpieczeństwem ruchu lub ze stanem dróg i mostów, wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą wydawać w granicach rozporządzenia niniejszego szczegółowe przepisy o ruchu pojazdów mechanicznych.

(2) Jeżeli bezpieczeństwo lub porządek ruchu, albo też stan drogi tego wymaga, powiatowe władze administracji ogólnej mogą czasowo zamykać lub ograniczać ruch pojazdów mechanicznych lub niektórych ich rodzajów w poszczególnych miejscowościach lub na określonych odcinkach dróg, przy jednoczesnym ustawieniu znaków drogowych.

§ 72. (1) Obywatel państwa obcego, które przystąpiło do konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 21, poz. 177), lub obywatel polski stale zamieszkały w takim państwie, może używać na drogach publicznych w Polsce pojazdu dopuszczonego do ruchu w państwie, które przystąpiło do wymienionej konwencji, jeżeli posiada prawidłowo wystawione i nieprzedawnione międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów oraz jeżeli pojazd jego jest zaopatrzony w tablice rejestracyjne takiego państwa i w umieszczony z tyłu międzynarodowy znak wyróżniający. Tablice te od zmroku do świtu i podczas silnej mgły powinny być oświetlone.

(2) Osoby, wymienione w ust. (1), powinny posiadać dowód uiszczenia opłaty na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego lub międzynarodową książeczkę podatkową, przewidzianą w konwencji o sposobie opodatkowania obcokrajowych pojazdów mechanicznych, podpisanej w Genewie dnia 30 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 98, poz. 900), jeżeli pojazd nie podlega zwolnieniu od opłaty, i okazywać ten dowód na żądanie organów kontroli drogowej.

P. uw. do § 19.

§ 73. (1) Kierowca posiadający międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, powinien stosować się do przepisów ruchu, obowiązujących na drogach publicznych w Polsce.

(2) Międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, powinny być okazywane na każde żądanie organów kontroli drogowej.

§ 74. (1) W razie stwierdzenia, że pojazd wprowadzony do Polski z zagranicy nie odpowiada warunkom dopuszczenia pojazdów do ruchu na drogach publicznych w Polsce, wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu stwierdzono brak tych warunków, może odebrać prawo korzystania z międzynarodowego świadectwa samochodowego i zabronić używania pojazdu do czasu usunięcia braków.

(2) W razie stwierdzenia, że kierowca, mający międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, nie posiada kwalifikacyj, zapewniających w dostatecznej mierze bezpieczeństwo publiczne, lub że popełnił czyn, powodujący odebranie pozwolenia na prowadzenie pojazdów..., wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu brak kwalifikacyj stwierdzono, może odebrać prawo korzystania z międzynarodowego pozwolenia na prowadzenie samochodów.

§ 75. (1) Przed zarejestrowaniem pojazdu, wprowadzonego do Polski z zagranicy bez międzynarodowego świadectwa samochodowego, wolno go użyć na przeciąg najwyżej dwunastu godzin od przebycia granicy jedynie dla dojazdu do najbliższego miasta wojewódzkiego, na podstawie kwitu urzędu celnego i pisemnego stwierdzenia terminu wjazdu przez właściwe organa ochrony granic.

(2) Kwit urzędu celnego należy okazywać na każde żądanie organów kontroli drogowej.

§ 76. (1) Na zawody pojazdów mechanicznych, wymagające zamknięcia lub ograniczenia ruchu na drogach publicznych, należy uzyskać pozwolenie, w którym zostaną określone warunki ich urządzenia.

(2) Pozwolenie na zawody pojazdów mechanicznych na obszarze jednego województwa wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej, po zasięgnięciu opinii zarządów drogowych i powiatowych władz administracji ogólnej.

(3) Pozwolenie na zawody pojazdów na obszarze kilku województw wydaje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(4) O zawodach pojazdów mechanicznych nie wymagających zamknięcia lub ograniczenia ruchu na drogach publicznych należy zawiadomić co najmniej na 2 tygodnie przed ich terminem Ministerstwo Komunikacji, jeżeli zawody mają się odbyć na obszarze kilku województw, lub właściwą wojewódzką władzę administracji ogólnej, jeżeli mają się odbyć na obszarze jednego województwa.

§ 77. (1) Do przyczepek samochodowych mają odpowiednie zastosowanie przepisy, dotyczące ewidencji, rejestracji, warunków technicznych oraz dopuszczenia do ruchu pojazdów mechanicznych.

(2) Każda przyczepka pojazdu mechanicznego powinna być zaopatrzona:

a) w jeden system hamulcowy;

b) w takie połączenie z pojazdem ciągnącym i innymi przyczepkami, aby ślady kół przyczepek nawet na zakrętach jak najmniej odchylały się poza ślady pojazdu ciągnącego;

c) w urządzenie, zapobiegające staczaniu się przyczepki w tył;

d) w tabliczkę umieszczoną w widocznym miejscu, wskazującą ciężar własny przyczepki i największe dopuszczalne obciążenie;

e) w jedną latarkę umieszczoną na przodzie po lewej stronie, rzucającą światło bezbarwne do przodu, a czerwone lub pomarańczowe do tyłu; latarka ta powinna być zapalana i gaszona jednocześnie ze światłami na przodzie pojazdu mechanicznego;

f) w numer ewidencyjny, wyznaczony przy rejestracji, namalowany z boku przedniej części przyczepki po lewej stronie.

(3) Przepisy ust. (2) lit. a), c) i e) nie dotyczą pojedyńczych przyczepek jednoosiowych oraz dwuosiowych o nośności użytkowej poniżej 1 tony.

(4) Ostatnia przyczepka powinna być zaopatrzona w tablicę rejestracyjną, umieszczoną z tyłu, taką samą jak tylna tablica pojazdu ciągnącego, w latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem oraz w urządzenie oświetlające tablicę rejestracyjną.

(5) Jeżeli przyczepka nie posiada hamulców, wprowadzanych w działanie z siedzenia kierowcy pojazdu ciągnącego, wówczas na każdej przyczepce powinna się znajdować specjalna obsługa.

(6) Przyczepki jednoosiowe samochodów osobowych, autobusów i motocykli, przeznaczone do przewozu bagażów lub sprzętu turystycznego, mogą być na żądanie posiadacza pojazdu wpisane do dowodu rejestracyjnego pojazdu ciągnącego. Do przyczepek takich nie stosuje się przepisów ust. (2) lit. a), c), e) i f).

§ 78. (1) Do ruchu na drogach publicznych pociągu drogowego (§ 1 ust. (4)) wymagane jest osobne pozwolenie.

(2) Przepis powyższy nie ma zastosowania do pociągów drogowych, ciągnionych przez pojazdy mechaniczne, nie mogące rozwinąć szybkości ponad 10 km na godzinę, jak również przy ciągnięciu na miejsce pracy i z miejsca pracy maszyn i wozów rolniczych.

§ 80. (1) Pozwolenie wydaje powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa według miejsca stałego postoju pociągu, po zasięgnięciu opinii interesowanych zarządów drogowych.

§ 81. Normy szybkości ruchu dla ciężarowych pojazdów mechanicznych o ciężarze powyżej 3500 kg (§ 54) mają odpowiednie zastosowanie również do pociągów drogowych, z tym jednak zastrzeżeniem, że szybkość ruchu pociągu drogowego w żadnym przypadku nie może przekraczać 40 kilometrów na godzinę.

§ 82. (1) Właściciel pociągu drogowego lub pojazdu mechanicznego z przyczepką oraz kierowca są odpowiedzialni za niezaopatrzenie przyczepki w przepisane urządzenia, za ich nieprawidłowe utrzymanie oraz za niezaopatrzenie przyczepki w przepisane znaki, jak również za nieposiadanie pozwolenia, wymienionego w § 78 ust. (1).

71.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: KOMUNIKACJI, ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, ZIEM ODZYSKANYCH I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

z dnia 14 maja 1947 r.

o obowiązku powtórnej rejestracji pojazdów mechanicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 maja 1947 r. Nr. 38, poz. 190).

Na podstawie art. 2 pkt 8 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o organizacji administracji i gospodarki motoryzacyjnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.R.P. Nr 7, poz. 58) oraz art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz.U.R.P. Nr 89, poz. 656) z później-

szymi zmianami (Dz.U.R.P. z 1928 r. Nr 18, poz. 151) zarządza się co następuje:

§ 1. Właściciele (posiadacze) pojazdów mechanicznych, dopuszczonych do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia do ruchu na drogach publicznych, obowiązani są zgłosić te pojazdy do ponownej rejestracji właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy pojazdów mechanicznych zaopatrzonych:

a) w wojskowe znaki i dowody rejestracyjne,

b) w międzynarodowe świadectwa samochodowe i zagraniczne znaki rejestracyjne.

§ 2. Celem uzyskania nowego dowodu rejestracyjnego właściciel (posiadacz) pojazdu zarejestrowanego powinien złożyć właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w terminie przez nią wyznaczonym podanie i przedstawić pojazd do przeglądu technicznego.

Władza ta dokonuje rejestracji pojazdów mechanicznych na zasadzie przepisów Działu IV rozporządzenia Ministrów: Komunikacji, Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 27 października 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz.U.R.P. Nr 85, poz. 616).

§ 3. Po upływie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą ważność wszystkie dowody rejestracyjne, wydane przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

72.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: KOMUNIKACJI, ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ, ZIEM ODZYSKANYCH I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

z dnia 14 maja 1947 r.

o obowiązku zgłoszenia pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 maja 1947 r. Nr. 38, poz. 191).

Na podstawie art. 2 pkt 8 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o organizacji administracji i gospodarki motoryzacyjnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.R.P. Nr 7, poz. 58) i art. 5 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R.P. Nr 89 poz. 656) z późniejszymi zmianami (Dz.U.R.P. z 1928 r. Nr 18, poz. 151) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych wydane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia powinny być zgłoszone powiatowej władzy administracji ogólnej, o ile posiadacz pozwolenia ma zamiar korzystać nadal z prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych.

§ 2. Celem dokonania zgłoszenia posiadacz pozwolenia powinien złożyć powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na jego miejsce zamieszkania, deklarację w dwóch egzemplarzach na drukach wydanych przez tę władzę. Do deklaracji powinno być dołączone posiadane pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych oraz potwierdzenie miejsca zamieszkania kierowcy przez władzę meldunkową.

Powiatowa władza administracji ogólnej po sprawdzeniu prawidłowości wypełnienia deklaracji potwierdzi na pozwoleniu dokonanie zgłoszenia, jeżeli nie zachodzą przypadki uzasadniające odmowę wydania lub odebrania pozwolenia.

W przypadku odmowy potwierdzenia zgłoszenia powiatowa władza administracji ogólnej odbierze złożone pozwolenie.

§ 3. Deklarację należy składać w terminach wyznaczonych przez powiatową władzę administracji ogólnej i podanych do publicznej wiadomości za pomocą stosownych obwieszczeń.

§ 4. Pozwolenia nie potwierdzone tracą ważność po upływie czterech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia i podlegają odebraniu przez powiatowe władze administracji ogólnej lub organa kontroli drogowej.

§ 5. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych wydanych przez władze wojskowe i międzynarodowych.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

73.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: KOMUNIKACJI, ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I ZIEM ODZYSKANYCH.

z dnia 24 maja 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego o wyglądzie zewnętrznym pojazdów mechanicznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 czerwca 1947 r. Nr. 45, poz. 233)

Zmiany: rozp. Ministrów: Komunikacji, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 18 lutego 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 103).

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 18, poz. 151 i z 1934 r. Nr 110, poz. 976) oraz art. 2 pkt 4 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o organizacji administracji i gospodarki

motoryzacyjnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 58) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Pojazdy mechaniczne, przeznaczone do zarobkowego przewozu osób, powinny być, niezależnie od oznaczeń przewidzianych w obowiązujących przepisach, pomalowane w sposób następujący:

1) dolne części nadwozi autobusów i samochodów osobowych oraz skrzynie samochodów ciężarowych, dopuszczonych do przewozu osób, i dolne części budek kierowców tych samochodów zarejestrowanych na:

a) przedsiębiorstwo państwowe „Państwowa Komunikacja Samochodowa" — barwą zieloną,

b) inne przedsiębiorstwa państwowe — barwą granatową,

c) przedsiębiorstwa samorządowe — barwą czerwoną,

d) osoby prywatne — barwą brązową;

2) górne części nadwozi autobusów i samochodów osobowych oraz budek kierowców samochodów ciężarowych — aż do listwy podokiennej — barwą kości słoniowej.

2. Nadwozia pojazdów wymienionych w ust. 1 mogą posiadać pasy o barwie dowolnej, lecz zharmonizowanej z całością, a odcinające zasadnicze barwy, opisane w ust. 1 pkt 1 i 2.

3. Otwarte nadwozia autobusów i samochodów osobowych oraz otwarte skrzynie samochodów ciężarowych, dopuszczonych do zarobkowego przewozu osób, powinny być oznaczone poziomym pasem barwy kości słoniowej, umieszczonym na wysokości wskazanej w ust. 1 pkt 2, przy czym szerokość pasa nie może być mniejsza aniżeli 20 cm na autobusach i samochodach ciężarowych, a 10 cm na samochodach osobowych.

4. Przepisy ust. 1, 2 i 3 nie dotyczą autobusów i trolleybusów przedsiębiorstw komunikacyjnych związków samorządowych i międzykomunalnych, jeżeli posiadają ustalone barwy odmienne.

§ 2. 1. Wszystkie pojazdy mechaniczne, przeznaczone do przewozu zarobkowego osób i towarów, powinny być oznaczone nazwiskiem uprawnionego do przewozu bądź nazwą lub skrótem nazwy przedsiębiorstwa, umieszczonym po obu stronach nadwozia na pasie podokiennym lub na jego wysokości; obok nazwiska lub nazwy przedsiębiorstwa może być umieszczone jego godło. Skróty nazw i godła podlegają zatwierdzeniu przez właściwą wojewódzką władzę administracji ogólnej.

2. Na pojazdach mechanicznych, przeznaczonych do zarobkowego przewozu towarów, powinny być ponadto umieszczone napisy, oznaczające dozwolony zasięg przewozów. Napisy te o treści ustalonej przez władzę wydającą koncesję powinny być namalowane w obramowaniu po obu stronach skrzyni za pomocą liter o wysokości co najmniej 8 cm i grubości linii 1 cm.

§ 3. Na samochodach ciężarowych, na które zostały wydane potwierdzenia zgłoszenia niezarobkowego przewozu osób, powinny być umieszczone po obu stronach nadwozia tablice o wymiarach 50 × 30 cm z napisami wskazującymi charakter przewozu i ewentualnie jego trasę (obszar).

§ 4. Autobusy oraz samochody ciężarowe, nieprzeznaczone do zarobkowego przewozu, powinny być zaopatrzone w umieszczone z prawej strony pojazdu napisy o wymiarach przynajmniej 18 × 24 cm zawierające czytelnie wypisane imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela bądź nazwę i adres firmy.

2. Pojazdy wymienione w ust. 1, jeżeli stanowią własność Skarbu Państwa powinny być oznaczone w sposób jednolity, wskazujący przynależność do odnośnego działu administracji państwowej, ustalony przez właściwego ministra w porozumieniu z Ministrem Komunikacji.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy pojazdów mechanicznych władz i oddziałów wojskowych i bezpieczeństwa publicznego.

§ 6. Pojazdy mechaniczne, dopuszczone do ruchu na drogach publicznych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, powinny być przystosowane do wymagań rozporządzenia niniejszego w ciągu 3-ch miesięcy od daty jego ogłoszenia. Termin powyższy w przypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi może być przedłużony zarządzeniem Ministra Komunikacji.

§ 7. Pojazdy mechaniczne, przenaczone do przewozów zarobkowych, nie mogą być bez zgody władzy, która udzieliła koncesji zaopatrzone w jakiekolwiek napisy reklamowe bądź inne znaki i numery zewnętrzne aniżeli wymienione w niniejszym rozporządzeniu.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

74.

USTAWA

z dnia 14 marca 1932 r.

o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 kwietnia 1932 r. Nr 32, poz. 336)

Zmiany: rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 619) i z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 1. (1) Pojazdem mechanicznym w rozumieniu niniejszej ustawy jest pojazd nie związany z torem szynowym, poruszany przez

umieszczony na nim silnik i przeznaczony do przewozu osób lub towarów bezpośrednio przez pojazd lub przy użyciu ciągnionych przez pojazd przyczepek.

(2) Na zarobkowy przewóz osób lub towarów pojazdami mechanicznymi na drogach publicznych, poza obszarami jednej gminy, należy z wyjątkiem przewozów, określonych w art. 8 oraz w art. 9, uzyskać koncesję.

(3) Posiadanie koncesji na przewóz osób uprawnia do przewozu ich bagażu.

Art. 2. (1) Koncesja może być udzielona na przewóz osób lub towarów na jednej linii, na kilku liniach, na sieci linii przewozowych, albo na przewóz towarów w oznaczonych kierunkach lub na oznaczonym obszarze. Koncesji można udzielić także z prawem wyłączności, o ile petent podda się specjalnym warunkom lub zapewni szczególne korzyści publiczne.

(2) Przez sieć linii przewozowych rozumie się taki układ linii przewozowych, który pozostając w związku z innymi środkami komunikacyjnymi, ma na celu zaspokojenie potrzeb komunikacyjno-gospodarczych na większym obszarze.

Art. 3. (1) Koncesji bez prawa wyłączności na przewóz osób lub towarów na jednej lub na kilku liniach przewozowych, oraz na przewóz towarów w oznaczonych kierunkach lub na oznaczonym obszarze jako też na sieci linii przewozowych, położonych na obszarze województwa, udziela wojewódzka władza administracji ogólnej z wyjątkami, określonymi w art. 4.

(2) Rozporządzenie Ministrów Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych określi, która wojewódzka władza administracji ogólnej jest właściwa do udzielania koncesji w wypadkach, jeżeli przewóz osób lub towarów sięga poza obszar jednego województwa.

1. Kompetencje Ministra Robót Publicznych, wynikające z przepisów ustawy, przejął Minister Komunikacji, kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 3 ustawy — Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych).

2. P. uw. 1 do art. 6.

Art. 4. (1) Minister Robót Publicznych może zastrzec swej kompetencji udzielanie koncesyj bez prawa wyłączności na przewóz osób lub towarów na niektórych liniach przewozowych, albo na przewóz towarów w oznaczonych kierunkach lub na oznaczonym obszarze.

(2) Kompetencji Ministra Robót Publicznych zastrzega się udzielanie koncesyj w każdym wypadku, jeżeli ubiegającym się o koncesję jest obcokrajowiec.

Art. 5. Koncesje z prawem wyłączności na przewóz osób lub towarów na jednej lub na kilku liniach przewozowych, koncesje z prawem wyłączności na przewóz towarów w oznaczonych kierunkach lub na oznaczonym obszarze, jako też koncesje na sieci linii przewozowych przekraczających obszar jednego województwa udziela Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych, Komunikacji oraz Poczt i Telegrafów.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej.

Art. 6. (1) Warunki, pod którymi koncesje będą udzielane, prawa i obowiązki uprawnionego, czas trwania koncesyj i wysokość opłat oraz przyczyny wygaśnięcia lub odebrania koncesji określi rozporządzenie Ministra Robót Publicznych, wydane w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

(2) Minister Robót Publicznych i Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych wydadzą w celu zapewnienia bezpieczeństwa, porządku i wygody publiczności przepisy normujące, niezależnie od przepisów, określających obowiązki, wynikające z ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) i rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, dalsze jeszcze obowiązki przedsiębiorców, utrzymujących komunikację pojazdami mechanicznymi i to tak odniesieniu do przewozów wymienionych w art. 1, jak do wszelkich innych przewozów pojazdami mechanicznymi, dalej obowiązki osób, obsługujących pojazdy mechaniczne, oraz obowiązki podróżnych.

1. P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 6 lipca 1932 r. w sprawie wykonania ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (poz. 75 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1932 r. w sprawie regulaminów przewozu osób i ich bagażu oraz towarów pojazdami mechanicznymi (poz. 76 niniejszego zeszytu).

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 6, przejęli Ministrowie Administracji Publicznej (odnośnie Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych) i Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 7. (1) Winni naruszenia przepisów niniejszej ustawy albo rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, będą karani grzywną do 3.000 (trzech tysięcy) zł albo aresztem do trzech miesięcy.

(2) Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

(3) Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczego aresztu według słusznego uznania, jednak nie ponad 6 tygodni.

P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 8. (1) Nie potrzeba uzyskiwać koncesji (art. 1) na:

1) doraźny przewóz zarobkowy pojazdami mechanicznymi, osobowymi, wynajmowanymi w całości;

2) bezpłatny przewóz pracowników z miejsca pracy i do miejsca pracy własnymi pojazdami przedsiębiorstwa;

3) przewóz towarów przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, oraz gospodarstwa rolne i leśne wyłącznie dla własnych potrzeb i własnymi pojazdami mechanicznymi;

4) przewóz paczek i innych przedmiotów, nadających się do transportu pocztowego na podstawie art. 6 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr 12, poz. 57);

5) dowóz towarów, dokonywany przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" w zakresie uprawnień, przewidzianych w § 59 p. 2 regulaminu przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żelaznych oraz w § 1 p. 5, w § 14 p. 2 i w § 16 dział V regulaminu przewozu przesyłek towarowych) (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 89, poz. 783);

6) przewóz uczniów do szkół oraz przewóz osób w celach krajoznawczych i turystycznych pojazdami mechanicznymi instytucji kulturalnych i społecznych, lub przez nie do tego celu wynajętymi;

7) doraźne przewozy wycieczkowe, organizowane przez towarzystwa turystyczne.

(2) Przewozy, wymienione wyżej w pkt. 1 — 7, podlegają zgłoszeniu stosownie do przepisów, jakie wyda Minister Robót Publicznych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

1. Jednolity tekst ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie został ogłoszony w Dz. U. R. P. Nr 63/1933 pod poz. 481.

2. Regulamin przewozu przesyłek towarowych ogłoszono w Dz. U. R. P. Nr 73/1938 pod poz. 521.

3. P. uw. 1 do § 6.

Art. 9. (1) Gmina miejska może za zgodą właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej przedłużyć miejską linię autobusową do sąsiednich miejscowości. W tym przypadku postanowienia niniejszej ustawy, nakładające na przedsiębiorcę obowiązek uzyskiwania koncesji, nie mają zastosowania.

75.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 6 lipca 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu, Sprawiedliwości, Poczt i Telegrafów oraz Skarbu, a co do § 5 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, w sprawie wykonania ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 października 1932 r. Nr 95, poz. 821).

Zmiany: rozp. Ministra Komunikacji z dnia 11 grudnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 654).

Na podstawie art. 3 ust. 2, art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 2, art. 10 i 12 ustawy z dnia 14 marca 1932 roku o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 336) i na podstawie art. 6 pkt. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479), zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Artykuły, powołane w niniejszym rozporządzeniu bez określenia, oznaczają postanowienia ustawy z dnia 14 marca 1932 r. o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 336).

(2) Paragrafy, powołane w niniejszym rozporządzeniu bez określenia, oznaczają przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Za zarobkowy przewóz osób lub towarów pojazdami mechanicznymi w rozumieniu art. 1 ust. 2 należy uważać przewóz osób lub towarów, wykonywany przez uprawiającego przewóz za wynagrodzeniem bez względu na rodzaj i formę wynagrodzenia.

§ 3. (1) Za doraźny przewóz w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 1 i 7 należy uważać przewóz, który nie jest wykonywany regularnie między określonymi miejscowościami lub w określonych odstępach czasu.

Pod pojęcie doraźnego przewozu podpada także przewóz zwłok pojazdami mechanicznymi, przeznaczonymi i używanymi do tego celu.

(2) Za wynajęcie w całości osobowego pojazdu mechanicznego w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 1 należy uważać wynajęcie usług przewozu do dyspozycji wynajmującego za wynagrodzeniem, obliczonym za cały pojazd.

(3) Za przewóz towarów wyłącznie dla własnych potrzeb i własnymi pojazdami mechanicznymi przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe oraz gospodarstwa rolne i leśne w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 3 należy uważać dowożenie towarów do własnego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, przewożenie towarów między poszczególnymi działami tego samego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa i odwożenie towarów z własnego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa do określonych nabywców, jeżeli przewozy te dokonywane są własnymi pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstwa lub gospodarstwa i obejmują wyłącznie towary, przeznaczone do zużycia lub przerobienia we własnym przedsiębiorstwie lub gospodarstwie, albo towary wyprodukowane, względnie przerobione przez to przedsiębiorstwo lub gospodarstwo lub będące przedmiotem handlu tego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa.

(4) Za przewóz uczniów do szkół w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 6 należy uważać przewóz uczniów do szkół i ze szkół pojazdami mecha-

nicznymi, jeżeli nie przewozi się nimi jednocześnie innych osób.

(5) Za przewóz w celach krajoznawczych i turystycznych w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt. 6 należy uważać przewóz osób, dokonywany przez instytucje kulturalne i społeczne, które nie uprawiają przemysłu przewozowego.

(6) Za przewozy wycieczkowe w rozumieniu art. 8 pkt. 7 należy uważać okrężne przewozy osób pojazdami mechanicznymi od danego miejsca i z powrotem do tego samego miejsca za wynagrodzeniem, liczonym za cały przewóz okrężny. Za towarzystwa turystyczne w rozumieniu art. 8 pkt. 7 należy uważać towarzystwa turystyczne o charakterze społecznym, nie uprawiające przemysłu przewozowego.

§ 4. (1) Za linię przewozową (art. 2) należy uważać drogę lub odcinek drogi dokładnie oznaczone pomiędzy miejscowościami początkową i końcową, po której odbywają się przewozy osób lub towarów.

(2) Za przewóz towarów na oznaczonym obszarze w rozumieniu art. 2, 3, 4 i 5 należy uważać przewóz od i do stacji kolejowych w granicach wyznaczonych powiatów, jak również przewóz między miejscowościami w granicach tych powiatów.

Ust. 3 i 4 pominięto.

§ 5. Jeżeli przewóz osób lub towarów sięga poza obszar jednego województwa, udziela koncesji, gdy właściwa jest wojewódzka władza administracji ogólnej, ta władza, na obszarze której znajduje się lub ma się znajdować siedziba przedsiębiorstwa albo jego przedstawicielstwo, po porozumieniu się z innymi interesowanymi wojewódzkimi władzami administracji ogólnej.

Dalszą część § 5 pominięto.

II. Przewóz osób.

§ 8. Koncesjonariusz może wykonywać przewóz tylko tą ilością, tym rodzajem i typem pojazdów i na tych liniach, na które opiewa koncesja. Powiększenie lub zmniejszenie ustalonej koncesją ilości pojazdów lub zmiana rodzaju i typu pojazdów, może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy, która udzieliła koncesji, i winno być uwidocznione w dokumencie koncesyjnym.

§ 9. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest przedstawiać do zatwierdzenia władzy, udzielającej koncesji, taryfy dla przewozu osób oraz bagażu, tudzież stosować się do zatwierdzonych taryf.

(2) Opłaty taryfowe, zarówno normalne, jak i ulgowe, winny być stosowane w równych warunkach jednakowo dla wszystkich korzystających z przewozu.

Ust. (3) i (4) pominięto.

§ 11. Taryfy powinny być ogłaszane w pojazdach kursujących i w głównych miejscach postojów co najmniej na 3 dni przed wejściem w życie.

§ 12. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest stosować się do zatwierdzonego rozkładu jazdy.

(2) Rozkład jazdy powinien zawierać miejsca postojów i czas odejścia każdego pojazdu z tych miejsc. W rozkładzie jazdy można przewidzieć sezonowe zmiany, możność zawieszenia niektórych kursów i kursy dodatkowe.

(3) Rozkład jazdy powinien odpowiadać interesom publicznym oraz potrzebom ogółu ludności i winien być odpowiednio dostosowany do innych środków regularnej publicznej komunikacji.

(4) O rozkładzie jazdy i jego zmianach decyduje władza udzielająca koncesji.

(5) Rozkład jazdy powinien być ogłoszony w pojazdach kursujących i w głównych miejscach postojów przynajmniej na 3 dni przed wejściem w życie, z wyjątkiem zmian w rozkładzie jazdy, spowodowanych siłą wyższą; w razie przeszkód, spowodowanych siłą wyższą, koncesjonariusz obowiązany jest do utrzymywania, w miarę możności, w tymże czasie, chociażby ograniczonego ruchu komunikacyjnego. Zmiany rozkładu jazdy, spowodowane siłą wyższą, winny być natychmiast obwieszczane i równocześnie podawane do wiadomości władzy, która koncesji udzieliła, oraz interesowanym zarządom kolejowym i pocztowym.

(6) Główne miejsca postojów powinien koncesjonariusz oznaczyć i w miejscach tych wywiesić napis zawierający: nazwę przedsiębiorstwa, kierunek jazdy, rozkład jazdy, taryfę opłat i informacje o ewentualnych przerwach i zmianach ruchu. Oznaczenie i napis winien koncesjonariusz utrzymywać w należytym stanie. Miejsca postojów ustala władza udzielająca koncesji. Miejsca postojów w obrębie miast ustala władza udzielająca koncesji po zasięgnięciu opinii zarządu miasta.

§ 24. Koncesjonariusz obowiązany jest do przewożenia za słusznym wynagrodzeniem ładunku pocztowego oraz konwojentów poczty, którym powierzony zostanie nadzór nad tym ładunkiem na warunkach, określonych w koncesji.

§ 25. Koncesjonariusz obowiązany jest wydawać na przewóz osób bilety.

§ 26. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest zawiadamiać niezwłocznie władzę, która koncesji udzieliła, o każdej zmianie siedziby przedsiębiorstwa.

(2) Jeżeli miejsce zamieszkania koncesjonariusza, albo siedziba przedsiębiorstwa nie znajduje się na obszarze, na którym odbywają się przewozy, koncesjonariusz winien posiadać na obszarze wykonywania przedsiębiorstwa pełnomocnika, ponoszącego odpowiedzialność przed władzami za należyte wykonywanie obowiązków, wynikających z koncesji, i podawać każdorazowo do wiadomości władzy, która udzieli-

ła koncesji, imię, nazwisko i adres pełnomocnika.

§ 27. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest rozpocząć wykonywanie przewozów najdalej w przeciągu 6 miesięcy po otrzymaniu koncesji, jeżeli w warunkach nie wskazano innego terminu rozpoczęcia. Termin ten nie może być jednak dłuższy niż jeden rok.

(2) Przed rozpoczęciem wykonywania przewozów koncesjonariusz powinien wykazać się przed władzą, która udzieliła koncesji, że uczynił zadość warunkom, od których dopełnienia uzależnione zostało w koncesji rozpoczęcie ruchu. O terminie rozpoczęcia wykonywania przewozów powinien koncesjonariusz zawiadomić władzę, która udzieliła koncesji, na 7 dni przedtym.

§ 28. (1) Koncesjonariusz jest obowiązany prowadzić statystykę ruchu, obejmującą ilość odbytych kursów, przerw, przewiezionych osób, ilość i rodzaj wypadków oraz przedstawiać władzy, która udzieliła koncesji, wymagane wykazy statystyczne. W tym celu powinien koncesjonariusz prowadzić księgę kursów dla każdej obsługiwanej linii przewozowej.

(2) Wzory księgi kursów i formularzy wykazów statystycznych ustali i ogłosi w Monitorze Polskim Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

P. dekret z dnia 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 239) i dekret z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 130).

§ 29. Koncesjonariusz obowiązany jest zawiadomić władzę, która udzieliła koncesji, o zamiarze zrzeczenia się koncesji, przynajmniej na miesiąc przed wstrzymaniem ruchu przedsiębiorstwa, o ile warunki, pod którymi koncesja była udzielona, nie zawierają innych postanowień.

§ 30. Koncesjonariusz obowiązany jest zaopatrzyć pojazdy mechaniczne, którymi wykonywa przewóz, na zewnątrz, u góry, od przodu w napis z daleka czytelny, z nazwami krańcowych punktów obsługiwanej linii, a ponadto w znaki, oznaczające przedsiębiorstwo koncesjonowane, według wzoru ustalonego przez władzę, która udzieliła koncesji.

III. Przewóz towarów.

§ 32. (1) Koncesjonariusz może wykonywać przewóz tylko tą ilością, rodzajem i typem pojazdów na tej linii lub liniach przewozowych albo na tym oznaczonym obszarze i oznaczonych kierunkach, na które opiewa koncesja.

(2) Powiększenie lub zmniejszenie przewidzianej w koncesji ilości pojazdów, zmiana rodzaju i typu pojazdów, zmiana linii, względnie kierunku lub obszaru przewozów, może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy, która udzieliła koncesji, i powinna być uwidoczniona w dokumencie koncesyjnym.

§ 33. Otrzymujący koncesję na przewóz towarów na linię, linie lub sieci linii przewozowych obowiązany jest przedstawiać do zatwierdzenia władzy, udzielającej koncesji, taryfy na przewóz towarów, i nie wolno mu pobierać za przewóz opłat wyższych niż zatwierdzone przez władzę. Poza tym do taryf przewozowych mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 9 ust. (2) i (3) i §§ 10 i 11.

§ 34. Koncesjonariusz obowiązany jest prowadzić księgi przewozowe i stosować przy przesyłkach towarów dokumenty przewozowe.

§ 35. (1) Postanowienia §§ 13—23, 24, 26, 27, 29 i 30 stosuje się analogicznie do zarobkowego przewozu towarów pojazdami mechanicznymi.

(2) Koncesjonariusz obowiązany jest prowadzić statystykę ruchu towarowego, obejmującą: ilość odbytych kursów, przewiezionych tonn towarów, rodzaj towarów i statystykę wypadków oraz przedstawiać władzy, która udzieliła koncesji, wymagane wykazy statystyczne. W tym celu winien koncesjonariusz prowadzić księgę kursów dla każdej obsługiwanej linii przewozowej lub obsługiwanego obszaru.

(3) Wzory księgi kursów i formularzy wykazów statystycznych ustali i ogłosi w Monitorze Polskim Ministrze Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

P. uw. do § 28.

§ 36. (2) Przy udzielaniu koncesji z prawem wyłączności władza może wyłączyć niektóre drogi lub ich odcinki dla przewozów tranzytowych innych koncesjonariuszów.

§ 45. Koncesji nie wolno wydzierżawiać i odstępować w żadnej formie osobom trzecim.

§ 46. (1) Koncesja gaśnie:

1) z upływem terminu, na który została wydana;
2) w razie zrzeczenia się koncesji;
3) w razie śmierci koncesjonariusza; jednakże na podstawie dotychczasowej koncesji i na warunkach w niej zawartych może być prowadzone nadal przedsiębiorstwo na rachunek masy spadkowej albo wdowy przez czas jej wdowieństwa, o ile nie była ona sądownie rozdzielona od stołu i łoża z własnej winy i o ile nie była wykluczona od spadkobrania, albo też na rachunek małoletnich przez czas ich małoletności. Jeżeli oprócz wdowy, która chce korzystać z tego prawa, pozostali także małoletni zstępni do spadku uprawnieni, natenczas prawo dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa przysługuje wspólnie wdowie i tym zstępnym, o ile koncesjonariusz nie uczynił w tej mierze innych zarządzeń:
4) jeżeli przestała istnieć osoba prawna, której koncesji udzielono;

5) w razie upadłości. Jednakże na podstawie dotychczasowej koncesji i na warunkach w niej zawartych może być prowadzone nadal przedsiębiorstwo na rachunek masy upadłości (konkursowej).

(2) W wypadkach, wskazanych w ust. 1 w punktach 3 i 5, ma być ustanowiony kierownik przedsiębiorstwa, ponoszący odpowiedzialność przed władzami za należyte wykonywanie obowiązków, wynikających z koncesji. Imię, nazwisko i adres kierownika należy zgłosić władzy, która udzieliła koncesji.

P. prawo małżeńskie (Dz. U. R. P. Nr 48/1945, poz. 270).

§ 48. (1) Przewozy, wymienione w art. 8 ust. 1 w punktach 1 — 7, podlegają zgłoszeniu u właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) W zgłoszeniu o rozpoczęciu wykonywania przewozów należy podać:

1) imię i nazwisko lub firmę, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego wykonywanie przewozów lub siedzibę przedsiębiorstwa;
2) rodzaj przewozów (przewozy osobowe lub towarowe);
3) nazwy ważniejszych miejscowości, przez które są lub mają być dokonywane przewozy, albo linie lub obszary przewozów, według terytorialnych jednostek administracyjnych;
4) ilość, typ, firmę fabryczną oraz numer rejestracyjny pojazdów mechanicznych;
5) czas trwania przewozów.

§ 49. (1) Powiatowa władza administracji ogólnej wyda zgłaszającemu rozpoczęcie wykonywania przewozów bezzwłocznie zaświadczenie według wzoru, ustalonego w załączniku Nr 1.

(3) Zaświadczenie ma ważność na czas jednego roku, licząc od daty jego wydania.

(4) Władza, wskazana w ust. 1, może przedłużyć ważność zaświadczenia na następny rok przez odpowiednią adnotację w zaświadczeniu, jeżeli do dnia upływu ważności zaświadczenia nie uległy zmianie zaświadczone dane.

Wzór zaświadczenia pominięto.

76.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W POROZUMIENIU Z MINISTREM SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 13 sierpnia 1932 r.

w sprawie regulaminów : przewozu osób i ich bagażu oraz towarów pojazdami mechanicznymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 listopada 1932 r. Nr 104,poz. 868).

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 1932 r. o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (Dz.U.R.P. Nr 32, poz. 336) i na podstawie art. 6 punkt b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz.U.R.P. Nr 51, poz. 479) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Rozporządzenie niniejsze dotyczy:

1) autobusów i dorożek samochodowych;
2) pojazdów mechanicznych, służących do przewozu towarów.

(2) Za autobus uznaje się pojazd mechaniczny przeznaczony do przewozu siedmiu lub więcej podróżnych.

(3) Za dorożkę samochodową uznaje się pojazd mechaniczny przeznaczony do zarobkowego przewozu najwyżej sześciu osób.

§ 2. (1) Przewóz osób i ich bagażu powinien się odbywać z zachowaniem postanowień regulaminu, zamieszczonego w załączniku Nr 1 do niniejszego rozporządzenia.

(2) Przewóz towarów pojazdami mechanicznymi powinien się odbywać z zachowaniem postanowień regulaminu, zamieszczonego w załączniku Nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

Załącznik Nr 1 do § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Komunikacji z 13 sierpnia 1932 r., (poz. 868).

Regulamin przewozu osób i ich bagażu autobusami i dorożkami samochodowymi.

§ 1. Postoje na drogach publicznych pojazdów mechanicznych służących do koncesjonowanego przewozu mogą się odbywać w miejscach, wyznaczonych do tego celu przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej po porozumieniu się z odnośnym zarządem drogowym, a w miastach — po porozumieniu z zarządem miasta.

§ 2. Uprawiający koncesjonowany przewóz obowiązany jest dokonać przewozu:

a) jeżeli podróżny zastosuje się do niniejszego regulaminu i uiści należną opłatę za przewóz;
b) jeżeli przewozu można dokonać autobusem lub dorożką samochodową, którymi przewożący wykonywa dany przewóz;
c) jeżeli przewozowi nie stoją na przeszkodzie okoliczności, których przewożący nie mógł uniknąć i którym nie mógł zaradzić.

§ 3. (1) W autobusie, służącym do koncesjonowanego przewozu:

1) kierowca powinien mieć zapewnioną zupełną swobodę ruchów przy kierowaniu;
2) zabrania się podróżnym zajmowania miejsca obok kierowcy, albo zapełniania tego miejsca bagażem;
3) zabrania się podróżnym zajmowania miejsc nie przeznaczonych dla podróżnych;
4) zabrania się podróżnym wsiadania do autobusu, gdy dopuszczalna ilość miejsc jest zajęta;
5) zabrania się podróżnym stania podczas jazdy na stopniach autobusu;

6) zabrania się podróżnym wsiadania do autobusu lub wysiadania z niego podczas ruchu.

(2) Postanowienia zawarte w ust. 1 punktach 1, 4, 5 i 6 stosuje się także do dorożek samochodowych, służących do koncesjonowanego przewozu, jak również do wszelkich autobusów, chociażby przewozy nimi nie podlegały koncesjonowaniu.

§ 4. Podróżny rozpoczynający jazdę w pojeździe mechanicznym przedsiębiorstwa koncesjonowanego powinien się zaopatrzyć w bilet, uprawiający koncesjonowany przewóz jest obowiązany bilet wydać.

Bilet powinien zawierać: numer, nazwę przedsiębiorstwa i jego adres, wysokość pobranej za jazdę opłaty oraz nazwę mejscowości, między którymi bilet jest ważny. W razie oddania do przewozu bagażu za osobną opłatą, podróżnemu powinien być wydany kwit na bagaż. Bilet i kwit na bagaż powinien podróżny zachować przez cały czas podróży i okazywać na żądanie organu, upoważnionego do kontroli.

§ 5. Nie wolno przewozić pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstw koncesjonowanych:

a) większej liczby podróżnych ponad przepisaną liczbę miejsc;

b) osób w stanie nietrzeźwym;

c) osób, które zachowaniem swoim obrażają przyzwoitość publiczną lub zakłócają spokój;

d) osób, które wskutek choroby, niechlujstwa lub innych przyczyn są przykre lub niebezpieczne dla towarzyszów podróży, chyba, że osoby takie zajmują miejsca w osobnym zamkniętym przedziale; osoby, które zachorowały w czasie jazdy, należy jednak dowieść do miejsca, gdzie mogą otrzymać konieczną opiekę.

§ 6. Nie wolno przewozić pojazdem mechanicznym przedsiębiorstwa koncesjonowanego przedmiotów grożących niebezpieczeństwem, jako to: broni nabitej, materiałów wybuchowych samozapalnych, łatwopalnych, żrących, budzących odrazę, lub wydzielających niemiłą woń tudzież przedmiotów, które są niedogodne lub przykre dla współpodróżnych. Osobom, które pełniąc służbę publiczną, obowiązane są mieć przy sobie broń palną, wolno jest w czasie przejazdu służbowego mieć przy sobie broń nabitą odpowiednio zabezpieczoną.

§ 7. (1) Podróżnym wolno zabierać ze sobą do pojazdu mechanicznego przedsiębiorstwa koncesjonowanego bagaż ręczny.

(2) Bagaż ponad 10 kg wagi lub o wymiarach nie nadających się do przewozu w pomieszczeniach dla podróżnych wolno przewozić tylko w specjalnych pomieszczeniach.

(3) Bagaż powinien być tak umieszczony, aby współpodróżni nie byli narażeni na niebezpieczeństwo lub szkodę. Na bagaż przewożony poza pomieszczeniem dla podróżnych, przewożący jest obowiązany wydać kwit bagażowy.

(4) Podróżnym nie wolno zabierać ze sobą żywych zwierząt. Wyjątek stanowią małe zwierzęta pokojowe trzymane na rękach. Bagaż, zawierający przedmioty, mogące zanieczyścić wnętrze autobusu, lub zabrudzić podróżnych, tudzież psy większe, winny być przewożone tylko w osobnym przedziale, przeznaczonym do przewozu bagażu.

§ 8. (1) Uprawiający koncesjonowany przewóz jest obowiązany utrzymać pojazd w czystości.

(2) Zabrania się podróżnym i obsłudze zanieczyszczania pojazdu.

§ 9. Zabrania się podróżnym otwierania drzwi pojazdu w czasie jazdy. Otwieranie okien autobusu może uskuteczniać tylko obsługa.

§ 10. (1) Palenie tytoniu w przedziałach dla niepalących jest zabronione w pojeździe mechanicznym, posiadającym przedziały dla palących.

(2) W pojeździe, nie posiadającym przedziałów dla niepalących, palenie tytoniu jest dozwolone, jeśli żaden ze współpodróżnych nie podnosi sprzeciwu.

§ 11. Obsługa pojazdu mechanicznego służącego do przewozów koncesjonowanych jest obowiązana przestrzegać, aby podróżni stosowali się do postanowień niniejszego regulaminu. Podróżnych nie stosujących się do powyższych postanowień może obsługa usunąć z pojazdu.

§ 12. (1) Obsługa pojazdu powinna być czysto przyodziana.

(2) Obsługa pojazdu powinna wobec podróżnych zachowywać się grzecznie i udzielać informacji, dotyczących przewozu.

§ 13. (1) Obsługa pojazdu służącego do przewozów koncesjonowanych jest obowiązana zatrzymywać pojazd w miejscach postojów, ustalonych rozkładem jazdy, a na żądanie i w innych miejscach.

(2) Obsłudze wolno otwierać drzwi pojazdu dopiero po jego zatrzymaniu.

(3) Po zatrzymaniu pojazdu obsługa jest obowiązana otworzyć drzwi pojazdu, wysiąść z niego i przy schodzeniu z pojazdu lub wsiadaniu do niego, jak również przy załadowywaniu i wyładowywaniu bagażu udzielać podróżnym potrzebnej pomocy.

(4) Obsłudze nie wolno dawać sygnału do odjazdu z miejsca postoju, dopóki wysiadający nie staną na ziemi, a wsiadający nie zajmą miejsca i dopóki nie zostaną zamknięte drzwi pojazdu.

§ 14. Uprawiający koncesjonowany przewóz powinien czuwać nad tym, aby jego personel stosował się ściśle do postanowień niniejszego regulaminu.

Załącznik Nr 2 do § 2 ust. 2, rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 13 sierpnia 1932 r., (poz. 868).

Regulamin przewozu towarów pojazdami mechanicznymi.

§ 1. (1) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów, bez prawa wyłączności na linii lub sieci linii przewozowych, oraz przewóz z prawem wyłączności na linii, sieci linii przewozowych i na oznaczonym obszarze (kierunku) nie może odmówić przewozu przesyłki, jeśli przewóz w myśl przepisów niniejszego regulaminu nie jest zakazany i jeśli przewozu można dokonać pojazdem mechanicznym, którym przewożący wykonywa przewóz towarów a przewozowi nie stoją na przeszkodzie okoliczności, których nie mógł uniknąć, lub którym nie mógł zaradzić.

(2) Za przesyłkę uważa się towar oddany do jednorazowego przewozu pojazdem mechanicznym koncesjonariusza przez określonego nadawcę do określonego odbiorcy. Przesyłka może obejmować towar różnego rodzaju i zajmować cały pojazd mechaniczny lub jego część.

§ 2. Uprawiającemu koncesjonowany przewóz towarów wolno przewozić pojazdem mechanicznym takie tylko towary, które ze względu na ich wymiary, wagę, właściwości fizyczne i chemiczne nie zagrażają życiu i zdrowiu ludzkiemu i nie narażają na szkodę cudzego mienia.

§ 3. (1) Materiały wybuchowe, samozapalne i łatwopalne można przewozić pojazdem mechanicznym, jeżeli:

1) znajdują się w odpowiednim, szczelnym i wymoszczonym opakowaniu, zabezpieczającym od skutków wstrząśnień i zapalenia, i

2) oprócz tych materiałów odpowiednio poukładanych, w pojeździe mechanicznym nie przewozi się jednocześnie innych towarów,

3) przewozowi towarzyszy konwojent.

(2) Szybkość pojazdu mechanicznego z materiałami wymienionymi w ustępie (1) nie może być większa niż 30 kilometrów na godzinę.

§ 4. Materiały trujące, żrące, budzące odrazę i wydzielające niemiłą woń, można przewozić pojazdem mechanicznym, jeżeli materiały te znajdują się w szczelnym opakowaniu, uniemożliwiającym rozsypanie się, rozlanie lub wydzielanie woni.

§ 5. Postanowienia, zawarte w §§ 2, 3 i 4, stosują się także do niekoncesjonowanych przewozów towarowych pojazdami mechanicznymi.

§ 6. Uprawiającemu koncesjonowany przewóz twarów wolno przyjmować do pojazdu mechanicznego z towarem konwojentów w liczbie uzasadnionej istotną potrzebą. Konwojent może zajmować miejsce obok kierowcy albo inne miejsce w pojeździe.

§ 7. (1) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów bez prawa wyłączności na oznaczonym obszarze (kierunku) jest obowiązany używać dla każdego pojazdu osobnego kwitariusza przewozowego, z zachowaniem kolejności numerów, według wzoru ustalonego w załączniku (A).

(2) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów bez prawa wyłączności na linii lub sieci linii przewozowych oraz przewóz z prawem wyłączności na linii, sieci linii przewozowych i na oznaczonym obszarze (kierunku) jest obowiązany używać dla każdego pojazdu osobnego kwitariusza przewozowego z zachowaniem kolejności numerów, według wzoru ustalonego w załączniku (B).

(3) Do kwitariuszy przewozowych nie wpisuje się przewozów, zawierających:

1) towary, będące własnością nadawcy, gdy jest ona zarazem ich odbiorcą i korzysta z usług przewozu koncesjonariusza, mając do swego rozporządzenia cały pojazd mechaniczny;

2) materiały ziemne, gruz, śnieg oraz materiały do robót wykonywanych przez Państwo i związki samorządowe;

3) materiały, których nadawcą lub odbiorcą są władze wojskowe a których przewóz dokonywany jest przy użyciu całego pojazdu mechanicznego.

(4) Przewozy wymienione w ustępie (3) w punktach 1) i 2) podlegają wpisowi do księgi przewozu (§ 12). Kierowca lub konwojent przesyłek, wymienionych w ustępie (3) w punktach 1), 2) i 3) powinien posiadać w czasie przewozu i okazywać na żądanie państwowych organów kontrolujących pisemne zlecenie nadawcy, według wzoru ustalonego w załączniku (C).

Załączniki do regulaminu pominięto.

§ 8. (1) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów, przyjmując do przewozu przesyłkę, jest obowiązany wydać nadawcy pokwitowanie nadania (załącznik A lub B), całkowicie wypełnione i zaopatrzone ręcznie uskutecznionym podpisem przewożącego lub pełnomocnika.

(2) Nadający towar jest obowiązany podać zawartość przesyłki, oddanej do przewozu, zgodnie ze stanem faktycznym.

(3) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów jest odpowiedzialny za zgodność przesyłki ze wskazaniami zawartymi w kwitariuszu przewozowym.

(4) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów ma prawo sprawdzić w obecności nadawcy zawartość przesyłki, wagę i ilość sztuk.

(5) Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów może żądać od nadawcy poświadczenia na odwrocie grzbietu kwitariusza przewozowego, że zawartość przesyłki i waga są zgodne z jego wskazaniami, uwidocznionymi w kwitariuszu przewozowym.

§ 9. (2) Odbiorca przesyłki może domagać się od uprawiającego koncesjonowany przewóz towarów przy wydaniu mu przesyłki odpisu grzbietu kwitariusza przewozowego, podpisanego przez przewożącego lub jego pełnomocnika z pokwitowaniem należności przewozowej, jeśli ją opłaca odbiorca. Uprawiający przewóz określony w § 7 ust. (2) jest obowiązany wydać odbiorcy odpis grzbietu kwitariusza przewozowego (zał. B) z pokwitowaniem należności przewozowej, jeśli ją opłaca odbiorca.

§ 10. Kwitariusze przewozowe (grzbiety) powinny się znajdować w czasie przewozu na pojeździe mechanicznym i należy je okazywać na żądanie państwowych organów kontrolujących.

§ 11. Uprawiającemu koncesjonowany przewóz towarów bez prawa wyłączności na linii lub sieci linii przewozowych oraz przewóz z prawem wyłączności na linii, sieci linii przewozowych i na oznaczonym obszarze (kierunku) — nie wolno pobierać w jakiejkolwiek formie innej należności niż ustalonej w zatwierdzonej taryfie. Kwota należności oraz opłaty dodatkowe powinny być wpisywane do kwitariusza przewozowego.

§ 12. Uprawiający koncesjonowany przewóz towarów jest obowiązany prowadzić księgę przewozu, wyszczególniającą wszystkie przewozy, według wzoru, ustalonego w załączniku (D), i jest odpowiedzialny za zgodność wpisanych do księgi danych ze wskazaniami kwitariuszy przewozowych.

§ 13. Kwitariusze przewozowe (grzbiety), zlecenia przewozu i księgi przewozu przewożący jest obowiązany przechowywać przez okres pięciu lat od ukończenia przewozu i okazywać je na żądanie państwowych organów kontrolujących.

§ 14. Postój pojazdów mechanicznych, którymi koncesjonariusz uprawia koncesjonowany przewóz towarów bez prawa wyłączności na linii lub sieci linii przewozowych oraz przewóz z prawem wyłączności na linii, sieci linii przewozowych na oznaczonym obszarze (kierunku) — odbywa się w miejscach, wyznaczonych do tego celu przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej w porozumieniu z odnośnym zarządem drogowym. a w miastach w porozumieniu z zarządem miasta.

77.

USTAWA

z dnia 22 marca 1933 r.

o zarobkowym przewozie osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 maja 1933 r. Nr 32; poz. 273). Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 619).

Art. 1. Na zarobkowy przewóz osób pojazdem mechanicznym na drogach publicznych (ulicach i placach) w obrębie gminy miejskiej należy z wyjątkiem przewozów, określonych w art. 8 uzyskać koncesję.

Art. 2. 1) Koncesji udziela:

1) na zarobkowy przewóz osób pojazdem mechanicznym na drogach publicznych, z wyjątkiem przypadków, wskazanych w p. 2 i 3, zarząd gminy miejskiej;

2) na zarobkowy przewóz osób autobusem w gminach miejskich, nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, powiatowa władza administracji ogólnej;

3) gminach miejskich, wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, na zarobkowy przewóz osób autobusem przez przedsiębiorstwa, działające przy udziale kapitału państwowego, powiatowa władza administracji ogólnej, a w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu m. st. Warszawy, w obu wypadkach po zasięgnięciu opinii właściwej gminy miejskiej.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy.

Art. 5. (1) Prawo prowadzenia komunikacji autobusami przez gminy miejskie, wydzielone z powiatowych związków samorządowych, we własnym zarządzie (art. 8 ust. 1 p. 1 może obejmować również obszar sfery interesów mieszkaniowych gminy.

(2) Obszar ten określa właściwa władza nadzorcza.

Art. 6. Warunki, pod którymi koncesje będą udzielane, prawa i obowiązki uprawnionego, czas trwania koncesji, rodzaje i wysokość opłat, jak również przyczyny wygaśnięcia lub odebrania koncesji określa rozporządzenie Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych i Skarbu.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziem Odzyskanych— Minister Ziem Odzyskanych), kompetencje Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej.

2. P. rozp. Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1935 r. o wydawaniu koncesji na zarobkowy przewóz osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej (poz. 78 niniejszego zeszytu).

Art. 7. (1) Kto narusza przepisy ustawy niniejszej albo rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, ulega karze grzywny do 3.000 (trzech tysięcy) zł albo karze aresztu do 3 miesięcy. (150.000 zł).

(2) Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 8. (1) Nie potrzeba uzyskiwać koncesji na:

1) przewóz osób pojazdami mechanicznymi miejskich przedsiębiorstw przewozowych w gminach miejskich, wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, jeżeli gmina

prowadzi takie przedsiębiorstwa we własnym zarządzie;

2) przewóz osób pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon";

3) przewóz osób pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstw lotniczych do portów i z portów lotniczych;

4) doraźne przewozy wycieczkowe, organizowane przez towarzystwa turystyczne o charakterze społecznym, które nie uprawiają przemysłu przewozowego;

5) przewóz pracowników z miejsca pracy i do miejsca pracy pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstwa;

6) przewóz chorych pojazdami mechanicznymi szpitali, pogotowi ratunkowych, kas chorych, lecznic, towarzystw ratunkowych;

7) przewóz zwłok pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstw pogrzebowych;

8) przewóz gości hotelowych z dworców kolejowych do hoteli i z hoteli do dworców kolejowych pojazdami mechanicznymi przedsiębiorstw hotelowych.

(2) Przewozy, wymienione w ust. 1 w p. 3, 4, 5, 6 i 8, podlegają zgłoszeniu, stosownie do przepisów, jakie wyda Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Kasy Chorych przekształcono na Ubezpieczalnie Społeczne.

Art. 9. Koncesja na przewóz osób pojazdami mechanicznymi, poza obszarami jednej gminy, nie uprawnia sama przez się do wykonywania zarobkowego przewozu, określonego ustawą niniejszą, jednakże nie będzie wymagana osobna koncesja na wjazd do miasta, przejazd przez miasto i wyjazd z miasta pojazdów mechanicznych, kursujących poza obszarami jednej gminy, jeśli linia przewozowa, po której odbywają się przewozy, prowadzi do miasta, z miasta albo przechodzi przez miasto.

78.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 6 kwietnia 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Skarbu o wydawaniu koncesji na zarobkowy przewóz osób pojazdami mechanicznymi w obrębie gminy miejskiej.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 kwietnia 1935 r. Nr 29, poz. 226).

Do art. 6.

§ 6. (1) W koncesji władza ustala:

1) ilość, rodzaj, typ (model) i pojemność pojazdów mechanicznych koncesjonariusza, którymi ma wykonywać przewozy;

2) obowiązki koncesjonariusza w zakresie:
 a) taryf przewozowych (§ 7);
 b) zabezpieczenia roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe wskutek wykonywania przewozów (§ 8 i 9);
 c) terminowego rozpoczęcia przewozów i zawiadamiania o zrzeczeniu się koncesji (§ 10 i 11);

3) zakaz przenoszenia praw i obowiązków, wynikających z koncesji (§ 12).

W koncesji na regularne przewozy autobusami na określonych liniach władza ustala ulice (place), po których mają być wykonywane przewozy, ilość kursów codziennych, ponadto obowiązki koncesjonariusza w zakresie:
 a) rozkładu jazdy,
 b) wydawania biletów,
 c) prowadzenia statystyki i oznaczania pojazdów (§ 13).

(2) Poza tym władza może ustalić w koncesji obowiązek jednolitego ubioru obsługi oraz inne obowiązki koncesjonariusza.

§ 7. (1) Taryfę opłat za przewóz dorożkami samochodowymi ustala zarząd gminy miejskiej, po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i ogłasza w sposób w gminie stosowany.

(2) Taryfę opłat za przewóz autobusami na określonych liniach zatwierdza władza wydającą koncesję, po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej.

Dalszy ciąg ust. (2) pominięto.

(3) Jeżeli istnieje jednocześnie kilka taryf opłat, dorożki samochodowe powinny być zaopatrzone w napis, wskazujący wysokość opłat.

(4) Koncesjonariusz wykonywający przewozy dorożkami samochodowymi, obowiązany jest, jeśli to przewiduje koncesja, pobierać opłaty za przewóz wskazane przez licznik.

§ 8. (1) Koncesjonariusz obowiązany jest ubezpieczyć się od odpowiedzialności cywilnej za szkody, jakie mogą powstać wskutek wykonywania przewozów.

Ust. 2 pominięto.

(3) Obowiązek ubezpieczenia się nie dotyczy miejskich przedsiębiorstw przewozowych, prowadzonych przez zarząd gminy miejskiej, niewydzielonej z powiatowego związku samorządowego.

§ 9. (1) Umowa zawarta z zakładem ubezpieczeń winna odpowiadać następującym zasadom:

1) umowa może być zawarta tylko z dopuszczonymi do działalności zakładami ubezpieczeń oraz na podstawie ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczenia, zatwierdzonych przez właściwą dla tych zakładów władzę nadzorczą;

2) umowa nie może zawierać żadnych odchyleń od ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczenia, któreby zmniejszały sumy gwaran-

cyjne poniżej norm, wskazanych w § 9, lub zmniejszały zakres odpowiedzialności zakładu, przewidziany w ogólnych i szczególnych warunkach ubezpieczenia;

3) o każdym zmniejszeniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za wypadek ubezpieczeniowy poniżej zakresu, przewidzianego niniejszym rozporządzeniem, jak również o każdym ustaniu tej odpowiedzialności zakład ubezpieczeń winien zawiadomić na 8 dni naprzód władzę, która wydała koncesję, pod rygorem ponoszenia odpowiedzialności w pełnym zakresie;

4) niewypełnienie przez ubezpieczającego obowiązków, wynikających z umowy ubezpieczenia, nie może zwolnić zakładu ubezpieczeń od odpowiedzialności za wypadek ubezpieczeniowy, o ile wynikające z niego roszczenie objęte jest zakresem odpowiedzialności zakładu, przewidzianym w ogólnych i szczególnych warunkach ubezpieczenia, chyba, że ubezpieczający nie zapłacił składki, a zakład ubezpieczeń zawiadomił o tym przynajmniej na 8 dni naprzód władzę, która wydała koncesję (pkt. 3).

Dalszy ciąg ust. (4) pominięto.

5) zakład ubezpieczeń może wypłacić ubezpieczającemu odszkodowanie z umowy ubezpieczenia tylko wówczas, jeśli ubezpieczający wykaże, że roszczenie poszkodowanego z powodu wypadku ubezpieczeniowego zostało przez niego zaspokojone, albo że poszkodowany zgadza się na wypłacenie odszkodowania do rąk ubezpieczającego.

(2) Władza zakaże wykonywania przewozu w razie stwierdzenia ustania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń na wypadek ubezpieczeniowy, jak również w razie zawarcia ubezpieczenia nieodpowiadającego przepisom niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Koncesjonariusz uprawniony do wykonywania regularnych przewozów autobusami na określonych liniach, obowiązany jest rozpocząć wykonywanie przewozów najpóźniej w ciągu 3 miesięcy po otrzymaniu koncesji, jeżeli w warunkach koncesji nie wskazano innego terminu rozpoczęcia.

§ 11. Koncesjonariusz wykonywający regularne przewozy autobusami na określonych liniach, obowiązany jest zawiadomić władzę, która wydała koncesję, o zamiarze zrzeczenia się koncesji, przynajmniej na trzy miesiące przed wstrzymaniem ruchu, jeżeli w warunkach koncesji nie wskazano innego terminu zawiadomienia.

§ 12. Koncesji nie wolno odstępować w żadnej formie osobom trzecim.

§ 13. Koncesjonariusz uprawniony do wykonywania regularnych przewozów autobusami na określonych liniach, obowiązany jest:

1) oznaczyć pojazdy i zaopatrzyć je w napisy orientacyjne, według wzorów zatwierdzonych przez władzę, która wydała koncesję;

2) stosować się do zatwierdzonego rozkładu jazdy. Rozkład jazdy powinien odpowiadać interesom publicznym oraz potrzebom ogółu ludności i winien być odpowiednio dostosowany do innych środków regularnej publicznej komunikacji. O rozkładzie jazdy i jego zmianach decyduje władza, która wydała koncesję;

3) wydawać bilety na przewóz osób;

4) prowadzić statystykę ruchu według wzorów, zatwierdzonych przez władzę, która wydała koncesję, obejmującą ilość odbytych kursów, przerw, przewiezionych osób, ilość i rodzaj wypadków oraz przedstawiać tejże władzy wymagane wykazy statystyczne.

§ 15. (1) Koncesja wygasa:

. . . .

3. razie śmierci koncesjonariusza. Jednakże na podstawie dotychczasowej koncesji i na warunkach w niej zawartych może być prowadzone nadal przedsiębiorstwo na rachunek masy spadkowej, albo wdowy przez czas jej wdowieństwa, o ile nie była ona sądownie rozdzieloną od stołu i łoża z własnej winy i o ile nie była wykłuczona od spadkobrania, albo też na rachunek małoletnich przez czas ich małoletności. Jeżeli oprócz wdowy, która chce korzystać z tego prawa, pozostali także małoletni zstępni do spadku uprawnieni, natenczas prawo dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa przysługuje wspólnie wdowie i tym zstępnym, o ile koncesjonariusz nie uczynił w tej mierze innych zarządzeń;

. . . .

5. w razie upadłości. Jednakże na podstawie dotychczasowej koncesji i na warunkach w niej zawartych, może być prowadzone nadal przedsiębiorstwo na rachunek masy upadłości (konkursowej).

(2) W przypadkach, wskazanych w ust. (1) pkt. 3 i 5, powinien być ustanowiony kierownik przedsiębiorstwa, ponoszący odpowiedzialność przed władzami za należyte wykonywanie obowiązków, wynikających z koncesji. Imię, nazwisko i adres kierownika należy zgłosić władzy, która wydała koncesję. Władza ta może zażądać ustanowienia innego kierownika, jeżeli ustanowiony nie posiada kwalifikacyj do prowadzenia przedsiębiorstwa według wymagań koncesji.

Do art. 8 ust. (2).

§ 17. (1) Obowiązek zgłaszania przewozów obciąża właściciela pojazdu.

Zgłoszenie uskutecznić należy w zarządzie gminy miejskiej na 7 dni przed rozpoczęciem wykonywania przewozów. Osoby, wykonywające przewozy w dniu ogłoszenia rozporządzenia niniejszego, powinny uskutecznić zgłoszenie w ciągu trzech miesięcy od powyższego terminu.

(2) Zarząd gminy miejskiej wyda osobom, zgłaszającym wykonywanie przewozów, potwierdzenie, w którym ustali:
1. imię, nazwisko i adres osoby, wykonywającej przewozy;
2. rodzaj przewozów;
3. numery rejestracyjne pojazdów mechanicznych, którymi przewozy te mają być wykonywane.

(3) Osoby, którym powiatowa władza administracji ogólnej wydała zaświadczenie na podstawie art. 8 ust. (2) ustawy z dnia 14 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 336) o wykonywaniu przewozów, nie mają obowiązku zgłaszania w zarządzie gminy miejskiej przewozów, wymienionych w art. 8 ust. (2) ustawy z dnia 22 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 273), jeżeli przewozy te odbywają się w obrębie gminy miejskiej i poza jej obszarami.

79.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 20 października 1927 r.

o dostarczaniu środków przewozowych dla wykonywania budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów.

(Dz. U. R. P. z dnia 2 listopada 1927 r. Nr 93, poz. 864).
Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 1. W wypadkach, gdy organa administracji drogowej, wykonywające we własnym zarządzie budowę i utrzymanie dróg publicznych i mostów, nie mogą uzyskać w drodze dobrowolnej umowy środków przewozowych, niezbędnych dla wykonania tych robót — czy to wskutek odmowy ze strony posiadaczy środków przewozowych, czy wskutek żądania za ich wynajęcie zapłaty wyższej od stosowanej w promieni 10 klm od miejsca robót, może być zarządzone przymusowe dostarczenie odpowiednich dla tego celu środków przewozowych wraz z obsługą, za wynagrodzeniem.

Art. 2. Obowiązkowi przymusowego dostarczania (art. 1) środków przewozowych podlegają wszyscy posiadacze tych środków, z wyjątkami wskazanymi w art. 5.

Obowiązek ten wykonywa się wyłącznie w naturze.

Art. 3. Obowiązek dostarczania środków przewozowych nakładać należy na posiadaczy takich środków kolejno, równomiernie i z uwzględnieniem stosunków gospodarczych i zawodowych. Obowiązek ten nie może być nakładany na rolników w porze zasiewów, sprzętu siana i zbiorów ziemiopłodów.

Art. 4. Nie można żądać dostarczania środków przewozowych z odległości większej, niż 10 klm od miejsca robót.

Art. 5. Od obowiązku dostarczania środków przewozowych (art. 1 i 2) wolne są następujące instytucje i osoby:
a) urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe i komunalne;
b) instytucje użyteczności publicznej, służące celom społecznym, kulturalnym i gospodarczym;
c) z zastrzeżeniem wzajemności — osoby, którym służy prawo eksterytorialności oraz szefowie zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych, będący obywatelami państwa wysyłającego, co do pojazdów, przeznaczonych do użytku urzędowego lub osobistego.

Nadto od obowiązku dostarczania środków przewozowych wolni są ich posiadacze, o ile chodzi o następujące środki przewozowe:
d) do których utrzymywania funkcjonariusze państwowi są obowiązani;
e) służące do przewożenia poczty;
f) licencjonowane ogiery i klacze, utrzymywane tylko w celach hodowlanych, klacze wysokoźrebne i klacze ze źrebiętami ssącymi w okresie 2 miesięcy;
g) konie stale pracujące w kopalniach pod powierzchnią ziemi.

Art. 6. Zarządzenie o przymusowym dostarczeniu środków przewozowych wyda właściwa władza administracyjna I instancji, przy tym odnośnie do gmin wiejskich, miejskich i gmin, nie sprawujących funkcyj władzy administracyjnej I instancji, po wysłuchaniu wydziału powiatowego, względnie magistratu.

1. Władzą administracyjną I instancji, wymienioną w art. 6, jest powiatowa władza administracji ogólnej.
2. Organem zarządzającym i wykonawczym w gminach miejskich jest obecnie zarząd miejski.

Art. 7. Zarządzenie oznaczy ściśle czas, w ciągu którego ma być wykonywane, albo też roboty, jakie mają być dokonane.

Art. 8. W wypadkach, w których środki przewozowe mają być dostarczone z poza granic obszaru, podlegającego powołanej w art. 6 władzy administracyjnej I instancji, interesowana władza porozumie się z władzą administracyjną I instancji obszaru sąsiedniego, która w następstwie wyda zarządzenie w myśl art. 6 i 7.

Dalszy ciąg art. 8 pominięto.

Art. 9. Zarządzenie, o którym mowa w artykułach 6 i 8, będzie na polecenie właściwej władzy administracyjnej I instancji ogłoszone w odnośnych gminach.

Art. 10. Władze gmin wiejskich i miejskich, nie sprawujących funkcyj władzy administracyjnej I instancji, w terminie przez władzę administracyjną określonym, oraz władze gmin miejskich, powyższe funkcje sprawujących, w czasie według swojego uznania, sporządzą alfa-

betyczny wykaz posiadaczy środków przewozowych, które mają być dostarczane i podadzą ten wykaz do powszechnej wiadomości.

Na podstawie tego wykazu władze gminne powołają z uwzględnieniem zasad, podanych w art. 2 i 4, poszczególnych posiadaczy do dostarczenia środków przewozowych przez doręczenie im nakazów imiennych.

Art. 11. W nakazach, o których mowa w artykule poprzednim, winny być wskazane: ilość żądanych środków, termin i miejsce ich dostarczenia.

Nakazy te winny być doręczone co najmniej na 7 dni przed terminem, podanym w nakazie.

Art. 15. Kto bez słusznej przyczyny uchyli się od obowiązku dostarczenia środków przewozowych w myśl rozporządzenia niniejszego, ulegnie karze grzywny do 150 zł lub aresztu do 15 dni. (7.500 zł).

Władza, wymierzająca karę, oznaczy w orzeczeniu, na wypadek nieściągalności grzywny, karę zastępczego aresztu na czas nie dłuższy od 15 dni.

Art. 16. Do wymierzania kar, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, powołane są władze administracyjne I instancji.

Art. 18. Grzywny ściągane będą w trybie administracyjnym na rzecz Skarbu Państwa względnie funduszu drogowego związku komunalnego, zależnie od tego, do jakiej kategorii drogi środki przewozowe służyć miały.

P. art. 42 § 3 k. k., art. 2 pr. o wykr. i art. 12 § 1 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 19. Postanowienia rozporządzenia niniejszego stosuje się również do dróg, stanowiących własność Państwa, a nie będących drogami publicznymi.

Art. 21. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

80.

USTAWA

z dnia 13 marca 1934 r.

o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 kwietnia 1934 r. Nr. 32, poz. 285).

Art. 1. (1) Upoważnia się Ministra Komunikacji do wydawania w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzeń przepisów o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego.

(2) Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określi również organa kolejowe, powołane do nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o porządku na kolejach, zakres ich uprawnień, w granicach, określonych ustawą niniejszą, sposób wyszkolenia oraz wzór specjalnej odznaki dla tych organów.

(3) Organa kolejowe, sprawujące nadzór nad przestrzeganiem przepisów o porządku na kolejach, noszą nazwę organów ochrony kolei.

Ust. (4) pominięto.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie z dnia 13 marca 1934 r., przeszły odpowiednio na Ministrów: Administracji Publicznej (i Ziem Odzyskanych) oraz Bezpieczeństwa Publicznego. Dotychczas rozgraniczenie zakresu działania pomiędzy tymi ministrami w drodze przepisu prawnego nie nastąpiło.

2. P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego (poz. 81 niniejszego zeszytu).

Art. 2. Zakres uprawnień organów ochrony kolei (art. 1 ust. (2)), może obejmować:

1) **prawo nakładania grzywien w drodze doraźnego nakazu karnego;**

Dalszy ciąg art. 2 pominięto.

Art. 3. (1) Grzywny, nakładane przez organa ochrony kolei w drodze doraźnego nakazu karnego (art. 2 pkt. 1), nie mogą przekraczać 5 zł. Nakładać je można wtedy, gdy nie ma wątpliwości co do winy osoby, dopuszczającej się wykroczenia przeciw przepisom o porządku na kolejach. (500 zł.)

(2) Do doraźnych nakazów karnych (art. 2 pkt. 1), stosuje się przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365).

(3) W zakresie wykonywania doraźnego orzecznictwa karnego organa ochrony kolei podlegają powiatowym władzom administracji gólnej.

(4) Prawo nakładania doraźnych nakazów karnych nie służy pracownikom kolei prywatnych użytku publicznego, nie będących w zarządzie Państwa lub przedsiębiorstwa państwowego „ Polskie Koleje Państwowe“.

(5) Nie można nakładać grzywny w drodze doraźnych nakazów karnych, jeżeli osoba która przekroczyła przepisy o porządku na kolejach:

1) **wyrządziła przez swój czyn szkodę materialną;**
2) **popełniła jedno z przestępstw, wyszczególnionych w art. 215, 223, 257, 258, 259, 263 lub 265 kodeksu karnego odnośnie do komunikacji kolejowej, mienia kolejowego lub mienia, powierzonego kolei.**

Art. 2 dekretu z dnia 26 kwietnia 1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R P. Nr 24, poz. 161) rozszerzył uprawnienia do nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych do wysokości 500 zł.

Art. 6. (1) Uprawnienia, określone w art. 2—5, służą organom ochrony kolei w czasie pełnienia służby na obszarze kolejowym.

(2) Obszarem kolejowym w rozumieniu ustawy niniejszej jest teren, przeznaczony do prowadzenia eksploatacji kolei, wraz ze znajdującymi się na nim budowlami i urządzeniami, służącymi temu celowi.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Komunikacji określa przypadki, w których działalność organów ochrony kolei sięgać będzie poza obszar kolejowy.

P. rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 października 1935 r. o działalności organów ochrony kolei poza obszarem kolejowym (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 475).

Art. 10. Przepisy ustawy niniejszej nie dotyczą kolei miejskich, jako też kolei użytku publicznego trakcji niemechanicznej.

Art. 13. (2) Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, wydane w sprawach, unormowanych ustawą niniejszą, a w szczególności:

Pkt. 1—4 pominięto.

5) ptk. 7 art. 4 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 580) w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 października 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 76, poz. 599) odnośnie do postanowień i przepisów, obowiązujących pod względem bezpieczeństwa ruchu i porządku na kolejach publiczność i zarząd kolejowy w ich stosunkach wzajemnych.

81.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 24 listopada 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 grudnia 1934 r. Nr 109, poz. 961).

Na podstawie art. 1 ust. (1) i (2) i art. 12 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 285) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Przechodzenie, przejeżdżanie, jak również przepędzanie zwierząt przez tory kolejowe jest dozwolone jedynie przez przejścia i przejazdy do tego przeznaczone, w czasie gdy nie są one zamknięte i gdy pociąg się nie zbliża.

(2) Przed przejazdami niestrzeżonymi (nie zamykanymi) bez sygnalizacji samoczynnej, wskazującej zbliżanie się pociągów, prowadzący pojazd powinien go zatrzymać, gdy pociąg się zbliża; przed przejazdami strzeżonymi lub niestrzeżonymi (niezamykanymi) z sygnalizacją samoczynną, wskazującą zbliżanie się pociągów, prowadzący pojazd powinien go zatrzymać, gdy rogatka jest zamknięta lub gdy sygnał wskazuje zbliżanie się pociągu oraz na wezwanie dróżnika.

(3) Zwierzęta należy przed przejazdami niestrzeżonymi zatrzymywać w czasie zbliżania się pociągu w odległości co najmniej 10 m od toru.

(4) Przy przechodzeniu, przejeżdżaniu i przepędzaniu zwierząt przez przejścia i przejazdy należy trzymać się prawej strony,

(5) Na przejściach i przejazdach nie wolno zatrzymywać się, wyprzedzać innych pojazdów ani też pozostawiać zwierząt lub pojazdów.

(6) Osobom nie upoważnionym nie wolno otwierać lub zamykać rogatek na przejazdach, ani też wywierać jakiegokolwiek wpływu na ich działanie.

§ 2. (1) Wstęp na tory i torowisko kolejowe w innych miejscach, niż przez przejścia i przejazdy do tego przeznaczone, oraz chodzenie po torach i torowisku jest dozwolone:

1) pracownikom kolejowym, pełniącym służbę lub wykonywującym roboty na obszarze kolejowym;
2) pracownikom pocztowym, pełniącym służbę lub wykonywującym roboty na obszarze kolejowym, za okazaniem legitymacji sporządzonej według wzoru, uzgodnionego z zarządem kolei;
3) organom Policji Państwowej, jeżeli są w ubraniach cywilnych za okazaniem legitymacji służbowej, umundurowanym zaś bez legitymowania się;
4) organom żandarmerii, Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej podczas lub w związku z pełnieniem czynności służbowych, jeżeli są w ubraniach cywilnych za okazaniem legitymacji służbowej, umundurowanym zaś bez legitymowania się;
5) przedstawicielom władz sądowych, administracyjnych, lub wojskowych, urzędującym na obszarze kolejowym;
6) funkcjonariuszom państwowym za okazaniem karty wstępu, wydanej przez właściwy organ kolejowy;
7) osobom niewymienionym w pp. 1—6 za okazaniem specjalnego upoważnienia, wydanego przez właściwy organ kolejowy.

(2) W przypadkach wyjątkowych właściwy organ może zabronić wstępu na tory i torowisko kolejowe osobom, posiadającym prawo wstępu na podstawie ust. (1) p. 7.

1. Czynności Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

2. Czynności Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej w zakresie ochrony granic przejęły Wojska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

§ 3. Zabrania się uszkadzania lub zataraszywania torów i torowiska, uszkadzania wszel-

kich urządzeń kolejowych jako też mostów, przepustów i budowli kolejowych, samowolnego przestawiania zwrotnic i sygnałów, ruszania z miejsca pojazdów kolejowych na torach, posługiwania się urządzeniami alarmowymi, wreszcie wywierania jakiegokolwiek innego wpływu na sposób działania sygnałów lub innych urządzeń kolejowych. Nie wolno również naśladować sygnałów kolejowych lub znaków ostrzegawczych, ani też ustawiać w pobliżu nich takich urządzeń lub używać takich świateł, któreby mogły być uważane za sygnały kolejowe.

§ 4. Nie wolno dopuszczać do wchodzenia zwierząt domowych na tor kolejowy.

§ 5. (1) Na obszarze kolejowym zabrania się palenia ognisk oraz wszelkich w ogóle czynności grożących wywołaniem pożaru.

(2) Zabrania się używania ognia i palenia tytoniu w magazynach, składach i na rampach kolejowych oraz w ich pobliżu.

§ 6. Wejście na perony stacyjne i do innych pomieszczeń na stacjach, jako też wyjście z nich, dozwolone jest tylko przez przejścia do tego przeznaczone.

§ 7. (1) Wstęp na perony stacyjne i na inne ogrodzone lub zamykane części stacji, przeznaczone do obsługi ruchu osobowego, dozwolony jest za okazaniem biletu ważnego na przejazd koleją lub biletu peronowego oraz osobom, wymienionym w § 2 ust. (1) pp. 1—6, pod warunkami tam wskazanymi.

(2) Do hal dojazdowych i przyjazdowych jako też do nieogrodzonych lub niezamykanych peronów i innych części stacji lub dworca mają dostęp osoby, które załatwiają sprawy związane z przejazdem koleją, z nadawaniem lub odbieraniem bagażu i przesyłek kolejowych oraz osoby, które mają uzasadniony interes w oczekiwaniu na przybycie lub odjazd pociągu.

(3) Osoby, których stan lub zachowanie się nie odpowiada przepisom, zawartym w regulaminie przewozu, mogą być usunięte przez właściwy organ kolejowy z poczekalni lub z innych pomieszczeń stacyjnych.

(4) Wprowadzanie do poczekalni i restauracyj stacyjnych psów (z wyjątkiem małych piesków pokojowych) oraz rowerów, jak również palenie tytoniu w poczekalniach, może być wzbronione. Zakaz taki podaje właściwy organ kolejowy do wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia w wymienionych lokalach.

(5) W godzinach, kiedy poczekalnie stacyjne są zamknięte dla podróżnych, mogą z nich korzystać tylko:

1) podróżni, którzy po przybyciu pociągiem, z powodu zasp śnieżnych lub innych zaburzeń atmosferycznych oraz z powodu braku środków komunikacji nie mogą opuścić pomieszczenia stacyjnego,
2) podróżni, którzy z powodu zasłabnięcia lub wskutek nieszczęśliwego wypadku w drodze pozostają na stacji do czasu udzielenia im pomocy lekarskiej,
3) osoby, wymienione w § 2 ust. (1) pp. 1—6, pod warunkami tam wskazanymi.

§ 8. Przebywanie w restauracjach i bufetach stacyjnych, nie będących zarazem poczekalniami, oraz w zakładach fryzjerskich, umywalniach itp. pomieszczeniach na stacji dozwolone jest tylko w celach, do których dane lokale służą.

§ 9. Zabrania się zanieczyszczania pomieszczeń stacyjnych, peronów, torów, ramp, placów, studzien, ładowni i w ogóle obszaru kolejowego.

§ 10. (1) Wstęp do pociągu dozwolony jest osobom posiadającym ważny bilet jazdy koleją lub specjalne pozwolenie właściwego organu kolejowego oraz osobom, wymienionym w § 2 ust. (1) pp. 1—6, pod warunkami tam wskazanymi i tylko w tym przypadku, gdy dana osoba ma do wykonania czynność służbową w pociągu. Regulamin przewozu może przewidzieć nadto wypadki, w których do wagonu mogą wejść osoby posiadające bilet peronowy.

(2) Podróżny powinien okazać bilet jazdy przy wejściu do poczekalni, przy wejściu na peron i przy wyjściu z peronu, przy wsiadaniu do wagonu, oraz w każdym czasie podczas jazdy, gdy uprawniony organ kontroli zażąda okazania biletu; podróżny powinien oddać bilet tuż przed ukończeniem lub po ukończeniu podróży, zależnie od urządzeń, istniejących na końcowym odcinku podróży.

§ 11. (1) Po sygnale odjazdu podróżnym nie wolno wsiadać do pociągu.

(2) Podróżnym wolno wsiadać i wysiadać z pociągu tylko z właściwej strony i w miejscach do tego celu przeznaczonych.

(3) Zabronione jest wsiadanie i wysiadanie z pociągu będącego w biegu.

(4) Podczas biegu pociągu zabronione jest wychylanie się z okien, otwieranie zewnętrznych bocznych drzwi wagonów, zatrzymywanie się na pomostach, przechodzenie z jednego wagonu do drugiego, jeżeli wagony nie są połączone z sobą przejściami ochronymi, przebywanie na stopniach i w ogóle w miejscach, nie przeznaczonych dla podróżnych.

(5) Podróżnym nie wolno zatrzymywać pociągu bez uzasadnionej, ważnej przyczyny.

§ 12. (1) Przy zajmowaniu miejsc w pociągu podróżni powinni stosować się do wskazówek konduktora.

(2) Nie wolno zajmować w pociągu miejsca już zajętego przez inną osobę, jeżeli dowód zajęcia jest widoczny.

(3) Osobom płci męskiej w wieku powyżej lat 10 nie wolno zajmować miejsc w przedziałach dla kobiet nawet za ich zezwoleniem.

§ 13. Co do otwierania okien i wentylatorów, regulowania temperatury i oświetlenia wagonu, podróżni, w razie braku porozumienia, powinni stosować się do zarządzeń konduktora.

§ 14. (1) W przedziałach dla kobiet i dla niepalących nie wolno palić nawet za zezwoleniem współpodróżnych.

(2) Jeśli w pociągu znajduje się tylko jeden przedział I, II lub III klasy, to w przedziale tym palenie jest dozwolone tylko za zgodą wszystkich jadących w nim podróżnych.

§ 15. Organ ochrony kolei ma prawo usunąć z pociągu osoby, które są wyłączone od przejazdu w myśl przepisów, zawartych w regulaminie przewozu osób.

§ 16. Podróżny powinien, na żądanie właściwego organu kolejowego, usunąć lub pozwolić usunąć z wagonu:

1) przedmioty, których przewóz jest niedozwolony na podstawie regulaminu przewozu lub innych przepisów;
2) bagaż ręczny, przewyższający rozmiar przeznaczonego dla niego miejsca lub wagę, wskazaną w regulaminie przewozu;
3) żywe zwierzęta, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w regulaminie przewozu.

§ 17. Z wagonów nie wolno wyrzucać takich przedmiotów, które mogłyby wyrządzić komuś szkodę na zdrowiu lub stratę materialną, np. przez skaleczenie kogoś wyrzuconą z wagonu butelką, rozbicie szyby i t. p.

§ 18. Zabrania się uszkodzenia wewnętrznych urządzeń w wagonach, używania w nich lampek, z wyjątkiem elektrycznych, maszynek do grzania, palenia świec, nie umieszczonych w osłoniętych latarkach oraz palenia ognia w ogóle; powyższy zakaz nie odnosi się do używania zapałek i zapalniczek przez palaczy.

§ 19. Zabrania się umieszczania na siedzeniach w wagonie zwierząt lub przedmiotów mogących uszkodzić lub zanieczyścić siedzenie, umieszczania nóg w obuwiu bezpośrednio na siedzeniu oraz zanieczyszczania wagonu w jakikolwiek inny sposób, w szczególności plucia na podłogę i zaśmiecana jej. Z ustępów nie wolno korzystać podczas postoju pociągu na stacjach.

§ 20. Zabrania się uprawiania żebractwa na obszarze kolejowym i w wagonach. Osobom, nie upoważnionym przez właściwy organ kolejowy, zabrania się uprawiania na obszarze kolejowym i w wagonach jakiegokolwiek handlu, gry na instrumentach, śpiewu i wszelkiego rodzaju produkcyj w celach zarobkowych. Przeprowadzanie zbiórek publicznych jest dopuszczalne tylko za specjalnymi pozwoleniami władzy administracji ogólnej i właściwego organu kolejowego.

§ 21. Na obszarze kolejowym nie wolno bez specjalnego upoważnienia umieszczać ani też usuwać odezw, ogłoszeń, reklam i napisów oraz dokonywać zdjęć fotograficznych i filmowych, z wyjątkiem zdjęć osób, znajdujących się na peronie lub w pociągu, stojącym przy peronie.

§ 22. Osoby przebywające na obszarze kolejowym, obowiązane są stosować się do postanowień niniejszych przepisów, do poleceń wydawanych w myśl tych przepisów przez pracowników kolejowych, pełniących służbę na obszarze kolejowym, oraz do wskazówek, zawartych w ogłoszeniach i na tablicach ostrzegawczych, umieszczanych na obszarze kolejowym.

§ 27. Kary za wykroczenie przeciw przepisom § 1—22 niniejszego rozporządzenia określa art. 42 prawa o wykroczeniach.

§ 28. (1) Prawo nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych mają organa ochrony kolei, posiadające imienne upoważnienie powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zawiadowcy stacyj (mijanek, przystanków osobowych i agentur stacyjnych), dyżurni ruchu, kierownicy ekspedycyj, kasjerzy, magazynierzy, zawiadowcy ajencyj celnych, kierownicy pociągów, konduktorzy, zawiadowcy odcinków drogowych oraz zawiadowcy odcinków sygnałowych otrzymują na wniosek właściwego zarządu kolei upoważnienia do nakładania w drodze doraźnych nakazów karnych — grzywien do wysokości 5 zł za wykroczenia przeciwko przepisom o przestrzeganiu porządku na kolejach. (500 zł).

(3) Inne organa ochrony kolei, poza wymienionymi w ust. (2), mogą na wniosek właściwego zarządu kolei otrzymywać upoważnienia do nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych, o ile zajdzie istotna potrzeba wydania takiego upoważnienia, oraz o ile osoba, która ma być upoważniona, posiada odpowiednie do tego kwalifikacje. Wysokość grzywien (nieprzekraczających 5 złotych) oraz wykroczenia, za które będą mogły być nakładane te grzywny, zostaną indywidualnie w każdym upoważnieniu określone.

P. uw. do art. 3 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. (poz. 80 niniejszego zeszytu).

82.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 6 czerwca 1929 r.

w sprawie przepisów o ruchu tramwajów elektrycznych w miastach.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 lipca 1929 r. Nr 52, poz. 424).

Zmiany: rozp. Ministra Komunikacji z dnia 19 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 550) i z dnia 8 maja 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 45, poz. 392).

Na mocy art. 2 oraz punktu 7 art. 4 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (D. U. R. P. Nr 57, poz. 580) oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz.

U. R. P. Nr 97, poz. 567) zarządzam co następuje:

§ 1. Wprowadza się „Przepisy o ruchu tramwajów elektrycznych w miastach" w brzmieniu według załącznika do niniejszego rozporządzenia.

Załącznik do rozp. Min. Kom. z dnia 6 czerwca 1929 r. (poz. 424).

PRZEPISY O RUCHU TRAMWAJÓW ELEKTRYCZNYCH W MIASTACH.

I. Postanowienia ogólne.

§ 1. Przepisy niniejsze obowiązują w granicach miast tak tramwaje, jaki koleje elektryczne międzymiastowe.

P. art. 10 i 13 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego (poz. 80 niniejszego zeszytu) i rozp. Ministra Komunikacji z dnia 24 listopada 1934 r. o przestrzeganiu porządku na kolejach użytku publicznego (poz. 81 niniejszego zeszytu).

§ 2. Pociągi tramwajowe mogą się składać z 3 najwyżej wagonów, łącznie z wagonem silnikowym.

W razie konieczności natury technicznej (np. doczepienie wagonów uszkodzonych, wagonów próżnych, dopuszczalny jest większy skład pociągu, nie przekraczający jednak 5 wagonów razem z wagonem silnikowym.

§ 3. Pociąg tramwajowy może być uruchomiony i prowadzony jedynie przez motorowego, mającego na podstawie złożonego egzaminu prawo prowadzenia pociągów tramwajowych.

§ 4. Pociągi tramwajowe kursują przy dwutorowych liniach po prawym torze w kierunku jazdy.

Jazda po lewym torze jest dopuszczalna w razie uszkodzenia i naprawy prawego toru. W takich wypadkach administracja tramwaju powinna wydać każdorazowo specjalne zarządzenie w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu. W każdym razie podczas jazdy po lewym torze powinna być zachowana szczególna ostrożność.

§ 5. Pierwszeństwo przejazdu na skrzyżowaniach i połączeniach linii tramwajowych mają pociągi, nadjeżdżające z prawej strony.

W miejscach, gdzie ruch uliczny nie jest regulowany za pomocą sygnałów optycznych lub przez policję, pociągom tramwajowym przysługuje prawo przejazdu na skrzyżowaniach, przy wylotach ulic itp. przed wszelkimi innymi pojazdami z wyjątkiem taboru straży ogniowej i pogotowia ratunkowego; w miejscach zaś o uregulowanym ruchu ulicznym, ruch pociągów tramwajowych powinien stosować się do sygnałów i znaków ostrzegawczych i porozumiewawczych policji i miejskiej służby technicznej.

Na skrzyżowaniu tramwaju z koleją żelazną, pierwszeństwo przejazdu służy pociągowi kolejowemu.

Ust. 4 pominięto.

Czynności rozwiązanej Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

§ 6. Największa dopuszczalna szybkość biegu pociągu na ulicach ciasnych lub o znacznym ruchu nie może przekraczać 30 km, a na innych 40 km na godzinę.

Ustalenie szybkości biegu pociągów na poszczególnych ulicach w granicach powyższej normy należy do administracji tramwaju.

Władze administracji państwowej mogą w poszczególnych wypadkach ograniczyć szybkość biegu pociągów na pewnych odcinkach linii czasowo lub na stałe.

§ 7. W razie uszkodzenia urządzeń technicznych, mogącego zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, personel ruchu powinien sam lub przy pomocy policji przedsięwziąć środki, zapobiegające zbliżaniu się podróżnych i osób postronnych do niebezpiecznego miejsca, i zawezwać niezwłocznie odnośne pogotowie techniczne.

§ 10. Motorowy obowiązany jest zachowywać w czasie jazdy najdalej idącą ostrożność i stosować się do sygnałów oraz znaków ostrzegawczych i porozumiewawczych, stosowanych na ulicach i drogach.

Motorowy obowiązany jest w szczególności ściśle stosować się do zarządzeń i sygnałów policji oraz służby drogowej, odnoszących się do regulowania ruchu i przestrzegania porządku .

§ 11. Podczas pełnienia służby na linii motorowy powinien znajdować się przy nastawniku.

Przed opuszczeniem swego miejsca motorowy obowiązany jest wagon zahamować, korbę zaś zabrać ze sobą lub powierzyć konduktorowi.

Jeżeli pociąg znajduje się na pochyłości, motorowy w żadnym wypadku nie ma prawa zejść z pomostu prowadzonego wagonu bez poprzedniego powierzenia hamulca zmieniającemu go motorowemu lub konduktorowi danego pociągu.

§ 12. Motorowy ma prawo uruchomić pociąg po otrzymaniu sygnału odjazdu od konduktora wagonu silnikowego i po upewnieniu się, że przez przedni pomost tego wagonu wszyscy podróżni, opuszczający wagon, już wyszli, lub przybywający weszli.

§ 13. Motorowy podczas ruchu pociągu powinien mieć nieustannie zwróconą baczną uwagę na drogę. Zabrania się mu podczas jazdy rozmawiać z kimkolwiek, odwracać się od nastawnika, pożywiać się, palić tytoń itp.

Odległość między pociągami podczas jazdy powinna być przez motorowego tak regulowana, aby w zależności od szybkości i składu pociągu, wykluczała możność zderzenia się pociągów.

§ 14. Dla ostrzeżenia przechodniów i prowadzących pojazdy należy posługiwać się dzwonkiem ostrzegawczym.

Dzwonić należy w następujących przypadkach:

a) przed każdym ruszeniem pociągu,
b) przy mijaniu i na punktach skrzyżowania się z innymi pociągami,
c) przed skrzyżowaniem ulic i przed wylotami ulic poprzecznych,
d) we wszystkich przypadkach, kiedy przechodnie lub pojazdy znajdują się na torze, między torami lub tuż obok toru.

Sygnał dzwonkiem ostrzegawczym powinien być podawany zawczasu.

§ 15. Motorowy obowiązany jest prowadzić pociąg ze zmniejszoną szybkością:

a) w miejscach i na ulicach, wskazanych w zarządzeniach administracji tramwaju, lub w miejscach, onaczonych czasowymi, specjalnym znakami ostrzegawczymi,
b) przy zbiegowiskach lub bardzo ożywionym ruchu ulicznym, a także w razie spotkania konduktów pogrzebowych, procesji, przemarszu wojsk itp.,
c) na ostrych łukach i przy mijaniu ulic poprzecznych oraz na zwrotnicach i krzyżownicach,
d) w miejscach, gdzie tor lub ulice w pobliżu szyn są rozkopane lub podkopane i w ogóle, gdzie wykonywane są jakiekolwiek roboty, krępujące ruch uliczny, jak również tam, gdzie tor ułożony jest w bliskości chodnika,
e) w czasie mgły, ślizgawicy, zamieci śnieżnej lub przy niedostatecznym oświetleniu drogi,
f) na ulicach ze spadkiem, przekraczającym 1%,
g) na żądanie p o l i c j i.

§ 16. Pociąg należy zatrzymywać:

a) na wszystkich przystankach stałych, na warunkowych zaś na żądanie publiczności lub podróżnych,
b) dla przepuszczenia pociągów, mających pierwszeństwo na skrzyżowaniach,
c) na sygnał konduktora,
d) w razie gdy podróżni, znajdujący się na przednim pomoście, utrudniają prowadzenie pociągu,
e) w razie zagrodzenia drogi przez procesje, pochody, zbiegowiska, pogrzeby, oddziały wojska, straż ogniową itp.,
f) na żądanie zwierzchności i upoważnionych do tego pracowników tramwajowych,
g) na żądanie p o l i c j i,
h) wszędzie, gdzie dozór linii ustawi w dzień czerwoną tarczę, a w nocy czerwoną latarnię,
i) w razie zauważenia uszkodzenia toru lub przewodnika,
j) w razie gdy zachodzi obawa zderzenia, najechania na osoby, najechania lub zawadzenia o pojazd, znajdujący się obok toru,
k) w razie spłoszenia się koni,
l) dla przepuszczenia z którejkolwiek strony pogotowia ratunkowego lub technicznego tramwaju albo straży ogniowej, zdążającej do pożaru,
m) w innych nadzwyczajnych wypadkach, wymagających zatrzymania pociągu.

§ 17. Motorowemu nie wolno zatrzymywać pociągu bliżej niż 5 m od wylotu lub skrzyżowania ulicy, z wyjątkiem okoliczności, wskazanych w punktach c), f), g), h) i), j), i m) § 16.

Przy zatrzymaniu pociągów jeden za drugim na przystankach i stacjach krańcowych należy pozostawić między pociągami odstęp 1/2 m.

W razie chwilowego zatrzymania ogólnego ruchu ulicznego albo tylko ruchu pociągów tramwajowych, należy pozostawić między pociągami odstęp przynajmniej 4 m.

§ 20. Konduktor wagonu przyczepnego jak również i silnikowego obowiązani są dać sygnał na odjazd dopiero po stwierdzeniu, że wszyscy przybywający podróżni do ich wagonu weszli, a opuszczający wagon wyszli.

W razie zapełnienia wagonu konduktor powinien głośno zapowiedzieć: „miejsc nie ma, wagon rusza", po czym dopiero ma prawo dać sygnał odjazdowy.

Normy zapełnienia wagonów przez podróżnych ustala, w zależności od ilości miejsc do siedzenia i do stania w wagonach, administracja tramwaju i normy te oznacza przez umieszczenie odnośnych napisów w wagonach i na pomostach.

§ 21. Konduktor obowiązany jest przestrzegać, aby podróżni wchodzili i wychodzili przez pomosty, do tego przeznaczone.

Miejsca wchodzenia i wychodzenia podróżnych reguluje zarządzenie administracji tramwaju.

§ 27. Na sygnał ostrzegawczy motorowego znajdujący się na torach przechodnie i pojazdy powinny natychmiast ustąpić z drogi.

Jazda po torze tramwajowym jest wzbroniona ciężko ładownym i wolno poruszającym się wozom.

§ 28. Korzystający z tramwaju poddają się tym samym niniejszym przepisom i winni stosować się do wskazówek i żądań konduktora, wynikających z tychże przepisów.

Podróżni, nie przestrzegający przepisów, obowiązani są na żądanie konduktora lub kontrolera opuścić wagon bez prawa do zwrotu sumy, zapłaconej za bilet.

§ 29. Podróżnym wolno wchodzić i wychodzić tylko po zatrzymaniu pociągu na przystanku, a na przystanku końcowym — wchodzić dopiero po ukończeniu przetaczania pociągu.

Podróżnym zasadniczo wolno wchodzić do wagonu przez pomost, oznaczony napisem

„wejście" i wychodzić przez pomost, oznaczony napisem „wyjście", z wyjątkiem kalek o protezach i kulach i następujących osób w uniformie:

1) funkcjonariuszów policji głównej,
2) funkcjonariuszów policji państwowej danego województwa,
3) żandarmerii danego dywizjonu,
4) pracowników tramwajowych.

Powyższym osobom dozwolone jest wchodzić i wychodzić przez każdy pomost.

Podróżni, znajdujący się na pomoście, przeznaczonym do wsiadania, w razie przepełnienia wagonu, mogą wysiadać z tego pomostu z warunkiem nietamowania wejścia podróżnym przybywającym.

Zabrania się wskakiwać i wyskakiwać z tramwaju podczas biegu, czepiać się urządzeń tramwajowych, stać na stopniach, taranach i zderzakach.

Z chwilą gdy konduktor ogłosi, że miejsc nie ma, wchodzić do wagonu nie wolno.

§ 30. Korzystać z komunikacji tramwajowej nie mają prawa:

a) osoby nietrzeźwe,
b) osoby, ubrane niechlujnie lub mogące powalać, ewentualnie zanieczyścić innych,
c) osoby, wzbudzające odrazę chorobą, brudem lub wonią,

pkt. d) uchylony.

e) osoby z pakunkami, przewyższającymi wymiary, określone przez administrację tramwaju, lub z przedmiotami, które swym kształtem przeszkadzają innym podróżnym, narażają ich na niebezpieczeństwo lub na zniszczenie ubrania lub też z powodu woni lub nieczystości mogą być uciążliwe dla innych,
f) osoby, przewożące materiały palne, wybuchowe i żrące,
g) osoby, zachowujące się nieprzystojnie, osoby żebrzące jako też pragnące uprawiać w wagonach jakikolwiek handel lub proceder,
h) eskorta z więźniami, z wyjątkiem osób doprowadzanych przez policję, których przewożenie dowolnymi środkami lokomocji na ich koszt dopuszczone jest przez odnośne przepisy.

§ 30a. Nie wolno przewozić w wagonach tramwajowych zwierząt.

Administracja tramwaju może pozwolić podróżnym na przewożenie za opłatą psów w wagonach tramwajowych.

Przepisy porządkowe, dotyczące przewozu psów, wydaje administracja tramwaju i podaje je do publicznej wiadomości.

Przepisy te powinny być oparte na następujących zasadach:

1) psy przewożone mają mieć nałożony kaganiec;
2) psy małe, trzymane przez podróżnych na rękach, mogą być przewożone wewnątrz wagonu;
3) psy większe, trzymane na smyczy, mogą być przewożone tylko na pomostach przyczepnego wagonu, przy tym w godzinach gdy nie ma znacznej frekwencji pasażerów; godziny te powinny być podane do wiadomości publicznej przez administrację tramwaju;
4) nie wolno przewozić psów chorych ani takich, które z powodu brudu i wyglądu mogą budzić wstręt.

§ 31. Prócz miejsc do siedzenia podróżni mogą zajmować miejsca do stania w wagonie pomiędzy ławkami oraz na przednim i tylnym pomoście stosownie do wskazówek konduktora lub kontrolera tramwajowego.

§ 32. Przejazd podróżnych odbywa się na podstawie biletu kupnego lub bezpłatnego.

Po wejściu do wagonu każdy podróżny obowiązany jest bez wezwania niezwłocznie wykupić bilet, o ile go już nie posiada.

Winny jazdy bez biletu podróżny obowiązany jest zapłacić konduktorowi grzywnę w wysokości ceny czterech normalnych biletów. W razie odmowy, podróżny obowiązany jest opuścić wagon, co nie wyklucza pociągnięcia go do odpowiedzialności sądowej.

Bilety kwartalne, bezpłatne i wszelkie legitymacje, upoważniające do wykupienia biletu ulgowego, należy bez wezwania okazywać, a na żądanie wręczać konduktorom i kontrolerom do kontroli.

Podróżny powinien wykupiony bilet zachować przez cały czas jazdy i okazać go na żądanie kontrolera lub konduktora.

W razie zagubienia biletu podróżny obowiązany jest wykupić nowy bilet.

§ 33. Podróżny obowiązany jest wpłacić należność za bilet odliczoną monetą.

W razie braku właściwej kwoty lub niemożności zmiany pieniędzy, podróżny obowiązany jest wagon opuścić na najbliższym przystanku.

Na życzenie podróżnego konduktor stosownie do § 24 powinien przyjąć przy opłacie za bilet większą monetę.

§ 34. Nie wolno w wagonach pluć, śmiecić, jeść, wychylać się albo wystawiać ręce z okien, siadać na parapatach.

Palenie tytoniu dozwolone jest tylko na pomostach oraz wewnątrz jednego z przyczepnych wagonów.

§ 35. Podróżnym nie wolno podawać sygnałów na ruszenie pociągu. Zatrzymanie pociągu przez podróżnego sygnałem dopuszczalne jest jedynie w razie nagłego zasłabnięcia kogoś z podróżnych w wagonie lub z powodu grożącego niebezpieczeństwa, jak również w razie ruszenia pociągu podczas wychodzenia z wago-

nu podróżnego, gdy tego konduktor nie zauważył i podał sygnał odjazdu.

§ 37. O wszelkie informacje podróżni mogą zwracać się tylko do konduktora lub kontrolera.

§ 38. Podróżni, znajdujący się na przednim pomoście wagonu silnikowego, nie powinni krępować motorowego w ruchu przy nastawniku i hamulcach, jako też nie powinni rozmawiać z motorowym.

§ 42. Odpowiedzialność za naruszenie niniejszych przepisów, o ile stanowi ono przekroczenie obowiązujących przepisów karnych, normują odnośne ustawy karne.

P. art. 42 pr. o wykr.

83.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 6 marca 1928 r.

o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 marca 1928 r. Nr 29, poz. 266).

Zmiany: ustawa z dnia 18 lutego 1932 r. (Dz. U.R.P. Nr 25, poz. 215) i rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Art. 1. Żegluga i spław na śródlądowych drogach wodnych dozwolone są dla statków, łodzi i tratew polskich pod warunkami wynikającymi z obowiązującego prawa wodnego, z postanowień niniejszego rozporządzenia i rozporządzeń na jego podstawie wydanych, a co do wód granicznych również postanowień umów międzynarodowych. O ile te umowy zawierają przepisy odmienne od postanowień niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych, należy stosować przepisy tych umów.

Dla statków, łodzi i tratew obcych żegluga i spław są dozwolone na mocy umów międzynarodowych lub na mocy zezwoleń udzielanych przez Ministra R o b ó t P u b l i c z n y c h. Prawo do udzielania tych zezwoleń może Minister R o b ó t P u b l i c z n y c h przekazać w o j e w o d o m w drodze rozporządzenia.

Zasady udzialania zezwoleń ustala Minister R o b ó t P u b l i c z n y c h w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, Ministrem Skarbu i Ministrem S p r a w W o j s o w y c h.

1. Kompetencje Ministra Robót Publicznych, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r., przejął Minister Komunikacji, kompetencje Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej. Dla celów administracji śródlądowych dróg wodnych w zakresie przekazanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) Ministrowi Komunikacji utworzono na mocy rozp. Ministra Komunikacji z dnia 27 lipca 1948 r. (Dz. U.R.P. Nr 48, poz. 362) dyrekcje okręgowe dróg wodnych jako urzędy niezespolone z władzami administracji ogólnej.

Art. 2. Za śródlądowe drogi wodne uważa się żeglowne i spławne wody publiczne i prywatne, naturalne i sztuczne.

Art. 3. Za statki i łodzie polskie w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się statki i łodzie:

a) stanowiące własność Państwa Polskiego,
b) zarejestrowane w Państwie Polskim (art. 12) i stanowiące własność obywateli polskich lub polskich osób prawnych.

Za tratwy polskie uważa się tratwy, których spław rozpoczyna się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 4. Do żeglugi będą dopuszczone statki i łodzie zaopatrzone w patent statkowy.

Patentu statkowego nie potrzeba dla statków i łodzi:

a) stanowiących własność Państwa Polskiego,
b) wybudowanych na jeden okres nawigacyjny lub na czas krótszy,
c) sportowych i rybackich,
d) innych statków i łodzi o powierzchni najwyżej dwadzieścia metrów kwadratowych, otrzymanej z pomnożena największej długości przez największą szerokość.

Art. 5. Do wydawania patentów statkowych powołane są w o j e w ó d z k i e w ł a d z e a d m i n i s t r a c j i o g ó l n e j, przy których zostaną utworzone komisje w myśl art. 6.

Ust. 2 pominięto.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 30 marca 1934 r. w sprawie patentów statkowych (poz. 84 niniejszego zeszytu).

Art. 7. Do kierowania statkiem lub łodzią uprawnione są osoby posiadające patent żeglarski, upoważniający do kierowania statkiem lub łodzą danego rodzaju.

Od obowiązku posiadania patentu żeglarskiego wolni są kierownicy:

a) statków i łodzi znajdujących się w używaniu wojska,
b) statków i łodzi sportowych i rybackich,
c) innych statków i łodzi o powierzchni najwyżej dwadzieścia metrów kwadratowych, otrzymanej z pomnożenia największej długości przez największą szerokość.

Art. 8. Do wydawania patentów żeglarskich powołane są w o j e w ó d z k i e w ł a d z e a d m i n i s t r a c j i o g ó l n e j, przy których zostaną utworzone komisje dla stwierdzenia kwalifikacyj, potrzebnych do wykonywania zawodu żeglarskiego.

Ust. dalsze pominięto.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 30 października 1933 r. o patentach żeglarskich (Dz. U. R. P. Nr 3, 1934, poz. 9).

Art. 9. Do spławu będą dopuszczone tratwy zaopatrzone w dokument podróży i kierowane przez osoby do tego uprawnione.

Art. 10. Do kierowania tratwą uprawnione są osoby posiadające patent retmański.

Art. 11. Do wydawania dokumentów podróży dla tratew i patentów retmańskich powołane są państwowe zarządy wodne.

Ust. 2 pominięto.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 12 grudnia 1933 r. o patentach retmańskich (Dz. U. R. P. Nr 12/1934, poz. 99).

Art. 12. Statki i łodzie z wyjątkiem stanowiących własność Państwa Polskiego, podlegają rejestracji w myśl niniejszego rozporządzenia.

Statki i łodzie zarejestrowane zagranicą nie mogą być rejestrowane na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 22 czerwca 1935 r. o rejestracji statków i łodzi żeglugi śródlądowej (poz. 85 niniejszego zeszytu).

Art. 13. W celu uskutecznienia rejestracji statków i łodzi należy zgłosić:

a) imię, nazwisko i adres właściciela,
b) obrane miejsce postoju (art. 15),
c) rodzaj,
d) wymiary,
e) zdolność przewozową,
f) nazwę względnie numer ją zastępujący,
g) co do statków i łodzi z własnym popędem mechanicznym również dane dotyczące kotłów, maszyn do poruszania, urządzeń pomocniczych i szybkości ruchu w wodzie stojącej.

Po uskutecznieniu rejestracji zgłoszeniu podlega każda zmiana właściciela, obranego miejsca postoju i nazwy oraz przebudowa połączona ze zmianą wymiarów, urządzeń lub przeznaczenia, awaria i wycofanie z ruchu statku lub łodzi.

Art. 14. Statki i łodzie o powierzchni najwyżej dwadzieścia metrów kwadratowych, otrzymanej z pomnożenia największej długości przez największą szerokość oraz bez względu na powierzchnię statki i łodzie sportowe, rybackie i wybudowane na jeden okres nawigacyjny lub na czas krótszy należy zgłaszać corocznie do rejestracji, przy czym nie mają zastosowania postanowienia ustępu pierwszego lit. e), f) i g) ani ustępu drugiego art. 13.

Art. 15. Dla statków i łodzi podlegających rejestracji powinni ich właściciele obrać jedną miejscowość jako miejsce postoju statku lub łodzi.

Art. 16. Rejestrację przeprowadzają państwowe zarządy wodne.

Zgłoszenie statku lub łodzi do rejestracji powinno być dokonane w państwowym zarządzie wodnym, właściwym dla tej drogi wodnej, przy której znajduje się obrane miejsce postoju statku lub łodzi.

Art. 17. Zgłoszenie statku lub łodzi do rejestracji jest obowiazkiem właściciela (posiadacza) względnie wszystkich współwłaścicieli (współposiadaczy), a jeżeli właścicielem (posiadaczem) jest osoba prawna, jej prawnego przedstawiciela.

Jeżeli jest kilku obowiązanych do zgłoszenia, wystarczy przez jednego z nich.

Art. 18. Zarejestrowane (art. 13 i 14) statki i łodzie otrzymują dokument rejestracyjny, a zarejestrowane w myśl art. 13 również znak numerowy.

Do wydawania dokumentów rejestracyjnych i znaków numerowych powołane są urzędy określone w ust. 2 art. 16.

Art. 19. Minister Robót Publicznych ma prawo wydać odnośnie do wszystkich względnie do poszczególnych dróg wodnych przepisy normujące: ruch i postój statków, łodzi i tratew, zachowanie porządku i należytej ostrożności przez załogę i przez pasażerów, sygnalizację i ochronę sygnałów i znaków orientacyjnych, ładunek i ładowanie, przewóz towarów i pasażerów, skład załogi wyposażenie statków, łodzi i tratew, warunki sanitarne statków i łodzi, korzystanie z budowli i urządzeń pomocniczych dla żeglugi i spławów, warunki techniczne budowy statków i łodzi, wiązanie, rozbieranie i przechowywanie tratew.

Minister Robót Publicznych może w drodze rozporządzenia upoważnić wojewódzkie władze administracji ogólnej do wydawania w ramach przepisów, przewidzianych w ust. 1, szczegółowych postanowień odnośnie do poszczególnych dróg wodnych lub ich odcinków.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 23 marca 1931 r. o uprawianiu żeglugi i spławu na śródlądowych drogach wodnych (poz. 86 niniejszego zeszytu).

Art. 20. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów niniejszego rozporządzenia oraz rozporządzeń i zarządzeń, na jego podstawie wydanych, sprawować będą urzędy i władze określone w art. 11.

Właściciele, posiadacze i kierownicy statków, łodzi i tratew obowiązani są stosować się do zarządzeń organów nadzorczych oraz dozwolić im wstępu na statki, łodzie i tratwy i przejazdu na nich w związku z wykonywaniem nadzoru.

Art. 21. Statki i łodzie zarejestrowane w jednym z portów morskich nie podlegają przepisom niniejszego rozporządzenia, jednakże podczas pobytu na śródlądowych drogach wodnych podlegają przepisom porządkowym obowiązującym na tych drogach oraz zarządzeniom organów nadzorczych.

Art. 23. Przekroczenie postanowień niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń i zarządzeń na jego podstawie wydanych, o ile czyn nie podlega surowszym przepisom karnym innych ustaw, będzie karane grzywną do 2.000 złotych. Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę aresztu zastępczego według słusznego uznania, jednak nie ponad 30 dni.

Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Ust. 3 i 4 utraciły moc obow.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

1. P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

2. Ust. 3 i 4 artykułu 23 utraciły moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie k. p. k.

84.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 30 marca 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych w sprawie patentów statkowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 9 maja 1934 r. Nr 38, poz. 343).

Na podstawie art. 6 i 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 266) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 18 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 215), zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Ustanawia się przy wojewódzkich władzach ogólnej w .... komisje do przeprowadzania oględzin techniczno-sanitarnych statków i łodzi w celu sprawdzenia i ch zdatności do żeglugi.

(2) Za statki i łodzie w rozumieniu ust. (1) uważa się statki i łodzie, przeznaczone do uprawiania żeglugi, to jest do przewożenia osób lub towarów albo do holowania innych statków lub łodzi.

Kompetencje wojewódzkich władz administracji ogólnej w zakresie administracji śródlądowych dróg wodnych przejęły dyrekcje okręgowe dróg wodnych. (rozp. Ministra Komunikacji z dnia 27 lipca 1948 r. (Dz. U R.P. Nr 48, poz. 362).

§ 7. (3) Właściciel albo posiadacz statku lub łodzi obowiązany jest okazywać komisji wszelką pomoc i wykonywać własnym kosztem niezbędne przy oględzinach roboty. Statek lub łódź mają być zawczasu doprowadzone do miejsca, wyznaczonego do przeprowadzenia oględzin, i odpowiednio przygotowane. Statki lub łodzie, przedstawione do oględzin, nie powinny być świeżo malowane.. Przy oględzinach powinien być obecny kierownik statku lub łodzi albo jego zastępca, przy oględzinach zaś staków lub łodzi z własnym napędem mechanicznym — również maszynista.

§ 11. Patent statkowy powinien być stale przechowywany na statku i łodzi oraz okazywany na żądanie organów nadzorczych.

85.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 22 czerwca 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych o rejestracji statków i łodzi żeglugi śródlądowej.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 lipca 1935 r. Nr 50, poz. 330).

Na podstawie art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o żegludze i spławie na źródlądowych drogach wodnych (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 266) zmienionego ustawą z dnia 18 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 215) i przepisem art. 98 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976), oraz na podstawie art. 1 i 6 lit. d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzedu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 479) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Rejestracji podlegają statki i łodzie, z wyjątkiem państwowych i zarejestrowanych w jednym z portów morskich, bez względu na to, czy są czynne czy nieczynne .

(2) Łodzie, stanowiące przynależność innych statków lub łodzi, podlegają rejestracji łącznie ze statkami lub łodziami, do których przynależą, i otrzymują nazwę i numer tych statków (łodzi).

§ 2. Rejestrację statków i łodzi przeprowadza ten państwowy zarząd wodny, na którego obszarze działania znajduje się miejsce postoju statku lub łodzi, obrane przez właściciela (posiadacza).

§ 3. Zgłoszenia statku lub łodzi dokonywa się bezzwłocznie po wybudowaniu w kraju, a w przypadku nabycia zagranicą — bezzwłocznie po sprawdzeniu do kraju, w każdym razie przed ich użyciem do przewozu pasażerów lub ładunków albo do holowania innych statków i łodzi na polskich drogach wodnych.

§ 4. (1) Zgłoszenia statków i łodzi do rejestracji dokonywa się pisemnie przez przesłanie lub złożenie we właściwym urzędze (§ 2) odpo-

wiednio wypełnionego formularza, według wzoru Nr 1a lub 1b (zał. Nr 1 i 2), lub ustnie przez podyktowanie stosownych danych; w obu przypadkach zgłaszający powinien podpisać wypełnione formularze.

Wzory formularzy pominięto.

§ 5. (1) Zgłaszający powinien przy zgłoszeniu przedstawić wszystkie posiadane dokumenty, odnoszące się do statku lub łodzi.

(2) Zgłaszający odpowiada za zgodność z prawdą i dokładność zgłoszonych danych.

§ 6. Urząd rejestrujący bada zgodność zgłoszonych danych z przedstawionymi dokumentami, a w razie potrzeby sprawdzenia zgodności zgłoszonych danych ze stanem faktycznym może zażądać poddania statku lub łodzi oględzinom i w tym celu wyznaczyć zgłaszającemu miejsce i termin okazania statku lub łodzi. Po sprawdzeniu zgłoszonych danych urząd rejestrujący stwierdza prawidłowość zgłoszenia podpisem i pieczęcią.

§ 7. Na podstawie potwierdzonego (§ 6) zgłoszenia urząd rejestrujący sporządza dokument rejestracyjny według wzoru Nr 2a lub 2b (zał. Nr 3 i 4) i wraz ze znakiem numerowym według wzoru Nr 3 (zał. Nr 5) wydaje go zgłaszającemu, za pokwitowaniem w odnośnej rubryce zgłoszenia, wskazując jednocześnie miejsce na statku (łodzi), w którym znak numerowy powinien być przymocowany.

Wzory dokumentów rejestracyjnych i znaków numerowanych pominięto.

§ 11. (1) Statki i łodzie, zarejestrowane zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego, powinny być stale zaopatrzone w znak numerowy, umocowany na miejscu, wskazanym przez urząd rejestrujący.

(2) Dokument rejestracyjny powinien być, wraz ze wszystkimi innymi dokumentami, przechowywany stale na statku.

(3) Znak numerowy i dokument rejestracyjny są związane ze statkiem lub łodzią, na które zostały wydane, i w żadnym przypadku nie mogą być przenoszone na inne statki lub łodzie.

§ 12. (1) Każdorazowy właściciel (posiadacz) statku lub łodzi, zarejestrowanych zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego, obowiązany jest zgłaszać w urzędzie, w którym statek lub łódź są zarejestrowane każdą zmianę właściciela, obranego miejsca postoju i nazwy, każdą przebudowę, połączoną ze zmianą wymiarów, urządzeń lub przeznaczenia, oraz awarię i wycofanie z ruchu statku lub łodzi.

(2) Zgłoszenie zmian, wskazanych w ust. (1), powinno być dokonane w ciągu 2 tygodni od czasu zaiścia tych zmian.

(3) Zgłoszenia dokonywa się w sposób, wskazany w § 4.

(4) Przy zgłaszaniu zmian należy przedstawiać dokument rejestracyjny.

§ 13. (1) W przypadku zgłoszenia zmiany obranego miejsca postoju statku lub łodzi, jeżeli nowoobrane miejsce postoju leży na obszarze działania innego urzędu, powołanego do przeprowadzania rejestracji, zgłaszający powinien w ciągu miesiąca od dnia zgłoszenia zmiany oddać posiadany dokument rejestracyjny i znak numerowy we właściwym ze względu na nowobrane miejsce postoju urzędzie, który na podstawie aktów, przesłanych mu przez pierwotnie właściwy urząd, wydaje nowy dokument i znak numerowy.

(2) W przypadku zgłoszenia zmiany, dotyczącej przebudowy statku lub łodzi, jeżeli przebudowa ta spowodowała przejście danego statku lub łodzi z własnym napędem mechanicznym do grupy bez takiego napędu, lub odwrotnie, albo też spowodowała przejście statku lub łodzi do kategoryj, podlegających rejestracji w sposób, określony w § 14, statek lub łódź podlega ponownej rejestracji w trybie normalnym.

(3) W przypadku, gdy na skutek awarii lub innej przyczyny statek lub łódź ma być na zawsze wycofany z żeglugi, właściciel (posiadacz) obowiązany jest przy zgłoszeniu zwrócić dokument rejestracyjny oraz znak numerowy, jeżeli nie uległy one zniszczeniu.

§ 14. (1) Właściciel (posiadacz) statku lub łodzi, podlegających corocznemu zgłaszaniu na podstawie art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych (Dz.U.R.P. Nr 29, poz. 266), obowiązany jest zgłaszać statek lub łódź przed 1 kwietnia każdego roku.

(2) Statek lub łódź, określone w ust. (1), wpisuje się do księgi, prowadzonej według wzoru Nr 5 (zał. Nr 8). Zgłaszającemu wydaje się dokument rejestracyjny według wzoru Nr 6 (zał. Nr 9).

(3) Przepisy §§ 1 — 6, 9, 10 i 11 ust. (2) i (3) stosuje się odpowiednio.

Wzory księgi i dokumentu rejestracyjnego pominięto.

§ 15. Nie podlegają zgłoszeniu do rejestracji w myśl rozporządzenia niniejszego statki i łodzie, zgłoszone do spisu przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1925 r. o statystyce taboru żeglugi śródlądowej (Dz.U.R.P. z 1926 r. Nr 6, poz. 31), z wyjątkiem statków i łodzi, podlegających corocznemu zgłaszaniu (§ 14). Właściciele (posiadacze) statków i łodzi, nie podlegających ponownemu zgłaszaniu, są obowiązani najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przedstawić właściwemu urzędowi rejestrującemu (§ 2) posiadane zaświadczenie o spisie i znak numerowy, celem wymiany ich na dokument rejestracyjny i znak numerowy, odpowiadające przepisom rozporządzenia niniejszego.

§ 17. Kto wykracza przeciw przepisom rozporządzenia niniejszego, podlega karom, przewidzianym w art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych (Dz.U.R.P. Nr 29, poz. 266).

86.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 23 marca 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej o uprawianiu żeglugi i spławu na śródlądowych drogach wodnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 maja 1934 r. Nr 37, poz. 335)

Tekst rozporządzenia zostanie ogłoszony w zeszycie obejmującym dalszą część przepisów z dziedziny prawa wodnego.

87.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 14 marca 1928 r.

o prawie lotniczym.

w brzmieniu ustalonym w załączniku do obwieszczenia Ministra Komunikacji z dnia 29 sierpnia 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozp (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 437).

Zmiany: dekrety z dnia 25 września 1945 r. — Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 273 z dnia 26 października 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 282).

Art. 2. (1) Żegluga w przestrzeni powietrznej nad obszarem Państwa jest dozwolona polskim statkom powietrznym.

(2) Obce statki powietrzne korzystają z prawa przylotu do Polski i przelotu przez Polskę na mocy umów miedzynarodowych lub na mocy pozwolenia władz polskich, mianowicie statki wojskowe na mocy pozwolenia Ministra Spraw Wojskowych, inne zaś statki na mocy pozwolenia Ministra Komunikacji, wydanego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych i Spraw Zagranicznych.

Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych, przewidziane w prawie lotniczym, przejął Minister Obrony Narodowej, kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych — w zależności od charakteru spraw częściowo Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenu Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych), częściowo Minister Bezpieczeństwa Publicznego, a w zakresie zagadnień sanitarnych, higieny i ratownictwa — Minister Zdrowia.

Art. 3. Za polskie statki powietrzne uważa się:

a) statki, wpisane do polskiego rejestru państwowego (art. 10);

b) polskie wojskowe statki powietrzne.

Art. 4. Statkami powietrznymi są: balony, sterowce, samoloty, szybowce i inne tego rodzaju aparaty, zdolne do unoszenia się w powietrzu i przewożenia ludzi lub rzeczy.

Art. 5. (1) Statek powietrzny, będący w rozporządzeniu władz wojskowych i znajdujący się pod dowództwem osoby, pełniącej funkcję wojskową, uważa się za statek wojskowy.

(2) Statki powietrzne, nie należące do Skarbu Państwa i nie będące w rozporządzeniu władz wojskowych, uważa się za statki prywatne.

Art. 7. (1) Postanowień artykułów 6, 10 — 20, 22, 27, 31, 32, 34, 36 — 38, 44 — 51, 59, 61 — 67 niniejszego prawa nie stosuje się do wojskowych statków powietrznych...

Art. 8. (1) Minister Komunikacji wykonywa nadzór nad żeglugą statków powietrznych z wyjątkiem statków wojskowych.

(2) W szczególności do zakresu działania Ministra Komunikacji należy:

a) wydawanie w granicach niniejszego prawa i w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych przepisów, dotyczących organizacji żeglugi powietrznej, oraz przepisów bezpieczeństwa i porządku publicznego;

b) wydawanie w granicach niniejszego prawa i w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Skarbu przepisów, dotyczących przewozu osób, bagażu i towarów;

c) prowadzenie rejestru państwowego statków powietrznych oraz rejestru pilotów;

d) udzielanie zezwoleń (koncesyj) w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu, a w zakresie komunikacji międzynarodowej także z Ministrem Spraw Zagranicznych, na zakładanie i prowadzenie prywatnych przedsiębiorstw lotniczych;

e) zakładanie, oraz zarząd państwowymi przedsiębiorstwami lotniczymi oraz państwowymi lotniskami i urządzeniami pomocniczymi, służącymi do celów żeglugi powietrznej, z wyjątkiem lotnisk i urządzeń wojskowych;

f) ustalanie taryf dla przedsiębiorstw państwowych i zatwierdzenie taryf dla przedsiębiorstw prywatnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu;

g) wykonywanie inspekcji lotnisk i wszelkich zarządzeń pomocniczych, statków powietrznych i przedmiotów, znajdujących się na statkach powietrznych, oraz bada-

nie ksiąg i dokumentów, odnoszących się do personelu lotniczego, lotnisk, hangarów i statków powietrznych.

(3) Przepisy sanitarne, higieniczne i przepisy z zakresu spraw ratownictwa, dotyczące żeglugi powietrznej, wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Komunikacji.

(4) Nadzór nad żeglugą statków powietrznych, w szczególności czynności, wymienione w ust. (2) pkt. c), e) i g), mogą być przekazane urzędom lub organom, które drogą rozporządzenia określi Minister Komunikacji w miarę potrzeby w porozumieniu z właściwymi ministrami.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 31 grudnia 1945 r. o przekazaniu wojewódzkim władzom administracji ogólnej niektórych spraw lotnictwa cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 4, 1946, poz. 39) oraz z dnia 29 lipca 1948 r. o utworzeniu Zarządu Budowy Państwowych Lotnisk Cywilnych (Dz. U.R.P. Nr 50, poz. 391).

Art. 10. (1) Do rejestru państwowego statków powietrznych mogą być wpisane statki powietrzne, o ile

1) są własnością:
   a) Skarbu Państwa Polskiego,
   b) obywateli polskich,
   c) krajowych osób prawnych prawa publicznego,
   d) krajowych osób prawnych prawa prywatnego, mających zarząd, którego prezes i co najmniej 2/3 członków są obywatelami polskimi,
   e) spółek jawnych, których spólnicy są obywatelami polskimi;
2) są zdatne do lotu, zaopatrzone w potrzebne dla bezpieczeństwa lotu urządzenia i posiadają na dowód tego świadectwo sprawności technicznej i
3) nie są wpisane do rejestru zagranicznego.

Art. 12. Do rejestru wpisuje się:

1) imię, nazwisko lub firmę właściciela i jego siedzibę,
2) prawa rzeczowe do statku i jego najem,
3) port ojczysty statku,
4) opis konstrukcji i typu statku oraz motoru,
5) znaki rejestracyjne,
6) datę i miejsce zarejestrowania,

oraz inne dane, jakie oznaczy rozporządzenie wykonawcze Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych, które również określi sposób rejestracji, badanie zdolności statków do lotu i tryb wydawania świadectw sprawności technicznej.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 5 kwietnia 1932 r. o rejestrze państwowym statków powietrznych, o sposobie ich rejestracji, o badaniu zdolności do lotu oraz o trybie wydawania dokumentów i ksiąg pokładowych tych statków, o systemie znaczenia statków powietrznych i umieszczania znaków na nich oraz o zakładaniu i prowadzeniu ksiąg pokładowych (poz. 92 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministrów Komunikacji i Spraw Wojskowych z dnia 8 września 1937 r. o lotnictwie szybowcowym (poz. 94 niniejszego zeszytu).

Art. 13. (1) O wszelkich zmianach w danych, ulegających wpisaniu do rejestru, właściciel statku winien zawiadomić urząd, prowadzący rejestr państwowy, w ciągu 14 dni od zajścia zmiany.

(2) Obowiązek zawiadomienia o przelewie własności statku ciąży również na nowonabywcy.

(3) W karcie rejestracyjnej należy uwidocznić zmiany, poczynione we wpisach do rejestru.

Art. 15. (1) Każdy zarejestrowany statek powietrzny musi być oznaczony odrębnymi znakami rejestracyjnymi, umieszczonymi na statku.

(2) System znaczenia statków oraz sposób umieszczania znaków określi rozporządzenie wykonawcze Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

(3) Nie wolno na prywatnych statkach powietrznych umieszczać znaków, zastrzeżonych wyłącznie dla statków państwowych i wojskowych, lub też znaków do nich podobnych.

P. rozp. powołane pod art. 12.

Art. 21. (1) Przez lotnisko rozumie się powierzchnię odgraniczoną na lądzie lub wodzie, przeznaczoną i przystosowaną do przylotu, postoju i odlotu statków powietrznych.

(2) Za urządzenia pomocnicze uważa się urządzenia sygnalizacyjne, meteorologiczne, radiotechniczne oraz inne urządzenia dla potrzeb lotnictwa.

Art. 22. (1) Lotniska i urządzenia pomicnicze dla żeglugi powietrznej mogą być zakładane tylko za zezwoleniem Ministra Komunikacji lub władz i urzędów przez niego upoważnionych. Lotniska mogą być zakładane i prowadzone wyłącznie przez osoby, wymienione w punkcie 1 ust. (1) art. 10.

(2) Podział lotnisk na kategorie, warunki zakładania i urządzania lotnisk oraz urządzeń pomocniczych, jako też warunki korzystania z nich określi rozporządzenie wykonawcze Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 15 lutego 1934 r. o podziale lotnisk na kategorie oraz o warunkach zakładania, urządzania i korzystania z lotnisk oraz urządzeń pomocniczych (poz. 93 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministrów Komunikacji i Spraw Wojskowych z dnia 8 września 1937 r. o lotnictwie szybowcowym (poz. 94 niniejszego zeszytu).

Art. 24. (1) Wszelkie oddzielnie stojące przedmioty (kominy fabryczne, wieże itp.) o wysokości ponad 20 metrów, znajdujące się w odległości do jednego kilometra, oraz słupy anteny radiostacyj nadawczych w odległości dziesięciu kilometrów od granicy lotniska winny być w porze ciemnej oświetlone.

(2) Właściciel lotniska urządzi oświetlenie i utrzymywać je będzie swoim kosztem.

(3) Postanowienia tego artykułu nie dotyczą lotnisk użytku prywatnego.

Art. 25. (1) Państwu i osobom, posiadającym zezwolenie na założenie i prowadzenie przedsiębiorstwa lotniczego (art. 44), służy prawo umieszczania przyrządów i znaków sygnalizacyjnych dla potrzeb żeglugi powietrznej na nieruchomej własności publicznej i prywatnej,

Art. 26. Projekt umieszczenia urządzeń i znaków sygnalizacyjnych wymaga zatwierdzenia Ministra Komunikacji w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 28. Przy dokonywaniu lotu załoga statku powietrznego obowiązana jest stosować się do przepisów ruchu i sygnalizacji oraz przedsiębrać wszelkie środki celem zapewnienia bezpieczeństwa.

Art. 29. Przelot nad osiedlami winien odbywać się na takiej wysokości, aby nawet w wypadku zatrzymania się motoru lądowanie statku powietrznego było możliwe na lotnisku lub poza osiedlem.

Art. 30. Wszelkie zwroty o charakterze akrobatycznym podczas lotu statku powietrznego nad osiedlami i nad skupieniami ludzi są wzbronione.

Art. 34. Publiczne wzloty pokazowe statku powietrznego mogą być dokonywane ze zezwoleniem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o publicznych wzlotach statków powietrznych (poz. 88 niniejszego zeszytu).

Art. 35. (1) Podczas lotu nie wolno ze statku powietrznego wyrzucać przedmiotów, które przy spadaniu mogą spowodować nieszczęśliwy wypadek lub szkodę. Wyjątek stanowi konieczność pozbycia się balastu i innych przedmiotów celem ratowania podróżnych i załogi, jako też wyrzucanie przesyłek pocztowych w miejscach do tego przeznaczonych.

(2) Wyrzucanie przesyłek pocztowych reguluje rozporządzenie wykonawcze Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami Poczt i Telegrafów oraz S p r a w W e w n ę t r z n y c h.

Art. 36. (1) Przy dokonywaniu lotu załoga statku powietrznego winna posiadać przepisane świadectwa i upoważnienia (licencje), księgi pokładowe, jako też dokumenty przewozowe.

(2) Przepisy bezpieczeństwa ruchu i sygnalizacji określi rozporządzenie Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrami S p r a w W o j s k o w y c h i S p r a w W e w n ę t r z n y c h, sposób zaś zakładania i prowadzenia ksiąg pokładowych — rozporządzenie tegoż Ministra, wydane w porozumieniu z Ministrem S p r a w W e w n ę t r z n y c h.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o sygnalizacji lotniczej i o lotniczych znakach naziemnych (poz. 89 niniejszego zeszytu), z dnia 26 listopada 1928 r. o przepisach bezpieczeństwa ruchu statków powietrznych (poz. 90 niniejszego zeszytu), z dnia 8 maja 1929 r. o lotniczej służbie radioelektrycznej oraz o używaniu aparatów radiotechnicznych na pokładzie statków powietrznych (poz. 91 niniejszego zeszytu), oraz z dnia 5 kwietnia 1932 r. o rejestrze państwowym statków powietrznych, o sposobie ich rejestracji, o badaniu zdolności do lotu oraz o trybie wydawania dokumentów i ksiąg pokładowych tych statków, o systemie znaczenia statków powietrznych i umieszczaniu znaków na nich oraz o zakładaniu i prowadzeniu ksiąg pokładowych (poz. 92 niniejszego zeszytu) i z dnia 16 lutego 1938 r. w sprawie przepisów o zapobieganiu zderzeniu statków powietrznych w trudnych warunkach atmosferycznych (poz. 95 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministrów Komunikacji i Spraw Wojskowych z dnia 8 września 1937 r. o lotnictwie szybowcowym (poz. 94 niniejszego zeszytu).

Art. 37. Dla pewnej kategorii statków powietrznych Minister Komunikacji może w drodze rozporządzenia uznać za obowiązujące używanie na pokładzie statków aparatów radiotechnicznych.

P. rozp. Ministra Komunikacji z dnia 8 maja 1929 r. o lotniczej służbie radioelektrycznej oraz o używaniu aparatów radiotechnicznych na pokładzie statków powietrznych (poz. 91 niniejszego zeszytu).

Art. 39. (1) Statki powietrzne mogą startować i lądować tylko na lotniskach, z wyjątkiem przypadków, konieczności lądowania poza lotniskami ze względu na bezpieczeństwo lotu.

Art. 40. (1) W razie wylądowania statku powietrznego poza granicami lotniska załoga statku na żądanie organów służby bezpieczeństwa publicznego lub miejscowych władz gminnych lub też na żądanie posiadacza nieruchomości, na której statek wylądował, winna podać nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela statku i pilota oraz okazać legitymację.

Art. 42. Kto znajdzie porzucony statek powietrzny lub jego szczątki, winien donieść o tym najbliższym organom służby bezpieczeństwa publicznego lub miescowym władzom gminnym.

Art. 44. (1) Zakładanie i prowadzenie przedsiębiorstw lotniczych w celu dokonywania przewozu osób, bagażu, towarów i poczty statkami powietrznymi, p o m i a r u g r u n t ó w (a e r o f o t o g r a m e t r i a) oraz innych przedsiębiorstw, zarobkujących za pomocą statków powietrznych, wymaga zezwolenia (koncesji) Ministra Komunikacji — zgodnie z punktem d) ust. (2) art. 8.

(3) Przedsiębiorstwa lotnicze polskie winny używać dla swych celów statków powietrznych i silników wyrobu krajowego. Wyjątki mogą nastąpić za zezwoleniem Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem S p r a w W o j s k o w y c h.

P. dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. o prawie dokonywanych zdjęć aerofotogrametrycznych (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 160).

Art. 51. Przedsiębiorca przewozowy obowiązany jest prowadzić na lotnisku listę podróżnych i wykaz przesyłek każdego lotu. Odpis listy i wykazu winien znajdować się na pokładzie danego statku powietrznego i ma być oka-

zywany na żądanie organom służby bezpieczeństwa publicznego oraz celnym.

Art. 70. **(1) Kto:**

1) wykracza przeciw przepisom art. 13, 24 ust. (1), art. 28, 29, 30, 34, 35 ust. (1), art. 36 ust. (1), art. 39 ust. (1), art. 40 ust. (1), art. 42, 43, 44 ust. (1) i (3), art. 51 lub rozporządzeniom, wydanym na podstawie art. 15 ust. (2), art. 22 ust. (2), art. 35, ust. (2), art. 36 ust. (2) i art. 37,

2) umieszcza urządzenia i znaki sygnalizacyjne bez uprzedniego zatwierdzenia projektu ich umieszczenia (art. 26),—

będzie karany aresztem do sześciu tygodni lub grzywną do dwóch tysięcy złotych. (100.000 zł).

(2) Jeżeli czyn popełniono z niedbalstwa, wymierza się w braku szczególnych okoliczności obciążających grzywnę.

Art. 43 prawa lotniczego został uchylony art. II pkt. 1) dekretu z dnia 25 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 273).

Art. 77. **(1) Do orzekania o czynach, przewidzianych w art. 70, powołane są powiatowe władze administacji ogólnej.**

(2) Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczego aresztu, według swego uznania, jednak nie ponad 4 tygodnie.

P. art. 10 pr. o wykr. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wykr.

Art. 80. **Przestępstwa popełnione na polskim statku powietrznym poza granicami Rzeczypospolitej, uważa się za popełnione w Polsce w miejscu zarejestrowania statku.**

88.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 26 listopada 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych o publicznych wzlotach pokazowych statków powietrznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 stycznia 1929 r. Nr 1, poz. 8).

Zmiany: rozp. Ministra Komunikacji: z dnia 27 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 536) oraz rozp. Ministra Komunikacji i Spraw Wojskowych z dnia 6 września 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 547).

Na podstawie art. 34 i 85 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 3. Jeżeli teren wybrany na lotnisko jest nowy, strona, organizująca pokazy, winna zbadać go dokładnie przy współudziale przedstawicieli właściwej, powiatowej władzy administracji ogólnej. Teren ten winien być równy, bez znacznego spadku (nie przekraczającego 3%), nie przecięty rowami, suchy i posiadający wolny dolot, o ile możności ze wszystkich stron. Wymiar terenu, nie może być mniejszy il 400x400 metrów.

§ 5. Raidy lotnicze mogą być urządzane tylko za zezwoleniem Ministra Komunikacji, udzielonym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Raidy mogą się odbywać według z góry ustalonej marszruty i wzdłuż urzędowo wyznaczonych szlaków lotniczych.

89.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 26 listopada 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu o sygnalizacji lotniczej i o lotniczych znakach naziemnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 stycznia 1929 r. Nr 1, poz. 9).

Na podstawie art. 36 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 1. Wyraz „widzialny", stosowany w rozporządzeniu niniejszym do świateł, oznacza światło, które można widzieć w noc ciemną i przy przezroczystym powietrzu.

Kąty widzialności wskazywane w rozporządzeniu niniejszym, a przedstawione na poniższym schemacie, odnoszą się do statku powietrznego w normalnym położeniu lotu prostolinijnego i poziomego.

Schemat pominięto.

§ 2. Przepisy o światłach obowiązują bez względu na stan atmosferyczny od zachodu do wschodu słońca; przez cały ten czas nie wolno używać oprócz świateł, wymienionych w niniejszym rozporządzeniu, żadnych innych świateł, któreby mogły być uważane jako światła sygnałowe, przepisane dla żeglugi powietrznej; te ostatnie światła nie powinny być oślepiające.

§ 3. Samolot zarówno w locie, jak i przy poruszaniu się własnymi środkami na ziemi lub na wodzie powinien być zaopatrzony w następujące światła:

a) Na przodzie światło białe, widzialne pod kątem 220°, symetryczne względem pionowej płaszczyzny symetrii samolotu. Światło to powinno być widzialne na odległość co najmniej 8 km.

b) Z prawej strony — światło zielone, z lewej strony — światło czerwone. Światła te mają być tak umieszczone, aby każde

z nich rzucało bez przerwy promienie ku przodowi, między dwiema płaszczyznami pionowymi, tworzącymi kąt 110°, z których jedna będzie równoległa do płaszczyzny pionowej, przechodzącej przez oś podłużną statku. Każde z tych świateł powinno być widziane na odległość co najmniej 5 km. Światło zielone jednak nie ma być widoczne z lewej strony ani światło czerwone z prawej strony samolotu.

c) W tyle samolotu możliwie najdalej białe światło, zwrócone ku tyłowi i widzialne na odległość co najmniej pięciu kilometrów pomiędzy bokami kąta 140°, dzielącego się na dwie równe części przez pionową płaszczyznę symetrii samolotu.

d) Gdyby w celu wykonania postanowień niniejszego paragrafu światła pojedyńcze należało zastąpić kilkoma światłami, pole widzenia każdego z tych świateł winno być ograniczone w ten sposób, żeby było widoczne tylko jedno światło.

§ 4. Przepisy odnoszące się do świateł na samolotach stosuje się do sterowców z następującymi zmianami:

a) ilość świateł powinna być zdwojona z przodu i w tyle na linii pionowej, z boków poziomo na linii równoległej do osi sterowca;

b) każda para świateł powinna być widoczna jednocześnie.

Odległość między dwoma światłami każdej pary winna wynosić nie mniej, niż 2 metry.

§ 5. Sterowiec holowany powinien być zaopatrzony w światła, wskazane w § 4, i oprócz tego w światła, wskazane w § 7 dla sterowców unieruchomionych.

§ 6. Statek powietrzny, unoszący się bezwładnie na powierzchni wody, to jest nie będący zdolnym do poruszania się według przepisów obowiązujących dla uniknięcia niebezpieczeństwa zderzenia na morzu, powinien być zaopatrzony w światła przednie i tylne, przewidziane w §§ 3 i 4 tego rozporządzenia oraz w dwa czerwone światła, umieszczone jedno nad drugim, w odległości co najmniej 2 m. w ten sposób, aby były widzialne we wszystkich kierunkach na odległość co najmniej 3 km.

Jeżeli jednakże statek taki porusza się przy pomocy zewnętrznych, niezależnych od niego środków lokomocji, powinien on być zaopatrzony w światła boczne.

§ 7. Sterowiec, który z jakiejkolwiek przyczyny unosi się bezwładnie (w powietrzu) lub na którym silniki zostały wstrzymane rozmyślnie, powinien oprócz świateł, wymienionych w § 4, ukazywać w sposób bardzo widoczny dwa czerwone światła, umieszczone jedno nad drugim w odległości co najmniej 2 m. i widzialne we wszystkich kierunkach na odległość co najmniej 3 km. W dzień sterowiec holowany, którym z jakiejkolwiek przyczyny kierować nie można, powinien ukazywać w sposób bardzo widoczny dwie kule lub przedmioty czarne o średnicy 60 cm., umieszczone jeden nad drugim w odległości co najmniej 2 m.

Sterowiec, będący na uwięzi lub w ruchu, z motorami rozmyślnie zatrzymanymi, powinien w dzień ukazywać w sposób bardzo widoczny kulę lub czarny przedmiot, mający 60 cm. średnicy i ma być uważany przez inne statki powietrzne za bezwładny.

§ 8. Balon wolny powinien być zaopatrzony w jaskrawe białe światło, umieszczone poniżej łodzi w odległości co najmniej 5 m. widzialne we wszystkich kierunkach z odległości co najmniej trzech kilometrów,

§ 9. Balon na uwięzi powinien posiadać zamiast białego światła wymienionego w § 8 na jego miejscu trzy światła, umieszczone pionowo w odległości co najmniej 4 m. jedno od drugiego, koloru następującego: światło w środku powinno być białe, dwa pozostałe czerwone; wszystkie trzy światła powinny być widzialne we wszystkich kierunkach z odległości co najmniej 3-ch km.

Ponadto na linie powinny być umieszczone w odległości co 300 metrów, począwszy od łodzi, światła po trzy w grupie z zachowaniem przepisu ust. 1 tego paragrafu o rozmieszczeniu świateł w każdej grupie. Przedmiot, do którego balon jest przymocowany na ziemi, powinien być również zaopatrzony w grupę podobnych świateł, wskazujących położenie tego przedmiotu.

W dzień lina zamiast świateł wyżej wymienionych, powinna być zaopatrzona w rozmieszczone w odległości co 100 metrów począwszy od łodzi rękawy kierunkowe, o średnicy co najmniej 0,20 m. i długości 2 m z materii w pasy na przemian białe i czerwone szerokości 0,5 m.

§ 10. Sterowiec, uwiązany przy samej ziemi, powinien posiadać przednie i tylne światła, wskazane w § 4.

Jeśli sterowiec jest uwiązany daleko od ziemi, lina i przedmiot, do którego jest przytwierdzony, powinny być czy to we dnie, czy w nocy oznaczone w sposób wskazany w § 9.

Przepisów tych nie stosuje się do kotwic żeglarskich albo pływaków, używanych przez sterowce do zatrzymywania się na morzu.

§ 11. Samolot, zatrzymujący się na ziemi lub na wodzie, o ile nie zarzuci kotwicy lub nie zostanie uwiązany, powinien być zaopatrzony w światła, wskazane w § 3.

§ 12. Dla uniknięcia zderzeń ze statkami wodnymi:

a) Samolot długości poniżej 50 m, na kotwicy lub uwiązany na wodzie, powinien być zaopatrzony z przodu w najwidoczniejszym miejscu w białe światła widziane zewsząd z odległości co najmniej 2 km.

b) Samolot długości 50 m lub większej, na kotwicy, lub uwiązany na wodzie, powi-

nien mieć jedno światło z przodu, wyżej w punkcie a) wskazane, i drugie z tyłu lub blisko tyłu co najmniej o 5 m poniżej przedniego światła.

Przez „długość“ samolotu rozumie się całkowitą odległość między jego dwoma końcami.

c) Samolot, mający 50 m rozpiętości lub więcej, stojący na kotwicy lub uwiązany na wodzie, powinien posiadać oprócz świateł, wskazanych w punkcie a) wzgl. w punkcie b) ponadto na każdym końcu dolnego skrzydła światło umieszczone w sposób wskazany w punkcie a) niniejszego paragrafu.

Przez „rozpiętość“ samolotu rozumie się jego największą szerokość.

§ 13. Jeśli w nocy jedno z wymienionych w §§ 3, 4, 8 i 9 świateł zgaśnie, statek powietrzny powinien natychmiast lądować, skoro tylko będzie mógł to uczynić bez narażenia się na niebezpieczeństwo.

§ 14. Postanowienia §§ 3 — 13 nie wykluczają stosowania przepisów specjalnych, wydanych przez władze wojskowe o używaniu świateł dodatkowych na statkach powietrznych wojskowych pojedyńczych lub latających w grupach.

Również postanowienia te nie stoją na przeszkodzie używaniu przez właścicieli statków powietrznych prywatnych specjalnych sygnałów rozpoznawczych, jednakże sygnały takie mogą być używane na zasadzie specjalnego zezwolenia udzielonego przez Ministerstwo Komunikacji i muszą być wpisane do rejestru statków powietrznych i do ksiąg pokładowych.

§ 15. Na lotniskach, otwartych w nocy, mają zastosowanie następujące sygnały świetlne:

Granice lotniska powinny być oznaczone zapomocą lamp czerwonych, rozstawionych w odległści od 50 do 100 m między sobą. Lampy te, w szczególności w sferze wolnych przelotów winny być umieszczone w ten sposób, by nie stwarzać w tych miejscach swoją konstrukcją przeszkód dla lądowania.

Kierunek lądowania powinien być wskazany zapamocą oświetlonego białym światłem sygnału na ziemi w kształcie litery T lub też, w braku odpowiednich urządzeń świetlnych, przez trzy światła lub rozpalone ogniska, rozmieszczone w formie trójkąta równoramiennego, którego podstawa winna wynosić 200 m. a wysokość 400 m.

Ognisko (światło) wierzchołkowe trójkąta winno być zwrócone ku wiatrowi. Lądujący statek powietrzny powinien kierować się wzdłuż linii środkowej, idącej od podstawy trójkąta ku jego wierzchołkowi.

Linia, łącząca dwa ogniska (światła) u podstawy jest linia, w której samolot powinien starać sę dotknąć kołami ziemi, ognisko (światło) zaś wierzchołkowe oznacza granicę, której lądującemu statkowi nie wolno przekroczyć.

W portach lotniczych wodnych czerwone lampy oznaczające granice wodowiska, powinny być umieszczone na pływakach.

Zawiadowca portu winien posiadać w swoim rozporządzeniu dostateczną ilość przenośnych lamp czerwonych dla ograniczania na lotnisku miejsc, które z tych czy innych przyczyn nie nadają się do lądowania.

Samo miejsce lądowania winno być oświetlone specjalnymi nieoślepiającymi lotniska reflektorami, bądź też posiadać urządzenie tzw. linii świetlnej.

§ 16. Wszelkie przedmioty, stojące w odległości do 1 km od krańców lotniska i wyższe niż 20 m powinny być w porze nocnej zaopatrzone w światła czerwone, wyraźnie widoczne, umieszczone na najwyższych punktach tych przedmiotów.

O ile niektóre z tych przedmiotów stwarzają specjalne niebezpieczeństwo dla ruchu lotniczego, winny one poza światłami czerwonymi otrzymać światła białe, służące do oświetlania tych przeszkód i skierowane w ten sposób, by w żadnym wypadku nie oślepić lotnika.

Ust. 3 pominięto.

§ 17. Każdy statek powietrzny obowiązany jest przed odlotem zaopatrzyć się w 5 rakiet czerwonych i 5 zielonych, oraz w przyrząd do wyrzucania tych rakiet.

Poza tym każdy statek w miarę możności powinien być wyekwipowany w takie urządzenia sygnałowe, któreby umożliwiały nadawanie wszystkich sygnałów, przewidzianych w niniejszym rozdziale.

§ 18. Statek powietrzny, zamierzający lądować nocą na lotnisku, posiadającym personel służbowy, powinien przed rozpoczęciem lądowania nadawać przerywane sygnały.

Sygnały te mogą być nadawane zapomocą latarń lub reflektorów, niewchodzących jednak w układ świateł przewidzianych w §§ 3 i 4 niniejszego rozporządzenia albo też zapomocą przyrządów dźwiękowych.

W obydwu wypadkach statek powietrzny może posługiwać się międzynarodowym kluczem Morse'a nadając swój sygnał wywoławczy.

Sygnał wywoławczy, używany w tych wypadkach, składa się z litery, stanowiącej znak przynależności państwowej statku i ostatniej litery znaku rejestracyjnego.

Zezwolenie na lądowanie powinno być dane z lotniska przez powtórzenie tego samego sygnału wywoławczego nadanego światłem koloru zielonego, po którym winien nastąpić szereg przerywanych sygnałów świetlnych tego samego koloru.

§ 19. Rakieta czerwona lub światło czerwone na ziemi oznacza, że statkowi powietrznemu lądować nie wolno.

§ 20. Statek powietrzny, zmuszony nagle lądować nocą, powinien przed rozpoczęciem lądowania rzucić zapomocą swych świateł nawigacyjnych szereg krótkich i przerywanych sygnałów świetlnych.

§ 21. Celem wydania statkowi powietrznemu rozkazu lądowania używać należy następujących sygnałów:

a) w dzień, trzy rzucone co 10 sekund pociski, których wybuchy wytworzą każdy obłok dymu czarnego lub żółtego;
b) w nocy, trzy rzucone co 10 sekund pociski, których wybuchy wytworzą światła lub gwiazdy czerwone.

Oprócz tego, celem zapobieżenia lądowaniu innego statku powietrznego poza upatrzonym, należy skierować na niego zapomocą reflektora przerywany snop światła białego.

§ 2. Biały krzyż (na śniegu czarny), wyłożony na środku strefy lądowań, oznacza, że lądowanie jest wzbronione.

§ 23. Jeżeli statek powietrzny, znajdujący się w niebezpieczeństwie, żąda ratunku, powinien stosować w tym celu razem lub oddzielnie niżej wymienione sygnały alarmowe:

a) sygnał międzynarodowy S.O.S., dawany zapomocą aparatów optycznych lub radiotechnicznych;
b) sygnał alarmowy, dawany zapomocą chorągiewek N.C. klucza międzynarodowego;
c) sygnał dystansowy, utworzony z kwadratowej chorągiewki z kulą lub czymś podobnym, bądź nad nią bądź pod nią;
d) nieustanny dźwięk, wydawany zapomocą jakiegokolwiek przyrządu dźwiękowego;
e) sygnał składający się z szeregu wypuszczonych w krótkich odstępach czasu białych rakiet Very.

Gdy statek powietrzny zamierza podać do wiadomości, iż znajduje się w niebezpieczeństwie, bądź w trakcie lądowania (wodowania) przymusowego, bądź też nagle przerwał swój lot, lecz nie uważa za konieczne żądać natychmiastowej pomocy używając sygnału S.O.S., winien on nadawać radiotelegraficznie lub radiotelefonicznie międzynarodowy sygnał alarmowy PAN.

§ 24. Dla zawiadomienia statku, że znajduje się w bliskości strefy zakazanej i powinien zmienić kierunek drogi, należy stosować niżej wymienione sygnały:

a) w dzień, trzy rzucone co 10 sekund pociski, których wybuchy wytworzą każdy obłok białego dymu, wskazujące kierunek, w którym statek powietrzny dążyć powinien;
b) w nocy, trzy rzucone co 10 sekund pociski, których wybuchy wytworzą ognie, względnie gwiazdy białe, wskazujące kierunek, w którym statek powietrzny dążyć powinien.

§ 25. a) W razie gdyby mgła lub opary uczyniły lotnisko niewidzialnym, należy z lotniska dawać sygnały zapomocą balonów sygnałowych, służących jako pływaki powietrzne, białych rakiet lub reflektorów;

b) W razie mgły, opadu śniegu lub ulewy zarówno w dzień jak i w nocy statek powietrzny, znajdujący się na wodzie, powinien dawać następujące sygnały dźwiękowe:

1) jeżeli statek nie jest ani na kotwicy, ani na uwięzi, sygnał w odstępach najwyżej dwuminutowych, składający się z dwóch dźwięków, trwających około 5 sekund, w odstępach czasu około jednej sekundy;
2) jeśli statek jest na kotwicy lub na uwięzi, częste dźwięki dzwonu lub gongu dostatecznie silne, trwające około 5 sekund, w odstępach czasu najwyżej 1 minuty.

§ 26. Dla samolotów kołujących po lotnisku znak, dany czerwoną tarczą, oznacza, że samoloty winny przerwać kołowanie; znak dany białą tarczą oznacza, że mogą one w dalszym ciągu kołować.

Znak białą tarczą, dany samolotowi, znajdującemu się na linii startu, oznacza, że samolot może startować.

§ 27. Kierunek wiatru na lotniskach powinien być oznaczony w następujący sposób:

a) zapomocą rękawa lotniczego, lub strzały oświetlonej w nocy, umieszczonych na słupach lub na hangarach w miejscu wyraźnie widzialnym ze wszystkich stron lotniska; wysokość takiego urządzenia nie powinna być mniejsza od 6 m. Wymiary rękawa winny być następujące: długość 2 m. promień 0,20 m, materia w pasy białe i czerwone naprzemian, szerokości 0,50 m.;
b) zapomocą wyłożonej na ziemi litery T (wymiary podane na rysunku poniżej koloru białego, na śniegu czarnego.
Trzon litery T winien być zwrócony w kierunku pod wiatr i wskazuje kierunek lądowania na lotnisku może być wyłożone tylko jedno T;
c) na lotniskach nie posiadających urządzeń, wspomnianych w punktach a) i b), zapomocą dymu, unoszącego się nad rozpalonym w tym celu ogniskiem;
d) jeżeli wiatru niema, litera T (i strzała, o ile znajduje się na danym lotnisku) powina wskazywać wyznaczony kierunek lądowania.

Rysunek pominięto.

§ 28. Sygnały świetlne ze statków powietrznych oraz z ziemi mogą być wykonywane i nadawane jedynie przez osoby, upoważnione do tego, mianowicie: na statkach powietrznych przez dowódcę statku lub członka załogi, przez niego upoważnionego, na lotniskach zaś użytku publicznego, przez zawiadowców portów, a we

wszystkich innych wypadkach przez organa służby bezpieczeństwa publicznego.

§ 30. Przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia podlega karom określonym w art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 294).

Artykułowi 72 prawa lotniczego w pierwotnym brzmieniu odpowiada art. 70 w brzmieniu jednolitego tekstu prawa (Dz. U. R. P. Nr 69/1935, poz. 437).

90.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 26 listopada 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu o przepisach bezpieczeństwa ruchu statków powietrznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 stycznia 1929 r. Nr 1, poz. 10).

Na podstawie art. 8 ustęp a) i art. 36 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R.P. Nr 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do statkow powietrznych, wpisanych do polskiego rejestru państwowego, oraz do obcych statków powietrznych, korzystających z prawa przylotu do Polski i przelotu przez Polskę na mocy umów międzynarodowych lub pozwolenia Ministra Komunikacji bądź Ministra S p r a w W o j s k o w y c h, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

§ 2. Jako „ruch statków powietrznych", według niniejszego rozporządzenia uważa się ich start, lądowanie, kołowanie (rulowanie) oraz lot ponad lotniskami, lądem i wodą.

§ 3. Przed rozpoczęciem ruchu przez statek powietrzny, zawiadowca portu lotniczego powinien upewnić się, czy balast, ładunek, bagaż pasażerów i inne przedmioty ruchome, znajdujące się na statku, są należycie umocowane i czy nie zagraża niebezpieczeństwo ich wypadnięcia lub takie przesunięcie, któreby tamowało swobodę ruchów załogi statku w czasie lotu albo było uciążliwym dla podróżnych.

§ 4. Podróżni na statkach powietrznych powinni podczas lotu:

a) przypasać się do siedzenia,

b) stosować się do wskazówek i poleceń dowódcy statku.

§ 5. Podróżnym nie wolno podczas lotu:

a) otwierać drzwi kabiny statku;

b) wyrzucać przedmiotów przez okna;

c) przekładać rzeczy i ładunków, rozmieszczonych przez obsługę statku;

d) palić wyrobów tytoniowych z wyjątkiem wypadków, gdy palenie jest wyraźnie dozwolone.

§ 6. Nakazy i zakazy, wyszczególnione w § 4 i § 5, powinny być uwidocznione na tabliczkach, znajdujących się wewnątrz statków powietrznych na miejscu widocznym.

§ 7. Zajmowanie miejsca na statku obok pilota jest dozwolone wyłącznie pracownikom przedsiębiorstwa komunikacyjnego, do którego statek powietrzny należy, urzędnikom państwowym władz lotniczych oraz osobom, upoważnionym przez te władze.

§ 8. Na lotniskach użytku publicznego, stanowiących jedną całość z lotniskami wojskowymi, obowiązują przepisy startowe, wydane przez wojskowe władze lotnicze danego lotniska. Wszelkie inne lotniska podlegają przepisom, zawartym w niniejszym rozdziale.

§ 9. Na każdym lotnisku powinien być wskazany wyraźny kierunek wiatru sposobem, przewidzianym rozporządzeniem o sygnalizacji.

§ 10. Na każdym lotnisku wzdłuż jego obwodu i przy hangarach powinna być wyznaczona strefa wolna dla kołowania (rulowania) samolotów. Część, zarezerwowana na odloty i lądowania, powinna być możliwie najobszerniejsza.

Wyjątkowo lotniska mogą być podzielone na dwie strefy: strefę lądowań i strefę odlotów. Stojąc twarzą ku wiatrowi, oznacza się strefę prawą jako strefę lądowań, strefę zaś lewą jako strefę odlotów. Przy takim podziale lotnisk winna być umieszczona w środku lotniska pełna pięcioramienna biała gwiazda, utworzona w kształcie prawidłowego pęcioboku wpisanego w koło o średnicy co najmniej 15 metrów.

§ 11. Statki powietrzne, rulujące na start, i ich załoga podlegają zawiadowcy portu względnie osobie przez niego w tym względzie upoważnionej i ruszają z miejsca tylko na znak, dany przez wyżej wymienionych.

§ 12. Samoloty powinny kołować (rulować) do startu lub ze startu z szybkością, nie przewyższającą umiarkowanego biegu człowieka, przy czym pilot winien szczególnie uważać, by nie spowodował zderzenia się z innym statkiem. Kołujący (rulujący) samolot powinien być odprowadzony do linii startu przez mechaników startowych. Jeżeli kołuje (ruluje) kilka samolotów, kołowanie (rulowanie) to powinno odbywać się kolejno; wszelkie wyprzedzanie lub dopędzanie jest wzbronione. Samolot, kołujący po wylądowaniu, ma pierwszeństwo w stosunku do samolotu, kołującego na start, i ten ostatni winien zawsze wstrzymać kołowanie (rulowanie) i czekać swej kolejności. Na znak dany przez startera czerwoną tarczą, wszystkie kołujące samoloty powinny zatrzymać się.

§ 13. Każdy samolot, kołujący (rulujący) tak w granicach strefy startów, jak i lądowań,

powinien to czynić w kierunku, wyznaczonym do lądowania.

Lotniska, na których dopuszczalne będą odstępstwa od powyższej zasady, przy zachowaniu jednak pewnych ograniczeń, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, będą podawane do wiadomości publicznej.

§ 14. Samoloty startują z linii startu kolejno, na znak, dany przez startera białą tarczą, przy czym nie wolno samolotowi rozpocząć startu tak długo, dopóki poprzedzający go samolot nie odleci z lotniska.

Prawo pierwszeństwa do startu mają samoloty komunikacyjne. Jeżeli ma startować kilka samolotów tej samej kategorii, prawo pierwszeństwa mają samoloty szybsze, według kolejności zgóry ustalonej.

§ 15. Każdy samolot, zamierzający startować lub lądujący, powinien tego dokonać w ten sposób, aby pozostawił po stronie lewej każdy inny samolot, który wylądował przed nim, lub jest gotów dla odlotu.

§ 16. W przypadku, przewidzianym w § 10 ustęp 2, lądujący samolot powinien to czynić w lewej stronie strefy lądowań, pozostawiając po swej lewej stronie każdy inny samolot; odlatujący zaś statek powinien czynić to samo w strefie odlotów.

§ 17. Każdy samolot, odlatujący z lotniska użytku publicznego lub na nim lądujący, powinien kierować się przeciw wiatrowi, o ile nie stoją na przeszkodzie miejscowe warunki lotniska. W razie zupełnej ciszy należy kierować się sygnałami, przewidzanym na ten wypadek rozporządzeniem o sygnalizacji.

§ 18. Każdy odlatujący samolot powinien wstrzymać odlot, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo zderzenia się z innym statkiem powietrznym.

§ 19. Jeśli do lotniska zbliżają się jednocześnie dwa zamierzające lądować samoloty, wówczas samolot, znajdujący się wyżej, jest obowiązany manewrować tak, by się nie zderzył z samolotem, znajdującym się niżej, przy czym nie powinny obydwa jednocześnie przechodzić do szybowania celem lądowania; pierwszeństwo ma samolot, który pierwszy to uczyni; jeżeli jednak uczynią to obydwa samoloty jednocześnie, to samolot, znajdujący się wyżej, obowiązany jest kontynuować lot.

§ 20. Przechodząc do szybowania celem wylądowania, każdy pilot statku lądującego obowiązany jest uważać, czy lądowanie nie jest zakazane odpowiednimi znakami, przewidzianymi w przepisach o sygnalizacji, czy strefa lądowania jest wolna lub czy nie zachodzi jaka inna przeszkoda.

§ 21. Każdy samolot powinien natychmiast po wylądowaniu wykołować ze strefy lądowania do strefy wolnej, po czym mechanicy startowi odprowadzają go bezzwłocznie na miejsce, wyznaczone przez zawiadowcę portu.

§ 22. Statek powietrzny lądujący ma pierwszeństwo przed innymi statkami powietrznymi i droga jego lądowania na lotnisku musi być zawsze wolna.

§ 23. Podczas odlotu są zakazane wszelkie ewolucje o charakterze akrobatycznym, górki i ostre zwroty (wiraże). Samoloty mogą startować tylko w linii prostej, przy czym nie wolno im wykonywać zwrotów (wiraży) wcześniej niż po oddaleniu się na 500 m, od najbliższego punktu obwodu lotniska, oraz po osiągnięciu co najmniej wysokości 200 m. Szybowanie do lądowania powinno odbywać się po linii prostej. Szybowanie w spirali dozwolone jest tylko do wysokości 500 m. Z chwilą zbliżenia się na tę odległość od ziemi szybowanie musi być dokonane w linii prostej. Wzbronione jest lądowanie w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowań na lotnisku lub też przed nimi.

§ 24. Balonom na uwięzi, szybowcom lub sterowcom nie wolno bez specjalnego zezwolenia zawiadowcy portu lub organów służby bezpieczeństwa publicznego, unosić się w pobliżu lotniska z wyjątkiem wypadku przewidzianego w § 25 niniejszego rozporządzenia.

§ 25. Podczas odlotu sterowców z lotniska oraz przy ich lądowaniu wszelki ruch samolotów lądujących i startujących powinien być wstrzymany zapomocą sygnałów, przewdzianych w rozporządzeniu o sygnalizacji tak długo, dopóki sterowiec nie odleci całkowicie z lotniska lub też nie zostanie odciągnięty po wylądowaniu do swojego hangaru. Okres czasu odciągania sterowca powinien trwać najwyżej dwadzieścia minut.

§ 26. Samolot odlatujący z lotniska lub mający lądować i wskutek tego zmuszony do dokonania zwrotu (wirażu) nad lotniskiem, powinien z wyjątkiem wypadków, wynikających z uszkodzenia płatowca, lub silnika — wykonać zwrot ten w kierunku na lewo. Zwroty i okrążanie w kierunku na prawo mogą być dokonywane na wysokości powyżej 1000 m.

§ 27. W obrębie lotnisk użytku publicznego zabrania się samolotom dokonywać ćwiczeń akrobatycznych w odległości mniejszej niż 4000 m. od najbliższego punktu obwodu takich lotnisk, o ile samolot znajduje się na wysokości mniejszej niż 2.000 m.

§ 28. Samoloty w locie nad lotniskiem powinny zachowywać jeden wspólny kierunek; nadlatujący z drogi samolot, zanim przystąpi do lądowania, powinien poddać się temu kierunkowi i zająć właściwe miejsce w ogólnym krążeniu samolotów nad lotniskiem.

§ 29. Samoloty i sterowce powinny zawsze ustępować z drogi balonom, będącym na uwięzi lub wolnym.

Sterowiec, pozbawiony możności dowolnego kierowania się, uważa się za balon wolny.

§ 30. Celem zapobieżenia zderzeniu dwóch statków, statek posiadający silnik, spostrzegłszy.

że lecąc dalej w dotychczasowym kierunku, przelatywałby koło drugiego statku w odległości mniejszej niż 200 m. od niego, obowiązany jest zgodnie z niniejszymi przepisami tak manewrować, aby przez zmanę kierunku poziomego i pochylenia drogi znalazł się na odległości co najmniej 200 m.

§ 31. Statki powietrzne, posługujące się w locie silnikami, lecąc naprzeciwko siebie, powinny usunąć się każdy ku swej prawej stronie.

§ 32. Gdy statki powietrzne, posługujące się w locie silnikami, lecą w kierunkach przecinających się pod kątem, wówczas statek powietrzny, który widzi drugi statek po swej prawej stronie, powinien mu ustąpić z drogi, tamten zaś winien lecieć prosto.

§ 33. Statek powietrzny, lecący w ślad za innym, powinien przy wymijaniu go skręcić ze swej drogi w kierunku na prawo bez opuszczania się ku dołowi.

§ 34. Jeśli statek powietrzny, napotykając drugi statek, znajduje się w stosunku do niego w takim położeniu, iż kierunek lotu pierwszego tworzy z kierunkiem lotu drugiego statku kąt większy niż 110° tj., że lecąc w nocy nie mógłby dojrzeć żadnego ze świateł bocznych tego drugiego statku, wówczas powinien być uważany za statek, który ma wyprzedzić ten drugi statek. Żadna późniejsza zmiana kierunku lotów obu statków powietrznych nie będzie mogła upoważnić do traktowania pierwszego statku jako zamierzającego skrzyżować się z drugim pod kątem, stosownie do postanowień § 32, lub zwolnić go z obowiązku trzymania się w obowiązującej odległości od zbliżającego się statku, dopóki go w zupełności nie wyprzedzi.

Ponieważ statek powietrzny, wyprzedzający drugi statek w wyżej wymienionych okolicznościach, nie zawsze może wiedzieć z pewnością, czy jego droga wypadnie przed, czy za tym drugim statkiem, powinien on w razie wątpliwości uważać się za będący w położeniu statku, który sam wymija drugi i usunąć się z drogi, po której leci ów drugi statek.

§ 35. Gdy stosownie do niniejszych przepisów statek powietrzny ustępuje z drogi drugiemu, ten ostatni powinien trzymać się pierwotnego kierunku i zachować pierwotną szybkość. Gdy jednakże wskutek jakiejkolwiek przyczyny obydwa statki znajdą się tak blisko jeden od drugiego, iż przez manerwowanie tylko jednego statku zderzenia nie będzie można uniknąć, wówczas statek drugi powinien podjąć również inicjatywę, manewrując w sposób najskuteczniejszy dla uniknięcia zderzenia.

§ 36. Każdy statek powietrzny, obowiązany stosownie do niniejszych prezpisów, ustąpić z drogi drugiemu statkowi, powinien unikać przecięcia mu drogi z przodu.

§ 37. Każdy statek powietrzny, znajdujący się w chmurze, mgle, oparach lub innych warunkach złej widzialności, powinien manewrować szczególnie ostrożnie, zwracając baczną na wszystko uwagę. Każdy statek powietrzny, lecąc pod chmurami, powinien, o ile to możliwe i nie jest połączone z niebezpieczeństwem, zachować taką odległość od chmur, by jednocześnie miał jaknajszersze pole widzenia i sam mógł być dobrze widziany.

§ 38. Każdy statek powietrzny, poruszający się na wodzie zapomocą własnego silnika, powinien stosować się do przepisów i regulaminów morskich, zapobiegających zderzeniom na morzu, narówni ze statkami wodnymi; powinien on nadto posiadać znaki i sygnały przewidziane w rozporządzeniu o sygnalizacji lotniczej.

Z powyższego wynika, że z wyjątkiem wyjątkiem wypadków przewidzianych w rozporządzeniu o sygnalizacji statków powietrznych na wodzie (morzu), nie wolno mu używać sygnałów dźwiękowych wyszczególnionych w regulaminie morskim.

§ 39. Każdy statek powietrzny, lecący ponad wodą, powinien trzymać się w odległości nie mniejszej niż 200 m. od każdego płynącego statku wodnego, wysokość lotu statku powietrznego nie powinna być wówczas mniejszą od 200 m.

§ 40. W razie skrzyżowania drogi statku powietrznego ze statkiem wodnym, jeżeli statek powietrzny leci na wysokości większej niż 200 m., przecięcie drogi statku wodnego może nastąpić przed nim, jednak w odległości nie mniejszej niż 300 m.; gdy statek powietrzny w wypadkach wyjątkowych, przewidzianych w § 49 niniejszego rozporządzenia, leci na wysokości mniejszej niż 200 m., przecięcie drogi statku wodnego może nastąpić tylko za nim w odległości co najmniej 200 m.

§ 41. Zabrania się statkom powietrznym dokonywać wszelkich wiraży i ewolucyj akrobatycznych ponad statkami wodnymi w promieniu 1 km. koło tych statków.

§ 42. Samoloty wodne, poruszając się na wodzie, powinny stosować się do następujących postanowień:

a) Winny one ustępować z drogi statkom wodnym. Jeżeli samolot wodny z jakiegokolwiek powodu został unieruchomiony znajdując się na wodzie i nie jest w stanie manewrować, powinien w razie niebezpieczeństwa zderzenia ze statkiem wodnym, dawać sygnały dźwiękowe, przewidziane w rozporządzeniu o sygnalizacji lotniczej na wypadek znajdowania się w niebezpieczeństwie.

b) Statki wodne mogą być wymijane przez samoloty wodne tylko z prawej strony, przy czym odległość nie może być mniejszą niż 50 m., szybkość zaś poruszania się samolotu wodnego musi być tak umiarkowana, by nie przedstawiała

żadnego niebezpieczeństwa dla statku wodnego.

Mijanie z lewej strony może nastąpić wtedy tylko, gdy wyniosłość brzegu prawego lub inne poważne przyczyny stoją na przeszkodzie wyminięcia prawidłowego.

c) Jeżeli droga statku wodnego krzyżuje się z drogą samolotu wodnego pod kątem prostym lub w przybliżeniu prostym, samolot powinien przeciąć drogę za statkiem wodnym.

§ 43. Samolot wodny może startować i lądować tylko wówczas, gdy przestrzeń do startu lub lądowania potrzebna jest zupełnie wolna od statków wodnych, tak długo, aby samolot wodny zdążył oderwać się i wznieść bez jakichkolwiek przeszkód. W żadnym wypadku start i lądowanie samolotu wodnego nie mogą odbywać się w tym samym kierunku, w którym porusza się statek wodny.

W czasie startu lub lądowania samolotu wodnego statkom wodnym nie wolno przecinać drogi lub posuwać się w kierunku, w którym porusza się samolot wodny.

§ 44. W nocy start i lądowanie samolotów wodnych mogą być wykonywane tylko w portach wodnych, ściśle oznaczonych odpowiednimi sygnałami.

§ 45. W czasie mgły nad wodą, nie pozwalającej widzieć dalej niż 200 m., wszelkie lądowania i starty są zakazane, z wyjątkiem konieczności spowodowanych siłą wyższą.

§ 46. Porty lotnicze wodne powinny być oznaczone specjalnymi pływakami. Wejście statków wodnych do takich portów bez specjalnego zezwolenia jest zakazane.

§ 47. W celu zmniejszenia niebezpieczeństwa zderzenia się podczas lotu na urzędowo wyznaczonych szlakach powietrznych statki powietrzne obowiązane są ściśle przestrzegać następujących przepisów:

a) Statek powietrzny, lecący wzdłuż urzędowo wyznaczonego szlaku i jego punktów orientacyjnych t. j. ponad rzekami, kanałami, wybrzeżami, kolejami żelaznymi, drogami itp., powinien trzymać się w odległości co najmniej 300 m. w kierunku na prawo od tego szlaku i jego punktów orientacyjnych.

b) Statek powietrzny zmuszony z jakiegokolwiek powodu orientować się według kompasu i wskutek tego lecieć wzdłuż idealnej prostej, łączącej dwie miejscowości, powinien to czynić, trzymając się w odległości nie mniejszej niż 500 m. w kierunku na prawo od tej prostej.

c) Statek powietrzny, przelatujący wyżej wymienione szlaki, powinien wykonać to jaknajszybciej pod kątem prostym i możliwie na największej wysokości.

§ 48. Każdy statek powietrzny powinien wykonywać lot ściśle według urzędowo wyznaczonego szlaku powietrznego, podanego do publicznej wiadomości w gazecie urzędowej (Monitor Polski) i w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji.

W razie braku znaków przyziemnych wzdłuż urzędowo wyznaczonego szlaku powietrznego należy orientować się w locie według nazw miejscowości.

Szerokość bram wlotowych granicznych danego szlaku powietrznego wyznacza się na 2 km, t. j. 1 km. w prawo i 1 km. w lewo od przelatywanego punktu granicznego, która to przestrzeń stanowi odcinek graniczny.

Każdy statek powietrzny obowiązany jest, przelatując odcinek graniczny, czynić to w wysokości nie większej niż 500 m., aby umożliwić w ten sposób organom kontroli granicznej odczytanie znaków przynależności państwowej, rejestracji oraz typu statku.

§ 49. Niestosowanie niniejszych przepisów jest dozwolone jedynie tylko w takich wypadkach, gdyby wykonanie tych przepisów groziło bezpośrednim niebezpieczeństwem.

§ 51. Przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia podlega karom określonym w art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 294).

Artykułowi 72 prawa lotniczego w pierwotnym brzmieniu odpowiada art. 70 w brzmieniu jednolitego tekstu tego prawa (Dz. U. R. P. Nr 69/1935, poz. 437).

91.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 8 maja 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Poczt i Telegrafów o lotniczej służbie radioelektrycznej oraz o używaniu aparatów radiotechnicznych na pokładzie statków powietrznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 23 sierpnia 1929 r. Nr 59, poz. 460).

Na zasadzie art. 8 ust. 2 p. a) art. 20 ust. 2, art. 36 ust. 2 oraz artykułów 37 i 85 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 1. Statki powietrzne komunikacyjne, które przeznaczone są stale do wykonywania lotów na liniach międzynarodowej komunikacji lotniczej oraz są przystosowane do przewozu co najmniej 10 osób wraz z załogą, obowiązane są, począwszy od dnia 1 stycznia 1930 roku, używać na pokładzie aparatów radiotechnicznych nadawczo-odbiorczych (telefonicznych lub telegraficznych)

§ 2. Statek powietrzny, obowiązany do posiadania aparatu radiotechnicznego, powinien mieć na pokładzie zezwolenie na posiadanie i używanie tego aparatu, wydane przez Ministra Poczt i Telegrafów po myśli art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 roku o ustanowieniu urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 26) i art. art. 8 i 9 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 584).

O ile na statku powietrznym nieobowiązanym do posiadania aparatu radiotechnicznego zajdzie potrzeba wbudowania takiego aparatu, statek ten powinien prócz zezwolenia wymienionego w ustępie poprzednim, posiadać również wydane przez Ministra Komunikacji zezwolenie na wbudowanie aparatu radiotechnicznego na pokład tego statku.

Jednolity tekst ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie ogłoszono w Dz. U.R.P. Nr 63, pod poz. 481.

§ 4. Służbę radiotelegraficzną może pełnić tylko osoba, posiadająca odpowiednie świadectwo uzdolnienia i upoważnienia do pełnienia czynności radiooperatora na statkach powietrznych, przewidziane w paragrafach 3, 10 i 11 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 8 lutego 1929 roku o sposobie badania i wymaganych warunkach stanu zdrowia kandydatów na członków załogi oraz członków załogi statków powietrznych, o zakresie egzaminów teoretycznych i praktycznych, o składzie komisji egzaminacyjnej i zakresie uprawnień, wypływających ze świadectwa uzdolnienia i upoważnienia (licencji) oraz warunkach udzielania tudzież cofnięcia w terminach ważności upoważnień (licencyj) (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323).

Niezależnie od powyższego radiooperator winien posiadać świadectwo wydane przez Ministra Poczt i Telegrafów, uprawniające do pełnienia czynności radiooperatora na stacjach ruchomych.

§ 5. Podczas trwania podróży statku powietrznego w razie zupełnej niedyspozycji lub braku radiooperatora może dowódca statku powietrznego lub osoba odpowiedzialna za statek, wyznaczyć tymczasowo, do pełnienia służby radioelektrycznej operatora, posiadającego zaświadczenie, upoważniające do pełnienia czynności radiooperatora, wystawione przez zagraniczny zarząd.

Jeżeli zajdzie potrzeba powierzenia służby radiotelegraficznej osobie, nieposiadającej wystarczającego zaświadczenia, to czas pełnienia tej służby winien być ograniczony do wypadków koniecznej potrzeby. Jednakże radiooperator posiadający świadectwo zagraniczne, lub osoba pełniąca chwilowo obowiązki radiooperatora na statku, powinni być zastąpieni przy pierwszej sposobności przez radiooperatora posiadającego świadectwa wymienione w § 4.

§ 6. Dowódca lub osoba odpowiedzialna za statek powietrzny, a także cały jego personel obowiązani są do przestrzegania tajemnicy korespondencji radioelektrycznej.

§ 7. Aparaty radiotechniczne nadawczo-odbiorcze (telefoniczne lub telegraficzne) zainstalowane na statkach powietrznych winny odpowiadać warunkom przewidzianym w międzynarodowej konwencji radiotelegraficznej, podpisanej w Waszyngtonie dnia 25 listopada 1927 roku.

§ 8. Zakazuje się wbudowywania i używania na statkach powietrznych aparatów radiotechnicznych (§ 1) pracujących na falach gasnących (fale typu B), wyszczególnionych w regulaminie ogólnym dołączonym do międzynarodowej konwencji radiotelegraficznej, podpisanej w Waszyngtonie dnia 25 listopada 1927 roku.

§ 9. Radiostacje lotniskowe oraz radiostacje lotnicze, powinny, celem zapewnienia bezpieczeństwa i regularności ruchu statków powietrznych czuwać stale podczas tego ruchu.

Wiadomości, dotyczące bezpieczeństwa żeglugi powietrznej mają pierwszeństwo przed innymi wiadomościami nadawanymi w drodze radioelektrycznej.

Przepis ten odnosi się zarówno do komunikacji radiowej pomiędzy lotniskami, jak również do komunikacji radiowej pomiędzy stacjami lądowymi a stacjami, znajdującymi się na statkach powietrznych.

Wszystkie stacje lotniskowe powinny prowadzić dokładny rejestr wszystkich swych czynności, zakłóceń i przeszkód w pracy oraz wykroczeń przeciw przepisom niniejszego rozporządzenia, jak również i wykroczeń przeciwko międzynarodowemu regulaminowi radiotelegraficznemu.

§ 10. Radiostacja lotnicza może wywoływać radiostację lotniskową tylko wtedy, gdy ta ostatnia jest w obrębie jej zasięgu.

Radiostacja lotniskowa powinna wywoływać radiostację lotniczą, gdy jest ważna wiadomość do zakomunikowania statkowi powietrznemu.

We wszystkich sprawach, dotyczących kontroli komunikacji radioelektrycznej pomiędzy radiostacją lotniskową, a radiostacją lotniczą, radiostacja lotnicza winna stosować się do wskazówek radiostacji lotniskowej z wyjątkiem wypadków grożących bezpośrednim niebezpieczeństwem statkowi powietrznemu.

§ 11. Urządzenia radiowe na statkach powietrznych powinny być tak zainstalowane, aby zmiany długości fal przy nadawaniu i odbiorze, w każdym poszczególnym wypadku, mogły być uskuteczniane w czasie nie przewyższającym 30 sekund dla każdej manipulacji, zmiana zaś odbioru na nadawanie i odwrotnie mogła nastąpić w czasie nie dłuższym niż 2 sekundy.

§ 12. Statki powietrzne mogą przy wywołaniu stacyj radiotechnicznycn używać znaków pełnych lub skróconych.

1) Pełny znak wywoławczy statku powietrznego, który winien być zawsze używany przy rozpoczynaniu nawiązywania łączności radioelektrycznej, w zależności od sposobu porozumiewania się, winien być następujący:

a) w radotelegrafii składa się on z pięciu liter, tworzących znak przynależności państwowej i znak rejestracyjny statku,

b) w radiotelefonii składa się z tych samych liter co w punkcie a), jednakże winien on być zawsze poprzedzony nazwiskiem właściciela statku (towarzystwa lub osoby),

2) Skrócony znak wywoławczy statku powietrznego może być używany tylko w czasie nawiązanej już łączności ze statkiem powietrznym i w zależności od sposobu porozumiewania się winien być następujący:

a) w radiotelegrafii — składa się on z pierwszej i ostatniej litery pełnego znaku wywoławczego, przewidzianego w ust. 1 a) niniejszego paragrafu,

b) w radiotelefonii — składa się on z całego lub części nazwiska właściciela statku powietrznego (osoby fizycznej lub prawnej) oraz z dwóch ostatnich liter znaku rejestracyjnego.

§ 13. Statkom powietrznym mogą być przesyłane tylko takie informacje meteorologiczne, które ustaliły się lub nadeszły po odlocie statków.

Informacje meteorologiczne, przeznaczone dla statków powietrznych w locie, a zawierające wiadomości o pogarszających się warunkach atmosferycznych mają pierwszeństwo przed wszelkimi innymi regularnymi komunikatami lotniczymi.

§ 14. Szczegółowy sposób nawiązywania łączności radiowej pomiędzy radiostacjami lotniskowymi jak również pomiędzy radiostacjami lotniskowymi a radiostacjami lotniczymi, określi specjalna instrukcja, wydana przez Ministra Komunikacji, w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych oraz Poczt i Telegrafów.

92.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 5 kwietnia 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, a co do §§ 1 — 41 oraz §§ 50 — 65 również w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o rejestrze państwowym statków powietrznych, o sposobie ich rejestracji, o badaniu zdolności do lotu oraz o trybie wydawania dokumentów i ksiąg pokładowych tych statków, o systemie znaczenia statków powietrznych i umieszczania znaków na nich oraz o zakładaniu i prowadzeniu ksiąg pokładowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 sierpnia 1932 r. Nr 69, poz. 635).

Zmiany: rozp. Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 września 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 547) i rozp. Ministra Komunikacji z dnia 10 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 140).

Na podstawie art. 8 p. a) i c), art. 12, art. 15 ust. 2, art. 16, art. 27 ust. 2 i art. 36 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 42. Każdy statek powietrzny, wpisany do rejestru państwowego, powinien być oznaczony grupą znaków, składającą się z pięciu wielkich liter alfabetu łacińskiego.

Pierwszymi literami tej grupy są litery SP, oznaczające polską przynależność państwową statku, powinny być one oddzielone poziomą kreską od pozostałych trzech liter stanowiących znak rejestracyjny statku powietrznego, np. SP-ADF.

§ 43. Znak rejestracyjny może składać się z różnych kombinacyj trzech dużych liter całego alfabetu łacińskiego z wyjątkiem kombinacyj liter: SOS, XXX, PAN, TTT oraz kombinacyj, w których litera W znajdowałaby się w środku.

Znak rejestracyjny, ustalony dla statku powietrznego nie podlega żadnym zmianom i nie może być nadany innemu statkowi powietrznemu dopóki statek, mający ten znak, nie zostanie skreślony z rejestru państwowego.

§ 44. Grupa znaków określona w § 42 powinna być namalowana i rozmieszczona na statku powietrznym w sposób następujący:

a) Na samolotach — dwupłatowcach umieszcza się grupę znaków na powierzchni dolnej płatów dolnych, na powierzchni górnej płatów górnych oraz po obu stronach kadłuba między skrzydłami i płatami ogona. Litery znaków na płatach dolnych i górnych powinny być zwrócone górną częścią do przedniej krawędzi płatów.

Na jednopłatowcu umieszcza się grupę znaków na górnej i dolnej powierzchni płata w sposób wyżej wskazany.

Na samolocie, nie mającym kadłuba, umieszcza się grupę znaków na obu bokach łodzi zastępującej kadłub.

b) Na sterowcach umieszcza się grupę znaków po obu bokach możliwie najbliżej największego przekroju poprzecznego oraz na górnej powierzchni sterowca w równej odległości od znaków bocznych.

Na balonach kulistych umieszcza się

przy linii największego obwodu poziomego dwie grupy znaków jak najbardziej od siebie odalone.

Na innych balonach znaki te powinny być umieszczone po obu bokach możliwie najbliżej największego przekroju poprzecznego takiego balonu, bezpośrednio pod pasem osprzętu linowego lub punktami zaczepienia lin podwieszenia kosza.

Znaki umieszczone na bokach sterowców i balonów powinny być widoczne tak z boku jak i z dołu.

§ 45. Wymiary znaków przynależności państwowej i znaków rejestracyjnych powinny być następujące:

a) na samolotach: wysokość znaków na skrzydłach powinna wynosić cztery piąte szerokości skrzydeł, wysokość zaś znaków na kadłubie lub na łodzi powinna wynosić cztery piąte największej wysokości mierzonej w najwęższej części kadłuba lub łódki, na której to części znaki te mają być wymalowane;

b) na sterowcach: wysokość znaków nie powinna być mniejsza od dwunastej części obwodu największego przekroju poprzecznego sterowca;

c) na balonach kulistych: wysokość znaków powinna wynosić co najmniej piętnastą część obwodu największego przekroju poprzecznego balonu;

d) na innych balonach: wysokość znaków powinna wynosić ca najmniej dwunastą część obwodu największego przekroju poprzecznego takich balonów.

Na wszystkich statkach powietrznych wysokość znaków nie powinna przekraczać 2,5 metra.

§ 46. Litery znaków powinny być malowane kolorem farby wyraźnie odcinającym się od koloru skrzydeł lub kadłuba, na których znaki te namalowano.

Litery powinny być wykonane w formie pełnego druku, wszystkie jednego typu i wymiaru; odstęp zaś między literami powinien być równy połowie szerokości liter.

Szerokość liter, o ile na to pozwala konstrukcja statku, powinna być równa dwum trzecim ich wysokości, a grubość jednej szóstej tej wysokości.

Długość kreski, oddzielającej znak przynależności państwowej statku od znaku rejestracyjnego, powinna równać się szerokści jednej litery, grubość zaś tej kreski powinna być taka sama jak grubość liter.

§ 47. Wewnątrz kabiny pasażerskiej statków powietrznych, należących do przedsiębiorstw komunikacji lotniczej, powinna być umieszczona mosiężna tabliczka o wymiarze 7 x 10 cm, na której winny być wyryte: znak przynależności państwowej i rejestracyjny statku, nazwa przedsiębiorstwa oraz adres tego przedsiębiorstwa.

§ 48. Na statku powietrznym powinien być uwidoczniony całkowity ciężar statku, wskazany w świadectwie sprawności technicznej. Napis uwidaczniający dozwolone obciążenie statku winien być dokonany literami o wysokości 10 cm i umieszczony nazewnątrz po lewej stronie kadłuba lub łodzi statku powietrznego w części, przeznaczonej dla pasażerów i ładunku, w odległości 1/6 szerokości kadłuba od jego krawędzi dolnej.

§ 49. W wypadku wykreślenia statku powietrznego z rejestru państwowego (§ 11) znaki przynależności państwowej i rejestracji powinny być natychmiast z tego statku usunięte.

§ 50. Księgi pokładowe statku powietrznego są następujące:

a) dziennik podróży,

b) książka statku powietrznego,

c) książka silnikowa (§ 34).

Dziennik podróży i książka statku powietrznego powinny być prowadzone według wzorów Nr 6 i 7 dołączonych do niniejszego rozporządzenia.

Wzory pominięto. Wzór Nr 6 został zastąpiony wzorem, załączonym do rozp. Ministra Komunikacji z dnia 10 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 140).

§ 51. Posiadanie i prowadzenie dziennika podróży obowiązuje przy dokonywaniu lotów:

a) zarobkowych,

b) zagranicznych.

Obowiązek posiadania i prowadzenia książki statku powietrznego dotyczy wszystkich bez wyjątku statków powietrznych.

§ 52. Dziennik podróży statku powietrznego powinien mieć wymiar 210 x 297 mm, a książka statku powietrznego i silnikowa wymiar 20 x 12,5 cm.

Księgi pokładowe powinny być sznurowane i zaopatrzone w pieczęć lakową i podpis urzędu rejestracyjnego, wszystkie zaś kartki kolejno ponumerowane.

§ 53. Przy wydawaniu dziennika podróży Ministerstwo Komunikacji wypełnia i poświadcza w nim pierwszą stronę.

Zapisy na dalszych stronach dziennika podróży w rubrykach 1 — 10 uskutecznia w czasie lotu lub niezwłocznie po wylądowaniu dowódca statku powietrznego lub upoważniony przez niego członek załogi. Zapisy, dotyczące każdego lotu powinny być potwierdzone podpisem dowódcy statku powietrznego.

Zapisy te powinny być przed odlotem i po przylocie przedstawiane na lotniskach do poświadczenia miejscowym organom władz państwowych.

Zapisy dotyczące urodzeń i zgonów, jakie by się wydarzyły na statku powietrznym podczas lotu (art. 43 prawa lotniczego), powinny być dokonywane przez dowódcę statku powietrznego w rubryce 10 każdej strony dzien-

nika podróży, zatytułowanej „(10) wydarzenia, uwagi ewentualne, podpis odpowiedniego dowódcy statku powietrznego".

P. uw. pod art. 70 prawa lotniczego (poz. 87 niniejszego zeszytu).

§ 54. Przy wydawaniu książki statku powietrznego Ministerstwo Komunikacji wypełnia w niej i poświadcza strony 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 oraz 14 i 15.

Pozostałe strony książki, a mianowicie:

a) strony 8 i 9 wypełnia rzeczoznawca instytucji nadzoru technicznego (§ 25),
b) strony 10 i 11 wypełnia, na podstawie orzeczenia instytucji badań zdolności statków powietrznych do lotu (§ 18), upoważniającego do dokonywania zmian w stosunku do pierwowzoru, osoba odpowiedzialna za wykonanie robót, a poświadcza wspomniany rzeczoznawca,
c) strony 12 i 13 oraz od 16 do 23 wypełnia osoba odpowiedzialna za wykonanie robót, a potwierdza rzeczoznawca instytucji nadzoru technicznego,
d) strony 24 i 25 i następne do końca książki wypełnia dowódca statku powietrznego w czasie lotu lub w ciągu godziny po przybyciu na lotnisko.

§ 55. Przy wydawaniu książki silnikowej Ministerstwo Komunikacji wypełnia i poświadcza w niej strony 1, 2, 3, oraz 5 i 6.

Pozostałe strony książki, a mianowicie:

a) strony 4 i od 7 do 13 wypełnia osoba odpowiedzialna za wykonanie robót, a potwierdza rzeczoznawca instytucji nadzoru technicznego,
b) pozostałe strony wypełnia osoba wyznaczona przez właściciela lub użytkownika statku powietrznego.

Każdorazowy okres pracy silnika powinien być wciągnięty do książki silnikowej nie później niż w godzinę po zatrzymaniu silnika.

§ 56. Księgi pokładowe powinny być utrzymywane starannie w porządku i czystości.

Wszelkie zapisy w tych księgach z wyjątkiem zapisów dokonywanych w czasie lotu, powinny być dokonywane atramentem. Zapisy dokonywane w czasie lotu mogą być dokonywane ołówkiem chemicznym.

Nie wolno w księgach pokładowych czynić żadnego wpisu nieczytelnym w jakikolwiek bądź sposób ani też nie wolno wpisów wycierać i wyskrobywać. Nie wolno również żadnej kartki z tych ksiąg wydzierać, a przy robieniu poprawek pierwotne zapisy należy tak przekreślić, aby można było je odczytać.

Zapisy dotyczące nieprzerwanej serji lotów, dokonanych nad tym samym lotniskiem w ciągu tego samego dnia (np. loty szkolne, treningowe, próbne itp.) mogą być notowane sumarycznie, przyczem w tym wypadku powinny być one uskuteczniane przez osobę odpowiedzialną za dokonywanie tych lotów.

§ 57. Uwidocznione w karcie rejestracyjnej zmiany (§ 9), poczynione we wpisach do rejestru, Ministerstwo Komunikacji uwidacznia również w księgach pokładowych i świadectwach sprawności technicznej przedstawionych w tym celu przez właściciela statku.

§ 58. Właściciel statku jest obowiązany księgi pokładowe, zużyte wskutek zapisania wszystkich kartek lub wymienione na nowe, starannie przechowywać w ciągu 3 lat licząc od dnia zużycia lub wymiany i przedstawiać je w ciągu tego okresu na każde żądanie zainteresowanych władz państwowych.

§ 59. Karta rejestracyjna, świadectwo sprawności technicznej i księgi pokładowe statku winny w czasie ruchu stale znajdować się na statku powietrznym, dla którego zostały wydane i być w przechowaniu u dowódcy statku powietrznego.

§ 60. Karta rejestracyjna, świadectwo sprawności technicznej oraz księgi pokładowe statku powietrznego powinny być okazywane na każde żądanie przedstawicieli właściwych państwowych władz lotniczych cywilnych lub wojskowych, przedstawicieli instytucji nadzoru, oraz władz i organów bezpieczeństwa publicznego lub celnych.

§ 61. W razie zagubienia lub zniszczenia karty rejestracyjnej, świadectwa sprawności technicznej albo też ksiąg pokładowych danego statku powietrznego właściciel lub posiadacz tego statku powinien niezwłocznie zawiadomić o tym pisemnie Ministerstwo Komunikacji.

Zd. 2 ustępu 1 i ustęp 2 pominięto.

93.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 15 lutego 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych, zaś co do § 6 punkt 1 lit. a), § 17 punkt 2, § 66 lit. b i c i w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a co do § 3 punkt 1 lit. b) i § 17 punkt 2 również i w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej, wreszcie co do § 66 lit. c) w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych oraz Przemysłu i Handlu — o podziale lotnisk na kategorie oraz o warunkach zakładania, urządzania i korzystania z lotnisk oraz urządzeń pomocniczych.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 marca 1934 r. Nr 18, poz.142).

Na podstawie art. 22 ust. 2, art. 25 ust. 2 i art. 39 ust. 3 i art. 85 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Za lotniska w rozumieniu ust. 1 art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 294) uznaje się:

1) lotniska stałe, tj. tereny lub powierzchnie wód, przeznaczone stale i przystosowane celowo do przylotu, postoju i odlotu statków powietrznych,
2) tereny pomocnicze — tj. tereny lądowe, nie przeznaczone stale lub nie przystosowane zasadniczo do przylotu, postoju i odlotów statków powietrznych, jednakże posiadające rozmiary i naturalne właściwości, umożliwiając bezpieczny przylot, postój i odlot lekkich samolotów, posiadających krótki wybieg przy starcie i krótkie lądowanie oraz średnią szybkość lądowania.

(2) Za urządzenia pomocnicze w rozumieniu ust. 2 art. 21 tegoż prawa uznaje się:

1) budowle i urządzenia oraz przyrządy i znaki sygnalizacyjne na lotniskach, niezbędne dla zapewnienia normalnego ruchu lotniczego oraz bezpieczeństwa żeglugi powietrznej,
2) przyrządy i znaki sygnalizacyjne, niezbędne dla zapewnienia normalnego ruchu lotniczego oraz bezpieczeństwa żeglugi powietrznej, znajdujące się poza obrębem lotnisk.

(3) Za przyrządy i znaki sygnalizacyjne w rozumieniu rozporządzenia niniejszego uznaje się wszelkie urządzenia sygnalizacyjne i świetlne, zarówno dla lotów dziennych, jak i nocnych, znajdujące się na lotniskach i w ich pobliżu oraz wdłuż dróg powietrznych, jako to: znaki lotnicze naziemne, napisy na nieruchomościach, przyrządy sygnałowe i świetlne, wieże latarń lotniczych i radiostacji lotniczych (wraz z pomieszczeniami dla aparatury i obsługi) itp.

§ 2. (1) Lotniska w zależności od położenia dzielą się na:

1) lotniska lądowe,
2) lotniska wodne, które mogą być:
   a) lotniskami stałymi (wodowiska),
   b) lotniskami ruchomymi (wyspy pływające, okręty - lotniska),
3) lotniska lądowo-wodne.

(2) Postanowienia rozdziału III rozporządzenia niniejszego nie dotyczą lotnisk pod 2) i 3), co do których zostaną wydane osobne rozporządzenia.

§ 3. (1) Lotnisko lądowe powinno składać się z 2 części, a mianowicie:

1) z pola wzlotów—tj. części powierzchni lotniska przeznaczonej wyłącznie do kołowania, odlotu lub lądowania statków powietrznych, oraz
2) z portu lotniczego—tj. budowli, urządzeń mechanicznych i wszelkich innych urządzeń i pomieszczeń, położonych na odzielnym od pola wzlotów terenie, a służących pośrednio lub bezpośrednio do postoju, napraw, przyjmowania, obsługi i zaopatrywania statków powietrznych, korzystających z danego lotniska oraz do przyjmowania i odprawy członków załogi, podróżnych, bagażu i towarów, przewożonych tymi statkami. Niektóre lotniska o znaczeniu drugorzędnym mogą nie posiadać portu lotniczego, jeżeli władze lotnicze nie będą urządzenia takiego portu wymagały.

(2) Lotniska lądowe dzielą się w zależności od wielkości i stanu pola wzlotów na następujące kategorie:

1) pierwsza — do tej kategorii należą lotniska, posiadające wymiary dla startu i lądowania co najmniej 1.000 m, a przy odpowiednich sztucznych drogach startowych — co najmniej 900 metrów,
2) druga — do tej kategorii należą lotniska, posiadające wymiary dla startu i lądowania co najmniej 700 m, a przy odpowiednich sztucznych drogach startowych co najmniej — 600 m,
3) trzecia — do tej kategorii należą wszystkie inne lotniska nie odpowiadające warunkom wymienionym w pkt 1) i 2),
4) czwarta — do tej kategorii należą wszystkie tereny pomocnicze (§ 1 ust. (1) punkt 2).

(3) Niezależnie od podziału na kategorie, lotniska lądowe dzielą się na klasy w zależności od ilości, stanu i jakości urządzeń i udogodnień znajdujących się na danym lotnisku.

(4) Podział lotnisk lądowych na klasy oraz szczegółowe warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać lotniska w celu zaliczenia ich do danej klasy, ustalają osobne przepisy.

§ 4. Lotniska w zależności od właściciela dzielą się na:

1) lotniska stanowiące własność publiczną:
   a) lotniska państwowe,
   b) lotniska innych osób prawnych prawa publicznego (np. samorządów) oraz
2) lotniska stanowiące własność prywatną.

§ 5. (1) Lotniska państwowe dzielą się na:

1) lotniska wojskowe,
2) lotniska cywilne,
3) lotniska wspólne (wojskowo-cywilne).

(2) Postanowienia rozporządzenia niniejszego nie dotyczą lotnisk wojskowych oraz tych części lotnisk wspólnych, które są przeznaczone wyłącznie do użytku lotnictwa wojskowego.

§ 6. Lotniska wymienione w § 4 dzielą się w zależności od przeznaczenia na:

1) lotniska użytku publicznego, które mogą być jednocześnie:
   a) lotniskami paszportowo-celnymi, jeżeli na lotniskach tych ma się odbywać odprawa paszportowa i celna statków powietrznych,

b) lotniskami sanitarnymi, jeżeli na lotniskach tych ma się odbywać kontrola sanitarna statków powietrznych,

c) lotniskami komunikacyjnymi, jeżeli przez lotnisko przechodzi regularna linia komunikacji lotniczej, a statki powietrzne komunikacyjne, oblatujące tę linię, lądują na danym lotnisku i odlatują z niego według rozkładów lotów;

2) lotniska użytku prywatnego (zamknięte dla ogółu), które mogą być:

a) bądź przeznaczone dla pewnych specjalnych celów, wyłączających inne cele, np. lotniska fabryczne, szkolne i inne specjalne,

b) bądź też służące do użytku jedynie dla pewnej określonej osoby lub grupy osób (lotniska użytku ściśle prywatnego).

§ 20. (1) Uruchomienie lotniska użytku publicznego oraz lotnisk użytku specjalnego następuje na podstawie zezwolenia Ministerstwa Komunikacji.

Zd. 2 ustępu 1 § 20 pominięto.

§ 22. (1) Z chwilą uruchomienia wszystkie lotniska zaczynają podlegać kontroli Ministerstwa Komunikacji lub władz albo też organów przez to Ministerstwo upoważnionych.

(2) Osoby upoważnione do kontroli mają prawo wstępu o każdej porze na lotniska oraz do wszelkich pomieszczeń i urządzeń tam się znajdujących, celem sprawdzenia, czy korzystanie z lotnisk odbywa się zgodnie z warunkami zezwolenia na założenie i uruchomienie lotniska, oraz mają prawo kontrolowania ksiąg i dokumentów, dotyczących:

a) pobierania opłat za korzystanie z lotniska i

b) ruchu statków powietrznych na lotnisku.

§ 25. (1) Lotniska powinny być utrzymywane stale w stanie, umożliwiającym ruch lotniczy, zarówno we dnie jak i w nocy, jeżeli na danym lotnisku ruch nocny został dopuszczony.

(2) Na każdym lotnisku, z wyjątkiem lotnisk użytku ściśle prywatnego (§ 6 pkt 2) lit. b), port lotniczy powinien być odgrodzony od pola wzlotów. Wyjątki od powyższego są dopuszczalne za zgodą Ministerstwa Komunikacji.

(3) Przepisy porządkowe, dotyczące ruchu osobowego i kołowego na lotniskach, o prowadzeniu robót na nich itp. określi osobna instrukcja.

(4) Na każdym lotnisku powinien być wywieszony w miejscu widocznym i łatwo dostępnym regulamin, normujący korzystanie z danego lotniska, zatwierdzony przez Ministerstwo Komunikacji.

§ 26. (1) Wszelkie istotne zmiany w budowie lub urządzeniu lotniska, mogące wywrzeć wpływ na zmianę kategorii lub klasy albo zmniejszyć bezpieczeństwo żeglugi powietrznej, mogą być dokonywane jedynie po uprzednim zatwierdzeniu planów tych zmian.

(2) Wszelkie roboty na lotnisku, mogące zagrażać bezpieczeństwu żeglugi powietrznej, powinny być zgłaszane Ministerstwu Komunikacji co najmniej na tydzień przed ich rozpoczęciem.

(3) W przypadkach, gdy prowadzenie robót na lotnisku czyni je częściowo lub czasowo niebezpiecznym dla żeglugi powietrznej, Ministerstwo Komunikacji zarządza prowizoryczne zamknięcie lotniska lub korzystanie z niego uzależnia od zachowania wskazanych przez siebie środków ostrożności.

(4) Zamknięcie lotniska lub częściowe ograniczenie korzystania z niego podaje się do wiadomości publicznej w drodze obwieszczenia.

§ 27. Wszelkie roboty na lotniskach, zagrażające bezpieczeństwu żeglugi powietrznej powinny być specjalnie sygnalizowane nadlatującym statkom powietrznym w sposób, jaki ustala osobna instrukcja.

§ 28. (1) Zmiany w osobie właściciela albo użytkownika lotniska powinny być w ciągu 2 tygodni od dnia powstania zgłoszone Ministerstwu Komunikacji. Obowiązek ten ciąży zarówno na oddawcy lotniska, jak i na osobie przejmującej lotnisko na własność lub do użytkowania.

(2) Właściciele lub użytkownicy lotnisk powinni wyznaczyć osobę obowiązaną do zarządzania lotniskiem i odpowiedzialną za ten zarząd przed władzami państwowymi. Postanowienie powyższe nie dotyczy lotnisk państwowych lub pozostających w zarządzie państwowym.

(3) Wyznaczenie zarządzającego lotniskiem powinno być przedstawione Ministerstwu Komunikacji w ciągu tygodnia do zatwierdzenia. Zarządzającym może być również właściciel lub użytkownik lotniska.

§ 29. (1) Osoby i instytucje, które użytkują tereny lotnisk lub urządzenia pomocnicze dla potrzeb żeglugi powietrznej, będące własnością Skarbu Państwa lub pozostające w zarządzie państwowym, powinny wyznaczyć swych przedstawicieli, odpowiedzialnych za zgodne z przeznaczeniem i obowiązującymi przepisami użytkowanie tych przedmiotów.

(2) Postanowienie, zawarte w ustępie poprzednim, stosuje się analogicznie do osób i instytucji, użytkujących tereny prywatnych lotnisk użytku publicznego i urządzeń na nich, — z tym, że wyznaczeni przedstawiciele są odpowiedzialni przed zarządzającym lotniskiem.

§ 32. Osoby i instytucje, korzystające z państwowych lotnisk użytku publicznego, powinny się stosować do wszelkich obowiązujących na danym lotnisku przepisów i regulaminów, oraz do zarządzeń i poleceń zawiadowców portów lub innych organów władz państwowych, wykonywujących zarząd i nadzór nad tymi lotniskami.

§ 34. (1) Korzystanie z niepaństwowych lotnisk użytku publicznego powinno odbywać się zgodnie z warunkami zezwolenia, wydanego przez Ministra Komunikacji na założenie i uruchomienie lotniska, oraz zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego.

(2) Na lotniskach tych powinny być hangarowane, obsługiwane i zaopatrywane wszelkie statki powietrzne, które na nich lądują.

(3) Przerwanie lub zawieszenie eksploatacji takich lotnisk może nastąpić jedynie po uprzednim sześciomiesięcznym zawiadomieniu Ministerstwa Komunikacji.

§ 44. Do postoju w hangarach i warsztatach na lotniskach użytku publicznego mogą być przyjmowane tylko te statki powietrzne, których załoga bądź:

a) przedstawi dowód stwierdzający, że zostały one ubezpieczone do wysokości ich wartości rzeczywistej od ognia i uszkodzeń spowodowanych ogniem, lub powstałych wskutek akcji ratunkowej, wywołanej pożarem, w jednym z krajowych towarzystw ubezpieczeniowych, gdy chodzi o statki polskie albo też w jednym z tego rodzaju towarzystw zagranicznych, gdy chodzi o statki zagraniczne,

b) wypełni deklarację ubezpieczeniową i opłaci określoną w taryfie krótkoterminową stawkę ubezpieczeniową od ognia i uszkodzeń, spowodowanych ogniem lub powstałych wskutek akcji ratunkowej, wywołanej pożarem,

c) wypełni deklarację o zrzeczeniu się dochodzenia wszelkiego rodzaju odszkodowania za szkody i straty, powstałe wskutek pożaru i uszkodzenia.

§ 45. (1) W związku z postanowieniami § 44 lit. b) wszystkie osoby fizyczne lub prawne, będące właścicielami lub użytkownikami lotnisk użytku publicznego, bądź też właścicielami lub użytkownikami hangarów, budynków albo urządzeń, znajdujących się na tych lotniskach, obowiązane są zawrzeć z jednym z krajowych towarzystw ubezpieczeniowych umowę, mającą na celu ubezpieczenie od pożaru i uszkodzenia statków powietrznych korzystających z postoju w hangarach.

(2) Warunki ubezpieczenia, jak również i taryfy ubezpieczeniowe, winny być przedstawione Ministrowi Komunikacji.

P. dekret z dnia 3 stycznia 1947 r. o uregulowaniu ubezpieczeń rzeczowych i osobowych (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 23).

§ 47. (1) Osoby, eksploatujące lotniska użytku publicznego, obowiązane są prowadzić dokładne wykazy pobieranych przez siebie opłat za korzystanie z lotnisk i hangarów oraz urządzeń na nich.

(2) Wykazy te powinny być przedstawiane na każde żądanie zawiadowcy portu lub organów kontrolnych Ministerstwa Komunikacji.

§ 48. (1) Na lotniskach państwowych lub pozostających w zarządzie Ministerstwa Komunikacji zatwierdzeniu Mnsterstwa Komunikacji podlegają również wszelkie taryfy opłat i cenniki przedsiębiorstw handlowych prywatnych, działających na terenie danego lotniska lub kilku lotnisk jednocześnie.

(2) Założenie i uruchomienie przedsiębiorstwa handlowego prywatnego na lotniskach, wymienionych w ustępie poprzednim, wymaga zezwolenia Ministra Komunikacji.

§ 49. (1) Korzystanie z lotnisk specjalnych powinno się odbywać zgodnie z warunkami zezwolenia wydanego przez Ministra Komunikacji oraz zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego.

§ 50. (1) Z lotnisk użytku ściśle prywatnego (§ 6 ust. (2) lit. b) może wyłącznie korzystać właściciel lub użytkownik lotniska oraz osoby przez niego upoważnione.

(2) Lądowanie na tych lotniskach bez zgody właściciela lub użytkownika lotniska jest wzbronione, z wyjątkiem wypadków spowodowanych siłą wyższą.

§ 51. Tereny pomocnicze dzielą się na tereny czasowe i prowizoryczne.

§ 52. (1) Za tereny czasowe uważa się tereny, obrane na pewien okres czasu do urządzania publicznych lotów pokazowych, propagandowych lub dokonywania specjalnych prac lotniczych, zarobkowych, koncesjonowanych przez Ministerstwo Komunikacji (jako to: aerofotogrametria, walka ze szkodnikami leśnymi, taksówki lotnicze, pogotowie lekarskie lotnicze, reklama lotnicza itp.). Warunki jakim powinny odpowiadać te tereny ustalają przepisy, o których mowa w ust. (4) § 3.

(2) Użytkowanie takich terenów odbywać się może jedynie za zgodą osób, mających prawo do dysponowania tymi terenami, oraz za zezwoleniem właściwych powiatowych władz administracji ogólnej. Odpowiedzialność za wybór terenu i za ewentualne szkody, powstałe wskutek urządzania lotów lub wykonywania prac lotniczych ponosi osoba urządzająca loty lub wykonywująca te prace.

W myśl art. 1 dekretu z dnia 26 kwietnia 1928 r. (Dz. U R. P. Nr 24, poz. 160) wyłączne prawo dokonywania zdjęć aerofotogrametrycznych przysługuje Ministerstwu Obrony Narodowej i podległym mu organom.

§ 53. (1) Za tereny prowizoryczne uważa się wszelkie tereny, nadające się do przygodnego lądowania i odlotu statków powietrznych.

(2) Lądowanie na tych terenach może się odbywać, z wyjątkiem wypadków przymusowego lądowania, tylko za zezwoleniem osoby mającej prawo do dysponowania terenem.

§ 54. (1) Lądowania przygodne na terenach prowizorycznych bez zgody osób uprawnionych do dysponowania terenem są dopuszczalne jedynie w tych przypadkach, gdy upoważnienie

do wykonywania lotów (licencja) osoby pilotującej statek powietrzny oraz karta rejestracyjna tego statku są zaopatrzone w odpowiednie adnotacje urzędowe, zezwalające na dokonywanie tych lądowań.

§ 55. (1) Projekty techniczne urządzeń pomocniczych na lotniskach (§ 1 ust. (2), jak również projekty zmian w istniejących urządzeniach pomocniczych powinny być przed wykonaniem przedstawione w 2 egzemplarzach wraz z odpowiednim podaniem Ministrowi Komunikacji do zatwierdzenia.

§ 57. (1) Uruchomienie urządzenia może nastąpić dopiero po uznaniu urządzenia przez przedstawiciela Ministerstwa Komunikacji za nadające się do użytku.

§ 64. W przypadkach naruszenia postanowień rozporządzenia niniejszego przez osoby lub instytucje, korzystające stale z lotnisk użytku publicznego i urządzeń pomocniczych lotniskowych, Ministerstwo Komunikacji jest uprawnione:

a) na lotniskach państwowych — zabronić tym osobom lub instytucjom korzystania z danego lotniska państwowego czasowo lub stale,
b) na lotniskach prywatnych — żądać od właściciela lub użytkownika lotniska, by zakazał tym osobom lub instytucjom korzystania z takiego lotniska czasowo lub stale.

§ 65. Sankcje przewidziane w §§ 63 i 64 będą stosowane niezależnie od postanowień, przewidzianych w art. 72 punkty 1) i 2), art. 73 punkt 1) oraz art. 75 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 294).

Artykułom 72, 73 i 75 prawa lotniczego w pierwotnym brzmieniu odpowiadają artykuły 70, 71 i 73 w brzmieniu jednolitego tekstu tego prawa (Dz. U. R. P Nr 69/1935, poz. 437).

94.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI I SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 8 września 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o lotnictwie szybowcowym (szybownictwie).

(Dz. U. R. P. z dnia 27 października 1937 r. Nr 75, poz. 547).

Na podstawie art. 8 ust. (2) lit. a) i ust. (4), art. 10 ust. (2), art. 12, art. 15 ust. (2), art. 17 ust. (2), art. 19 ust. (3), art. 20 ust. (2), art. 22 ust. (2), art. 27 ust. (2) i art. 36 ust. (2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 69, poz. 437) zarządza się co następuje:

§ 1. Przez lotnictwo szybowcowe (szybownictwo) rozumie się uprawianie wszelkiego rodzaju żeglugi powietrznej na szybowcach.

§ 2. Szybowiec jest to statek powietrzny cięższy od powietrza, nie posiadający zespołu napędowego, lecz utrzymujący się w powietrzu na skutek siły aerodynamicznej, działającej na jego płaty nośne umocowane nieruchomo podczas lotu. Do szybowców zalicza się również szybowce z silnikami (szybowce silnikowe), zbudowane w ten sposób, żeby mogły wykonywać loty żaglowe z zatrzymanym silnikiem, tak jak normalny szybowiec.

§ 3. Do sprzętu szybowcowego stosuje się przepisy rozporządzeń.

pkt. a) pominięto.

b) Ministra Komunikacji z dnia 5 kwietnia 1932 r. o rejestrze państwowym statków powietrznych, o sposobie ich rejestracji, o badaniu zdolności do lotu oraz o trybie wydawania dokumentów i ksiąg pokładowych tych statków, o systemie znaczenia statków powietrznych i umieszczania znaków na nich oraz o zakładaniu i prowadzeniu ksiąg pokładowych (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 635) — ze zmianami i uzupełnieniami ustalonymi w rozporządzeniu niniejszym.

§ 5. (1) Na dowód wpisania szybowca do rejestru Ministerstwo Komunikacji wydaje właścicielowi szybowca książkę szybowcową.

(2) Książka szybowcowa jest dokumentem urzędowym, stnowiącym równocześnie kartę rejestracyjną, świadectwo sprawności technicznej oraz książkę pokładową szybowca.

(3) Książkę szybowcową prowadzi się według ustalonego wzoru książki statku powietrznego, z uwzględnieniem zmian, wynikających z odmiennych właściwości techniczno-aerodynamicznych szybowców.

§ 7. Każdy szybowiec wpisany do rejestru państwowego, powinien być oznaczony grupą znaków, składających się z liter SP, oznaczających polską przynależność państwową, oraz znaku rejestracyjnego, którym jest liczba kolejnego wpisu do rejestru szybowców.

§ 8. Na szybowcach bezkadłubowych należy umieszczać:

a) znaki przynależności państwowej i rejestracji — po obu stronach steru kierunkowego,
b) napis wskazujący całkowity ciężar szybowca — po lewej stronie statecznika pionowego.

§ 24. (1) Przez lotnisko szybowcowe (szybowisko) rozumie się teren, posiadający właściwości, które umożliwiają dokonywanie na nim lotów szybowcowych w zakresie wskazanym w

pozwoleniu na użytkowanie szybowiska i specjalnie do tego celu przystosowany.

(2) Do szybowisk stosuje się przepisy §§ 1—29, 31 — 38, 44, 45, 47, 48 — 50, 55 — 57, oraz §§ 63 — 65 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 15 lutego 1934 r. o podziale lotnisk na kategorie oraz o warunkach zakładania, urządzania i korzystania z lotnisk oraz urządzeń pomocniczych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 142) — ze zmianami i uzupełnieniami, ustalonymi w rozporządzeniu niniejszym.

§ 25. Szybowiska lądowe w zależności od ukształtowania terenu, dzielą się na szybowiska:
a) na terenie falistym,
b) na terenie płaskim.

§ 26. Szybowiska na terenie falistym w zależności od różnicy poziomów miejsc startu i lądowania, dzielą się na następujące kategorie:
a) kategoria A, do której należą szybowiska, dające możność wykonania lotu w linii prostej twającego 30 sekund; stoki wzniesienia, z którego odbywa się odlot nie powinny mieć spadku większego niż 20 procent, różnica zaś wysokości miejsca odlotu względem miejsca lądowania powinna wynosić najmniej 30 m;
b) kategoria B, do której należą szybowiska, dające możność wykonania lotu w kształcie litery S trwającego najmniej 60 sekund; stoki wzniesienia, z którego odbywa się odlot nie powinny na początkowym odcinku długości najmniej 50 metrów mieć spadku większego niż 20 procent, różnica zaś wysokości miejsca odlotu względem miejsca lądowania powinna wynosić najmniej 60 m;
c) kategoria C, do której należą szybowiska położone nad dolinami o termicznych prądach wznoszących, dające możność wykonania lotu żaglowego trwającego najmniej 5 minut; różnica wysokości wzgórza, z którego odbywa się odlot i doliny, nad którą odbywa się lot, powinna wynosić najmniej 80 m.

§ 27. (1) Szybowiska na terenie płaskim w zależności od zastosowania przyrządu ciągnącego oraz charakteru lotu szybowca dzielą się na następujące kategorie:
a) kategora A, do której należą szybowiska szerokości 150 m, dające możność wykonywania lotów w linii prostej, przy czym w razie użycia do ciągnienia szybowca wydźwigarki, długość szybowiska powinna wynosić najmniej 200 m w razie użycia samochodu — 450 m;
b) kategoria B, do której należą szybowiska szerokości 200 m dające możność wykonywania lotów w kształcie litery S, przy czym w razie użycia do ciągnienia szybowca wydźwigarki, długość szybowiska powinna wynosić najmniej 400 m, w razie zaś użycia samochodu — 750 m;
c) kategoria C, do której należą szybowiska, posiadające wymiar najmniej 400×400 m i dające możność wykonywania lotów ciągnionych szybowca za samolotem; na szybowiskach tych niedozwolone jest wykonywanie lotów ciągnionych szkolnych celem uzyskania świadectwa pilota szybowcowego, podkategorii C (§ 14 ust. 3).

(2) Wymiary szybowisk, podane w ust. (1) lit. a) i b) odnoszą się do szybowisk dwukierunkowych; szybowiska czterokierunkowe powinny mieć kształt krzyża lub litery T albo L i wymiary szerokości i długości ramion podane w ust. (1) lit. a) i b). Wymiary te Ministerstwo Komunikacji może zmniejszyć tylko w stosunku do tych szybowisk, na których przy użyciu samochodu, jako przyrządu ciągnącego szybowiec, będzie zapewnione utrzymanie nawierzchni szybowiska w stanie równym i gładkim i stale koszenie trawy.

§ 28. (1) Zakładanie i użytkowanie szybowisk odbywa się w sposób obowiązujący przy zakładaniu lotnisk samolotowych użytku ściśle prywatnego.

§ 31. (1) Bez pozwolenia Ministerstwa Komunikacji nie wolno wznosić na szybowiskach jakichkolwiek budowli i urządzeń stałych.

§ 33. Do ruchu szybowcowego stosuje się przepisy:
a) §§ 1 — 3, 11i 13 —30 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o sygnalizacji lotniczej i o lotniczych znakach naziemnych (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr 1, poz. 9);
b) §§ 1—3, 8—23, 26—37, 39—46 i 49—51 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r., o przepisach bezpieczeństwa ruchu statków powietrznych (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr 1, poz. 10);

pkt. c) pominięto.

ze zmianami i uzupełnieniami, ustalonymi w rozporządzeniu niniejszym.

§ 34. Loty szybowcowe mogą się odbywać tylko w obecności i pod nadzorem instruktora szybowcowego, odpwiedzialnego za te loty.

§ 35. W czasie dokonywania lotów szybowcowych musi być ustanowiony w miejscu odlotu wiatromierz, z którego, przed każdym odlotem, należy odczytywać siłę wiatru. Siłę tę wpisuje się do księgi lub karty kontrolnej lotów na szybowisku. Księga kontrolna lub karta powinny być prowadzone starannie i przechowywane w ciągu dwóch lat.

§ 36. Do uruchomiania szybowców do odlotu wolno używać tylko urządzeń mechanicznych typu zatwierdzonego przez Ministerstwo Komunikacji; urządzenia te powinny być wykonane pod kontrolą organu nadzoru technicznego tego Ministerstwa.

§ 37. (1) W czasie lotów na szybowisku:

a) powinna być zapewniona pierwsza pomoc sanitarna oraz środki transportowe do przeniesienia lub przewiezienia w razie potrzeby chorych albo rannych do najbliższego lekarza lub szpitala,

b) powinna znajdować się na miejscu apteczka typu przyjętego przez Instytut Badań Lekarskich Lotnictwa.

(2) Nadzór i kontrola nad wykonaniem przepisów ustępu poprzedniego należą do Instytutu Badań Lekarskich Lotnictwa.

§ 38. Jeżeli szkoli się równocześnie kilka grup, odloty zaś odbywają się równocześnie z kilku punktów odlotowych, kierownik szybowiska szkoły lub obozu szybowcowego wyznacza poszczególnym grupom:

1) miejsce odlotu,
2) miejsce lądowania,
3) obszary żaglowania na zboczu,
4) drogi dojazdowe do miejsca powtórnego odlotu tak, aby bezpieczeństwo było całwicie zapewnione.

§ 39. Przy żaglowaniu:

a) po odlocie z liny gumowej wolno oddalać się od miejsca wzlotów tylko wirażem w kierunku wskazanym przez kierownika lotów,

b) nie wolno przelatywać strefy wzlotu w promieniu 100 m na takich wysokościach, które zagrażają odlotom innych szybowców lub uniemożliwiają je.

§ 40. Jeżeli szybowce wykonywają żaglowanie na zboczu wzdłuż doliny na wysokości grzbietu lub niżej grzbietu, to szybszy szybowiec wymija wolniejszy od strony doliny.

§ 41. Wymijać górą na szybowcach wolno jedynie na wysokości nie mniejszej niż 50 m nad szybowcem mijanym. Za mijanie górą odpowiada pilot szybowca górnego.

§ 42. Przy dużym ruchu na zboczu, gdy możliwe jest lądowanie dużej ilości szybowców w krótkich odstępach czasu, należy lądować z lewej strony poprzednika. Pierwszy z lądujących ląduje najbliżej prawego skraju szybowiska.

§ 43. W czasie lotów nocnych, dokonywanych na kilku szybowcach, wolno lądować tylko po tej stronie lamp, po której pali się zielone światło. Brak zielonego światła oznacza, że miejsce do lądowania jest zajęte przez inny szybowiec lądujący.

§ 44. Przy żaglowaniu na zboczu większej ilości szybowców należy dbać o zapewnienie maksimum bezpieczeństwa i nie naruszać porządku ruchu w stosunku do innych pilotów szybowcowych. Gdy większa ilość szybowców przy żaglowaniu na zboczu leci jeden za drugim na jednej wysokości, szybowiec zawracający może zbliżyć się do zbocza dopiero wtedy, gdy będzie wolna przestrzeń między lecącymi szybowcami.

§ 45. Akrobacje można wykonywać tylko na takich szybowcach, które Ministerstwo Komunikacji uznało za nadające się do tego celu; właściwość ta powinna być wpisana do książki szybowcowej.

§ 46. Wszystkich pilotów żaglujących jednocześnie w jednym kominie obowiązuje jeden kierunek skrętów, który nadaje ten szybowiec, który pierwszy napotkał komin.

§ 47. Na szybowiskach na terenie płaskim, posiadających jedno miejsce odlotu i jedno miejsce lądowania — odlot następnego szybowca może się odbyć dopiero po wylądowaniu i usunięciu z miejca lądowania szybowca, który wylądował poprzednio.

§ 48. Na szybowiskach na terenie płaskim z paroma miejscami odlotu i paroma miejscami lądowania — drogi lotów z oddzielnych miejsc odlotu nie mogą się przecinać. Odlot, lot i lądowanie z jednego miejsca odlotu nie powinno w żadnym razie przeszkadzać odlotowi, lotowi lub lądowaniu szybowca, odbywającego lot z innego miejsca odlotu.

§ 49. Do lotów pokazowyh stosuje się przepisy §§ 1—3 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 26 listopada 1928 r. o publicznych wzlotach pokazowych statków powietrznych (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr 1, poz. 8) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem tegoż Ministra z dnia 27 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 536).

§ 50. Przez loty szybowcowe ciągnione rozumie się loty, w których szybowiec zarówno przy odlocie, jak i w czasie lotu jest ciągniony przez samolot za pomocą liny przymocowanej z jednej strony do szybowca, z drugiej zaś do samolotu.

§ 51. Ciągnione loty szybowcowe szkolne i ćwiczebne (treningowe) za samolotem mogą być wykonywane jedynie pod nadzorem i w obecności instruktora szybowcowego, posiadającego świadectwo, wydane zgodnie z warunkami ustanowionymi przez Ministerstwo Komunikacji uprawniające do urządzania i nadzorowania tego rodzaju lotów.

§ 52. Ciągnione loty za samolotem, wykonywane samodzielnie bez nadzoru instruktora może odbywać tylko pilot sybowcowy, który posiada na to specjalne pozwolenie, udzielone zgodnie z warunkami, ustanowionymi przez Ministerswo Komunikacji. Pozwolenie to wpisuje się do świadectwa pilota szybowcowego.

§ 53. Pilotować samolot ciągnący mogą tylko piloci, którzy mają specjalne pozwolenie Ministerstwa Komunikacji, wpisane do upoważnienia (licencji) pilota.

§ 54. Podczas lotów ciągnionych może się znajdować na samolocie tylko pilot. Zasada ta nie dotyczy lotów specjalnych, w czasie których, w razie uzasadnionej przyczyny, może się znajdować na samolocie prócz pilota także pasażer, jednakże w każdym przypadku za uprzednim

wyraźnym pozwoleniem instruktora szybowcowego, odpowiedzialnego za te loty.

§ 55. Podczas wszelkich lotów ciągnionych za samolotem wszystkie osoby zarówno na szybowcu, jak i na samolocie powinny być bezwarunkowo zaopatrzone w spadochrony.

§ 56. Do lotów ciągnionych za samolotem można używać tylko tych typów szybowców, które zostały do tego dopuszczone przez Ministerstwo Komunikacji. Zdatność każdego szybowca do wykonywania lotów ciągnionych powinna być stwierdzona w książce szybowcowej.

§ 57. Do ciągnienia szybowców można używać tylko tych typów samolotów, które zostały do tego dopuszczone przez Ministerstwo Komunikacji. Zdatność każdego samolotu do ciągnienia szybowców powinna być stwierdzona w świadectwie sprawności technicznej samolotu. Wyjątkowo do lotów ciągnionych specjalnych mogą być użyte także samoloty innych typów, za każdorazowym pozwoleniem Ministerstwa Komunikacji.

§ 58. Zaczepy na szybowcach i urządzenia do ciągnienia szybowców na samolotach oraz linka do ciągnienia powinny być typu zatwierdzonego przez Ministerstwo Komunikacji.

§ 59. Dopuszczalna szybkość największa ciągnienia za samolotem wpisana do książki szybowca dla danego typu szybowca powinna być dokładnie przestrzegana. Szybkość ta odnosi się do powietrza zupełnie spokojnego. Szybkość normalna lotu ciągnionego powinna być mniejsza o dopuszczalnej szybkości największej. Szybkość największa ciągnienia powinna być wypisana na szybowcu w miejscu widocznym.

§ 60. (1) Odlot do lotów ciągnionych przy wietrze mającym przy ziemi sybkość powyżej 8 m/sek. jest zabroniony.

(2) Jeżeli samolot wraz z szybowcem znajdą się w czasie lotu ciągnionego w warunkach atmosferycznych, powodujących silne rzucanie, należy starać się lecieć z szybkością możliwie małą i lot w takich warunkach jak najszybciej przerwać.

§ 61. Przepisy §§ 51 — 60 dotyczą przypadków wykonywania lotów ciągnionych tylko na lotniskach lub szybowiskach zarejestrowanych, na których dozwolone jest przez Ministerstwo Komunikacji wykonywanie tego rodzaju lotów.

§ 62. (1) Wykonywanie lotów ciągnionych poza obrębem lotnisk i szybowisk, o których mowa w paragrafie poprzednim, jest zakazane, z wyjątkiem przypadków konieczności ściągnięcia szybowca, który wylądował przymusowo poza obrębem lotniska.

(2) W przypadkach wskazanych w ustępie poprzedzającym ściągnięcie szybowca jest dozwolone jedynie pod warunkiem, że odpowiedzialny kierownik pilotażu w danym ośrodku lotniczym albo upoważniony przez niego pilot samolotowy, uprawniony do wykonywania lotów ciągnionych, posiadających kwalifikacje zapewniające dobre i bezpieczne ściągnięcie szybowca z miejsca przymusowego lądowania, stwierdzą, że teren, na którym szybowiec wylądował, pozwala na to bez żadnych zastrzeżeń.

(3) Gdyby warunki miejscowe nasuwały jakiekolwiek wątpliwości co do możności bezpiecznego ściągnięcia szybowca z miejsca lądowania, należy bezwarunkowo odstawić szybowiec do najbliższego lotniska innymi środkami przewozu (lądowymi lub wodnymi).

§ 63. Szczegóły porządkowo-techniczne wykonania przepisów rozporządzenia niniejszego normują zarządzenia Ministerstwa Komunikacji.

§ 64. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie dotyczą lotnictwa szybowcowego wojskowego.

95.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 16 lutego 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych w sprawie przepisów o zapobieganiu zderzeniu statków powietrznych w trudnych warunkach atmosferycznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 marca 1938 r. Nr 16, poz. 111).

Na podstawie art. 8 ust. (2) lit. a), art. 36 ust. (2) oraz art. 82 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz.U.R.P. z 1935 r. Nr 69 poz. 437) zarządzam co następuje:

§ 1. Wprowadza się dołączone do niniejszego rozporządzenia „Przepisy o zapobieganiu zderzeniu statków powietrznych w trudnych warunkach atmosferycznych".

Załącznik do rozp. Ministra Komunikacji z dnia 16 lutego 1938 r. (poz. 111).

PRZEPISY O ZAPOBIEGANIU ZDERZENIU STATKÓW POWIETRZNYCH W TRUDNYCH WARUNKACH ATMOSFERYCZNYCH.

§ 1. (1) Przepisy niniejsze stosuje się do dziennego ruchu lotniczego w czasie trudnych warunków atmosferycznych, mogących zagrażać niebezpieczeństwem zderzenia statków powietrznych.

(2) Za dzienny ruch lotniczy uważa się starty, lądowania i loty wykonywane w czasie od jednej godziny przed wschodem słońca do jednej godziny po zachodzie słońca.

(3) Za lot w trudnych warunkach atmosferycznych, mogących zagrażać niebezpieczeństwem zderzenia statku powietrznego, uważa się:

a) lot w czasie opadów i przy stanie mglistym powietrza, gdy widzialność pozioma jest mniejsza od 3.000 m;
b) lot we mgle;
c) lot w chmurach lub bezpośrednio pod podstawą chmur.

§ 2. Samolotom i szybowcom bez urządzeń do ślepego pilotażu zabrania się lotów w chmurach i mgle.

§ 3. (1) Na najmniejszy wymagany zespół przyrządów do ślepego pilotażu składają się:
a) skrętomierz żyroskopowy z chyłomierzem poprzecznym;
b) chyłomierz podłużny;
c) szybkościomierz;
d) wysokościomierz;
e) busola (kompas);
f) obrotomierz.

§ 4. (1) Loty w chmurach wolno wykonywać tylko w razie istotnej potrzeby. Jeżeli względy szczególne do tego nie zmuszają, należy również unikać przelatywania pojedyńczych chmur, a zwłaszcza znajdujących się nad górną albo dolną powierzchnią zwartej masy chmur; omijać je należy w odległości co najmniej 100 m.

(2) Na szybowcach dozwolony jest lot w chmurach pojedyńczych (kłębiastych), a w zwartej masie chmur tylko w rejonach wyznaczonych przez Ministerstwo Komunikacji w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych i ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji.

(3) Przebijanie się przez warstwę chmur lub mgły należy wykonywać najkrótszą drogą.

§ 5. (1) Samoloty posiadające zespół przyrządów do ślepego pilotażu, lecz nie posiadające natomiast radiostacji, umożliwiających porozumienie się z goniometrami lotniskowymi, mogą urządzać loty ćwiczebne w chmurach tylko w rejonach i na szlakach, wyznaczonych przez Ministerstwo Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerstwem Komunikacji i ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji.

(2) Przy wyznaczaniu wspomnianych rejonów i szlaków należy brać pod uwagę, aby granice ich nie były równoległe do szlaków komunikacyjnych lotniczych i aby były od tych szlaków dostatecznie oddalone.

(3) Ministerstwo Komunikacji w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych ustanawia w jakich przypadkach i na podstawie upoważnienia jakich władz piloci cywilni mogą wykonywać loty w chmurach nad rejonami i szlakami, o których mowa w ust. (1).

§ 6. (1) Dla ochrony bezpieczeństwa na liniach regularnej komunikacji lotniczej w warunkach, przewidzianych w § 1 ust. (1) wyznacza się szlaki przelotowe w postaci pasów szerokości 30 km, liczonych 15 km w prawo i 15 km w lewo od loksodromy, łączącej różne punkty przelotowe danej linii komunikacyjnej. Szlaki te ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji.

(2) Loty w chmurach na szlakach, o których mowa w ust. (1), są dozwolone wyłącznie samolotom posiadającym radiostację, umożliwiającą porozumiewanie się z goniometrami lotniskowymi.

§ 7. Za lot w pobliżu lotniska w czasie trudnych warunków atmosferycznych, grożących możliwością zderzeń uważa się każdy lot:
a) wykonany w promieniu 30 km od środka lotniska, posiadającego stacje goniometryczne lub radiolatarnie,
b) wykonany w promieniu 20 km od środka lotniska, jeżeli lotnisko to nie posiada stacji goniometrycznej ani radiolatarni.

§ 8. Przeloty nad lotniskami szkolnymi, nie połączone z zamierzonym lądowaniem, powinny być wykonywane na wysokości nie mniejszej niż 1500 m, z wyjątkiem przypadków, gdy warunki atmosferyczne mogą spowodować oblodzenie.

Spisy lotnisk szkolnych będą ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji.

§ 9. Wykonywanie lotów w chmurach i we mgle w pobliżu lotnisk wymienionych w § 7 pkt a) dozwolone jest, w razie konieczności, wyłącznie samolotom posiadającym radiostacje, umożliwiające porozumiewanie się z goniometrami lotniskowymi. W pobliżu lotnisk wymienionych w § 7 pkt b) wykonywanie lotów bez uzasadnionej potrzeby w chmurach i we mgle jest w ogóle zabronione.

§ 10. (1) Za warunki atmosferyczne, oznaczone międzynarodowym skrótem radiotelegraficznym „QBI" uważa się takie warunki, przy których:
a) podstawa chmur sięga najwyżej 150 m, a widzialność pozioma jest mniejsza niż 2000 m, albo
b) podstawa chmur sięga najwyżej 100 m, a widzialność pozioma jest mniejsza niż 3000 m.

Ust. (2) i (3) pominięto.

(4) Podanie warunków „QBI" do ogólnej wiadomości polega:
a) na umieszczeniu na lotnisku odpowiedniego sygnału, przewidzianego regulaminem ruchu lotniczego;
b) na natychmiastowym zawiadomieniu najkrótszą drogą wszystkich jednostek korzystających z danego lotniska oraz wszystkich zainteresowanych i wyposażonych w radio samolotów, portów lotniczych i lotnisk; wykaz tych portów i lotnisk ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji;
c) na podaniu tego zawiadomienia w najbliższym międzynarodowym komunikacie meteorologicznym: „CQ".

(5) Zawiadowcy lotnisk celnych powinni nadto zawiadamiać o warunkach „QBI“ wszystkie sąsiednie oraz dalsze zainteresowane porty lotnicze zagraniczne.

(6) Odwoływanie warunków „QBI“ odbywa się ściśle w ten sam sposób, jak podawanie ich do ogólnej wiadomości.

§ 11. (1) Po ogłoszeniu o istnieniu warunków „QBI“ na danym lotnisku, loty z zamiarem lądowania na tym lotnisku mogą przedsiębrać tylko samoloty posiadające radiostacje umożliwiające porozumienie się z goniometrami lotniskowymi.

(2) Wszystkim innym samolotom przelot jest zakazany . Zakaz ten nie dotyczy samolotów będących w drodze, które rozpoczęły lot przed ogłoszeniem warunków „QBI“ lub nie zostały o tych warunkach uprzedzone.

§ 12. O kolejności startów i lądowań przy warunkach „QBI“ na lotniskach, posiadających stacje goniometryczne, decyduje urzędujący stale na lotnisku przedstawiciel władzy dysponującej goniometrem, w porozumieniu z obecnym na stacji goniometrycznej kierownikiem ruchu lotniczego na danym lotnisku.

§ 13. (1) Lądowanie przy użyciu goniometrów (system „ZZ“) jest dozwolone, jeżeli podstawa chmur nie jest niższa niż 30 m, a widzialność pozioma nie mniejsza niż 500 m.

(2) Od norm wymienionych w ust. (1) dopuszczalne są odchylenia ze względu na warunki terenowe danego lotniska. Decyzja w tej sprawie należy do komisji, wyznaczonej przez władze danego lotniska; komisja ta powinna uwzględnić opinie pilotów, korzystających z goniometru danego lotniska, których przedstawiciel wchodzi w skład komisji. Normy wyjątkowe ustanowione przez komisję ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Komunikacji.

§ 14. Lądowanie z użyciem radiolatarni jest dozwolone, jeżeli podstawa chmur nie jest niższa niż 20 m, a widzialność pozioma nie mniejsza niż 100 m.

§ 15. Przepisy §§ 13 i 14 nie wykluczają stosowania systemu „ZZ“ ani użycia radiolatarni przy gorszych jeszcze warunkach atmosferycznych, gdy chodzi o samoloty, którym ograniczony zapas paliwa, defekt, zbliżająca się noc itp. nie pozwalają na przelecenie do innego lotniska.

96.

USTAWA

z dnia 3 czerwca 1924 r.

o poczcie, telegrafie i telefonie

w brzmieniu ustalonym w załączniku do obwieszczenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 4 sierpnia 1933 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 481).

§ 1. (1) Zakładanie, utrzymywanie i eksploatacja urządzeń pocztowych, telegraficznych, telefonicznych i radiokomunikacyjnych jest wyłącznym prawem Państwa.

(3) Władzą, powołaną do wykonywania tego prawa, jest Minister Poczt i Telegrafów.

(3) Wyrażenia „telegraf“ i „telefon“, użyte w ustawie niniejszej bez określenia „przewodowe“, oznaczają także radiotelegraf, radiotelefon i radiofon.

Art. 2. (1) Prawo wyłączności państwowej co do poczty obejmuje przyjmowanie, przesyłanie i doręczanie:

a) listów zamkniętych i otwartych, nazywanych w dalszym ciągu ustawy niniejszej listami, oraz kartek pocztowych;
b) czasopism i wydawnictw, wychodzących przynajmniej 12 razy do roku.

(2) Postanowienie to dotyczy także tego rodzaju przesyłek w obrocie z innymi państwami.

Art. 3. Postanowieniom art. 2 nie podlegają:

a) listy, kartki pocztowe, czasopisma i wydawnictwa, przesyłane za pośrednictwem umyślnego posłańca, o ile ani przesyłający, ani przenoszący nie trudnią się zawodowo zbieraniem, przenoszeniem i doręczaniem tych przesyłek, a posłaniec przenosi lub przewozi listy, kartki pocztowe, czasopisma i wydawnictwa od jednej tylko osoby i w drodze powrotnej przesyłek takich dla innych osób nie zabiera;
b) czasopisma i wydawnictwa po roku od ich wydania.

Art. 4. (1) W obrębie tej samej miejscowości dozwolone jest wysyłanie listów, jak również kartek pocztowych przez umyślnych posłańców; nie wolno jednak bez osobnego zezwolenia Ministra Poczt i Telegrafów otwierać zakładów dla rozsyłki wymienionych przesyłek.

(2) Rozsyłka czasopism i wydawnictw w obrębie tej samej miejscowości lub w obrębie 15 km od miejsca wydania nie podlega zastrzeżeniu na rzecz Państwa.

(3) Dyrekcje poczt i telegrafów mogą udzielać zezwoleń na rozsyłkę czasopism oraz wydawnictw poza obrębem 11 km od miejsca ich wydania pod warunkiem uiszczenia specjalnej opłaty. Wysokość tej opłaty i sposób jej uiszczania określa w drodze rozporządzenia Minister Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 5. (1) Listów oraz kartek pocztowych, pochodzących od różnych osób lub adresowanych do różnych osób, nie wolno wysyłać jako zbiorową przesyłkę bez względu na to, czy przewozu jej dokonywa się pocztą, czy też w inny sposób.

(2) Wzbronione jest wysyłanie telegramów jako przesyłek listowych za granicę do instytucyj lub osób, eksploatujących urządzenia, służące do komunikacji telegraficznej, lub współdziałających w tej eksploatacji celem dalszego przesłania tych telegramów w drodze telegraficznej.

Art. 7. (1) Prawo wyłączności państwowej co do telegrafu, telefonu i radiokomunikacji obejmuje:

a) zakładanie, posiadanie, eksploatację i używanie urządzeń elektrycznych, służących do przesyłania lub odbioru za pomocą przewodów lub bezprzewodowo (falami Hertza) wszelkiego rodzaj pisma, obrazów, dźwięków, znaków i sygnałów;

b) przyjmowanie do wysyłki i doręczanie wszelkiego rodzaju pisma i obrazów, które są przeznaczone do wysyłania przy pomocy urządzeń, wymienionych pod lit. a) lub przy pomocy tychże urządzeń są odebrane.

(2) Prawo wyłączności państwowej, określone w ust. 1, obejmuje również wszelkie tego rodzaju komunikacje w obrocie z innymi państwami w każdym przypadku, gdy komunikacje te na jakimkolwiek odcinku swego przebiegu na obszarze lub poza obszarem Państwa odbywają się za pomocą urządzeń, wymienionych pod lit. a).

P. rozp. Ministrów: Poczt i Telegrafów, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu i Komunikacji z dnia 8 października 1930 r. o służbie radiowej stacji ruchomych w portach, na i nad wodami terytorialnymi polskimi (poz. 100 niniejszego zeszytu).

Art. 8. (1) Minister Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych jest uprawniony do udzielania koncesyj na zakładanie i eksploatację, a także zezwoleń na posiadanie i używanie urządzeń, wymienionych w art. 7 ust. 1, lit. a), do określenia w drodze rozporządzeń warunków zezwoleń oraz do ustalania w każdym poszczególnym przypadku warunków koncesji.

(2) Nabywanie, zakładanie, posiadanie i używanie prywatnych radiostacji doświadczalnych nadawczo-odbiorczych i urządzeń, służących do odbioru słuchowisk radiofonicznych lub obrazów, odbywa się na zasadach, określonych w drodze rozporządzeń Ministra Poczt i Telegrafów wydanych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu.

(3) Zakładanie i eksploatacja urządzeń radiokomunikacyjnych na statkach żeglugi morskiej i powietrznej, obowiązanych do posiadania takich urządzeń, odbywa się na zasadach, określonych z uwzględnieniem umów międzynarodowych w drodze rozporządzenia, wydanego przez Ministra Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, a nadto co do statków żeglugi morskiej — w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a co do statków żeglugi powietrznej — w porozumieniu z Ministerem Komunikacji.

(4) Koncesji na założenie i eksploatację urządzeń przewodowych, wymienionych w art. 7, ust. 1, lit. a), niezbędnych na potrzeby ruchu zakładu elektrycznego o prądzie silnym, udziela Minister Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, na potrzeby zaś ruchu na kolejach prywatnych — w porozumieniu z Ministrem Komunikacji.

Ust. 5—8 pominięto.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych przejął Minister Obrony Narodowej. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przyjął Minister Bezpieczeństwa Publicznego, a kompetencje Ministra Przemysłu i Handlu, wynikające z art. 8 ust. (3) ustawy — Minister Żeglugi.

2. P. rozp. Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 27 października 1934 r. w sprawie ordynacji telefonicznej (Dz. U.R.P. Nr 106, poz. 944), z dnia 2 marca 1931 r. w sprawie ordynacji telegraficznej (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 275), z dnia 13 marca 1935 r. o prywatnych urządzeniach telefonicznych i telegraficznych (poz. 97 niniejszego zeszytu), z dnia 10 października 1924 r. w sprawie zakładania, utrzymywania i eksploatowania urządzeń radiotechnicznych oraz w sprawie wyrobu sprzętu radiotechnicznego i handlu tym sprzętem (poz. 98 niniejszego zeszytu), z dnia 1 października 1936 r. o radiofonicznych urządzeniach odbiorczych (poz. 99 niniejszego zeszytu) i z dnia 30 października 1948 r. o prywatnych radiostacjach doświadczalnych (poz. 101 niniejszego zeszytu).

Art. 11. (1) Bez koncesji wolno zakładać i utrzymywać w ruchu urządzenia telegraficzne i telefoniczne przewodowe do własnego użytku:

a) właścicielom gruntów w obrębie granic jednego i tego samego gruntu lub między gruntami, od siebie oddzielonymi, a należącymi do tego samego właściciela, lub połączonymi we wspólnym zarządzie gospodarczym, o ile odległość między granicami tych gruntów nie przenosi 25 kilometrów w linii powietrznej; o zamierzonej budowie takich urządzeń winien właściciel gruntu donieść właściwej dyrekcji poczt i telegrafów, dołączając plan gruntu i budowy linii;

b) właścicielom domów i zakładów przemysłowych w obrębie realności dla wewnętrznego użytku;

c) okrętom i powietrznym statkom dla wewnętrznego porozumiewania się.

Art. 12. Upoważniony do posiadania prywatnej stacji radiokomunikacyjnej jest obowiązany do zachowania w tajemnicy wiadomości, które przejął, a które nie były dla niego przeznaczone, i ujawnić je może jedynie urzędom państwowym.

Art. 13. (1) Właściciel przedsiębiorstwa przemysłowego, wytwarzającego sprzęt radiotechniczny, jako też właściciel przedsiębiorstwa handlowego, trudniącego się sprzedażą takiego sprzętu, obowiązany jest zgłosić swe przedsiębiorstwo we właściwej dyrekcji poczt i telegrafów oraz prowadzić parafowane przez tę dyrekcję książki, zawierające szczegółowy wykaz tego sprzętu i jego nabywców, oraz uskuteczniać w nich zapisy według zasad, jakie ustali rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów. Książki te, porządnie utrzymywane i prawidłowo prowadzone, stwarzają domniemanie, że zapisy w nich uskutecznione są prawdziwe. W zakresie

tych obowiązków przedsiębiorstwa, wyżej określone, podlegają kontroli właściwej dyrekcji poczt i telegrafów łącznie z właściwą powiatową władzą administracji ogólnej.

(2) Przedsiębiorstwom powyższym nie wolno sprzedawać sprzętu radiotechnicznego osobom, które nie wykażą się dokumentem, stwierdzającym prawo nabycia tego sprzętu.

Art. 15. (3) Nikomu nie wolno używać godeł pocztowych, telegraficznych i telefonicznych, jako też sygnałów pocztowych bez zezwolenia zarządu poczt i telegrafów.

(4) Nikomu nie wolno nadawać pojazdom mechanicznym i konnym wyglądu właściwego pojazdom, używanych przez zarząd poczt i telegrafów do przewozu ładunku pocztowego. Zewnętrzny wygląd tych pojazdów określi Minister Poczt i Telegrafów w drodze rozporządzenia.

Rozp. Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 7 grudnia 1933 r. o zewnętrznym wyglądzie pojazdów pocztowych (Dz. U. R. P. Nr 7/1934, poz. 50):

§ 1. Nadwozia mechanicznego taboru pocztowego oraz konnych furgonów pocztowych, przeznaczonych do przewozu ładunku pocztowego, malowane są na kolor ciemno-oliwkowy z pasem koloru rdzawo-czerwonego szerokości od 8 do 25 cm.

Art. 22. (1) Minister Poczt i Telegrafów ma wyłączne prawo wydawania znaczków pocztowych, nadruków pocztowych, nalepek i płatnych druków pocztowych, telegraficznych i telefonicznych oraz oznaczenia ich wartości.

(2) Nalepki i płatne druki pocztowe, telegraficzne i telefoniczne mogą być wydawane przez osoby prywatne tylko dla własnego użytku, za zezwoleniem Ministra Poczt i Telegrafów.

(3) Wytwarzanie, sprzedaż i rozpowszechnianie znaczków, nadruków, nalepek i druków, naśladujących znaczki pocztowe, nadruki pocztowe, nalepki i płatne druki pocztowe, telegraficzne i telefoniczne w ten sposób, że mogłyby być uważane za wydane przez zarządy pocztowe, jest wzbronione.

(4) Pod względem ochrony prawnej znaczki, nalepki, nadruki pocztowe, wydane przez zarządy pocztowe zagraniczne, traktowane są na równi ze znaczkami, nalepkami i nadrukami pocztowymi krajowymi.

Art. 28. (1) Na dany sygnał pocztowy muszą być bezzwłocznie otwierane rogatki, zapory oraz dokonywane przewozy promami, a wszystkie zaprzęgi mają ustępować na drogach, o ile to może nastąpić bez widocznego niebezpieczeństwa. Odnośnie do otwierania zapór kolejowych obowiązują przepisy kolejowe..

(2) Mieszkańcy przydrożni obowiązani są na wezwanie pośpieszyć poczcie z pomocą za stosownym wynagrodzeniem, które na żądanie wyznaczy zarząd poczt i telegrafów.

Art. 29. (1) Kto zakłada lub utrzymuje w ruchu urządzenia pocztowe albo urządzenia telegraficzne i telefoniczne, wymienione w art. 7, ust. 1, lit. a), wbrew postanowieniom ustawy niniejszej, podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do trzech tysięcy złotych lub jednej z tych kar. (150.000 zł).

(2) Równocześnie z karą orzec można przepadek na rzecz Skarbu Państwa urządzeń, stanowiących przedmiot przestępstwa, niezależnie od tego, do kogo urządzenia te należą.

(3) W sprawach, dotyczących sprzecznego z ustawą niniejszą zakładania, używania i posiadania odbiorczych urządzeń radiofonicznych, obok kary wymierza się na rzecz zarządu poczt i telegrafów odszkodowanie w wysokości sześciomiesięcznej opłaty radiofonicznej.

(4) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Dekret z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192).

Art. 10. Kto bez zezwolenia wyrabia lub posiada radiowy aparat nadawczy, podlega karze więzienia.

Art. 30. (1) Kto uszkadza urządzenia, służące do komunikacji pocztowej, telegraficznej lub telefonicznej, jeżeli za dany czyn nie grozi kara surowsza według innych ustaw karnych, podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 3.000 zł lub jednej z tych kar. (150.000 zł).

(2) W razie skazania za przerwanie przewodu telegraficznego lub telefonicznego, uszkodzenie lub też zerwanie izolatora, orzeka się nadto na rzecz poszkodowanego odszkodowanie w wysokości pięciu zł za każdy uszkodzony lub zerwany izolator oraz dwóch złotych za każde dziesięć metrów zerwanego przewodu.

(3) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 31. (1) Kto przesyła lub puszcza w obieg za pomocą urządzeń radiokomunikacyjnych fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały niebezpieczeństwa lub wezwania w niebezpieczeństwie, jeżeli za dany czyn nie grozi kara surowsza według innych ustaw karnych, podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 3.000 zł lub jednej z tych kar. (150.000 złotych).

(2) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 32. (1) Kto bez uprawnienia przyłącza się do przewodu lub urządzenia radiokomunikacyjnej stacji nadawczej, jeżeli za dany czyn nie grozi kara surowsza według innych ustaw karnych, podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 3.000 zł lub jednej z tych kar. (150 000 zł).

(2) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 33. (1) Kto przyjmuje, przesyła lub doręcza przedmioty, wymienione w art. 2, a nie wyjęte w art. 3 spod prawa wyłączności państwowej, podlega karze aresztu do czterech tygodni i grzywny do 1.000 zł lub jednej z tych kar. (50.000 zł).

(2) W razie skazania orzeka się nadto odszkodowanie w wysokości dziesięciokrotnej uszczuplonej należności pocztowej, przyjmując za podstawę wymiaru opłaty pocztowe, obowiązujące w dniu popełnienia przestępstwa.

(3) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 34. (1) Kto umyślnie przeszkadza organom państwowym w wykonywaniu kontroli zgodnie z niniejszą ustawą, podlega karze aresztu do jednego miesiąca i grzywny do 1.000 zł lub jednej z tych kar. (50.000 zł).

(2) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 35. (1) Kto sprzedaje znaczki pocztowe lub płatne druki pocztowe, telegraficzne lub tefoniczne po cenie wyższej od nominalnej, podlega karze aresztu do jednego miesiąca i grzywny do 1.000 zł lub jednej z tych kar. (50.000 zł).

(2) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 36. (1) Kto przekroczy postanowienia art. 4, art. 5 ust. 1 i 2, art. 12, 13, art. 15 ust. 4, art. 22 ust. 2 i 3 lub art. 28 ustawy niniejszej, albo też nabywa sprzęt radiotechniczny bez uzyskania koncesji lub upoważnienia, albo też kto przyjmuje do wysyłki i doręczenia wszelkiego rodzaju pisma i obrazy, które przeznaczone są do wysyłania przy pomocy urządzeń, wymienionych w art. 7 ust. 1 lit. a), lub za pomocą tych urządzeń są odebrane, podlega karze grzywny do 3.000 zł. (150.000 zł).

(2) W razie skazania za naruszenie art. 4, 5 ust. 1 i 2, należy orzec nadto odszkodowanie w wysokości dziesięciokrotnej uszczuplonej należności pocztowej lub telegraficznej, przyjmując za podstawę wymiaru opłaty, obowiązujące w dniu popełnienia przestępstwa.

(3) Właściwe do orzekania są powiatowe władze administracji ogólnej.

P. art. 10 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r., podany pod art. 29 ustawy.

Art. 37. Odszkodowania, przewidziane w art. 33 i 36, wpływają na rzecz państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon".

97.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 13 marca 1935 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych o prywatnych urządzeniach telefonicznych i telegraficznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 marca 1935 r. Nr 18, poz. 104). Zmiany: rozp. Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 27 lutego 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 166).

Na podstawie art. 8 ust. 1, art. 53 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U.R.P. z 1933 r. Nr 63, poz. 481) zarządzam co następuje:

§ 1. Na założenie i używanie prywatnego urządzenia telefonicznego lub telegraficznego z wyjątkami przewidzianymi w art. 11 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie, należy uzyskać zezwolenie.

§ 2. (3) Zabrania się prowadzenia robót instalacyjnych przed uzyskaniem zezwolenia.

(4) Sprzęt techniczny, stosowany przy zakładaniu urządzenia telefonicznego lub telegraficznego powinien odpowiadać warunkom, określonym przez Ministra Poczt i Telegrafów i dołączonym do zezwolenia.

(5) O uruchomieniu urządzenia telefonicznego lub telegraficznego należy powiadomić właściwą dyrekcję okręgu poczt i telegrafów oraz starostę.

§ 3. Urządzenie telefoniczne lub telegraficzne powinno być założone i używane w ten sposób, żeby nie wywoływało swoim działaniem zakłóceń natury elektrycznej w innych urządzeniach tele- i radio-komunikacyjnych; wadliwe działanie urządzenia powinno być niezwłocznie usunięte.

§ 4. Urządzenie telefoniczne lub telegraficzne, założone lub używane na mocy zezwolenia, nie może być oddawane do użytku publiczności.

§ 6. (3) W razie zrzeczenia się zezwolenia lub w razie jego cofnięcia urządzenie telefoniczne lub telegraficzne powinno być niezwłocznie unieruchomione oraz zdemontowane w terminie do dni 30.

§ 7. Przelew zezwolenia jest wzbroniony.

§ 8. Jeżeli prywatne urządzenie telefoniczne lub telegraficzne zostanie przyłączone do sieci telefonicznej lub telegraficznej użytku publicznego, zezwolenie gaśnie.

§ 9. (1) Jeżeli prywatne urządzenie telefoniczne lub telegraficzne przejdzie łącznie z nieruchomością na nowonabywcę, wówczas wpis przeniesienia własności nieruchomości do ksiąg *hipotecznych* lub górniczych powoduje przejście zezwolenia na nowonabywcę.

(2) Nowonabywca nieruchomości lub własności górniczej obowiązany jest o przejściu praw zawiadomić właściwą dyrekcję okręgu poczt i telegrafów.

P. art. 1 prawa z dnia 11 października 1946 r. o księgach wieczystych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 320) i art. LIV przepisów wpr. prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. R. P. Nr 57/1946, poz. 321).

§ 10. Urządzenie prywatne telefoniczne lub telegraficzne nie może być łączone z urządzeniem telefonicznym lub telegraficznym, założonym lub używanym na mocy innego zezwolenia.

§ 12. Jeżeli linia telefoniczna lub telegraficzna ma być założona w pobliżu lotniska, posiadacz zezwolenia może przystąpić do jej budowy dopiero po uzgodnieniu planów robót z władzami żeglugi powietrznej.

98.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 10 października 1924 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych, w sprawie zakładania, utrzymywania i eksploatowania urządzeń radiotechnicznych oraz w sprawie wyrobu sprzętu radiotechnicznego i handlu tym sprzętem.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 listopada 1924 r. Nr 99, poz. 915).

Zmiany: rozp. Ministra Poczt i Telegrafów: z dnia 27 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 253), z dnia 31 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 483), z dnia 6 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 559), z dnia 10 września 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 107, poz. 918), z dnia 16 września 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 869) i z dnia 1 października 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 548).

Na mocy artykułów 1,7,8, 9, 11, 12, 17, 28, 30 i 32 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 58, poz. 584) zarządza się co następuje:

Artykułom 11, 12, 17, 28, 30 i 32 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. w dawnym brzmieniu (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 584) odpowiadają artykuły 12, 13, 18, 29, 34 i 36 tej ustawy w brzmieniu jednolitego tekstu (Dz. U. R. P. Nr 63/1933, poz. 453).

§ 1. Na założenie, utrzymywanie i eksploatowanie stacyj radiotelegraficznych i radiotelefonicznych, zarówno nadawczych jak i odbiorczych, wymagane jest uzyskanie koncesji lub zezwolenia (art. 8 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 584).

P. art. 10 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r., podany pod art. 29 ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie (poz. 96 niniejszego zeszytu).

§ 5. Koncesje lub zezwolenia na zakładanie, utrzymywanie, eksploatowanie stacyj nadawczych, względnie nadawczo-odbiorczych, mogą być udzielane następującym prywatnym osobom fizycznym i prawnym:

I. Właścicielom statków handlowych żeglugi wodnej i powietrznej dla wyposażenia tych statków i zapewnienia łączności z radiostacjami stałymi.

II. Towarzystwom, których radostacje będą włączone do ogólnej sieci państwowej i eksploatowane jako stacje użyteczności publicznej.

Pkt. III pominięto.

IV. Instytucjom naukowym, o ile dla skutecznego przeprowadzenia przez nie badań i spostrzeżeń zachodzi potrzeba szybkiego i bezpośredniego porozumiewania się tych instytucyj z innymi instytucjami naukowymi: dotyczy to w szczególności punktów obserwacyjnych astronomicznych i meteorologicznych.

§ 6. Stacje, zaliczone do grupy I, jako stanowiące wyposażenie statków, wymagane względami bezpieczeństwa, będą zakładane i eksploatowane na mocy zezwoleń, których wydanie uzależnione będzie jedynie od prawidłowego wykonania instalacji.

Ust. 2 pominięto.

Stacje, zaliczone do grupy II....., mogą być zakładane i eksploatowane tylko na podstawie specjalnych koncesyj, regulujących dokładnie stosunek tych przedsiębiorstw do Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów zarówno pod względem zakresu ich działalności, jak i pod względem świadczeń na rzecz Skarbu Państwa.

Stacje, zaliczone do grupy I i II, jako uprawnione do wymiany korespondencji publicznej, winny prowadzić ścisłą rachunkowość, na podstawie której dokonywany będzie rozrachunek między nimi, Generalną Dyrekcją Poczt i Telegrafów i Zarządami Zagranicznymi. Sposób eksploatacji tych stacyj podlega regulaminom międzynarodowym.

Stacje, zaliczone do grupy IV, o ile tego wymagać będą warunki pracy fachowej, mogą, za zgodą Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów i na podstawie specjalnych porozumień z władzami państw zagranicznych, utrzymywać łączność z tejże kategorii stacjami zagranicznymi.

Ust. 6 uchylony.

Stacjom, zaliczonym do grupy IV, wzbronione jest pobieranie jakichkolwiek opłat za nadawanie.

Zakres czynności Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów przeszedł na Ministra Poczt i Telegrafów

§ 7. Przy opracowywaniu projektu stacji nadawczej niezależnie od tego, do której z grup, wyszczególnionych w § 5, stacja nadawcza należy, muszą być zachowane następujące warunki ogólne:

a) stacja może pracować tylko falami niegasnącymi,

b) przy nadawaniu sygnałów dozwolone jest posługiwanie się tylko zwykłym kluczem ręcznym aparatu morzowskiego lub mikrofonem dla odtwarzania fal dźwiękowych.

Stosownie aparatów nadawczych automatycznych, któreby uniemożliwiało przyjmowanie sygnałów na słuch, jest stanowczo wzbronione. Ograniczenie to nie dotyczy stacyj, zaliczonych do grupy II, eksploatowanych jako stacje użyteczności publicznej i pozostających wobec tego pod stałą kontrolą Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów.

Przy nadawaniu radiotelegraficznym lub radiotelefonicznym zabronione jest posługiwanie się językiem umówionym i szyfrowym, za wyjątkiem kodów, ogólnie przyjętych w radiokomunikacji.

§ 8. Zakres fal w metrach i moc stacji w wattach, licząc moc doprowadzoną do anod

lamp oscylacyjnych, będzie ustalana każdorazowo przez Generalną Dyrekcję Poczt i Telegrafów w zależności od przeznaczenia stacji i w związku z istniejącą w kraju siecią radiostacji.

§ 11. Osoby, które złożyły podania o udzielenie im zezwolenia na założenie stacji nadawczej, nie mogą rozpoczynać robót instalacyjnych przed otrzymaniem zezwolenia i zatwierdzonego projektu.

Wykonana według zatwierdzonego projektu instalacja, przed uruchomieniem jej, podlega zbadaniu przez delegatów Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów i Ministra Spraw Wojskowych. Właściciel instalacji o dniu ukończenia robót winien uprzednio zawiadomić Generalną Dyrekcję Poczt i Telegrafów.

§ 13. Koncesje, względnie zezwolenia na zakładanie, utrzymywanie i eksploatowanie stacyj nadawczych, względnie nadawczo-odbiorczych, będą udzielane tylko osobom fizycznym w wieku od 21 lat, godnym zaufania, posiadającym obywatelstwo polskie, względnie osobom prawnym, na czele których stoją osoby, odpowiadające tymże warunkom.

Kierownictwo i obsługa stacji mogą być wykonywane bądź osobiście przez koncesjonariusza, bądź przez osoby przez koncesjonariusza w tym celu wyznaczone. Kierownik i obsługa stacji winni odpowiadać warunkom, które wymagane są od koncesjonariusza.

Koncesjonariusz ponosi odpowiedzialność za czynności wyznaczonego personelu, związane z obsługą stacji.

§ 14. Od kierownika i całej fachowej obsługi stacji wymagane jest wykazanie się świadectwami operatorów radiotelegraficznych lub radiotelefonicznych, wydanymi przez państwowe lub uznane przez Państwo szkoły radiotechniczne albo wykazanie się odpowiednią fachową praktyką.

Osoby, nie posiadające takich świadectw lub odpowiedniej praktyki, mogą się zwracać do Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów o poddanie ich egzaminowi i wydanie wymaganych świadectw.

Zd. 2 ustępu pominięto.

§ 27. W myśl art. 12 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie wytwórnie, zajmujące się produkcją aparatów radiotechnicznych, oraz przedsiębiorstwa, handlujące takimi aparatami, obowiązane są niezależnie od wymaganego ustawą przemysłową pozwolenia na założenie zakładu, zarejestrować się w Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów oraz prowadzić szczegółowy wykaz tych aparatów i ich nabywców.

Fakt zarejestrowania się ustalany będzie przez wydanie wytwórni lub przedsiębiorstwu handlowemu odpowiedniego potwierdzenia zgłoszenia.

Potwierdzenia zgłoszenia wydawane będą: wytwórniom przez Generalną Dyrekcję Poczt i Telegrafów, przedsiębiorstwom zaś handlowym — przez Okręgowe Dyrekcje Pocz i Telegrafów.

Kontrolerzy z ramienia Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów, władze przemysłowe i organa policji mają prawo żądać okazania im potwierdzenia zgłoszenia.

1. P. uw., podaną na wstępie przed § 1.
2 P. prawo przemysłowe z dnia 7 czerwca 1927 r. (poz. 1 zeszytu 15 „Przepisów z zakresu prawa administracyjnego).
3. Funkcje Policji Państwowej przejęła Milicja Obywatelska.

§ 29. Wytwórnie, zarejestrowane w Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów, obowiązane są wyprodukowane przedmioty oznaczać swoją marką fabryczną i prowadzić księgi przychodu i rozchodu zarówno całkowicie zmontowanych radioaparatów, jak i przeznaczonych na sprzedaż pojedyńczych części składowych do tych aparatów.

§ 30. Przedsiębiorstwa handlowe, które prowadzą handel sprzętem radiotechnicznym zarówno krajowego, jak i zagranicznego pochodzenia, winny prowadzić oddzielne konta przedmiotów pochodzenia krajowego, oddzielne zaś przedmiotów pochodzenia zagranicznego.

Przy poszczególnych pozycjach przychodu należy wskazywać miejsce nabycia danych przedmiotów, przy pozycjach rozchodu — imię i nazwisko, względnie firmę, nabywcy, jego adres oraz numer, datę i miejsce wydania dokumentu, upoważniającego nabywcę do zakupu danych przedmiotów. Dokumentem takim są: dla przedsiębiorstw handlowych upoważnienia wydane przez Okręgowe Dyrekcje Poczt i Telegrafów na prawo handlu sprzętem radiotechnicznym, dla osób prywatnych — upoważnienie na zakup radioaparatów.

Sprzedawca sprzedając sprzęt radiotechniczny osobie prywatnej, uprawnionej do posiadania radiostacji odbiorczej, względnie nadawczej, obowiązany jest na stronie odwrotnej upoważnienia, okazanego przez nabywcę, odnotować miejsce wyrobu, typ, rodzaj i ilość sprzedawanego sprzętu, całkowitą kwotę uiszczoną przez nabywcę i procent od tej kwoty, zaliczony na dochód Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów.

Z uiszczonej przez nabywcę kwoty zalicza się na dochód Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów:

a) od fabrykatów krajowych 2%,
b) od fabrykatów półkrajowych 10%,
c) od fabrykatów zagranicznych 20%.

Pobrane na dochód Generalnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów kwoty przedsiębiorstwa handlowe obowiązane są odsyłać co

miesiąc do Okręgowych Dyrekcyj Poczt i Telegrafów, od których otrzymały „potwierdzenie zgłoszenia".

§ 31. Funkcjonariuszom Zarządu Poczt i Telegrafów, uprawnionym do kontrolowania ksiąg przychodu i rozchodu wytwórni lub przedsiębiorstw handlowych, przysługuje prawo przy badaniu poszczególnych pozycyj żądania wykazania się odnośnymi dokumentami, a mianowicie fakturami lub rachunkami, względnie ich odpisami, na otrzymane lub wydane przedmioty, kwitami celnymi z uiszczenia opłat celnych itp.

§ 35. Posiadacze niezarejestrowanych dotychczas radiostacyj odbiorczych, o ile nie zarejestrują ich do dnia 15 maja 1926 r., jak również wszyscy ci, którzy w przyszłości instalować będą podobne stacje bez uzyskania upoważnienia, lub uchylać się będą od uiszczania należnych opłat abonamentowych za korzystanie z produkcyj radiofonicznych (broad-castingowych), pociągani będą do odpowiedzialności w myśl art. 28, względnie art. 20 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 584).

Artykułom 28 i 20 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 58 poz. 584) w dawnym brzmieniu odpowiadają art. 29 i 21 tej ustawy w brzmieniu jednolitego tekstu (Dz. U. R. P. Nr 63/1933, poz. 453).

99.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 1 października 1936 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu o radiofonicznych urządzeniach odbiorczych.

(Dz. U .R. P. z dnia 13 października 1936 r. Nr 78, poz. 548).

Na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 63, poz. 481) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Przez „radiofoniczne urządzenie odbiorcze" rozumie się zespół odbiorczy, tj. odbiornik i antenę napowietrzną bądź zastępczą, punkt odbiorczy przystosowany do odbioru słuchowisk radiofonicznych oraz radiofoniczną sieć rozdzielczą.

(2) Za „punkt odbiorczy" uważa się połączenie przewodowe z odbiornikiem znajdujące się w innej izbie niż odbiornik.

(3) Za „radiofoniczną sieć rozdzielczą" uważa się zespół odbiorczy i dołączone do niego punkty odbiorcze znajdujące się w mieszkaniach bądź innych pomieszczeniach użytkowanych lub używanych przez różne osoby.

§ 2. (1) Prawo nabycia, używania lub posiadania radiofonicznego urządzenia odbiorczego służy osobom, które uzyskały radiofoniczną kartę rejestracyjną.

(2) Karta rejestracyjna upoważnia do założenia objętego nią rodzaju i ilości radiofonicznych urządzeń odbiorczych, i poza wyjątkami przewidzianymi w rozporządzeniu, tylko w miejscu podanym w karcie (§ 5).

§ 3. Jedną kartą rejestracyjną może być zarejestrowana dowolna ilość radiofonicznych urządzeń odbiorczych:

1) w pomieszczeniach jednego mieszkania prywatnego,
2) w pomieszczeniach przedsiębiorstwa, zakładu lub instytucji albo na placu publicznym, w parku lub ogrodzie,
3) w pojeździe mechanicznym lub konnym, w łodzi lub na statku żeglugi powietrznej,
4) na statku żeglugi wodnej,
5) w pociągu kolejowym.

§ 4. Karty rejestracyjne są imienne i nie mogą być odstąpione. Karty rejestracyjne na okaziciela mogą być wydawane tylko przedsiębiorstwom handlu radiofonicznymi urządzeniami odbiorczymi celem udzielenia tych kart osobom otrzymującym urządzenia odbiorcze na czas prób w ich lokalach.

§ 5. Karta rejestracyjna obejmuje: imię i nazwisko, zawód i adres osoby uprawnionej, miejsce założenia radiofonicznych urządzeń odbiorczych, ich rodzaj i ilość, według zgłoszenia złożonego przez osobę rejestrującą się, oraz datę zarejestrowania.

§ 6. Karty rejestracyjne wydaje się na czas nieograniczony; karty rejestracyjne terminowe wydaje się tylko w przypadkach, gdy nie może być zgłoszony stały adres.

§ 7. (1) Zgłoszenie o wydanie karty rejestracyjnej należy złożyć w urzedzie pocztowym (agencji) najbliższym dla miejsca zamieszkania (siedziby) bądź we właściwym urzędzie rejestrującym.

(2) Urząd pocztowy (agencja) który przyjmuje zgłoszenie, a nie jest uprawniony do wydania karty rejestracyjnej, wydaje pokwitowanie z przyjęcia zgłoszenia. Pokwitowanie zastępuje czasowo kartę rejestracyjną.

(3) Karty rejestracyjne terminowe wydaje urząd (agencja), w którym złożono zgłoszenie. Karty rejestracyjne na czas nieokreślony wręcza właściwy urząd (agencja) rejestrujący.

§ 8. (1) Kartę rejestracyjną należy przechowywać w miejscu znajdowania się radiofonicznych urządzeń odbiorczych.

(2) W przypadku utracenia karty rejestracyjnej należy uzyskać duplikat w urzędzie, który wydał utraconą kartę.

§ 9. (1) Nabycie bądź posiadanie bez karty rejestracyjnej radiofonicznego urządzenia odbiorczego, nie doprowadzonego do stanu nieużywalności w sposób podany w § 16, powoduje

odpowiedzialność w myśl art. 29 ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie.

(2) O zmianach co do danych objętych kartą rejestracyjną (§ 5) osoba zarejestrowana powinna niezwłocznie zawiadomić (osobiście lub listem poleconym) urząd pocztowy (agencję), który wydał kartę rejestracyjną. Otrzymanie zawiadomienia o zmianach urząd potwierdza pisemnie; potwierdzenie urzędu należy przechowywać przy karcie rejestracyjnej jako jej część składową.

(3) Osoba zarejestrowana może bez zawiadomienia (pkt.2) na okres trzech miesięcy założyć zarejestrowane radiofoniczne urządzenie odbiorcze w miejscu innym niż wskazane w karcie rejestracyjnej, tylko w przypadkach wyjazdu do miejsc kuracyjnych, na letnisko i wycieczek turystycznych. Antenę pozostawioną w miejscu stałego założenia urządzenia, należy unieruchomić w sposób ustalony w § 16.

(4) Założenie bez zawiadomienia (pkt. 2) — poza przepadkami, przewidzianym w pkt (3) — urządzenia radiofonicznego w innym miejscu, innego rodzaju, bądź w innej ilości niż wskazane w karcie rejestracyjnej — powoduje odpowiedzialność, jak za zakładanie i używanie bez zarejstrowania.

§ 10. (1) Osoba zarejestrowana uiszcza opłaty radiofoniczne od karty rejestracyjnej w wysokości, ustalonej w taryfie.

(2) Jeżeli kartę radiofoniczną uzyskano do dnia 15 włącznie danego miesiąca, opłaty radiofoniczne obowiązują od dnia 1 tegoż miesiąca, jeżeli zaś kartę uzyskano po dniu 15 danego miesiąca — od dnia 1 następnego miesiąca. Dotyczy to również zgłoszonych zmian w urządzeniach radiofonicznych odbiorczych, które powodują zmianę wysokości opłat radiofonicznych (§ 9 pkt. 2).

§ 11. (1) Opłaty radiofoniczne należy uiszczać z góry, zależnie od życzenia abonentów, w ratach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych lub rocznych, na początku każdego z tych okresów liczonych kalendarzowo. Opłaty radiofoniczne od terminowych kart rejestracyjnych pobierane są z góry za cały okres trwania ważności tych kart.

§ 13. (1) Ważność bezterminowej karty rejestracyjnej wygasa wskutek zrzeczenia się, terminowej zaś — przez upływ czasu, na który została wydana; ważność karty rejestracyjnej wygasa również wskutek jej cofnięcia, w przypadkach prawem przewidzianych.

(2) Zrzekający się ważności bezterminowej karty rejestracyjnej zawiadamia urząd pocztowy (agencję), od którego uzyskał kartę rejestracyjną, przed 1 dniem miesiąca, od którego się zrzeka. W tym celu zrzekający się doręcza lub przesyła listem poleconym urzędowi pocztowemu (agencji) kartę rejestracyjną. Karta traci moc z dniem 1 miesiąca następującego po miesiącu, w którym zwrócono kartę.

(3) Z dniem wygaśnięcia ważności karty rejestracyjnej radiofoniczne urządzenie odbiorcze należy doprowadzić do stanu nieużywalności w sposób podany w § 16.

§ 14. (1) Budowa i eksploatacja radiofonicznej sieci rozdzielczej jako przedsiębiorstwa wymaga uzyskania koncesji.

(2) O udzielenie koncesji ubiegający się powinien się zwrócić do Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

(3) Warunki koncesji ustalone będą każdorazowo.

§ 15. (1) Anteny powinny być tak budowane, by nie zakłócały innych komunikacji i aby była wyłączona możność przejmowania rozmów i sygnałów z przewodów telefonicznych i telegraficznych.

(2) Napowietrznych anten nie wolno mocować do stojaków i słupów przewodów elektrycznych i teletechnicznych.

(3) Anten nie wolno krzyżować z napowietrznymi przewodami prądu silnego i słabego oraz z antemani nadawczymi.

(4) Napowietrzna antena odbiorcza powinna być zaopatrzona w odgromnik (uziemiacz).

(5) Zarząd pocztowy może żądać ograniczenia długości napowietrznej anteny odbiorczej do 35 metrów między konstrukcjami wsporczymi.

§ 16. (1) Przez unieruchomienie odbiornika radiofonicznego rozumie się usunięcie z niego lamp bądź detektora kryształkowego i odłączenie od anteny oraz od uziemienia.

(2) Przez unieruchomienie anteny napowietrznej rozumie się uziemienie przewodów nazewnątrz lokalu, a co do anteny, z której jednocześnie i niezależnie korzysta kilka osób (wspólnej) — usunięcie z lokalu przewodu odgałęzionego od wspólnych przewodów anteny, albo też uniemożliwienie dostępu do końcowego punktu anteny w lokalu (np. przez nałożenie trwale zamkniętej pokrywki).

(3) Przez unieruchomienie radiofonicznego punktu odbiorczego rozumie się trwałe złączenie ze sobą w którymkolwiek miejscu przewodów tego punktu.

100.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: POCZT I TELEGRAFÓW, SPRAW WOJSKOWYCH, PRZEMYSŁU I HANDLU I KOMUNIKACJI

z dnia 8 października 1930 r.

o służbie radiowej stacji ruchomych w portach, na i nad wodami terytorialnymi polskimi.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 grudnia 1930 r. Nr 87, poz. 682).

Na podstawie art. 7, 9, i 48 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefo-

nie (Dz.U.R.P. Nr 58, poz. 584) oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz.U.R.P. Nr 5, poz. 26) zarządza się co następuje:

§ 1. Cudzoziemskie okręty wojenne i cudzoziemskie wojenne statki powietrzne, znajdujące się w porcie wojennym lub na redzie w pobliżu portu wojennego morskiego, winny uzyskać upoważnienie do nadawania radiotelegraficznego lub radiotelefonicznego od właściwych władz Portu Wojennego, podając długość i typ fali oraz przypuszczalny czas i godziny nadawania.

§ 2. Wszelkie cudzoziemskie i polskie statki handlowe, znajdujące się w obrębie portu wojennego, nie mają prawa nadawania radiotelegraficznego lub radiotelefonicznego.

§ 3. Cudzoziemskie i polskie statki powietrzne żeglugi cywilnej mają prawo nadawania radiotelegraficznego lub radiotelefonicznego tylko w wypadkach grożącego im niebezpieczeństwa oraz w wypadkach przymusowego lądowania względnie wodowania na terenie portu wojennego.

§ 4. Nadawanie sygnałów w obrębie portu wojennego celem nastrojenia stacji, czynych na okrętach i statkach handlowych oraz na statkach powietrznych wojennych i cywilnych, winno być ograniczone do wypadków najniezbędniejszych i uzgodnione z radiostacją pobrzeżną marynarki wojenej przy zachowaniu postanowień § 1.

§ 5. Cudzoziemskie okręty wojenne i cudzoziemskie statki powietrzne wojenne znajdujące się w portach handlowych, winny przy nadawaniu radiotelegraficznym lub radiotelefonicznym stosować się do następujących wskazówek:

a) unikać podczas nadawań zakłócenia pracy stacji lądowych;
b) ograniczyć nadawania do wypadków najkonieczniejszych, jeżeli nie odbywają się one na fali typu A 1 to jest niegasnącej, której następujące po sobie drgania posiadają w stanie ustalonym stałą amplitudę;
c) używać fali 500 Kc/s (600 m) tylko do wezwań w niebezpieczeństwie lub odpowiedzi na nie, albo też w wypadkach wywoływania;
d) używać fali 333 Kc/s (900 m) tylko do komunikacji ze statkami powietrznymi.

§ 6. Wszelkie cudzoziemskie i polskie statki, zarówno handlowe, jak i inne, znajdujące się w porcie handlowym, mają prawo nadawać tylko w wypadkach wyjątkowych, gdy statek nie ma innego sposobu komunikacji z lądem, i to za zgodą najbliższej stacji pobrzeżnej.

§ 7. Nadawanie sygnałów celem strojenia stacji winno być ograniczone do minimum i odbywać się za zgodą najbliższej stacji pobrzeżnej.

§ 8. Cudzoziemskie i polskie statki powietrzne mogą nadawać tylko w wypadkach dotyczących bezpieczeństwa żeglugi powietrznej oraz w wypadkach lądowania, względnie wodowania, na terenie portu handlowego.

§ 9. Wszystkie okręty i statki oraz wszelkiego rodzaju statki powietrzne, znajdujące się na polskich wodach terytorialnych lub nad nimi, winny przy nadawaniu stosować się do następujących postanowień:

a) nadawanie na fali typu A, to jest nie gasnącej, nie podlega ograniczeniom;
b) nadawanie na falach innego typu do stacji ruchomych lub lądowych winno być ograniczone do wypadków najniezbędniejszych, wywołanych potrzebami żeglugi;
c) użycie fali 500 Kc/s (600 m) jest dozwolone tylko w celu wywołania stacji lub w wypadku wezwań w niebezpieczeństwie i odpowiedzi na nie.

§ 10. Wszelka korespondencja w portach i na wodach terytorialnych polskich winna być przerwana na żądanie właściwych władz polskiej marynarki wojennej, a jeżeli chodzi o statki niewojenne również na żądanie najbliższej polskiej radiostacji pobrzeżnej.

§ 11. Odbiór nadawań radiowych jest dozwolony z warunkiem niewywoływania tym zakłóceń w istniejących komunikacjach radiowych.

101.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 30 października 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Przemysłu i Handlu oraz Skarbu o prywatnych radiostacjach doświadczalnych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 listopada 1948 r. Nr 52, poz. 417).

Na podstawie art. 8 ust. 2, 9 ust. 4, 18 ust. 7 i 8 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 63, poz. 481) zarządza się co następuje:

§ 1. W rozumieniu niniejszego rozporządzenia „uprawnionymi“ są osoby, które uzyskały zezwolenie właściwej władzy na nabycie, sporządzenie, założenie i używanie prywatnych radiostacji doświadczalnych (§§ 4 i 20), a prywatnymi radiostacjami doświadczalnymi są amatorskie radiostacje doświadczalne i radiostacje naukowo-doświadczalne.

§ 2. Radiostacja amatorska doświadczalna oznacza radiostację nadawczo-odbiorczą, której osoba, zajmująca się radiotechniką nie zawodowo, lecz z amatorstwa, używa do celów doświadczalnych w zakresie przesyłania lub od-

bioru znaków alfabetu Morse'a dźwięków i obrazów, nie mając przy tym na względzie jakichkolwiek celów zarobkowych.

§ 3. Radiostacja naukowo-doświadczalna oznacza radiostację nadawczo-odbiorczą, której osoba, zajmująca się zawodowo lub naukowo radiotechniką, używa do celów doświadczalnych w zakresie rozwoju techniki lub wiedzy radiowej przesyłając lub odbierając przy pomocy tejże stacji wszelkiego rodzaju pisma, znaki, obrazy lub dźwięki, przy czym przesyłanie to lub odbiór nie ma na względzie celów zarobkowych.

§ 4. 1. Nabycie, sporządzenie, założenie i używanie amatorskiej radiostacji doświadczalnej wymaga zezwolenia Ministra Poczt i Telegrafów, który wydaje je po porozumieniu z Ministrami Bezpieczeństwa Publicznego i Obrony Narodowej.

P. art. 10 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r., podany pod art. 29 ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie.

§ 7. 1. Prawa z uzyskanego zezwolenia wygasają:

a) w razie śmierci uprawnionego lub wygaśnięcia uprawnionej osoby prawnej,
b) w razie zrzeczenia się zezwolenia przez uprawnionego z dniem tego zrzeczenia,
c) w razie cofnięcia zezwolenia — z dniem doręczenia uprawnionemu zawiadomienia o cofnięciu,
d) z upływem terminu ważności zezwolenia.

2. Od daty wygaśnięcia zezwolenia uprawniony traci prawo jej używania, przy tym w przypadkach wymienionych w ustępie poprzedzającym pkt b), c) i d) winien on w ciągu dni 14 od daty wygaśnięcia zezwolenia zwrócić to zezwolenie i usunąć urządzenia anten i uziemienia oraz całkowicie zdemontować i doprowadzić do stanu nieużywalności aparaty, które posiadał na mocy zezwolenia. Wykonanie powyższego obowiązku powinno być stwierdzone przez władzę nadzorującą.

3. W przypadku przewidzianym w ust. 1 pkt a) obowiązek zdemontowania stacji obciąża następców prawnych w terminie podanym w ustępie poprzedzającym.

P. uw. do § 4.

§ 8. 1. Uprawniony nie ma prawa nawiązywać łączności ze stacjami użyteczności publicznej zarówno krajowymi jak i zagranicznymi, z wyjątkiem przypadków nadzwyczajnych, w których taka łączność ze względu na dobro publiczne byłaby wskazana.

2. Dozwolone jest wzajemne przesyłanie uwag dotyczących prowadzonych prób i doświadczeń z zakresu radiokomunikacji, jak również wymiana korespondencji towarzyskiej, która ze względu na błahość treści niewątpliwie nie byłaby przesyłana za pośrednictwem telegrafu publicznego.

3. Przesyłanie korespondencji publicznej, korespondencji pochodzącej od osób trzecich lub przeznaczonej do osób trzecich, jak również wiadomości z dziedziny politycznej, gospodarczej i wojskowej, rozgłaszanie jakichkolwiek reklam lub uprawianie propagandy jest wzbronione.

§ 9. Posługiwanie się językiem umówionym i szyfrowym jest niedozwolone z wyjątkiem skrótów ogólnie przyjętych w radiokomunikacji.

§ 10. W sprawach organizacyjnych i związanych z ruchem krótkofalowym Polski Związek Krótkofalowców uprawniony jest do nadawania przez swoją radiostację doświadczalną okólników do radioamatorów oraz do prowadzenia za pomocą radiostacji nauki odbioru na słuch znaków Morse'a.

§ 11. Uprawniony winien prowadzić według wzoru, zatwierdzonego przez Polski Związek Krótkofalowców dziennik i wpisywać doń czas rozpoczęcia i ukończenia każdego nadawania oraz znaki wywoławcze wszystkich radiostacyj, z którymi nawiązały łączność.

§ 12. 1. W przypadku mimowolnego przejęcia korespondencji, nie wchodzącej w zakres uprawnień stacji, treść tej korespondencji nie może być rozgłaszana ani też wykorzystywana oraz winna być zachowana w tajemnicy.

2. Dotyczy to w szczególności nadawanych przez wszelkie radiostacje komunikatów antypaństwowych i korespondencji osobistej, której wymiana stanowi służbę publiczną lub ograniczoną, jak również telegramów (komunikatów) przeznaczonych dla ściśle określonego grona odbiorców.

3. Tajemnica korespondencji nie obowiązuje w odniesieniu do sygnałów amatorskich radiostacyj doświadczalnych i radiostacyj naukowo-doświadczalnych, jak również do uznanych międzynarodowo sygnałów niebezpieczeństwa i korespondencji dotyczącej tej sygnalizacji.

§ 13. 1. Amatorskie radiostacje doświadczalne mogą używać do pracy mocy i zakresów fal wyznaczonych na podstawie porozumień międzynarodowych i podanych w zezwoleniu.

2. Władza wydająca zezwolenie przydziela radiostacji doświadczalnej znak wywoławczy na wniosek Polskiego Związku Krótkofalowców.

3. Podczas pracy nadajnikiem należy w odstępach co najmniej pięciominutowych nadawać przydzielony znak wywoławczy bądź fonicznie (przy pracy fonią) bądź znakami Morse'a (przy pracy na telegraf).

4. Innego znaku wywoławczego, poza przydzielonym stacji, używać nie wolno, ani też zmieniać go lub skracać.

§ 14. 1. Założenie, utrzymanie i używanie amatorskiej radiostacji doświadczalnej winno odbywać się zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Ministra Poczt i Telegrafów po porozumieniu z Ministrami Bezpieczeństwa Publicznego i Obrony Narodowej.

2. Nadajnik amatorskiej radiostacji doświadczalnej nie może swoim działaniem wpływać szkodliwie na wszelkiego rodzaju państwowe

i prywatne instalacje elektryczne bądź bezpośrednio, bądź przez wywoływanie zakłóceń natury elektrycznej.

3. W razie stwierdzenia zakłóceń natury elektrycznej uprawniony obowiązany jest do zainstalowania swoim kosztem i staraniem środków zabezpieczających tam, gdzie okaże się to niezbędne. W ostatecznym razie czas pracy nadajnika powinien być ograniczony do okresów, w którym zakłócenia nie dadzą się odczuć instalacjom odbierającym audycje „Polskiego Radia".

§ 15. 1. W razie konieczności przeniesienia radiostacji poza lokal, wskazany w zezwoleniu, uprawniony obowiązany jest uzyskać na to uprzednio zgodę Polskiego Związku Krótkofalowców.

§ 17. Amatorskie radiostacje doświadczalne podlegają w każdym czasie kontroli, wykonywanej przez organa: Ministerstwa Poczt i Telegrafów, Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego i Ministerstwa Obrony Narodowej, przy czym uprawniony obowiązany jest umożliwić dostęp organom kontrolnym do stacji.

§ 18. Uprawniony winien na każde żądanie władz kontrolnych przedstawić dziennik prowadzony zgodnie z przepisami § 11.

§ 20. Nabycie, sporządzenie, założenie i używanie radiostacji naukowo-doświadczalnej wymaga zezwolenia Ministra Poczt i Telegrafów, który wydaje je po porozumieniu z Ministrami Bezpieczeństwa Publicznego i Obrony Narodowej.

P. uw. do § 4.

§ 23. 1. Radiostacja naukowo-doświadczalna może służyć wyłącznie do prowadzenia doświadczeń w zakresie rozwoju radiotechniki lub wiedzy radiowej. Uprawniony może używać swej radiostacji wyłącznie do bezpłatnego przesyłania innym radiostacjom naukowo-doświadczalnym lub do odbioru od nich wszelkiego rodzaju znaków, sygnałów, obrazów i dźwięków oraz korespondencji, dotyczącej wyników podsłuchu emisyj doświadczalnych i uwag odnoszących się bezpośrednio i wyłącznie do czynionych doświadczeń.

2. Uprawnieni nie mogą za pośrednictwem radiostacyj naukowo-doświadczalnych komunikować się z radiostacjami amatorskimi oraz nie mogą pracować na zakresach fal przeznaczonych wyłącznie dla amatorskich radiostacji doświadczalnych.

§ 24. Do radiostacji naukowo-doświadczalnych mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 4 ust. 2 — 4, 5, 7, 8, 9, 14 — 19. Jednakże należenie uprawnionych do Polskiego Związku Krótkofalowców nie jest wymagane, a przepisy dotyczące praw i obowiązków tego Związku zawarte w rozdziale II stosuje się odpowiednio w zakresie radiostacyj naukowo-doświadczalnych do Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego.

§ 25. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Bezpieczeństwa Publicznego może wydawać dla celów służbowych zezwolenia na nabycie, sporządzenie, założenie i używanie radiostacji doświadczalnych, jak również cofać udzielone zezwolenia bez podania motywów.

§ 27. 1. Uprawniony do posiadania amatorskiej radiostacji doświadczalnej obowiązany jest przez czas trwania zezwolenia uiszczać opłatę roczną w wysokości ustalonej przez Ministra Poczt i Telegrafów. Opłatę należy uiszczać za rok z góry na rachunek Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

2. Uprawnieni do posiadania radiostacyj naukowo-doświadczalnych wolni są od tej opłaty.

§ 28. Na uprawnionym do posiadania amatorskiej radiostacji doświadczalnej ciąży obowiązek zarejestrowania urządzenia odbiorczego w trybie przepisanym dla radiofonicznych urządzeń odbiorczych i uiszczania opłat radiofonicznych w wysokości i w trybie dla tych opłat przewidzianych.

UZUPEŁNIENIA I ZMIANY, DOTYCZĄCE PRZEPISÓW KARNO - ADMINISTRACYJNYCH ZAMIESZCZONYCH W ZESZYTACH 14a i 14b.

Rozporządzenie Ministrów Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 30 września 1948 r. o zniesieniu ograniczeń obrotu wyrobami cukierniczymi (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 364) uchyliło rozporządzenie tych Ministrów z dnia 30 lipca 1947 r. w sprawie ograniczenia obrotu wyrobami cukierniczymi (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz 305), rozporządzenie zaś Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 grudnia 1948 r. w sprawie zniesienia ograniczeń spożycia pieczywa i tłuszczów zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 60. poz. 476) uchyliło rozporządzenie Ministra Aprowizacji i Handlu z dnia 5 marca 1947 r. w sprawie ograniczenia spożycia pieczywa i tłuszczów zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 125).

W związku z tym oraz w związku z przepisami rozporządzeń zamieszczonych pod poz. poz. 106, 107 i 108 niniejszego zeszytu, należy skreślić jako uchylone przepisy rozporządzeń, ogłoszonych pod poz. poz. 3, 4, 8, 9 i 10 zeszytu 14-b wydawnictwa.

102.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 20 października 1948 r.

w sprawie ochronnego szczepienia psów przeciw wściekliźnie.

(Dz. U. R. P. z dnia 6 listopada 1948 r. Nr. 51. poz. 405).

Na podstawie art. 17 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673, Nr 114, poz. 975, z 1928 r. Nr 26, poz. 229, z 1932 r. Nr 26, poz. 229, Nr 60, poz. 573 i Nr 67, poz. 622, z 1934 r. Nr 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 27, poz. 245 i z 1948 r. Nr 49, poz. 373) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wszystkie psy w wieku ponad 2 miesiące podlegają przymusowemu szczepieniu ochronnemu przeciw wściekliźnie:

a) na obszarze m. st. Warszawy, powiatu warszawskiego i województwa gdańskiego — w latach 1948, 1949 i 1950,

b) na pozostałym obszarze Państwa — w latach 1949, 1950 i 1951.

2. W latach następnych podlegają przymusowemu szczepieniu ochronnemu wszystkie psy w wieku ponad 2 miesiące na obszarach uznanych przez władze za zagrożone wścieklizną oraz we wszystkich miejscowościach, znajdujących się w odległości do 20 km od linii granicznej państwa.

3. W ciągu roku kalendarzowego pies podlega jednemu przymusowemu szczepieniu ochronnemu przeciw wściekliźnie.

§ 2. Terminy, miejsce i porządek szczepień dla poszczególnych gmin w powiecie oznacza powiatowa władza administracji ogólnej i ogłasza je publicznie w sposób w tych gminach przyjęty, co najmniej na 2 tygodnie naprzód.

§ 3. 1. Psy wwożone z zagranicy podlegają jednorazowemu przymusowemu szczepieniu ochronnemu przeciw wściekliźnie na stacji wejściowej.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy psów, które przeszły szczepienie ochronne przeciw wściekliźnie w okresie 9 miesięcy przed dniem wwiezienia z zagranicy. Dokonanie tego szczepienia winno być udowodnione świadectwem urzędowym.

3. Psy wwiezione z zagranicy i poddane w danym roku kalendarzowym szczepieniu ochronnemu przeciw wściekliźnie zagranicą lub na stacji wejściowej nie podlegają już w tym roku szczepieniu zarządzonemu w myśl § 2.

§ 4. 1. Szczepień dokonują lekarze weterynarii wyznaczeni przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

2. Szczepionki dostarcza Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach.

§ 5. Psy winny być doprowadzone do szczepienia na smyczy i w bezpiecznych kagańcach.

103.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 6 grudnia 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych o włączenu zarazy cieszyńskiej świń do chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania i o zwalczaniu tej choroby.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 grudnia 1948 r. Nr. 61, poz. 479).

Na podstawie art. 29 pkt a i 109 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr 77, poz. 673, z 1927 r. Nr 114, poz. 975, z 1928 r, Nr 26, poz. 229, z 1932 r. Nr 26, poz. 229, Nr 60, poz. 573 i Nr. 67, poz. 622, z 1934 r. Nr 110, poz. 976, z 1938 r. Nr 27, poz. 245 i z 1948 r. Nr 49, poz. 373) zarządza się co następuje:

§ 1. Do zaraźliwych chorób zwierzęcych, podlegających obowiązkowi zgłaszania w myśl art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, włącza się zarazę cieszyńską świń.

§ 2. Za zarazę cieszyńską świń uważa się zakaźne zapalenie opon mózgowych, mózgu i rdzenia, wywołane przesączalnym zarazkiem neurotropowym, aktującym wybiorczo ośrodkowy układ nerwowy, i objawiające są gorączką do 41,5° C, posmutnieniem, osowiałością, utratą apetytu, niedowładem kończyn (najczęściej tylnych), drgawkami mięśni, często oczopląsem, skrzywieniem głowy, uderzaniem głową o ścianę, upadkiem na grzbiet lub pośladki, porażeniem krtani i gardzieli, nieznacznym świądem skóry, wyjątkowo występującą osutką pęcherzykową, przy czym sekcja zwłok nie wykazuje dostrzegalnych zmian anatomo-patologicznych.

§ 3. Posiadacz świń niezwłocznie po zauważeniu u świni objawów wzbudzających podejrzenie o zarazę cieszyńską, równocześnie ze zgłoszeniem tego spostrzeżenia do przełożonego swojej gminy, sołtysa, najbliższego posterunku Milicji Obywatelskiej lub bezpośrednio do właściwego starosty winien:

a) odosobnić świnie chore i podejrzane i nie wpuszczać do ich pomieszczeń osób postronnych z wyjątkiem lekarzy weterynaryjnych i osób, którym zostało powierzone oprzątanie świń i opieka nad nimi,

b) dopilnować, aby do czasu przewidzianego w § 4 zbadania zagrody przez powiatowego lekarza weterynaryjnego nie wprowadzano do zagrody innych świń ani nie usuwano z nich świń żywych, padłych lub zabitych i ich części, jak również nie wynoszono narzędzi, przedmiotów, nawozu, paszy, ściółki oraz sprzętów, z którymi miały styczność świnie chore lub podejrzane o chorobę.

§ 4. 2. W każdym wypadku zarazy cieszyńskiej świń lub podejrzenia o nią celem ostatecznego rozpoznania zarazy należy przeprowadzić histo-patologiczne badanie mózgu i rdzenia chorej lub podejrzanej o zarazę cieszyńską świni.

Sposób pobierania prób zawiera załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Z chwilą stwierdzenia w zagrodzie zarazy cieszyńskiej świń, świnie dzieli się na dwie grupy:

a) świnie chore z klinicznymi objawami choroby oraz świnie gorączkujące bez innych objawów chorobowych i
b) świnie podejrzane o zarażenie się, które nie wykazują żadnych objawów chorobowych.

§ 6. W sprawach dochodzenia i wydania tymczasowych zarządzeń mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 344, 345, 346 i 348 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dn. 9 stycznia 1928 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 19, poz. 167, z 1933 r. Nr 7, poz. 45, Nr 58, poz. 435, z 1936 r. Nr 50, poz. 360 oraz z 1948 r. Nr 32, poz. 217).

§ 8. Jeżeli w zagrodzie wolnej od zarazy cieszyńskiej świń powiatowy lekarz weterynaryjny stwierdzi podejrzenie tej zarazy, starosta powinien wydać zarządzenia przewidziane dla zagród, w których została stwierdzona zaraza cieszyńska świń, i utrzymać zarządzenia te w mocy do czasu ustalenia przez powiatowego lekarza weterynaryjnego, że podejrzenie było nieuzasadnione.

§ 9. Jeżeli dla pobrania próbek do badania rozpoznawczego (§ 4 ust. 2) nie ma świni padłej lub zabitej, starosta zarządzi zabicie świni podejrzanej.

§ 10. Posiadacz świń, pozostających pod obserwacją, powinien każde wystąpienie objawów wzbudzających podejrzenie zarazy cieszyńskiej świń niezwłocznie zgłosić sołtysowi, przełożonemu gminy, posterunkowi Milicji Obywatelskiej lub bezpośrednio staroście, który zarządzi natychmiastowe zbadanie stanu rzeczy na miejscu przez powiatowego lekarza weterynaryjnego.

§ 11. 1. Po urzędowym stwierdzeniu zarazy cieszyńskiej świń, starosta zarządza wybicie świń chorych wymienionych w § 5 pkt a i zniszczenie ich (§ 12 ust. 2).

2. W wypadku konieczności wybicia, na zarządzenie władz, świń powyżej 20 sztuk w zagrodzie, na przeprowadzenie wybicia należy uzyskać zgodę wojewody.

3. Wojewoda może zarządzić wybicie wszystkich świń w zagrodzie zapowietrzonej zarazą cieszyńską, jeżeli na podstawie przeprowadzonego dochodzenia należy przypuszczać, że zaraza cieszyńska ma charakter sporadyczny i przez wybicie tych świń da się osiągnąć zupełne stłumienie zarazy na określonym terenie.

§ 12. 1. Zarządzone na podstawie § 11 ust. 1 wybicie świń odbywa się na grzebowisku, w rakarni lub zakładzie utylizacyjnym.

2. Świnie wybite na zarządzenie władz lub dorżnięte przez posiadacza podlegają zniszczeniu w całości.

3. Do uboju świń wymienionych w § 5 lit. b niniejszego rozporządzenia, co do których zarządzono wybicie na podstawie § 11 ust. 3, należy stosować przepisy § 22.

§ 13. Do zagrody zapowietrzonej zarazą cieszyńską świń mają zastosowanie przepisy § 350 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 r. powołanego w § 6, z tym że tablica ostrzegawcza winna mieć napis „zaraza cieszyńska świń". Ponadto mają odpowiednie zastosowanie przepisy §§ 351, 353 ust. 1, 354 i 355 zdanie pierwsze wymienionego rozporządzenia.

§ 16. Dookoła zagrody zapowietrzonej starosta winien ustanowić okręg zapowietrzony, do którego należy włączyć zagrody sąsiadujące z zagrodą zapowietrzoną.

§ 17. Dookoła okręgu zapowietrzonego starosta winien ustanowić ściśle określony okręg zagrożony, włączając do niego daną miejscowość, a nawet i sąsiednie miejscowości w zależności od stopnia niebezpieczeństwa tej zarazy i miejscowych warunków gospodarczych.

§ 18. Ustanowienie określonych w §§ 16 i 17 okręgów oraz wydane zarządzenia powinien starosta ogłosić publicznie w sposób przyjęty w danej miejscowości.

§ 19. W okręgu zapowietrzonym i zagrożonym mają zastosowanie przepisy powołane w § 13.

§ 20. W w okręgu zapowietrzonym i zagrożonym starosta powinien:
a) zakazać wywozu świń w celach hodowlanych,
b) zakazać odbywania targów, spędów i pokazów świń, handlu domokrążnego świniami, jak również przetargów na świnie i trzebienia świń,
c) zakazać pędzenia świń, puszczania ich samopas lub na wspólne pastwiska, jak również zatrzymywania się ze świniami, przewożonymi na wozach, samochodach i innych środkach transportowych.
d) uzależnić od swego zezwolenia używania knurów do pokrywania cudzych świń,
e) nakazać umieszczenie tablic z wyraźnym i trwałym napisem „zaraza cieszyńska świń" przy drogach na granicy okręgu zapowietrzonego i zagrożonego.

§ 21. 1. Wojewoda może wydawać zarządzenia przewidziane w §§ 17 do 20 dla obszaru całego powiatu, a nawet województwa lub jego części, jeżeli niebezpieczeństwo zarazy cieszyńskiej świń grozi większym obszarom.

2. Zarządzenia wydane na podstawie ust. 1 powinny być uchylone z chwilą usunięcia niebezpieczeństwa szerzenia się zarazy cieszyńskiej świń.

§ 22. Ubój świń podejrzanych o zarażenie się, które nie wykazują żadnych objawów chorobowych, dozwolony jest tylko w zagrodzie zapowietrzonej oraz przy zachowaniu środków ostrożności wskazanych przez powiatowego lekarza weterynaryjnego w rzeźni okręgu zapowie-

trzonego lub zagrożonego, a w braku takiej rzeźni za zezwoleniem starosty w najbliższej rzeźni. Zwierzęta takie podlegają urzędowemu badaniu przed ubojem i po uboju tylko przez lekarza weterynaryjnego.

§ 23. Starosta może zezwolić na wywóz na wozach lub samochodach i innych środkach transportowych świń znajdujących się w okręgu zagrożonym w celu natychmiastowego uboju w rzeźni w okręgu zagrożonym lub w rzeźniach w innych miejscowościach położonych na terenie danego powiatu. Zwierzęta te podlegają urzędowemu badaniu przed ubojem i po uboju tylko przez lekarza weterynaryjnego.

§ 24. Szczepienie świń przeciwko zarazie cieszyńskiej może być stosowane tylko na zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

§ 25. 1. Po zabiciu świń chorych i podejrzanych o chorobę podlegają oczyszczeniu i odkażeniu: chlewy i pomieszczenia, w których znajdowały się świnie chore lub podejrzane o zarazę cieszyńską jak również osoby, a także wszystkie narzędzia i przedmioty, które miały bezpośrednio lub pośrednio styczność ze świniami chorymi lub podejrzanymi o tę chorobę.

§ 2. Przed uznaniem zarazy cieszyńskiej świń za wygasłą, powinno być przeprowadzone ostateczne oczyszczenie i odkażenie osób i rzeczy wymienionych w ust. 1 niniejszego paragrafu stosownie do zarządzeń powiatowego lekarza-weterynaryjnego.

3. Sposoby przeprowadzania oczyszczania i odkażania podane są w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

4. Oczyszczanie i odkażenie przeprowadza właściciel zapowietrzonej zagrody na własny koszt pod nadzorem dezyfektora.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 grudnia 1948 r. (poz. 479).

Sposób pobierania prób do badań rozpoznawczych i przeprowadzania oczyszczania i odkażania przy zarazie cieszyńskiej świń.

Badania rozpoznawcze przeprowadza Państwowy Instytut Weterynaryjny. Do histopatologicznych badań należy wysyłać mózg i rdzeń w osłonach kostnych (czaszka, kręgosłup). W przypadku gdy zachodzi możliwość rozkładu gnilnego mózgu i rdzenia (miesiące letnie), wskazane jest wyjęcie mózgu i rdzenia oraz przesłanie tych narządów w naczyniu z płynem konserwującym (alkohol, 5% formol).

1. Wszystkie narzędzia i przedmioty oraz sprzęty, z którymi stykały się świnie chore lub podejrzane, należy oczyścić w pomieszczeniach a następnie po wyniesieniu z pomieszczeń:

a) drewniane sprzęty, narzędzia i przedmioty mało wartościowe zniszczyć przez spalenie, przedmioty wartościowe, po ewentualnym wystruganiu chropowatej powierzchni, dokładnie oczyścić i odkazić 2% roztworem sody żrącej,

b) sprzęty i narzędzia żelazne dokładnie oczyścić, wyżarzyć w ogniu lub odkazić 2% roztworem sody żrącej,

c) przedmioty gumowe i skórzane wymyć 1% roztworem sody żrącej.

2. W pomieszczeniach powały, ściany, przegrody, drągi, słupy, drzwi, okna itp. dokładnie oczyścić i odkazić 2% roztworem sody żrącej. Ze szczególną starannością należy czyścić szpary, kąty i szczeliny. Oczyszczenie rozpocząć od powały, a kończyć na oczyszczeniu i odkażeniu podłogi. Odstający tynk zerwać i postąpić z nim, jak z nawozem (pkt. 5). Nieszczelnie ułożony bruk, belki i deski podłogi zerwać, wybrać warstwę ziemi (aż do ziemi suchej) i postąpić z nią, jak z nawozem (pkt 5), po czym nawieźć świeżego piasku i podłogę naprawić. Nadający się do użytku materiał (drzewo, kamień itp.) może być ponownie użyty po usunieciu uszkodzonych części, wygładzeniu powierzchni i odkażeniu 2% roztworem sody żrącej.

3. Ścieki i wejścia do chlewów odkazić 2% roztworem sody żrącej i mlekiem wapiennym, gnojówkę — w stosunku 1 do 2.

4. Podwórza, okólniki itp. dokładnie oczyścić z nawozu, ściółki, wydzielin i wydalin po czym zlać 2% roztworem sody żrącej, a następnie mlekiem wapiennym, o ile ziemia przesiaka wydzielinami chorych świń, należy usunąć mokrą warstwę ziemi i postąpić z nią, jak z nawozem (pkt. 5).

5. Nawóz, mierzwę, ściółkę, resztki karmy, zeskrobiny drzewne itp. z zapowietrzonych chlewów (pomieszczeń dla świń) należy wywieźć w pole szczelnym wozem i tam natychmiast zaorać lub spalić albo też ułożyć kopiec w miejscu niedostępnym dla ludzi i zwierząt tak, aby odpływy z kopca nie dostawały się do innych zagród, na drogi, do studni itp. Przed ułożeniem kopca należy położyć na ziemię warstwę niezakażonego nawozu, torfu, liści lub tp. grubości około 25 cm, szerokści od 1 do 2 m, długości dowolnej. Na tej podściółce układa się nawóz podlegający odkażeniu w kopiec o skośnych bokach do wysokości 1,25 m. W ten sposób postawiony kopiec pokrywa się 10 cm. warstwą niezakażonego nawozu, słomy lub ściółki, a na nią nakłada się jeszcze warstwę ziemi o grubości 10 cm. Po trzech tygodniach użycie tak skopcowanego nawozu nie podlega dalszym ograniczeniom.

6. Świnie pozostałe w zagrodzie dokładnie obmyć wodą z mydłem.

7. Osoby, które były zajęte przy oczyszczaniu i odkażaniu lub które miały bezpośrednią lub pośrednią styczność ze świniami chorymi lub podejrzanymi o chorobę, winny poddać się gruntownemu oczyszczeniu i odkażeniu według wskazówek powiatowego lekarza weterynaryjnego.

104.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 września 1948 r.

w sprawie zaopatrywania statków w mięso i przetwory mięsne.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 października 1948 r. Nr. 47, poz. 351).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zezwala się na zaopatrywanie statków, opuszczających wody terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej, w mięso i jego przetwory we wszystkie dni tygodnia bez ograniczeń.

105.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 15 września 1948 r.

o zmianie rozporządzenia Ministrów Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1947 r. w sprawie unormowania obrotu mięsem, wędlinami i innymi wyrobami wędliniarskimi.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 września 1948 r. Nr. 44, poz. 334).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1947 r. w sprawie unormowania obrotu mięsem, wędlinami i innymi wyrobami wędliniarskimi (Dz. U. R. P. Nr.72, poz. 455*) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1. Zezwala się na wytwarzanie oraz dopuszcza się do obrotu następujące rodzaje wędlin i wyrobów wędliniarskich:

1. kiełbasę zwyczajną	o zawartości:	wieprzowiny 60%, wołowiny 20%, tłuszczu 20%,
2. „ krakowską	„	wieprzowiny chudej 80%, wołowiny 10%, tłuszczu 10%,
3. „ cytrynową	„	wieprzowiny przerośniętej 90%, wołowiny chudej 5%, tłuszczu przerośniętego 5%,
4. „ białą-surową	„	wieprzowiny przerośniętej 90%, tłuszczu 10%,
5. „ serdelową	„	wieprzowiny chudej żylastej 40%, wołowiny 20%, słoniny twardej nietoplistej 40%,
6. serdelki	„	wieprzowiny 65%, wołowiny 10%, tłuszczu twardego przerośniętego 25%,
7 metkę	„	wieprzowiny tłustej 60%, wołowiny 20%, wieprzowiny chudej 20% ,
8. mortadelę	„	wieprzowiny chudej żylastej 70%, cielęciny 10%, słoniny skórowanej 20%,
9. parówki	„	wieprzowiny chudej z łopatek i golonek 40%, cielęciny lub bukatu 40%, tłuszczu nietoplistego 20%,
10. kiełbasę krakowską suchą	„	wieprzowiny 60%, wołowiny 15%, tłuszczu 25%,
11. kiszkę pasztetową	„	podgardla skórowanego 65%, wątroby wieprzowej 25%, kaszy — manny 10%,
12. pasztet	„	wieprzowiny chudej 40%, wołowiny lub cielęciny 10%, tłuszczu 25%, wątroby 25%,
13. kiszkę podgardlaną	„	bułki 20%, płuc 35%, mięsa krwistego 10%, wątroby surowej 5%, skwarek 10%, smalcu 10%, skórek słoninowych 10%,
14. kiszkę wątrobianą	„	otoczki, drobnego tłuszczu, podgardla skórowanego 25%, wątroby wieprzowej surowej 30%, podrób i innych mięs odpadkowych 45%,
15. kiszkę kaszaną	„	kaszy 15%, mięsa różnego odpadkowego 20% płuc 25%, skórek słoninowych 15%, tłuszczu 7%, krwi 18%,
16. salceson włoski	„	głowy wieprzowej peklowanej 65%, golonki peklowanej 25%, skórek 10%,

*) Tekst rozp. z dnia 14 listopada 1947 r. zamieszczono w zeszycie 14-b wydawnictwa pod poz. 6

17. salceson krwisty o zawartości		krwi 15%, tłuszczu 30%, słoniny krajanej w kostkę 35%, skórek wieprzowych 10%, mięsa różnego odpadkowego 10%,
18. kiełbasę zwyczajną suchą		wieprzowiny 60%, wołowiny 15%, tłuszczu
o wysuszce do 35%	„	25%, wieprzowiny żylastej 10%, bukatu 10%,
19. kiełbasę jałowcową	„	tłuszczu przerośniętego 20%, kawałków wie-
20. roladę ozorkową	„	przowiny 60%, ozorków 70%, tłuszczu 20%, skórek 10%,
21. roladę ryjkową	„	ryjków wieprzowych 60%, tłuszczu 35%, skórek wieprzowych 5%,
22. kabanosy	„	wieprzowiny 75%, tłuszczu wieprzowego 25%,
23. boczek wędzony surowy o wyglądzie i		jakości — zwyczajnych handlowych
24. boczek pieczony	„	„ „ „
25. boczek gotowany	„	„ „ „
26. goloneczki wieprzowe wędzone	„	„ „ „
27. słoninę wędzoną	„	„ „ „
28. szynki	„	„ „ „
29. polędwicę	„	„ „ „
30. baleron	„	„ „ „

2) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wzbronione są wytwarzanie i obrót:
kiełbasą serbską
„ moskiewską
„ tyrolską
„ litewską
„ królewską
„ węgierską
„ krajaną suchą
„ „ surową
„ wiejską suchą
kiełbaskami dwudziestkami
„ dziesiątkami
„ piątkami
roladą z prosięcia
„ francuską
„ figową
salami włoskim
„ węgierskim
„ niemieckim

polędwicą łososiową
słoniną węgierską
boczkiem faszerowanym
schabem pieczonym
oraz innymi wędlinami i wyrobami wędliniarskimi, nie wymienionymi w § 1 niniejszego rozporządzenia".

3) Po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Aprowizacji może zezwolić na wytwarzanie dla celów eksportowych wędlin i wyrobów wędliniarskich, nie wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, oraz wyznaczyć uprawnionych do ich wytwarzania".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

P. dekret z dnia 29 września 1948 r. o zniesieniu urzędu Ministra Aprowizacji (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz 360).

106.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 września 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu o przemiale zbóż.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 października 1948 r. Nr. 49, poz. 377).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się następujące typy przemiałów:
a) dla żyta 65%, 82% i 97%,
b) dla pszenicy 50%, 67%, 72% i 97%,
c) dla jęczmienia na mąkę 67%,
d) dla jęczmienia na kaszę 46% i 63%.

Obrót produktami zbożowymi innych przemiałów jest zakazany z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w §§ 2 i 3.

§ 2. Minister Aprowizacji może w drodze zarządzenia, ogłoszonego w Monitorze Polskim, ustalić na cele zaopatrzenia reglamentowanego inne przemiały, niż wymienione w § 1.

P. dekret z dnia 29 września 1948 r. o zniesieniu urzędu Ministra Aprowizacji (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 360).

§ 3. Minister Przemysłu i Handlu może w drodze zarządzenia, ogłoszonego w Monitorze Polskim, ustalić inne przemiały zboża na mąkę przeznaczoną na eksport.

§ 4. Mąki poszczególnych rodzajów przemiału winny jakościowo odpowiadać standartom ustalonym zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, ogłoszonym w Monitorze Polskim.

§ 5. Rozkurz wraz z ostatecznym doczyszczeniem zboża na maszynach czyszczących nie może być wyższy niż 3% przemielonego zboża.

§ 6. Całość mąki otrzymanej z przemiału winna być jednolicie przemieszana.

Odciąganie w trakcie procesu przemiałowego mąki niższego przemiału jest zakazane.

Przy przemiale żyta na mąkę 65% i pszenicy na mąkę 50% i 67% można otrzymać dwa gatunki mąki, a mianowicie:

a) przy przemiale żyta na mąkę 65% poza zasadniczym,
I gatunkiem mąki od 0—65%
II gatunek mąki od 65%—72%;

b) przy przemiale pszenicy na mąkę 50% poza zasadaniczym
I gatunkiem mąki od 0—50%
II gatunek mąki od 65% — 72%;

c) przy przemiale pszenicy na mąkę 67% poza zasadniczym
I gatunkiem mąki od 0—67%
II gatunek mąki od 67%—72%.

Odciąganie kaszki manny dozwala się do 2,5% jedynie w młynach posiadających specjalne urządzenia (sortownie do kaszek — reformy). Produkcja kaszy manny powinna być zgłaszana władzom przemysłowym I instancji.

§ 7. Na 100 kg. przemielonego zboża przy rozkurzu, który wraz z ostatecznym doczyszczeniem zboża nie może przekroczyć 3%, wydajność przemiału ma wynosić co najmniej:

I. przy przemiale żyta:

a) na mąkę 65% — 65 kg mąki o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 0,72% do 0,88%, 7 kg. mąki poślednie] o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję nie wyżej niż 2,8% i 25 kg otrąb;

b) na mąkę 82% — 82 kg. mąki o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 1,32% do 1,44% i 15 kg otrąb;

c) na mąkę 97% — 97 kg mąki o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 1,9% do 2%.

II. przy przemiale pszenicy:

a) na mąkę 50% — 50 kg mąki I gatunku o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 0,51% do 0,58%, 22 kg. mąki II gatunku o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 1,2% do 1,45% i 25 kg otrąb;

b) na mąkę 67% — 67 kg mąki I gatunku o zawartości popiołu w przeliczeniu na sucha substancję od 0,63% do 0,74%, 5 kg mąki II gatunku o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję nie wyżej niż 2,10% i 25 kg otrąb;

c) na mąkę 72% — 72 kg mąki o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 0,75% do 0,85% i 25 kg otrąb;

d) na mąkę 97% — 97 kg mąki o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję od 1,9% do 2%.

§ 8. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Aprowizacji i Skarbu w drodze zarządzenia ogłoszonego w Monitorze Polskim ustali sposób rozliczania się młynów otrzymanych do przemiału zbóż i uzyskanych z przemiału głównych i ubocznych produktów przemiału pod względem ilościowym i jakościowym.

§ 9. Zabrania się bez zezwolenia Ministra Przemysłu i Handlu przy przemiale pszenicy dodawać żyto i jęczmień, jak również mieszać w młynach mąkę pszenną z mąką żytnią i jęczmienną.

§ 10. Zabrania się uzyskane z doczyszczania zboża szkodliwe chwasty i inne szkodliwe odpadki przemielać i włączać do głównych i ubocznych produktów przemiału. Odchody otrzymane z maszyn łuszczących i gniotowników mogą być przemielane i dodawane do otrąb. Ziarna łamane i chude, które w trakcie oczyszczania ziarna na maszynach czyszczących zostały wydzielone, mogą być przemielane i dodawane do otrąb. Otręby winny jakościowo odpowiadać standartom ustalonym zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, ogłoszonym w Monitorze Polskim.

§ 11. Worki z produktami przemiału, przeznaczonymi do obrotu handlowego, winny być zaplombowane i opatrzone odpowiednią etykietą z podaniem nazwy i adresu młyna lub kaszarni, rodzaju mąki lub kaszy, procentu przemiału i daty jego wykonania.

§ 12. W młynach i kaszarniach winny być prowadzone księgi przemiału, do których powinny być wpisane:

a) nazwiska i adresy osób, przedsiębiorstw lub instytucji, które oddały zboże do przemiału;

b) ilości i rodzaje zbóż przyjętych do przemiału i procent ich zanieczyszczenia;

c) wysokość procentową przemiału;

d) ilość i jakość wydanych produktów głównych, ubocznych oraz odpadków;

e) pobrane opłaty przemiałowe w naturze lub gotówce.

§ 13. Kontrolę nad wykonaniem niniejszego rozporządzenia i zarządzeń na jego podstawie wydanych przeprowadzają organy kontroli obrotu zbożem i wytworami młyńsko-piekarnianymi wojewódzkich władz przemysłowych.

§ 14. Obrót mąką wytworzoną przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia według dotychczas obowiązujących norm przemiałowych dozwolony jest do 31 grudnia 1948 r.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1948 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów: Aprowizacji oraz Przemy-

słu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu o przemiale zbóż (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 5, poz. 33)*).

107.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dna 28 września 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Zdrowia, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w sprawie normalizacji wypieku pieczywa.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 października 1948 r. Nr. 49, poz. 378).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1948 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

a)	chleba	żytniego	z mąki	65%
b)	„	„	„	82%
c)	„	„	„	82%
d)	„	„	„	97%
e)	„	„	„	97%
f)	„	pszennego	„	67% i 72%
g)	„	„	„	67% i 72%
h)	„	„	„	97%
i)	„	„	„	97%

§ 6. Rozporządzenie niniejsze nie narusza obowiązujących przepisów o dozorze nad artykułami żywności.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1948 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Zdrowia, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w sprawie normalizacji wypieku pieczywa w obrocie reglamentowanym i wolnorynkowym (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 5, poz. 34)**).

*) Tekst rozp. z dnia 22 grudnia 1947 r. (Dz. U.R.P. Nr 5/1948, poz. 33) zamieszczono w zeszycie 14-b wydawnictwa pod poz. 8.

**) Tekst rozp. z dnia 22 grudnia 1947 r. (Dz. U.R.P. Nr 5/1948, poz. 34) zamieszczono w zeszycie 14-b wydawnictwa pod poz. 10.

§ 1. Zabrania się w obrocie wolnorynkowym wypieku pieczywa z mąki żytniej o przemiale innym niż 65%, 82% i 97% oraz z mąki pszennej o przemiale innym niż 50%, 67%, 72% i 97%.

§ 2. Zezwala się na wypiek chleba z mąki mieszanej żytnio-pszennej według zatwierdzonych receptur oraz drobnego pieczywa pszennego wypiekanego z dodatkiem tłuszczu, cukru i innych dodatków lub według specjalnych receptur.

§ 3. Receptury na chleb z mąki żytnio-pszennej oraz na drobne pieczywo pszenne zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami A p r o w i z a c j i i Zdrowia.

P. dekret z dnia 29 września 1948 r. o zniesieniu urzędu Ministra Aprowizacji (Dz. U. R. P. Nr. 48. poz. 360).

§ 4. Drobne pieczywo pszenne winno być wypiekane z mąki o przemiale 50%, 67% i 72% w jednostkach o wadze 50 g, 100 g, 200 g i 400 g.

§ 5. Ustala się przypiek chleba żytniego i pszennego w bochenkach 1-kilogramowych:

wypieczonego	na trzonie —	nie niżej	35%
„	na trzonie —	„ „	37%
„	w formach	„ „	39%
„	na trzonie	„ „	41%
„	w formach	„ „	44%
„	na trzonie	„ „	30%
„	w formach	„ „	32%
„	na trzonie	„ „	36%
„	w formach	„ „	38%

108.

APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU
APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU
I HANDLU

z dnia 28 września 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu o opłatach przemiałowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 18 października 1948 r. Nr. 49. poz. 379).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. Opłaty za przemiał zboża wolno pobierać w gotówce lub w naturze.

§ 2. Opłaty w gotówce nie mogą przekraczać:

a) przy przemiale żyta na mąkę	65%		— 240 zł od 100 kg
b) „ „ „ „ „	82%		— 210 „ „ „ „
c) „ „ „ „ „	97%		— 170 „ „ „ „
d) „ „ przenicy „ „	50%		— 260 „ „ „ „
e) „ „ „ „ „	67%	i 72%	— 230 „ „ „ „
f) „ „ „ „ „	97%		— 210 „ „ „ „
g) „ „ jęczmienia „ „	67%		— 210 „ „ „ „
h) „ „ „ „ kaszę	46%		— 285 „ „ „ „
i) „ „ „ „ „	63%		— 210 „ „ „ „
j) „ śrutowaniu żyta, jęczmienia i innych ziarn			— 120 „ „ „ „

§ 3. Opłaty w naturze nie mogą przekraczać:

a) przy przemiale żyta na mąkę	65%		— 12 kg od 100 kg
b) „ „ „ „ „	82%		— 10 „ „ „ „
c) „ „ „ „ „	97%		— 8 „ „ „ „
d) „ „ przenicy „ „	50%		— 8 „ „ „ „
e) „ „ „ „ „	67%	i 72%	— 7 „ „ „ „
f) „ „ „ „ „	97%		— 6 „ „ „ „
g) „ „ jęczmienia „ „	67%		— 10,5 „ „ „ „
h) „ „ „ „ kaszę	46%		— 14 „ „ „ „
i) „ „ „ „ „	63%		— 10,5 „ „ „ „
j) „ śrutowaniu żyta, jęczmienia i innych ziarn			— 5 „ „ „ „

§ 4. Wysokość opłat przemiałowych pobierana przez młyn lub kaszarnię winna być uwidoczniona w cenniku podpisanym przez kierownika młyna lub kaszarni. Cennik należy umieścić w miejscu widocznym i dostępnym.

§ 5. Pobrane z tytułu opłat przemiałowych w naturze zboże winno być odsprzedane w ciągu miesiąca od dnia pobrania przedsiębiorstwu uprawnionemu do hurtowego handlu zbożem i głównymi produktami przemiału po cenie obowiązującej w dniu sprzedaży w danym rejonie.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1948 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu o opłatach przemiałowych w naturze (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 5, poz. 35). *)

109.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 11 października 1948 r.

w sprawie dystrybucji głównych przetworów zbożowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 20 listopada 1948 r. Nr. 54, poz. 425).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217), art. 4 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) i art. 2 dekretu z dnia 29 września 1948 r. o zniesieniu urzędu Ministra Aprowizacji (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 360) zarządzam, co następuje:

§ 1. Celem należytego zaopatrzenia ludności w pieczywo, mąkę i inne główne przetwory zbożowe, hurtową dystrybucję głównych przetworów zbożowych na obszarze Państwa powierza się w zasadzie:

1) Państwowej Centrali Handlowej (PCH),
2) Centrali Spółdzielni Spożywców „Społem".

W przypadkach gospodarczo uzasadnionych na wniosek wojewódzkiej komisji nadzoru nad dystrybucją mąki i zaopatrzeniem ludności — Minister Przemysłu i Handlu może powierzyć wykonanie hurtowej dystrybucji głównych przeworów zbożowych Polskim Zakładom Zbożowym, Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" oraz innym uprawnionym przedsiębiorstwom.

§ 2. Terenowe oddziały hurtowych dystrybutorów mają obowiązek sporządzania miesięcznych planów zapotrzebowania przetworów zbożowych na obszar całego województwa. Plany te należy złożyć wojewódzkim odziałom Polskich Zakładów Zbożowych najpóźniej do dnia 5 każdego miesiąca poprzedzającego miesiąc objęty planem.

§ 3. Wojewódzkie oddziały Polskich Zakładów Zbożowych obowiązane są do terminowego wykonania złożonych zapotrzebowań

*) Tekst rozp. z dnia 22 grudnia 1947 r. zamieszczono w zeszycie 14-b wydawnictwa pod poz. 9

§ 4. Hurtowi dystrybutorzy obowiązani są podać do wiadomości zainteresowanym miejsce i termin przyjmowania zamówień na dostawę głównych przetworów zbożowych oraz warunki techniczne i handlowe odbioru zamówionego towaru.

§ 5. Piekarnie oraz instytucje prowadzące wyżywienie zbiorowe winny składać zapotrzebowania na produkty zbożowe najpóźniej do dnia 1-go każdego miesiąca poprzedzającego miesiąc objęty zapotrzebowaniem do właściwego hurtowego dystrybutora.

Podane w zapotrzebowaniu główne przetwory zbożowe winny być odebrane w terminie ustalonym przez hurtowego dystrybutora.

Ust. 3 pominięto.

Powiatowi hurtowi dystrybutorzy składają zapotrzebowania na główne przetwory zbożowe na podstawie zgłoszonych zapotrzebowań piekarń i instytucji prowadzących zbiorowe wyżywienie oraz według własnej oceny zapotrzebowania sklepów detalicznych. W ten sposób zestawione zapotrzebowanie winno być zgłoszone do wojewódzkiego hurtowego dystrybutora najpóźniej do dnia 3-go każdego miesiąca poprzedzającego miesiąc objęty zaopatrzebowaniem.

§ 7. Placówki terenowe hurtowych dystrybutorów obowiązane są do utrzymywania niezbędnych zapasów głównych przetworów zbożowych na składzie. Stały zapas dla poszczególnych hurtowni winien wynosić co najmniej połowę miesięcznego zapotrzebowania. Dokładną wysokość zapasów ustala komisja nadzoru nad dystrybucją mąki i zaoparzeniem ludności w pieczywo.

§ 8. Piekarnie powinny utrzymywać całą rezerwę mąki w wysokości co najmniej 5-dniowego wypieku chleba. Dokładną wysokość rezerwy mąki ustala komisja nadzoru nad dystrybucją mąki i zaopatrzeniem ludności w pieczywo.

§ 9. Placówki hurtowych dystrybutorów obowiązane są prowadzić ścisłą ewidencję zaopatrywanych przez nie punktów dystrybucji detalicznej i piekarń z uwidocznieniem pobranych ilości przetworów zbożowych w poszczególnych miesiącach.

Placówki hurtowych dystrybutorów obowiązane są do przedkładania miesięcznych sprawozdań z wykonania planów dystrybucji wojewódzkim komisjom nadzoru nad dystrybucją mąki i zaopatrzeniem ludności w pieczywo oraz oddziałom Polskich Zakładów Zbożowych.

110.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 30 grudnia 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych o zaopatrywaniu ludności pracującej w tłuszcze.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 grudnia 1948 r. Nr. 63, poz. 495).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217), art. 4 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) oraz art. 2 dekretu z dnia 29 września 1948 r. o zniesieniu urzędu Ministra Aprowizacji (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 360) zarządza się, co następuje:

§ 1. W celu należytego zaopatrzenia ludności pracującej w okręgach przemysłowych w słoninę, smalec, masło i margarynę wprowadza się bony tłuszczowe, uprawniające do pierwszeństwa zakupu ustalonej ilości tłuszczu po cenach maksymalnych.

§ 2. Zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu ustalą okręgi, w których wprowadzone zostaną bony tłuszczowe, zasady ich rozdziału, kategorie osób uprawnionych do otrzymywania tych bonów oraz ilości tłuszczu przypadające na poszczególne bony, jak również organizację zaopatrzenia punktów sprzedaży oraz kontrolę prawidłowego rozdziału i sprzedaży tłuszczów, przypadających na bony tłuszczowe.

111.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 3 listopada 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych o obowiązku poddawania sprawdzeniu mięsa sprowadzanego do niektórych miejscowości.

(Dz. U .R. P. z dnia 18 listopada 1948 r. Nr. 53, poz. 424).

Na podstawie art. 15 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 60, poz. 454 i z 1938 r. Nr 18, poz. 132) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Celem stwierdzenia, czy mięso sprowadzone było istotnie zbadane i oznakowane

jako zdatne do spożycia, czy nie zachodzi rozkład gnilny oraz czy zostało przywiezione w warunkach zdrowotnych, ustanawia się obowiązek poddawania sprawdzaniu przez lekarzy weterynaryjnych, wyznaczonych do urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, wszystkiego mięsa pochodzenia krajowego, sprowadzanego do miast:

Warszawa i Łódź

oraz do miejscowości:

w województwie białostockim:

Ełk	powiatu	ełckiego
Gołdap	„	gołdapskiego
Łomża	„	łomżyńskiego
Olecko	„	oleckiego

w województwie gdańskim:

Elbląg	powiatu	elbląskiego
Gniew	„	tczewskiego
Kartuzy	„	kartuskiego
Kościerzyna	„	kościerzyńskiego
Kwidzyń	„	kwidzyńskiego
Lębork	„	lęborskiego
Puck	„	morskiego
Stargard	„	stargardzkiego
Sztum	„	sztumskiego
Tczew	„	tczewskiego
Wejherowo	„	morskiego
Gdańsk		
Gdynia		
Sopot		

w województwie kieleckim:

Skarżysko-Kamienna	powiatu	kieleckiego
Częstochowa		
Kielce		
Radom		

w województwie krakowskim:

Brzesko	powiatu	brzeskiego
Nowy Sącz	„	nowosądeckiego
Oświęcim	„	bialskiego
Tarnów	„	tarnowskiego
Zakopane	„	nowotarskiego
Żywiec	„	żywieckiego
Kraków		
Biała Krakowska		

w województwie lubelskim:

Biała Podlaska	powiatu	bialskiego
Parczew	„	włodawskiego
Lublin		

w województwie łódzkim:

Aleksandrów	powiatu	łódzkiego
Bełchatów	„	piotrkowskiego
Kutno	„	kutnowskiego
Łowicz	„	łowickiego
Pabianice	powiatu	łaskiego
Sieradz	„	sieradzkiego
Zduńska Wola	„	„
Zgierz	„	łódzkiego
Piotrków		

w województwie olsztyńskim:

Biskupiec	powiatu	reszelskiego
Dobre Miasto	„	lidzbarskiego
Giżycko	„	giżyckiego
Iława	„	suskiego
Jeziorany	„	reszelskiego
Górowo Iławeckie	„	iławeckiego
Morąg	„	morąskiego
Mrągowo	„	mrągowskiego
Nidzica	„	nidzickiego
Ostróda	„	ostródzkiego
Orneta	„	braniewskiego
Pasłęk	„	pasłęckiego
Pisz	„	piskiego
Kętrzyn	„	kętrzyńskiego
Reszel	„	reszelskiego
Szczytno	„	szczycieńskiego
Sępopol	„	bartoszyckiego
Susz	„	suskiego
Węgorzewo	„	węgorzewskiego
Olsztyn		

w województwie pomorskim

Brodnica	powiatu	brodnickiego
Chełmno	„	chełmińskiego
Chełmża	„	toruńskiego
Chojnice	„	chojnickiego
Czerniewice	„	włocławskiego
Gniewków	„	inowrocławskiego
Golub	„	wąbrzeskiego
Kruszwica	„	inowrocławskiego
Nowe Miasto	„	nowomiejskiego
Nakło	„	wyrzyskiego
Nowe	„	świeckiego
Świecie	„	świeckiego
Wąbrzeźno	„	wąbrzeskiego
Wyrzysk	„	wyrzyskiego
Bydgoszcz		
Grudziądz		
Inowrocław		
Toruń		
Włocławek		

w województwie poznańskim:

Chodzież	powiatu	chodzieskiego
Czarnków	„	czarnkowskiego
Grodzisk Wielkopolski	„	nowotomyskiego
Janowiec Wielkopolski	„	żnińskiego
Jarocin	„	jarocińskiego
Kępno	„	kępińskiego
Kościan	„	kościańskiego
Koźmin	„	krotoszyńskiego
Krotoszyn	„	krotoszyńskiego

Kłecko	powiatu	gnieźnieńskiego
Leszno	„	leszczyńskiego
Międzyrzec	„	międzyrzeckiego
Mogilno	„	mogileńskiego
Zbąszynek	„	międzyrzeckiego
Oborniki	„	obornickiego
Ostrów	„	ostrowskiego
Pakość	„	mogileńskiego
Pleszew	„	jarocińskiego
Rawicz	„	rawickiego
Swarzędz	„	poznańskiego
Śmigiel	„	kościańskiego
Strzelno	„	mogileńskiego
Szamotuły	„	szamotulskiego
Środa	„	średzkiego
Świebodzin	„	świebodzińskiego
Trzcianka	„	pilskiego
Wągrowiec	„	wągrowieckiego
Wolsztyn	„	wolsztyńskiego
Września	„	wrzesińskiego
Zielona Góra	„	zielonogórskiego
Żnin	„	żnińskiego
Gniezno		
Gorzów Wielkopolski		
Kalisz		
Poznań		
Piła		

w województwie rzeszowskim:

Gorlice	powiatu	gorlickiego
Jarosław	„	jarosławskiego
Jasło	„	jasielskiego
Krosno	„	krośnieńskiego
Przemyśl	„	przemyskiego
Rzeszów	„	rzeszowskiego
Sanok	„	sanockiego
Stalowa Wola	„	niżańskiego

w województwie szczecińskim:

Drawsko	powiatu	drawskiego
Gryfino	„	gryfińskiego
Jastrowie	„	wałeckiego
Kołobrzeg	„	kołobrzeskiego
Międzyzdroje	„	wolińskiego
Połczyn Zdrój	„	białogardzkiego
Pyrzyce	„	pyrzyckiego
Sypniewo	„	wałeckiego
Świnoujście	„	wolińskiego
Szczecinek	„	szczecineckiego
Wolin	„	wolińskiego
Złocieniec	„	drawskiego
Szczecin		

w województwie śląskim:

Cieszyn	powiatu	cieszyńskiego
Dąbrowa Górnicza	„	będzińskiego
Głubczyce	„	głubczyckiego
Głogówek	„	prudnickiego
Głuchołazy	„	nyskiego
Grodków	powiatu	grodkowskiego
Koźle	„	kozielskiego
Lubliniec	„	lublinieckiego
Mikołów	„	pszczyńskiego
Mysłowice	„	katowickiego
Otmuchów	„	grodkowskiego
Paczków	„	nyskiego
Prudnik	„	prudnickiego
Pszczyna	„	pszczyńskiego
Racibórz	„	raciborskiego
Rybnik	„	rybnickiego
Strzelce	„	strzeleckiego
Tarnowskie Góry	„	tarnogórskiego
Będzin		
Bytom		
Chorzów		
Gliwice		
Katowice		
Nysa		
Opole		
Sosnowiec		
Zabrze		
Zawiercie		

w województwie warszawskim:

Ciechanów	powiatu	ciechanowskiego
Działdowo	„	działdowskiego
Gostynin	„	gostyńskiego
Grodzisk Mazowiecki	„	grodzisko-mazowieckiego
Lidzbark	„	działdowskiego
Sierpc	„	sierpeckiego
Płock		
Żyrardów		

w województwie wrocławskim:

Bielawa	powiatu	dzierżoniowskiego
Kamienna Góra	„	oleśnickiego
Jawor	„	wałbrzyskiego
Dzierżoniów	„	brzeskiego
Bystrzyca Kłodzka	„	bystrzyckiego
Brzeg	„	dzierżoniowskiego
Boguszów	„	jaworskiego
Bierutów	„	kamieniogórskiego
Kłodzko	„	kłodzkiego
Nowa Ruda	„	kłodzkiego
Namysłów	„	namysłowskiego
Oława	„	oławskiego
Oleśnica	„	oleśnickiego
Środa Śląska	„	średzkiego
Świebodzice	„	świdnickiego
Ziębice	„	ząbkowickiego
Złotoryja	„	złotoryjskiego
Żmigród	„	milickiego
Jelenia Góra		
Świdnica		
Wałbrzych		
Wrocław		

2. Sprawdzanie mięsa przeprowadza się w rzeźni utrzymywanej przez gminę miejsca sprowadzenia.

§ 2. 1. Wojewódzkie władze administracji ogólnej (Zarządy Miejskie miast Warszawy i Łodzi) mogą za zgodą Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wyznaczyć poza rzeźniami utrzymywanymi przez gminę (§ 1 ust. 2) także i inne miejsca sprawdzania mięsa, jeżeli urządzenie ich zapewnia wykonanie wszystkich czynności, związanych z wyładowaniem, sprawdzaniem i załadowaniem zgodnie z przepisami sanitarnymi.

2. Adresy tych miejsc sprawdzania winny być podane do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w dzienniku wojewódzkim tego województwa, na terenie którego miejsca te są położone.

§ 3. 1. Sprawdzeniu nie podlega:

1) mięso przewożone środkami transportowymi, odpowiadającymi wymogom sanitarnym, określonym w rozporządzeniu Ministra Opieki Społecznej z dnia 10 grudnia 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministrem Przemysłu i Handlu, o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi (Dz.U.R.P. Nr 92, poz. 643) — na odległość nie większą niż 20 km z rzeźni publicznych następujących miejscowości:
m. st. Warszawa,
Łódź,
Ełk — województwa białostockiego,
Gdańsk i Gdynia — województwa gdańskiego,
Radom — województwa kieleckiego,
Biała. Krakowska, Kraków i Tarnów — województwa krakowskiego,
Lublin — województwa lubelskiego,
Kutno, Pabianice, Piotrków — województwa łódzkiego,
Giżycko, Jeziorany, Nidzica, Olsztyn, Ostróda, Szczytno — województwa olsztyńskiego,
Brodnica. Bydgoszcz, Grudziądz, Nakło, Świecie, Toruń — województwa pomorskiego,
Gniezno, Grodzisk Wielkopolski, Janowiec Wielkopolski, Kalisz, Kościan, Krotoszyn, Ostrów, Poznań, Zielona Góra — województwa poznańskiego,
Jarosław, Przemyśl — województwa rzeszowskiego,
Kołobrzeg, Pyrzyce, Świnoujście, Szczecin, Szczecinek — województwa szczecińskiego,
Bytom, Chorzów, Gliwice, Głubczyce, Grodków, Głuchołazy, Katowice, Prudnik, Racibórz, Rybnik, Tarnowskie Góry, Zabrze — województwa śląskiego,
Płock — województwa warszawskiego,
Jawor, Jelenia Góra, Kłodzko, Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych, Wrocław — województwa wrocławskiego;

2) mięso przewożone z rzeźni wymienionych w pkt 1 do przetwórni mięsnych, których produkcja podana jest stałemu nadzorowi lekarza weterynaryjnego, wyznaczonego przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, jeżeli przewóz odbywa się środkami transportowymi pod plombą danej rzeźni;

3) mięso przewożone przez osoby, nie trudniące się zawodowo handlem i wprowadzaniem w obrót mięsa i przetworów mięsnych, jeżeli jest ono sprowadzone do spożycia we własnym gospodarstwie domowym tych osób i nie przekracza wagi 5 kg.

2. Wykaz przetwórni określonych w ust. 1 pkt 2, będzie ogłaszany w Monitorze Polskim.

112.

USTAWA

z dnia 18 listopada 1948 r.

o produkcji win, moszczów winnych i miodów pitnych oraz o obrocie tymi produktami.

(Dz. U. R. P. z dnia 13 grudnia 1948 r. Nr. 58, poz. 462).

Art. 1. 1. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do produkcji win gronowych, owocowych, moszczów winnych i miodów pitnych oraz do obrotu tymi produktami.

2. Przepisy niniejszej ustawy nie dotyczą win, moszczów winnych i miodów pitnych, wyrabianych domowym sposobem w kraju i przeznaczonych do użytku we własnym gospodarstwie wytwórcy w ilości, nie przekraczającej 100 litrów rocznie łącznie z posiadanym zapasem.

Art. 2. 1. Wino gronowe jest to napój, powstały z fermentacji alkoholowej świeżych winogron lub ich soków, zawierający objętościowo powyżej 9 do 18% alkoholu.

2. Wino owocowe jest to napój, powstały z fermentacji alkoholowej świeżych owoców pestkowych, ziarnkowych i jagodowych oraz z odmian jadalnych rabarbaru lub ich soków, zawierający objętościowo powyżej 9 do 18% alkoholu.

3. Wino wzmocnione gronowe i owocowe jest to wino z dodatkiem takiej ilości spirytusu rektyfikowanego, że łączna zawartość alkoholu wynosi powyżej 18 do 25% objętościowo.

4. Wino gronowe i owocowe musujące jest to wino gronowe lub owocowe zawierające powyżej 9 do 14% objętościowo alkoholu, otrzymane przez wtórną fermentację butelkową lub naczyniową i zawierające nadmiar naturalnego kwasu węglowego, który przy otwarciu butelki uchodzi i powoduje pienienie się napoju.

5. Wino gronowe lub owocowe gazowane jest to wino gronowe lub owocowe, zawierające objętościowo powyżej 9 do 18% alkoholu, nasycone mechanicznie kwasem węglowym.

6. Wino gronowe i owocowe ziołowe jest to wino gronowe lub owocowe z dodatkiem nieszkodliwych zapraw ziołowych.

7. Wino mszalne jest to wino gronowe, nie zawierające żadnych dodatków z wyjątkiem wymienionych w art. 10.

8. Moszcz winny w rozumieniu niniejszej ustawy jest to napój, powstały z fermentacji alkoholowej świeżych owoców pestkowych, ziarnkowych i jagodowych oraz z odmian jadalnych rabarbaru lub ich soków, zawierający objętościowo powyżej 3 do 9% alkoholu.

9. Miód pitny jest to napój powstały drogą fermentacji alkoholowej brzeczki miodowej i zawierający objętościowo powyżej 9 do 18% alkoholu.

10. Miód pitny gronowy lub owocowy jest to miód pitny, otrzymany z brzeczki miodowej co najmniej 18%, w której taką ilość wody zastąpiono nie rozcieńczonym sokiem gronowym lub owocwym, aby otrzymany napój zawierał na litr napoju co najmniej 15 gramów ekstraktu bezcukrowego i co najmniej 1,3 grama popiołu, pochodzącego z użytego do produkcji miodu i soku gronowego lub owocowego.

Art. 3. 1. Zabrania się produkcji wszelkich napojów o charakterze win, moszczów winnych lub miodów pitnych, nie wymienonych w art. 2, bez względu na ich nazwę.

2. Zabrania się produkcji win i moszczów winnych z rodzynków i innych suszonych owoców i jagód.

Art. 4. Zabrania się dodawania do win, moszczów winnych i miodów pitnych innych środków, poza wymienionymi w niniejszej ustawie, a w szczególności:
a) innych środków słodzących,
b) gliceryny,
c) soli kuchennej,
d) sztucznych środków zapachowych i smakowych,
e) środków, służących do zwiększania ilości ekstraktu bezcukrowego (gumy, dekstryny itp.),
f) środków konserwujących z wyjątkiem bezwodnika kwasu siarkawego (SO_2) w ilości, określonej w art. 8 lit. j).

Art. 5. 1. Ilość lotnych kwasów w przeliczeniu na kwas octowy nie może przekraczać 1,4 grama w winach białych, a 1,8 grama w winach czerwonych ziołowych i miodach pitnych — na 1 litr napoju.

2. Ogólna ilość zawartych w winie i miodzie chlorków w przeliczeniu na chlor nie może przekraczać 0,5 grama na 1 litr.

Art. 6. Poza wytwórnią, a mianowicie w koncesjonowanych składach napojów winnych (nazywanych w prawie akcyzowym składami wolnymi typu B), mogą być dokonywane tylko zabiegi, mające na celu konserwację, pielęgnację i leczenie win, moszczów winnych i miodów pitnych, zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. g)—j), z wyjątkiem poddawania wina działaniu kwasu węglowego (art. 8 lit. h). Zezwolenia na prowadzenie tych składów typu B będą wydawane przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 7. 1. Produkcja win, moszczów winnych i miodów pitnych wymaga zezwolenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, ustali warunki i tryb udzielania, wygasania i cofania zezwoleń, przewidzianych w ust. 1.

Art. 8. Przy produkcji i pielęgnacji win gronowych niedozwolone są dodatki i zabiegi z wyjątkiem:
a) dodatku czystego cukru buraczanego dla przeprowadzenia fermentacji alkoholowej i dosłodzenia w ilości technicznie potrzebnej,
b) dodatku czystego fosforanu, węglanu i glicerofosforanu amonu w łącznej ilości do 0,5 grama na litr zacieru,
c) dodatku czystych kultur szlachetnych drożdży winiarskich,
d) dodatku cukru palonego (karmelu) celem podbarwienia,
e) dodatku takiej ilości spirytusu rektyfikowanego, aby łączna zawartość alkoholu w napoju winnym nie przekraczała objętościowo 25%,
f) dodatku kwasu winowego w ilości do 1 grama na 1 litr wina,
g) odkwaszania czystym strąconym węglanem wapnia,
h) pasteryzowania, filtrowania, wirowania, poddawania działaniu kwasu węglowego innych zabiegów technicznych, mających na celu dojrzewanie napojów, wyrabianie smaku i bukietu,
i) klarowania albuminą czystą, świeżym białkiem kurzym, żelatyną jadalną, agar-agarem, karukiem rybim, kazeiną jadalną, świeżym mlekiem chudym w ilości co najwyżej 1 litr na 1 hektolitr wina, garbnikiem, ziemiami klarującymi, wymytym węglem roślinnym lub oczyszczonym węglem zwierzęcym, bądź węglem aktywowanym nie zawierającym składników szkodliwych dla zdrowia, enzymatycznymi środkami klarującymi oraz chemicznie czystym żelazocyjankiem potasu tak, aby sklarowany napój nie zawierał nawet śladu związków cyjanowych,
j) siarkowania przez palenie siarki czystej, bezwodnikiem kwasu siarkowego (SO_2), kwaśnym siarczynem lub metadwusiarczynem sodowym lub potasowym, technicznie czystymi, wolnymi od związków arsenu, przy czym ogólna ilość bezwodnika siar-

kowego przy wypuszczeniu napojów do obrotu nie powinna przekraczać 400 miligramów w jednym litrze — w tym 60 miligramów w stanie wolnym.

Art. 9. Stosunek gliceryny do alkoholu w winie gronowym powinien wynosić 6 do 14 gramów gliceryny na 100 gramów alkoholu.

§ 10. Do wina mszalnego wolno dodawać jedynie substancje, uzyskane ze świeżych winogron lub ich soku i to w ilości, nie zmieniającej naturalnego stosunku składników właściwego danemu gatunkowi.

Art. 11. Przy produkcji i pielęgnacji win owocowych nie jest dozwolone stosowanie dodatków i zabiegów z wyjątkiem:

a) wymienionych w art. 8 lit. a) — e) oraz g) — j),

b) stosowania dodatku wody lub wyciągów z wytłoków owocowych w ilości technicznie potrzebnej, jednak poniżej takiej granicy, ażeby wino owocowe zawierało na 1 litr napoju co najmniej 15 gramów ekstraktu bezcukrowego i 1,3 grama popiołu, pochodzącego z owoców, użytych do wyrobu wina; dodawanie wody lub wyciągów wodnych z wytłoków po zakończeniu fermentacji głównej jest wzbronione,

c) stosowania dodatku kwasu cytrynowego w ilości nie przekraczającej 2 gramy na 1 litr napoju.

Art. 12. 1. Do produkcji win o zaprawie ziołowej powinno być użyte co najmniej 70% wina gronowego lub owocowego.

2. Przy produkcji i pielęgnacji win o zaprawie ziołowej zezwala się poza dodatkami i zabiegami, wymienionymi w art. 8 lub 11, na stosowanie dodatków aromatycznych, nieszkodliwych dla zdrowia, ziół lub ich wyciągów.

3. Jeden litr wina o zaprawie ziołowej nie może zawierać mniej niż 10 gramów ekstraktu bezcukrowego i 0,9 grama popiołu, pochodzących z wina użytego do wyrobu.

Art. 13. Zabrania się mieszania:

a) win owocowych z winami gronowymi,

b) win gronowych i owocowych z winami wzmocnionymi,

c) moszczów winnych z winami i miodami pitnymi,

d) miodów pitnych z winami,

e) win, moszczów winnych i miodów pitnych krajowych z takimi napojami pochodzenia zagranicznego.

Art. 14. Przy produkcji i pielęgnacji moszczów winnych nie jest dozwolone stosowanie dodatków i zabiegów, z wyjątkiem wymienionych w art. 8 lit. a) — d) i g) — j) oraz wymienionych w art. 11 lit. b) i c).

Art. 15. 1. Brzeczka miodowa używana do produkcji miodów pitnych jest wodnym roszczynem miodu naturalnego.

2. Półtorakiem może być nazwany tylko miód pitny, wyprodukowany z jednej części objętościowej miodu naturalnego i pół części wody.

3. Dwójniakiem może być nazwany tylko miód pitny, wyprodukowany z jednej części objętościowej miodu naturalnego i jednej części wody.

4. Trójniakiem może być nazwany tylko miód pitny, wyprodukowany z jednej części miodu naturalnego i dwóch części wody.

5. Czwórniakiem może być nazwany tylko miód pitny, wyprodukowany z jednej części miodu naturalnego i trzech części wody.

6. Miody pitne winny zawierać nie mniej niż 2,5 grama ekstraktu bezcukrowego na 1 litr napoju.

Art. 16. Przy produkcji i pielęgnacji miodów pitnych nie są dozwolone dodatki i zabiegi z wyjątkiem:

a) wymienionych w art. 8 lit. c), d), g) — j),

b) dodatku czystego fosforanu, węglanu lub glicerofosforanu amonu i fosforanu potasu dla pobudzenia fermentacji w łącznej ilości, nie przekraczającej 0,7 grama na 1 litr brzeczki miodowej,

c) dodatku do beczki miodowej soku gronowego lub owocowego.

c) dodatku chmielu oraz nieszkodliwych dla zdrowia korzeni i ziół w miarę potrzeby.

e) dodatku takiej ilości spirytusu rektyfikowanego, aby łączna zawartość alkoholu w miodzie pitnym nie przekraczała objętościowo 18%,

f) dodatku kwasu winowego lub cytrynowego chemicznie czystego w miarę potrzeby,

g) zastąpienia w brzeczce miodowej miodu naturalnego czystym cukrem buraczanym i dosłodzenia miodu pitnego miodem naturalnym lub czystym cukrem buraczanym, jednak w takiej ilości, aby ogólny dodatek cukru buraczanego w stosunku do ilości użytego miodu naturalnego nie przekraczał 20% wagowo.

Art. 17. Zabrania się wprowadzania do obrotu win, moszczów winnych i miodów pitnych, nie odpowiadających przepisom niniejszej ustawy.

Art. 18. 1. Hurtowa sprzedaż win, moszczów winnych i miodów pitnych wymaga zezwolenia Ministra Przemysłu i Handlu.

2. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu ustali warunki udzielania, wygasania i cofania zezwoleń, przewidzianych w ust. 1.

Art. 19. 1. Naczynia z winem, moszczem winnym i miodem pitnym, wprowadzone do obrotu, powinny być zaopatrzone w etykiety, na których należy podać:

a) rodzaj napoju (wino gronowe, wino mszalne, wino owocowe, wino wzmocnione gronowe lub wocowe, wino ziołowe

gronowe lub owocowe, moszcz winny, miód pitny, miód pitny gronowy lub owocowy),

b) nazwę i adres wytwórni, a w razie rozlewu win, moszczów winnych i miodów pitnych poza wytwórnią — nazwę i adres przedsiębiorstwa rozlewającego,

c) zawartość napoju w litrach.

2. Odchylenie rzeczywistej zawartości napoju w naczyniu od podanej na etykiecie nie może przekraczać 2% w temperaturze 15°C. Ponadto na etykiecie może być podana moc, rok produkcji i nazwa wina.

3. Jeśli na etykietach podana jest moc wina, moszczu winnego lub miodu pitnego, wówczas moc rzeczywista napoju zawartego w naczyniu, nie może być niższa od mocy zadeklarowanej więcej niż o 1/2%.

4. W przypadku mieszania win, pochodzących z różnych okresów produkcji, na etykietach wolno podawać rok produkcji wina najpóźniej wyprodukowanego.

5. Oryginalne etykiety sprowadzone z zagranicy mogą być używane wyłącznie do odpowiadających im win zagranicznych. Brakujące oznaczenia, przewidziane w niniejszej ustawie, należy umieszczać na tych etykietach lub na dodatkowych naklejkach.

6. Nazwy geograficzne win gronowych muszą odpowiadać miejscu pochodzenia winogron. Wina pochodzenia zagranicznego korzystają z nazw geograficznych, uznanych w ich kraju pochodzenia, a prawidłowo notyfikowanych Rządowi Polskiemu.

7. Zabrania się używania dla win krajowych owocowych wszelkich nazw regionalnych zagranicznych. Nazwy „Vermouth" i „Maślacz" są dozwolone.

8. Zabrania się używania bez zezwolenia na etykietach z winem, moszczem winnym i miodem pitnym nazw i określeń, które by przypisywały tym napojom właściwości lecznicze.

Art. 20. W zakładach sprzedaży napojów alkoholowych z prawem wyszynku wolno dokonywać sprzedaży win, moszczów winnych i miodów pitnych na miarę tylko z naczyń, zaopatrzonych w etykiety, odpowiadające przepisom niniejszej ustawy.

Art. 21. Do obrotu w kraju mogą być dopuszczone wina zagraniczne, odpowiadające przepisom niniejszej ustawy.

Art. 22. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu może zarządzeniem, ogłoszonym w Monitorze Polskim, określić szczegółowe warunki produkcji i urządzenia wytwórni oraz standarty i warunki oznaczania win, moszczów winnych i miodów pitnych.

Art. 23. 1. Kto narusza przepisy niniejszej ustawy oraz rozporządzeń, wydanych na jej podstawie — podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywnie do 500.000 zł, albo jednej z tych kar, jeżeli czyny te nie ulegną surowszemu ukaraniu na podstawie innych przepisów prawnych.

2. Ponadto można orzec jako karę dodatkową przepadek przedmiotów, znajdujących się w obrocie z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy albo zarządzeń, wydanych na jej podstawie.

3. Do orzekania o wykroczeniach, przewidzianych w ust. 1 i 2, właściwe są władze administracji ogólnej.

Komitet Redakcyjny wydawnictwa „Przepisy z zakresu prawa administracyjnego" (Warszawa, Aleje Ujazdowskie Nr. 9, Ministerstwo Administracji Publicznej) posiada na składzie następujące zeszyty wydawnictwa:

zeszyt 9a — Prawo o aktach stanu cywilnego i przepisy związkowe, Część II,
zeszyt 10 — Bezpieczeństwo i porządek publiczny,
zeszyt 11 — Prawo wywłaszczeniowe,
„ 13 — Ustawa wodna,
„ 14 — Prawo karno-administracyjne, Część I,
zeszyt 14a — Prawo karno-administracyjne Część II
zeszyt 14b — Prawo karno-administracyjne Część III
zeszyt 14c — Prawo karno-administracyjne Część IV
zeszyt 15 — Prawo przemysłowe, Część I,
„ 15a — „ „ Część II,
„ 16 — Opieka społeczna,
„ 17 — Planowanie przestrzenne, prawo budowlane, odbudowa,
zeszyt 18 — Świadczenia osobiste i rzeczowe, zakwaterowanie wojska, obrona przeciwlotnicza i przeciwgazowa, przysposobienie zawodowe, W. F. i P. W. młodzieży.

Wydawnictwa Komitetu wysyła się na zamówienie za pobraniem pocztowym.

Druk PWZG, Warszawa, Tamka 3. Zam. 3215. B-69.166.